JO. ALBERTI FABRICII

LIPSIENSIS

S. THEOLOGIÆ INTER SUOS D. ET PROF. PUBL.

BIBLIOTHECA LATINA

MEDIÆ ET INFIMÆ ÆTATIS

CUM SUPPLEMENTO

CHRISTIANI SCHOETTGENII

EDITIO PRIMA ITALICA

A P. JOANNE DOMINICO MANSI

CLERICO REGULARI CONGR. MATRIS DEI LUCENSI

E MSS. editiſque Codicibus correcta, illuſtrata, aucta.

Accedunt in fine vetera plura monumenta tum a Fabricio olim tradita, cum hic primo adjecta.

TOMUS V.

PATAVII, Ex Typographia Seminarii. MDCCLIV.

Apud Joannem Manfrè.

SUPERIORUM PERMISSU, AC PRIVILEGIO.

Digitized by Google

VA 1 1507667

Digitized by Google

REVERENDO ATQUE OMNI VIRTUTIS ET ERUDITIONIS LAUDE DIGNISSIMO VIRO

JOANNI ALBERTI,

ECCLESIASTÆ HARLEMENSI CELEBRATISSIMO

S. D.

JO. ALBERTUS FABRICIUS.

NOn dememini, Vir egregie, ab aliquo tempore in magno ære Tuo me eſſe, qui ſuperiore anno mactaſti me munere & jucundiſſimo & honeſtiſſimo. Nam honeſtiſſimum quidem duco jure merito, quo publice edere Tibi placuit tam inſignitam ſignificationem benevolentiæ in me Tuæ, atque in ea ipſa, meum jungere Nomen Nomini Venerandi noſtri VVOLFII, cujus ut virtutem, merita in Eccleſiam & litteras mirari ac ſuſpicere, ita amorem ac benevolentiam obſervanter colere nunquam deſinam, donec vivam. Jucundiore autem donatione, cum arrha hac nobili amicitiæ Tuæ decorari ecqua alia a Te potui, quam quæ ſacri Novi Teſtamenti tabulis, Græciſque litteris illuſtrandis tam feliciter a Te impenſa opera, non poteſt a me conſuli ſine fructu, ac ſine magna voluptate? Ego ſane, ex quo Obſervationes Tuas Philologicas in ſacros Novi Fœderis libros evolvi, & acutam judicii vim atque eruditam modeſtiam Tuam cum ingenioſa diligentia conjunctam, pariter ſum admiratus; Itaque & hoc novum Tuum ſtudium gloſſariis ſacris a Te impenſum plane video eſſe ejuſmodi, quod ſacrarum Græcarumque litterarum ſtudioſis non inficiandam allaturum ſit utilitatem, effecturumque ut majus alterum opus & difficilius quod ab aliquo moliris tempore, & in quo jam deſudas, tanto cupidius a Te omnes exſpectent. Eſt illud nova, emendata & diligentiſſime illuſtrata gloſſarii Heſychiani editio, in quo, theſauro non libro, notum eſt quæ opes Grçciæ lateant, quæ lux ſacris etiam ſcriptoribus Novi Teſtamenti & LXX. Interpretibus in illo afferatur. Hoc igitur magnum opus & dignum ἐσσομένοισι πυθέσθαι præclaraque quæ affecta habes alia, ut auſpicato & rebus lætis abſo-

abſoluta videas, ut diu bene pergas de bonis litteris promereri, diuque laudibus Tuis præſens interſis, ita voveo ex animo, ut Te rogem, grati animi mei pignus qualecunque hoc accipias, ac pro gratiſſimo luculentiſſimoque munere Tuo, tenuis redhoſtimenti loco præſens Volumen, proxima mihi natum fœtura, patiaris Tibi a me offerri, amorique Tuo porro habere me commendatum non deſinas. Scripſi Hamb. VI. Cal. Aprilis, Anni Chriſtiani 1736.

BIBL.

BIBLIOTHECA
MEDIÆ ET INFIMÆ
LATINITATIS.
LIBER XII.

M*Abilius Novatus*, Inſuber, poeta, in quem aſperiores luſus atque invectivæ Angeli Politiani in libro epigrammatum T. 3. Opp. edit. Gryphianæ p. 303. ſeq.

Macaber auctor *ſpeculi morticini*, ſive *ſpeculi choreæ mortuorum*, non tamen Latine ab eo compoſiti ſed rhythmis Germanicis, ſed quos Latinis circa Ann. 1460. reddidit *Petrus Deſrey Trecacius* Orator. Latinos vulgavit Goldaſtus ad calcem ſpeculi omnium ſtatuum totius Orbis terrarum, auctore *Roderico* Zamorenſi. Hanov. 1613. 4. Antiquior hæc eſt chorea mortuorum ſimilibus plerisque ejuſdem argumenti poetarum ac pictorum luſibus, quos Paulus Chriſtianus Hiſcherus, noſter cum viveret amicus deſcripſit in peculiari libro, jucundo lectu atque erudito Dreſdæ A. 1705. 8. (*a*) Sunt autem vel imagines mortis, adpoſitis verſibus, ære deſcriptæ vel ligno in libro aliquo, ut in Hartmanni Schedelii Chronico, Norimb. 1493. fol. In marginibus officiorum Eccleſ. quotidianorum Pariſ. 1515. 8. in quo figuræ LXVI. In Georgii Æmilii imaginibus mortis, Lugd. 1542. 1547. 8. Colon. 1567. 8. &c. Vel in templis, arcibus, baſilicis, ut Mindæ in Weſtphalia A. 1383.

Lubecæ in porticu templi Mariani A. 1463. (*b*)

Annæbergæ A. 1525.

Dreſdæ in arce Georgii Ducis. 1534.

(*a*) *Beſchreibung des ſo genannten Todten-Tanzes, wie ſelbiger an unterſchiedlichen orten ſonderlich in Hertzog Georgens Schloſſe in Dreſden zu ſehen.*

(*b*) Vide Venerandi Senioris Jacobi a Mellen *gründliche Nachricht von Lübeck* 1713. 8. pag. 84. ſeq. Nathanaelis Schlott, Gedanenſis *lübeckiſchen Todten Todten-Tanz*, 1701. & Ejuſd. *Poetiſche Blätter*. ibid. 1702. 8. pag. 57. ſeq.

Digitized by Google

Baſileæ in Cœnobio Auguſtinianorum, auctore Jo. Holbeinio pictore Clariſſimo A. 1543. (*a*)

Lipſiæ in aula Aurbacenſi &c.

Macarius Monachus Romanus, amicus Rufini Aquilejenſis, qui ejus *opuſcula adverſus fatum & Matheſin* laudat invectiva I. in Hieronymum, Macarioque huic apologiam ſuam dedicavit pro Origene. Librum *adverſus Mathematicos* ſive Aſtrologos Genethliacos in urbe Roma ab eo ſcriptum Gennadius cap. 28. teſtatur, ad quem notas, ſi placet, conſule.

Macceus: vide ſupra in *Bachiario* T. 1. p. 161. ſeq.

Macer, inquit Sigebertus c. 13. de S. E. *ſcripſit metrico ſtilo librum de viribus herbarum*. Non dubito innui ab eo libellum quem hodie habemus, & de cujus editionibus dixi in Bibl. Latina IV. c. 12. Nam veteris Æmilii Macri Veronenſis, Ovidio laudati poema hujus argumenti una cum aliis ejus ingenii monumentis pridem intercidit: hujus autem quod exſtat longe raucius tinnientis quam ab Auguſtei ævi olore exſpectes, auctorem *Odonem* in veteri Codice reperit Gaudentius Merula: & lectum ab eo hortulum *Strabi Galli*, docet ipſe c. 25. ubi de liguſtico. Confer clariſſ. Viri Jo. Baptiſtæ Morgagni Epiſtolam in Serenum Sammonicum p. 66. ſeq.

De *Æmilio Macro* præter Gyraldum alioſque & Onuphrium in Antiquitatibus Veronenſibus lib. VI. p. 146. conſulendus Brouckhuſus ad Tibulli lib. 2. eleg. 6. & de eodem atque de *Licinio Macro* Voſſius in Hiſtoricis & Poetis Latinis; de *Bæbio Macro* Caſaubonus ad Spartianum p. 49.

Philippus Macerius, ſive *de Mazzeriis* (Maſeriis; de Maizieres) miles Picardiæ, (*b*) regni Cypri Cancellarius circa A. 1370. ſcripſit *vitam Petri Thomaſii* ſive *Thomæ*, Cretenſis Archiepiſcopi An. 1366. defuncti, editam a Bollando Tom. 2. Januar. 29. p. 995. 1022. *Officium Præſentationis B. Virginis Mariæ*, de quo Spondanus ad A. 1372. n. IX. pag. 579. ſub nomine *Philothei Achillini*; ſomnium Viridarii, ſive *libros duos dialogi* inter Clericum ac Militem *de juriſdictione Regia & Sacerdotali*. Pariſ. 1516. & in Goldaſti Monarchia Imperii T. 1. p. 58. 229.

Gerardus Machetus ſupra Tom. 3. p. 42.

Machutus Cambrius, aliis *Maclovius*, clarus circa A. 540. laudatur a Lelando cap. 39. qui tamen viri hujus, inſigniter ut ait litterati, monumentum nullum teſtatur ad manus ſuas perveniſſe. Neque *epiſtolas* ejus inſpexerunt, qui eas memorant Baleus Centur. 1. c. 56. vel Pitſeus p. 69.

Macrobius Diaconus, ſtudium S. Cypriani ingeniumque ſecutus: cujus *centum Capitula* ex utroque Teſtamento adverſus verſutias hæreticorum celebrata ab auctore appendicis ad Hildefonſum de S. E. c. 2.

Macrobius in Africa Presbyter, deinde Romæ occultus Epiſcopus Donatiſtarum, Optato II. 4. hiſt. Donatiſtica memoratus. Presbyter adhuc ſcripſit *librum ad Confeſſores & Virgines*, valde laudatum Gennadio c. V. de S. E. & Honorio II. 5. Trithemio c. 107. *Epiſtolam ad* plebem Carthaginienſem *de paſſione Maximiani & Iſaaci Donatiſtarum* edidit ſed non integram nactus Mabillonius T. 4. Analect. p. 119. (edit. novæ p. 185.)

De *Macrobio* Saturnalium ſcriptore dictum in Bibl. Latina III. 12. De *Joanne* defloratore Macrobii, ſupra T. IV. p. 98.

Michael Madius infra, *Michael*.

Mænius Aſtyanax res ſi non aliorum Imperatorum, certe Macriani Tyranni ſcripſiſſe videtur, ut colligas ex Trebel-

(*a*) Icones ære deſcriptæ exſtant curante Matthæo Meriano Francof. 1649. & 1725. 4. Verſus autem adſcripti Germanice, lucem jam A. 1584. Latinis elegis pridem viderunt in Caſparis Laudiſmanni decennalibus humanæ peregrinationis.

(*b*) Qui Venetum vel Siculum faciunt, non certis teſtimoniis nituntur. Vide Diarium eruditorum Italiæ Tom. IX. pag. 154. Oudinum T. 3. pag. 2127.

bellio Pollione, cujus locum jam a Voſſio notatum memini.

Paulus Maffeus ſive *Mapheus*, Veronenſis Canonicus Regularis defunctus A. 1440. Ejus Scripta: *Meditationes paſſionis D. N. Jeſu Chriſti*, & liber *de colenda Juſtitia* ad Antonium Gradenicum, Patricium Venetum. Vide Gabrielem Pennotum in hiſtoria Ordinis Clericorum Canonicorum pag. 817. * Epiſtolam contra duellum ad Nicolaum Marchionem Eſtenſem dedit, quam ſupereſſe adhuc in Codice 5076. Vaticano monet Cl. Georgius in diſquiſitione de Nicolai V. erga literas, & literatos patrocinio. Ejus etiam opuſculum ſervat Codex 774. Bibliothecæ Univerſitatis Taurinenſis hoc inſcriptum titulo: *Breviſſimum directorium archicomunes interrogationes habendas a Sacerdote & plus & minus ſecundum quod videtur tempori, & ſtatui expedire confitentium. Hoc opuſculum compoſuit D. Paulus Maffeus Veronenſis Regularis Canonicus de Congr. Salv. Lateran. de Urbe.*

Epiſtolas ejus nonnullas e MS. Codice dedit Martene Vet. Monum. T. III. p. 873. &c. Dedit & libellum de Virginitate, cujus ipſe meminit in Epiſtola VI. ad Iſotam Nogarolam Veronenſem Virginem eruditionis fama celebrem, cujus nomini idem opuſculum inſcripſit.

Magantium inſignem, ſeculo ſexto vergente, apud Britannos, penitiore rerum naturalium cognitione Philoſophum Lelandus c. 28. celebrat, nulla tamen ejus ſcripta referens.

Magdalius Jacobus, Gaudenſis Ord. Præd. Conventus Colonienſis Pœnitentiarius circa A. 1500. ac deinceps. Criticæ ſacræ atque emendandis Latinis Bibliorum Codicibus laudabile ſtudium impendit poſt *Lanfrancum* de quo ſupra T. IV. pag. 240. *Alcuinum* de quo T. 1. pag. 53. *Nicolaum Lyranum*, *Robertum Groshead Lincolnienſem* alioſque, & quos ipſe laudat *Jacobum Fabrum* ac *Laurentium Vallam*. Edidit enim Coloniæ ad Adamum Bopardum Theologum. A. 1508. 4. *Correctorium Bibliæ* Vet. & Nov. Teſtamenti, cum difficilium quarundam dictionum interpretatione. Laudat hocce Correctorium Rich. Simon lib. 3. Bibl. ſelectæ c. 34. qui de aliis etiam Correctoriis Biblicis videndus lib. 2. hiſt. Criticæ Novi Teſtamenti c. 9. Uti de Magdaliano V. C. Joannes Henricus a Seelen in ſingulari ſchediaſmate, edito Lubecæ 1728. 4. Etiam carmine valuiſſe Magdalium, ſubjuncti correctorio elegi *de Maria Magdalena* & *de divo Joſepho*, & præmiſſa libro Epiſtola verſibus ſcripta teſtantur. Sed quod ſubjicitur *compendium Bibliæ*, verſibus 257. argumenta librorum ſacrorum complexum, obſcurius eſt, nec cum Alexandrino aliiſve conferendum, de quibus Tom. 1. pag. 68. De cæteris ejus ſcriptis conſulendus Jacobus Echardus Tom. 2. Bibliothecæ Dominicanorum, pag. 44. quæ ſunt: *Paſſio D. N. Jeſu Chriſti* ex Eccleſiæ doctorum ſententiis poſtillata, cum gloſſa interlineari Alberti Magni: & *Polylogus de compaſſione Chriſtiferæ Virginis Mariæ*. Colon. 1505. 1508. 8. Pariſ. 1510. 1515. 1518. 8. *Ærarium* ſive *Dictionarium poeticum elucidativum*. Colon. 1506. 4. *Expoſitio parabolarum Alani* de Inſulis (de quibus ſupra Tom. 1. p. 35.) Colon. Carmina varia, ut *Neumachia Eccleſiaſtica*, *Vita Salomes*, matris S. S. martyrum Machabæorum, diſtichis LXXIII. ibid. 1517. *Legenda ſeu vita & miracula Alberti Magni*, ad calcem vitæ Alberti, ſcriptæ a Rodulpho Noviomago, editæque Colon. 1490. 8.

Magdeburgenſis Archiepiſcopatus inſtitutio A. 967. a *Joanne XIII.* (a) extat apud Meibomium T. 1. ſcriptor. German. pag. 731. *Anonymi Chronicon Magdeburgenſe* ab exordio Archiepiſcopatus, & geſta Archiepiſcoporum uſque ad An. 1512. (ſed alio auctore ab An. 1350.) id. T. 2. pag. 269. 371. Conferendæ emendationes ex Codice Dreſdenſi, apud Clariſſ. Menckenium Tom. 3.

(a) Adde Acta Sanctor. Tom. 1. Junii pag. 916. ſeq.

ſcriptorum rerum Germanicarum pag. 359. 374. Fragmenta quædam ex Chronica Magdeburgenſi Manuſc. ab A. 990. ad 1000. edidit Caniſius Tom. V. antiquar. Lect. Parte 2. pag. 340. (edit. novæ Baſnagianæ Tom. 3. p. 64. 65.) Omitto alia de quibus Caſpar Sagittarius, in Antiquitatibus Archiepiſcopatus Magdeburgenſis, Jen. 1684. 4. & de quibus Vir celeberrimus Urbanus Godfrid Siberus de illuſtrium Alemannorum meritis differens pag. 170. Conſtat illud tum ex antiquis Magdeburgenſium Chronicis, a Pomario (*a*) & Dreſſero (*b*) editis, tum ex vetuſtis Magdeburgenſium membranis, quas Auguſto Boſio teſte, illuſtris ille Magdeburgenſium Conſul, Otto Gvericeus, (*c*) cum Alemannorum familia arctiſſime conjunctus, in potentiſſimi Boruſſorum Regis Bibliothecam, Ptolemaica munificentia adornatam intulit: tum vero ex Chronico Manuſcripto in tres libros diſtincto, & a Scriba Scabinatus Magdeburgenſis Seculo XIV. ante trecentos annos confecto, quod Conſultiſſimi Viri *Andreæ Okelii*, Scabinatus Regii Boruſſici in Ducatu Magdeburgico Senioris, & Conſiliarii aliis honoribus functi, perque literatum orbem celebratiſſimi, & ab *Antonio Pagio* aliquoties jure meritoque citati, beneficio inſpicere licuit.

De Chronico quod ab aliis laudatur ſub nomine Annaliſtæ *Saxonis*, ab illuſtri Leibnitio editum, ab aliis *Eggehardo*, ſive *Eccardo*, de quo ſupra Tom. 2. pag. 79. tribuitur, a quibuſdam *Chronicon* vocatur *Magdeburgicum*, vide Bibliothecam Philol. Theol. Bremenſem T. 7. p. 98.

De aliis Chronicis Magdeburgenſibus dictum ſupra in *Georgio Torquato*. T. 3. p. 36. & *Eccone* Tom. 2. pag. 80.

Jura Miniſterialium Magdeburgenſium vide ſis in nobiliſſ. Lunigii Corpore Juris Feudalis pag. 2022.

Seb. Beſſelmaieri narratio de obſidione Magdeburgenſi An. 1550. ſeq. Magdeb. 1552. 4. & in Sim. Schardii ſcriptoribus rerum German. T. 2. Confer Bælii Lexicon in *Lotichio*, & V. C. Seb. Kortholti diſſ. Kil. 1703. 4.

Conradus de Magenberg, ſupra T. 1. p. 417.

Martinus de Magiſtris, infra *Martinus*.

Magnetius apud Sigebertum cap. 89. cognomen *Rabani Mauri*, de quo ſuo loco.

Magninus Mediolanenſis, Medicus circa An. 1300. *Regimen Sanitatis* quod inter *Arnoldi Villanovani* An. 1312. defuncti opera pag. 658. exſtat, ſibi traditur addendo & immutando nonnulla appropriaſſe. De aliis ejus ſcriptis Lindenius, Merklinus, Mangetus in Bibl. Medica. * Scripſit etiam parvum opuſculum *de myſterio baptiſmatis*, quod an idem ſit cum opuſculo ejuſdem tituli a Martene de antiquis Eccleſiæ Rit. T. 1. pag. 158. vulgato, illi demum agnoſcent ajunt Scriptores Hiſtoriæ litterariæ Gallicæ Tom. IV. p. 427. qui forte opuſculum iſtud a Sirmondo indicatum poſſident.

Hunc Magninum diverſum omnino eſſe ab Arnoldo Villanovano probat Argelatus in Bibliotheca Mediolanenſi. Opus ejus inſcriptum Regimen ſanitatis lucem vidit primo Lovanii An. 1482. Alia ejus opera cum nonnullis Avicennæ Lugduni 1717. in 4.

Magnonis notæ Juris ſive ſiglæ & abbreviationes editæ in Dionyſii Gothofredi auctoribus linguæ Latinæ p. 1481. & in Eliæ Putſchii Grammaticis pag. 1542. 1679. ubi & alterius auctoris explanatio notarum Juridicarum p. 1666. 1683. Edidit etiam Frid. Tiliobroga ſive Lindenborgius cum Valerio Probo de notis antiquis, Lugd. Bat. 1599. 8. Carolo Regi, incertum Calvone an Magno

(*a*) Jo. Pomarius 1587. 4. 1589. fol. poſt Andream Wernerum, 1584. 4. ſed ambo Germanice.

(*b*) Matthæus Dreſſerus in Chron. Saxonico 1596. fol. itidem Germanice.

(*c*) Stanislai Lubieniecii Theatr. Comet. Tom. 1. pag. 245.

Digitized by Google

gno lucubrationem ſuam auctor dicavit, his præmiſſis verſibus:

Hac Juris [illegible] *libens Rex accipe Carle,*

Offert devotus quæ tibi Magno tuus.

Magnus Haconis ſive Haquini F. Rex Norvvagiæ ab A. 1263. ad 1280.

Ejus teſtamentum An. 1277. ſcriptum edidit Arnas Magnæus, Hafniæ 1719. 8. Vide Acta Eruditor. T. VIII. ſupplementi pag. 320. De *legibus* ab eo emendatis, unde nomen etiam *emendatoris Legum* tulit, conſulendus Thormodus Vorfæus Tom. IV. Hiſt. Norvvagiæ pag. 349. ſeq. ubi etiam Epiſtolæ ejus quædam & Conſtitutiones.

Magnus Aurelius Caſſiodorus. Senator. ſupra *Caſſiodorus*.

Magnus Felix Ennodius: ſupra, *Ennodius* T. 2. p. 100.

Magnus Hund ſive *Canis*, Medicus Lipſienſis circa An. 1500. primus, ut notant, auctor figurarum ſive delineationum anatomicarum, ligno quamquam ruditer deſcriptarum, quales conſpiciuntur in ejus *anthropologio* excuſo Lipſiæ 1501. Vide J. Zachariæ Plathneri ſchediaſma de hoc Magno editum ibid. 1735. 4.

Jacobus Magnus, ſupra Tom. IV. p. 13.

Joannes Magnus (Svecice *Stor*) Lincopenſis Gothus, Hadriani VI. quem pridem Lovanii docentem audiverat, Nuncius An. 1522. in Svecia, atque inde Archiepiſcopus Upſallienſis, uſque ad A. 1527. quo multis chartis & monumentis ſecum aſportatis Romam petiit, Guſtavum I. Regem Romana Sacra abrogantem non ferens, (*a*) obiitque exul Romæ An. 1544. de quo plura Joannes Meſſenius in Chronico Epiſcoporum Svecicorum & V. C. Jo. Mollerus in hypomnematibus ad Jo. Scheferum de Svecorum ſcriptis pag. 363. ſeq. & Jo. Hubnerus noſter in Centuria VII. Bibl. hiſtoricæ Hamb. pag. 69. ſeq. Scripſit *Gothorum Sveonumque Hiſtoriam* a Magogo & primis originibus uſque ad ſua tempora *libris XXIV.* editam poſt auctoris obitum ab *Olao* ejus fratre Rom. 1554. fol. cum variis iconibus: & ſine illis Baſil. 1558. 1517. 8. Argentorat. 1607. 8. Verſio Svecica quam in carcere Orebroenſi dicitur compoſuiſſe Rex *Ericus XIV.* nunquam vidit lucem: prodiit autem verſio Interpretis Regii *Erici Schræderi* Guſtavo Adolpho Regi dicata Holmiæ 1621. fol. De ſcriptis quibus *Petrus Parvus* aliique Dani ſcriptores fidei Joannis Magni detraxere, *Joannes* vero *Meſſenius* ſub Jani Minoris nomine latens eandem aſſeruit, vide laudatum Mollerum p. 366. ſeq.

Hiſtoria Metropolitana, ſeu Epiſcoporum & Archiepiſcoporum Upſalienſium, edita ab eodem Olao fratre Rom. 1557. fol. ſubjunctis quibuſdam *Epiſtolis* auctoris. Diverſus ab hoc & longe junior *M. Jonas Magnus* Wexionenſis Svecus, qui ex Profeſſore Upſalienſi Epiſcopus Scarenſis A. 1651. diem obiit, ac præter ſynopſin Hiſtoriæ Univerſalis laudeſque Guſtavi I. & Guſtavi Adolphi elogium, varia ſcripſit, de quibus Jo. Scheferus in Svecia litterata p. 99. ſeq.

Olaus Magnus Præpoſitus Stregnenſis, Joannis frater & comes in exilio, operumque ejus editor, & poſt fratris obitum An. 1544. a Paulo III. miſſus in Concilium Tridentinum & Archiepiſcopus Upſalienſis deſignatus, ſed nunquam uſus illa dignitate, exul & ipſe Romæ defunctus, de quo & ipſo Meſſenium, Mollerum & Hubnerum juvabit conſulere. Scripſit præter *tabulam terrarum Septentrionalium & rerum mirabilium in eis & Oceano vicino*, cum variis animalium figuris, Venet. 1539.

De Gentium Septentrionalium variis conditionibus, ſtatibus & moribus libros XXII. itidem cum figuris primum editos Romæ

(*a*) Damianus a Goes in deploratione Gentis Lapponicæ: *Joannes Magnus vir optimis parentibus ac divitibus natus, ſacrarum litterarum non vulgariter peritus, probitate vitæ ſpectatiſſimus, Eccleſiæ Romanæ ita addictus, ut ejus cauſa ampliſſimum Upſaliæ Archiepiſcopatum plus minus quadraginta millium aureorum in ſingulos annos, & una cum fundo paterno amiſerit: cujus dignitatis ac bonorum jactura ab fluctibus fortunæ agitatus, in Pruſſia Gedani diu tenuiter victitans latuit.*

mæ 1555. fol. Baſil. 1567. fol. inde miſſos in compendium a *Cornelio Scribonio Graphæo* Flandro, Antvverp. 1558. & ibid. 1562. atque recuſum Ambergæ 1599. Francof. 1618. 1622. Lugd. Bat. & Amſt. minore forma: ut Italicam Remigii Florentini, Venet. 1561. fol. Germanicas duas, Anglicamque & Belgicam verſionem operis non contemnendi prætercam.

Epitomen duplicem revelationum S. Birgittæ Svecicæ (de qua ſupra Tom. 1. p. 280.) Romæ in fol. publicatarum, ex Jo. Meſſenii fide memorat Jo. Scheferus p. 27. de Svecorum ſcriptis.

Magnus Richobergenſis, in Bajoaria, Noricus, flamen Auguſtinianus ſub Imp. Henrico VI. cujus Chronico uſum ſe eſſe teſtatur libro ſexto Joannes Aventinus. Conſtat Henricum VI. imperitaſſe ab An. 1190. ad 1198. *Chronicon* autem *Reichersbergenſe* quod ex editione rarius obvia Monachienſi Chriſtophori Gevvoldi, 1611. 4. recuſum non ita pridem in Joannis Petri Ludevvici T. 2. ſcriptorum de rebus Bambergenſibus, Lipſ. 1708. fol. illud, inquam, Chronicon incipiens ab Adamo, in An. 1194. definit. Unde perquam probabilis eſt conjectura præclari Voſſii, qui hoc Reicherſbergenſe Chronicon ab Aventino innui ſuſpicatur.

Rupertus Magnus, infra *Rupertus Tuitienſis*.

Magnus Archiepiſcopus Senonenſis, cujus *de Baptiſmo* ſcriptum manu exaratum Cangius evoluit, Archiepiſcopatum geſſit ab An. 804. ad 815. Vide Sammarthanos Tom. 1. p. 619.

Magnus Unnonis, Monachus Brigittanus & Confeſſor generalis Waſtenenſium Cœnobitarum in Svecia, defunctus A. 1470. Hunc illuſtris Ericus Benzelius in notis ad Jo. Vaſtovii vitem Aquiloniam pag. 75. teſtatur & libris utiliſſimis, eruditionis, & aſſiduitate in ſopiendis diſcordiis inter Monachos ortis diligentiæ ac integritatis opinionem ac famam meruiſſe. Refert idem ſe præter Magni hujus & Cardinalis Joannis de Turrecremata *Epiſtolas* miſſas ultro citroque, evolviſſe etiam ejuſdem tractatum *de devoto modo vivendi in conſideratione beneficiorum Dei, ſcilicet creationis, redemtionis & conſervationis, & in diſcuſſionem conſcientiæ per veram contritionem & firmum propoſitum emendandi & confitendi de peccatis, ad* Chriſtoferum *Dei gratia Daciæ, Sveciæ, Norvegiæ, Sclavorum, Gothorumque Regem*.

* Diverſum a libro inſcripto de modo videndi hic a Fabricio indicato illum eſſe arbitror libellum de modo vivendi ab eodem editum authore, quem indicat Diarium Waſtenenſe ad Annum 1451. Eſt enim liber ille vivendi regula a Fratribus, & Monialibus S. Birgittæ præſcripta communi Fratrum illorum, & Sororum approbatione & ſigillo tamquam vivendi regula ab omnibus ſervanda firmatus. Hæc enim lego in Diario illo: *Confeſſor magnus iſto tempore compillavit modum vivendi & ſtatum, quem tenerent familiares in curia, ſive Fratres, & ſorores; ſed poſtea per eundem eſt in aliquibus punctis immutatus, & de novo ſigillis conventuum approbatus*. Obitus ejus dies & annus definitur ibi 1470. Dominica infra octavam B. Laurentii Additur: *hic fuit Baccalaureus S. Theologiæ & ultra XX. annos erat confeſſor generalis Vazſtenenſis. Habuit etiam multos labores pro conſervatione ordinis tam in curia Romana, quam in monaſteriis noſtri Ordinis. Ipſe etiam procuravit nobis defenſorium ſuper revelationes, cæleſtes Matris noſtræ S. Birgittæ contra adverſarios & impugnatores ipſarum revelationum. Obiit autem anno a profeſſione ſua regulari* 35.

Mago Monachus & Presbyter, ex cujus ante quinquennium tum defuncti ſchedis *Rudolphus* monachus Fuldenſis, juſſu Rabani Mauri, Abbatis ſui ſcripſit *Vitam S. Liobæ* Virginis & Abbatiſſæ, editam a Surio 28. Sept.

Antiquiores ſunt quam ut in præſentem cenſum referantur *Mago Agrimenſor*, ex cujus libris fragmenta inter ſcriptores rei agrariæ pag. 255. ſeq. edit.

Goe-

Goeſianæ : & *Mago* Carthaginienſis, quem *ruſticationis parentem* maxime ſe venerari ait Columella, teſtatus ejus XXVIII. volumina ex Senatus conſulto in Latinum ſermonem ex Punico converſa fuiſſe. De hoc in Bibl. Latina lib. 1. cap. 2.

Richardus de Maideſton, (*Madſton*, *Maidſtone*) Anglus, cujus poema *de concordia inter Regem Richardum & Cives Londinenſes* A. 1393. ſervatur Manuſcr. in Bibliothecis Angliæ, ſicut etiam *Lectiones* ejus & *Quæſtiones* cum *Determinationibus*. Nec non liber: *Protectorium pauperis*, in Codice Bodlejano 3629. varia variorum ſcriptorum Opuſcula continente, cui titulus: Faſciculus Zizaniorum Magiſtri Jo. Wiclefi cum tritico. Neſcio unde conſtiterit Oudino T. 3. p. 1170. hujus faſciculi collectorem fuiſſe Thomam Waldenſem ſeu Netterum. Neque enim hoc in Catalogo Manuſcriptorum Angliæ pag. 174. ſignificatur, in quo pag. 82. etiam memoratur Maidſtonii tractatus *de anulo*.

Oliverius Mailard, Ordinis Minor. Vicarius Generalis, defunctus A. 1502. de quo Waddingus p. 270. Auctor ille plurium ſermonum, quales (*a*) Michaelis Menoti, Gabrielis Barlette & ſimilium: ex minore Britannia, Theologus Pariſienſis, in quibus ut abundare quandoque ſe oſtendunt ingenio, ita a gravitate Apoſtolica longius paſſim recedunt, & de miſero guſtatu ſtatuque ſuorum temporum inſignitum perhibent teſtimonium, ut poſt Henr. Stephanum in pluribus locis Apologiæ pro Herodoto, notavere nuper Theologus Baſileenſis celebris Petrus Roques in Paſtore Evangelico Gallice edito Baſil. 1723. 4. pag. 133. ſeq. & C. E. Jordanus in hiſtoria itineris ſui litterarii, itidem vulgati Gallice, Hagæ Com. 1735. 8. p. 162. ſeq.

Sermones de Adventu, habiti A. 1494. in templo S. Joannis de Gravia, prodiere Pariſ. 1507. & 1515. 8. cum ſermonibus quatuor communibus per Adventum & Dominicalibus.

Sermones de tempore. Lugd. 1498. & Argentorat. 1506.

Quadrageſimale duplex Pariſ. 1498. forma majore octava, ſubjuncto ſermone *de Juſtitia*, ex quo excerpta quædam in Matagonis de Matagonibus (Franciſci Hotomanni) monitoriali adverſus Italo Galliam p. 77.

Sermones de Sanctis & communi Sanctorum. Lugd. 1507. & Argentorat. 1514.

Contemplatio diffuſa in Salutationem Angelicam Pariſ. 1507.

Sermones XV. de ſtipendio peccati & Gratiæ præmio, atque ſermo *in S. Annam*. Lugd. 1498. atque Argentorati: quibus quindecim ſermonibus peccatum mortale docet fugiendum eſſe, quoniam eſt 1. amaricativum Conſcientiæ. 2. beſtialitatis introductivum. 3. diſſipativum charitatis. 4. Dæmonis lætificativum. 5. excœcativum mentis. 6. fatuitatis inductivum. 7. generativum egeſtatis. 8. honoris annullativum. 9. indignationis Divinæ promeritivum. 10. chariſmatum Divinorum diſſipativum. 11. libertatis deſtructivum. 12. maledictionis incurſivum. 13. Naturæ læſivum. 14. oppugnativum meriti Chriſti. & 15. Pœnitentiæ ſacramentalis ſubſtractivum.

Antonius Majus, cujus funebrem quandam orationem excuſam in Italia Geſnerus memorat, is eſt patria Brixienſis, cujus Epiſtolam philoſophicam atque hiſtorialem ſive fabellam A. 1501. ſcriptam Veronæ de ſpiritibus qui apparuerant in Garda, Veronenſis diœceſeos villa, editamque Brixiæ memorat Voſſius p. 680.

Chronica de Mailros, ſive Monaſterii Mailroſenſis ſive Melroſenſis in Scotia, Ord. Bened. ab A. C. 735. ad A. 1270. non uno ſed incertis auctoribus, edita in Joannis Felli collectione ſcriptorum rerum Anglicarum, Oxon. e theatro Sheldoniano 1684. fol. Vide Gvilelmi Ni-

(*a*) Menoto Maillardum & Barlettum jungit Franciſcus Crucimanius pag. 327. Bibliothecæ Gallicæ.

Nichols Bibliothecam hiſtoricorum Angliæ pag. 62. ſeq. & Scotiæ p. 79. ſeq. & in appendice pag. 347. ſeq. ubi exhibet notas triplices Joannis Jameſoni in illud Chronicon, primas quidem quibus probat illud eſſe ab Anglo & Scoticarum rerum parum perito interpolatum: ſecundas quibus illuſtratur, & tertias pauciſſimaſque illas quibus corrigitur.

Joannes Mailros. Supra Tom. 4. pag. 139.

Gvilelmuss Major. Supra Tom. 3. pag. 162.

Joannes Major. Supra Tom. 4. pag. 98.

Hugolinu Malabranca Urbevetanus, Theologus Pariſienſis, & ab A. 1368. Præpoſitus Generalis, Ordinis eremitarum S. Auguſtini, & ab A. 1371. ad 1374. Epiſcopus Ariminenſis & Patriarcha (non CPolitanus ut Oudino Tom. 3. pag. 1141.) ſed Hieroſolymitanus. Vide Ughellum Tom. 2. pag. 428. & Philippum Elſſium pag. 301. encomiaſtici Auguſtiniani. Scripſit Commentarium *in IV. libros Sententiarum*, *de Deo uno & Trino*, *Quodlibeta*, *Quæſtiones in VIII. libros Phyſicorum Ariſtotelis*. *Commentarium in Boethium de Conſolatione Philoſophiæ*. *Sermones de tempore & de Sanctis*. * Præter ea, quæ de libris viri hujus docti Fabricius adnotavit, addere quædam juvat ex P. Gandolfo in diſſertatione de ducentis Auguſtinianis. Sunt vero libri hi omnes cum cæteris in MSS. Codicibus adhuc latentes. *Quæſtiones ſuper Prædicamenta*, *& periermenias*. *De Idiomatum differentia*. *De principiis Ordinis*. *De Deo Trino*, *& uno*. *De ſacris diſciplinis &c.*

Malachias (Hibernis *Malmedoic O Mongair*) ex Abbate Banchorenſi Epiſcopus Connorenſis in Hibernia, atque ſi Alberico pag. 252. Chronici, & 271. fides, ab A. 1126. certe ab A. 1132. Archiepiſcopus Armachanus, nam Annum 1134. ponunt Jac. Waræus in Hibernia ſacra pag. 14. & de Hiberniæ ſcriptoribus pag. 54. Caveus, aliique qui & A. 1137. ſponte ſe abdicaſſe, atque inde ſemel iterumque petiiſſe Romam, & in ſecundo itinere deceſſiſſe perhibent in Cœnobio Claravallenſi An. 1148. 2. Nov. Vide iterum Albericum pag. 316. Morienti *S. Bernardus* adfuit, & vitam (*a*) ſcripſit defuncti & duos in ejus memoriam ſermones habuit, ut dixi ſupra Tom. 1. pag. 224. ubi notavi etiam Sanctis adſcriptum a Clemente III. A. 1190. Reliquiæ in Hiberniam translatæ A. 1194. Ad hunc Malachiam Epiſtolæ Bernardi 315. 316. 317. (edit. Mabillonian. 341. 356. 357.) Scripſiſſe fertur ſub Innocentio II. *Prophetiam de futuris Pontificibus Romanis* quales ſupra memoravi *Joachimi* Abbatis & *Anſelmi* Marſicani, & qualis ab *Arabe* quodam de Pontificibus inde futuris quadraginta A. 1414. Imperatori Sigiſmundo oblata fertur in Concilio Conſtantienſi, atque nuper admodum cum Bulla Benedicti XIII. de habendo A. 1725. Concilio Beneventano, Germanice etiam verſa A. 1725. 8. lucem vidit. Malachiæ divinatio incipit a Cæleſtino II. & non modo ad Pontifices noſtræ ætatis progreditur, ſed poſt præſentem *Clementem XII*. quem verbis: *Columna excelſa*, voluit notare, ſuperſunt adhuc vaticinia ſive ænigmata de aliis futuris viginti: 1. *Animal rurale*. 2. *Roſa Umbriæ*. 3. *Urſus velox*. 4. *Peregrinus Apoſtolicus*. 5. *Aquila rapax*. 6. *Canis & coluber*. 7. *Vir religioſus*. 8. *De balneis Etruriæ*. 9. *Crux de Cruce*. 10. *Lumen in Cœlo*. 11. *Ignis ardens*. 12. *Religio depopulata*. 13. *Fides intrepida*. 14. *Paſtor angelicus*. 15. *Paſtor & nauta*. 16. *Flos florum*. 17. *De medietate Lunæ*. 18. *De labore Solis*. 19. *Gloria olivæ*. 20. *In perſecutione extrema S. R. Eccleſia ſedebit: Petrus Romanus qui paſcet oves in multis tribulationibus: quibus tranſactis civitas ſepticollis diruetur & Judex tremendus judicabit populum ſuum*.

(*a*) Exſtat & apud Surium, V. Novembr. & in Thomæ Meſſinghami florilegio Sanctor. Hiberniæ pag. 352.

ſuum. Primus hæc vaticinia additis notis *Franciſci Alphonſi Ciacconii*, Ord. Præd. ad Clementem VIII. uſque edidit *Arnoldus Wion* Tom. 1. ligni Vitæ pag. 307. 311. lib. 2. cap. 20. Venet. 1595. 4. Prodiere deinde cum annotationibus *Hieronymi Joannini* Ord. Præd. Latine & Italice, ibid. 1605. 4. ſæpius etiam recuſa Romæ ut A. 1689. atque alibi, ut in *Thomæ Meſſinghami* florilegio Sanctorum Hiberniæ pag. 376. in Henrici Engelgrave Cœleſti pantheo, emblemate V. §. 1. & in Gabrielis Bucelini hiſtoria univerſali: etiam in prima continuatione Europæ hodie imperantis quæ Petro Ambroſio Lehmanno curante Germanice prodiit Hamb. 1697. 121. pag. 123. ſeq. & Italice Venet. 1689.

Quantum his tribuendam ſit fidei, docebunt *Claudius Franciſcus Meneſtrierius* S. J. in libello edito Pariſiis 1689. 4. (*a*) cui titulus: *refutation des propheties fauſſement attribuées à S. Malachie ſur les elections des Papes*: Germanice verſo a *M. Chriſtiano Wagnero*, οὗ μακαρίτου Lipſiæ 1691. 4. atque defenſo in philoſophia imaginum (*b*) ænigmaticorum Pariſ. 1694. 12. contra *Joannis Germani*, Ciſtercienſis additiones editas Neapoli 1675. 4. *Petrus Petitus* lib. 3. de Sibylla c. 10. pag. 347. ſeq. *Daniel Papebrochius* in propylæo ad Acta Sanctorum Maji pag. 1216. *Samuel Andreæ* diſſ. de ſucceſſionibus Rom. Pontificum ſecundum prænotionem Malachiæ Hiberno adſcriptam. Marpurg. 1677. 4. *Dan. Guilelmus Mollerus* in diſſ. de Malachia Propheta Pontificio, Altdorf. 1706. 4. *Michael Gorgenius* in obſervationibus editis Gallice, Abbatis villæ 1659. 4. & *Theodorus Crugerus*, Lycei Luccavienſis Rector in commentatione hiſtorica de ſucceſſione continua Pontificum Romanorum ſecundum vaticinia Malachiæ, a dubiis *Franciſci Carriere* (in digeſtis Chronologiæ Pontificiæ uſque ad Alexandrum VII. Colon. 1619.) *Menetrierii* & aliorum vindicata. Witteberg. 1723. 4.

Cætera Malachiæ huic tributa ſunt *Vita S. Cuthberti*, poſt Monachum coævum Lindiſfarnenſem & Bedam (*c*) ſcripta ad Davidem Regem Scotiæ, ſed nec in Actis Sanctor. Tom. 3. Martii 20. neque alibi quod ſciam typis exſcripta. *Epiſtolæ* ad S. Bernardum alioſque, *Conſtitutiones* communes, ac *de legibus cœlibatus* & Novarum *traditionum* liber. Neque horum quicquam editum comperi, licet memorantur a Baleo XIV. 85. atque inde a Waræo, aliiſque & a Viſchio pag. 236. Bibliothecæ Ciſtercienſis, qui etiam ex pervetuſto Codice Monaſterii Elnonenſis laudat diſtichon hoc Malachiæ familiare:

Spernere Mundum, ſpernere ſeſe, ſpernere nullum,
Spernere ſe ſperni: quatuor hæc bona ſunt.

Malachias Hibernus alter junior, Ord. Minor. circa A. 1310. cujus *Conciones* memorat Baleus XIV. 91. ac præterea *Venenum Malachiæ*, ſive librum *de veneno ſeptem peccatorum mortalium deque remediis ipſorum*, editum typis Henrici Stephani avi, Pariſ. 1518. 4. Vide Mich. Maittairii annales typographicos Tom. 2. pag. 312.

Ricordanus Malaſpina, Patricius Florentinus ſcripſit Hiſtoriam antiquam Florentinam ab Urbis Originibus uſque ad A. C. 1281. Sed opus Joanni Villano (*d*) aliiſque ex merito laudatum ſcripſit Italice non Latine, quod opus poſt editiones Florentinas A. 1568. 4. & 1718. caſtigatius, adhibito Manuſcripto Codice illuſtriſſ. Marchionis Giugni, Civis Florentini recudi fecit celeberrimus Muratorius in theſauro ſcriptorum Italiæ Mediolanenſi, tomo octavo: una cum continuatione *Jacchetti Malaſpinæ* ex fratre Nepotis uſque ad A. 1286. (non 1296. ut eſt in Ephemeri-

(*a*) Acta Erud. 1691. pag. 144. 312.
(*b*) Journal des Sav. 1695. pag. 666.
(*c*) Supra Tom. 1. pag. 188.

(*d*) Vide Julium Nigrum pag. 484. hiſt. Scriptorum Florentinorum.

Digitized by Google

dibus eruditor. Pariſ. A. 1733. pag. 490. edit. Amſt.)

Saba (*a*) *Malaſpina* Romanus, Decanus Malthenſis & Secretarius Pontificis Joannis XXI. ſcripſit *rerum Sicularum ab A.* 1250. *ad* 1276. *libros ſex*, (non duodecim ut legas in ephemeridibus eruditorum Pariſ. A. 1733. pag. 489.) editos primum a Baluzio Tom. 6. Miſcell. pag. 197. 348. Pariſ. 1713. 8. ex Codice in fine mutilo, qui ex Codice Vaticano emendari ac ſuppleri poteſt, ut notatur in Diario eruditorum Italiæ Tom. XXI. pag. 437. Baluzii editio recuſa in tomo octavo theſauri Italiæ Muratoriani: & in Jo. Baptiſtæ Caruſii tomo ſecundo Bibl. Hiſtoricæ Siciliæ: ac denique in theſauro Siciliæ Burmanniano parte quinta: ſubjunctis etiam continuationis loco libris VIII. *Nicolai Specialis*, de quo infra ſuo loco.

Galfredus de Malaterra, ſupra Tom. 3. pag. 9.

Carolus de Malateſtis, Gregorii XII. Procurator ad ſacram unionem perficiendam in Concilio Conſtantienſi. Hujus Epiſtolæ A. 1415. ſeq. datæ in Clariſſimi Hardtii Hiſtoria illius Concilii Tom IV. pag. 177. 341. 346. & 380. *Nereidum cantus* ad Joannem Auſtriacum, ſive Carmen epicum quod incipit: *Littore cum primum claſſem deduxit Ibero*, in Gruteri deliciis poetarum Italorum, in limine tomi ſecundi. * Epiſtolam illam Anonymi ad Cardinales Piſis congregatos vulgatam apud Martene Vet. Mon. pag. 966. quam ego transferendam duxi in volumen VI. pag. 995. 8. Supplementi Conciliorum, ad Carolum Malateſtam referendam duxi, ut ibidem admonui. Eſt etiam ibid. apud Martene, & in Supplem. Concil. prolixa narratio actorum, & geſtorum inter Carolum de Malateſtis, & Cardinales Piſis exiſtentes pro extinctione ſchiſmatis.

Pro *Sigiſmundo Pandulpho Malateſta* Principe, Epiſtola ante A. 1465. ſcripta a *Roberto Valturrio*, Ariminenſi ad Machomet Bei, magnum Admiratum & Sultanum Turcicum, in Baluzii Miſc. Tom. IV. pag. 524.

Malchionis Presbyteri & Rhetoris Antiocheni quædam profert Petrus Diaconus libro ad Fulgentium, veteri Latina, ut videtur, uſus verſione. Malchionem enim ipſum circa A. 270. clarum, Græce non Latine ſcripſiſſe nemo dubitat. Vide quæ notavi ad Hieron. cap. 71. de S. E.

Nicolaus Malhermi, ſive *Malherbius*, Venetus Monachus S. Benedicti Ord. Camaldulenſium, *Biblia integra*, ut ipſe profitetur, *ſecundum proprietatem litteræ de verbo ad verbum* tranſtulit Italice, Vulgatam potius quam Hebraicos vel Græcos fontes ſecutus. Poſt primam editionem Venetam (*b*) A. 1471. fol. ad Laurentium, Theologum Venetum ſæpius lucem vidit & ibid. 1477. & 1507. & variis in locis ut notatum Jacobo Longo in Bibliotheca Biblica, eumque ſecuto Oudino Tom. 3. pag. 2664. ſeq.

Malleacenſe Chronicon, Abbatiæ S. Maxentii in Pictavienſi diœceſi: ſive excerpta ex Chronico majore ab Orbe condito ad A. C. 1140. ex *Julii Flori* floribus Hiſtoriarum, aliiſque edita a Labbeo Tom. 2. Bibl. novæ Manuſcr. pag. 190. 221.

Malleacenſis Monachus, infra *Petrus Malleacenſis*.

Felix Malleolus, ſupra Tom. 2. pag. 155. *Felix*.

Thomas Malleolus, ſupra Tom. 4. p. 225. de *Kempis*.

Gvilelmus Malmesburienſis, ſupra Tom. 3. pag. 152.

Malogranatum, titulus libri, ſupra *Gallus* Tom. 3. pag. 14.

Malſchani neſcio cujus *Artem*, Grammaticam ut ſuſpicor, in Bibliothecæ San-

(*a*) Non *Sallo* ut apud Balluzium T. VI. Miſc. pag. 197. & Oudinum Tom. 3. pag. 482.

(*b*) Impreſſa in membranis exſtat hæc editio Uratislaviæ in Bibl. celeberrima Rhedigeriana ſive Eliſabethana. Vide Gottlob Krantzii memorabilia illius Bibl. pag. 72.

Digitized by Google

Sangermannianæ Codice 540. Cangius evolvit.

Joannes Malvernæus, ſupra Tom. 4. pag. 100.

Jacobus Malvetius, de quo Tom. 4. pag. 14. ubi dictis adde, Malvecii hujus, nobilis Mutinenſis *Chronicon Brixianum* ab origine Urbis ad A. 1332. quod auctor A. 1412. propter peſtilentiam apud Brixienſes graſſantem in amœnas Benaci oras profugum ſe compoſuiſſe teſtatur, vulgavit illuſtris Muratorius Tom. XIV. theſauri rerum Italicarum, (*a*) Mediolan. 1729. fol.

Claudianus Mamertus. Supra Tom. 1. pag. 384.

Mammothreptus, μαμμόθρεπτος, (*b*) mamma ſive lacte nutritus: ſive a trahenda vel tractanda mamma *Mammotractus*, vel *Mammotrectus*: titulus libri in gratiam rudium clericorum exponentis ordine Biblico voces vocumque ſignificationem, orthographiam, accentus in Bibliis Latinis prologiſque Hieronymi, deinde in antiphonis & reſponſoriis, in hymnis: in Legendis Sanctorum, Homiliis & declaratione Regulæ S. Franciſci: cum brevi declaratione de menſibus Hebræorum, de feſtis, veſtibus, Sacerdotibus, de interpretibus S. Scripturæ, de divinationibus, de nominibus Dei, de expoſitione, qualitatibus & dimenſione (*c*) S. Scripturæ, de comparatione teſtamentorum ad invicem & de quatuor Synodis, de orthographia & de accentibus. Opus abſolutum A. 1466. auctor *Joannes Marcheſinus*, Ord. Minor. de quo infra, ſuo loco. Prodiit primum Moguntiæ (*d*) 1470. fol. Venetiis 1476. 1479. 1489. 1492. 1496. 4. & 1485. 1498. 1495. 1506. 8. Habeo etiam editionem in fol. ſine loco & anno, & ad calcem vocatur *liber expoſitorius totius Bibliæ ac aliorum quæ in Eccleſia recitantur*. Prodiit itidem Mediolani 1481. Argentorati (1487.) 1489. fol. 1494. 4. Norimbergæ 1489. 1494. 4. Metis (1509.) 1511. 4. Pariſ. 1510. 1522. 8.

Mamutius de quo Chriſtianus Daumius Epiſtola ad Nic. Heinſium data A. 1679. Tom. IV. ſylloges Burmannianæ pag. 255. *Habeo nunc mecum ex Paulina Lipſienſium Bibliotheca membranaceum grandem Codicem, in quo* Mamutii *neſcio cujus* de virtutibus elegia *plus mille conſtans verſibus*, *Oroſius*, *Arator*, *Rigæ & Prudentii nonnulla*, *ut Pſychomachia*, *Hamartigenia*, *Hymni*.

Manaſſes I. Remenſis ab A. 1068. Archiepiſcopus, in Concilio Auguſtodunenſi A. 1079. ob varia crimina quæ ipſi objiciebantur damnatus, in proximo Lugdunenſi Concilio A. 1080. *Apologiam* obtulit Hugoni Dienſi Epiſcopo, Gregorii VII. in Gallias legato, quam edidit Mabillonius Tom. 1. muſei Italici parte 2. pag. 119. 127. qui de hoc Manaſſe videndus pag. 117. ſeq. Sammarthani in Gallia Chriſtiana Tom. 1. pag. 507. ſeq.

Epiſtola ad Gregorium VII. in tomis Concilior. Labbei X. pag. 362. Harduini VI. pag. 1569. &c. conſer. Gregorii VII. lib. ſextum Epiſt. 2. 3.

Manaſſes Sveſſorum ſive *Sveſſionenſis* Epiſcopus ab A. 1103. ad 1108. cujus donationem Eccleſiæ monaſterio Novigentino factam edidit Dacherius notis ad Guibertum Novigentinum pag. 625. ſeq.

Antonius Mancinellus, ſupra Tom. 1. pag. 126.

(*a*) Act. Er. 1730. pag. 54. Bibl. Italique Tom. IV.

(*b*) Auguſtinus ſerm. 2. in Pſ. XXX. Tom. 4. Opp. pag. 120. *mammothreptus*, *quales dicuntur pueri qui diu ſugunt*, *quod non decet*.

(*c*) Caput de dimenſione S. Scripturæ integrum ita ſe habet. *Scriptura ſacra dimenſione quadrupliti variatur*. *Habet enim* latitudinem *in deſcriptione duorum teſtamentorum*. Longitudinem *in deſcriptione temporum & ætatum*. Sublimitatem *in deſcriptione trium hierarchiarum gradatim ordinatorum*, *ſcilicet Eccleſiaſticæ*, *Angelicæ & Divinæ*. Profunditatem *in deſcriptione myſticarum intelligentiarum*.

(*d*) Cangius præf. gloſſarii Lat. §. 50. Jacobus le Long Bibl. Biblica in Marcheſino pag. 845. Oudinus Tom. 3. pag. 2562. Vide & Poſſevinum ad Pachymerem Tom. 2. pag. 495. Antonium Reiſerum Manuſcr. Bibl. Auguſtanæ p. 97. Miſcellanea Lipſ. Tom. VII. pag. 46. ſeq. Diarium eruditorum Italiæ Tom. 13. pag. 286. &c.

Dominicus Mancinus præter poema *de paſſione Domini* Trithemio cap. 955. laudatum, ſcripſit jam ſenex & Friderico Severinati, Epiſcopo Malleacenſi dicatos Lipſiæ 1516. edidit elegos *de quatuor Virtutibus*, & *Officiis ad bene beateque vivendum pertinentibus:* poſt repetitas editiones Baſil. 1543. Antvv. 1559. recudi curavit V. C. Hermannus ab Hardt Helmſtad. 1691. 8. ſubjuncta *Martini* Braccarenſis formula honeſtæ Vitæ. * Ejus tractatus de Paſſione Domini metrice deſcripta, cujus & Trithemius meminit, plus vice ſimplici lucem aſpexit; prodiit enim in 4. abſque loco, & anno; iterumque in 8. abſque loco & anno, ac demum una cum Hieronymi Vallenſis aliorumque ſacris poematibus in 12. Antverpiæ 1548.

Gvilelmus Mandagotus ſive de *Mandagoto*. Supra Tom. 3. pag. 154.

Joannes de Mandevilla, ſupra Tom. 4. pag. 100.

Joannes Mandvvithus. Tom. 4. pag. 101.

Manegaudus, *Manegaldus*, *Manegoldus* de quo Anonymus Mellicenſis cap. 105. *Manegoldus Presbyter, modernorum magiſter magiſtrorum, ſtrenuus aſſertor veritatis fuit, a qua nec promiſſis nec minis ſchiſmatici Regis* (*a*) *flecti potuit. Quin imo in diſſenſione illa quæ inter* Gregorium VII. & Henricum IV. *exorta fuit, pro tuenda juſtitia laboravit uſque ad vincula. Exſtat ad eum ſcripta quædam exhortatoria Ivonis Epiſcopi Carnotenſis Epiſtola*, quadrageſima inter Ivonianas.) *Hic* textum Eſaiæ *Prophetæ paginalibus clauſulis diſtinxit. Super* Matthæum *vero gloſſas continuas ſcribit. Scribit quoque ſuper* Pſalterium, *opus præſtantiſſimum, ſuper topazium & aurum obryzum pretioſum*. Hujus ut videtur opuſculum pro Gregorio VII. ſed jam defuncto & poſt A. 1080. ante A. 1101. ſcriptum *adverſus Wolffelmarum* Colonienſem edidit laudatiſſimus Muratorius tomo quarto anecdotorum Latinorum, Patavii 1713. 4. Quæ autem *contra Epiſtolam Wenerici* ſcripturum ſe promittit, nuſquam exſtant. Haud dubie idem *Manegundus* eſt, quem Henricus Gandavenſis cap. 28. *ait ingenii ſui monumenta in expoſitione* Pſalmorum & Epiſtolarum Pauli, *poſteris reliquiſſe*. Huic Manegoldo Teutoni tribui a nonnullis Commentarios in Pſalmos, Coloniæ 1536. fol. editos, Miræus ex Jo. Molano annotavit, quos tamen *Remigii* Autiſiodorenſis Epiſcopi eſſe communis eſt perſuaſio. Veriſimile etiam Clariſſimo Muratorio viſum de eodem mentionem fieri in Ptolemæi Lucenſis Annalibus ad A. 1090. *Per idem tempus floruit in Teutonia quidam Philoſophus, cui nomen Menegaldus, cujus uxor & filiæ in Philoſophia fuerunt permaximæ*. Anonymus apud Andream du Cheſne Tom. IV. de rebus Francor. pag. 89. *Hoc tempore tam in Divina quam in humana Philoſophia floruerunt Lanfrancus Cantuariorum Epiſcopus, Gvido Langobardus, Maingaudus* Teutonicus, *Bruno Remenſis, qui poſtea vitam duxit eremiticam*. Fuit hic Magiſter *Manegoldus de Lutenbach* inter primos Canonicos & Præpoſitus Canonicorum Regularium *Murbacenſium* in Alſatia, de quo Bertholdus Conſtantienſis in appendice ad Hermannum Contractum ad A. 1093. & 1098. & Auctor incertus ad A. 1090. apud Urſtium Tom. 2. pag. 83. Diverſus adeo a duobus ejuſdem temporis, *Manegoldo Abbate S. Georgii* in Svevia quem a Monachis ſuis occiſum (*b*) refert idem Bertholdus ad A. 1100. & a *Manegoldo Raitenburchenſi Decano*, cujus librum pro defenſione Gregorii VII. compoſitum ipſo adhuc vivente, tamen ab ipſo non approbatum memorat Gerlachus præpoſitus Reicherſbergenſis apud Clariſſ. Pezium Tom. 2. Anecdotorum parte 2. pag. 491. Confer ejuſdem prolegomena ad illum tomum pag. XXIX. ſeq. & Diarium eruditorum Italiæ Tom. XV. pag. 32. ſeq. * Opuſculum a Muratorio editum lon-

(*a*) Ita vocat homo Papæ, Henricum IV. Imp.

(*b*) Acta Sanctor. Tom. 3. Februar. pag. 52.

longe diverſi eſt argumenti ac cenſuit hic Fabricius. Totus enim in eo eſt ut demonſtret haud ita probanda eſſe veterum Paganorum ſcripta, ut omnia indiſcriminatim admittantur, cum plura in eis eſſe evincat, quæ dogmatibus fidei noſtræ adverſantur. Hæc contra Wolfelmum uſque ad cap. XXIII. diſputantur; tum vero duobus tantummodo capitibus de cauſa Gregorii VII. agitur, quæ adjeciſſe ſe in præfatione operis author profitetur eo quod ſciret Wolfelmum Dominum Papam Gregorium polluto ore laceraſſe; ideo ait: *aliquid de illo adnectendum duxi*.

Manegaudus Abbas S. Michaelis ad Moſam circa An. 1150. cujus diploma de renovanda memoria Ducis Volfaudi edidit Baluzius Tom. IV. Miſc. pag. 463.

Alius *Manigoldus* Svevus ex *Abbate Gremſmünſterenſi Epiſcopus Paſſavienſis* A. 1206. de quo monumenta Tegernſeenſia apud eundem Pezium Tom. 3. parte 3. pag. 523.

Ab his omnibus ut videtur diverſus *Menegaldus* ſive *Menengaldus* ſcriptor *Hiſtoriæ Eccleſiaſticæ* Manuſcriptæ in variis Bibliothecis, quæ incipit: *Aſſyriorum Regum potentiſſimus olim fuit Ninus, qui bellum finitimis inferens Regibus* &c. Judice Luca Holſtenio (*a*) *auctor nullius judicii nec pretii, quorum centuriæ reperiuntur paſſim in Bibliothecis Monaſteriorum, qualis Petrus Comeſtor, Vincentius Belluacenſis,* (*b*) *aliique ejus farinæ conſarcinatores, qui quum nullum ſuis hiſtoriis initium reperire poſſent, ab exordio Mundi repetebant, ut mali Poetæ Trojanum bellum gemino ordiuntur ab ovo. Forte ſub finem ad particularem alicujus Gentis hiſtoriam, & ad ſua tempora delabitur, quæ uſui eſſe poſſent ad illorum temporum cognitionem: quod de proximo & in præſenti deſperandum.*

Jannotius Manettius. Supra Tom. IV. pag. 24.

Manfredus de Cruce, Decretorum Doctor, Abbas S. Ambroſii Mediolanenſis, Philippi Mariæ ducis Mediolanenſis ad Concilium Conſtantienſe Legatus, cujus *Orationem ad Sigiſmundum Rom. Imp.* in illo Concilio A. 1415. habitam edidit Hermannus ab Hardt Tomo V. hiſtoriæ Concilii Conſtantienſis pag. 109. 114. * Obiit anno 1425. De illo nonnulla habet Puricellus in diſſert. Ambroſiana n. 19.

Fulgentius Manfredus, Venetus Ord. Minor. junior qui A. 1606. ſcripſit Exceptionem per edictum Cardinalium in cauſa Veneta. Exſtat apud Goldaſtum T. 2. Monarchiæ Imperii pag. 483. 485.

Manfredus Poeta & Mathematicus, cujus *carmina de computo anni* leguntur ad calcem tomi primi operum Bedæ venerabilis pag. 425. ſeq. & breve ſcriptum *de emboliſmorum ratione* pag. 405. 452. Idem an vero alius *Hieronymus Manfredus* Medicus & Aſtronomus Bononienſis circa A. 1455. cujus *Centiloquium de Medicis & infirmis* prodiit Bononiæ 1483. 4. Norimb. 1530. 8.

Manfredus de Monte Imperiali, Medicus, ſcriptum *de ſimplicibus* in Codice Regio Pariſ. 334. Cangius evolvit.

Manfredus Potentinus ſive *Potentiæ* in Lucania Epiſcopus A. 1119. ſcripſit *vitam Gerardi* Patria Placentini, Epiſcopi Potentini, deceſſoris ſui, quam vulgavit Ughellus Tom. 7. Italiæ ſacræ p. 135. 138. (edit. primæ pag. 178.)

Manfredus Siciliæ Rex A. 1266. extinctus, de quo Antoninus Mongitor T. 2. Bibl. Siculæ pag. 29. ſeq. Ejus *Epiſtolas quinque* edidit Baluzius Tom. 1. Miſc. pag. 475. 483. ſeq. Ejuſdem additiones ad *Friderici II.* Imp. librum *de arte venandi cum avibus* (de quo ſupra Tom. 2. pag. 207.) prodiere Auguſtæ Vindel. 1576. 1596. 8. *Epiſtola* de victoria adverſus exercitum Papæ Innocentii IV. apud Bzovium ad A. 1254. n. VI.

Manfredus Terdonenſis Ord. Minor. Provinciæ Januenſis ac cuſtodiæ Papienſis, circa A. 1360. ſcriptor *Polylogii* ſive

(*a*) Diarium eruditorum Italiæ Tom. XV. p. 29.

(*b*) Multis tamen aliis hic præſtat.

ve expoſitionis vocabulorum S. Scripturæ. Vide Waddingum pag. 246.

Manfredus Vercellenſis Ord. Præd. circa A. 1433. in partibus Langobardiæ nunciavit propinquum Antichriſti adventum & quaſi tempore ſuo eſſet futurus, induxit ad hoc ſuas rationes ex Scripturis, præcipue ex Apocalypſi: inde multis ad eum confluentibus auctor fuit tertii Ordinis Monachorum & Monialium de pœnitentia S. Dominici. Vide Antoninum Florentinum ſummæ hiſtoriarum tit. 22. cap. 7. §. 8. Tom. 3. pag. 494. ſeq. *Prædicabat Bernardinus* (*a*) *contra eum, arguens factum illud, & Manfredus contra Bernardinum, in aliquibus doctrinæ ſuæ eum ſugillans.*

Nicolaus Maniacutius, Canonicus Ord. S. Auguſtini regularis, Lateranenſis Baſilicæ, circa A. 1180. ſcripſit *Catalogum Romanorum Pontificum* a Petro Apoſtolo ad Alexandrum III. verſibus hexametris Leoninis. Incip.

Si vis Pontifices Romanæ noſcere ſedis,
Carminibus noſtris perlectis ſcire valebis.

Edidit Onufrius Panvinius in annotatt. ad Platinam in vita Alexandri III. pag. 207. & Daniel Papebrochius cum notis in propylæo Act. Sanctorum Maji pagina 27. Hunc Catalogum *Nicolao Montacutio* Anglo circa A. 1466. claro præter rem tribuit Pitſeus pag. 657. & ante eum Baleus VIII. 25. Vide & Oudinum Tom. 3. pag. 2696.

Anicius Manlius Torquatus Severinus Boethius Supra, *Boethius*. Tom. 1. pag. 251.

Jacobus Manlius. Supra, *Jacobus* Brigantinus Tom. IV. pag. 7.

Manlius Rallus ad quem J. Jovianus Pontanus libro 2. Hendecaſyllabon:

Manli deliciæ Attici leporis
Atque idem Latiæ lepos Camœnæ,
Cantas dum teneros Lycinnæ amores
Et Coi numeris refers Philetæ &c.

Lucas Mannellus. T. IV. pag. 281.

Manſuetus Archiepiſcopus Mediolanenſis, qui contra Monothelitas A. 679. Synodum habuit, (*b*) Synodicamque ad Conſtantinum Pogonatum, Imp. CPolitanum miſit, quæ cum Manſveti expoſitione fidei exſtat in tomis Conciliorum ante acta ſextæ Synodi A. 680. & ſeparatim ex Codice Anglicano prodiit cum notis Geverhardi Elmenhorſtii, Lugd. Bat. 1618. 4.

Gvalterus Mapes. Supra Tom. 3. pag. 117.

Maphæus Vegius ex Laude Pompeja Laudenſis, Inſuber, Martini V. Papæ Datarius, diem obiit Romæ A. 1458. primo anno Papæ Pii II. ſepultus in capella quam ipſe Vegius adductis A. 1430. Oſtia reliquiis B. Monicæ, (*c*) S. Auguſtini matris ædificari fecerat. De eo Trithemius cap. 762. & ſcriptor Vitæ ſubjunctæ libris de educatione puerorum, in edit. Baſil. 1541. 8. & in Bibl. Patrum iiſdem præmiſſæ: Jovius in elogiis, Ghilinus Tom. 2. Niceronus in memoriis de vitis eruditorum Tom. 26. pag. 83. & additiones ad Naudæana pag. 194. Scripta ejus, curante Andrea Schotto in Bibliothecæ Patrum Colonienſis ſupplemento A. 1622. atque inde in Bibl. Patrum Lugdunenſi tomo XXVI. exſtant hoc ordine:

De educatione liberorum & claris eorum ſtudiis ac moribus libri VI. pag. 633. Prodierat eximium hoc opus Mediolan. 1491. 4. Pariſ. 1511. 4. Baſil. 1541. 8.

De perſeverantia Religionis libri VI. ad Eliſabeth & Monicam, ſorores. pag. 689. Prodierant ex Joannis de Butrio, Monachii Clarævallenſis recenſione, Pariſ. 1511. 4.

De quatuor hominis noviſſimis, morte, judicio, inferno & Paradiſo *meditationes*. pag. 745. Prodierant cum libris de

(*a*) *Bernardinus Senenſis*, de quo ſupra Tom. 1. pag. 217. Confer Raynaldum ad Annum 1419. n. 13.

(*b*) Confer Pagium ad A. 679. n. IV. ſeq.

(*c*) Adde Baronium ad Martyrolog. Rom. IX. April. Acta Sanctor. Tom. 1. Maji 4. pag. 490. Tillemontii memorias H. E. tomo VIII. pag. 477.

de educatione liberorum, Baſileæ.

Philalethes, ſeu Veritas inviſa exulans, dialogus ad Euſtathium fratrem pag. 755. præmiſſa ejuſdem argumenti elegia *Cornelii Gnaphei* Aloſtani. Prodierat cum quibuſdam Luciani dialogis, Argentorat. 1515. 4. & cum præf. Udalrici Fabri, Thorenburgenſis, Viennæ 1516. 4. De Gallica verſione Lugd. forma minore a D. V. Z. edita quæ hunc dialogum perperam Luciano tribuit, & de altera verſibus Gallicis, Petro du Val interprete, Lugd. 1552. vide Niceronum Tom. XXVI. pag. 89.

Supplementum libri XII. Æneidos Virgilianæ pag. 759. Incipit: *Turnus ut extremo devictus Marte profudit*. Sæpius prodierat in variis Virgilii editionibus, ut notare me memini in Bibl. Latinæ lib. 1. cap. 12. ubi etiam de Gallica hujus ſupplementi metaphraſi a Petro de Mouchant adornata.

Aſtyanax, ſive de morte Aſtyanactis, poema quod incipit: *Muſa, refer quæ cauſa metum poſt diruta Trojæ*. pag. 764. prodierat curante Laurentio Abſtemio, Fani 1505. cum pſeudo-Pindaro Thebano & variorum epigrammatibus, quorum nonnulla omiſſa in ſecunda Franciſci Polandi editione A. 1515. Vide additiones ad Naudæana pag. 198.

Velleris aurei libri IV. quorum initium: *Egregium canere Æſonidem juveneſque Pelaſgos* pag. 766. Editi fuerant una cum Aſtyanacte Vegii a Franciſco Modio Colon. 1589. 12.

Antoniados ſive de vitâ & laudibus S. Antonii, *libri IV.* ad Eugenium IV. pag. 773. Incip. *Non hic Pegaſides*, *non ficta & inania*, *Muſæ*. ex editione Antvverp. 1559.

Declamatio ſeu Diſputatio *inter Solem*, *terram & aurum*, audiente *Deo* & homine aſſiſtente. pag. 777. Lucem viderat Pariſ. 1511. 4.

Præter hæc in Bibliothecis Patrum obvia, exſtant *Vita S. Bernardini Senenſis*, edita in Actis Sanctorum T. V. Maji 20. p. 287. *Poemata & Epigrammata* edita una cum aliis a Franchino Gafurio, Laudenſi, Muſicæ artis laude celebrato A. 1521. In his elegiæ *de fraudibus ruſticorum* & epigrammata *contra* (a) *vitam ruſticam* compoſita ab eo anno 1422. & poema cui titulus *Pompejana*, A. 1423. Ipſe vero natus A. 1407. præcocibus igitur ingeniis jure ſuo accenſendus. Quod præterea memoratur a Trithemio *de laudibus divæ Monicæ*, præter præfationem de hoc argumento libris de liberorum educatione præmiſſam: intellige *libros tres de vita & obitu B. Monicæ & Officium Translationis ejuſdem*. Sed & hæc & in Actis Sanctor. Tom. 1. Maji pag. 491. memorata, Vitam & *Officium S. Auguſtini & Officium Converſionis ejuſdem: & Vitam & Officium B. Nicolai Tolentinatis*, & cætera memorata Trithemio, *In Pſalmos Pœnitentiales* & *de re militari*, & cum *Epiſtolis* multis librum *de conditione humana* quem imperfectum reliquit, nemo, quod ſciam, in lucem protulit. Librum *de Verborum in jure civili ſignificatione* quem Vincentiæ A. 1477. editum ſcribit Simlerus, alterius Maphæi eſſe mihi perſuadeo. * An Maphæus iſte ſcripſerit libros tres de vita, & obitu S. Monicæ plane ignoro; illud compertum mihi eſt indicatum a Trithemio opus de laudibus D. Monicæ libro uno conſtitiſſe; nec forte aliud eſt, quam carmen quoddam ab eo editum, qua occaſione ſtatuam S. Monicæ erexit Romæ, qua de re Trithemius. Carmen vero iſtud prodiit excuſum in collectione Venetiis edita anno 5320. cujus hic eſt titulus: *opuſculum multarum bonarum rerum* (ſic) pag. 113. Incipit:

Salve lux matrum mater ſanctiſſima ſalve
Salve Auguſtini Monica digna parens.

Hæc ipſa carmina legi excuſa in Sanctuario Papienſi Jacobi Guala impreſſo Papiæ an. 1505. Vide ibid. l. 4. cap. 15.

Maphæi Vegii de felicitate & miſeria Dialogus extat MS. in Bibliotheca Pi-

(a) *Tria luſtra peregi, ætatis meta iſta mea.*

Piſtorienſi. Vide commentarios ejuſdem Bibliothecæ p. 1. pag. 6.

Celſus Maphæus, *Veronenſis* de cujus apologia pro Canonicis regularibus contra *Ambroſium* Coriolanum, Eremitarum Generalem, vide Bzovium ad A. 1484. n. 4. ſeq.

Paulus Maphæus, *Veronenſis*, ſupra *Maffeus*.

Guilelmus de Mara. Supra Tom. 3. pag. 154.

Marbodus, *Merboldus*, *Marbottus*, *Marbadus*, *Mardebanus*, *Merobaudus*, *Merbodæus*, a Baleo II. 50. & a Pitſeo pag. 185. Leyſeroque pag. 369. de poetis Medii ævi, cognomento *Evanx* dicitur, quod Evacem de gemmis viſus eſt carmine expreſſiſſe, ut mox ſum dicturus. Natione Britannus ex Magiſtro Scholarum & Archidiacono Andegavenſi Epiſcopus A. 1096. Redonenſis in Britannia Armorica Galliæ uſque ad A. 1123. quo Monachus ad S. Albinum Ord. Bened. Andegavi obiit ætat. 88. Multa ſcripſit verſu & proſa, quorum nonnulla, ſex Epiſtolæ nimirum, liber de gemmis, variaque Carmina, juſſu Ivonis, Redonenſis Epiſcopi vulgata Redonis: 1524. ſed plura curante præclaro Viro D. Antonio Beaugendre, Presbytero Ord. Bened. edita ad calcem Operum Hildeberti Cenomanenſis, (*a*) Pariſ. 1708. fol. hoc ordine, & præmiſſa, inter aliorum elogiorum delectum, *Monachorum & Conventus S. Albini Andegavenſis Epiſtola encyclica* de ejus obitu, in qua *Oratorum Rex*, *Gallicanæ eloquentiæ arcem obtinuiſſe* traditur, atque ſi *Ulgerio* ejus in Scholæ magiſterio ſucceſſori credimus, (*b*) *ceſſit ei Cicero*, *ceſſit Maro junctus Homero*.

1. *Epiſtolæ* VI. pag. 1387. ex quibus *prima* ad Raynaldum Martigne, Andegavenſem Epiſc. ſæpius edita in Patrum Bibliothecis, ut Lugd. Tom. XXI. pag. 157. atque inter Hildeberti Epiſtolas *ſecunda* & *tertia* ad Ingilgerium, ſive Ingungerium ſolitarium & Sacerdotem. *Quarta* ad Vitalem, *Quinta* parænetica ad ancillam Chriſti Agenoridem, & *ſexta* ad Robertum Arbricellenſem, oppugnata a Natali Alexandro Sec. XI. & XII. diſſ. V. artic. 2. Tom. VI. pag. 800. ſeq. Hiſce ex veteri Redonenſi editione Anni 1524. exhibitis & ad Manuſcriptos Codices caſtigatis addi poterat *ſeptima* ad Hildebertum ex Dacherii Tom. XIII. ſpicilegii pag. 295. (Tom. 3. edit. novæ pag. 430.)

2. *Vita S. Licinii*, Epiſcopi Andegavenſis pag. 1418. edita in Actis Sanctorum T. 2. Febr. 13. pag. 682.

3. *De Vita S. Roberti*, Abbatis Caſæ Dei libri II. pag. 1433. ex iiſdem Actis Tom. 3. April. 24. pag. 317. & in Mabillonii Actis Benedictinis Sec. VI. parte 2. pag. 184.

4. *Vita S. Magnobodi*, Confeſſoris pag. 1490. ex Manuſcr. Mabilloniano, & præmiſſa pag. 1463. ejuſdem Magnobodi vita ſcripta ante Marbodum ab Anonymo.

Scripta Carmine.

5. *Hiſtoria Theophili pœnitentis*, Vicedomini Adanæ in Sicilia, pag. 1507. Incip.

Quidam magnorum Vicedomnus erat meritorum,
Theophilus nomen, *tenuit quoque nominis omen*.

Ex Actis Sanctor. Tom. 1. Febr. 4. pag. 487.

6. *De ſeptem fratribus Maccabæis* pag. 1517. ex veteri edit. Redonenſi A. 1524. Incip. *Antiqua Legis jus ſolvens juſſio Regis*.

7. *De S. Laurentio*, pag. 1519. ex eadem Redonenſi editione & ex Manuſcr. Regio n. 274. Incip. *A Decio tentus*, *gladioque furente peremtus*. Scriptam metrice paſſionem S. Laurentii a Mar-

(*a*) Supra Tom. 3. pag. 257. Acta Erud. 1709. p. 145. Oudinus Tom. 2. pag. 946. Bibl. Latina IV. 2.

(*b*) Bulæi Hiſt. Academ. Pariſ. pag. 522. Epiſtola illa encyclica in Marbodi laudem & Ulgerii carmen leguntur etiam in Edmundi Martene T. 1. anecdotor. pag. 355. 357.

Marbodo teſtatur Sigebertus cap. 158. Ediderat Surius ad 10. Auguſt.

8. *Paſſio S. Victoris* ex editione Redonenſi, ſed caſtigata ad duos codices Manuſcript. pag. 1527. Incip. *Cum ſtudeat Dæmon ſanctis inferre polemon* (πόλεμον.)

9. *Paſſio S. Mauritii & Sociorum ejus*, itidem ex Redonenſi editione Anni 1524. ex duobus Manuſcr. emendata. Incip. *Dum cohibere parat Gallos, quos conglomerarat*. Sigebertus cap. 158. de Marbodo: *Scripſit metrice paſſionem Thebæorum, quaſi pedibus vadens in ſententiam Eucherii Lugdunenſis Epiſcopi, qui eam urbana proſa ſcripſerat ad Silvium Epiſcopum*. Adde ſi placet quæ de Eucherii lucubratione dixi ſupra Tom. 2. pag. 116. ſeq.

10. *Vita S. Thaiſidis* ex duobus Manuſcr. pag. 1541. Incip. *Vitam cujuſdam mulieris carmine dicam*.

11. Paſſio SS. Martyrum *Felicis* & *Adaucti* pag. 1543. Incipit:

Felix fide, felix actu, Felix quidam nomine
Romæ natus & nutritus & Sacerdos ordine.

12. De Vita *B. Maurilii*, Epiſcopi Andegavenſis & Confeſſoris libri duo pag. 1546. Prior incipit.

Quod de Maurilio tentat mea dicere Clio.

13. Varia Carmina, preces & hymni, pag. 1555. 1582. in quibus aliqua minime contemnenda.

14. *Liber Ruth* redditus carmine p. 1582.

Judicis unius ſub tempore geſta canemus. &c.

15. *De raptu Dinæ* Geneſ. XXXIV. pag. 1585.

Diſcite clauſtra pati qui parcitis integritati.

16. Liber ad Diſcipulum *de ornamentis verborum*, pag. 1587. ex editione veteri Redonenſi ex pluribus Manuſcr. emendata & ſuppleta. Incipit:

Verſificaturo quædam tibi tradere curo.

17. *Liber decem capitulorum* itidem ex Redonenſi editione pag. 1595. 1. de apto genere ſcribendi. Incip. *quæ juvenis ſcripſi, ſenior dum plura retracto pœnitet*. 2. de tempore & ævo, *poſt decies ſextum currit mihi ſeptimus annum*. 3. de meretrice, 4. de matrona, 5. de ſenectute, 6. de fato & geneſi, 7. de voluptate, 8. de vera amicitia, 9. de bono mortis, 10. de reſurrectione corporum.

18. *Carmina* (*a*) *varia* præmiſſo tetraſticho ad *Robertum* Lincolnienſem Epiſcopum p. 1615.

Tot vivas annis, quot minis labitur annis,

puto legendum:

Tot vivas annis quot rivis labitur amnis.

19. *Epitaphium Caroli M.* & *Lanfranci* Archiepiſc. aliaque carmina varii argumenti pag. 1625. 1634. (*b*) in his poſtremo loco ponuntur *Proverbia Catonis Philoſophi*, quæ hoc loco adſcribam, quo magis pateat per ſimilem fictionem Catoni tribui diſticha de quibus ſupra T. 1. pag. 365.

PROVERBIA

CATONIS PHILOSOPHI.

Utilibus monitis prudens accommodet aures.
Non læta extollant animum, non triſtia frangant.
Diſpar vivendi ratio eſt, mors omnibus una.
Grande aliquid caveas timido committere cordi.
Nunquam ſanantur deformis vulnera famæ. 5
Naufragium rerum eſt mulier malefida marito.

(*a*) Præter illa in edit. Redonenſi A. 1524. Carmen in laudem Hildeberti ediderat Hommeyus in ſpicilegio Patrum pag. 419. & aliud de tribus inimicis hominis, mulieribus, avaritia & ambitione pag. 547.

(*b*) Quod pag. 1629. tanquam ineditum profert Carmen hoc initio: *Ordo Monaſticus Eccleſiaſticus eſſe ſolebat*: primum editum a Flacio ſine nomine [illegible], [illegible] is Codicibus *Gualoni* tribuitur. Vi- [illegible]

Tu ſi animo regeris, Rex es: ſi corpore, ſervus.
Proximus eſto bonis, ſi non potes optimus eſſe.
Nullus tam parcus, quam prodigus ex alieno.
Audit quod non vult, qui pergit dicere quod vult.
Non placet ille mihi, quiſquis placeat ſibi multum.
Juri ſervitium deſer, ſi liber haberis.
Vel bona contemni docet uſus, vel mala ferri.
Ex igne ut fumus, ſic fama ex crimine ſurgit.
Irridens miſerum, dubium ſciat omne futurum.
Quanto major eris, tanto moderatior eſto.
Alta cadunt odiis, parva extolluntur amore.
Criminis indultu ſecura audacia creſcit.
Quemlibet ignavum facit indignatio fortem.
Divitiæ trepidant, paupertas libera res eſt.
Tunc homo culpandus, quando eſt in crimine caſus.
Fac quod te par ſit, non alter quod mereatur.
Diſſimilis cunctis vox, vultus, vita, voluntas.
Ipſum (*a*) *te cruciat, te vindicat invidus ipſe.*
Semper pauperies quæſtum prædivitis auget.
Magno conficitur diſcrimine res memoranda.
Terra hominis patria eſt, qua naſcimur & tumulamur.
Aſpera perpeſſu fiunt jocunda relatu.
Acrius appetimus nova, quæ jam (*b*) *parte tenemus.*
Labitur ex animo benefactum, injuria durat.
Tolle mali teſtes, levius mala noſtra feremus.
Vir conſtans, quicquid cœpit, complere laborat.
Sæpe dolor ſiccat lacrymas, & gaudia fundunt.
Injuſtus qui ſola putat proba quæ facit ipſe.
Triſtibus afficiar gravius, ſi læta recordor.
Omne manu factum conſumit longa vetuſtas.
Quid cautus caveas, aliena exempla docebunt.
Haud ullum tempus vanitas ſimulata manebit.
Condit fercla fames, plenis inſuavia cuncta.
Doctrina eſt fructus dulcis radicis amaræ.

20. *Liber de gemmis* qui incipit: *Evax* (*c*) *Rex Arabum legitur ſcripſiſſe Neroni*. pag. 1637. Hic primum inter Marbodi carmina prodierat Redonis 1524. deinde ſub Marbodei, Galli Cenomanenſis nomine vulgatus a Pictorio Villingenſi: Friburgi 1531. 8. atque additis ſcholiis Alardi Amſtelodami, Colon. 1539. 8. Hinc Janus Cornarius tanquam librum quintum ſubjecit Macri (*d*) libris IV. de herbis, hoc titulo: *Macri ſive ut quædam exemplaria habent, Merboldi Epiſcopi, aut potius Incerti auctoris de naturis lapidum liber*. Francof. apud Chriſt. Egenolphum 1540. 8. Longo poſt tempore velut antea ineditus ſub *Evacis* (*e*) nomine lucem vidit e Bibliotheca Henrici Rantzovii, Sereniſſ. Danorum Regis per Holſatiam & Dietmarſiam legati, curante Henrico Mol-

(*a*) f. ſe.
(*b*) f. quam quæ parte.
(*c*) Editiones quædam Plinii XXV. 2. *Præter hos Græci auctores medicinæ prodidere: ex his* Evax *Rex Arabum qui de ſimplicium effectibus ad* (Tiberium) *Neronem ſcripſit*. In Manuſcr. verba hæc deſiderari notarunt Salmaſius præf. ad homonyma hyles jatricæ p. 15. & Harduinus.
(*d*) Liber quintus Macri vocatur etiam in Codice Bibl. Paulinæ Lipſ. de quo Fellerus pag. 369.
(*e*) Sub *Evacis* nomine laudari ab Henrico Mediolanenſi notavit Barthius pag. 704. ad Claudian. Apud Albertum Magnum, Vincentium Bellovacenſem alioſque venit nomine *Lithiarii* ſive *Lapidarii*: vide Tom. XIV. Bibl. Græcæ pag. 118. Ex Alberti M. de mineralibus etiam *Bruno* de Colonia *Lapidarium* collegit proſario ſermone, qui Manuſcr. Lipſiæ in Bibl. Paulina teſte Fellero pag. 291.

Digitized by Google

Mollero. Lubecæ 1575. 8. apud Joannem Balhornium, ac recuſus Lipſiæ 1585. 4. Pluribus poſtea quam centum annis interjectis V. C. Jacobus Gronovius ad calcem Dactyliothecæ Abrahami Gorlæi Lugd. Bat. 1695. 4. edidit expolitum a ſe *Marbodæi* Galli Poetæ vetuſti carmen de gemmis, auctum in fine verſibus XCIII. & præmiſſis duabus Epiſtolis una tanquam Tiberii ad Evacem (*a*) & altera Evacis ad Tiberium. Denique Beaugendrius collatis editionibus & Codicibus Manuſcriptis recenſito veterem Gallicam addidit metaphraſin auctoris non multo, quam Marbodeus fuit, junioris, quæ incipit:

Evax fut un multe riche Reis
Lu regne tint des Arabais.

Addidit etiam pag. *1679.* Marbodi *carmina de XII. lapidibus pretioſis* Apocalypſ. XXI. 19. quorum initium: *Cives cœleſtis patriæ Regi regum concinite:* & pag. 1681. proſario ſermone eorundem *lapidum pretioſorum myſticam ſeu moralem applicationem.*

21. Poſt indicem poſtremo loco ſequitur *Metaphraſis Cantici Canticorum:* Incip.

Quem ſitio votis, nunc oſcula porrigat oris.

De hac Sigebertus c. 158. *Marbodus, Redonenſis Epiſcopus, Cantica canticorum ad integru n expoſuit metrico lepore & allegoriam exornans.* Laudat & Trithemius cap. 339.

Deſiderantur in Beaugendrii editione *Vita S. Alexii* Confeſſoris, ſub ſeculi V. initia Romæ, vel Edeſſæ in Syria quæ exſtat in Actis Sanctor. Tom. IV. Julii 17. pag. 264. 256. Incipit:

Præſtans magnatis ſummæ vir nobilitatis
Stemmate Romanus effulſerat Euſemianus.

Vita S. Gualteri ſeu *Gauterii*, Abbatis & Canonici Stirpenſis in diœceſi Lemovicenſi, qui A. 1070. obiit: exſtat proſario ſermone a Marbodo compoſita in iiſdem Actis Tom. 2. Maji XI. pag. 701. 706.

Vita S. Florentii Martyris, quam exſpectare jubemur ad 22. Septembris.

Joannes Marchanova. Supra Tom. IV. pag. 101.

S. Marcellinus Romanus, Papa ab A. 296. 30. Jun. ad A. 304. Octobr. 24. de quo Acta Sanctor. Tom. III. 26. Aprilis pag. 412. ſeq. ubi thurificaſſe Diis, libroſque ſacros tradidiſſe in perſecutione Diocletianea, ſed egiſſe deinde pœnitentiam & Martyrium obiiſſe traditur. Quanquam Petrus Couſtant in Epiſtolis Pontificum pag. 310. totum illud de lapſu Marcellini, fabulam eſſe a Donatiſtis excogitatam probat ex Auguſtino, & *Sinueſſani* in Campania Concilii Acta de Marcellini condemnatione, quæ exhibet etiam in appendice pag. 29. ſuppoſita eſſe non dubitat: quæ etiam eſt ſententia Natalis Alex. Papebrochii in propylæo ad Acta Sanctor. Maji pag. 43. Antonii Pagi ad A. 302. n. 18. ſeq. Tillemontii T. V. memoriar. pag. 613. & Norifii Cardinalis Tom. IV. Opp. pag. 128. ſeq. *Epiſtolæ duæ Decretales*, una *ad Salomonem Epiſcopum* & altera *ad Epiſcopos per Orientales provincias conſtitutos* exhibetur & fraudis convicta rejicitur a Blondello in Pſeudo-Iſidoro pag. 389. ſeq.

Ammianus Marcellinus, de quo in Bibl. Latina III. 12.

S. Marcellinus ſive *Marchelmus Brigantius* Anglus Presbyter & Monachus *Eboracenſis*, S. Willibrordi diſcipulus (*b*) in Hibernia, ac deinde Trajecti poſt A. 720. traditur ſcriptor *Vitæ S. Sviberti* Friſiorum Apoſtoli, quæ exſtat apud Surium 1. Martii & defenditur ab Ægidio Celenio in clypeo Sviбertino: ſed ſuppoſita (*c*) arguitur multis argumentis ab Henſchenio Tom. 1. Act. Sanctor. Martii pag. 70. ſeq. & Tom. 3. ubi de S. Luidgero 26. Martii pag. 638. ſeq. In hujus vitæ capite ſexto, *Elegit ergo*, (Egbertus, Archiep. E-

(*a*) In Beaugendrii editione pag. 1687.

(*b*) Vide Lelandum cap. 104. Baleum II. 19. & Pitſeum pag. 152.

(*c*) Oudin. Tom. 1. pag. 1677. ſeq.

boracenſis) *& congregavit inſtar duodecim Apoſtolorum, duodecim Apoſtolicos viros, in fide conſtantes, ex diverſis Monaſteriis ad prædicandum Germanis Catholicam fidem. Fuerunt autem hi miſſi: Willebrordus, Svibertus, Acca, Wigbertus, Wilibaldus, Winibaldus, Lebuinus, duo Evvaldi, Werenfridus, & ego minimus omnium Marcellinus, qui hanc hiſtoriam ſicut & ſancti Willebrordi conſcripſi.* Hanc *S. Willebrordi vitam* Manuſcriptam, ex Molano memorat Baronius ad Martyrolog. Rom. 7. Novembris, ſed nemo adhuc in lucem protulit quod ſciam: uti nec vitam *S. Willeici* Canonici Trajectenſis, aut librum *de tyrannide Rabdi* Friſiæ Regis, quorum meminit Voſſius II. 29. pag. 287.

Marcellinus ſub Juſtiniano Imp. *Comes* de quo Caſſiodorus libro priore inſtitutionis Divinarum litterarum c. 17. *Marcellinus etiam IV. libros de temporum qualitatibus & poſitionibus locorum pulcherrima proprietate conficiens itineris ſui tramitem laudabiliter percurrit: quem vobis pariter dereliqui.* & cap. 28. *Marcellinus quoque de quo jam dixi, pari cura legendus eſt, qui Conſtantinopolitanam Civitatem & urbem Hieroſolymorum quatuor libellis minutiſſima narratione deſcripſit.* Hos Marcellini libros ac libellos hodie deſideramus. Exſtat autem Chronicon de quo idem Caſſiodorus cap. 17. *Chronica vero, quæ ſunt imagines hiſtoriarum, breviſſimæque temporum commemorationes, ſcripſit Græce Euſebius, quem tranſlulit Hieronymus in Latinum, & uſque ad tempora ſua deduxit eximie. Hunc ſubſecutus eſt ſupraſcriptus Marcellinus Illyricianus, qui adhuc patricii Juſtiniani fertur egiſſe cancellos: (a) ſed meliore conditione (b) devotus, a tempore Theodoſii (c) uſque ad fores (d) Imperii triumphalis Auguſti Juſtiniani opus ſuum Domino juvante perduxit, ut qui ante fuit in obſequio ſuſcepto gratus, poſtea ipſius imperio copioſe amantiſſimus appareret.* Hoc Marcellini Chronicon primus edidit *Antonius Schonhovius*, Pariſ. typis Wechelianis 1546. 8. quanquam ante Schonhovium *Joannes Cuſpinianus* integrum fere ſuis in Caſſiodorum commentariis inſeruerat: ſed illi demum vulgati a Nicolao Gerbelio ſunt Baſileæ 1553. fol.

Inde recuſum Chronicon in Bibliothecis Patrum Bignæanis, Pariſienſibus & Colonienſi, atque ex recenſione *Onufrii Panvinii* ad calcem ejus faſtorum, Heidelberg. 1588. fol. & in Euſebio Joſephi Scaligeri, Lugd. Bat. 1606. fol. Denique ex Codice Tiliano integrius & emendatius hoc Chronicon vulgatum eſt a *Jacobo Sirmondo* cum Chronico faſtiſque Idacii, Pariſ. 1619. 8. atque ex Sirmondo in nova editione Euſebii Scaligerani Amſt. 1658. fol. & inter Sirmondi opera Tom. 2. pag. 349. Pariſ. 1696. Venet. 1729. fol. ubi novo ſtudio annotatæ variæ quædam lectiones & emendationes ex Codicibus Bibl. Victorinæ, Bibl. Jeſuitarum Pariſ. & Codice Brugenſi, ex quo notationes quædam *Petri Franciſci Chifletii* etiam conſignatæ in prolegomenis ad tomum ſecundum Sirmondi Operum, num. III. Addam Anonymi Mellicenſis teſtimonium cap. 56. de S. E. *Marcellinus, natione Romanus, Chronicam ſcripſit, in qua ſagacis ſui ingenii evidens indicium dedit.*

Marcellinus Notarius & Martyr in Africa circa A. 431. a Donatiſtis peremtus. Vide Acta Sanctor. Tom. 1. April. 6. pag. 539. ſeq. Juſſu Honorii & Theodoſii Impp. præfuerat *Collationi Carthaginienſi* A. 411. cujus geſta, vel geſtorum certe epitomen habemus. Vide ſi placet dicta Tom. XI. Bibl. Græcæ pag. 393. ſeq. dictiſque adde illuſtriſſimi Norisii Cardinalis hiſtoriam Donatiſtarum cap. XIII. Tom. 4. Opp. pag. 537. ſeq.

In-

(a) Fuiſſe Cancellarius.
(b) Ita recte Garetius pro dictione.
(c) Magni ab A. C. 379.
(d) Prima tempora ſive uſque ad Conſulatum quartum Juſtiniani A. C. 534. Cætera enim quæ uſque ad Juſtiniani finem ſive ad A. C. 557. ſequuntur, ab alio licet antiquo ſcriptore addita eſſe Sirmondus non dubitat.

Digitized by Google

Inter editiones præſtat illa Stephani Baluzii, qui in notis ad S. Cyprianum pag. 609. *Utinam Harduinus voluiſſet ſequi editionem meam geſtorum, quæ certe, abſit verbo invidia, multo melior eſt quam ille dedit.*

Marcellinus Presbyter Luciferianus circa A. 384. de quo ſupra in *Fauſtino*.

Marcellus Epiſcopus Africanus inter eos quorum nomine S. Cyprianus ſcripſit Epiſtolam in edit. Pamel. & Baluz. LXVIII. (Oxon. LXVII.)

S. Marcellus I. Romanus Papa ab A. 308. & Martyr. Januar. A. 310. de quo Acta Sanctor. Tom. 2. Januarii 16. pag. 3. ſeq. ubi & carmen in ejus laudem ſcriptum a S. Damaſo, editum primum a Baronio ad A. 309. n. 7. atque *Acta S. Marcelli*, auctore Anonymo, aliaque pag. 9. libris duobus auctore *Urſione*, Abbate Altimonteuſi. De *decreto* apud Gratianum Cauſa XX. quæſt. 1. cap. 10. quo pueris minori ætate oblatis monaſterio, ad ſeculum regrediendi poteſtas anno ætatis decimo quinto conceditur, vide Petrum Couſtant in Epiſtolis Pontificum pag. 314. ſeq. *Epiſtolam ad Epiſcopos per Antiochenam provinciam conſtitutos* & alteram *ad Maxentium* exhibet & falſitatis convincit Blondellus in Pſeudo-Iſidoro pag. 393. ſeq.

Marcellus II. cognomine Cervinus, Papa A. 1555. ab April. 9. ad 1. Maji de quo conſules Paulum Colomeſium in Italia Orientali pag. 77. ſeq.

Marcellus Burdegalenſis, Medicus *Empiricus*, Theodoſii Magni archiater, de cujus libro Medicamentorum, ejuſque editionibus dixi in Bibliotheca Latina IV. 12. 3.

Marcellus quem *Marci* præfecti Urbis F. & ex Simonis Magi aſſecla (*a*) diſcipulum S. Petri Apoſtoli venditant, ſcriptor commentitius variorum Actorum de quibus Sigebertus cap. 1. & ex eo Trithemius cap. 4. Mentio hujus Marcelli apud Pſeudo-Abdiam lib. 1. cap. ult. qui ex ejus Actis etiam nonnulla repetit αὐτολεξεί. Libellum *de mirificis actibus B. Petri & Pauli, & de magicis artibus Simonis magi* ad SS. Nereum & Achilleum, pro Chriſto in Pontiana Inſula relegatos, recudendum curavi in parte tertia Codicis Apocryphi Novi Teſtamenti pag. 632. 653. Ex eodem Ordericus Vitalis Epiſtolam *de conflictu Simonis Petri & Simonis Magi* fere integram deſcribit lib. 2. Hiſt. Eccleſ. pag. 392. ſeqq. (in ſcriptoribus Normannicis Andreæ du Cheſne) laudato autore Marcello, (non Lino, ut affirmat vir doctus in diſſ. de Patribus Apoſtolicis pag. 55.) Sub Marcelli nomine idem ſcriptum integrum primus edidit & notis illuſtravit Florentinius ad Martyrolog. Hieronymianum pag. 103. 111. Fragmentum illius vulgavit ex codice Lateranenſi Paulus Aringhus, Romæ ſubterraneæ lib. 2. cap. 5. num. 9. & ex Flaviniacenſi codice Lud. Jacobus a S. Carolo ad calcem Bibl. Pontificiæ pag. 487. Integrum quoque pridem ediderat Fridericus Nauſea in Paſſionibus Apoſtolorum ſed ſub nomine *Philalethæ Euſebiani* Colon. A. 1531. 4. Epiſtolam Marcelli ad Nereum & Achilleum ante Lud. Jacobum a S. Carolo vulgavit Laurentius Surius ad diem 12. Maji, unde poſtea legitur etiam in Actis Sanctor. Tom. 3. Maji 12. pag. 9. ſeq. in Actis SS. Nerei & Achillei: Suppoſititiis adſcribent quicunque attente legerint univerſi. Vide Joannem Heſſels, Lovanienſem doctorem in cenſura de quibuſdam ſanctorum hiſtoriis cap. 6. Henſchenium Tom. 3. Actorum Maji pag. 10. Tillemontium Tom. 1. memor. Hiſt. Eccleſ. pag. 498. & 781. ſeq. Gerh. Joannem Voſſium de hiſtoricis latinis lib. 3. pag. 736. Ittigum, appendice de hæreſiarch. pag. 8. ſeq. & diſſ. de patribus Apoſtolicis pag. 55. ſeq. ubi etiam memorat ſuppoſititias *Eutychis Victorini* & *Manis* ad Marcellum literas, quæ in Actis *Nerei* & *Achillei* exhibentur, de quibus Papebrochius

(*a*) Ita Pſeudo-Linus, & Pſeudo-Marcellus ipſe, atque inde Sigebertus, & Martyrologium Romanum 7. Octobr.

chius Tom. 7. Act. Maji in addendis ad illa acta: *Fingunt etiam Epiſtolas ad iſtum* (Marcellum) *a Sanctis ex inſula Pontia & ab hoc ad illos datas de Simonis Magi & Petri Apoſtoli conventione, argumentis ex Hegeſippi apud Surium fragmento deſumptis, quas Epiſtolas merito explodes*.

Reliqua Sigeberto memorata ſunt, quæ omnia in eadem ad Nereum & Achilleum Epiſtola leguntur: *De obitu S. Petronillæ Virginis*, Filiæ B. Petri Apoſtoli: Confer Acta Sanctor. Tom. 7. Maji 31. pag. 420. *De Paſſione S. Feliculæ* Virginis & Martyris. Vide eadem Acta Tom. 2. Junii 13. pag. *666*. *De paſſione S. Nicomedis*, presbyteri & Martyris. Vide Baronium ad Martyrolog. 15. Septembr.

Marcellus Memorialis, cui *geſta Collationis Carthaginienſis*, cum Donatiſtis A. 411. habitæ debemus, ut conſtat ex Epiſtola Marcelli hujus præmiſſa ad Severianum & Julianum, quos dilectiſſimos & in Chriſti nomine venerandos appellat. Prodiere illa primum curante Papyrio Maſſono Pariſ. 1589. 8. atque emendatiora a Petro Pithœo 1596. 8. deinde in tomis Conciliorum, Regia, Labbei, Harduiniana, & in Optato Pariſ. *1676*. ſed maxime recenſita novo Stephani Baluzii ſtudio, in ejus tomo primo Conciliorum, atque inde in Optato Dupinii & in Coleti Veneta editione Conciliorum tomo III. Diverſus hic Marcellus *Memorialis* a *Marcellino notario*, de quo ſupra. S. Auguſtini breviculum hujus Collationis exſtat inter præclari illius Doctoris opera Tom. IX. edit. Benedictin. Amſt. pag. 371.

Marcellus Palonius, patricius Romanus interfuit prælio Ravennatenſi A. C. 1512. feſto reſurrectionis Chriſti 3. Id. April. quo victoria penes Gallos ſtetit ſed non incruenta, adverſus Julii II. exercitum. De illo prælio illaque clade duos ſcripſit libros carmine epico, quod elegantiſſimum Hieronymus Rubeus apud Voſſium p. *677*. appellat. Prodiit Romæ 1513. Hujus Marcelli epigramma in Andream Matthæum Aquivivum exhibet Gruterus in deliciis Poetarum Italorum Tom. 2. pag. 175.

Marcellus S. Petri diſcipulus. Supra *Marcellus Marci F.*

Marcellus Nolanus *Presbyter* ſcripſit ſive ſcriptam heroico verſu a S. Paulino Nolano, proſæ ſenſibus explicavit & Leoni Nolano Epiſcopo dicavit *vitam S. Felicis* Confeſſoris & Presbyteri Nolani, defuncti ut videtur poſt A. 312. Edidit Jo. Bollandus Tom. 1. Januar. *946*. *948*. Leo ille Epiſcopus Nolanus circa A. 535. Vide Ughellum Tom. *6*. pag. 253.

Marcellus Ravennas. Supra *Marcellus Palonius*.

Ulpius Marcellus ICtus Antoninorum tempore, ſcriptor notarum in Salvium Julianum, Pomponiumque, ſed antiquior quam ut a me hoc loco memorari debeat.

Marcerius Anglus, Hiſtoricus cujus *Chronicorum opus* ex Joannis Baconthorpii prologo quarti ſententiarum, quæſtione decima memorat Jo. Baleus XI. *19*. ex Baleo Pitſeus pag. *836*. aliique.

Joannes Marcheley. Supra T. IV. pag. 101.

Marchelmus. Vide ſupra, in *Marcellino*, Anglo. Dubito an diverſus habendus quem Pitſeus ad A. 772. referens S. Marcellini fratrem facit pag. 155. atque ſcripſiſſe *interpretationem ſomnii Ludgeri*.

Jacobus de Marchepallu, ſupra Tom. IV. pag. 14.

Joannes Marcheſinus e Regio Lepidi, Mutinæ vicino Ord. Minor. circa A. 1450. ut recte Sixtus Senenſis, non ut Waddingus & alii, 1300. nam *Mammothreptum* ſuum, quo inprimis inclaruit, & de quo ſupra pag. 11. abſolviſſe ſe ſignificat A. *1466*. Alia ejus ſcripta apud Waddingum pag. 247. ſeq. Oudinum Tom. 3. pag. 256*2*. & Joannem Guaſco in hiſtoria litteraria Regii Lepidi, edita Italice 1711. 4. pag. 12. ſunt

ſunt *Sermones de Sanctis* & tractatus *de purgatorio & de vitiis*.

Franciſcus de Marchia. Supra Tom. 2. pag. 195.

Jacobus de Marchia Picenus, ex monte Brandonis agri Aſculani, Ord. Minor. S. Franciſci de Obſervantia, defunctus A. 1436. & Beatificatus A. 1624. ab Urbano VIII. vide bullarium Laur. Cherubini T. IV. p. 19. ſcripſit contra Fraticellos in Italia, Manichæos in Boſnia & Croatia, Patarenos & Arianos in Hungaria: & Cruciatam prædicavit contra Turcos. Ejus *dialogum contra Fraticellos* Manuſcr. habuit Waddingus ut ipſe refert pag. 184. ubi etiam memorat ejus tractatum *de adoratione ſanguinis Chriſti in triduo effuſi*. Duo *Quadrageſimalia*. *Adventualia* totidem: *Sermones de Sanctis*, in quibus *quatuor de S. Franciſco*. Tractatum *de admirabili gloria Virginis Mariæ*. *Locos communes* diviſos quinque partibus, quorum ſingulæ variis iterum tractatibus diſtinguuntur. Addit etiam *Piſanellam ſummam* ab eo recenſitam, & Doctrinam *Scoti* redactam in tabulas: ſcriptaque *Quodlibeta* & Commentaria *in IV. libros Sententiarum*. Confer Oudinum Tom. 3. p. 2625. ſeq. * Dialogus Jacobi de Marchia contra Fraticellos an certum ejus opus fuerit, adhuc verſamur in ambiguo. Eſt enim apud me ejuſdem opuſculi codex recenti manu ex vetuſto alio deſcriptus ad Cardinalem Leandrum de Colloredo olim pertinens, qui titulum hunc eadem qua cætera manu adſcriptum præfert: *Dialogus contra Fraticellos B. Jacobi de Marchia, de cujus identitate, quod ita fuerit a Beato ſcriptus, dicunt FF. MM. quod certe non conſtat*. Dialogi author totus eſt in defendendo Joanne XXII. definiente Chriſtum, & Apoſtolos jus aliquod ſaltem, ut vocant, naturale in iis quibus utebantur rebus obtinuiſſe.

Joannes Marchinellus, ſupra Tom. 4. pag. 101.

Nicolaus de Marchono Italus de Civitate Caleni, Notarius, iter ſuſcepit in Palæſtinam A. 1394. cujus deſcriptio manu exarata in Bibl. Regis Chriſtianiſſimi num. 5785. vide Oudinum Tom. 3. pag. 1269.

Joannes de Margia. Vide ſupra Tom. 4. pag. 101.

Marculfus, Monachus ut ajunt Pariſienſis, ad Landericum (non Pariſienſem A. 660. Epiſcopum tempore Dagoberti Regis, ut cum multis aliis putat Labbeus Tom. VI. Concil. pag. 530. formulam de privilegio & Conceſſionem Legis ad Privilegium ex Marculfo referens) ſed ad Landericum Epiſcopum Meldenſem, qui circa ætatem Pipini & Caroli M. floruit, (a) ſcripſit *de formulis* (b) *publicorum privatorumque negotiorum libros II.* Editi primum una cum aliis incertorum auctorum formulis ab Hieronymo Bignonio viro inſigniſſimo cum notis eruditis Pariſ. 1613. 8. & meliore atque auctiore editione 1666. 4. recuſi etiam, ſed ſine notis in Bibliothecis Patrum Colon. Tom. 7. Pariſ. Tom. 2. ſupplem. & Lugd. Tom. XII. Recenſitis autem a laudatiſſimo Baluzio tomo 2. pag. 369. non Bignonii ſolum notæ illæ auctiores, ſed etiam novæ Baluzii acceſſere. Pariſ. 1677. fol. Longe utiliſſimas eſſe haſce formulas ad Francicas & Germanicas antiquitates illuſtrandas, multi jam monuerunt: Salmaſio autem notante, lib. de lingua Helleniſtica pag. 23. *Latina & Romana illorum temporum lingua ſic differunt proprie ut Divionenſis & Burgundica. Et ſic de aliis. Mixta porro illa quam ſolœciſmis & barbariſmis ſcatere dicit Iſidorus*, (c) *præcipue locum habet*.

(a) Vide Jo. Launoji aſſertionem inquiſitionis in chartam immunitatis pag. 616. ſeq. & inquiſitionem ipſam pag. 25.

(b) Formula proprie eſt norma judicii quam Princeps vel Magiſtratus judici ſententiam dicturo præſcribit: Unde interdum & pro ſententia ſumitur. Vide Valeſium ad Ammiani lib. XIV. cap. 1.

(c) Vide Colomeſii Bibl. ſelectam cap. 34. Gaſſendo in vita Peireſcii ad A. 1624. Bignonius hic vocatur *magnum bonarum litterarum & artis legum ac juſtitiæ apud Senatum lumen*.

habuit ac viguit Juſtiniano Imperante, ut conſtat ex multis monumentis & maxime ex illo inſtrumento Plenariæ ſecuritatis, (a) quod ſcriptum eſt anno Juſtinianei Imperii XXXVIII. & nuper editum ex Bibl. Regia, ex qua olim id depromſeramus, & ex involuto & inextricabili pæne charactere, qualis illo tempore tabellionum fuit, evolveramus. Eadem mixta ſcriptæ fuere Marculfi formulæ, ſicut in Codicibus antiquis reperiuntur. Inſignem Codicem harum formularum, annorum amplius DCC. ſervo nactus ex ſectione Bibl. Gudianæ.

Marcus Romanus *Papa* A. 336. a 16. Januar. ad 7. Octobr. ad quem Epiſtola ſub Athanaſii & Ægyptiorum Epiſcoporum nomine, in Blondelli Pſeudo-Iſidoro pag. 436. una cum Marci ad eoſdem *Epiſtola* ſimiliter ſuppoſititia pag. 438. de numero Capitulorum ſive Canonum Concilii Nicæni. Confer Ludovici Jacobi Bibl. Pontificiam pag. 156. ubi etiam Epitaphium quod Marci memoriæ S. Damaſus conſecravit. De ejus *Decreto*, quo conſtituiſſe traditur ut Epiſcopus Oſtienſis pallio utens Epiſcopum Urbis Romæ conſecraret, vide Petrum Couſtant in Epiſtolis Pontificum. pag. 350. Tillemontium Tom. VII. Memoriarum H. E. pag. 268.

Petrus Marcus Subdiaconus, atque Innocentii III. Papæ Corrector litterarum. Vide Andream du Cheſne Tom. V. rer. Francor. pag. 727.

Marcus Antonius Sabellicus. Infra, *Sabellicus*.

Marcus Aventicenſis, infra *Marcus Lauſanenſis*.

Marcus neſcio quis circa A. 115. cujus *Epiſtola* ad G. devotam fœminam de viſione A. 1149. *Tungdali* militis Hybernienſis a ſe in Latinum converſa exſtat in Edmundi Martene Tom. 1. anecdotorum pag. 490.

Marcus Poeta, *S. Benedicti* Caſinenſis circa A. 610. diſcipulus & familiaris, teſte Sigeberto cap. 33. *vitam S. Benedicti a Gregorio Magno* (libro ſecundo dialogorum) *deſcriptam deſloravit heroico breviloquio & pauca* (de miraculis S. Benedicti) *ſuperaddidit*. Prodiit in Proſperi Martinengi Brixienſis tomo tertio Poematum veterum, curante Arnoldo Wiono, Rom. 1590. 4. & in Mabillonii Sec. 1. Benedictin. pag. 28. jampridem lecta Paulo Diacono & Aldrevaldo, ut Jo. Baptiſta Maurus ad Petri Diaconi cap. 3. annotavit. Idem Petrus docet Marcum ſcripſiſſe *de ſitu & conſtructione Cœnobii Caſſinenſis*. Edidit Angelus a Nuce ad calcem Chronici Leonis Oſtienſis, qui hujus carminis meminit III. 29. Exſtat etiam tomo IV. theſauri Italiæ Muratoriani pag. 605. Incipit: *Cæca profanatas coleret dum turba figuras*.. Vide & infra *Marcus Maximus*.

Marcus Caſſinenſis, idem cum ſuperiore..

Marcus de Cottnis Bohemus Sigiſmundi Imp. archiater circa A. 1428. cui oblatam de infirmitate ſua a Joanne Abbate Lambacenſi informationem edidit Bernardus Pez in Prolegomenis ad T. 2. anecdotor. pag. XXXVIII.

Marcus Georgius, ſupra *Georgius*, T. 3. pag. 35.

Marcus Marulus, infra *Marulus*.

Marcus Maximus, Epiſcopus ut ajunt Cæſarauguſtanus, ſcriptor commentitius *Chronici*, ſive continuationis Pſeudo-Dextri ab A. C. 430. ad 612. Edidit cum amplis commentariis Franciſcus Bivarius Madrit. 1651. fol. & hunc Marcum eundem facit cum Marco Benedictino de quo ſupra. Perinde falluntur qui Marcum Benedictinum confundunt cum Marco Eremita, Græco ſcriptore ſententiarum, de quibus in Bibl. Græcæ tomo VIII. pag. 349. ſeq. Marco Maximo fidei quantum ſit tribuendum, pete a Nic. Antonio lib. V. Bibl. veteris Hiſpanæ cap. 2.

Marcus Paulus, Venetus cum fratre ſuo A. C. 1269. adiit regiones Orienta-

(a) Lib. IX. Origg. cap. 1.

(b) A. C. 564. vide Bibl. Latinam lib. 1. cap. 10. §. ult. & Diarium eruditorum Ital[illegible] XVI. pag. 134.

tales, Perſiam Tartariamque, & apud magnum Cham Presbyteri Joannis victorem gratioſus, per annos XVII. negotiis imperii illius, legationibuſque per diverſas terras ejuſdem obeundis dexteritatem ſuam probavit, Venetias deinde cum aliis popularibus ſuis A. 1295. reverſus, *libros tres* jucundos lectu *de regionibus Orientalibus* ſcripſit, in quo & fides & judicium auctoris, a viris præclaris celebratur. Scripſit autem Italice, non Latine: Titulus eſt: *del maraviglie del Mondo per lui vedute 1. del coſtume di varii paeſi, & dello ſtrano viver di quelli: 2. della deſcritione di diverſi animali. 3. del trovar dell' oro e dell' argento: e 4. delle pietre pretioſe*. Exſtat in collectionibus itinerariorum, ut Jo. Baptiſtæ Ramuſii Venet. 1559. fol. Sed *Latine* vertit, cujus adhuc inedita eſt interpretatio, *Franciſcus Pipinus* (a) Bononienſis Ord. Præd. circa A. 1320. de quo ſupra Tom. 2. pag. 198. ſeq. ubi etiam de alia verſione *Latina* ſæpius edita, & recenſita noviſſime ab Andrea Mullero Greifenhagio, Coloniæ Brandenb. ſive Berolini 1671. 4. quanquam commentarius in Paulum ab eodem promiſſus Mullero lucem nunquam vidit. Verſio *Anglica* exſtat in collectionibus hodœporicis Richardi Hakluit, Lond. 1598. fol. Samuelis Purchaſſii Lond. 1625. fol. Jo. Harriſii &c. *Belgica* in ſylloge itinerariorum ampliſſima quam XXVIII. in octavo voluminibus Lugd. Bat. 1707. 8. vulgavit Petrus von der Aa, qui *Gallicam* quoque exhibet tomo ſecundo collectionis editæ Lugd. Bat. 1719. 4. recueil des voyages &c.

Marcus Poeta, ſupra *Marcus S. Benedicti*.

Marcus de Summa ripa in ſubalpinis Sabaudiæ, Italus, Ord. Minor. Profeſſor Theologus in Conventu Taurino circa A. 1419. cujus *Bonum Quaternarium* hoc eſt *Quadrageſimale*, ſive ſermones in Quadrageſima habitos laudat Waddingus p. 248.

Marcus Toletanus Eccleſiæ Canonicus, auctor Latinæ verſionis *Alcorani*, quæ cum Alcorano Muhamedis Arabice exarato elegantiſſime & auro paſſim exornato ſervatur in Biblioth. Cæſarea, teſte Lambecio Tom. 2. pag. 979. Idem fortaſſe Marcus Toletanus cujus verſionem libri *Galeno* ſuppoſiti de motibus manifeſtis & obſcuris ex Arabica Joannitii verſione, Bibliothecarum Medicarum ſcriptores memorant.

Marcus Vigerius Savonenſis Ligur, Ord. Minor. nepos *Marci Vigerii* Epiſcopi Nolani, Epiſcopus Senogallienſis & ab A. 1505. Cardinalis interfuit Concilio Lateranenſi A. 1512. & Romæ A. 1516. defunctus pro funere laudatus eſt a Camillo Porcario. Vide Ciacconium in vitis Cardinalium pag. 1374. ſeq. Waddingum pag. 248. & H. Warthonum ad Caveum. Scripſit *Decachordum Chriſtianum* de præcipuis Incarnati Verbi myſteriis ad Julium II., Fani 1507. & *de excellentia Inſtrumentorum Dominicæ Paſſionis* Rom. 1512. quæ ambo ſcripta recuſa Pariſ. 1517. Haganoæ 1517. & Duaci 1607. *Apologiam pro Julio II. adverſus Concilium Piſanum*, imperfectam ab eo relictam Julio II. mortuo, notat Ciacconius. *De dignitate ferri lanceæ Chriſti & veſtimentorum ejus* quod Manuſcr. in Vaticana Waddingus memorat, neſcio an diverſum a parte libri de excellentia Inſtrumentorum Dominicæ Paſſionis. *Dialogum de tollendis abuſibus Eccleſiæ*, ex Geſnero Simlerus memorat.

Marcus Viterbienſis Ord. Minorum Generalis & ab A. 1366. Cardinalis, defunctus A. 1369. Scripſit *Summam Caſuum Conſcientiæ* & *Sermones de tempore*. Vide G. Joſephi Eggs purpuram doctam Tom. 1. pag. 419. ubi ex Paulo Corteſio refert ab eo præſcriptam *legem certam negotiatoriæ vitæ, ex qua minus in agendo ſoleat animæ excitari morſus*.

Marcus Ulmenſis Svevus Ord. Minor. circa A. 1400. a Waddingo pag. 249. traditur *Dictionarium in univerſam ſa-*

(a) Perperam excuſum *Ripinus*, in Galeria di Minerva Tom. 1. pag. 277.

cram Scripturam compoſuiſſe. Incip. *Abſtinentia multipliciter ſumitur*.

Marcvvardus, *Marquardus*, Abbas *Fuldenſis* circa A. 1151. Vide Joannis Friderici Schannat corpus traditionum Fuldenſium n. DCL. pag. 271. & Chriſtophori Brovveri antiquitates Fuldenſes lib. 3. cap. 13.

Marcvvardus Raſis, ſcriptor Practicæ, Simlero memoratus, junior ille eſt *Joannes Marquard* Medicus Viennenſis, cujus practica empirica recuſa morborum interiorum a capite ad calcem Spiræ A. 1583. atque inde ſæpius, ut a Bibliothecæ Medicæ ſcriptoribus jam eſt notatum.

Marcvvardus de Wadſaſſen in Bavaria Ord. Ciſterc. librum de vita contemplativa abſolvit A. 1360. Præterea ejus librum *de Doctrina Evangelica*, & *Conciones morales* laudat Carolus Viſch pag. 245. Bibl. Ciſtercienſis.

Joannes Mardelegus, *Mardeley*, *Marfeldus*, ſupra Tom. 4. pag. 101.

Marganenſis Abbatiæ in Wallia Annales ab A. 1066. ad 1232. editi a Thoma Galeo Tom. 2. ſcriptorum veterum rerum Anglicarum (*a*) pag. 1. 19. Oxon. 1687. fol.

Margareta Abbatiſſa Vaſtenæ ſive Vaſtenenſis Cœnobii Virginum Ord. S. Brigittæ in Svecia circa A. 1430. tradidit *Vitam S. Brigittæ Svecicæ* (de quo ſupra T. 1. p. 279. ſeq.) editam (*b*) cum notis ab illuſtri Viro Erico Benzelio Upſaliæ 1711. 4. Ab hac diverſa *Margaretha Pineria* Dominæ ſuæ *S. Principis Joannæ*, Alphonſi V. Portugalliæ Regis filiæ, Ord. S. Dominici, A. 1490. defunctæ *vitam* compoſuit, editam a Papebrochio in Actis Sanctor. Tom. VII. Maji 12. pag. 723. 758. Verum hæc Luſitanice ſcripſit, ut prior illa Svecice, neutra Latine: ſed Latinam verſionem veterem utriuſque ab iis quibus dixi editoribus vulgatam habemus.

Joannes Margarinus ſupra T. 4. pag. 79.

Antonius Maria Viſdominus, ſupra Tom. 1. pag. 128.

Joannes Maria Cataneus Tom. 1. pag. 362.

Joannes Maria Politianus ſive *de Polluciis* Tom. 4. pag. 102.

Paſſio S. Mariæ, Tertulli Principalis ancillæ & circa A. 104. Martyris vulgata in Baluzii Miſcellaneis Tom. 2. pag. 115. 123.

S. Mariæ Virginis nomini ſuppoſitæ Latino ſtylo *Epiſtolæ ad Ignatium*, *ad Meſſanenſes* & ad *Florentinos*, de quibus abunde dictum in Codice Apocrypho Novi Teſt. (ubi etiam ipſæ Tom. 1. pag. 841. ſeq. exhibentur) & in Tom. XIV. Bibl. Græcæ pag. 276. ſeq.

Chronicon Monachi Cœnobii *S. Mariani* apud Altiſſiodorum Ord. Præmonſtraſtenſis. Vide infra *Robertus Marianus*.

Marianus Genazzanenſis (Geneſtanenſis, Zinizanenſis) Italus Eremita *Auguſtinianus*, & poſt aditam bis Hieroſolymam, Ordinis Auguſtiniani A. 1497. Generalis non diu poſt (*c*) Sveſſæ defunctus. Inter *orationes* ejus laudatur illa quam A. 1487. ad Innocentium VIII. habuit. Laudantur etiam *ſermones* ejus atque *Epiſtolæ*. Quantum autem valuerit dicendo, age diſerto Politiani ſtylo expreſſum videamus. Ita enim ille libro IV. Epiſt. 6. ad Triſtanum Chalcum:

Scribis Marianum Genazanenſem Theologiæ conſultum, qui ſacras iſtic ad populum conciones habet, tanta eſſe omnium admiratione apud vos, ut eorum facile fidem, quæ de ipſo in Miſcellaneis (*d*) *præ-*

(*a*) Bibl. univerſelle Tom. XI. pag. 397.

(*b*) Journal des Sav. 1711. Jul. pag. 112. Oudin. T. 3. pag. 2316.

(*c*) In appendice ab Trithemium c. 1. traditur obiiſſe A. 1500. Sed apud Philippum Elſſium p. 465. A. 1498.

(*d*) Præf. ab Laurentium Medicem: *Quo mihi etiam videtur admirabilior deliciæ tuæ* Marianus *hic* Genazanenſis *nec in Theologia cuiquam ſecundus, & omnium quos in Eccleſia concionatos audivimus non prudentiſſimus modo ſed & facundiſſimus, cujus neque ſuſpecta populis ad bonam frugem tendentibus eloquentia, quoniam vitæ incredibili ſeveritate commendatur: nec e diverſo triſtis aut reformidabilis auſteritas, quoniam poetica delinimenta, pulcramque iſtam litterarum varietatem, nitorem, delicias non aſpernatur.*

prædicavimus, abſolverit: Iri ad hunc plenis undique viis, allici lepore verborum, ſuſpendi ſententiarum gravitate, flecti omneis orationis impetu, & viribus. Fatebor quid mihi uſu venerit, cum primum hic apud nos concionari cœpit. Acceſſi ut audirem, ſic quomodo alios conſueveram, explorabundus, & pæne (ut verum dicam) contemptim. Sed ut habitum vidi hominis, & ſtatum, quaſique indolem quandam in oculis, & vultu minime vulgarem, cœpi aliquid expectare jam quod eſſem probaturus. Ecce tibi igitur, præfari incipit. Arrigo jam tum aures: canora vox, verba electa, grandes ſententiæ. Denique agnoſco inciſa, video membra, ſentio circumductum, capior numero: tum partiri pergit, attendo: nihil impeditum, nihil inane, nihil ibi quod caudam traheret. Texit deinde argumentorum nexus, illaqueor: retexit, expedior: inſerit alicubi narratiunculas, ducor: modulatur carmen, teneor: jocatur nonnihil, rideo: premit, urgetque veris, do manus: tentat affectus mitiores, ſtatim mihi per os lacrymæ: clamat iratus, terreor, ac veniſſe jam nollem. Denique pro re ipſa, quam tractat, & figuras variat, & vocis flexus, & ubique actionem geſtu commendat. Mihi vero etiam (ut fatear) creſcere in ipſo pulpito, nec ſupra ſui modo, ſed omnino ſupra hominis menſuram ſæpe eſt viſus. Ac dum ſic omnia, quaſi ſingula contemplor, ceſſit miraculo judicium. Putabam fore tamen, ut conſumpta poſtmodum novitate, minus in dies me caperet. Cæterum contra accidit: idem enim poſtridie, quaſi alius audiebatur, ſed illo ipſo melior, qui pridie viſus optimus. Nec tu illud corpuſculum contempſeris. Invictum, infatigabile eſt: ut non aliunde magis reparare vires, quam de laboribus ipſis videatur. Quis inde autem tantum vocis, tantum ſpiritus, tantum virium, ac laterum ſperaret? Adde quod & ruſticatus quandoque ſum, domique cum ipſo familiarius egi: & quidem nihil vidi placidius, nihil tamen etiam cautius. Non ejus abſterret ſeveritas, non item corrumpit facilitas. Alii cum ſe magiſtros eccleſiarum profitentur, credunt ſibi jus eſſe in homines vitæ, & necis: itaque ſic intemperanter poteſtate abutuntur, ut nunquam ſupercilium, nunquam pædagogi vultum, & verba illa tetrica deponant. Hic autem noſter ſic modum tenere didicit, ut in ipſo tantum pulpito cenſuram exerceat: cum deſcendit, invicem civilitas excipiat. Quare ſic a me, ſic a Pico item Mirandula meo (bone Deus, quo viro?) frequenter aditur, ut nullo magis quam ſermone illius, & conſuetudine triſtitiam literati laboris diſcutiamus. Nam Laurentius ipſe Medices, elegans ingeniorum ſpectator, quantum homini tribuat, non modo ſubſtructo protinus inſigni S. Galli cœnobio oſtendit, ſed multo etiam magis aſſiduitate quadam, cultuque: ſic ut unam cum illo ambulatiunculam omnibus ferme vitæ urbanæ diſcurſibus anteponat. Itaque te quoque hortor, inſpicias hominem (ſi potes) & explores, etiam de proximo, laudabis & hic Politiani tui judicium. Nec illi moleſtus unquam venies, neſcit offendi. Non enim is eſt, qui lucem refugiat, & oculos: puto, quia bona conſcientia teſtibus omnino gaudet, quamvis utique non deſideret. Vale 6. Calend. April. 1489.

Liber de vita & heroicis actionibus religioſorum S. Auguſtini per octingentos annos, & ejuſdem ordinis Conſtitutiones, Ordinationeſque quæ fuere pertanti temporis, a Mariano digeſtæ interciderunt. Vide Philippi Elſſii encomiaſticon Auguſtinianum pag. 465.

Marianus Florentinus Ord. Minor. ſcriptor *Faſciculi Chronicorum* Ordinis ſui, diſtincti in libros V. & adhuc inediti, qui deſinit in A. 1486. de quo videndus Jo. Launojus libro de auctore librorum de imitatione Chriſti, capite VII. & Julius Niger in Florentinorum ſcriptorum Hiſtoria pag. 397. ubi traditur etiam ſcripſiſſe hic Marianus *Catalogum* ſive *breviorem hiſtoriam piorum ſratrum. Laicorum ſui Ordinis*, & *vitas CLIX. mulierum Ordinis S. Claræ: Itinerarium Urbis Romæ diſtinctum in Capita XVIII.* & *hiſtoriam de tranſlatione*

 ha-

habitus ſancti Patris Franciſci a Monte acuto Florentiam, cui translationi auctor ipſe interfuit A. 1504.

Marianus Scotus ſive Hibernus, Monachus Ord. Bened. Coloniæ, Fuldæ, Moguntiæ, nec non Ratisbonæ, ubi Mathematicas & ſacras litteras docuit, atque iterum Moguntiæ, ubi defunctus A. 1088. De hoc præter Baleum XIV. 45. Voſſium pag. 384. Caveum ad A. 1059. Oudinum Tom. 2. pag. 698. Jac. Waræum de ſcriptoribus Hiberniæ lib. 1. pag. 50. alioſque laudatos a Labbeo Tom. 2. de S. E. pag. 52. adeunda Acta Sanctor. Tom. 2. Februar. p. 361. ſeq. & Georgius Makenzie in opere de vitis ſcriptorum Scotorum, Edinburgi 1708. fol. Anglice editis Tom. 1. pag. 99. 109. Exſtant ejus *Chronicorum* Annalium *libri III.* quorum primus κεφαλος & ſeptem primoribus capitibus mancus ab hexaemero incipit tamen, tertiuſque definit in Annum Chriſti 1083. De continuatione *Dodechini* uſque ad A. 1200. dixi Tom. 2. pag. 43. de *Florentii* Vigornienſis ad A. 1117. p. 517., & de Roberti *Folioti* excerptis p. 526. quam deflorationem Mariano ipſi prælatam ſcribit Wilhelmus Malmesburienſis lib. IV. de geſtis Pontificum Anglor. pag. 286. Produit Mariani Scoti Chronicon, Joanne Heroldo curante Baſil. 1559. fol. & in tomo uno Joannis Piſtorii, Francof. 1613. fol. Meliorem editionem adornare molitum Joannem Haſium, Silvæducenſem Jeſuitam, ex Alegambio didici. Anonymi *Mertonenſis calculationem de univerſali tempore*, Mariano oppoſitam, quam ajunt Manuſcriptam ſervari Oxoniæ in Bibl. Mertonenſi, nemo adhuc in lucem protulit: ſicut nec duplo auctiorem Chronici Mariniani Codicem de quo ex Briano Tvvino Voſſius. Locum *de Joanna Papiſſa* in Manuſcr. Francofurtenſi alia manu adſcriptum reperit W. E. Tentzelius, ut ipſe teſtatur An. 1698. dialogorum menſtruorum pag. 535. Conferenda interim notata Frid. Spanhemii de Papa fœmina cap. 2. T. 2. Opp. pag. 583. Cætera Mariani ſcripta ſunt: *Concordia Evangeliſtarum*, Manuſcr. in Bibl. Cottoniana pag. 30. *Scholia interlinearia & marginalia in Epiſtolas Pauli*, αὐτόγραφον Manuſcr. in Bibl. Cæſarea teſte Lambecio Tom. 2. pag. 749. *De computo univerſali* in Mariani Chronico & *emendatione Dionyſiani calculi* cui annos XXII. addidit, videndus Joannes Fordun in Scotorum hiſtoria Tom. 1. ſcriptorum XV. Thomæ Galei p. 689. Gvil. Malmesburienſis loco laudato, ac Sigebertus cap. 159. de S. E. Quæ ipſe denique ſparſim de ſe Marianus, illa junctim offert Miræus ad jam dictum Sigeberti caput.

Marianum Toletanum, de quo Hildefonſum conſulere Cangius jubet, nullum reperio, & *Montanum* ſcribere Cangius voluit, de quo infra, ſuo loco. Eſt quoque commentitius *Marianus Poeta*, patria *Calagurritanus*, quem Pſeudo-Haubertus Hiſpalenſis tradit diem obiiſſe A. 450.

Marinus (*a*) *I.* Galleſianus Tuſcus, antea Conſtantinus nomine: ex Archidiacono Romano, Papa ab A. 882. Decembr. 23. ad 884. Febr. 23. Ejus *privilegium Monaſterio Solemniacenſi* Ord. Bened. diœceſis Lemovicenſis *conceſſum* exſtat apud Sirmondum Tom. 3. Concilior. Galliæ pag. 520. atque inde in magnis Conciliorum collectionibus. De *Epiſtolis* ejus ad Errardum Archiepiſcopum Senonenſem & ad Joannem Archiepiſcopum Rothomagenſem mentio apud Ludovicum Jacobum p. 159. Bibl. Pontificiæ.

Marinus II. (aliis *Martinus III.*) Romanus Papa ab A. 942. Nov. 13. ad A. 946. Maji 26. Ejus *privilegium conceſſum Leoni Abbati monaſterii S. Vincentii ſuper Vulturni fontes*, ex Joannis Monachi Chronico ejuſdem Monaſterii edidit Baronius ad Ann. 944. n. XXIV. aliud *Gvidoni Abbati Cœnobii Vizeliacenſis*, in ſpicilegio Dacheriano. Tom. 3. pag. 464. (edit. novæ Tom. 2. pag.

(*a*) Aliis *Martinus II.* vide Jacobum Lenfant in hiſt. Concilii Conſtantienſis pag. 537.

pag. 504.) Aliud *Danieli Abbati S. Petri Solemniacenſis*, apud Ughellum in Valentino Portuenſi Epiſcopo Tom. 1. Italiæ ſacræ pag. 133. (edit. novæ pag. 113.) De *epiſtola* exprobratoria *ad Siconem* Epiſcopum Capuanum vide Leonem Oſtienſem lib. 1. Chronici Caſinenſis cap. 57. (60.) & Franciſcum Pagium in breviario Pontificum T. 2. p. 217. ſeq.

Marinus Barletius. Supra Tom. 1. p. 175.

Marinus Becichemius, Scodrenſis Dalmata, bonas litteras docuit Brixiæ, & Leonardo Lauretano, Principi ab An. 1501. ad 1520. Veneto, Venetoque Senatui *panegyricum* dixit, qui una cum *Centuria Epiſtolicarum quæſtionum* editus eſt ab Angelo Britannico, deinde auctoris ipſius cura An. 1506. fol. additis præter eaſdem quæſtiones, caſtigationibus ad *Apulejum*, *Victorinum* & *Ciceronis de Oratore*, *de inventione* & *ad Herennium*: nec non præceptionibus *de componenda Epiſtola*, *funebrique* & *nuptiali oratione*, *de dialogo componendo* & *de imitatione*. Secunda quæ ibidem promittitur Quæſtionum centuria, dubito an lucem viderit: ſed amplas ejus prælectiones *in Plinii præfationem* habeo editas Nic. Beraldi cura cum Eraſmi præfatione Parif. 1519. fol. In his prolixa & vehemens invectiva in *Raphaelem* Regium, in qua ſe *Joannemque Calpurnium* Brixienſem, præceptorem ſuum tutatus, *Orationis* meminit quam habuit in ejus funere: & pagina LXXI. pollicetur eundem ſe contra *Regii* calumnias defenſurum, tribuſque libris annotationes Regii in *Plinium*, *Ovidii* Metamorphoſes & *Quintilianum* confutaturum. In Patriæ ſuæ & majorum ſuorum laudes excurrit pag. LXXVI. inter elogia quibus a poetis & viris doctis ſuæ ætatis mactatus eſt Becichemus, pag. LXXXIX. hoc affert Bernardini Laurini, quo ſcribit eum ætatis annum XIV. vix egreſſum diſertiſſima *Oratione* M. A. Maurocenum, Brixiæ prætorem tunc agentem celebraſſe. Puto falli Hendreichium qui pag. 473. pandect. Brandenburg. editionem Operum Becichemii Neapolitanam commemorat, Anni 1481. fol.

Marinus Sanutus, cognomento (*a*) *Torſellus*, Patricius Venetus claruit quinque itineribus in Palæſtinam atque Orientem ſuſceptis, unde natum ipſi opus quod An. 1321. Joanni XXII. Regibuſque Franciæ, Angliæ, & Siciliæ pluribuſque Cardinalibus dicatum & *tribus* diſtinctum *libris*, *Secreta fidelium Crucis* inſcribitur, editumque a Jacobo Bongarſio in geſtis *Dei* per Francos, tomo poſteriore, quem prope integrum complet. Francof. apud Wechel. 1611. fol. ſubjunctis pag. 289. ſeq. ejuſdem Marini *Epiſtolis XXII.* ad Pontificem, ad Andronicum Palæologum Imp. CPolit. alioſque Viros Principes, quos ad expeditionem in terram ſanctam novis viribus ſuſcipiendam hortatur. Vide Bongarſium in prolegom. Voſſium pag. 797. & H. Warthonum ad Caveum. Tractat opus Sanuti de terræ ſanctæ recuperatione & conſervatione, illiuſque hiſtoriam ad An. 1420. uſque perſequitur, cum ejuſdem Palæſtinæ & vicinarum provinciarum deſcriptione Geographica, & mappis Geographicis tribus: quarta enim de mari mediterraneo, propter defectum Codicis Manuſcripti deſideratur.

Marinus Sanutus, Junior, Leonardi F., itidem Patricius Venetus, adhuc poſt A. 1522. ſuperſtes, de quo Voſſius pag. 667. & auctor appendicis ad Tri-

the-

(*a*) H. Warthonus ad Cavei hiſtor. lit. S. E. ad Annum 1312. de hoc Sanuto: *Organa pneumatica quæ hodie uſurpantur*, *Italis* Torſelli *dicta*, *primus omnium in Eccleſiam induxit*: *inde datum ei* Torſelli *nomen*. Habuit hæc Warthonus a Bongarſio, cujus hæc ſunt verba: Torſelli *non nativum ſed inditum nomen docet Sanſovinus lib. 6. deſcriptionis Venetiarum. In æde S. Raphaelis*, *Venetiis*, *ait inſtrumenti Muſici cujuſdam formam extare*: *ei nomen* Rigabello: *cujus in Eccleſiis uſus fuerit ante* organa *illa* pneumatica, *quæ hodie uſurpantur*. *Rigabello ſucceſſiſſe aliud quod* Torſello *dictum ſit*, *cujus Venetias uſum induxiſſet homo Germanus*: *hunc quum favore Marini noſtri ſuſtentaretur*, *cauſam cognomini dediſſe ut* Torſellus *inde diceretur*. *Inſtrumenta illa qualia fuerint*, *nec nos ſcimus*. *Noſter vero &* Torſellus *dictus eſt &* Torzellus *&* Torſelli.

Digitized by Google

themium de S. E. capite VIII. Ante hos Jac. Philippus Bergomenſis in Chronico ad A. 1498. *Marinus Sanutus optimi Patricii Veneti Leonardi filius: vir non ſolum litterarum multarum apprime eruditiſſimus, ſed & in adminiſtranda Rep. admirabilis: per hoc tempus in dicendi facultate atque in quocunque genere doctrinarum, clarus habetur. Qui cum ſit acri ingenio Vir, ac ſingulari doctrina inſignitus, licet aſſidue publicis negotiis ſit deditus, nunquam tamen a ſcribendo & componendo tractatus, deſiſtere videtur: nam cum ſit ſumma modeſtia præditus, nihil tanti facit quam librorum ſupellectilem habere perpulchram: & cum ſit propter ipſius eminentem doctrinam inter viros doctrinis excellentes merito annumerandus, etiam illius opuſculorum tituli hic ex more ſunt annotandi. Scripſit itaque hic præclariſſimus Patricius ingenioſe & erudite*, primo de Magiſtratibus Venetis librum unum. De vitis Principum Venetorum omnium uſque ad hæc tempora, librum unum (ab An. 421. ad 1493. quod opus eximium ſcriptum Italice vulgavit celeberrimus Muratorius tomo XXII. ſcriptorum rerum Italicarum) *Item* de bello Gallico quoſdam libros, *quos Latine, vulgariterque* (Italico idiomate) *conſcripſit, ut a doctis pariterque indoctis legerentur. Et alia quædam. Ejus autem ſumma felicitas atque voluptas eſt librorum tam novorum quam veterum jugis elucubratio*. Hujus Sanuti *Vitis Ducum Venetorum* ab A. C. 421. ut dixi ſive ab Originibus Urbis uſque ad An. 1493. deſcriptis præmittitur

Index Scriptorum & Monumentorum, quibus uſum ſe in illis Vitis tradendis Sanutus profitetur:

Ad A. 726. *Paolo Diacono* delle coſe de' Longobardi.

806. Una *Cronica antica Veneta*.

959. 1085. 1143. 1172. 1342. 1354. & alibi, *Andrea Dandolo*. Cronica Veneta grande.

959. 976. 991. 1096. 1102. 1172. 1207. 1224. & alibi, *Contarini* Cronica Veneta.

Ad A. 976. 1071. *Pietro Damiano*, Vita di San Romoaldo.

991. 1071. 1085. 1126. 1130. 1185. 1305. & alibi, *Pietro Dolfino* Cronica Veneta, detta Dolfina.

1085. 1372. & 1380. *Rafaele Careſino* Cronica Veneta.

1085. *Bernardo Giuſtiniano* Storia Veneta.

1102. 1137. 1149. 1202. 1224. 1289. 1330. & alibi, *Marcantonio Sabellico* Storia.

1102. 1155. 1177. 1181. 1282. *Chronicon Fratrum Sancti Salvatoris*.

1166. 1445. Chronicon *Bartholomæi Veronenſis* Ord. S. Benedicti.

1176. Fra *Pietro di Chioggia*, Cronica.

1177. Chronicon Domini *Alexandri Papæ tertii*.

1177. *Liber Malonus* apud Sanctum Petrum de Urbe Roma.

1201. *Liber Albus* Cancellariæ Venetorum.

1202. 1330. *Biondo* Forliveſe, Storia.

1282. Liber vetus translationis Sanctorum utriuſque, Nicolai & Theodori.

1293. Libro *Luna*.

1293. Libro *Piloſus*.

1300. Libro *Cerbero*.

Ad A. 1305. *Zaccaria da Pozzo*, Cronica.

1308. *Dante* nell' inferno Capitol. 28.

1310. Libro, *Papyrus*.

1312. *Commemoriale primum*.

1312. & 1310. Libro, *Presbyter*.

1312. *Cronica Fiorentina*.

1316. *Libro Pactorum* il terzo.

1319. Libro, *Phroneſis*.

1327. 1339. 1343. Libro, *Spiritus*.

1343.

1343. 1381. *Commemoriale octavum*.
1349. *Notatorio* quarto.
1350. *Commemoriale tertium*.
1354. *Andrea Dandolo*, *Mare Magnum*, *dell' origine delle famiglie di Venezia*.
1354. *Andrea Dandolo*, *Compendio ſtorico di Venezia*, in Latino.
1355. 1356. 1373. Libro, *Novella*.
1358. Liber Vigeſimus ſecundus *Conſilii Venetorum de Quadraginta*.
1359. Libro ſecondo *de' Pregadi*.
1359. *Hiſtoria ſacra Legis & Antiquitates*. Particula *de Alexandro III.* Papa.
1364. *Commemoriale Septimum*.
1364. *Franceſco Petrarca* Epiſtola de Victoria Venetorum nella ricuperatione di Candia.
1366. *Libro ſegreto*, *Kappa*.
1267. *Libro H.*

Ad A. 1379. 1380. Libro trigeſimo ſexto *de' Pregadi*.
1381. *Notatorio*, *Roſa*.
1382. *Notatorio ottavo*.
1381. Libro trigeſimo quarto, libro trigeſimo terzo *Rogatorum*.
1382. Libro trigeſimo ſettimo *de' Pregadi*. Libro trigeſimo ottavo.
1387. *Notatorio Nuovo*.
1387. 1388. 1406. Libro, *Leona*.
1392. Libro quadrageſimo ſecondo *de' Pregadi*.
1398. *Notatorio undecimo*.
1410. *Capitulare Dominorum Advocatorum Communis*.
1415. Libro, *Urſa*.
1415. *Poggio* Fiorentino della morte di *Girolamo Boemo*.
1420. *Tommaſo Mocenigo*, libro degli aringhi fatti da lui.
1452. Notatorium Collegii.
1473. *Coriolano Ciprio Dalmatæ*, Storia.

Marius Eccleſiæ *Aventicæ* ſive *Aventicorum*, (hodie *Lauſannenſis*) in Helvetia Epiſcopus, qui A. 585. Concilio Matiſconenſi ſubſcripſit, ante A. 598. defunctus: idem Auctor *Chronici* ab An. 455. ubi *Proſper* definit, uſque ad An. 581. quod cum Appendice *Anonymi* uſque ad An. 624. edidit ex pervetuſto Petri Franciſci Chifletii Codice Andreas du Cheſne Tom. 1. ſcriptorum rerum Francorum pag. 210. 261. Pariſ. 1638. fol. Vide Sam. Baſnagium ad Annum 581. n. 10. Carolum le Cointe Tom. 2. Annal. Francorum p. 219. ſeq. 447. &c.

Marius Georgius, Venetus. Vide ſupra *Marcus Georgius*. Tom. 3. p. 35.

Joannes Marius. Supra Tom. 4. pag. 102.

Marius Lauſannenſis Epiſcopus, ſupra *Marius Aventicenſis*.

Marius Maximus. De hoc præter Voſſium II. 3. audiendus Caſaubonus ad Spartiani Hadrianum cap. 2. *Marius Maximus Hiſtoriæ Auguſtæ ſcriptor* (poſt Svetonium) *inter primos e Latinis: unde pleraque conſtat deſumpta quæ hiſce continentur libris uſque ad Alexandrum Severum: in quo Principe videtur Marius* (exorſus a Trajano) *ſcribendi feciſſe finem*, *ipſe ni fallor eorum temporum æqualis*. (*a*) *Opus ſuum in ſeptenorum librorum tomos aliquot tribuerat*, *nam alibi* (*b*) *eum Spartianus* in primo ſeptenario *laudat*. *Scribit Ammianus Marcellinus* (*c*) *fuiſſe ſuo ſeculo multos*, *qui in ſummo veterum omnium ſcriptorum faſtidio hunc ſolum ex hiſtoricis*, *e Poetis unum Juvenalem mirarentur*, *ac ſtudioſe lectitarent*. *Qui ſi judicio pari Maximi hiſtoriam ac Juvenalis ſatyras probarunt*, *ne actum male nobiſcum*, *quibus ejus viri omnia monumenta perierunt*. *Sed non omnium*

(*a*) Præfectus Urbi poſt Adventum, tempore Macrini Imp. ut ex Dionis lib. 78. pag. 904. Valeſius bene notavit.

(*b*) In Antonio Geta cap. 2.

(*c*) Lib. XXVIII. cap. 4.

Digitized by Google

mnium de tanta Marii Maximi præſtantia idem fuit judicium: nam Flavius Vopiſcus (*a*) *ſcriptor elegantiſſimus longe aliter de eo pronunciat, libelli ejus initio quo Firmum & alios tres minuſculos Imperatores poſteris tradidit. Laudatur Marius Maximus & a veteri Juvenalis Interprete*. (Sat. IV. ad v. 53.) ubi de Palfurio Sura, Conſularis viri filio.

Marius Mercator, Afer (*b*) potius, ut videtur natione quam Campanus vel Apulus, idemque Laicus potius atque ex Auditorialium Scholaſticorum numero qui in Romanis judiciis pridem militaverat, (*c*) quam presbyter vel Epiſcopus. Hunc Auguſtinus in Epiſtola ad eum ſcripta (*d*) *Dominum dilectiſſimum & in Chriſti membris ſinceriſſima charitate prædicandum filium appellat*. Pelagianorum & Neſtorianorum acris adverſarius, ita tamen ut neutiquam faceret cum Eutyche: (*e*) Plura collegit, ex Græco Latine vertit, nonnulla & de ſuo addidit Pelagianis oppoſita & Neſtorianis. Sunt autem in prima Gerberonii editione:

1. *Commonitorium Lectori, adverſum hæreſin* Pelagii & Celæſtii *vel etiam ſcripta* Juliani: *a Mario Mercatore, ſervo Chriſti*.

2. *Liber ſubnotationum ad* Juliani *Pelagiani capitula* ex libris ad Florum pag. 9. & ex libro tertio de quatuor ad Turbantium pag. 28.

3. *Theodori Mopſveſteni ſermo a Mario Mercatore expoſitus & confutatus*, p. 54. cum *duabus Epiſtolis* Marii pag. 68. & 70. & *tractatu* Neſtoriani cujuſdam a Mario Mercatore translato, qui incipit: *Contumelias quidem in me hæreticorum arbitror*. p. 75.

Hæc quæ vocat *Acta Marii Mercatoris*, S. Auguſtini, Eccleſiæ Doctoris diſcipuli, primus e Manuſcr. Vaticano edidit, & notis eruditis illuſtravit *Gabriel Gerberonius*, ſub *Rigberii*, Theologi Franco-Germani latens nomine, Bruxellis 1673. 12. ex qua editione cum Gerberonii notis recuſus Mercator eſt in tomo XXVII. Bibl. Patrum Lugd. pag. 129. Vide & Concilia Labbei T. 2. pag. 1512. Sub idem tempus longe plura Marii undique eruit & præter Vaticanum Bellovacenſi etiam uſus Codice, additiſque Græcis quæ Mercator tranſtulit monumentis, ampliſſimiſque & Pelagianam atque Neſtorianam hiſtoriam inſigniter illuſtrantibus diſſertationibus vulgavit *Joannes Garnerius* (*f*) S. Jo. Pariſ. 1673. fol. quæ cum a Caveo diligenter recenſeantur, repeti hoc loco a me non eſt neceſſe. Tractatus autem pag. 75. Gerberonianæ editionis quem apud Garnerium reperire ſe potuiſſe negat, exſtat Tom. 2. edit. Garnerianæ pag. 34. Denique ſinceriorem ac meliorem hujus ſcriptoris editionem ad trium Codicum Manuſc. fidem alienis omnibus reſectis dedit laudatiſſimus Vir *Stephanus Baluzius* Pariſ. 1684. 8. cum notis: qui etiam Actionem ſextam Concilii Epheſini a Mario verſam Latine primus vulgavit in ſua Conciliorum collectione Tom. 1. pag. 609. ex duobus Manuſcr. Pariſ. 1683. fol. *Editionem aliam* inquit Cotelerius Tom. 3. monument. pag. 602. *quam Baluzianam nihil moror, propterea quod illius adornator* (Garnerius) *vir venerandæ memoriæ, ingenioſas conjecturas ſuas malo exemplo textum facere ſoleat*. Adde quæ adverſus Garnerium monuit Cardinalis Noriſius, (*g*) & in cenſura Baroniana Pagius ad An. 452. num. IX. *Libros Hypognoſticon* qui exſtant inter S. Auguſtini Opera, Mario Mercatori tribuendos ſuſpicantibus quibuſdam, non temere aſſentiendum docet Tillemontius Tom.

(*a*) In vita Firmi, Saturnini, Proculi & Bonoſi.

(*b*) Ita Gerberonius, Caveus, Tillemontius & alii.

(*c*) Jo. Garnerius prolegom. pag. VII.

(*d*) In editione Benedictinorum primum edita Epiſtola XCIII. ſcripta A. C. 418. Sed diu etiam poſt S. Auguſtinum A. 430. defunctum ſuperſtes adhuc fuit Marius A. 450. ut a Baluzio & aliis annotatum.

(*e*) Tillemont. Tom. XV. memoriar. pag. 41.

(*f*) Giornale de' letterati di Roma An. 1674. pag. 91. Vide etiam pag. 96. ubi de Righeriana editione.

(*g*) Menagiana Tom. 1. pag. 357.

Tom. XV. memoriar. p. 138.

Marius Philelphus, infra, *Philelphus*.

Marius Plotius Sacerdos, ut vocatur in Manuſcr. Iſaaci Voſſii; ſcripſit *librum de metris* ad Maximum Simplicium CL. V. Hunc ex Manuſcr. Andreæ Schotti & Jo. Wovverii primus edidit Elias Putſchius in Grammaticis veteribus, Hanov. 1605. 4. pag. 2623. 2663. Habuit & Manuſcr. Hadrianus Junius, & refert ipſe notis ad emblemata ſua atque editurum ſe promiſit in litteris ad Georgium Fabricium, inter Junii Epiſtolas p. 457. Voluit etiam Plotii editionem curare Joſephus Scaliger, & locum ejus illuſtrat Jac. Cujacius XIII. 10. Obſervationum.

Claudius Marius Victor ſive *Victorinus*. infra, *Victor*.

Joannes Markeley. Supra Tom. IV. p. 101.

Henricus de Marleburg Vicarius Eccleſiæ Ballyſcadenſis ſive Balliſcadanenſis in diœceſi Hiberniæ Dublinenſi. Scriptor *Chronicorum excerptorum* de medulla diverſorum Chronicorum, præcipue *Ranulfi* Monachi, aliorumque, una cum quibuſdam capitulis de Chronicis Hiberniæ. Incipiunt a tempore nati Chriſti, deſinuntque in anno Henrici VI. Regis duodecimo (Chriſti 1434.) Exſtant Manuſcr. in Bibl. Cottoniana. Vide ejus Catalogum pag. 97. atque Oudinum T. 3. p. 2425.

Joannes Marletinus, de *Marliano*, *Marrey*, *Marro* &c. ſupra Tom. IV. pag. 102.

Marquardus, ſupra *Marchvvardus*.

Leo Marſicanus. Supra, *Leo*.

Marſilius ab Ingen ſive *Inghen*, Trajectenſis diœceſis, non Anglus ſed Germanus, Pariſiis Heidelbergam vocatus circa A. 1386. a Ruperto Duce Bavariæ & Comite Palatino Rheni, inter primos novæ ejus Academiæ Doctores plantatoreſque: idem Canonicus & Theſaurarius Eccleſiæ S. Andreæ Colon. defunctus Heidelbergæ A. 1394. 13. Calend. Septembr. Scripſit præter *Dialecticam* notabilem & *commentarios in Ariſtotelem*, etiam *Quæſtiones in IV. libros Sententiarum*, quas manu Marſilii ſcriptas ſervari in Bibl. Heidelbergenſi notavit Trithemius cap. 668. Sed hæ typis etiam exſcriptæ ſunt Argentorat. 1501. fol. ut jam notatum a Miræo, Labbeo aliiſque. Confer Acta Franconica, *Geſchichte der Gelehrten in Francken*, Sylloge tertia Norimb. 1726. 8. pag. 194. ſeq. ubi præfatio illius editionis & plura in Marſilii laudem, atque inter alia etiam hoc tetraſtichon:

Quam ſuperat Phœbus radiantia ſidera Cœli,
Ut cedunt magno flumina parva mari:
Tantum Marſilius Sophiæ præcellit honore,
Heidelbergenſis lux & origo Scholæ.

Joannes Baleus VII. 5. qui Anglis ad ſcriptum vocat *de Ingelne*, tribuit illi etiam librum *de religione Clericorum*. * Hunc eſſe Marſilium credo, cujus in MS. Codice Bibliothecæ Piſtorienſis nuper deſcriptæ a Cl. P. Franciſco Antonio Zacharia S. J. editæſque Taurini 1752. extant *ſuppoſitiones Magiſtri Marſilii Pariſienſis*. An idem ſit opus cum commentariis in Ariſtotelem, vel ejus Dialectica dicant docti.

Marſilius Ficinus. Supra *Ficinus*, T. 2. p. 165.

Marſilius ſive *Maſſilius Mainardinus* (*a*) de Padua ſive *Patavinus* Ord. Minor. Ann. 1312. Rector Univerſitatis Viennenſis, ut patet e diplomate apud Lambec. Tom. 2. pag. 257. defunctus A. 1328. *Impium quidem ſed doctum hominem* vocat Nic. Comnenus Tom. 2. hiſt. Gymnaſii Patavini pag. 154. nam impietas ejus hæc fuit ſcilicet, quod pro Domini ſui Ludovici Bavari Imp. juribus a Joanne XXII. Pontifice indigna (*b*) perpeſſi ſcripſit circa A. 1324.

(*a*) Aliis vitioſe Menandrinus.

(*b*) Vide continuatorem Gvilelmi de Nangis ad A. 1317. Tom. 3. ſpicilegii Dacheriani pag. 73. edit. novæ: atque alios ſcriptores illorum temporum.

Defenſorem Pacis : dictiones ſive libros III. adverſus uſurpatam Romani Pontificis juriſdictionem, editos Baſileæ 1522. fol. cum præf. Licentii Evangeli Sacerdotis, atque in Goldaſti Monarchia Imperii T. 2. p. 154.

Tractatus *de translatione Imperii* in antilogia Papæ, a Matthia Flacio & Wolfgango Weiſſenburgio edita Baſil. 1555. 8. & in Simonis Scardii ſyntagmate de juriſdictione Imperiali, Baſil. 1566. Francof. 1618. fol. & apud Goldaſtum Tom. 2. p. 147. & in Eduardi Brovvn tomo ſecundo faſciculi rerum expetendarum ac fugiendarum, Lond. 1690. fol. p. 55.

De juriſdictione Imperii in cauſis matrimonialibus, apud Goldaſtum Tom. 2. pag. 1383. Eandem in ſententiam Guilelmi Occami & infinitorum aliorum teſtimonia ac judicia adduxit defenſitavitque Joannes Launoius libro cui titulus: *Regia in Matrimonium poteſtas*. Pariſ. 1674. & T. 1. Opp. Genev. 1731. fol.

Examen judiciale *Franciſci* Veneti, aſſeclæ Maſſilii de Padua & *Joannis* de Janduno, A. 1328. apud Baluzium T. 1. Miſc. p. 311. *Jacobi Almaini* adverſus Marſilium Tom. 2. Opp. Jo. Gerſonis edit. novæ p. 1039. * Ejus præfecturam in Viennenſi Academia nonniſi ex hallucinatione Fabricii proceſſiſſe admonet Cl. Lambacher in Not. ad Biblioth. Civicam Vindobonenſem p. 156. Lambecianum enim diploma, unde Fabricius id eruit, non eſt quidem Academiæ Viennenſis, ſed Pariſienſis.

Marſilius de Padua idem cum *ſuperiore*.

Gvilelmus Martellus, ſupra Tom. III. p. 134.

Gargilius Martialis, ibid. p. 50.

S. Martialis Lemovicenſis, Apoſtolorum ut ajunt diſcipulus, & Apoſtolus Aquitaniæ, a Gregorio Turonenſi qui primus ejus meminit lib. 1. Hiſt. Francor. cap. 28. longe junior traditur, & ſub Decio Imperatore, hoc eſt non ante A. C. 249. Lemovicinis Epiſcopus deſtinatus fuiſſe. Quare audiendus vir doctus Joannes Cordæus ſive Cordeſius, Canonicus Lemovicenſis, qui in ſingulari diſſ. Gallice ſcripta (*a*) probat S. Martialem Lemovicum Antiſtitem neutiquam fuiſſe unum ex LXX. *Chriſti* diſcipulis, multoque minus Anno quadrageſimo reſurrectionis Dominicæ agere inter homines deſiiſſe in Gallia, quod tamen Baronius ad An. 74. communi multorum errore (*b*) & Conciliorum Lemovicenſium An. 1029. 1031. Pictavienſis An. 1023. Pariſienſis An. 1024. & Bituricenſis A. 1531. auctoritate ductus contendit: ſed anno Imperii Philipporum ultimo tantum, Decii primo, ipſoque & Annio Grato COSS. & Fabriano Romæ Epiſcopo, ſcilicet A. C. 250. in Aquitaniam & Lemovicum provinciam veniſſe.

Huic Martiali *duæ* tribuuntur *Epiſtolæ*, Latine (*c*) ſcriptæ, una *ad Burdegalenſes*, eorumque Epiſcopum Gilbertum, & altera *ad Toloſanos*: inventæ A. 1060. vel 1100. vide Labbei Bibl. Manuſcriptor. Tom. 2. pag. 288. 298. Eaſdem poſt edit. Badianam An. 1521. repetitas in micropresbytico, Orthodoxographis & in Patrum Bibliothecis, ſeorſim cum notis edidit Geverhardus Elmenhorſtius, Hamburgi (*d*) 1614. 4. ut alias editiones in Tom. 1. hiſt. lit. Galliæ pag. 408. a Benedictinis notatas præteream. Spurias eſſe docet præter hos alioſque Nic. Nourritus apparatu ad Bibl. Patrum Tom. 1. diſſ. IX. & Dionyſius Sammarthanus Tom. 2. Galliæ Chriſtianæ. Caſimirus Oudinus T. 2. pag.

(*a*) Gallice inſerta eſt operi Carmelitæ, Bonaventuræ de S. Aimable pro Apoſtolatu Martialis, tribus Voluminibus in fol. Lemovici editis 1676. 1683. 1685. Tom. 1. pag. 146. Eadem diſſertatio Latine verſa exſtat in Franciſci Boſqueti Hiſtoria Eccleſiæ Gallicanæ. Tom. 2. pag. 50. & in Actis Sanctor. Tom. V. Junii pag. 535.

(*b*) Confer quæ notavi in libro de Luce Evangelii pag. 390. ſeq. & quæ de commentitiis Martialis Actis ſupra in *Aureliano*. Tom. 1. pag. 153.

(*c*) A Gvil. Morcellio Græce editas, præter rem tradit cap. 18. auctarii Miræus.

(*d*) Non Helmſtadii, ut apud Labbeum legas Dupiniumque & Oudinum.

Digitized by Google

2. pag. *66.* ſeq. Vide & Caſp. Bartii adverſaria lib. XLV. capit. 7. & 21. Auguſtinum Varennium parte I. rationarii p. 153. ſeq. Tho. Ittigium diſſ. de Patribus Apoſtolicis p. 72. ſeq. *Unſchuldige Nachrichten* A. 1705. pag. 807. ſeq.

Radulphus Tungrenſis: *Benedictionem Epiſcopalem Martialis Epiſcopus, Apoſtolorum diſcipulus ex magiſterio Apoſtolorum tradidit, quas probabile ſequentium ſtudium auxit, & Ambroſius dicere cœpit.* Confer Jacobum Goarum ad euchologium Græcorum p. 922.

Martianæ Leges. Vide infra *Molmucianæ*.

Martianus Minutius Felix Capella. Supra *Capella* T. 1. p. 330.

Martiniana quæ a Jo. Boccacio XII. 6. Geneal. Deor. a Gvalvaneo Flamma aliiſque citatur, eſt Chronica *Martini Poloni*, de quo ſuo loco.

Martinianus Monachus, cujus lucubrationem *de Monachorum laude & inſtitutione* evolvit Cangius in Bibl. Sancti Germani de Pratis Codice 456. * Lucubratio *de Monachorum laude, & inſtitutione* enunciatur etiam a P. Mabillon in Tom. III. Annalium, ex qua Epiſtolam operi præfixam directamque *J. Reverendiſſimo Patri* evulgavit in Appendice pag. 645. edit. Lucenſis. Idem P. Mabillon ex conjectura tantummodo ſuſpicatur Scriptorem hunc in Resbacenſi Monaſterio in diœceſi Meldenſi ſito Monachum extitiſſe, atque vixiſſe circa initia ſæculi X. Vide etiam Hiſtoriam litterariam Galliæ Tom. VI. pag. 95.

S. Martinus I. Tudertinus, Papa Romanus ab A. C. 649. Jul. 1. & exul ab An. 652. & in exilio defunctus An. 654. 16. Sept. (al. A. 660.) Vide Sirmondi Opera T. 3. pag. 465. ſeq. Hiſt. Miſcellam XIX. 7. & 13. & de temporum ratione Martini I. & quinque deinceps Pontificum, S. Eugenii, Vitaliani, Adeodati, Domni, & S. Agathonis, Carolum le Cointe T. 3. annal. Francor. p. 456. ſeq.

De Epiſtolis XVII. quæ in tomis Conciliorum Græce partim, partim Latine ex naſtaſii Bibliothecarii (*a*) vel alterius veteri verſione leguntur: & de *Synodo Lateranenſi* An. 649. ſub hoc Martino habita dixi in Bibl. Græca T. XI. pag. 465. ſeq.

Martinus II. Papa, ſupra *Marinus I.*

Martinus III. Papa, ſupra *Marinus II.*

Martinus IV. Gallus, antea *Simon de Bria*, Papa Romanus ab A. 1281. Febr. 22. ad A. 1285. Mart. 28. Ejus *Epiſtola V.* in tomis Conciliorum; Una ad Eduardum I. Regem Angliæ de duello inter Carolum Regem Siciliæ & Petrum Aragonum Regem prohibendo, etiam apud Agvirrium Tom. 3. Concil. Hiſpan. pag. 534. Proceſſus habitus contra Regem Petrum, in Dacherii ſpicilegio Tom. 2. pag. 649. (Tom. 3. edit. novæ pag. 684. 689.) & ejuſdem argumenti Epiſtola apud Andream du Cheſne T. V. rer. Francorum p. 874. Plura apud Bzovium ad A. 1281. num. X. & XI. atque inde in Conciliorum tomis ut apud Harduinum Tom. VII. pag. 889. Epiſtolæ XIII. apud Waddingum T. 1. annal. Ord. Minor. ad A. 1281. 1285. & in appendice.

Martinus V. Papa ab Ann. 1417. 11. Nov. in Concilio Conſtantienſi uſque ad A. 1431. Febr. 20. qui in epitaphio ſuo *temporum ſuorum felicitas* appellatur. Gentilitio nomine antea vocatus *Odo Columna*. De *Concilio Dortuſano* quo Tortoſæ in Hiſpania Clementem VIII. Antipapam abdicare ſe, & Cardinales qui cum ipſo fecerant agnoſcere ſe & Schiſmati longo finem imponere coegit, vide Bzovium ad A. 1429. num. 48. 82. Agvirrium Tom. 3. Concil. Hiſpan. p. 648. &c. Ejus *Epiſtolæ IV. ad Uladiſlaum Poloniæ Regem*, in Jo. Petri de Ludevvig reliquiis monumentorum veteris ævi Tom. V. pag. 403. 405. 408. 410. Aliæ quinque *ad Henricum Regem Angliæ*, pag. 411. 413. 414. 416. 417. Una *ad Henricum Wintonienſem* Epiſcopum

(*a*) Tom. 3. Sirmondi Opp. p. 506. Bibliotheca Patrum Tom. XII. edit. Lugd. pag. 842. ſeq.

Digitized by Google

pum pag. 420. & *ad Valentinum Epiſcopum* p. 422. *Bulla XVI.* in Laetii Cherubini bullario, Tom. 1. p. 309. ſeq. in quibus pag. 333. eſt *indictio generalis Concilii Baſileenſis*. Plures Bullæ, Brevia, Epiſtolæ ac Conſtitutiones in Annalibus Bzovii, Raynaldi &c. & in Conciliorum tomis, atque in Hermanni ab Hardt Actis Concilii Conſtantienſis Tom. 1. pag. 21. 23. 25. Tom. II. pag. 21. Tom. IV. p. 1500. 1518. 1536. ſeq. 1559. 1568. ſeq. Jacobum Lenfant pag. 737. 748. 749. 758. 766. &c. *Sermo de translatione corporis S. Monicæ B. Auguſtini Matris Oſtia Romam*, editus (*a*) Romæ 1587. editore Auguſtino Fivizanio, & in Hiſtoria Auguſtiniana, Toloſæ 1641. pag. 473. quanquam non multum illi tribuunt Acta Sanctor. Tom. IV. Maji pag. 488. ſeq. *Approbatio regulæ Monachorum Hieronymianæ*, præmiſſa in editionibus Operum S. Hieronymi, ut noviſſima Jo. Marcianæi Tom. V. p. 341. Teſtamentum & Cæremoniale Curiæ Romanæ, quod Manuſcr. in Bibl. Barberina memorat Lud. Jacobus p. 161.

B. Martinus Sabariæ natus in Pannonia, Epiſcopus ab An. 375. in Gallia *Turonenſis*, defunctus Attico Cæſarioque COSS. (*b*) A. 397. XI. Novembr. ætatis 81. Confeſſor, doctrinæ & ſanctitatis laude celebratiſſimus. Ejus vitam & laudes ſcripſere proſario ſermone quidem *Severus Sulpitius*, *Gregorius* Turonenſis, *Alcuinus*, & *Odo* Abbas Cluniacenſis ſermone in feſtum S. Martini T. V. theſauri anecdotorum Edmundi Martene pag. 618. Carmine autem *Paulinus* (non Nolanus ut Baronio perſuaſum ad Martyrolog. Rom. XI. Nov.) ſed *Petrocorius*: *Sidonius Apollinaris* Carmine quod IV. 18. Epiſt. legitur: tum *Venantius Fortunatus*, *Gvibertus* Abbas Gemblacenſis, de quibus ſingulis ſuo loco, & *Petrus Baroccius*, *Epiſcopus Bellunenſis* quem laudat Petrus Delphinus Epiſtola XXXI. ſcripta Ann. 1475. in Edmundi Martene Tom. 3. monumentor. veterum pag. 976. E recentioribus præter Sammarthanos Tom. 1. Galliæ Chriſtianæ pag. 734. de S. Martino conſulendi Joannes Maan in opere de Eccleſia Turonenſi Pariſ. 1667. fol. Tillemontius tomo decimo memoriarum, & Benedictini in hiſt. litteraria Galliæ Tom. 1. parte 2. p. 413. ſeq. ut Frid. Bechmanni diſſert. Jenæ 1697. 4. editam & Jo. Chriſtianum Fromannum in anſere Martiniano, Lipſiæ 1683. 4. ſimiliaque ſcripta prætercam. De translatione Corporis S. Martini, Salisburgum ut ajunt facta, ita tractant Act. Sanctorum editores Tom. VI. Junii p. 135. ſeq. ut illi traditioni non multum fidei videantur tribuere. De ætate S. Martini & quorundam ejus geſtorum Ordine, anno emortuali, nec non de S. Briccio illius ſucceſſore, Joſephi Antelmi Epiſtola ad Antonium Pagium lucem vidit Pariſ. 1693. 12. (*c*) Fertur ſub S. Martini hujus nomine *Profeſſio Fidei de S. Trinitate*, (neutiquam confundenda cum formula honeſtæ vitæ, quæ Martinum Dumienſem auctorem habet:) Prodiit primum ex Jodoci Clichtovei editione Pariſ. 1512.) tum curante Petro Pithœo una cum aliis aliorum Galliæ Theologorum opuſculis 1586. 4. præterea in Bibliothecis Patrum univerſis: & in tomis Conciliorum: & T. 1. Sirmondi Concil. Galliæ p. 26. & cum ſcholiis Thomæ Beauxamis ad calcem vitæ a Severo Sulpicio ſcriptæ, Pariſ. 1571. 8. Sed & in Caſparis Barthii notis ad Gallum Confeſſorem Francof. 1623. 8. p. 120. qui Barthius apographum ex membranis priſcis Theodori Pulmanni, atque editionem Trajectinam A. 1514. contuliſſe ſe profitetur, ut Combefiſius Tom. VIII. Bibl. Concionatoriæ p. 470. Manuſcriptum Codicem Bibl. Mazarinianæ. Denique Chriſtianus Daumius hancce pro-ſeſ-

(*a*) Vide Lud. Jacobi Bibl. Pontificiam pag. 161. 480.

(*b*) Confer Carolum le Cointe Tom. 1. Annal. Francor. pag. 203. ſeq.

(*c*) Journal des Sav. 1693. pag. 88. edit. Amſt.

feſſionem ſubjunxit Hieronymi Græci Theologi dialogo de SS. Trinitate & Gennadii CPolitani viæ Salutis atque aliis quibuſdam monumentis in libello edito Cygneæ 1677. 8. Judice Conrado Samuele Schurzfleiſchio in Epiſtola ad Criſtophorum Arnoldum pag. 756. *neque formæ ſtyli, neque doctrinæ talis Epiſcopi congruens eſt, planeque diverſum auctorem præfert*. Ut Lector per ſe judicet, eam integram, eſt enim breviſſima, hoc loco adjungere juvat.

B. Martini, Turonenſis Epiſcopi, Profeſſio fidei de Trinitate.

Clemens Trinitas eſt Una Divinitas. Ut autem per Sacramentum cognoſcatur, unitas eſt ab eo qui eſt, & Spiritus Sanctus, a quo qui eſt, & Unigenitus. Sic exiſtens Divinæ Naturæ, Lucis, Spiritus, a ſeſe per naturam, per ſubſiſtentiam majeſtatis, poteſtatis, virtutis, Divinæ lucis. Unus in duobus, & uterque in idipſum. Pater in Filio, Filius in Patre, Uterque in Spiritu Sancto: ſic tribus perſonis confitemur corpus præſcientiæ, quod ſuper omnia cuncta concludit. In hoc myſterium ergo credimus eſſe ex nullis exſtantibus cuncta orta. Quod myſterium mens humana concipere non poteſt, nec oratoria lingua enarrare, neque diffuſi ſermonis Bibliothecarum volumina. Si totum mundum libri repleant (a) Divina ſcientia non poſſit inenarrabilis enarrari: qui eſt indicibilis, nullo modo poſſit deſcribi, neque concludi, aut verbum aut ſubſtantia propria Divinitatis ſuæ, qui eſt fons Divinæ lucis, luminis, ſubſtantiæ, ſua natura. Sileat lingua oratoria, quia deficit ſermo de indicibili. Cum conſummaverit mens humana de Divina majeſtate dicere, aut differere, tunc incipit. Quanta ſit autem Divina Clementia, nemo ſcit, niſi qui genuit, & nemo comperit ſecreta Patris, niſi is, qui per naturam, naſcendi initium amiſit. Omnis ergo manſuetudo & modeſtia peritorum convertatur ad Prophetam: de Dominica auctoritate præſumat dicendo: Credidi propter quod locutus ſum. (b) *Quod autem per myſterium, ſimplex ſit profeſſio, ut fundamentum Eccleſiæ ſolidatæ Apoſtolica auctoritate prædeſtinatio ſequens præſumat, dicens*: de cætero nemo mihi moleſtus ſit: (c) *Ego credo in Chriſtum & hunc crucifixum, quia cum confitetur filium hominis, confitetur & Spiritum Sanctum; Quia e Spiritu Sancto & Maria Virgine Mediator naſcitur. Cum confitetur primogenitum, neceſſe eſt de unigenito qui teſtimonium dicat, unum & ſolum ſine origine eſſe, in tertiam perſonam Patrem confitetur exiſtentis Divinæ naturæ, Lucis, Spiritus, ut dixi, qui ſecundum naturam, ut ſupra dixi, eſt unus in duobus, & uterque in idipſum; Pater in Filio, Filius in Patre, Pater in Spiritu Sancto, unum in Sancta Eccleſia, nunc & in immortalia ſecula ſeculorum, Amen.*

(a) Joh. 21. 25.
(b) Pſal. 116. 10.
(c) Galat. 6. 16.

Martinus Abbas, Ord. Minor. Juris peritus, æqualis atque æmulus Azonis circa A. 1200. Ejus *ſummam Alphabeticam* Juris laudat Waddingus pag. 250.

Martinus Alphonſus de Melo, Luſitanus circa A. 1383. defunctus, ſcriptor *Hiſtoriæ ſui temporis*. Vide Nic. Antonium IX. 7. Bibl. Vet. Hiſpanæ §. 332.

Martinus Alphonſi, Cordubenſis, Auguſtinianorum Vicarius Generalis in Hiſpania, clarus circa A. 1470. Ejus ſcripta apud Philippum Elſſium pag. 470. encomiaſtici Auguſtiniani: & Nic. Antonium Tom. 2. Bibl. vet. Hiſpan. pag. 201. *In Hexaemeron*. *In Epiſtolas Pauli* Commentarii & Quæſtiones. *In Apocalypſin*. *Logica*. *Philoſophia*. Et Hiſpanice, *De proſpera & adverſa fortuna*. *Hortus nobilium Virginum* ad Iſabellam Reginam. *De laude Virginitatis* ad puellas religioſas.

Martinus Alveicus ſive de *Alvewick* Northumbriæ: Lelando c. 325. *Alaunovicanus*, Anglus Ord. Minor. defunctus Ann. 1336. Scripſit *flores temporum* ſive *Chronicon*, quod ut a Martino Polono di-

diſtinguatur, *Martini Minoritæ* (*a*) appellari conſuevit: hoc ab initio ſæculi ſive ab orbe condito ipſe ait ſe auctor produxiſſe ad An. 1290. Primus edidit vel edidiſſe ſe putavit, (editionem enim Ulmenſem A. 1486. Oudino T. 3. pag. 910. memoratam non innuit ſe vidiſſe) Jo. Georgius Eccardus Tom. 1. Corporis ſcriptorum medii ævi p. 1551. addita pag. 1631. ad 1640. continuatione *Hermanni* Ord. S. Gvilelmi Januenſis, de qua ſupra Tom. 3. p. 239. Cætera Martini Alvevici ſcripta apud Baleum V. 26. Pitſeum pag. 432. & Waddingum pag. 251. ſunt: *Commentarius in IV. libros Sententiarum*, & *Diſputationes Theologicæ ac Philoſophicæ*.

Martinus Azpilcueta, infra *Navarrus*.

Martinus de Boſco Gvalteri Ord. Minorum Turonenſium Guardianus circa A. 1415. ſcripſit *vitam Mariæ de Mailliaco* cujus a Confeſſionibus ſacris fuerat, editam cum notis in Actis Sanctor. T. 3. Martii 28. pag. 737. 747.

Martinus Braccarenſis. Infra *Martinus Dumienſis*.

Martinus Carſulanus. Supra Tom. 1. p. 354.

Martinus de Clivo ſive *Clivius* Anglus Monachus Ord. Bened. Cantuarienſis ſeculo XV. cujus nihil præter *Homiliarum librum* a Baleo XII. 24. & Pitſeo p. 887. ex Nicolai Brigami venationibus rerum memorabilium memorari video.

Martinus Corbejus ſive de *Corbenis* Toloſanus, Auguſtinianus, charus Bernardo de Roſſergio, Archiepiſcopo Toloſano circa Ann. 1452. Ejus ſcripta: Commentarii in *Canticum Canticorum* & *in Epiſtolam Pauli ad Romanos*. *In Canonem Biblicum*. *In IV. libros Sententiarum*. *De fide Catholica*. *De ſumma Trinitate*. *In Decretal. de celebratione Miſſarum*. *Sermones* ad clerum populumque. Commentarii *in Logicam* & *Phyſicam Ariſtotelis*, *libroſque de Anima*. *Super artem veterem* (Grammaticam Ælii Donati.) Vide Philippi Elſſii encomiaſticum Auguſtinianum p. 469.

Martinus Cremonenſis JCtus, ſcriptor gloſſarum in leges Civiles, adverſarius *Bulgari*. Confer Diarium eruditorum Italiæ Tom. X. pag. 274. propinquus *Joannis Boſſiani* ſive *Baſſiani* circa An. 1158. de quo ſupra Tom. 4. p. 59.

Martinus Pannonius, ex *Dumienſi* in Gallicia Abbate Archiepiſcopus in Luſitania *Braccarenſis*, interfuit Synodis Braccarenſibus Ann. 561. & 572. (*b*) diemque obiit An. 580. De illo præter laudatos a Labbeo Tom. 2. de S. E. p. 60. 61. conſulendus Mabillonius Tom. 1. Act. Sanctor. Ord. Bened. Sec. 1. ad A. 580. Georgius Cardoſius in Hagiologio Luſitano, Tamajus Salazar in Martyrolog. Hiſpan. & Acta Sanctor. 20. Martii Tom. 3. pag. 86. ſeq. Nic. Antonius lib. IV. Bibl. vet. Hiſp. cap. 3. Tom. 1. p. 215. ſeq.

Scripſit *nulli in litteris ſecundus ſuis temporibus habitus* teſte Gregorio Turonenſi V. 38. hiſt. Francor. librum *de differentiis quatuor virtutum*, quem legiſſe ſe teſtatur Iſidorus Hiſp. cap. 22. de S. E. & Regi Mironi dicatum ab auctore fuiſſe ſcribit Anonymus Mellicenſis cap. 38. Sigebertus c. 19. Theodomiro (alii Ariamirum vocant) Regi Gallæciæ. Laudat ex Iſidoro etiam Honorius III. 26. Hic eſt qui *Senecæ* tributus ab aliis vel *Ciceroni* etiam: & ſub titulo: *formula honeſtæ vitæ* ſæpius prodiit. Ita vocat etiam Trithemius cap. 221. de S. E. & II. 13. de illuſtribus Benedictinis. Cum præfatione ad Mironem (Theodomiri ſucceſſorem) Regem edidit Pictavis 1544. Elias Vinetus: Præfationem illam, quia deeſt apud Boethium Eponem in heroicis & Eccleſiaſticis quæſtionibus Duaci 1581. & in aliis editionibus, tanquam ineditam vulgavit Dacherius, Tom. X. ſpicilegii pag. 626. (edit. novæ Tom. 3. pag.

(*a*) De duobus Manuſcriptis Lipſienſi & Berolinenſi vide Maſſoni hiſt. Criticam Reip. litterariæ Gallice editam Tom. X. pag. 188.

(*b*) Agvirre Tom. 2. Concil. Hiſpan. pag. 292. & 316.

Digitized by Google

pag. 312.) Sine illa legitur in Gilberti Cognati operibus, Baſil. 1562. fol. parte 3. pag. 74. ſubjuncto libello *de paupertate* p. 77. *de contemtu bonorum temporalium & voluptatum* pag. 79. & *de his qui volunt eſſe docti ſed non boni* p. 83. 84. At in Bibliothecis Patrum ut Lugdun. T. X. p. 38. illorum loco ſubjungitur *libellus de moribus*, quem cum Commentario ediderat Leodegarius a Quercu Pariſ. 1556. 4. addito libello *de paupertate*. Præter hanc formulam honeſtæ vitæ etiam alia Martini opuſcula edidit Tamajus Salazar in Martyrologio Hiſpanico ad 20. Martii pag. 313. ex Bibliotheca Garſiæ de Loayſa, ut ſunt *de repellenda jactantia. De ſuperbia. Exhortatio humilitatis. De iræ habitu & effectibus & quomodo leniatur*, ad Vitimirum Epiſcopum Aurienſem. *De celebranda die Dominica Paſcha* (nec ante XI. Kal. April. nec poſt XI. Kal. Majas.)

Tranſtulit & teſte cap. 117. Sigeberto per manum Paſchaſii Diaconi *interrogationes & reſponſiones plurimas Sanctorum Ægyptiorum Patrum*, in Dumienſi Cœnobio. Hæ editæ ſunt ab Heriberto Roſvveydo una cum vitis Patrum per XLIV. Capita, illiuſque operis librum ſeptimum conſtituunt quod Roſvveidus digeſſit illuſtravitque Antvverpiæ 1615. 1618. fol.

Capitula LXXXIV. ex Orientalium Synodis translata de Græco in Latinum, ſubjiciuntur in tomis Conciliorum Synodo Braccarenſi An. 572. dicata Nitigiſio Epiſcopo Lucenſi. De his dictum Tom. XI. Bibl. Græcæ pag. 65. ſeq.

Narrat præterea Iſidorus ſe legiſſe ejuſdem *Volumen Epiſtolarum*, in quibus hortatus eſt Vitæ emendationem, & converſationem fidei, orationis inſtantiam, eleemoſynarum diſtributionem, & ſuper omnia culturam virtutum omnium pietatem. Has Epiſtolas hodie deſideramus, neque videtur habuiſſe Trithemius, ſed ex Iſidoro Epiſtolas Martini morales commemoraſſe. Neque adhuc quod meminerim lucem vidit quam edere promiſit ex Manuſcr. Eccleſiæ Toletanę Cardinalis Agvirrius *Epiſtola ad Bonifacium Epiſcopum, de trina merſione*, nec altera adverſus ſuperſtitiones. Ad Martinum Epiſtola Venantii Fortunati præmittitur ejus libro quinto Carminum: cujus carmen ad Martinum etiam exhibet laudatus Agvirrius T. 2. Concil. Hiſpan. p. 324.

Denique eodem Iſidoro & Honorio teſtibus, Martinus hic converſis in Gallæcia ab Ariana impietate ad Fidem Catholicam Svevorum populis *regulam Fidei & ſanctæ Religionis* conſtituit, copioſaque *præcepta piæ inſtitutionis* compoſuit.

Carmina quædam pauca a Sirmondo edita cum Eugenio Toletano Pariſ. 1619. 8. & Tom. 2. Sirmondi operum pag. 907. leguntur etiam in Bibliotheca Patrum edit. Lugd. Tom. X. p. 386.

Teſtamentum relectum in Concilio Toletano X. A. 656.

Epitaphium ipſe ſibi hoc compoſuit in Eccleſia S. Martini Turonenſis a Theodomiro Rege conſtructa:

Pannoniis genitus tranſcendens æquora vaſta
Galliciæ in gremium Divinis nutibus actus
Confeſſor, Martine, tua hacce dicatus in aula
Antiſtes, cultum inſtituit ritumque ſacrorum:
Teque, Patrone, ſequens famulus Martinus eodem
Nomine, non merito, hic in Chriſti pace quieſco.

Martinus Sillanianus *de Fano*, JCtus præceptor Joannis Andreæ Bononienſis clarus circa A. 1320. Ejus ſcripta, de quibus Marcus Mantua p. 482. *de modo ſtudendi*, & *de negativa probanda*, nec non *de jure emphyteutico*. His ex Trithemii cap. 530. de S. E. adde *de actionibus* & *de judicio cauſarum*. Fallitur idem Mantua, qui Sillanianum a Fanenſi diſtinguit.

Martinus Fuldenſis, incertum an Monachus, cujus *Chronicon*, quod ille a na-

nato Chriſto cœperat, Joannes Georgius Eccardus editione dignum habuit ab A. 716. ad An. 1379. edidit itaque Tom. I. Corporis ſcriptorum medii ævi pag. 1641. 1732. repertum in Codice Eccleſiæ S. Ægidii Hanoveranæ. *Striſtim enarrat memorabiliora, & candorem animi oſtendit, dum inſolentiam Paparum dignitati Imperatorum ſuo tempore inſultantium graviter taxat. Idem Juris Canonici periſſimus fuit, & quæ hiſtorica in eo occurrunt, ſuis locis ſollicite citat.* Gloſſas *item* in Decretum, *Hugvvitionis & aliorum diligenter evolvit. Confirmavit præterea dicta ſua teſtimoniis* Eginhardi, Aimoini, Gotfridi Viterbienſis, Vincentii Bellovacenſis *ac* Martini Poloni, *auctorum ea ætate celebrium, & nunc editorum. Ex ineditis vero provocat ad Richardum* Pictavienſem *& ad* Cuſentinum Epiſcopum. Hæc de Martino illo laudatus Eccardus.

Martinus Gonſalvus, Conchenſis poſt medium ſeculi XIV. propter varios incredibiles errores jactatos in Hiſpania damnatus ab Archiepiſcopo Toletano, atque flammis traditus. Vide Natalem Alex. Sec. XIII. & XIV. cap. 3. artic. 16. T. VII. p. 109.

Martinus Herbipolenſis, de quo Trithemius Chron. Hirſaug. ad An. 1393. T. 2. pag. 296. *Hoc ipſo anno Magiſter* Martinus *Inquiſitor hæreticæ pravitatis a Sede Apoſtolica deputatus venit per Sveviam in Herbipolim: ubi facta inquiſitione hæreticos nonnullos ex ſimplicioribus & ruſticanis invenit de ſecta* flagellantium *&* Fratricellorum, *quibus ad unitatem fidei Catholicæ reverſis, pro ſalutari pœnitentia* Crucem contra *infidos* Turcas *impoſuit, quæ illo tempore prædicabatur. Ex Herbipoli profectus Erpſordiam, ſimili pravitate infectos plures invenit*, Beghardos, Beguttas *& alios: quorum aliqui cremati ſunt ignibus, aliqui vero pœnitentiam egerunt ſuper erroribus ſuis, reliqui fugam inierunt.*

Martini Junioris Geometria Manuſcr. citatur a Cangio.

Martinus Goſia, Cremonenſis JCtus, diſcipulus Irnerii, circa A. 1158. pro Friderici I. decertavit Juribus, dicitur etiam *gloſſator Bononienſis*, quoniam parentes ejus a Gibellinis Bononia expulſi fuerant. Vide Gvidonem Pancirollum lib. 2. cap. 14. Hic adeo non ſolitus jurare in verba Magiſtri, ut in eo reprehendat Marcus Mantua pag. 496. quod *ſolus erat in opinionibus, licet totus mundus teneret contrarium.*

Martinus Garratus *Laudenſis* JCtus de cujus ſcriptis Geſnerus in Bibl. * In Bibliothecæ Felini Codice MSS. 244. extat Martini de Laude tractatus *de Principe*; item *de primogenitura*, item *de conſcientia*; *de ordinibus Eccleſiaſticis*, *de repræſaliis*. Porro tractatus *de Primogenitura* typis vetuſtis expreſſus prodiit in fol. abſque loco & anno.

Martinus de Lauduno ſive *Laudunenſis*, Gallus, Vallis S. Petri Carthuſiæ Prior circa A. 1180. cujus *Epiſtolam parænetiсam* ad Novitium Carthuſianum de non repetendo Ordine laxiore, edidit Theodorus Petrejus Colon. 1607. unde recuſa eſt in Tom. XXVII. Bibl. Patrum Lugd. pag. 493. 507.

Martinus Legionenſis, infra *Martinus Presbyter*.

Martinus Lutherus noſter, de quo dixi in Centifolio Lutherano, multa etiam Latine ſcripſit, genium ſcholarum, in quibus inſtitutus fuerat, longe exſuperantia: nec minorem in illis δεινότητα & vim probans lectoribus ſuis quam in vernaculis Operibus. Optem igitur ut & Biblia (*a*) ejus Latina vir idoneus aliquis, & Epiſtolas, & alia non ab aliis in Latinum converſa ſermonem, ſed ipſius ingenio, captu, animo, ſtylo concepta Latine, novo collecta ſtudio digereret, recenſeret, recenſitaque junctim ederet.

Martinus Magiſter (des Maiſtres) Janii

(*a*) De his nuper accurate Venerandus noſter Jo. Georgius Palmius, Paſtor ad S. Petri ædem meritiſſimus, in libro de Codicibus V. & N. T. quibus Lutherus in Verſione ſua Germanica uſus eſt, pag. XLV. ſeq. Hamb. 1735. 8.

nii Turonenſis filius, deinde Doctor Theologus Pariſ. & a Confeſſionibus atque eleemoſynis Galliæ Regis Ludovici XI. defunctus A. 1482. de quo Jo. Launojus in hiſtoria Gymnaſii Navarrei p. 592. ſeq. (Tom. IV. Opp. parte 3. lib. 2. cap. 9.) H. Warthonus ad Caveum ad A. 1473. & Oudinus Tom. 3. pag. 2641. Scripta Martini hæc ſunt:

Tractatus conſequentiarum in vera divaque Nominalium via, Pariſiis apud Antonium Denidelum.

Expoſitio perutilis & neceſſaria *ſuper libro Prædicabilium Porphyrii*, Pariſiis anno MCCCCXCIX.

Summa quæſtionum Theologicarum, Manuſcr. in Bibl. S. Victoris Pariſ. de qua Oudinus T. 3. p. 2642.

Quæſtio de Fato, quæ præfixa eſt compendio Alberti Magni in octo Phyſicorum libros de cœlo & mundo & de elementis, Pariſiis apud Dionyſium Roceum.

De quatuor virtutibus Cardinalibus laudatiſſimum Scholaſticis volumen ſcripſiſſe teſtatur Gvagvinus in vita Ludovici XI. De Fortitudine liber unus, prodiit Pariſiis anno MCCCCLXXXIX. apud Wolphangum Hopilium.

De temperantia, jejunio &c. liber unus, ibidem anno MCCCCXC.

Artificioſa contemplatio ſuper *Salve, Regina miſericordiæ:* cum expoſitione *in Orationem Dominicam*, & *Angelicam Salutationem*. Pariſ. 1521. 4. Præter rem ab aliis tributa Anſelmo Lucenſi.

Non vidi, inquit Launojus quæ *de Rhetorica* Martinum ſcripſiſſe notat Guaguinus Epiſt. 63.

Non vidi quoque *de Juſtitia* librum, quem illi Cranſtonus ex fama tribuit præf. quæſtionum libro Martini de fortitudine additarum.

Breve *Chronicon S. Martini Maſciacenſis* Ord. Bened. diœceſ. Bituricenſis: ab Ann. 732. ad 1013. in Labbei Bibl. nova Manuſcr. Tom. 2. 732. 733. & Annales Francorum ab A. 726. ad 1296. ex Codice S. Martini Maſciacenſis id. p. 733. 736.

Martinus Mindonienſis in Hiſpania Epiſcopus, ex Pſeudo-Luitprandi fide habetur a quibuſdam *Martinus Dumienſis* de quo ſupra. Vide Nic. Antonium T. 1. Bibl. vet. Hiſpan. p. 218.

Martinus Minorita, ſupra, *Martinus Alvevicus*.

Martinus Navarrus, infra *Navarrus*.

Octavianus de Martinis infra, *Octavianus*.

Martinus de Padua, teſte Joanne Gerſone cap. 8. de auferibilitate Papæ, ſtatuit *quemlibet Epiſcopum in ſua diœceſi eſſe Papam*.

Martinus Pannonius ſupra in *S. Martino*, Archiep. Turon. & in *Martino Dumienſi*.

Martinus Strepus, Oppavienſis e Sileſia, quæ regno Bohemiæ adhærebat & Poloniæ etiam computabatur, unde *Poloni* cognomen: ſive quod ad primatum Poloniæ vocatus eſt a Nicolao III. (certe patria nec Carſulanus, nec Gallus nec Scotus) Monachus Ord. Præd. Pontificum Clementis IV. Gregorii X. Innocentii V. Joannis XXI. ac denique A. 1277. Nicolai III. major Pœnitentiarius, & anno interjecto Archiepiſcopus Gneſnenſis, nec diu poſt defunctus, de quo præter Simonem Starovolſcium in Polonorum ſcriptorum hiſtoria c. XIII. Carolum Viſchium in Bibliotheca Ciſtercienſium, quibus Martinum præter rem accenſet, p. 238. ſeq. Caſpar. Sagittarium introduct. in hiſt. Eccleſ. p. 68. ſeq. & Antiquitatt. regni Thuringici II. 11. p. 241. Morlierium, Doctorem Sorbonicum in libro: eſſais de Litterature Tom. 2. pag. 334. ſeq. Voſſium p. 484. & ad obſervata ad eum Sandii: Labbeum Tom. 2. pag. 62. de S. E. Caveum ad An. 1277. Oudinum Tom. 3. pag. 531. &c. Lambecius T. 2. pag. 860. ſeq. Jacobus Echardus in Bibliotheca Dominicanor. Tom. 1. pag. 361. Niceronus Tom. XIV. memoriarum de viris eruditis editarum Gallice p. 195. ſeq. Martinus Hanckius de Sileſiis indigenis eruditis cap. VIII. pag. 34. 61. & Jo. Georgius Eccard. prolegom.

gom. ad ſcriptores medii ævi, T. I. n. XX.

Nihil celebrius ejus *Chronico ſummorum Pontificum atque Imperatorum Romanorum*, per annorum quinquagenas: cujus quidam Codices in Clemente quarto deſinunt, ipſe profitetur ſe illud produxiſſe uſque ad A. 1277. atque collegiſſe ex neſcio quo *Craſino* (al. apud Montfauçon. pag. 49. Diarii Ital. *Tito Livio*) *Oroſio*, *Damaſi* de geſtis Pontificum, *Paulo Diacono*, Chronicis *Bobini* (al. Bonizzi) Sutrini Epiſcopi, nec non *Gilberti* (de quo ſupra T. 3. pag. 57.) *Richardi* Cluniacenſis, *Gervaſii* (non Ricobaldi ſed Tilberienſis de quo Tom. 3. p. 54.) *Extodii* ſive *Eſtodii* (al. Methodii) *Gotfridi* Viterbienſis, *Vincentii* Bellovacenſis & *Decreto* ac *paſſionibus Sanctorum*. Cætera quæ poſt Annum 1277. ſequuntur, addita ſunt a *Ptolemæo Lucenſi* uſque ad An. 1249. & a *Bernardo Gvidonis* ad A. 1316. Prodiit hoc Chronicon primum cum Mariano Scoto editum a Joanne Heroldo Baſil. 1559. fol. Deinde ſeparatim a Suffrido Petro Antvv. 1574. 8. ſub falſo *Archiepiſcopi Conſentini* titulo, & contra auctoris mentem tributum in *libros quatuor*. Hinc ex ſinceriore Codice a Jo. Fabricio Cæſare, Canonico Gladblacenſi, Ordin. Præmonſtrat. Coloniæ 1616. fol. quam editionem exprimit noviſſima Argentoratenſis 1685. fol. ad calcem Æneæ Sylvii de rebus Friderici III. De *Gallica* verſione D. Verneroni, Canonici Leodienſis & Sebaſtiani de Mamerot, quæ cum auctario uſque ad A. 1503. prodiit Pariſiis, & de inedita *Germanica* Jo. Lud. Zolmanni, vide ſis Jac. Echardum Tom. 1. pag. 370. Chronicon Martinianum cum XV. vel XVI. collatum Codicibus in lucem dare voluit illuſtris Leibnitius (*a*) cum cujus notis (*b*) & cum additamentis ex Manuſcr. Codice Jenenſi cum *continuatione* ex Manuſcr. chartaceo Lipſienſi & duobus Hofmannicis & appendice Ratisbonenſi habuit atque edere promiſit Jo. Andreas Schmidius ὁ μακαρίτης. Continuationem & additamenta ab A. 1163. ad A. 1343. debemus Jo. Georgio Eccardo T. 1. Corporis ſcriptorum medii ævi pag. 1413. 1460. quam ipſe Continuationem *Auſtriacam* appellat, appendicem Ratiſponenſem, ni fallor, vocaverat Caſpar Sagittarius. Continuationem uſque ad An. 1482. Manuſcriptam, memorat Catalogus Bibl. Jo. Burchardi Menchenii pag. 818. Voluit edere hoc Chronicon etiam Joachimus Joannes Maderus, & poſt ejus fata Caſpar Sagittarius.

Quoniam vero primus auctor a quibuſdam habetur Martinus Polonus traditionis de Joanna Papiſſa, (Vide Mabillonii iter Italicum p. 27.) ideo graves in eum invectivæ Jo. Hardingi, Florim. Ryamundi & Joannis Bernartii, qui multorum & gravium errorum poſtulat libro de utilitate hiſtoriæ pag. 113. aliis viciſſim eum ſtrenue defendentibus ut facit Alexander Coocke dialogo de Papiſſa Joanna pag. 64. ſeq. Certe quamquam in Martini Codicibus Manuſcriptis bene multis illa narratio legitur, ut docet Frid. Spanhemius Filius Tom. 2. Opp. pag. 596. 597. 598. tamen negari non poteſt in aliis bene antiquis & neutiquam contemnendis deſiderari, ut a Lambecio T. 2. pag. 869. & apud Oudinum Tom. 3. pag. 535. ſeq. & a Jacobo Echardo Tom. 1. pag. 365. ſeq. fuit demonſtratum: quorum obſervatis licet addere, quod in Bibl. Paulina Lipſienſi (*c*) tria exſtant Chronici Martiniani exemplaria, unum membranaceum, in quo de Joanna ne γρῦ; alterum chartaceum quod his tantum verbis ejus facit mentionem: *Huic* (Leoni) *ſucceſſit Joannes mulier Papa: de hoc in Chronica Ratiſponenſi*. In tertio denique, itidem chartaceo, tota narratio perinde ut in Suffridi Petri editione legitur. Sed vero admittendum &

(*a*) *Neuer Bücher Saal* A. 1712. parte XIV. pag. 145.

(*b*) E. Tentzelii *Monathl. Unterredungen* An. 1694. pag. 1061.

(*c*) Acta Erud. Tom. 1. ſupplem. pag. 286.

& illud, quod jam ante Martinum eandem rem Anaſtaſius, Gervaſius Tilberienſis, Stephanus de Borbone & alii tradidere: ſicut ejus æquales item & poſt Martinum alii innummerabiles.

Laudati Echardi fide notare juvat, A. 1477. 4. typis Taurinenſibus prodiiſſe Martini Poloni Chronicon ſummorum Pontificum & Imperatorum ac de ſeptem ætatibus Mundi. *At Martini noſtri opus non eſt, ſed ſcriptoris recentioris, alterius omnino ſtyli, & longius productum*. Hæc Echardus Tom. 1. pag. 369.

Fuit & alius *Martinus Polonus* itidem ex celebri Prædicatorum Ordine, ſed longe junior, atque inter Lutheri noſtri adverſarios circa An. 1534. de quo idem Echardus T. 2. p. 88.

Cætera Martini prioris ſcripta ſunt:

Summa juris Canonici, quæ *Martiniana* vocatur, & *Margarita Decreti*, ſive Concordantiæ & tabula Decretorum & Decretalium Alphabetica, poſt primam editionem Argentoratenſem An. 1486. ſæpius excuſa ibidem & Venetiis, Lugduni ac Pariſiis una cum Decreto & Decretalibus.

Memorabilia Romæ, ſive quæ Chronico in quibuſdam Codicibus præmittuntur *de quatuor majoribus regnis, & Romanæ Urbis exordio, incremento, ædificiis & regimine uſque ad Imperatorem Auguſtum*.

Deſcriptio terræ ſanctæ.

De ſchiſmate Eccleſiæ Græcorum.

Hiſtoria de Guelfis.

Sermones de tempore & *de Sanctis*, ſuper Epiſtolas & Evangelia, cum *promtuario* exemplorum. Argentorat. 1484. 4. 1486. 1488.

De diverſis miraculis, idem fortaſſe cum exemplorum promtuario.

Conſentinis Archiepiſcopis Martinum ab Ughello Tom. IX. pag. 218. præter rem accenſeri, & *Cuſentinum Archiepiſcopum*, cujus & ipſius Chronicon a Ptolemæo Lucenſi, Martino Fuldenſi, Jo. Gerſone de ſtatu V. & N. Teſt. aliiſque citatur, diverſum eſſe a Martino Polono Chronici ſcriptore: alterius vero nomen ignorari, notarunt Muratorius Tom. XI. ſcriptorum Italiæ pag. 745. Eccardus prolegom. ad ſcriptores medii ævi Tom. 1. n. XXIII. Niceronus Tom. XIV. pag. 200. * Vetus eſt controverſia, necdum plene definita, num Archiepiſcopus Cuſentinus, qui Chronicon Romanorum Pontificum dedit, quo Ptolemæus Lucenſis uſum ſe profitetur in Eccleſiaſtica hiſtoria ſua contexenda, idem cum Martino authore Chronici habendus ſit. Ac de Cuſentino Martini Archiepiſcopatu dubius hæret Ughellius, nec ego certi aliquid proferre poſſum. De chronico vero, quo Ptolomæus Lucenſis tam ſæpe provocat, aliud plane fuiſſe opus judico a Martiniano. Poſtremum enim iſtud uſque ad annum 1277. porrigitur. Cuſentinus vero hiſtoriam ſuam *ab Adam, uſque ad tempora Friderici ſecundi perduxit*, quæ ſunt verba Ptolomæi Hiſt. Eccl. lib. 18. cap. 44. Nec inſuper Martinus opus ſuum ab Adam exorditur, ſed ab initio potius regni Babylonici. Ibi pariter Cuſentini opus grande volumen implere ſcribit: *In ſuis magnis hiſtoriis*. Martiniana vero hiſtoria haud magnæ molis volumen eſt. Ait inſuper Ptolomæus ignorare ſe nomen Archiepiſcopi Cuſentini; cum viciſſim Poloni nomon ad faſtidium uſque recantet. Denique utrumque opus eadem in periocha diſtinguit ita ſe exprimens eodem lib. 18. cap. 40. *Hæc omnia partim habentur a Richardo, partim a Cuſentino, & partim a Martino*.

His igitur ita ſe habentibus non inani conjectura permotus ſuſpicor ex argumenti ſimilitudine deceptos quoſdam duo diſtincta opera in unicum conjunxiſſe. Unus vero error alterum induxit; cum Martinus nomen ſuum chronico a ſe ſcripto præfixerit, Cuſentinus vero nomen tantummodo dignitatis, ex quo factum eſt, ut amborum opus unum idemque cenſeretur; factum etiam, ut qui Martinianum opus legerint, nec alterum Cuſentini habuerint

Digitized by Google

in conſpectu, ſed tantummodo norint ex ſcriptorum veterum teſtimonio, opinarentur, Martinum Polonum ad Cathedram Cuſentinam aſcendiſſe.

Sed quinam ille fuit Archiepiſcopus Cuſentinus Chronici hujus a Martiniano diverſi author? Id ſane me fugit. Si ex tempore, quo ſcribebat conjectari licet, vix alter judicandus eſſet a P. (forte Petro) *Cuſentino Canonico* viro probo, & literato, qui in diſcordia a Capitulo Eccleſiæ Cuſentinæ electus, æmulum paſſus eſt alterum virum potentem, & factioſum, cui ceſſit coactus. Vide Ughellium Tom. IX. pag. 214. novæ editionis. Hæc omnia ſub Friderico II. accidiſſe idem Ughellius adnotat, nec ultra Fridericum II. Cuſentini hiſtoriam excurriſſe ex Ptolomæo Lucenſi, paulo ſuperius animadverſum eſt.

Hiſtoriæ illæ *de quatuor majoribus Regnis: De Romanæ urbis exordio, incremento, ædificiis & regimine uſque ad Imperatorem Auguſtum* extant in Martiniani chronici membranaceo Cod. MS. Biblioth. Can. Lucenſium ſæculi XIII. Ita vero ſunt connexæ, imino inſertæ in chronico, ut non diverſum quid ab ipſo referre videantur, ſed in unum cum illo opus coaleſcant. Quare miror, cur a nonnullis codicibus avelli potuerint. Suſpicio autem hæc mea aliam inducit, num ſcilicet eædem illæ manus, quæ e Martiniano opere portiones iſtas ſubduxerant, tollere etiam potuerint laciniam a Martino adjectam de Joanna Papiſſa. A Martino adjectam dixi; nam codex iſte meus tam proxime ad Martini Poloni ætatem accedens fabellam hanc retinet non quidem ut in aliis codicibus margini adjectam, ſed ſcriptioni reliquæ conjunctam & cohærentem. Supereſt conjecturas exhibeam, quæ tantam Chronico antiquitatem vindicant. Deſinit Codex iſte in Nicolao III. cujus vita deſcribitur, tum eadem manu nudum Martini IV. nomen legitur. Succedunt eodem ordine, & methodo reliqui Pontifices, ſed manu omnino a priori diverſa. Quo conjectura iſta ferat, docti intelligent. Quamquam vero Martinus chronicon ſuum ea confecerit arte, ut ex oppoſito Pontifices Romani, & Romani itidem Imperatores deſcripti exhibeantur, author tamen noſtri codicis, utroſque ſeorſum poſuit; incipit enim ab imperatoribus, quibus abſolutis tum demum ab exordio Pontificum Romanorum Chronicon repetit.

In præfatione, quæ cum excuſa omnino cohæret, recitat catalogum ſcriptorum, ex quibus profecit, inter quos eſt *ex chronicis Eſcodii*, quod & in editis & MSS. pluribus Codd. legitur, quamquam multi corruptionem ſuſpicantur pro *Oroſii*.

Martinus Presbyter, Manuſcriptus pridem Viennæ apud Wolfgangum Lazium teſte Voſſio pag. 783. *Chronicon* ſuum dicavit Innocentio III. quem conſtat A. 1216. rebus humanis valedixiſſe: itaque diverſus fuit non modo a Martino Polono, ſed etiam a Martino Minorita, & utrumque ætate anteceſſit.

Martinus Raymundi, ſive *Raymundus Martini* potius, Catalanus, Ord. Præd. vir eruditus & peritus linguarum Hebraicæ, Chaldaicæ & Arabicæ ad quarum linguarum ſtudium Raymundus alter de Pennaforti eum invitaverat. *Pugionem fidei* ſive opus præclarum adverſus Mauros & Judæos ſcripſiſſe ſe profitetur A. C. 1278. ab initio Mundi ex computo Judæorum A. 5038. Pugio ille, quo ſtrenue in ſuis adverſus Judæos ſcriptis uſi ſunt *Porchetus de Sylvaticis*, *Petrus Galatinus* aliique, tribus partibus dividitur, & recenſitus ex Manuſcriptis quatuor, & notis inſignibus illuſtratus eſt a Joſepho de Voiſin, editusque a Philippo Jacobo Mauſſaco Pariſ. 1651. fol. atque inde a Doctore meo Jo. Benedicto Carpzovio, Theologo Lipſienſi, qui præmiſit eruditam introductionem in Theologiam Judaicam & *Hermanni* Colonienſis opuſculum de Converſione ſua (de quo ſupra Tom. 3. pag. 238.) ſubjunxit, Lipſiæ 1687. fol. De Raymundo ipſo præter laudatum

tum Carpzovium, Oudinum Tom. 3. pag. 647. Bæliique Lexicon in *Martin*, conſulendus Paulus Colomeſius in Hiſpania Orientali pag. 209. ſeq. Nic. Antonius Bibl. vet. Hiſpan. VIII. 6. Tom. 2. pag. 59. ſeq. & Jacobus Quetif Tom. 1. Bibl. ſcriptorum Dominicanorum p. 396. ſeq. Laudat Raymundum Nicolaus Lyranus ad Hoſeæ IX.

V. C. Jo. Chriſtophorus Wagenſeilius in telis igneis Satanæ, inter alia vulgavit Hebraice & Latine *diſputationem inter R. Nachmanidem* ſive Moſen Gerundenſem Judæum *& Chriſtianus*, *Paulum* Ord. Præd. *ac Raymundum* hunc, præſente Jacobo, Tarraconenſis provinciæ Rege habitam A. 1263. De Paulo illo confer Colomeſii Bibl. Orientalem Hiſpanam pag. 209. ſeq. & laudatiſſimi noſtri Wolfii Bibliothecam Hebræam T. 3. pag. 911. qui & *Eſdræ Edzardi*, de litteris hiſce immortaliter meriti notas ad Raymundi pugionem exhibet Tom. 4. pag. 572. 638.

Ejuſdem Raymundi *Capiſtrum Judæorum* Manuſcr. Bononiæ, laudatur a Joanne Hornbeeckio prolegomenis libri de convincendis Judæis pag. 7.

Confutationem Alcorani quam memorat Poſſevinus, neſcio an quiſquam oculis uſurpaverit.

* *Martinus Scotus*, Ordinis, ut ajunt, Ciſtercienſis, ſcriptor Chronici, confictus ut videtur ex Martino Polono, & Mariano Scoto, cujus Chronicon cum Martiniano primum lucem vidit. Conſule, ſi placet Voſſium pag. 474. ſeq.

Martinus Sculthorpius Nordvolicenſis Anglus, Carmelita, Theologus Cantabrigienſis circa A. 1430. Hujus *Conciones ſacræ* laudantur a Lelando cap. 478. *Determinationes* etiam addunt Baleus XII. 55. Pitſeus pag. 621. atque Alegrius pag. 339.

Martinus Segonius, vitioſe apud Simlerum *Cegonius* & apud Voſſium pag. 818. *Segovius*, Novomontanus ex Novomonto Myſiorum ſive Serviæ ad Moravum fluvium, laudatur inter ſcriptores quibus Joannes Cuſpinianus eſt uſus, præcipue in rebus Amurathi ſecundi qui Novomontum cepit A. 1439. Ex eodem Segonio nonnulla de ſepulchro Chriſti adducit Joannes Bohemus, Aubanus in libro de gentium moribus.

Martinus Sillanianus, JCtus ſupra *Martinus de Fano* a quo præter rem apud Marcum Mantuam diſtinguitur. Neque alius opinor qui apud Cangium *Martinus de Sulmannis* vel *Silimani*.

S. Martinus Turonenſis Epiſcopus, de quo ſupra p. 36. ſeq.

Chronicon Epiſcoporum *Martisburgenſium*, ab A. 968. ad 1500. editum a Joanne Petro Ludevvig T. IV. reliquiarum veteris ævi pag. 329. 587. ſubjuncto pag. 588. *Alexandri V.* diplomate A. 1409. de Merſeburgenſis Epiſcopi Cancellariatu Academiæ Lipſienſis. Ad Chronicon iſtud conferendæ emendationes & ſupplementa ex Codice Archivi Electoralis Dreſdenſis, apud Jo. Burchardum Menckenium Tom. 3. ſcriptor. rerum Germanicar. pag. 161. 164.

Martius de Werdena, auctor *Florilegii* ſive libri in quo *flores Poetarum* de virtutibus & vitiis ſelectos & libris X. digeſtos exhibet. Colon. 1505. 12. Chriſtiani Daumii Indicem ſcriptorum, e quibus flores ſuos hic decerpſit Martius, & ſpecimina quædam dare me memini in Bibliotheca Latina IV. 2.

Martonani, Liber ad Monachos Manuſcr. laudatus Cangio.

Martyrologiorum ſcriptores referre me memini Bibl. Græcæ V. 32. T. IX. p. 35. ſeq. & in libro de luce Evangelii per totum orbem propagata c. XI. p. 210. ſeq. * Quamquam Cl. Fabricius fuſius de Martyrologiis hic agere ſupervacaneum duxit, lectoribus ad Bibliothecam Græcam remiſſis, facile tamen veniam ab eruditis impetravero, ſi ea, quæ de vetuſto Hieronymi Martyrologio a Florentinio noſtro Lucenſi vulgato, animadvertere mihi licuit poſt inſpectum, collatumque diligenter codicem illum membranaceum Bibliothecæ Canonicorum S. Martini Lucenſis, ex quo opuſculum iſtud acceptum eſt, hic ex-

Digitized by Google

expreſſero. Florentinio quidem Codex ejuſdem Martyrologii duplex præſto fuit; alter quidem bibliothecæ ſuæ privatæ, alius vero idem eſt, cujus memini ſæculi, ut judicat author, XI. Scripturam præfert Codex iſte Cathedralis Lucenſis, ſed & facile eſt XII. cum in ejus exordio folia ſint quædam continentia chronicon quoddam adusque annum 1105. perductum eadem vel ſimili, ut apparet qua codex reliquus, manu delineatum. De altero Codice nihil habeo, quod hic admoneam, cum nondum viderim. In edendo vero Martyrologio illo utroque Codice ita uſum credo Florentinium, ut alterutri indiſcriminatim ſe conformaret; qua de re cum nec lectores admonuerit, nec ſigno aliquo adjecto unius ab altero diſcrimen notaverit; hinc factum eſt, ut excuſum illud Martyrologium neutrum ſatis accurate repræſentet.

Marullus Calaber Poeta, Attilæ Hunnorum Regi poſt captum A. C. 452. Patavium, Carmen recitavit quo laudes ejus ita extulit in Cœlum, ut & ipſum Deum & Divinæ ſtirpis prolem appellaret: ſed Attila re per interpretem cognita adulationem indignatus, carmen (*a*) juſſit in ignem conjici, atque ſi Philippo Callimacho (*b*) fides, Poeta propemodum ipſe vivus ab ipſo una cum carmine exuſtus eſt.

Marcus Marulus, Patricius Spalatenſis A. 1510. ad Dominicum Papalem miſit verſa Latine a ſe ex Dalmatico idiomate, *Regum Dalmatiæ & Croatiæ geſta* ab A. 538. ad 1079. Edidit Joannes Lucius ad calcem ſex librorum Hiſtoriæ Dalmaticæ, quos ipſe ſcripſit publicavitque Amſt. 1666. fol. pag. 302. 309. Notæ Lucii in Marulum pag. 444. 450. Maruli breve ſcriptum quo *S. Hieronymum* non Italum fuiſſe ſed Dalmatam evincit, *contra Jac. Philippum Bergomenſem*. pag. 457. ſeq. De ejuſdem *Evangeliſtario* de Spe, Fide, Charitate, libris VII. Colon. 1529. 1532. 8. & de ejus *religioſe vivendi inſtitutione* libris VI. exemplis e S. Scriptura petitis Pariſ. 1513. 4. ac deinde ſæpius, vide Geſnerum: & de verſione Gallica, Germanica, Hiſpanica, Bælium in Lexico. Exſtat & Italica Remigii Florentini, Venet. 1610. 4. Et *de humilitate & de gloria Chriſti*, Venet. 1596. 4. Joſepho Alchaini interprete. * Anno 1510. ad Thomam Nigrum Can. & Archipreſbyter. Spalatenſem mittit libellum Parabolarum L. quem excuſum habeo in 8. Venetiis formis Laurentii de Roſis Tarviſini Anno incerto editionem curante Franciſco Lucenſi, qui omnium Maruli operum editionem dedit. Habere ſe paratum opus alterum ejuſdem Maruli *de Imitatione Chriſti* idem Franciſcus profitetur. Denique libri *de Inſtitutione bene vivendi* prior editio eſt Veneta Anni 1506. in 8. Evangeliſtarium lucem primo vidit Venetiis apud Jacobum Leuci An. 1516. rectam operis editionem curante Franciſco de Conſortibus Lucenſi cantore Eccleſiæ S. Marci.

Michael Marullus CPolitanus, vel, Nic. Comnenum ſi audimus, Cretenſis, Græcas litteras a Zacharia Calliergo ſive Scordyllio, Latinas a Sabellico edoctus utraque lingua valuit, & ſcriptis *Epigrammatibus*, aliiſque *Carminibus* etiam parum piis famam conſecutus. Ejus libri IV. Epigrammatum & totidem Hymnorum Latine prodiere Bononiæ 1504. 4. Pariſ. 1529. 8. 1582. &c. Carmen de *Principum inſtitutione* exſtat ad calcem Beliſarii Aquivivi libellorum Baſil. 1578. 8. cum Manuelis Palæologi præceptis Regiæ educationis. Extinctus eſt in fluvio Hetruriæ Cecina An. 1500. in quem obitum exſtat Petri Criniti nænia. De hoc Marullo Jovius in elogiis pag. 52. Gaddius T. 1. de ſcriptoribus pag. 270. & Tom. 2. pag. 23. ſeq. & in elogiis Italice editis: Voſſius Poet.

(*a*) Nicolaus Olaus, Metropolita Strigonienſis in Attilæ vita cap. 15. pag. 885. Amœnitatt. litterar. Tom. IX. pag. 668.

(*b*) In vita ejuſdem Attilæ pag. 851. ad Bonfinii Ungaricor. calcem.

Poet. Latin. pag. 81. Bælius in Lexico, Morlierius in libro Eſſais de litterature T. 2. p. 65. Memoriæ litterariæ Trevoltinæ A. 1703. p. 295. edit. Amſt. Diarium eruditor. Italiæ Tom. 17. p. 326. Nic. Comnenus hiſtoria Gymnaſii Patavini Tom. 2. pag. 184. Lambecius T. 6. pag. 279. ubi etiam effigies ære deſcripta, ſicut & apud Bullartium T. 2. Academiæ ſcientiar. pag. 319.

Pandulphus Maſca Piſanus, Rom. Eccleſiæ Presbyter Cardinalis ab A. 1182. uſque ad 1202. vel amplius, ſcripſit *libri Pontificalis* Damaſiani *ſupplementum* a Leone IX. ad Innocentium III. ſive ab A. C. 1049. ad 1198. Prodiit Venetiis 1547. 1600. &c. ac noviſſime in Tomo tertio theſauri ſcriptorum Italiæ Muratoriani ex Manuſcriptis: Vita Gregorii VII. Victoris III. Urbani II. Paſchalis II. Gelaſii II. Calliſti II. Honorii II. Innocentii II. Cœleſtini II. Lucii II. Eugenii III. Anaſtaſii IV. Adriani IV. & Alexandri III. De hoc Cardinali G. Joſephus Eggs in purpura docta Tom. 1. pag. 95. & Oudinus Tom. 2. p. 1690.

* *Pandulfus Maſca* Vide infra *Pandulfus*.

Matthæus Maſius, infra *Matthæus*.

Antonius Maſſanus, ſupra Tom. 1. p. 128.

Gvilelmus Maſſetus Tom. 3. pag. 155.

Maſſilius de Padua ſupra *Marſilius*.

Maſſus, poſt Dionyſium & Maſſonum tertius ut ajunt Pariſienſium Epiſcopus, a quo tradunt ſcripta Martyria Sanctorum Dionyſii, Ruſtici, Eleutherii. Sed nemo illa proferre, nemo actis apud Franciſcum Boſquetum Tom. 2. hiſtor. Eccleſ. Gallicanæ pag. 68. obviis illam antiquitatem vel fidem aſſerere hactenus potuit. Vide Voſſium p. 740. & Benedictinorum hiſtoriam litterariam Galliæ Tom. 1. parte 2. p. 49. ſeq.

Antonius a Matelica. Supra T. 1. p. 128.

Hugo Matiſconus ſupra Tom. 3. pag. 295.

Matronianus, ſupra *Latronianus* T. 4. p. 246.

Matthæus Anglus, monachus *S. Albani*, infra *Matthæus Paris*.

Matthæus de Aqua ſparta Tudertinus, ab An. 1287. Ord. Minor. Generalis & R. E. Cardinalis ab A. 1288. & Epiſcopus Portuenſis ab Ann. 1291. ad 1302. Scripſit *in Jobum & Pſalmos: in Epiſtolam ad Romanos: In IV. libros Sententiarum. Sententiarum Inventarium. Quæſtiones Quodlibeticas. Pentiloquium de potentia Papæ* Librum *contra Nicolai cujuſdam Galliæ Miniſtri ſcriptum* declarationi Regulæ Ordinis ſui per Nicolaum IV. factæ oppoſitum & *Sermones*. Vide Antoninum Florentinum ſummæ hiſtor. tit. XXIV. cap. 9. §. 10. Tom. 3. pag. 781. ſeq. Trithemium c. 507. Alphonſum Ciacconium de Cardinalium Vitis pag. 785. Waddingum pag. 252. Ughellum Tom. 1. Italiæ ſacræ p. 139.

Matthæus Canonicus *Auguſtanus*, infra *Matthæus de Pappenheim*.

Matthæus Aulæ Regiæ in Bohemia Pragam prope Monachus Ord. Ciſterc. poſt Ann. 1400. ante Concilium Conſtantienſe cum Joanne Huſſo ſæpius concertavit, deinde Monaſterium Veteris Cellæ ingreſſus compoſuit commentarios *in tres quinquagenas Pſalmorum: in Evangelium Matthæi & in Hymnos Eccleſiæ* atque *in quatuor libros Sententiarum*. Pleraque horum Manuſcripta in Bibl. Paulina Lipſienſi. Vide Oudinum T. 2. p. 2240. * Hujus viri docti oratio habita in Concilio Conſtantienſi ſervatur in Cod. MS. Bibliothecæ Cæſareæ Vindobonenſis Cod. Theologico num. 327. hoc titulo: *Sermo F. Matthæi de Aula Regia Ordinis Ciſtercienſis S. Theologiæ Profeſſ. factus Dominica IV. poſt feſtum SS. Trinitatis in Concilio Conſtantienſi in illud: Eſtote miſericordes*.

Matthæus Bandellus a Caſtro novo, Ord. Præd. a Voſſio p. 677. inter Hiſtoricos Latinos memoratur propter *Orationem* An. 1513. *coram Senatu populoque Firmano habitam*, qua origo & res geſtæ Firmanæ Civitatis ita luculenter exponuntur, ut Archivis Urbis digna judicata fuerit. Scripſit etiam *vitam* Patrui ſui *Vincentii Bandelli*, Magiſtri

Or-

Digitized by Google

Ordinis, cui A. 1504. morienti adfuit. Et ex Italico Joannis Certaldei Latine vertit (non ut Poſſevino Voſſioque viſum ex Latino Italice) *Titi Romani*, *Egeſippique Athenienſis fabulam de vera ratione amicitiæ*, ediditque Mediolani 1509. 8. De aliis ejus, & quæ Italice ſcripſit, Vide Jacobum Echardum de ſcriptoribus Dominicanis Tom. 2. pag. 155. ſeq. qui idem teſtatur in vivis adhuc fuiſſe Anno 1555.

Matthæus Renaud *Bapalmenſis*, ex Regis Galliæ Caroli VI. Confeſſario Epiſcopus in Gallia Bononienſis ſive Bolonienſis ab An. 1403. ad 1414. Scripſit *Vitas Pontificum Romanorum*.

Matthæus de Bappenheim, infra *Matthæus de Pappenheim*.

Matthæus Bononienſis Italus ab Anno 1405. Generalis Ordinis Minorum, de quo Poſſevinus in apparatu & Alegre in paradiſo Carmelitici decoris pag. 326. ſcripſit tres libros *in ſummulas Petri Hiſpani* & librum *Quæſtionum Theologicarum*.

Matthæus Boſſus de quo ſupra Tom. 1. p. 264. ſeq.

Matthæus Candidus Leontinus, ſcriptor de rebus Siculis ab A. C. 1435. ad 1445. Vide Antonium Mongitorem T. 2. Bibl. Siculæ p. 56.

Matthæus Auctor *Chronici Auſtriaci* ſed fabuloſi, & ſcripti Germanice de quo Lambecius T. 2. p. 473. 475.

Matthæus de Cracovia ſive arce *Chrothove*; quem nomine Cracoviæ deluſi Polonum plerique faciunt, cum Germanum fuiſſe, & genere Pomeranum doceant Jo. Petrus Ludevvig Tom. 2. ſcriptor. Bamberg. pag. 499. & Bernardus Pez præf. ad Tom. 1. anecdotor. pag. VI. ubi *Sermonem* ejus *de emendatione morum & Cleri* in Synodo Archiepiſcopali Pragenſi A. 1384. habitum & *librum de ſqualore* (al. *de praxi*) *Curiæ Romanæ* commemorat: qui editus Baſil. 1551. & in Ed. Brounii faſciculo rerum expetendarum & fugiendar. Tom. 2. p. 584. Lond. 1690. fol. Praga pulſum cum aliis Teutonibus & Huſſitis, deinde in Pariſienſi Gymnaſio litteras docuiſſe narrat Trithemius cap. 654. de S. E. Inde in Heidelbergenſi Academia docendo laudem conſecutus & Ruperti Imp. Cancellarius, R. E. Cardinalis & ab A. 1405. Epiſcopus Wormacienſis, defunctus A. 1410. (*a*) de quo Joannes Fridericus Schannat in hiſtoria Epiſcopatus Wormacienſis pag. 407. ſeq. Cætera ejus ſcripta ſunt *Rationale Divinorum operum* ſive *opificiorum*, dialogus Patris & Filii *de Prædeſtinatione*, & *quod Deus omnia bene fecerit*, libri VII. ad Henricum Epiſcopum Warmienſem. (*b*) *De contractibus*. *De celebratione Miſſæ frequentanda & intermittenda*. MS. Sander. Tom. 2. pag. 77. ſive *Conflictus rationis & conſcientiæ de ſumendo vel abſtinendo corpore Chriſti*, ſive ut in editione Memmingenſi A. 1491. inſcribitur: tractatus de eo, utrum deceat Sacerdotes continuare Miſſas, vel Laicos frequenter communicare. *Epiſtolæ ad diverſos*. *Sermones & Collationes* Manuſcriptæ in Bibl. Cæſarea. Vide Lambecium Tom. 2. p. 776. & Oudinum T. 3. p. 1110. * In libro veteri inſcripto: *Onus mundi*, ſine loco & anno edito in 4. mentio quædam fit de ſcripto ejuſdem Matthæi his verbis: *Matthæus de Cracovia in ſua poſitione quam fecit coram Alexandro VI. in Janua* &c. Sic ibi lego; ſed quomodo cohæreat Alexander VI. cum anno 1409. quo Matthæus vixit? Forte legendum pro Alexandro VI. Urbanus VI.

Matthæus S. Dionyſii Abbas, a Matthæo Vindocinenſi diverſus. Vide infra in Matthæo Vindocinenſi.

Matthæus rectius aliis *Matthias Doring* ſive *Thoring*, Ord. Minor. Provinciæ Saxoniæ Miniſter Generalis vixit Bernæ apud Helvetios circa An. 1450. clarus ſcripto *Defenſorio Nicolai Lyrani adverſus Paulum Burgenſem*, quod cum Lyrani gloſſis in Sacram Scripturam ſæpius lucem vidit, de quibus infra in Ni-

(*a*) Non 1309. ut vitioſe excuſum in Trithemii libro de luminaribus Germaniæ cap. 124. pag. 147.

(*b*) Non Wormacienſem, ut ibid.

Nicolao. Vide Diarium Theologicum, *Nachrichten von Alten und Neuen*. An. 1720. p. 550. ſeq.

Matthæus Ebroicenſis Normannus Gallus Ord. Præd. tempore Caroli VI. Regis qui ab Ann. 1380. ad 1422. Galliæ imperitavit. De eo appendix ad Trithemium de S. E. cap. 28. *Profundiſſimus Scripturarum indagator, vir utique religione plenus ac litteris, ſuper* Pentateuchum, Eſaiam *& alios quam plures veteris ac novi Teſtamenti libros egregiam fecit poſtillam, quæ in libraria communi Conventus Ebroicenſis habetur. Libros ejus, cum per quaternos diſperſi eſſent recollegit frater* Robertus Baigvardus, *Theologiæ Doctor & Confeſſor Chriſtianiſſimi Francorum Regis Caroli VII.* Eadem Jacobus Quetif T. 1. pag. 699. Oudinus Tom. 3. pag. 1168. &c.

Matthæus Grabon, ſive *Grabeen*, Ord. Præd. Conventus Wiſmarienſis (ſive ut Herm. ab Hardt ſuſpicatur, Vinarienſis) Provinciæ Saxoniæ ac Merſburgenſis, diœceſeos Trajectenſis; inde Lector in Conventu Groningenſi, ſcripſit *Concluſiones contra devotarias extra congregationem approbatam viventes*, quæ ad examinandum oblatæ Martino V. in Concilio Conſtantienſi A. 1417. apud laudatum ab Hardt T. 3. pag. 106. cum judicio Petri de Alliaco p. 112. & Joannis Gerſonis pag. 115. ſubjuncta Matthæi revocatione pag. 119. Eadem obvia in Jo. Gerſonis operibus Tom. 1. edit. novæ p. 467. ſeq. Confer de hoc Matthæo Jacobum Quetif T. 1. pag. 759. ſeq.

Matthæus Gritus Mediolanenſis Ord. Præd. circa Ann. 1262. cujus nihil niſi *Sermones* de tempore & de Sanctis per annum commemorat idem Quetifius T. 1. p. 210.

Matthæus Herbenus Trajecti ad Moſam Scholæ Servatianæ Rector *libros ſuos de natura Cantus & de miraculis vocis* A. 1496. dicavit Joanni Camerario Dalburgio, Antiſtiti Wormacienſi: quos Manuſcriptos in Bibliotheca illuſtris Raymundi de Kraft evolvit Ulmæ Svevorum V. C. Jo. Georgius Schelhornius Tom. 3. amœnitatt. literar. pag. 82. ſeq. Ejuſdem Matthæi *Carmen de miraculis S. Servatii* & librum *de origine rebuſque geſtis Trajectenſium* in illa urbe Manuſcr. memorat Miræus de Scriptoribus Seculi XVI. cap. 2. Ejus *inſtitutiones ſcholaſticas* aliaque Svveertius in Athenis Belgicis pag. 555.

Matthæus Laudunenſis. Vide ſupra in *Ægidio* Delphenſi T. 1. p. 21.

Leonardus Matthæi de Utino. Supra T. IV. p. 267.

Matthæus Mareſchallus, infra *Matthæus de Pappenheim*.

Matthæus Maſius Ordinis Eremitarum S. Auguſtini de Monte ſancto in Piceno S. Mariæ in Georgio, *minimus repetitorum Grammaticæ* ſcripſit *vitam S. Gerii* circa A. 1270. defuncti, dicavitque Martino, Priori Eccleſiæ S. Pauli de monte Sancto, & egregio Phyſico, Magiſtro Petro de Monte Sancto. Edidit Henſchenius T. VI. Act. Sanctor. Maji 25. p. 159. 161.

Matthæus de Mataſſelanis JCtus Bononienſis, cujus *Conſilium de profectione Gregorii XII. ad Urbem Senam* edidit Bzovius ad A. 1407. p. 270. ſeq. * Viri hujus docti extant impreſſa *ſingularia dicta etiam notabilia collecta, & notata per compendium* abſque loco & anno impreſſionis. Editio eſt vetuſta. Ita pariter & tractatus *de ſucceſſoribus ab inteſtato* junctim editus cum Petro de Ubaldis de Peruſio de Beneficiorum permutatione, Cataldino de Boncompagnis de Viſſo De tranſlatione S. Concilii Baſileæ ad Civitatem Ferrariæ, & de robore, effectu, importantiaque literarum, & capitulorum ejuſdem, (De hoc Vid. Fabricium v. *Cataldinus*) aliiſque fol. Bononiæ typis Ugonis Rugerii, & Benedicti Hectoris An. 1489. die 18. Februar. *Tractatus ſuper electione opinionis*, tum & alius *Exſtenſionis*, quibus accedunt contrarietates Bartoli de Saxoferrato, quas explicuit dictus D. de Mataſſelanis. Prodierunt hæc omnia junctim cum aliis aliorum tractatibus

Venet. 1472. per Joannem de Colonia, & Vindelinum de ſpira fol. *Repetitio L. Filium* C. de familiis herciſcund. Senis 1493. fol. *Sex dubia legalia* cum conſilio quodam. Senis 1493.

Matthæus Palmerius Florentinus, Jo. Argyropuli & Pauli Corteſii diſcipulus, interfuit Concilio Florentino An. 1439. & Ann. 1453. pro funere laudavit Carolum Marſuppinum Aretinum Secretarium Reip. Florentinæ, deinde poſt ſummas dignitates, variaſque legationes obitas cum honore ac laude, diem obiit A. 1475. pro funere laudatus ab *Alamanno Rinuccino*, qui inter alia poematis Italici, ternario carmine & tribus libris centumque capitulis ab eo ſcripti & Leonardo Datho, Secretario Apoſtolico dicati meminit his verbis: *Poſtremo etiam poeticam auſus tentare facultatem, hunc quem ſuo pectori ſuperpoſitum cernitis prægrandem librum ternario carmine* (in terza rima, ad Dantis imitationem) *compoſuit, quem propterea* Vitæ Civitatem (Città di Vita) *nuncupavit, quod animam terrena corporis mole liberatam varia multipliciaque loca peragrantem, ad ſupernam tandem patriam civitatemque perducit, ubi beata vita fruatur ævo ſempiterno*. In hoc poemate, quod Manuſcr. in Medicea Florentina, in Ambroſiana Mediolani, & apud Carolum Thomaſium, heredem Caroli Strozzii ſupereſt: In hoc, inquam, poemate Palmerius cum Origene ſenſiſſe viſus fuit, erroremque ejus de animabus, tertio quodam genere angelorum, ob peccatum in corpora detruſis, comprobaſſe; quam ob cauſam illud fortaſſe zelo quorundam Cortonæ flammis datum eſt, non Palmerius ipſe, de quo hoc apud Trithemium cap. 797. traditur: illum enim rebus proſperis in ſenio (*a*) & honore apud Florentinos ſuos defunctum docent Diarii eruditorum Italiæ auctores, qui de hoc Palmerio accurate ut ſolent atque erudite Tom. X. pag. 424. 471. & Tom. XI. pag. 289. Muratorius Tom. XIII. Theſauri rer. Italicarum: Julius Niger in Florentinorum ſcriptorum hiſtoria pag. 404. ſeq. Voſſius pag. 576. Labbeus &c. Palmerius dicavit libros quatuor *de vita Civili*, dialogi more ſcriptos Italice, Alexandro ab Alexandro, qui prodiere Florentiæ 1529. 8. & Gallice tranſlati Pariſ. 1557. 8. Sed Latinæ ejus lucubrationes præteriri a me non debent, quæ ſunt:

1. *De temporibus* ad Petrum Mediceum, Coſmi F. ab Origine rerum ad A. C. 1448. Hujus operis prior pars ab Orbe condito ad Chriſtum natum digeſta in duodecim periodos, & altera a nato Chriſto uſque ad A. C. 448. lucem non vidit, ſed Manuſcripta adhuc ſupereſt in variis Bibliothecis Italiæ. Nam loco illius, Chronicon Euſebii Hieronymique ac Proſperi ſumens Boninus Mombrizius, Palmerianum illis ſubnexuit tantummodo ab A. C. 448. uſque ad 1448. Mediolani circa A. 1475. fol.

Condidit Euſebius, tecumque, Hieronyme, Proſper:
Matthæi pars eſt ultima Palmerii.

Secuta eſt editio Veneta 1483. 4. in qua acceſſit *Matthiæ Palmerii* Piſani continuatio ab Anno 1450. ad 1481. Eadem obvia in edit. Pariſ. 1518. 4. apud H. Stephanum avum, ut in Baſileenſibus ex officina Henrici Petri 1529. 1536. fol. & ad calcem Operum Euſebii a variis verſorum Latine cum præf. Jo. Jacobi Grynæi 1570. fol. ubi video ſubjunctam Matthiæ Palmerii continuationi *Eruditi cujuſdam* temporum continuationem ab A. 1482. cum additione ad A. 1570.

2. *De captivitate Piſarum* a Florentinis expugnatarum A. 1406. ad Nerium Capponium liber editus Sleſvici 1656. 8. cujus etiam Italica verſio Manuſcr. fuit apud Raphaelem Trichet du Freſne. Hanc hiſtoriam ſatis ornate compoſiteque ſcriptam laudat Bernardus Rucellaius in præf. ad ſuam ejuſdem belli Piſani hiſtoriam. Ex Sleſvicenſi editio-

(*a*) Anno ætatis ſeptuageſimo. Giornale de' letterati d' Italia Tom. XXI. pag. 391.

Digitized by Google

tione ſed ad Manuſcr. Codicem emendata recuſus hic liber in theſauro ſcriptorum Italiæ Burmanniano Tom. VIII. parte 2. & in Muratoriano Tom. XIX.

3. *Vita Nicolai Acciajoli*, magni Seneſchalli Siciliæ & Hieroſolymorum, ad Eduardum Acciajolum. Prodiit in tomo XIII. theſauri rerum Italicarum Muratoriani. Exſtat & Italica Donati Acciajoli verſio vulgata Florent. 1588. 4. ad calcem hiſtoriæ domus illuſtris Ubaldinorum.

4. *Hiſtoria Florentina* ſive *Annales ab Anno* 1432. *ad* 1474. una cum *hiſtoria Concilii Florentini*, Manuſcripta in Bibl. Strozziana.

5. *Orationes*.

6. *Epiſtolæ*.

* In editione Baſileenſi an. 1536. fol. datur Matthæi Palmerii continuatio chronici Proſperi ab an. 449. uſque ad totum annum 1449. Tum ſuccedit ab anno 1450. uſque ad totum annum 1481. Matthiæ Palmerii Piſani continuatio; cui eruditus quidam Germanus alteram continuationem adjecit uſque ad totum annum 1501. Dein ſuccedit tertius alter Germanus telam proſequens uſque ad partem anni 1536. Hæc vero poſtrema additio cum ſuperveniſſet typographo poſtquam totum volumen abſolverat, in quo poſt prius Anonymi additamentum ſuccedebat Caſſiodori, & Hermanni Contracti Chronicon; ideo folia illa, in quibus tertiam hanc continuationem dare diſpoſuit, ſuo quidem loco poſt priorem appoſuit, ſed pagellarum numeros interrupit. Ita folium poſtremum primæ editionis ſignatur num. 154. quod vero dein proxime ſequitur folium, numerum exhibet 208. & ſic deinceps uſque ad finem additionis. Tum iterum prior numerorum ſeries reſumitur 155. &c.

Matthæus Mareſchallus de Bappenheim ſive *Pappenheim* de Bieberbach J. U. D. & Canonicus Auguſtanus defunctus A. 1511. cui debemus ſervatum *Chronicon Auſtrale* ſive *Auſtriæ* antiquum ab Anno 852. ad 1343. quod minus integrum in prioribus Freherianis editionibus, integrum & locis etiam parallelis aliorum veterum Annalium & Hiſtoricorum illuſtratum edidit Burchardus Gotthelf Struvius in ſua ſcriptorum Germ. Freheri editione Tom. 1. pag. 431. 491. Et *Chronici Auguſtenſis* antiqui excerpta ab A. 973. ad 1104. pag. 493. 508. & partem *Chronici Monaſterii S. Udalrici & Afræ* Ord. Bened. apud Auguſtam Vindelicorum ab A. 1152. ad 1265. pag. 509. 536. ſubjunctis pag. 536. 500. laudati Struvii notis, quibus confertur editio poſtremi hujus Chronici Caniſiana Tom. 1. Antiquar. Lectionum pag. 229. ſeq. ſub *Henrici Steronis* nomine, de quo ſupra Tom. 3. pag. 229. ſeq. Excerpta ex *Chronico Elwangenſis* in Svecico Circulo *Monaſterii*, ab eodem Matthæo ab A. 1095. ad 1477. apud eundem Freherum edit. Struvianæ Tom. 1. pag. 675. 699. Scripſit idem Matthæus *de antiquitate & initio Civitatis Epiſcopatus Auguſtani* qua hiſtoria uſus in Annalibus ſuis Matthæus Gaſſerus: & tractatum *de origine & familia Dominorum de Calatin* qui hodie ſunt Domini a Pappenheim. Auguſtæ Vind. 1553. fol. Vide Struvium pag. 430. Hoc poſtremo ſcripto uſus eſt Wolfg. Lazius libro VIII. de gentium migratione pag. 574.

Matthæus Paris Anglus, Monachus S. Albani, Ord. Bened. Cluniacenſis, Vir egregius qui magna Henrici III. Regis Angliæ uſus gratia diem obiit A. 1259. Inter hiſtoricos rerum Anglicarum, judicio, fide ac libertate nullo inferior. Ejus *Hiſtoria major* rerum Anglicarum ab initiis Gvilelmi Conquæſtoris ſive ab A. C. 1066. ad 1259. una cum continuatione *Gvilelmi Riſhangeri* ab A. 1259. ad 1273. (de qua ſupra Tom. 3. p. 196.) edita primum Matthæo Parkero Archiep. Cantuarienſi curante Lond. 1571. fol. & fideliter recuſa, ac neutiquam, ut viſum Baronio & Poſſevino, ab hæreticis interpolata, Tiguri 1606. fol. deinde ſingulari ſtudio Wilelmi Vats, Doctoris Theologi Lond. 1640. Pariſ. 1644. atque iterum

Lond. 1684. fol. qui Manuſcriptos Codices & *Chronicon minus*, ſive Epitomen, Gvilelmi Lambardi manu exaratam circa A. 1565. & in priore parte uſque ad A. 1235. contulit Chronicon *Rogeri Wendoveri*, cujus veſtigiis auctorem inſtitiſſe apparet, ſubjunxitque ineditas antea Matthæi *Vitas duorum Offarum* Merciæ Regum, patris & filii, e quibus filius Cœnobium S. Albani condidit, cujus reliquiæ recens inventæ A. 793. (*a*) & *viginti trium S. Albani Abbatum*, nec non *librum additamentorum* quem Matthæus ſupplendis vel illuſtrandis variis hiſtoriæ ſuæ locis compoſuit. Singularem quoque laudem merentur additæ a Watſio Variæ Lectiones, vocum barbararum gloſſarium, adverſaria, indiceſque. *Hiſtoriam ab Orbe condito uſque ad Annum* 1066. Manuſcriptam in Bibl. Sidnejana memorat Pitſeus pag. 338. ex qua profeciſſe Matthæum Weſtmonaſterienſem, ſive potius totum expreſſiſſe notat poſt Caveum alioſque Gvil. Nichols in Bibl. hiſtoricorum Angliæ pag. 62. Præterea Baleus IV. 27. memorat *Deſcriptionem Mundi* ſive tabulam geographicam rudem, præmiſſam hiſtoriæ in Manuſcr. Regio Lond. Vide Oudinum Tom. 3. pag. 28. ſeq. *Hiſtoriam Hybernienſium* quæ incipit: *Magnus Patricius Hybernorum*. Confer hiſtoriam Matthæi Pariſ. ad A. 1152. *Vitam Eadmundi* Richii Archiepiſcopi Cantuar. quam laudat etiam Lelandus cap. 249. ex *Richardo Vicanio* & *Rogero Bacone* profeciſſe eum teſtatus. *Vitam S. Guthlaci*, & *S. Wolſtani* Epiſcopi. *Chronica majora Cœnobii S. Albani*, & *de paſſione S. Amphibali*. Matthæum *Paridem* hunc ſcriptorem vocant nonnulli, ut Joannes Picardus ad Anſelmum Cantuarienſem pag. 575. alii ut Matthæus Weſtmonaſterienſis pag. 349. Pariſium.

Matthæus Patavinus Auguſtinianus charus Clementi VI. quem Papam fuiſſe conſtat ab A. 1342. ad 1352. Ex ſcriptis ejus nihil a Poſſevino, vel Philippo Elſſio pag. 478. encomiaſtici Auguſtiniani memorari video quam *Sermones*, neque editos illos ſed Veronæ Manuſcriptos.

Matthæus Platearius, Medicus Salernitanus, quem ſecutum ſe eſſe teſtatur Ægidius Corbejenſis qui circa A. 1198. ſcripſit, ut dixi ſupra T. 1. p. 20. ſeq. itaque Medicarum Bibliothecarum ſcriptores non minus de ætate Plateari falluntur, quam de prænomine, cum vocant *Jo. Platearium*. Ita vero laudatus Ægidius præf. ad libros IV. de virtutibus & laudibus compoſitorum medicamentorum editus a B. Polycarpo Leyſero in hiſtoria poeſeos medii ævi pag. 505. *Laudes & virtutes omnium medicaminum ſecundum Antidotarii ſeriem exponamus: ſubſtramentum & materiam noſtræ expoſitionis ſumentes* gloſſas ſuper antidotarium (*Nicolai*) *a Magiſtro Mattheo Plateario editas conſtituentes*. Scripſit & *librum de ſimplici medicina* frequenter laudatum in Vincentii Bellovacenſis Speculo Naturali (vide Bibl. Gr. Tom. XIV. pag. 120.) tum *practicam* brevem *morborum curandorum*. De editionibus vide Lindenium, Merklinum, Mangetum.

Matthæus Polonus (diverſus a Matthæo de Cracovia Pomeraniæ, ſupra pag. 48.) Cracovienſis ex Cracovia Poloniæ metropoli, defunctus A. 1410. cujus apud Poſſevinum atque alios memorantur *Expoſitio Eccleſiaſtæ*, *Cantici Canticorum*, *Matthæi* & *Epiſtolæ ad Romanos*, nec non *liber de amore charitatis*.

Matthæus de Rubeis Urſinus, Romanus, Ordinis Minorum Patronus, Cardinalis ab A. 1261. uſque ad 1306. quo obiit Peruſii, illoque intervallo duodecim Pontificum electioni interfuit. Ejus ſcripta: *Expoſitio in Pſalmos*. *Sermones ſacri*, *Epiſtolæ* ad diverſos & *liber de auctoritate Eccleſiæ*. Vide G. Joſephi Eggs purpuram doctam Tom. 1. p. 197. 200.

Matthæus Scornus, Eccleſiæ Montis S. Mar-

(*a*) Confer Acta Sanctor. 22. Junii Tom. IV.

Digitized by Google

S. Martini, Præmonſtratenſis Ordinis, Cameracenſis diœceſis Canonicus, poſtea Ninovenſis Monaſterii, ejuſdem Ordinis Abbas nonus, *ſcripſit* Sermones *diverſos ut erat vir ſingularis doctrinæ ac pietatis, & Eccleſiaſtes diſertiſſimus. Item* Commentarios in Davidis Pſalmos *&* in Eſaiam Prophetam. *Hic anno Domini* 1195. *abjecta Præfectura, quietis amans ad ſuos Montis S. Martini confratres reverſus ibidem ſancte obiit.* Hæc de eo Joannes le Paige in Bibliotheca Præmonſtratenſi p. 305.

Matthæus Sylvaticus, Mantuanus, qui Salerni verſatum ſe teſtatur (*a*) A.C. 1297. reliquit nobis vaſtum opus per lexici modum compoſitum quod Pandectas Medicinæ inſcripſit, dicavitque Roberto Siciliæ Regi A. 1336. Laudatur a Trithemio cap. 565. De illius editionibus Bonon. 1474. Neapol. 1474. Venet. 1478. 1480. 1489. 1498. 1523. Lugd. 1478. Taurini 1526. fol. dixi in Bibl. Latina IV. 12. Editionem Lugd. 1541. memorat Philippus Picinellus in athenæo ſcriptorum Mediolanenſium pag. 418. ex Bibliothecarum Medicarum ſcriptoribus, qui monent annotationes additas a Simone Genuenſi & Dominico Martini de Soſpitella. Opus haud dubie præclarum atque utile, ſi emendate ſcripta & accurate expoſita eſſent quæ in illo offeruntur. Sed cum vocabula Arabica quando ſunt ſcripta Hebraicis vel Latinis litteris licet non vitioſe, tamen multum negotii ſoleant faceſſere etiam illius linguæ peritis, ut omnes fatentur, atque oſtendit Reineſius libro de lingua Punica: quantum neceſſe eſt crucem figere ſcripta perverſiſſime, atque ita expreſſa, ut ſingulis propemodum non paginis ſed verſibus Oedipo ſit opus, de quo veterem Ottonis Brunfeldii & juſtam querimoniam attulit Cangius præf. ad gloſſar. §. XLVIII. Quam peritus ſcriptor hic fuerit linguæ Græcæ, pro captu & more illorum temporum, innumeris prodit locis. Exemplo ſit: *Obtalmia eſt apoſtema oculi, dictum ab ob quod eſt contra, & talmon quod eſt oculus, quaſi contra oculum.* Vel etiam hoc: *Dia Græce, quando eſt una pars per ſe, debet ſcribi per jota & non per y, ut diamargariton. Dya vero quando ſignificat duo, per y debet ſcribi, unde Dyalogus, id eſt duorum ſermo. Dialectica vero per jota debet ſcribi, & eſt dictum, rationalis diſciplina. Dyalektika ſcribitur per y ut dicit Græcus. &c.* Vix eſt ut Arabice multo doctiorem fuiſſe ſtatuamus hunc Pandectarium, quamquam Hiſpanos & Arabes ſe conſuluiſſe profitetur in voce *Maaleb.* Adducit quoque interdum Perſica vocabula, ſed rariſſime, ut in voce *barſegaſten*, & *ſebeſten*. Pleraque autem quæ explicanda ſibi ſumit, Græca omnia vel Arabica Latinis utcumque expreſſa litteris ſunt, in Latinis verſionibus Medicorum Græcorum vel Arabum obvia. Alia Latina ipſa, pauciora tamen. Non dubitandum interim, eruditus ſi lector acceſſerit, poſſe ex hoc libro eum diſcere non contemnenda, atque in Medicis antiquis, præcipue vero in Latinobarbaris ejus ope intelligere, quæ alioqui obſcura lectores fugere neceſſe erat futurum. Exempla vide ſis apud doctiſſimum Reineſium pag. 673. & multis aliis Variarum ejus Lectionum locis, & Almelooveenium pag. 654. ad Cœlium Aurelianum. Indicem ſcriptorum ab hoc Matthæo laudatorum dedi Tom. XIII. Bibl. Græcæ pag. 324. ſeq.

Matthæus Spinellus de Juvenatio (Giovezzano, civitate Apuliæ) teſtatus A. 1253. ſe fuiſſe natum annos XXIII. & in caſtris Conradini ſe verſatum Anno 1268. quo victus ille eſt a Carolo die 24. Auguſt. ſcripſit (ſed Italice) *Ephemerides Neapolitanas* ſive *Chronicon* ab Anno 1247. ad 1268. cujus *verſionem Latinam* vulgavit Papebrochius parte 2. Conatus ad Catalogum Pontificum pag. * 40. 49. tomo VII. Act. Sanctor. Maji: atque inde Joannes Baptiſta Caruſius T. 2. Bibl. hiſtoricæ regni Siciliæ p. 1089. Ita-

(*a*) In voce *bruchus*.

Digitized by Google

Italicum vero originarium Spinelli opus dialecto Apula Lud. Antonius Muratorius Tom. VII. theſauri rerum Italicarum pag. 1055. ſicut articulatim diſcerptum dederat Jo. Antonius de Summonte in tomo ſecundo hiſtoriæ Neapolitanæ edito Italice Neapoli 1601. 4. Cenſura Joannis Bernardi Tafuri obvia in ſylloge cui titulus: raccolta di opuſcoli ſcientifici & filologici, tomo ſexto p. 309. ſeq. Venet. 1732. 12.

Matthæus Udalrici F. ſupra, *Matthæus de Pappenheim*.

Matthæus oppido Galliæ *Vindocinenſis* oriundus, laudatuſque Henrico Gandavenſi c. 23. qui Bartholomæo Turonenſi ab A. 1177. ad 1206. (*a*) Archiepiſcopo, *Tobiadem* ſuam ſive Metaphraſin libri Tobiæ, verſibus elegiacis ſcriptam dedicavit, neceſſario diverſus exiſtimandus eſt a Matthæo, Cuſtode regni Galliæ ſub Ludovico nono, ſancto Galliæ Rege, & ab A. 1260. Abbate S. Dionyſii (*b*) in quem epitaphium A. 1286. quod incipit:

Hic jacet Abbatum ſpeculum ſpeciale probatum,
Qui dedit Eccleſiæ magnum virtute decorem,
Archiepiſcopii tenuit Turonenſis honorem &c.

Parum credibile utique quod Oudinus Tom. 3. pag. 483. diſputat, Tobiadem Bartholomæo dicatam eſſe pridem defuncto, licentiaque poetica a Matthæo honoratos ejus manes tanquam vivi ac ſpirantis. Aliud longe tinniunt verba quibus illum alloquitur hunc in modum:

Eccleſiæ Turonenſis apex, ovium ſpeculator,
Ut ſpeculum, præſul Bartholomæe fave.

& cum de Engelbaldo præſule A. 1157. defuncto avunculo ejuſdem dixiſſet:

Hunc rea mors rapuit, cujus digniſſimus hæres
Tractas emerita ſceptra paterna manu.

Porro ſubjungit:

Vive, vale, decus Eccleſiæ, diſpone precanti
Portum, naufragium pelle, medere rati.
Suſcipe Tobiæ titulos, cum fratre Decano,
Ut timidum duplex ſtella ſerenet iter.
Gaudeo luce nova vos prælucеſcere &c.
Vivite felices fratres, quos corpore ſolo
Eſſe duos, eadem mens probat eſſe duos &c.

Certe igitur diverſus a Tobiæ Metaphraſte *Matthæus S. Dionyſii Abbas*, ad quem *Epiſtolæ* S. Ludovici noni A. 1270. defuncti & ſucceſſoris ejus Philippi tertii, & Abbatis ad Philippum hunc, Galliæ Regem qui anno uno ante Abbatem obiit. Exſtant Epiſtolæ illæ apud Dacherium Tom. 2. ſpicilegii p. 548. ſeq. & Tom. 3. edit. novæ pag. 663. 664. 666. 669. 670. & Petri de Condeto ad eundem Matthæum p. 667. de pace inita cum Rege Tunicenſi. Auctor vero *Tobiadis*, quam male *Thebaidem* dixere nonnulli, teſtatus ſe ex latina Hieronymi translatione Metaphraſin iſtam ſuam condidiſſe Libri Tobiæ:

Ut ſacra Hieronymi tradit translatio, proſam
Qualicunque metro Vindocinenſis arat.

Et aliquot verſibus interpoſitis:

Transfert Hieronymus, exponit Beda, Matthæus
Metrificat, reprobat livor, amicus habet.

Atque in Epilogo:

- - - *Has fonte beati*
Hieronymi præſens urceus haurit aquas.

Memoratur Vindocinenſis ab Henrico Gandavenſi, libro de viris illuſtribus pag. 166. cap. 23. Citatur a Vincentio Bellovacenſi in ſpeculo Morali, & ab æquali ejus Thoma Walleis: Allegant eum aliquoties auctor florum Poeticorum, non Alanus quidem, ut viſum Bar-

(*a*) Sammarthani Tom. 1. pag. 770. ſeq.
(*b*) Vide Felibienium libro V. hiſtoriæ Abbatiæ S. Dionyſii: Sammarthanos Tom. 4. pag. 336. Sandium ad Voſſii pag. 508.

Barthio, ſed junior quidam, item Sparanus in Roſario. Laudat ipſe Gvalterum ſcriptorem Alexandreidos, de quo ſupra Tom. 3. pag. 107. *Vobis Hexametrum deſit* Galteridos, *uti Pentametris elegis Vindocinenſis amat*. Ejuſdem Matthæi *Poetica* ſive *Poetria*, ut tum vocabant, quæ ignota cæteris, ſoluta partim, partim ligata oratione laudatur non ſemel ab Hieremia de Montagnone, cive Paduano, in Epitoma ſapientiæ, uti docet Daumius in præfatione ad Hieronymi Græci φιλοπονίαν. Hæc Poetria uti & ſcriptum aliud Matthæi Vindocinenſis *de æquivocis* in Bibl. Regis Galliæ & Bibliothecis Angliæ Manuſcr. vide Oudini Tom. 3. pag. 484. Non vero Poetriam a Tobia diverſam Daumius Manuſcriptam habuit, uti legitur in Bibliotheca curioſa Hallervordi; ſed Tobiam Vindocinenſis, & id ipſum fortaſſe Manuſcr. quod a Gevartio Barthius acceperat, ex quo centum circiter verſus aliquot locis emendatis inſeruit lib. XXXI. Adverſariorum capite ultimo: ubi integrum Vindocinenſem editurum ſe recepit in corpore omnium Poetarum, quod ſeculis diſtinctum moliri ſe teſtatus eſt. Tametſi vero corpus illud Poetarum lucem non adſpexit, Joannes tamen Heringius JCtus & Syndicus Bremenſis, Matthæi Tobiadem ex duobus Manuſcriptis edidit Bremæ Anno 1642. 8. Neque prima iſta fuit Vindocinenſis editio, uti exiſtimavit Heringius, ſed extat etiam Lugdunenſis A. 1505. in forma quarta majore, cum comment. inter auctores octo morales, & ex eadem editione Argentoratenſis A. 1510. utraque Heringiana longe, præſertim circa finem, auctior. Sed & alia Lugdunenſis per Joannem Rænerium A. 1538. 8. apud Theobaldum Paganum, at fine commentario. Denique Oporiniana a. Joh. Heroldo procurata A. 1563. 4. Quarum editionum notitiam Cl. Daumii diligentiæ debere me libenter profiteor. Cæterum vir Clariſſimus atque doctiſſimus Joachimus Fellerus, pro ſingulari ſua benevolentia ac humanitate, qua omnes bonarum literarum ſtudioſos, dum viveret, complectebatur, A. 1690. copiam mihi fecit Vindocinenſis manu exarati a docto quodam viro, in cujus Manuſcripti margine paſſim variæ lectiones annotatæ erant. Deſinit ille codex in verſu 1510. hoc eſt in fine capitis decimi Tobiæ. Ex Manuſc. Gvelpherbytano Varias Lectiones quaſdam offert Polycarpus Leyſerus in hiſtoria poeſeos medii ævi p. 766. In pericopam illam, quam a Barthio in Adverſariis editam ſupra eſſe dixi, notas quaſdam conſcripſerat Andreas Rivinus, quas itidem Manuſcriptas oculis uſurpare me memini. Aliquot etiam Matthæi Vindocinenſis loca illuſtrata leges in Epiſtolis Reineſio Daumianis pag. 344. in quibus & paſſim de Bartholomæo illo agitur, cui Matthæus Tobiam ſuum dedicavit.

Matthæus Weſtmonaſterienſis, Anglus Monachus Ord. Bened. ſcripſit *flores hiſtoriarum* ab exordio Mundi uſque ad A. C. 1307. unde *Florilegi* nomen tulit: *Matthæum Pariſium* ſecutus, in parte priore potiſſimum, & Rogerum Wendoverum alioſque, rerum Britannicarum diligens annotator: non diu ultra A. 1306. videtur ipſe ætatem protuliſſe; nam falluntur viri præclari (*a*) qui *hiſtoriam* ad A. 1377. *continuatam* ei tribuunt, cum in Manuſcriptis Codicibus Bibliothecarum Anglicarum exſtent ſane continuati hi flores hiſtoriarum, ſed alio ſtylo, aliiſque auctoribus: ut ab *Adamo Muremuthenſi* (*b*) uſque ad A. 1336. ab alio uſque ad A. 1380. & a monacho Roffenſi ſive *Eadmundo de Hadenham* ad A. 1377. Vide Gvilelmi Nichols

(*a*) Baleus VI. 31. Jocelinus de Hiſtoricis Angliæ Manuſcr. apud H. Warthonum, Voſſius p. 536. & Pitſeus pag. 519. qui cum ait additionis annorum LXX. mentionem facere Matthæum ad A. 1259. pag. 369. non eſt audiendus. Ad *librum* enim *additamentorum* provocans reſpicit additamenta Matthæi Pariſii ad A. 1259. Idem Pitſeus *hiſtoriam amplam* Matthæi editam Londini A. 1570. a *libris tribus florum Hiſtoriarum*, A. 1601. Francofurti editis perperam diſtinguit.

(*b*) De hoc ſupra Tom. 1. pag. 10. ſeq.

Digitized by Google

chols Bibliothecam hiſtoricorum Angliæ pag. *66*. Henricum Warthonum prolegom. ad Tom. 1. Angliæ ſacræ pag. XXXI. ſeq. atque Oudinum T. 3. pag. 700. ſeq. Matthæi flores Hiſtoriarum in A. 1307. deſinentes, in quibus annum a feſto Michaelis auſpicari conſuevit, prodiere curante Matthæo Parkero; Archiep. Cantuarienſi Lond. 1567. fol. atque emendatiores Francof. 1601. fol. una cum *Florentio* Vigornienſi, de quo ſupra Tom. II. pag. 172. *Chronicon Weſtmonaſterienſe & Chronicam ſani Eadmundi*, quod Weſtmonaſterienſi tribuunt Baleus & Pitſeus, nemo adhuc in lucem protulit.

S. Matthiæ Apoſtoli Acta, quæ ab Anonymo ſcripta jactantur olim Hebraice, & ab interprete, Monacho Trevirenſi amplificata recenſuit Bollandus in Actis Sanctor. Tom. III. Febr. 24. p. 441. 454. ex quatuor MSS. & collata Wolfgangi Lazii editione ad calcem Pſeudo-Abdiæ, variiſque breviariis. Confer pag. 433. ſq. Quam parum fidei his ſit Actis tribuendum, norunt omnes & notavi in Codice apocrypho Novi Teſtamenti p. 782. ſeq. Idem dicendum *de ſupplemento hiſtoriæ miraculorum S. Matthiæ Apoſtoli*, auctore Monacho Trevirenſi, quod vulgavit Bernardus Pez Tom. II. theſauri anecdotorum Parte 3. p. 7. 26.

Matthias de Beheim Saxo incluſus (*Cluſener*) Hallenſis, Latine quæ ſcripſerit non mihi compertum, ſed ex Latino vertit Germanice A. 1343. quatuor Evangelia: atque ut videtur An. 1355. Pſalterium, Magnificat & Symbolum S. Athanaſii. Utraque MSta Lipſiæ in Bibl. Paulina. Vide Joach. Felleri catalogum p. 79. & 68. ſeq. Oudinum T. III. p. 955.

Matthias Bohemus, idem *Matthias de Janovo*, vel etiam *Matthias Pariſienſis* Caroli IV. Imp. a Confeſſionibus ſacris, ſed quoniam Joannis Militii inſiſtens veſtigiis, abuſus Eccleſiæ tolli vehementer ſuadebat, ab eodem Carolo in gratiam Innocentii VI. dimiſſus & exul, ſcripſit circa Annum 1370. librum prolixum *de Antichriſto*, ex quo nonnulla excerpta leguntur apud Flacium in Catalogo teſtium Veritatis pag. 968. ſeq. edit. primæ. Scripſit & de vita Chriſtiana, & de hypocriſi, & pro Communione ſub utraque. Vide M. Georg Cunradi Riegeri, Paſtoris Eccleſiæ Stutgardienſis librum de fratribus Bohemis editum Germanice pag. 78. ſeq. Zullighovii 1734. 8.

Matthias Doringus, ſupra *Matthæus Doringus*.

Matthias Farinator de Vienna Auſtriæ, Carmelita ſcripſit circa Annum 1330. juſſu Joannis XXII. librum Moralitatum cui titulus *Lumen fidelis animæ*, ordine digeſtum Alphabetico. Prodiit 1477. duobus Voluminibus. Vide Launojum de auctore librorum de imitatione Chriſti pag. 94. ſeq. & de ejus exemplis naturarum aliiſque ſcriptis & verſionibus Poſſevinum atque Alegrium.

Magiſtri *Matthiæ Hillardi* de Legenitz, Poſtillæ ſuper Epiſtolas Dominicales MStæ in Bibl. Paulina Lipſienſi, teſte Fellero p. 170.

Matthias a Michou, ſive *de Michovia* Canonicus & Medicus Cracovienſis ſcripſit *Chronica rerum Polonicarum*, dicata Sigiſmundo Regi, & deſinentia in A. 1506. libris IV. Cracoviæ 1521. fol. & Italice Annibale Maggi interprete Venet. 1562. fol. Ejuſdem Matthiæ *de Sarmatia Aſiana & Europæa* libros duos habes in Jo. Huttichii Sylloge navigationum & itinerum Baſil. 1563. fol. pag. 482. & in Jo. Piſtorii corpore Hiſtoriæ Polonicæ T. I. pag. 121. 150. Baſil. 1582. fol.

Matthias Monachus S. Martini Tornacenſis (quod cœnobium ſeculo ſeptimo conditum a S. Eligio Epiſcopo Noviomenſi) ſcripſit *in Regulam S. Benedicti*.

Matthias Palmerius Piſanus, Abbreviator & Secretarius Pontificis defunctus A. 1483. die XXI. ſeptembris. de quo Jo. Ciampinus de Abbreviatoribus de

de Parco Majori, II. pag. XIII. & Diarium eruditorum Italiæ T. XX. pag. 102. ſeq. Vertit e Græco Latine *Ariſteæ hiſtoriam de LXX. Interpretibus*,quæ Paulo II. dicata prodiit primum in Bibliis Latinis excuſis Romæ 1472. fol.Norimb.1475. fol. Pariſ. 1511. 4. deinde recuſa ſæpius ut notavi in Bibl. Græca III. cap. 11. pag. 317. Verſio *Meteorologicorum Ariſtotelis* quæ Manuſcr. in Bibl. Regia Pariſ. & *libri ſexti Herodoti*, quam Manuſcr. ſervat Bibliotheca Vaticana, lucem necdum vidit, ſicut nec *hiſtoria belli Italici*, cujus in epitaphio ejus fit mentio. De labore quo *Chronicon Matthæi Palmerii* ab A. 1449. ad A. 1481. continuavit, quæ etiam ſæpius edita fuit continuatio, dixi ſupra p. 50. in *Matthæo Palmerio*.

Matthias Pariſienſis, ſupra *Matthias Bohemus*.

Matthias Svecus, de quo ſupra in Brigitta Svecica Tom. 1. pag. 279.

Joannes Matthias Tiberinus. Supra T. IV. pag. 103.

Joannes Mattioti. ibid.

Joannes Mauburnus. ibid.

Maugantius Anglus, Medicus Archiater Vortigerni Regis & Mathematicus ſive Genethliacus circa A. 470. a Baleo Centur. 1. cap 47. atque inde a Pitſeo pag. 89. traditur ſcripſiſſe *de Magia naturali* librum neſcio an cuiquam viſum mortalium, certe *Expoſitionem in Apulejum* non dubito commentitiam pronunciare, quæ tota hauſta ſcilicet ex eo quod Maugantius a Rege ſuo interrogatus de *Ambroſio Merlino*, num ex incubo dæmone crederet generatum, reſpondiſſe fertur Apulejum libro de Deo Socratis teſtari, dæmones incubos aſſumtis hominum figuris cum mulieribus non raro coire.

Gvilelmus Maulius. Supra Tom. 3. pag. 155.

Mauricius Anglus, (*a*) ſive Hibernus Ord. Præd. (Hiſpanus (*b*) aliis, ſed in Anglicanis quibuſdam & in Codice Gymnaſii Navarrei Pariſienſi Bellovacenſis Gallus (*c*) Ord. Minor.) circa A. 1290. ſcripſit *Diſtinctiones* per abecedarium ſive alphabetum ad prædicandum utiles & in variis Bibliothecis Italiæ, Galliæ, Angliæ Manuſcriptas. In ſola littera A. diſtinctiones LXXXIX. Prima pars uſque ad litteram E prodiit Venet. 1603. Uſus hac opera Petrus Berchorius in ſuo Dictionario, de quo infra. Pitſeus huic Mauricio etiam commentarios *in Eſaiam*, *Jeremiam* & *Baruchum* tribuit.

Mauricius Catanæ in Sicilia ſecundus poſt pulſos Saracenos Epiſcopus ab A. 1124. ad 1143. de quo Antoninus Mongitor Tom. 2. Bibl. Siculæ pag. 61. Ejus *Epiſtola de translatione S. Agathæ Virginis* in Actis Sanctor. Tom. 1. Februar. V. pag. 637. 643. & apud Catanæ ſacræ ſcriptores Petrum Garreram, Rocchum Pirrum, Jo. Baptiſtam de Groſſis, & in ſanctis Siculis Octavii Caetani.

Mauritius Sommerſet, Anglus, Monachus *Fordanus*, ſive *Fordenſis* Ord. Bernardini ſive Ciſtercienſis ſcripſit carmen *de Schemate Pontificali* ad Reginaldum Bathonienſem Epiſcopum circa A. 1180. Vide Lelandum cap. 215. *Epigrammata* & alia carmina addunt Baleus III. 30. & Pitſeus pag. 260.

Mauricius Gaufridi, Gallus Armoricus Ord. Præd. in ſacra pagina Profeſſor, circa A. 1470. ſcripſit ad Chriſtophorum Epiſcopum Trecorienſem *Vitam S. Yvonis*, presbyteri Trecorienſis in Britannia Armorica defuncti A. 1303. Exſtat in Actis Sanctor. Tom. IV. Maji 19. pag. 581. 608. cum notis Dan. Papebrochii. Adde Jacobum Quetif Tom. 1. pag. 846.

Mauritii Gibellini, Legum Doctoris & Canonici in Hibernia circa A. 1327. Tuamenſis, *poemata* memorat Jac. Waræus pag. 66.

Mauricius Hibernicus. Vide ſupra *Mauricius Anglus*.

(*a*) Pitſeus pag. 375. Poſſevinus, Cangius, Oudinus Tom. 3. pag. 572.

(*b*) Nic. Anton. Tom. 2. Bibl. vet. Hiſpan. pag. 269. Bulæus Tom. 3. Academ. Pariſ. pag. 699.

(*c*) Vide Jacobum Quetif Tom. 1. de ſcriptoribus Dominicanis pag. 484.

Digitized by Google

Mauricius Hibernicus Portu Fildæus *Flos Mundi* dictus, Ord. Minor. Theologiam docuit Patavii, & A. 1512. Concilio Lateranenſi interfuit, denique Archiepiſcopus in Hibernia Tuamenſis obiit A. 1513. Vide Jo. Gamertem ad Solini cap. 35. Jac. Waræum de ſcriptoribus Hiberniæ p. 78. Hic poſt *Burliferum* ſcripſit additiones ad margines *Scoti*, atque alia quibus Scotum illuſtravit. Vide Poſſevinum, & H. Warthonum ad Caveum, ſed qui Diſtinctionum opus & Dictionarium male ad eum referunt, quod eſt antiquioris Mauritii Angli, de quo ſupra. Dicitur & *vitam Scoti*, & *Compendium Veritatum* libris quatuor carmine leonino compoſuiſſe, præter *enchiridion fidei*, editum A. 1509.

Mauricius Hiſpanus. Supra in *Mauricio Anglo*.

Mauricius Morganius Cambrenſis Anglus, laudatus Lelando cap. 188. ſcripſiſſe carmina vario metrorum genere & epigrammata atque Epiſtolas traditur clarus circa A. 1210. Vide Baleum III. 64. & Pitſeum pag. 274. ſeq.

Mauricius Ord. Minor. Supra, *Mauricius Anglus* & *Mauricius Hibernicus Portu Fildæus*.

Mauricius Ord. Præd. Supra *Mauricius Anglus* & *Mauricius Gaufridi*.

Mauricius de Soliaco, *Pariſienſis* Epiſcopus A. 1163. interfuit Concilio Turonenſi, atque A. 1196. diem obiit ſupremum. Ejus *exhortationes ad Presbyteros*, & *Sermones* per totum annum tam de Dominicis quam Feſtis laudat Henricus Gandavenſis cap. 14. & Trithemius cap. 413. De Codicibus Manuſcriptis vide Oudinum Tom. 2. pag. 1585. ſeq.

Petrus Mauricius & *Mauricius Poeta*. Infra *Petrus Venerabilis*.

Mauricius Portu Fildæus, ſupra *Mauritius Hibernicus*.

Mauricius de Praga, Theologus A. 1417. in Concilio Conſtantienſi. Ejus *Conſilium de Eccleſiaſtico ſtatu emendando* in V. C. Hermanni ab Hardt hiſtoria illius Concilii Tom. 1. parte 17. pag. 860. 874. Tractatus *contra Jacobum Bohemum* de communione Corporis & Sanguinis Chriſti: id. Tom. 3. pag. 779. 803. & alii libri duo ejuſdem argumenti pag. 805. 826. 883. * In Vindobonenſi codice extat *ſermo Magiſtri Mauritii de Praga S. Theologiæ Prof. Dominica VII. poſt feſtum Pentecoſten* in illud: *Attendite a falſis Prophetis*. Cum vero ejuſdem codicis MS. fere omnes orationes in Concilio Conſtantienſi ſint habitæ, nullus dubito, quin hæc pariter ibidem perorata ſit. Eſt etiam ibidem ejuſdem authoris ſermo alter in eodem Concilio recitatus anno 1416. hoc propoſito themate: *hæc vidua erat*.

Mauricius Reganus, ſervus & interpres Dermitii, filii Murchardi regis Lageniæ in Hibernia, claruit A. 1171. *Scripſit ſatis diligenter hiſtoriam de rebus in Hibernia geſtis ſuo tempore, quam quidam amicus ejus in verſus Gallicos tranſtulit, unde Anglice etiam reddidit Georgius Carevv, eques auratus, Momoniæ Præſes ſub Eliſabetha Regina, poſtea Totneſiæ Comes*. Hæc Jac. Waræus pag. 56. ſeq.

Mauricus de Revalia, Livonus, Ord. Præd. Prior circa A. 1281. de cujus variis *Epiſtolis* vide Jacobum Quetif Tom. 1. pag. 411.

Mauricius ex Trecenſi Archidiacono Epiſcopus Cenomanenſis ac denique *Rothomagenſis* ab A. 1231. ad 1234. Archiepiſcopus, cujus Epiſtolæ quinque ad Decanos Rothomagenſes editæ a Dacherio Tom. 2. ſpicilegii pag. 520. (edit. novæ Tom. 3. pag. 614. ſeq.)

Mauricius de Soliaco, ſupra *Mauritius Pariſienſis* Epiſc.

Mauricius Sommerſet, ſupra *Mauritius Fordanus*.

Mauricius de S. Victore, cujus *Sermonem in Epiphania* in Sangermanenſi Cod. 648. evolviſſe Cangius ſe teſtatur.

Franciſcus Maurolycus, Nobilis & Abbas Meſſanenſis, Mathematica eruditione & ſcriptis pluribus etiam hiſtoricis clariſſimus, junior tamen quam ut a me commemorari debeat; obiit enim A. 1575.

A. 1575. major octogenario, de quo accurate & diligenter Antoninus Mongitor Tom. 1. Bibl. Siculæ pag. 227. ſeq. ſed venit mihi in mentem ei locum hic dare, quoniam Baluzio viſum fuit Tom. 2. Miſcellaneorum pag. 323. 344. ex Manuſcr. edere loca quædam inſignia conſilio omiſſa in ejus libro ſexto compendii rerum Sicanicarum, editi Meſſanæ 1562. 4.

Franciſcus Mauroy, (*a*) Monachus Clarævallenſis, Ord. Ciſterc. circa A. 1153. ſcripſit Carmine elegiaco *vitam S. Bernardi*. incipit: *Inclyta dum tenui molimus geſta ſuſurro dicere*. Sub *Philothei* Monachi nomine exſtat ad calcem Operum S. Bernardi Tom. 2. edit. ultimæ Mabillonianæ p. 1311. Brixienſem ſe auctor innuit pag. 1321.

Ælius Maurus laudatur a Spartiano in Vita Severi cap. 20. Vide Voſſium pag. 17.

De *S. Mauro* Glannafolienſi apud Andegavos Abbate, S. Benedicti diſcipulo & Regulæ Magiſtri ſui in Galliis commendatore, vide ſi placet quæ dicta ſupra, ubi de *S. Fauſto*. Tom. 2. pag. 147. ſeq.

Maurus Lapius, ſupra Tom. 4. pag. 244.

Rabanus Maurus, infra, *Rabanus*.

Maurus Ravennatenſis Archiepiſcopus conatus Archiepiſcopatui ſuo autocephaliam conciliare, & ſe ſubducere Romani Pontificis auctoritati, quamobrem & a Papa Vitaliano circa A. 668. percuſſus anathemate, auſus eſt & ipſe ad ſe citare Papam, eique *litteras obligationis* ſive excommunicationis mittere, eique poteſtatem Miſſam canendi interdicere. Vide Agnelli vitas Pontificum Ravennatenſium, notis Benedicti Bachini illuſtratas parte 2. pag. 275. ſeq. Ejus *Epiſtola* ad Martinum I. data *adverſus Monothelitas* exſtat cum Græca verſione in Actis Concilii Lateranenſis A. 649.

Maurus Roſtius, Abbas Iburgenſis, qui *Vitam S. Bennonis* a deceſſore ſuo *Norberto* Abbate Iburgenſi ſcriptam A. 1118. proſario ſermone, redegit in compendium, atque elegis non incultis eſt complexus, quos Norberto ſubjunctos edidit Jo. Georgius Eccardus Tom. 2. corporis ſcriptorum medii ævi p. 2195. 2196.

Maurus ex Monacho S. Martini Ord. Bened. in monte Pannoniæ, (*b*) *Quinqueeccleſienſis* in Pannonia ſive Hungaria Epiſcopus circa A. 1030. brevi narratione ſcripſit *vitas Zoerardi*, dicti Andreæ, & *Benedicti*, Eremitarum in Hungaria circa A. 1020. quas exhibet Surius ad 1. Maji, ſed Poloni & Hungari eorum memoriam recolunt menſe Julio, itaque & Actorum Sanctor. editores eaſdem offerunt T. IV. Julii 17. pag. 336. 337. collatis, præter Surium, Legendario Cracovienſi Joannis Dlugoſſi A. 1511. vulgato, & editionibus, Gononi atque Mabillonii.

Mavvornius Anglus Worgreſii diſcipulus & ſub illo Abbate Monachus Glaſconienſis, Congelli (*c*) inſtitutum ſecutus: inde Epiſcopus circa A. 620. Scripſit *Annales Patriæ ſuæ*, ut ex Lelando notat Baleus X. 7. His Pitſeus pag. 107. addit *Conciones*, & *Quæſtiones* ex ſacris Scripturis explicatas.

Joannes Maxentius, ſupra Tom. 4. p. 103.

Maxentius Patriarcha *Aquilejenſis* circa A. 813. ad 827. Vide Ughellum T. V. pag. 38. Ejus *Epiſtola ad Carolum M. de ritibus Baptiſmi eorumque ſignificatu* edita a V. C. Bernardo Pezio Tom. 2. theſauri Anecdotorum parte 2. pag. 7. ſubjunctis pag. 12. 16. ex eodem Manuſcripto Codice Ratisbonenſi *collectaneis* ejuſdem fortaſſe ſcriptoris de eodem argumento.

Maximianus, *Grammaticus*, *verſificator*, *qui in Academia Pariſienſi prælegi pueris ſolebat*, *vixit ante A.* 1200. Hæc

 Can-

(*a*) Ita recte apud Viſchium pag. 112. Bibl. Ciſterc. nam *Mauros* vitioſe apud Leyſerum in hiſt. poematum medii ævi pag. 418.

(*b*) Vide Voſſium II. 42. pag. 358. ſeq.

(*c*) De hoc ſupra Tom. 1. pag. 409. ubi pro A. C. 53. legendum 530.

Cangius, illum, ut non dubito, Maximianum intelligens, cujus verſus *in Virgilium* & in *Ciceronem* leguntur inter XII. Poetarum Scholaſticorum Carmina in antiquis poematibus Petri Pithœi: & cujus *Elegiæ ſex de incommodis ſenectutis*, toties ſunt editæ ſub falſo Cornelii Galli, Auguſtei ævi poetæ nomine, ut dixi in Bibl. Latina lib. 1. cap. 14. Ejuſdem *regulam metricam*, *carmen de virtute & invidia*, *de ira*, *patientia atque avaritia* memorat Labbeus Bibl. nova Manuſcriptor. pag. 63. Reineſio judice meliores ſunt ejus verſus quam ut cum ſemibarbaris cenſeantur, ævi tamen non optimi, Epiſt. ad Daumium pag. 203. ubi plures Maximianos refert, & pag. 207. confinio ſeculi ſexti & ſeptimi ſuſpicatus fuiſſe hunc Maximianum, ex Abbate monaſterii S. Gregorii Romæ, Epiſcopum Syracuſanum, cariſſimum Gregorio M. & familiarem litteratorem. Citantur Maximiani verſus a *Jeremia*, Cive *Paduano*, Judice *Montanario* (de Montagnone ſive Montanianæ, oppidi ad Leuerum amnem ditionis Venetæ) circa A. 1270. cujus *Compendium moralium notabilium* Manuſcr. in Bibl. Patavina teſte Tomaſino pag. 23. Eandem puto *Sapientiæ epitomam* quam ad Reineſium miſit Daumius pag. 205. hujuſque partem, *de auctoribus ſcientiarum*, quam Simlerus memorat. Hujus Montanarii, qui A. 1281. Veronæ obiit, Carmen heroicum *de luna cleri* ſive de clericis in choro canentibus laudat Nic. Comnenus Tom. 2. hiſt. Gymnaſii Patavini pag. 277.

Maximilianus I. Friderici III. filius & ab A. 1494. ad 1519. Imperator, commemorandus hoc loco, quoniam *de rebus a ſe geſtis* commentarios, exemplo Cæſaris Latine ſcripſiſſe traditur, ut ex Gerardi Roii libro hiſtoriæ Auſtriacæ octavo extremo notavit Miræus. Quanquam Jo. Cuſpinianus eum *ſupra patriam linguam*, *Latine*, *Gallice & Italice eleganter locutum* teſtatus, addit, *ab indocto imbutum præceptore*, *caſtrenſe Latinum*, *vel*, *ut vulgus loquitur*, *militare*, *didiciſſe*. Sed dignior laus, quod eodem Cuſpiniano teſte, *Maximiliani ductu litteræ Hebraicæ*, *Græcæ ac Latinæ*, *elegantiores quoque diſciplinæ quaſi in Germania primum ortæ ſunt*, *ac paulatim ſuccreverunt*, *& tandem vi ac impetu quodam eruperunt*, *quia bona ſtudia fovit*, *litteratos amavit evexitque*, *ac præmia digna largitus eſt*. Vide hujus Imperatoris diploma A. 1501. *de inſtaurandis ſtudiis humanitatis*, editum & illuſtratum a Clariſſ. Viro Joanne Henrico van Seelen, Lubec. 1723. 4. atque in ejus ſelectis litterariis pag. 488. ſeq. *Conſtitutionem de Notariis* in Diario Berolinenſi, Bibl. Germanique Tom. XXX. pag. 224. Omitto ſcripta complura quæ dictaſſe aliis in calamum, vide Jo. Jacobi Moſeri præf. ad Joſephi Grunbeckii vitas Friderici III. & Maximiliani I. editas Tubingæ 1721. 8. vel Germanice compoſuiſſe Maximilianus perhibetur apud memoratum Grunbeckium pag. 82. & Lambecium Tom. 2. pag. 970. & quæ Manuſcripta in Bibl. Cæſarea aſſervantur. In illis poema etiam Germanicum, de Imperatoris variis geſtis ac periculis, *der* Tevvrdanck, impreſſum Norimbergæ 1517. fol. Auguſtæ 1519. ac deinde minoribus typis Francof. 1553. 1564. 1598. Ulmæ 1679. 1693. fol. cujus latina metaphraſis auctore Richardo Sbrulio, Forojuliano, Manuſcripta in Bibl. Cæſarea teſte Lambecio Tom. 2. pag. 986. incipit:

Magnanimum canimus, rutilans quem tollit olympo
Gloria, Phœbeis redimitum tempora lauris.

Hoc poema Germanicum Maximiliano offerens Melchior Pfintzingius, Patricius Norimbergenſis, in Epiſtola dedicatoria ſe auctorem ejus diſerte profitetur. Confer celeberrimi Jo. Davidis Kœleri diſſ. de inclyto hoc poemate editam Altdorf. 1719. 4. & Jo. Hubneri noſtri Bibliothecam hiſtoricam Hamb. Centuria 3. cap. 15. pag. 87. ſeq. Vitam

tam Maximiliani I. & obitum culto carmine elegiaco decantavit Bartholomæus Latomus, quod ex editione Auguſtana 1519. 4. recudi hoc ipſo anno 1735. Coburgi in 4. curavit vir celeberrimus Jo. Gerhard Meuſchenius in limine Tomi primi de Vitis ſummorum virorum: laudans præter Pfitzingium, Cuſpinianumque Vitæ Maximiliani ſcriptores a Frehero Tom. 2. rerum Germanicarum exhibitos Conradum Celtem, Pirkheimerum, Georgium Sibutum, Pandulphum Collenutium & Michaelem Coccinium.

Maximinus Trevirenſis ſeculo IV. adverſus Arianos quædam in litteras miſiſſe colligitur ex S. Athanaſio: ſed nihil ex illis tulit ætatem. De ipſo Acta Sanctor. 29. Maji.

Maximus Cæſarauguſtæ, Civitatis in Hiſpania Epiſcopus interfuit Conciliis Barcinonenſi A. 599. Toletano A. 610. & Egarenſi A. 614. ac teſte Iſidoro Hiſp. cap. 33. de S. E. *multa verſu proſaque componere inſtituit*. Scripſit & brevi ſtylo *hiſtoriam de iis quæ temporibus Gothorum in Hiſpaniis acta ſunt*, hiſtorico & compoſito ſermone. Hiſtoriam Gothorum vocat Honorius III. 39. *Chronicon* Maximo ſuppoſitum ab A. C. 468. ad 644. cum præmiſſa ſub ejus nomine Epiſtola ad Argebatum Epiſcopum Portugalenſem, exſtat ad calcem Bibliothecæ veteris Hiſpanæ Nic. Antonii T. 2. pag. 279. 285. qui plura ad fidem ejus infirmandam notavit Tom. 1. pag. 212. ſeq. 239. ſeq. &c. Idem docet falſo *Marcum Maximum* appellari, ut apud Pſeudo-Luitprandum fit & in commentitio Maximi epitaphio: falſo etiam venditari Benedictinum & confundi cum Marco S. Benedicti diſcipulo. In editione Chronici, quod ſub Marci Maximi nomine commentariis ut vocat apodicticis illuſtratum edidit Franciſcus Bivarius Madrit. 1651. fol. incipit illud ab A. C. 430. (ubi Pſeudo-Dexter definit ſcilicet) & producitur uſque ad A. 612. ſubjunctis additionibus commentitiis, S. Braulionis, Helecanis, Tajonis & Valderedi, Epiſcoporum ſcilicet Cæſarauguſtanorum.

Maximus Epiſcopus qui Sigeberto cap. 113. teſte ſcripſit librum *de Eccleſiaſticis miniſteriis & de habitu clericorum*.

Marcus Maximus, ſupra in *Maximo Cæſarauguſtano*.

Marius Maximus, ſupra *Marius*.

S. Maximi Abbatis Martyris in Gallia circa A. 625. Genealogia & Acta Martyrii apud Bollandum Tom. 1. Januar. 2. pag. 91. 94.

Pacificus Maximus Aſculanus, Grammaticus & Poeta circa A. 1490. de cujus regulis Grammaticis proſa & metro: & de invectiva in Politianum & poematibus de Lucretia, de Virginia, de bello ſervili Spartacio, de bello Cyri Perſarum Regis, de bello Syllæ & Marii, ac XX. libris elegiarum videndus Geſnerus.

Maximus Rejenſis, ſive Regienſis in Gallia Narbonenſi ab A. 433. Epiſcopus ſubſcripſit Concilio Regienſi A. 439. Arauſicano Anno 441. & Epiſtolæ Synodicæ Leonis Papæ A. 451. Vide Sammarthanos Tom. 3. pag. 935. Vitam hujus Maximi debemus *Dynamio*, de quo ſupra Tom. 2. pag. 70. *Homilias* quaſdam ſub *Eucherii* Lugdunenſis, vel *Euſebii* Emeſeni, *Cæſarii*, aut *Iſidori* nomine editas, Maximo Regenſi tribuendas eſſe, vide Jo. Savaronem ad Sidonii IV. 3. pag. 232. & Bibliothecam Concionatoriam Franciſci Combefiſii, Tillemontiumque Tom. XV. memoriarum pag. 400. qui etiam pag. 392. ſeq. poſt Savaronem notat homiliam 34. inter Euſebianas, eſſe illam quam *Fauſtus* ſucceſſor Maximi hujus, deceſſoris ſui memoriæ conſecravit.

Maximus Taurinenſis Eccleſiæ Epiſcopus, (ut de eo Gennadius cap. 40. de S. E.) vir in Divinis Scripturis ſatis intentus & ad docendum ex tempore plebem ſufficiens, compoſuit *in laudem*

Apo-

Apoſtolorum (*a*) tractatus, & *in Joannis Baptiſtæ nativitatem*, (*b*) & generalem *omnium Martyrum* homiliam. (*c*) Sed & *de capitulis Evangeliorum*, (*d*) & *de Actibus Apoſtolorum* (*e*) multa ſapienter expoſuit. Fecit & duos *de S. Euſebii* (*f*) *Vercellenſis Epiſcopi & Confeſſoris Vita*, tractatus: & *de SS. Cypriani* (*g*) & *Laurentii* (*h*) *martyrio*: & *de ſpiritali Baptiſmi gratia* (*i*) librum edidit. *De avaritia*, (*k*) *de hoſpitalitate*, (*l*) *de defectu Lunæ*, (*m*) *de eleemoſynis*, (*n*) de eo quod ſcriptum eſt in Eſaia I. 22. *Caupones tui miſcuerunt vinum aqua*: (*o*) *De paſſione Domini*, (*p*) *de jejunio ſervorum Dei generali*, (*q*) *de jejunio ſpeciali Quadrageſimæ*, (*r*) & *quod non ſit in eo jocandum*: (*ſ*) *de Juda traditore*, (*t*) *de Cruce Domini*: (*u*) *de ſepulchro Domini*, (*x*) *de reſurrectione ipſius*, (*y*) *de accuſato & judicato apud Pilatum Domino*, (*z*) *de Kalendis Januariis*. (*a*) Homilias *de Natali Domini*, (*b*) Homilias *de Epiphania*, (*c*) *de Paſcha* (*d*) & *Pentecoſte* (*e*) multas: *de hoſtibus carnalibus non timendis*, (*f*) *de gratiis poſt cibum Deo agendis*, (*g*) *de pœnitentia Ninivitarum* (*h*) & multas alias ejus *homilias de diverſis* habitas (*i*) legi, quas nec retineo. (*k*) Moritur (*l*) Honorio & Theodoſio (*m*) regnantibus. *Hæc de Maximo Taurinenſi Gennadius*, de quo plura in actis Sanctor. T. V. Junii 25. pag. 48. ſeq. & Tillemontius Tom. XVI. memoriar. pag. 31. ſeq.

Pro-

(*a*) In natali Apoſtolorum Petri & Pauli, inter editas Homilia L. LI. LII. LIII. LIV. Harum prima etiam inter Auguſtinianas legitur. Sic pleraſque alias homilias quæ Maximo Gennadii auctoritate vindicantur, inter *Ambroſianas* & *Auguſtinianas* legi, a viris doctis annotatum eſt. Vide Latinum Latinium pag. 164. ſeq. Bibl. ſacro profanæ: Labbeum Tom. 2. p. 67. ſeq. Caveum ad A. 422. Tillemontium Tom. XVI. memoriar. Nempe ut notat in Bibl. Concionatoria Combefiſius, *quæque Eccleſia ſermonum ſuorum manipulo eos deligebat qui ex uſu magis eſſe viderentur, quantumvis ipſe manipulus alterius, cujus plures eſſent aut potiores, nomen præferret*.

(*b*) Homilia XLVII. XLVIII. XLIX.

(*c*) Homil. LXIV.

(*d*) Ut Homil. LXII. ad Matth. XVIII. 1. *Quis major in regno Cœlorum*: in feſto S. Michaelis.

(*e*) Ut Homil. XLV. in Actor. VII. 55. in Natali S. Stephani.

(*f*) Homil. LVIII. LIX. Solemnitas hujus Euſebii Cal. Auguſti.

(*g*) Homil. LX. LXI. Quinque alios Maximi in S. Cyprianum ſermones exſpectamus a laudatiſſimo Muratorio.

(*h*) Homil. LV. LVI. LVII.

(*i*) Homilia XVI. de Baptiſmo Chriſti & XVII. & XVIII. qui de gratia Baptiſmi inſcribitur, non liber ſed ſermo brevis.

(*k*) Homil. LXVIII. & LXIX.

(*l*) Homil. LXXII.

(*m*) Homil. LXXIII. adde ſextam e Mabillonianis.

(*n*) Homil. LXX. LXXI.

(*o*) Homil. LXXIV. adde e Mabillonianis undecimam.

(*p*) Homil. XXVIII.

(*q*) Homilia XIX.

(*r*) Homilia XX.

(*ſ*) Hanc inter editas non reperio, niſi ſit XIX. in die Cinerum ad Matth. VI. 16. *Cum jejunatis, non eritis ſicut hypocritæ* &c.

(*t*) Homilia XXVII.

(*u*) Hom. XXIX.

(*x*) Hom. XXX. XXXI. adde e Mabillonianis duodecimam.

(*y*) Homil. XXXIX.

(*z*) Homil. XXV. quæ & inter Auguſtinianas, & XXVI.

(*a*) Homil. X. adde quintam & VII. VIII. IX. ex illis duodecim quas Mabillonius edidit.

(*b*) Homilia III. IV. V. VI. VII. VIII. IX.

(*c*) Homilia XI. XII. XIII. XIV. XV.

(*d*) Hom. XXXVI. XXXVII. XXXVIII. XXXIX. XL.

(*e*) Hom. XLII. XLIII. XLIV.

(*f*) Homilia LXVI. adde primas tres vulgatas a Mabillonio.

(*g*) Hom. LXVII.

(*h*) Homil. XLI. adde quartam a Mabillonio editam.

(*i*) Inter illas fuerit Homil. I. & II. de Adventu: XXIV. in ramis Palmarum: XXVII. de Juda traditore: XXXII. XXXIII. XXXIV. XXXV. de ſancto latrone, pœnitentia Petri & oſtiaria ancilla. In natali S. Agnetis. LXIII. in Natali SS. Taurinenſium Octavii, Aventitii & Salvatoris. LXV. in traditione Symboli.

(*k*) Non memini, non teneo memoria.

(*l*) Ita Codices Manuſcripti atqoe editi ante Miræum. Sed Miræus Baronium ſecutus, *floruit*.

(*m*) Trithem. cap. 123. *ſub Theodorico claruit*. Ubi iterum Miræus pro Theodorico ex Gennadii codicibus reponit Theodoſium. Sed ex Honorio Voſſius pag. 216. conjiciebat emendandum potius Gennadium & apud eum legi oportere *Moritur Odoacro & Theodorico regnantibus*, hoc eſt ante A. 490. Certe interfuit adhuc Concilio Romano Maximus A. 465. cum jam rebus humanis valedixiſſet Theodoſius A. 450. Vide Ughellum Tom. IV. pag. 1022.

Digitized by Google

Prodierunt S. Maximi homiliæ LXXIV. de quibus hactenus ad Gennadii locum dixi, primum cum nonnullis S. Chryſoſtomi Latine verſis, apud Gymnicum Colon. 1535. 8. & cum Salviano, Paciano, Sulpitio Severo, Dorotheo Tyrio & Haymonis hiſt. Eccleſ. edente Petro Galeſinio Rom. 1564. fol. & Pariſ. apud Mich. Sonnium: & cum Leone I. Chryſologo &c. Pariſ. 1614. 1623. fol. & in Theophili Raynaudi heptade Præſulum Chriſtianorum, cum Leone I. Chryſologo, Fulgentio Ruſpenſi, Valeriano Cemelienſi, Amedeo & Aſterio Amaſeno Lugd. 1633. fol. Pariſ. 1661. 1671. fol. & cum homiliis Chryſologi, Colon. 1678. 4. & in Bibliotheca Patrum Colonienſi in tomi quinti, & Lugdunenſi, in tomi ſexti limine. Recenſuit etiam ſparſim inſertas Bibliothecæ ſuæ Concionatoriæ Franciſcus Combefiſius: ſicut XVII. ex illis leguntur in veteri Homiliario, de quo infra in *Paulo* Diacono.

Si quis novam homiliarum S. Maximi editionem adornare velit, quas dignas meliore luce pridem pronunciavit Jo. Mabillonius, illis adjunget primo loco has *duodecim* quas eidem Mabillonio debemus, in limine partis ſecundæ tomi I. Muſei Italici, Pariſ. 1687. 4. I. II. III. *De Barbaris non timendis ei qui Deum timet, & de S. Heliſæo*. IV. *de Ninivitis*. V. *de Kalendis Januariis*. VI. *de defectu Lunæ*. VII. *ante Natale Domini*. VIII. *de Natali* & IX. *poſt Natale Domini Salvatoris*. X. *de hæreticis peccata vendentibus*. XI. *quod non debent Clerici negotiari*. XII. *Præfatio de Corpore Domini*. Habuit & alias undecim Homilias ex iiſdem antiquis Codicibus Mabillonius, ſed quas edere cunctatus eſt, quod Maximo illas deberi non ſatis haberet exploratum. Ex illis ſunt Homiliæ *ſex*, quas ex ejus ſchedis vulgavit Edmundus Martene Tom. IX. veterum monumentorum pag. 133. ſeq. I. *de hoſpitalitate*. II. & III. *de eo quod ſcriptum eſt* Eſ. LVIII. 1. ſicut tuba exalta vocem tuam. IV. V. VI. *de Zachæo* ad Luc. 19. Et quas Muratorius dedit T. IV. anecdotor. Latinorum.

Sermonem *in Annunciationem S. Mariæ*, e Codice Pratenſi edidit Combefiſius in Bibl. Concionatoria. Alium *in Aſſumtionem B. Virginis* laudat Octavius Cajetanus in Opuſculo de ejus Conceptione.

Quinque ſermones ineditos *in S. Cyprianum* ex Bibl. Ambroſiana editurum ſe recepit celeberrimus Muratorius T. 1. anecdot. Latin. p. 16.

Denique *libellos ſex de Sacramentis* qui S. Ambroſio a Lanfranco atque in editis ejus Operibus tribuuntur, Mabillonius in antiquiſſimo S. Galli Codice reperit inter ſermones S. Maximi, atque ita quidem, ut ſinguli ſex libri ſingulos ſermones conſtituant pro totidem hebdomadæ diebus, ſeptimus autem ſermo incipiat ab extrema parte libri ſexti, a verbis: T. 2. edit. Benedictin. p. 385. Aliud: *Pſalmorum David licet unus libellus ſit*.

De viro perfecto prolixior Epiſtola ad amicum ægrotum, quem pag. 70. 71. dilectiſſimum filium appellat, & in qua inter alia defendit miracula reliquiarum Gervaſii & Protaſii quæ tempore S. Ambroſii facta dicuntur. Exſtat inter S. Hieronymi opera Tom. V. edit. novæ Marcianæi p. 52. 71. Incip. *Ecce iterum ad te ſcribo*. * Neſcio an operum S. Maximi antiquior alia data ſit editio, quam Veneta anni 1508. in qua tamen non opera ipſa S. Maximi, ſed ejus tantummodo ſermo de laudibus B. Mariæ Virginis; *pro feſto Conceptionis vel ſanctificationis ejus*; nempe Annunciationis. Incipit: *Licet omnium Sanctorum*. Vix dubito eumdem eſſe ſermonem, quem dein Combefiſius in ſuam Bibliothecam Concionatoriam transtulit. Veneta illa editio hanc S. Maximi Orationem inter multas S. Zenonis & S. Cæſarii continet.

Animadvertere etiam juvat Sermonum S. Maximi geminos reperiſſe me in MS. Codice Bibliothecæ Canonico-

rum

rum majoris Eccleſiæ Lucenſis, quos non prodiiſſe ratus mihi deſcribendos curavi ſuo demum tempore evulgandos. Prior eſt de jejunio quadrageſimæ; incipit: *Sæpe intimatum eſt*. Altera vero de die natali Domini; incipit: *ſanctam & deſiderabilem*.

Maximus Victorinus, Grammaticus. Infra, *Victorinus*.

Franciſcus de Mayronis, ſupra Tom. 2. pag. 195.

Jo. Caſpar de Mayslſtain Doctor Decretorum & multis annis Rector & quodammodo fundator Scholæ Juriſtarum ſtudii Viennenſis, laudatus a Joanne de Spira, Priore Ord. Bened. circa A. 1430. in tractatu: num liceat Abbati non exemto abſolvere ſuos Monachos ab excommunicatione majori in Caſibus Papæ non reſervatis.

Philippus de Mazeriis, ſupra, *Macerius*.

Joannes Mearus, Supra Tom. 4. pag. 103.

De *Mechtilde* ſive *Machtilde* Germana, Sanctimoniali, mira & pugnantia a ſcriptoribus traduntur, ita ut de diverſis illos ejuſdem nominis virginibus loqui non ſit dubitaturus qui *Engelhardum* de quo ſupra Tom. 2. pag. 98. Acta Sanctor. Tom. 3. Febr. pag. 485. & 626. Poſſevinum, Miræum cap. 466. auctarii, Caveum ad A. 1280. Oudinum Tom. 3. pag. 240. alioſque evolverit: Mihi quidem Mechtildis, cujus Viſiones ſive *ſpiritualis Gratiæ libros V.* habemus, illa videtur de qua Trithemius in Chronico Spanheimenſi ad A. 1154. *Anno Craſtonis* Abbatis *tertio obiit* Machthildis *ſanctimonialis Virgo*, *ſoror quondam Bernhelmi Abbatis*, *hic juxta monaſterium noſtrum in principio ſuæ inſtitutionis* (ab A. 1125.) *recluſa: obiit in incluſorio ſuo IV. Cal. Martii*, *in cujus tranſitu Angelorum concentus & laudes auditæ*, *ac* Viſiones *quædam oſtenſæ ferebantur. Sepulta eſt in choro fratrum ante gradus presbyterii*, *non ſine opinione ſanctitatis. Reliquit poſt ſe in eadem cella quinque* ſorores *Virgines Chriſto conſecratas atque devotas*, *quarum iſta ſunt nomina:* Sophia, *quæ cum ea de S. Albano venerat*, *quæ & eodem anno prid. Cal. Maji obiit:* Gerlindis, Demodis, Luitgardis & Gertrudis, *quæ Domino in ſanctæ Virginitatis propoſito uſque ad vitæ terminum ſervierunt*. Idem confirmat Trithemius in Hirſaugenſi Chronico ad eundem A. 1154. pag. 136. ſeq. edit. Freherianæ, ubi addit Mechtildi adhuc in carne viventi teſtimonium ſanctitatis perhibitum a *S. Hildegardi*. Quinque libri Viſionum ſcripti a Mechtilde ſunt primum Germanice, ſed vetus Latina verſio edita Pariſ. 1513. fol. apud H. Stephanum avum, una cum S. Hermæ Paſtore, *Wettini* Monachi viſione, & Revelationibus *S. Hildegardis*, fratriſque *Roberti*, & *S. Eliſabethæ*: de quibus ſingulis, ſicut *Gertrude* quoque quæ Mechtildis defunctæ meminit, dictum eſt ſuo loco. Exſtant & editiones Mechtildis viſionum Lipſiæ & in Belgio & cum Evangelio Nicodemi, Lentuli Epiſtola, Viſione Iſaiæ Prophetæ, S. Alberti Epiſcopi Agrippinenſis & Sibyllæ Erythrææ vaticinio Venet. 1522. 8. tum Colon. 1536. Venet. 1558. 1568. &c. atque ex Italica verſione, Mantuanis typis teſte Poſſevino, & Venet. 1589. * De editionibus Operum Virginis hujus ſanctæ nihil addendum ſuccurrit. Quæ tamen ait Fabricius de conſcripto a S. Mechtilde *ſpiritualis gratiæ* libello; hæc mihi quidem non probantur. Ita enim lego in poſtremo capite libri II. *Iſte liber fere totus a perſona illi familiari*, *cui ſecreta ſua revelare conſueverat*, *ita conſcriptus eſt*, *ut hæc Dei ancilla ignoraret; ſed dum a quodam didiciſſet*, *in tantum contriſtata eſt*, *ut omnino conſolari non poſſet*. In lib. V. cap. XXI. *Sufficere jam volumus .... licet multa poſſemus addere &c. Hæc autem ad Dei ſolius gloriam*, *& proximorum utilitatem protulimus: & quia indignum putavimus*, *ſi utilia non tantum nobis*, *ſed & futuris ſilentio tegerentur. Si ipſius venerandæ perſonæ vitam*, *& converſationem venerabilem &c.* Hæc ſane

ne verba libri hujus a Mechtilde diverſum demonſtrant.

Mecklenburgicorum ſive *Megapolitanorum* ſcriptorum Hiſtoricorum Bibliothecam exſpectamus a Viro clariſſimo *Davide Richtero*, Lycei Guſtrovienſis Rectore.

Chronicon *S. Medardi* Sveſſionenſis, Auctore Monacho ejuſdem Cœnobii Ord. Bened. ab A. C. 497. ad 1260. edidit Dacherius Tom. 2. ſpicilegii pag. 781. (edit. novæ Tom. 2. pag. 486. 492.) Locum unum alterumque illuſtrat Hadr. Valeſius in Valeſianis pag. 81. ſeq.

Medelocenſium ſive *Mediolacenſium* in Comitatu Hollandiæ Monachorum, *Vitam & miracula S. Adalberti* Diaconi ſeculo octavo clari Egmondani edidit Laur. Surius ad 25. Jun. Sinceriora atque integriora cum notis Henſchenii Tom. V. in Actis Sanctor. Junii p. 97. 103. additis per Egmondanos Monachos aliis miraculis poſt A. 1332. pag. 104. 109.

Joannes Meder, ſupra Tom. 4. pag. 103.

Ludovicus Mediarota, Patavinus, Patriarcha Aquilejenſis & Cardinalis defunctus A. 1465. cujus laudantur *Epiſtolæ ad Franciſcum Barbarum*. Vide Oudin. Tom. 3. pag. 2442. * Ex epiſtolis Ludovici hujus ad Barbarum geminæ leguntur excuſæ in collectione epiſtolarum Franciſci Barbari ab Em. Quirino adornata. Vide epiſtolam 186. & 187. ejuſdem collectionis.

Medibardus, *Medivvardus*, Vitam S. *Walpurgis* A. 780. 25. Febr. defunctæ quam proſa Wolfardus presbyter tradiderat, rhythmo condidit poſt A. 1150. *Proſam Wolfardus*, *rhythmum fecit Medivvardus*. Utramque edidit Bollandus T. 3. Febr. 25. Wolfardi pag. 523. & Medibardi pag. 551. 553.

Medingaudus, ſupra, *Medibardus*.

Mediolanenſe Chronicon, ſupra, *Arnulfus* Tom. 1. pag. 143. Annales ab A. 1230. ad 1302. Capita CLXIV. in celeberr. *Muratorii* theſauro Scriptorum Italiæ Tom. XVI. pag. 641. 840. Vide etiam quæ de Mediolanenſi Civitate atque in S. Ambroſium, in ejuſdem theſauri Tom. II. parte 2. pag. 688. 689. De theſauro illo qui & ipſe Mediolani excuditur, & cujus jam XXIV. tomi prodiere, dixi in Conſpectu theſauri litterarii Italiæ, Hamb. 1730. 8. Andream Alciatum, Triſtanum Chalcum, & alios de rebus Mediolanenſibus ſcriptores exhibuit elegantiſſimus *Grævius* tomo ſecundo & tertio Antiquitatum Italiæ, ut notatum in eodem Conſpectu pag. 82. ſeq. in quo pag. 293. ſeq. præterea laudantur qui hiſtoriam litterariam Mediolanenſem illuſtrandam ſibi ſumſere. His addes *Bartholomæi Corte* ſive Curtii notitias hiſtoricas de Medicis ſcriptoribus Mediolanenſibus, Mediolan. 1718. 4. & *Joſephi Antonii Saxii*, eruditiſſimi viri de ſtudiis litterariis Mediolanenſium antiquis & novis prodromum ad hiſtoriam litterario-typographicam Mediolanenſem 1729. 8. Præter hanc hiſtoriam, quam optamus quam primum in dias luminis auras proferri, exſpectare etiam jubemur *Jo. Caſparis Berettæ*, Monachi Caſinenſis, & Doctoris in Gymnaſio Ticinenſi publici Hiſtoriam litterariam Senatus Mediolanenſis. * Quæ hic Fabricius tantis votis exoptat, nunc tandem obtinuimus; nam Cl. Saxius produxit tandem hiſtoriam typographico-literariam Mediolanenſem, cujus fidem dederat in Prodromo hic a Fabricio indicato. Lucem publicam aſpexit laudatiſſimum opus Mediolani an. 1745. & a cœpta Mediolani typographia ideſt ab anno 1465. vel 1469. ad annum uſque 1500. perducitur. Accedunt appendicis loco in fine epiſtolæ duæ, quarum prior eſt Cardinalis Quirini ad Saxium de Brixienſium ſuorum in re typographica meritis; altera Saxii, qua illi reſpondet. Integram etiam ſcriptorum Mediolanenſium Bibliothecam habemus traditam a Cl. Philippo Argelati, excuſam Mediolani an. 1745. Vol. 4. in fol.

Joannes Meerkeut. Supra Tom. IV. pag. 103.

Meſſreth, Germanus, Presbyter Miſnenſis Eccleſiæ circa A. 1443. ſub Joanne Epiſcopo Miſnenſi, & ſuperſtes adhuc A. 1476. Ejus *Hortulus Reginæ*, ſive Sermones de Sanctis & Dominicales per annum integrum prodiere in fol. ſine loco & anno, tum Norimb. 1487. fol. Baſil. 1488. fol. ſed & Monachii 1615. B. Virginem immunem ab originali labe fuiſſe negat Meſſrethus, quod reprenditur ab editoribus, atque *Joannes a Lapide* Carthuſianus in præmonitione ad Baſileenſem editionem non dubitat hæreſeos arguere eum, quicunque poſt promulgatam ab Academia Pariſienſi, Concilio Baſileenſi & Sixto IV. Pontifice definitionem contrariam, idem cum Maſſretho affirmare non dubitat. Vide H. Warthonum ad Caveum, & Jo. Godfridum Olearium in Bibl. ſcriptorum Eccleſ. pag. 481.

Megenfredus ſive *Meginfridus*, ex Fuldenſi Monacho Ord. Bened. ubi ſcholarum regimen A. 986. ſuſceptum per annos XXIV. geſſit, Magiſter Parthenopolitanus ſive Præpoſitus Magdeburgenſis, inter Hiſtoricos eximium locum promeritus circa A. 1010. Vide Trithemii Epiſtolam apud Lambecium Tom. 3. pag. 342. & quæ idem Trithemius in Chronico Hirſaugienſi: Tom. 1. pag. 128. ſeq. allatiſque a Voſſio pag. 360. ſeq. & Chriſtoph. Brovvero antiquitatt. Fuldenſ. lib. 1. cap. 14. adde hæc Jo. Latomi apud Menckenium τὸν μακαρίτην T. 3. ſcriptorum rer. Germanicar. pag. 440. *Sed in contrarium ut ego ſentiam*, Meginfridi, *ſolidiſſimæ authoritatis viri me compellit ad amuſſim exquiſita diligentia, qui temporibus Ottonis ſecundi & tertii Imperatorum monachus Fuldæ vivens in humanis*, libros XXIV. hiſtoriarum de temporibus Gratiæ *compoſuit*, *in quibus aliter multo ſenſit ac ſcripſit quam auctores incerti omnes memorati*. Hos libros nemo adhuc, quod ſciam protulit in lucem, neque ſatis mihi conſtat ſit ne ab Chronico hocce diverſa *hiſtoria Fuldenſis monaſterii* quam idem Trithemius ait Meginfridum *inter cætera ingenii ſui opuſcula* complexum diligenter, Abbates ſingulos ſecundum ordinem temporis ſibi adinvicem ſuccedentes inſeruiſſe, & unius cujuſque geſta breviter annotaviſſe: *eorum quoque Cœnobiorum, quibus vel Monachos ex Fuldenſi miſſos novit, vel Abbates, pari ratione meminit quorum & ſucceſſiones Abbatum, & memorabilia facta, interſerendo compendioſe deſcripſit*. Vitam *quoque* S. Bonifacii Martyris *ex monacho primi Moguntinenſis Eccleſiæ Archiepiſcopi Merginfridus*, *carmine deſcripſit heroico*, *libros duos*: Vitam St. Sturmii, *primi Abbatis Fuldenſis metrice compoſuit*: Vitam *ſeu geſta* S. Rabani, *ex quarto Abbate Fuldenſis Cœnobii*, *ſexti Archiepiſcopi Moguntini*, *proſaice compoſuit*. Vitam & paſſionem, S. Sonderoldi, *ex Monacho Fuldenſis Cœnobii Moguntinenſium noni Archiepiſcopi*. Vitam St. Hildeberti, *ex Abbate Fuldenſis Monaſterii Moguntinenſium Eccleſiæ XII. Archiepiſcopi*. *Alia inſuper multa compoſuit* &c. Hæc Trithemius Tom. 1. Chronici Hirſaug. ad A. 986. p. 129. Mirum non memorari ab eo librum *de Vita & virtutibus B. Emmerammi*, quem ſub Meginfridi Magdeburgenſis Præpoſiti nomine edidit Caniſius in limine tomi ſecundi Lectionum antiquar. (edit. novæ Baſnagianæ Tom. 3. pag. 88.) De *Arnoldo* ſive *Arnolfo*, altero ſcriptore vitæ ejuſdem Emmerammi, Epiſcopi Pictavienſis, qui A. 652. obiit, dictum ſupra Tom. 1. pag. 140.

Meginhardus, Monachus Fuldenſis Ord. Bened. ſcripſit circa A. 880. opuſculum ſeu ſermonem *de Actis & translatione corporis S. Ferrucii Martyris*, editum a Surio ad 28. Octobr. Vide Voſſium pag. 322. Oudinum Tom. 2. pag. 338.

Meginhardus ſive *Meinhardus*, Herbipolitanus Epiſcopus (primus ut puto hoc nomine qui præfuit ab A. 1018. ad 1033. nam fuit & Mainhardus II. Comes de Rottenburg ab A. 1085. ad 1088.)

1088.) ſcripſit *explanationem in Cantica Canticorum*, quam opus eximium vocat Anonymus Mellicenſis cap. CXI.

Vita Meinvverci Epiſcopi ab A. 1009. ad 1036. Parerbrunnenſis ſive Paderbornenſis, qui ex ſtirpe magni Ducis Witikindi duxit originem, edita primum fuit a Chriſtophoro Brovvero in ſideribus Germaniæ, Mogunt. 1616. 4. deinde integrior cum notis ab Adolpho Overham viro erudito, Neuhuſii 1681. 8. ac denique ab illuſtri Leibnitio Tom. 1. ſcriptorum rer. Brunſvvic. pag. 517. 564. ſubjuncta pag. 565. 575. Vita B. Heimeradi, de quo ſupra in *Egberto*, T. 2. pag. 108.

Sigiſmundi Meiſterlini, exarationem rerum geſtarum inclytæ Civitatis Nevvronbergenſium, ſive *Chronicon Noribergenſe* ab A. 1360. ad 1480. primus edidit Jo. Petrus de Ludevvig tomo octavo reliquiarum veteris ævi pag. 1. 149. qui de auctore hæc præfatur: *Vixit Meiſterlinus circa A.* 1480. *Principio Antiſtes fuit templi quod in Urbe Sebaldo ſacrum. Deinde ſpartam obiit eandem in Cœnobio Grundlachenſi, in Urbis vicinia. Scripſit a Noribergenſi Senatu conductus, Patronis Ruperto Hallero & Nicolao Kreſſio* &c.

Joannes Melber auctor *Variloqui*, editi Argentorar. 1488.

Antonius Melius ſupra Tom. 1. p. 129.

Laurentius Melliſluus, ſupra Tom. IV. p. 250.

Melchiades ſive *Miltiades* Epiſcopus Romanus ab A. 311. 2. Jul. ad A. 314. 3. Januar. Confer Petri Couſtant Epiſtolas Romanorum Pontificum p. 322. ſeq. Ei tributam *Epiſtolam* de primitiva Eccleſia & munificentia Conſtantini Magni Imp. erga eandem, exhibet, & ſuppoſitam eſſe probat Blondellus in Pſeudo-Iſidoro pag. 422. ſeq. ſicut etiam *Decretalem* ad Marinum, Benedictum, Leontium & cæteros Hiſpaniarum Epiſcopos pag. 426. quam perinde ut Binius in notis genuinam tamen contendit eſſe Agvirrius Cardinalis Tom. 2. Concil. Hiſpan. pag. 74. ſeq. Vide Baluzium ad Lupi Ferrarienſis Epiſtolam CXXX. De *Decretis* Melchiadi ſolitis tribui videndus idem Couſtant pag. 335. ſeq. & de actis cum eo in cauſa *Donatiſtarum* pag. 323. ſeq.

Guilelmus de Melitona, ſupra Tom. III. pag. 155. ſeq.

Melckinus Melchinus ſive *Mevinus Avalonius* (de *Elvano* Avalonio ſupra T. 2. pag. 94.) Camber Britannus, Aſtrologus & Hiſtoricus circa A. C. 550. Bardorum ſtudiis impendio adhæſiſſe traditur a Lelando cap. 25. Ejus librum *de rebus Britannicis*, & alium *de Arthuri menſa rotunda* & *Antiquitates ſuæ* gentis memorat Baleus Centur. 1. cap. 57. ex Baleo Pitſeus pag. 97. Voſſius pag. 243. ſeq.

Mellicenſis ſive *Medlicenſis* Monaſterii in Auſtria inferiore Ord. Bened. *Chronicon* a nato Chriſto incipiens ſed ſcribi cœptum A. 1123. & a variis continuarum uſque ad A. 1564. edidit V. C. Hieronymus Pez, Monachus Mellicenſis Tom. 1. ſcriptorum rerum Auſtriacarum pag. 166. 288. addita etiam pag. 297. Hiſtoria fundationis Cœnobii Mellicenſis circa A. 1000. pag. 297. 301. & Necrologium Mellicenſe pag. 304. 312. Hiſtoriam fundationis etiam ediderat Lambecius Tom. 2. pag. 627. 633.

Anonymus Mellicenſis de Scriptoribus Eccleſiaſticis CXVII. duodecimi ſcriptor ſeculi. Luci datus ab Hieronymi fratre Bernardo Pezio, Bibliothecario Mellicenſi ad calcem Bibliothecæ Benedictinæ, Auguſtæ Vindel. 1716. 8. unde ei locum dedi in Bibliotheca Eccleſiaſtica Hamb. 1718. fol. Pezii autem & hoc aliiſque, de quibus in *Agnete*, in *Eynvvico*, *Pothonne*, *Trudeberto*: & præclaro tetratevcho Anecdotorum Opere, & undecim Bibl. aſceticæ voluminibus præclariſſime promeriti de hiſce litteris, non poſſum meminiſſe quin ejus hoc ipſo A. 1735. extincti obitum vehementer doleam: doleamque fata interceſſiſſe *Bibliothecæ ejus Mellicenſi*, tribus in fol. proferendæ Voluminibus

quorum primo notitiam locupletem ducentorum Codicum Manuſcriptorum dare voluit qui in Bibliotheca Mellicenſi adſervantur: ſecundo Catalogum Manuſcriptorum totius Auſtriæ cum Criticis obſervationibus: & tertio inedita veteris ævi monumenta. De *Annalibus Mellicenſibus* P. Anſelmi Schramb in Abbate quinquageſimo ſecundo qui A. 1700. electus eſt definentibus, editiſque Viennæ Auſtriæ 1702. fol. vide Acta Erud. Tom. V. ſupplementi pag. 253.

Melito Aſianus, Epiſcopus Sardenſis in Lydia, inter ſecundi ſeculi ſcriptores Græcos laudatus, de cujus lucubrationibus dixi Bibl. Gr. lib. V. cap. 1. pag. 148. ſeq. & præter Caveum alioſque dixere Tillemontius Tom. 2. memoriar. pag. 408. ſeq. & Halloixius Tom. 2. ſcriptorum Orientalium pag. 827. ſeq. A. Cangio in nomenclatore ſcriptorum quibus ad Gloſſarium mediæ & infimæ Latinitatis uſus eſt, memoratur, non ob commentitium librum *de tranſitu B. Virginis* qui ſub Melitonis nomine in Bibliothecis Patrum exſtat Latine: ſed quoniam ejus *Clavis* ex veteri Latina verſione exſtat Pariſiis in Bibliotheca Collegii Jeſuitarum Claromontani, continens ut notat Labbeus Tom. 2. de S. E. pag. 87. *explicationem variarum S. Scripturæ Vocum*, ad eum fere modum quo in S. Eucherii formulis ſpiritualis intelligentiæ leguntur. Pretioſum hocce Antiquitatis monumentum cum emendationibus Sirmondi editurum ſe promiſit, a quo tam multa alia præclara exſpectamus, Magnus Cruſius, Theologus hodie Gœttingenſis in continuatione ſpicilegii Patrum a Jo. Erneſto Grabio continuati. Vide ejus diſſ. Epiſtolicam A. 1728. editam Lipſ. 4. pag. 13.

Mellifluus cognomen *S. Bernardi Claravallenſis* tum alibi tum in editione ſermonum Norimbergenſi A. 1495. fol.

Mellitus Laodicenus Epiſcopus, ſub cujus nomine Latine exſtat liber commentitius de paſſione S. Joannis Evangeliſtæ, de quo dictum in Codice Apocrypho Novi Teſt.

Mellitus de quo Antonius Pagius ad A. C. 567. n. 7. *Exſtat in Bibliotheca Colbertina* Melliti brevis temporum expoſitio *Manuſcripta*, *cujus initio profitetur Auctor ſe in medium adducere quæ ab antiquioribus Scriptoribus accepit*, *& temporum ſummam ab exordio Mundi uſque ad Auguſti Heraclii annum quintum*, *vel Siſebuti Regis quartum* (A. C. 614.) *breviter notare*.

Melroſſenſe Chronicon. Supra, *Mailros*.

Meluſinus neſcio quis cujus Chronica Manuſcripta in Bibl. Gvalteri Copi exſtitiſſe notavit Voſſius p. 714.

Marcellus Memorialis. Supra, *Marcellus*.

Blaſius Menaleſius, Ordinis Vallis Umbroſæ Generalis ſcripſit *Vitam S. Joannis Gvalberti*, Ordinis illius conditoris, defuncti A. 1073. Certe ejus nomen Surius incerta conjectura putavit præfigendum Vitæ quam edidit ad XII. Julii ex Manuſcr. Codice nullum auctoris nomen præ ſe ferente. Sed in Actis Sanctorum Tom. 3. Jul. 12. alii duo antiquiores ejuſdem Gvalberti vitæ ſcriptores exhibentur *Andreas* de Strumis, patria Parmenſis pag. 343. & *Atto* Abbas Vallumbroſanus, poſtea Epiſcopus Piſtorienſis pag. 365. Præterea *Hieronymi* Radiolenſis, Monachi Vallumbroſani libri III. de Gvalberti hujus miraculis ad Laurentium Medicem qui A. 1492. obiit pag. 382. 453. De illa Suriana autem pag. 315. indefinitum relinquitur, ut fit etiam a Voſſio pag. 462. ſitne ejus auctor Menaleſius iſte, an vero, ut Poſſevino potius viſum Jacobus Fornerius qui poſtea Benedictus XII.

Menengaldus ſive *Menengardus* neſcio quis, cujus Hiſtoriam Eccleſiaſticam ineditam memorat Labbeus pag. 386. Bibl. novæ MSS.

Mengotus ſive *Megingotus* Trajectenſis, non mihi notus niſi ex Udalrici Babenbergenſis Codice Epiſtolari apud Jo.

Digitized by Google

Jo. Georg. Eccardum Tom. 2. Corporis ſcriptorum medii ævi, in quo pag. 313. 328. leguntur quæ vel ſcripſit ipſe vel ab aliis ſcripta aut reſcripta in unum libelli corpuſculum redegit, de ea quæſtione, utrum fas ſit arctioris vitæ propoſito obligatum renunciare atque ad dimiſſa reſilire, quod diſtricte ab eo negatur.

Michael Menotus, Gallus Doctor Pariſienſis Ord. Minor. circa A. 1500. *Lingua aurea* dictus ſuæ ætati, in cujus ſermonibus tamen perinde ut *Maillardi* & *Gabrielis Barlettæ* plura inepta & ſacro loco atque argumento indigna leguntur, quorum nonnulla ridet & ridenda lectoribus ſuis propinat H. Stephanus in Apologia pro Herodoto cap. 15. pag. 339. ſeq. cap. 29. 31. &c. adde Petri Roques Paſtorem Evangelicum pag. 133. & Andreæ Riveti Opera Tom. 2. pag. 329. 939. Tom. 3. pag. 37. Sermones ejus Quadrageſimales Turoni habiti prodiere Pariſ. 1525. Præterea ejus tractatum de fœdere & pace ineunda per mediam pœnitentiam tanquam oratricem ibid. 1526. editum memorat Waddingus pag. 261.

Joannes de Meppis, ſupra Tom. IV. pag. 104.

Marius Mercator. Supra, *Marius*.

Iſidorus Mercator. Supra, *Iſidorus*.

Antonius de Mercede, Alphonſi Aragoniæ Regis ad Concilium Conſtantienſe Legatus, cujus Parentatio in exequiis Ferdinandi Regis Aragoniæ A. 1416. 30. April. habita exſtat apud Hermannum ab Hardt in Hiſtoria illius Concilii pag. 129. 138. Inter alia Regem pag. 134. laudat his verbis: *Fuit magnanimus ut* Alexander, *prudens ut* Brutus, *animoſus ut* Hector *& fortis velut alius* Machabæus. *Fuit abſtinens ut* Fabricius, *conſtans ut* Xenocrates, *oblivioſus injuriarum ut* Julius. *Fuit clemens ut* Titus, *juſtiſſimus ut* Traianus, *liberalis ut* ſecundus Tiberius: *generaliter, in omnibus temperatus. Templorum Dei fundator & Patronus ut* Conſtantinus: *ut* Juſtinianus, *æquiſſimus: totus gratus ut* Theodoſius: *victorioſus ut* Heraclius, *felix ut* Carolus Magnus: *Eccleſiæ defenſator ut* Otto, *& pro peſtifero Eccleſiæ ſchiſmate exſtirpando noſtri invictiſſimi Cæſaris* Sigiſmundi, *comes individuus & ſocius dilectiſſimus indefeſſus*.

Joannes Mercius, ſive *Mercianus*, ibid.

Joannes de Mercuria, Ord. Ciſterc. cujus errores damnati Pariſiis A. 1347. Vide Bulæi hiſtoriam Academiæ Pariſ. Tom. IV. pag. 298. & Bibliothecam Patrum Tom. XXVI. edit. Lugd. pag. 483.

Paſſionis S. Mercurii ſub Decio Martyris, Acta edita ab Edmundo Martene T. VI. monumentor. pag. 743. 750. & Acta translationis pag. 751. 756.

Antonius Mericutius, infra *Mincuccius*.

Ambroſius Merlinus Camber, quem Merlino Caledonio familiarem & in faſtigio cognitionis rerum naturalium eminentem laudat Lelandus c. 27. Eundem cap. 26. ubi de eo pluribus diſſerit, ingenio, arte & induſtria rebus præpolluiſſe omnibus, & Mathematicarum peritiſſimum fuiſſe teſtatur. Claruiſſe traditur circa A. 480. & Britannis prædixiſſe excidium ac clades inferendas per Saxones, Danos ac Neuſtrios: & Regibus fortunam variam ut Vortigerno ignem, Aurelio, apud quem gratia plurimum valuit & Utherio venena, Arthuro exitum dubium, quæ eventus comprobavit. Scripta ei apud Baleum Centur. 1. cap. 48. tribuuntur: *Super arce Vortigerni*, & *Epitaphium ſexti Regis*, tum *contra Vortigerni Magos* & *ſuper quodam Cometa*. Videntur autem hæ particulæ ejus *prophetiarum*, quas cum expoſitione ſive gloſſa Manuſcriptas ſervari Cantabrigiæ in Collegio S. Petri teſtatur pag. 90. etiam *tres libros Vaticinalis hiſtoriæ* memorans, Latine Manuſcriptos Oxoniæ in Collegio Mertonenſi, & Cantabrigiæ, Gallice vero in Collegiis S. Petri & S. Benedicti. Nonnulla Merlini vaticinia Chronico ſuo inſeruit *Galfredus* Monemu-

muthenſis, de quo ſupra Tom. 3. pag. 10. In Bibl. Cottoniana pag. 76. Manuſcriptæ Prophetiæ quædam de Anglia & Scotia, Merlini, Sibyllæ & de Aquila, verſibus confictæ: & Egerlini de aſino coronato &c. proſa. Citatur prophetia Merlini in Chronico Alberici ad A. 1136. pag. 278. & ad A. 1139. pag. 286. Nic. Triveti pag. 237. 253. &c. & ab Orderico Vitali lib. XII. ad A. 1127. pag. 887. ubi ait ejus vaticinia per ſexcentos annos in pluribus manifeſte completa fuiſſe.

Merlinus Caledonius, ſive Silveſtris, Scotus, Theleſini Helii vatis diſcipulus, Merlino autem Cambro ætate ſuppar, etiam ipſe *prophetias* conſignaſſe traditur. Vide Lelandum cap. 27. Baleum Centur. 1. cap. 65. & Pitſeum pag. 101. Verſus ſexaginta divinatorios hexametros de rebus Italicis, in Eſtenſi Bibl. ſub Merlini nomine reperit vulgavitque illuſtris Muratorius ad calcem tomi octavi ſcriptorum Italiæ.

Addam & tertium *Merlinum Coccajum*, Mantuanum, licet paullo juniorem, & cujus verum nomen *Theophilus Folengus*. Monachus is Caſinenſis fuit Ord. Bened. & rebus humanis valedixit A. 1544. cujus effigiem, vitam, ſcripta & laudes reperire licet in Jac. Philippi Thomaſini elogiis Patav. 1644. 4. editis pag. 71. Hujus inprimis innotuit opus *phantaſiarum Macaronicarum*, (a) in XXV. diſtributarum partes, ſive poema Latinum ludicrum, quod Italicis & Etruſcis vocibus, interdum ruſticis mixtum ac variatum, non neglecta metri harmonia nec poetico deſtitutum ingenio aut lepore, facta & mores hominum jocoſe perſtringit, præmiſſa ſimili joculari ſcribendi genere *Zanitonella*, de Tonelli erga Zaninam amoribus, & ſubjunctis libris tribus *Moſchea*, de bello muſcarum ac formicarum: nec non libello Epiſtolarum atque Epigrammatum. Prodiit Venet. 1581. 8. 1613. 8. Franciſcus Vavaſſor libro quem ludicræ dictionis uſui oppoſuit p. 453. *Tantum dico*, *Merlinum Coccajum in Italia*, & *Antonium de Arena in Gallia*, *qui ſemilatinæ ſcriptionis ludicræ auctores vel primi fuerunt vel præcipui*, *non admodum ſibi a multiplici ſpurcitie rerum & verborum caviſſe*. Citatur hic Merlinus a Franciſco Rabelæſio non diſſimilis viro ingenii pluribus locis, ſed ut Menagio probe obſervatum, *libri de patria diabolorum*, memorati lib. 3. cap. 11. nihil aliud ſunt quam macaronicæ tres poſtremæ, quibus inferi a Merlino ad exemplum Dantis deſcribuntur. * Antiquior operis Coccaji editio producta eſt Venetiis an. 1517. in 8. Probatiſſima eſt editio ejuſdem operis Amſteledamenſis anno 1692. in 8. Ejuſdem auctoris eſt alterum opus de Paſſione Domini hexametro verſu, quod utrum lucem aſpexerit ignoro. Italice etiam ſcripſit il *Tri per uno* tum *Il libro della Gatta*; & *il Giano*.

Merobaudes Gallus, ſupra *Marbodus*.

Merobaudes Hiſpanus Scholaſticus cui in Poetis Chriſtianis Georgii Fabricii pag. 763. tribuitur Carmen verſuum undetrigiuta quod incipit:

Proles vera Dei cunctis antiquior annis.

Incertum idemne de quo Idacius Chronico ad A. C. 427. *Merobaudes natu nobilis*, & *eloquentiæ merito*, *vel maxime in poematis ſtudio veteribus comparandus*, *teſtimonio etiam provectus ſtatuarum*. Vide Nic. Antonium lib. 3. Bib. vet. Hiſpan. cap. 3.

Meropius Pontius Anicius Paulinus, infra, *Paulinus*.

Bartholomæus Merula, Mantuanus, Protonotarius Apoſtolicus, ſcripſit ad Marcum Georgii Cornelii, Senatoris Ve-

(a) Folengius ipſe in apologia poematum ſuorum Macaronicorum: *Ars iſta poetica nuncupatur ars macaronica*, *a macaronibus derivata*; *qui macarones ſunt quoddam pulmentum farina*, *caſeo*, *butyro compaginatum*, *groſſum*, *rude* & *ruſticanum*. *Ideo Macaronica nil niſi graſſedinem*, *ruditatem*, & *vocabulazzos debet in ſe continere*. Conferendus Octavius Ferrarius in Originibus Italicis, & Ægidius Menagius in Italicis, Gallicisque, in voce *macarons*.

Veneti, Reginæ Cypri fratris filium circa Annum 1499. commentarios *in Ovidii libros de amoribus:* Deinde ad eundem M. Cornelium jam Cardinalem & Patriarcham CPolitanum, quem eloquentiæ præceptis imbuerat, enarrationes *in Ovidium de Triſtibus*, & A. 1497. in libros *de Ponto*, & ad Franciſcum Georgii Cornelii equitis & decemviri filium in libros *de arte amandi & de remedio amoris*. Mediolan. 1510. fol. ut recentiores editiones prætercam.

Bernardini Merulæ commentarios *in Vitruvium*, quos per plagium ſibi vendicare voluerit Gaudentius Merula, laudat Antonius Majoragius in Apologia contra Gaudentium pag. 29. & Annotationes in Vitruvium inter Gaudentii Merulæ ſcripta refert Simlerus.

Gaudentius Merula Novarienſis ſub eadem fere tempora inclareſcere cœpit, cujus libri tres *de antiquitate & origine Gallorum ciſalpinorum* prodiere Lugd. 1536. atque cum *querela apologetica* A. 1537. Mediolani ſcripta, recuſi Bergomi 1592. 8. inde in Andreæ Schotti Italia illuſtrata, Francof. 1600. fol. & in Grævii theſauro Antiquitatum Italiæ T. 1. Lugd. Bat. 1704. fol. Ejuſdem Merulæ *memorabilium libri quinque* Lugd. 1556. De aliis illius ſcriptis vide, ſi placet Simlerum. Apologia quam dixi Majoragii in Gaudentium Merulam, una cum ejus Oratione de auro prodiit Ultrajecti 1660. 4. qua declarat a ſe minime relegatum eſſe Ciceronem ac Terentium, ut ille finxerat in dialogo: & centum amplius ejus errores notat contra uſitatam Ciceroni ac Terentio locutionem.

Georgius Merula, Alexandrinus Staticlenſis in ditione Mediolanenſi, Franciſci Philephi, ſed parum gratus, diſcipulus, præceptor Triſtani Chalci, quem non magis gratum fuit expertus. Humaniores litteras cum laude per multos annos docuit Venetiis, & ab A. 1482. Mediolani, diemque obiit A. 1494. major ſeptuagenario. De eo præter Politianum libro Epiſtolarum undecimo, Jovium, Voſſiumque ac Ghilinum conſuli poſſunt auctores eruditi Diarii eruditorum Italiæ T. XVII. p. 291. ſeq. & T. XVIII. p. 334. Jo. Hubnerus noſter in Bibl. hiſtorica Hamburgenſi Centur. VI. pag. 26. & Niceronus tomo VII. memoriarum de viris eruditis pag. 86. ſeq. ubi ſcripta etiam & ſcriptorum editiones accurate referuntur. Ea ſtrictim a me memorari ſatis fuerit, atque inprimis celebranda opera quam in veterum ſcriptis emendandis atque illuſtrandis poſuit, in *Plauto*, *ſcriptoribus rei ruſticæ*, Virgilio Plinioque: *Ciceronis libris de finibus*, *Declamationibus Quintiliani*, *Auſonio*, & quos ex Bibliotheca Bobienſi eruit, *Velio Longo* de Orthographia, & *Terentiano Mauro*: Tum commentariis in *Ciceronis Orationem pro Ligario* & *Epiſtolam ad Lentulum* lib. 1. Epiſt. 9. in *Statium* item, & quibus iniquiorem ſe Domitio Calderino præbuit, *in Juvenalem* ac *Martialem*. Animadverſionibus denique in *Galeoti* Martii libros de homine, de quibus ſupra Tom. 3. pag. 5. Vertit etiam ex *Xiphilino* Vitam Imperatorum Hadriani, Nervæ, & Trajani: & deſcriptionem Montisferrati & conflagrationem Veſevi montis. Sed præcipuam ingenii laudem tulit ſcriptis eleganter *libris X. Antiquitatis Vicecomitum Mediolanenſium*, ab origine Urbis uſque ad A. 1323. qui poſt editiones duas Mediolanenſes & duas Pariſienſes prodiere in tomo tertio theſauri Antiquitatum Italiæ Græviani Lugd. Bat. 1704. fol. omiſſa quam prima editio exhibet Merulæ præfatione ad Ducem Lud. Mariam Sforziam. *Bellum Scodrenſe* de Scodra a Turcis obſeſſa & a Venetis fortiter defenſitata menſe Majo Anni 1474. Prodiit Venetiis in 4. dicatum Jacobo Merulæ & Franciſco Gambarino. Voluit etiam edere Allatius libro συμμίκτων quarto, quem cum aliis ſeptem adhuc deſideramus. Contra Cornelium Vitellium Merulæ obtrectatorem legenda Pauli Romulejenſis pro Georgio apologia Venet. 1482. 4. * Totam illam Voſſii narratiun-

tiunculam de Philelpho adeo acerbe ferente invectivam in ſe ſcriptam a Merula, ut ex animi ægritudine contracto morbo vitam intra triduum abſolverit, tanquam futilem, & nullo innixam fundamento rejicit Niceronius Tom. 7. Illam tamen aſſerit Cornelius Vitellius in libello contra Georgium Merulam, cujus præfationem ad Hermolaum Barbarum ſcripſit, hæc in ea narrans: *qui diſcipuli* (Georgii) *ingratitudine commotus, ut par erat, octogenarius ſenex, tanto dolore conflictatus eſt, ut triduo vitam exhalaverit*. Merulæ *antiquitates Vicecomitum Mediolanenſium* nondum integræ prodierant, quo tempore Fabricius ſcribebat, cum prior tantum decas lucem aſpexerit; ſecundam nemo hucuſque detexerat. Prodiit tandem in Tom. XXV. Rer. Ital. nuper an. 1751. excuſo, quamquam non integra, cum imperfectum opus auctor reliquerit. Librum quartum, & annum 1342. non ſuperat.

Liceat his *Paulum Merulam* Gvilelmi, Secretarii Dordraceni F. adjungere, licet juniorem: ſaltim ut a prioribus tanto rectius diſtinguatur. Inter Doctores publicos Leidenſis Academiæ Juſti Lipſii ſucceſſor inclytus, diem obiit Roſtochii, quo valetudinis cauſa ſe contulerat A. 1607. nondum quinquagenarius: de quo præter Bibl. Belgicæ ſcriptores Valerium Andream, Svveertiumque & Meurſium Athen. Belg. pag. 159. ſeq. Jo. Kirchmannus Oratione de vita & obitu Pauli Merulæ, Roſtoch. 1607. 4. & Lugd. Bat. 1672. 12. & in Henningi Wittenii memoriis Philoſophor. Tom. 2. pag. 8. Thomas Crenius Tom. 2. animadverſ. pag. 110. ſeq. Adolphus Clarmundus Tom. VII. vitarum pag. 91. Hieron. Ghilinus Tom. 2. theatri ſui p. 209. & Niceronus in limine tomi XXVI. memoriarum de eruditor. vitis. Ex ſcriptis ejus primo loco referam narrationem rerum adverſus *Angelum Merulam* tragice geſtarum ab Inquiſitoribus, quorum ſententia Montibus propter Religionem A. 1557. 27. Jul. vivus eſt combuſtus. Lugd. Bat. 1604. 4. Tum Hiſtoriam Eccleſiaſticam ac Politicam 1200. annorum, quam *Gvilelmus Merula* Pauli F. additis annis quadringentis ad A. 1614. perduxit. Lugd. Bat. 1615. fol. Cætera ſunt *Willerami* editio Lugd. Bat. 1598. 8. de quo infra ſuo loco, fragmenta *Annalium Ennii* cum notis, ibid. 1595. 4. *Eutropius* cum *Paulo Diacono*. Lugd. Bat. 1592. 8. Lugd. Bat. 1594. 8. Vita Eraſmi & libri duo Epiſtolarum. 1607. 4. Vita Franciſci Junii 1595. 4. utraque ab ipſo Eraſmo conſignata & Junio. Urbis Romæ deſcriptio. 1599. Coſmographia generalis libris III. & Geographia Europæ in genere, tum Hiſpania, Gallia, Italia libris IV. Amſt. 1605. 4. 1621. 1636. Diatriba de ſtatu Reip. Batavicæ, edente Joach. Morſio. Lugd. B. 1618. 4. Cynegetica, Belgice: & praxis Civilis Curiæ provincialis apud Batavos, itidem Belgice. 1592. 4. De hiſtoria ejus Belgica vide Baudii Epiſtolas pag. 250. 254. Diſſertatio de oceano & maribus, Lugd. Bat. 1633. 8. Opera alia poſtuma Lugd. Bat. 1684. 4. de quibus acta Erud. 1685. p. 28.

Joannes Merylinch, Monachus Anglus Glaſtonienſis, cujus *Hiſtoriam* rerum in Anglia ſpeciatim & Hibernia geſtarum primis novem annis Joannis XXII. Pontificis (A. C. 1316. ad 1325.) edere inſtituit paullo ante obitum ſuum hoc ipſo anno 1735. Vir meritiſſimus de bonis literis & de patriæ ſuæ hiſtoria Thomas Hearne.

Meſſianus Presbyter, cum Cypriano Tolonenſi & Stephano Diacono ſcriptor *vitæ* Magiſtri ſui *Cæſarii Arelatenſis* (qui A. 542. diem obiit) ad ſororem ejus Cæſariam Abbatiſſam. Exſtat apud Vincentium Barralim in Chronologia Lerinenſi Lugd. Bat. 1613. 4. & Mabillonium Tom. 1. Act. Sanctor. Ord. Bened. pag. 669. Partem ediderat Surius ad 27. Auguſt. Vide ſupra in Cæſario Tom. 1. p. 865. & Cypriano pag. 1260. Voſſium p. 243. * Extat etiam Meſſiani

ni hujus epiſtola ad Viventium ex MS. codice Arelatenſi a Mabillonio Annalium Tom. I. in appendice vulgata in qua cæleſte viſum per noctem objectum S. Cæſario narrat. Extat etiam ſupplex libellus a Meſſiano ſecretario oblatus Symmacho Papæ pro juribus Eccleſiæ Arelatenſis aſſerendis. Vide Conciliorum Tom. 4. pag. 1310. edit. Pariſienſis.

Hiſtoriam liberationis *Meſſinæ* in Sicilia a Saracenorum dominatu A. 1063. per Comitem Rogerium Normannum factæ, ſcriptam A. 1160. vulgavit Baluzius tomo ſexto Miſcellaneorum pag. 174. 196.

Metellus Tegernſeenſis in confinibus montium Tyrolis Monachus S. Quirini Ord. Bened. non circa A. 1060. ſed 1160. ut recte Caſp. Bruſchius ex Cod. Manuſcr. Tegorino ſive Tegernſeenſi, Oudinus Tom. 2. p. 780. Acta Sanctor. Tom. 3. Martii pag. 545. & Jacobus Baſnagius: ac nuper oſtenſum in A. C. Auguſtiniani Arnolfo ſive defenſione Arnolphi Bavariæ Ducis, Monachii 1735. 4. pag. 29. Scripſit Horatiano carminum genere & metro Lyrico *Quirinalia* ſive *geſta S. Quirini* circa A. 269. Martyris. *Quinque* primis *odis* de Philippo canit Imperatore celebratiſque ab eo ludis ſecularibus (Confer Petrum Taſnum de anno ſeculari cap. 8. Tom. VIII. theſauri Græviani pag. 508. 617.) Tum eodem Philippo A. C. 249. cum filio itidem Philippo occiſo, illiuſque ex Severa filium ac hujus fratrem facit Quirinum, quem poſt necem patris puerum ſeptennem, ac tum cum matre baptizatum refert, viginti deinde annis elapſis ſub Claudio II. palma martyrii decoratum, quæ aliis *quinque odis* perſequitur. Sequuntur dein *octo odæ* quibus continetur hiſtoria translationis ſacri corporis Roma poſt A. 746. ad Cœnobium Tegernſeanum. Inde *Odæ ſex & quadraginta*, quibus patrata interceſſione S. Quirini miracula celebrantur. Denique opus concluditur *decem eclogis* bucolicorum Quirinalium, quo iterum varia recenſentur miracula, potiſſimum in ruſticis punitis, quia vota ſolvere neglexerunt. Edidit ex M. Velſeri apographo Henricus Caniſius in appendice tomi primi Antiquarum Lectionum (T. 3. edit. novæ Baſnagianæ parte 2. pag. 117. 196.) atque inde partem Mabillonius Tom. 3. Act. Sanctor. Benedictin. pag. 663. Non Metellum ſed Acta antiquiora ejuſdem argumenti, proſario ſcripta ſermone, qualia ſecutus & carmine expreſſiſſe Metellus videri poteſt, edidit Henſchenius Tom. 3. Act. Sanctor. 25. Martii pag. 545. 553. Conferre etiam licebit tres vetuſtas de S. Quirino Sequentias, quas ex Manuſcripto Tegernſeenſi edidit Bernardus Pez Tom. 3. anecdotorum parte 3. pag. 590. 594.

Hugo Metellus, ſupra Tom. 3. pag. 296.

Metenſium Epiſcoporum Chronicon ab Apoſtolorum temporibus uſque ad A. 1260. editum a Dacherio Tom. VI. pag. 661. (edit. novæ Tom. 2. pag. 224. 233.) *Tres*, inquit Dacherius, *Chronici hujus ſcriptores obſervavimus. Primus quæ retulit, ab hiſtoriæ Metenſium Epiſcoporum auctore Paulo, Diacono Aquilejenſi magna ex parte mutuatus eſt, & ad Poponem Epiſcopum* (A. 1120.) *pervenit. ſecundus ſtylum duxit uſque ad Bertrannum* (A. 1200. circiter:) *tertius denique finem fecit in Jacobo LIX. Epiſcopo, anno videlicet* 1260.

Chronicon breve *S. Vincentii Metenſis* ab Ann. 511. ad 1279. vulgatum a Labbeo Tom. 1. Bibl. novæ Manuſcriptor. p. 344. 347.

Anonymus Metenſis Ord. Præd. ſcriptor *Chronici* circa A. 1274.

Jodocus Metzlerus Cœnobita Sangallenſis junior quidem eſt, ſcripſit enim An. 1606. ſed hoc loco a me refertur quoniam ejus *libros duos de Viris illuſtribus Monaſterii S. Galli* edidit Bernardus Pez Tom. 1. anecdotorum parte 3. p. 357. 626. Confer, ſi placet, ejus diſſert. Iſagogicam tomo illi præmiſſam p. LXXXIX.

Michael Angelus, de cujus vaticiniis ſub Sixto IV. editis, Epiſtola Petri Delphini A. 1495. data exſtat apud Edmundum Martene Tom. 3. collectionis vett. monumentorum p. 1153.

Michael Anglicus (Langlois) Francus Bellimontenſis, Juris utriuſque Profeſſor & Poeta circa Ann. 1550. de cujus ſcriptis videndus Simlerus, & liber ſuperiore Anno 1734. editus Pariſiis, ſingularitez hiſtoriques & litteraires pag. 278. ſeq. Alius *Michael Anglicus*, infra *Michael Magiſter*.

Michael Angrianus, aliis *Ancrianus*, *Aignanus*, rectius *de Aygvanis* Bononienſis, Carmelitarum ab A. 1381. Generalis, Vitam produxit ad An. 1396. ſive ut Petrum Lucium ſecutus Alegrius, An. 1416. Creditur hic verus auctor Commentarii non contemnendi *in quinque libros Pſalmorum*, qui ſæpius lucem vidit ſub *Incogniti* nomine, & ab aliis refertur ad *Petrum Berchorium*, (*a*) ſed a Joanne a S. Angelo, (*b*) aliiſque Michaeli vindicatur. Prodiit incogniti nomen præferens Mediolan. 1510. Compluti 1524. Lugd. 1581. 1588. 1602. Pariſ. 1613. & præfixo Michaelis nomine Venet. 1603. 1623. Lugd. 1652. 1673. Memorantur præterea ejus Lectura *in Pſalmos Pœnitentiales*, & Commentaria *in Michæam*, & *in quatuor Evangeliſtas*. *In IV. libros Sententiarum*. *De Conceptione B. Mariæ*. *Quadrageſimale*. *Lexicon inchoatum Theologicum* ad litteram C. uſque. Tabulæ ſivæ Indices in Decretum, in Gregorii Moralia, Commentarii in Ariſtotelis Ethica, in Valerium Max. &c. Vide Lud. Jacobum in Bibl. Carmelitana.

Michael de Baculeto, vix notus niſi ex Sanderi Bibl. Belgica Manuſcriptor. parte 2. pag. 70. ubi memoratur tractatus ſive *ſermo de Sacramento Altaris*, auctore M. Michaele de Baculeto, S. Theologiæ Profeſſore in Univerſitate Colonienſi, Monacho S. Bavonis, Gandavi A. 1372. Incipit: *Memento mirabilium ejus quæ fecit*.

S. Michaelis Bambergenſis Cœnobii Antiquitates ſive diplomata XXX. illud ſpectantia juris publici fecit V. C. Joannes Fridericus Schannat in collectione prima Vindemiæ litterariæ, Lipſ. 1733. fol. p. 41. 50.

Michael de Blaubein, ſive *Blaupain*, infra, *Michael Magiſter*.

Michael Cæſenas, Italus Ord. Minor. Generalis de quo ſupra Tom. 1. pag. 319.

Michaelis Carrarienſis, qui Voſſio p. 600. aliiſque memoratur, integrum nomen eſt *Jo. Michael Albertus Carrara*, ſive *de Carrara* Bergomenſis Hiſtoricus, Philoſophus, Poeta, Medicus qui obiit in Patria ſua A. 1490. Hic præter *tutelam* ſive apologiam *vitamque Gvidonis Carraræ*, parentis ſui Philoſophi ac Medici, defuncti An. 1457. ſcripſit *Hiſtoriarum Italicarum libros XL*. *De bello Veneto* per Jacobum Antonium Marcellum in Italia geſto poema heroicum. *De B. Clara* de monte Falco Ord. Eremitar. S. Auguſtini libros IV. *De Urſulæ Patavinæ præconiis*, *Admiranda*, *acta ludis Megalenſibus*, Calixto III. Sacerdote maximo, Frederico IV. Cæſare & Franciſco Foſcaro Venetorum Duce. *Orationem in funere Bartholomæi Coleonii*. *De regimine ſanitatis* libros VII. *De cauſa errorum in medicinis*. *De peſtilentia* ad Franciſcum Diedum. *In Aphoriſmos Hippocratis*. *Iſagogarum* librum ſive *introductionem Medici*. *De fato & fortuna*, *Stromata* ad Dominicum Georgium. *De origine omnium ſcientiarum*. *De uxoribus non ducendis*. Commentaria in *Ariſtotelis* libros de anima, nec non Phyſicos atque Metaphyſicos In *Commentatorem*, de natura ac cognitione ſimplicium.

De

(*a*) *Michaelis Ximenii Baranconis* Incognitus per ſe cognitus, ſive diſſertatio comparativa, in qua Petrum Berchorium verum eſſe auctorem commentarii in Pſalmos diſputat. Madrit. 1720. 8. Ejuſdem Incognitus apertius cognitus, ibid. 1722. 8. & Concluſio allegationis in lite ſuper certitudine Autoris Incogniti in Pſalmos, ſive ſupplementum duplicis tractatus pro Petro Berchorio ibid. 1728. 8.

(*b*) Jo. a S. Angelo in diſſ. apologetica pro Incognito per ſe cognito. Madrit. 1721. 4. Acta Erud. Tom. X. ſupplem. pag. 281.

De Incarnatione Domini noſtri Jeſu Chriſti. *De ejuſdem paſſione, in quo Vetus & Novum Teſtamentum conjungit*. *Bucolicum carmen* ad Petrum Ponzonum, Cremonenſem. *Orationes*, atque lingua Italica Comœdias, triumphos aliaque poemata. Vide Jo. Philippi Bergomenſis Chronicon in extremo libri decimi, Donatum Calvum in ſcena litteraria ſcriptorum Bergomenſium, & Diarium eruditorum Italiæ Tom. XIX. p. 446. ſeq.

Michael de Charcano, ſive *Carcano*, Mediolanenſis Ord. Minor. circa Ann. 1480. Ejus *Quadrageſimale* ſermones XI. *in Decalogum* prodiere Venet. 1492. *Quadrageſimale de pœnitentia* & ejus partibus. Venet. 1487. *Quatuor noviſſima*, Colon. 1492. *De commendatione virtutum & reprobatione vitiorum*, Mediolani 1495. *Confeſſionale*, Venet. 1513. 8. De peccato in genere. De tribus præcipuis peccatis, ſuperbia, avaritia, luxuria. De quatuor reliquis peccatis capitalibus invidia, ira, acedia, gula, & earum filiabus: per Adventum & Quadrageſimam Venet. 1476. 4. *De fide Chriſtiana liber* Baſil. 1479. Vide Trithemium cap. 865. Waddingum p. 259. H. Warthonum ad Caveum: & Reiſeri indicem Manuſcriptorum Bibl. Auguſtanæ p. 99. 104.

Michael de Duren, infra, *Michael Herbrand*.

Michael Franciſcus, Inſulenſis Flander Ord. Præd. Philippi Auſtriæ Archiducis a Confeſſionibus, obiit in Patria Ann. 1502. de quo Jacobus Echardus T. 2. p. 7. ſeq. ſcripſit Quodlibetum *de veritate fraternitatis Roſarii* ſeu Pſalterii B. Virginis, Colon. 1476. 4. ac deinde ſæpius. Deciſionem Quodlibeticam *ſuper ſeptem principalibus B. Virginis doloribus* una cum *Officio de compaſſione S. Mariæ*. Antvv. 1494. 4. Determinationem *de tempore adventus Antichriſti*, ejuſque ingreſſu in Mundum, progreſſu & egreſſu, & de novitatibus quæ jam de eo currunt. Colon. 1478. 4. *De abuſibus aulicorum*. *Quadrageſimale* & *Adventuale* de arte moriendi, quod *Mortis cellarium* nuncupatur. *In Antiphonam*: Salve Regina.

Michael de Furno Inſulenſis etiam ipſe & Ord. Præd. Magiſter in Theologia Pariſ. circa Ann. 1340. Scripſit *in Cantica*, *Danielem*, *Matthæum*, *Lucam*, *Joannem* & *Collationes* ſive *Sermones de Sanctis*. Vide iterum Jac. Echardum T. 1. p. 596. ſeq.

Michael de Gyrio, infra, *Michael Pragenſis*.

Michael Herbrand de Duren, Prior Carmelitarum, Conventus Crucennacenſis diœceſeos Moguntinæ circa Ann. 1410. de quo Trithemius de S. E. cap. 713. & de luminaribus Germaniæ cap. 149. Scripta ejus, præter *Sermones* de tempore & de Sanctis, *Commentarii in libros Ethicorum Ariſtotelis*. Collationes Synodales multas addit Alegrius pag. 331.

Michael de Hombaſio non notus mihi niſi e Cangio, qui ejus ſcriptum *de modo ſignificandi* evolvit in Bibl. Sangermanenſi, Codice 530. infra *Mich. de Morboſio*.

Michael, Ord. Minor. *Inquiſitor* hæreticæ pravitatis in Arelatenſi, Aquenſi, Ebredunenſi & Viennenſi provinciis, cujus Sententiam contra quatuor Minoritas combuſtos in Maſſilia Ann. 1318. edidit Baluzius Tom. 1. Miſc. p. 198. & 272. ſeq. Epiſtola Joannis XXII. ad hunc Michaelem, ibid. pag. 195.

Michael Lochmaier, Canonicus non Patavinus in Italia, ſed Patavienſis, ſive Paſſavienſis in Bavaria, Theologiæ & Juris Canonici Doctor circa Ann. 1496. Hujus eſt *Parochiale Curatorum*, poſt editiones Lipſ. 1497. Haganoenſem 1498. & Pariſ. 1513. recenſitum a Gvilelmo Neſeno, Anaxipolitano, Baſil. 1514. 4. diviſum in tractatus decem: 1. de jure parochiali quid ſit & in quibus conſiſtat. 2. de decimis & primitiis. 3. de oblationibus. 4. de pœnitentiis recipiendis. 5. de Miſſis audiendis. 6. de ſepulturis & remediis animarum. 7. de Canonica portione. 8.

de benedictione nubentium. 9. de collatione Sacramentorum & 10. de redditibus qualitercunque Curato provenientibus. *Sermones de Sanctis* ſive promtuarium ſermonum in Evangelia feſtivalia totius anni, nec non in Eccleſiarum dedicationes & primæ Miſſæ celebrationem, Haganoæ 1497. 1500. 1512. 1516. 4. cum ſermonibus Pauli de Waan. Vide Robertum Gerum ad Caveum, & Tobiæ Eckardi notitiam Manuſcriptor. Bibl. Quedlimburgenſis p. 54.

Michael Blaupain, cognomento *Magiſter*, patria Cornubienſis, Anglus circa A. 1420. Poeta & ſcriptor *Hiſtoriæ Normanniæ* quam memorat Voſſius p. 474. ex Pitſei pag. 322. Non diverſus hic a *Michaele Tregorio* primo Academiæ Cadomenſis doctore, ac denique Archiepiſcopo Dublinenſi, de quo idem Pitſeus p. 662. Huetius Origg. Dadomenſ. cap. 18. Waræus Hiberniæ S. p. 116. & ex Lelandi c. 527. Baleus VIII. 14. ubi & Lecturam *in IV. libros Sententiarum*, & *Quæſtiones Ordinarias*, & librum de Origine Studii ſive Academiæ Cadomenſis. Ejus aculeatum carmen contra Henricum Abrincatenſem ſive Abrincenſem memorat Lelandus c. 200. Incip. *Archipoeta vide quod non ſit*. Alia ejus carmina & Epiſtolas Baleus IV. 10. Hunc eſſe quem Michaelem Anglicum Jo. Raviſius Textor in Cornucopiæ appellat, eidem Pitſeo notatum: eſt autem Textoris Cornucopiæ libellus cum Officina ejus editus, in quo referens ordine alphabetico res omnis generis, annotat quibus in locis reperiantur & frequentiſſimæ, & ſuo in genere meliores.

Michael Magiſter, infra, *Michael Scotus*.

Marcus Antonius Michael, Patricius Venetus A. 1516. compoſuit *deſcriptionem agri & urbis Bergomatis*, quæ cum Franciſci Bellaſini de origine & temporibus ſive fatis Urbis Bergomi prodiit Venet. 1532. 4. atque inde in theſauro Scriptorum Italiæ Burmanniano, Tom. IX.

Michael de Maſſa, Ord. Eremitarum S. Auguſtini, defunctus Pariſiis A. 1336. de quo Trithemius cap. 923. Poſſevinus &c. Scripta ejus: *Vita Chriſti* quæ Manuſcripta Lipſiæ in Paulina, teſte Fellero p. 162. *In Eſaiam*. *In quatuor Evangeliſtas*. *De paſſione Domini*, *De quatuor Virtutibus*. *Sermones*. * Ceſſit e vita Ann. 1337. Scripſit *in quatuor libros ſententiarum; in libros omnes Vet. Teſtamenti Commentarios; de tribus virtutibus Divinis; de meritis & efficacia bonorum operum; notabilia quoque ac quæſtiones;* & reliquos omnes libros hic a Fabricio indicatos. Vide P. Gandolfo in Diſſertatione de 200. Auguſtinianis.

Michael Mediolanenſis, ſupra, *Michael de Charcano*.

Michael de Morboſio, Grammaticus, cujus liber inſcriptus: *Modi ſignificandi* Manuſcriptus in Bibliothecis Belgii teſte Sandero p. 105.

Ex Necrologio Abbatiæ *S. Michaelis* Ulterioris Portus ſub Archiep. Rothomagenſi, excerpta apud Dacherium in notis ad Gviberti Novigentini Opera p. 633. ſeq.

Michael Ord. Minor. Supra, *Michael Inquiſitor*.

Michael de Platea, ſive *Platienſis* Siculus Ord. Minor. Hiſtoricus clarus circa A. 1370. *Hiſtoriam Siculam Nicolai* Specialis, deſinentem in A. 1337. continuavit ab exceſſu Friderici II. Aragonii Siciliæ Regis uſque ad Ann. 1361. more computandi Siculo (1362. more Romano) Vide Antonini Mongitoris Bibl. Siculam Tom. 2. pag. 78. Editurum ſe recepit ex Codice Manuſc. D. Friderici de Vigintimiliis, Equitis Panormitani, Antonius de Amico Maſſanenſis, inter alios rerum Sicularum ſcriptores quos retuli in Conſpectu theſauri litterarii Italiæ p. 161. ſeq.

Michael Pragenſis, Carthuſiæ prior Gyriacenſis & Agsbacenſis, defunctus A. 1401. Ejus dialogus *de Cuſtodia Virginitatis* in duos diviſus libros exſtat in Bibl. aſcetica V. C. Bernardi Pezii Tom. 2. pag.

2. pag. 97. 170. Liber *de regimine principum* ad Rupertum Bavariæ Ducem laudatus a Bohuslao Balbino Miſc. hiſtor. Bohem. decad. 1. lib. 7. p. 124. nondum lucem vidit quod ſciam.

Michael (*a*) *Ritius* Patricius Neapolitanus, Juriſconſultus, & Ludovici XII. Galliarum regis a conſiliis, ejuſque ad Julium II. Orator edidit Romæ anno cIↃIↃv. libros tres *de Regibus Francorum*; eoſque Gvidoni, regni Cancellario, dedicavit. Idem libros tres fecit *de Regibus Hiſpaniæ;* quos perducit uſque ad Philippum, Caroli V. parentem. Adhæc compoſuit librum unum *de Regibus Hieroſolymorum*. *Deque Regibus Neapolis*, *&* *Siciliæ*, libros IV. Item *de Regibus Hungariæ* libros II. qui ex Bonfinii tribus primis decadibus contracti cum Bonfinii hiſtoria conjunguntur. Stylus purus eſt, ac terſus; ut in Epiſtola operibus præmiſſa judicat Janus Parrhaſius, ac Vaſæus in Chron. Hiſp. c. IV. Poſt Mediolanenſem, & Baſil. 1517. 4. aliaſque tres ſexta editio horum Ritii ſcriptorum lucem vidit Neapoli 1645. 4. In Nicolai Toppi Bibl. Neapolitana pag. 216. memoratur ejus Oratio coram Julio II. habita editaque Romæ in 4.

Michael Rubertus Zenobii F. Florentinus ſcriptor Hiſtoriæ ab Orbe condito ad ſua tempora, non A. 1430. floruit, ut Poccianto, Voſſio, Cangio perſuaſum, ſed Ann. 1530. Vide Diarium eruditorum Italiæ Tom. IX. pag. 188. & Julii Nigri hiſtoriam ſcriptorum Florentinorum p. 416.

Michael Savonarola, aliis *Joannes Michael* Patavinus, Ordinis Militaris S. Joannis Hieroſolymitani Medicus docuit inde Patavii, non ante An. 1440. defunctus. Vide Nic. Comnenum To. 1. hiſtoriæ Gymnaſii Patavini pag. 286. Scardeonium pag. 210. Portenarium p. 271. &c. Scripſit *Speculum Phyſiognomiæ* quod Theodorus Gaza ex Latino Græcum reddidit. Librum *de balneis* ac ſpeciatim Italiæ & aquis calidis Aponenſibus aliaque plurima quæ apud Scardeonium, & in Bibliotheca Medica Merkliniana pag. 643. & Mangeti Tom. 4. p. 161. poſſunt videri.

Michael cognomento *Scotus*, patria Anglus, Dunelmenſis, Mathematicus inſignis atque inter Philoſophos quos Magiæ reos peragere non dubitavit hominum ſive inſcitia ſive invidia. Diem obiit An. 291. de quo conſulendi præter Lelandum c. 232. Baleum IV. 67. & XIV. 52. Pitſeum pag. 374. Naudæi apologiam pro Magis p. 495. ſeq. Leonardus Nicodemus in additionibus ad Bibl. Neapolitanam Nic. Toppi p. 174. ſeq. & Georgius Mackenzie T. 1. de vitis Scotorum p. 197. 214. Scripta ejus ſunt: liber *de ſecretis Naturæ* ſive *de procreatione hominis & Phyſionomia* ad Fredericum II. Imp. (quem librum *Alberto* Magno alii tribuunt. Vide Jacobum Quetif Tom. 1. de ſcriptis Dominicanorum p. 183.) *De chiromantia*. *In ſphæram Joannis de Sacro Boſco*. *In Ariſtotelis* pleraque, ſpeciatim *in Meteora contra Averroem*, & aliud in eadem Meteora quod incipit: *Tibi Stephane depromo hoc opus*. *De conſtitutione Mundi*. *De ſubſtantia Orbis*. *Aſtrologorum dogmata*. *Imagines Aſtronomicæ*. *De ſignis planetarum*. Quæſtio curioſa *de natura Solis & Lunæ*, in tomo quinto theatri Chymici. *Menſa Philoſophica*. *Abbreviationes Avicennæ*. Inter libros Manuſcriptos Caroli de Montchal, Labbeupag. 203. Bibl. novæ Manuſcriptor. libros XIX. *Ariſtotelis* (X. Græce tantum habemus) *de hiſtoria animalium* ex Arabico in Latinum translatos a Michaele Scoto, quem ob hanc ipſam operam in libris Philoſophi poſitam laudat Rogerus Baco libro de linguarum utilitate.

Michael Tregorius, ſupra, *Michael Magiſter*.

Michaelis de Ungaria, Doctoris Theologi Sermones prodiere Coloniæ 1496. 8. apud Hermannum Baumgart de Ketvvich. Nulla hujus Michaelis mentio in Da-

(*a*) Voſſ. hiſt. Latin. pag. 667.

Davidis Czvvittingeri ſpecimine Hungariæ litteratæ.

Michas Madius de Barbazanis de Spalato cujus *Chronicon de geſtis Pontificum & Imperatorum* non integrum ſed pars ſecundæ partis ab An. 1290. ad 1330. in lucem data a Joanne Lucio in hiſtoria Dalmatica p. 370. 380.

Michelinus de Cæſena, ſupra, *Michael Cæſenas*.

Mico Levita, cujus notitiam debeo V. C. Jo. Lodovico Hockero, qui in Catalogo Manuſcriptorum Bibliothecæ Heidelbergenſis p. 24. Flores Auguſtini ſive expoſitionem ex S. Auguſtino collectam memorans *in fine voluminis primi*, inquit, *adparet Alphabetum vocabulorum CLIII. ad cognoſcendam ſyllabarum quantitatem, a* Micone Levita (*a*) *e poetis, una cum verſibus, quibus inſerta ſunt, paginis duabus excerptorum: quo de labore, qualem & Smetius deinde ſuſcepit, ipſe Auctor ita præfatur:*

Omnibus amatoribus ſapientiæ, Mico levita parvum totum quod eſt. *Notum ſit omnibus, quia cum degerem vobiſcum ephipata* (*b*) *cœpi reprehendere pueros verba lectionum noſtrarum non tantum de litteris quantum de correptione vel productione quorundam bannitarum.* (*c*) *Qua de re commotus & zelo utilitatis accenſus cœpi diligentius perſcrutari monimenta poetarum, atque de ſingulis quæ varietatem patiebantur verborum exempla affigere auctorum: ita ut prius verbum præfigerem, deinde exemplum veræ oſtentationis ipſius, poſt hæc nomen auctoris vel libri. Quod opus parvum ut cuique placuerit, memor eſſe Miconis dignetur: qui non typho hoc elationis, ſed utilitate cunctorum opus aggreſſus ſum. Currit autem commode per alfabetum, ut facilius inveniatur quod ab amante requiritur. Incipit:*

Alfabetum. *Hoc diſcant omnes ante alfa & beta puellæ.* Juvenalis.

Accidit. *Accidit hæc feſſis etiam fortuna Latinis.* Virgilius.

Finit: Venetus. *Hic Venetus ſtagnante Pado, fuſuſque Britannus.* Lucretius.

Micrologus de Eccleſiaſticis Obſervationibus, ex quo de Officio Miſſæ, capita XXII. vulgata a Joanne Cochleo in ſpeculo antiquæ devotionis Colon. 1549. fol. ad quæ pag. 196. præfatus, *Cum pius* inquit, *& eruditus Vir* D. Michael Weſtermannus, *antiquitatum eximie ſtudioſus perſcrutator, fecerit mihi copiam vetuſtorum aliquot librorum videndorum ex Bibl. Cathedrali* Wormacienſi, *inter quos* duo Micrologi titulum *habebant: viſum eſt mihi* ſaltem partem quandam *ex iis breviter excerpere* &c. Eandem partem pluribus Manuſcriptis uſus recenſuit Georgius Caſſander, in cujus operibus ex edit. Colon. 1561. emendatior recenſa legitur pag. 121. 135. teſtati editionem Cochleanam *ita mendoſam eſſe, nonnunquam etiam mutilam, ut merito non edita dici poſſit*. Integrum Micrologum primus cum ſtudioſis antiquitatis communicavit Jacobus Pamelius, Antvverpiæ 1560. 8. conſtantem capitibus LXII. Pamelii editionem ſecutus, ſervata etiam Pamelii præfatione Melchior Hittorpius in ſylloge de Divinis Catholicę Eccleſiæ officiis ac myſteriis, Colon. 1568. fol. pag. 434. inde ſeparatim Venet. 1572. 8. atque iterum in ſylloge ſcriptorum ejuſdem argumenti Pariſ. 1610. fol. & in editionibus Bibliothecæ Patrum omnibus Pariſ. 1575. T. IV. & 1589. T. VI. & 1610. 1624. 1644. T. X. & in noviſſima Lugdunenſi T. XVIII. p. 469. Tempus ſcriptoris magis conſtare videtur quam nomen. Pamelius in Codice ſuo *Rabani* nomen reperit: Mabillonius in ſuis *Joannis* vel *Joannis Epiſcopi*, incertus cujus, niſi quod Gallum potius quam Germanum eſſe diſputat, commentario prævio in Ordine Rom. Tom. 2. muſei Italici p. V. Caſſander ait inveniſſe ſe tributum *Bernoldo* Presbytero Conſtantienſi: Alii re-

(*a*) Hic videtur *Myco* Diaconus & Monachus, cujus verſus elegos in feſtum S. Richarii refert auctor Chronici Cantulenſis apud Dacherium Tom. 2. ſpicileg. edit. novæ pag. 300. b.

(*b*) Epiſtata, Magiſter, ὁ ἐπιςάτης.

(*c*) Syllabarum. Vide Cangium.

referunt ad *Bernonem* Augienſem , alii denique ad *Guidonem* Aretinum , errore manifeſtario . Sed verum auctorem eſſe *Ivonem* , ab A. 1098. Carnotenſem Epiſcopum , ex auctoritate antiquiſſimi Codicis Lambethani , fidem facit H. Warthonus (*a*) ætas ſcriptoris ſane pulchre convenit . Poſt Gregorium VII. A. 1085. defunctum , quem reverendæ memoriæ Papam vocat Micrologus , innuit ſe ſcripſiſſe cap. 14. 17. 24. 50. ita tamen ut per ipſum vivum ac ſpirantem accepiſſe ſe quædam profiteatur . Similiter cap. 17. poſt Anſelmum Lucenſem extinctum A. 1068. & poſt Concilium Moguntinum Ann. 1080. cap. 25. cujus auctoritatem rejicit . Librum Comitis ſive Lectionarium S. Hieronymi laudat eodem c. 25. & Ordinem Romanum pluribus locis . Albinum ſive Alcuinum cap. 60.

Micrologus , *de vita Caroli Magni* , Auctor librorum trium illius argumenti Manuſcriptor. in Bibl. Cæſarea , & ſcriptorum ab Anonymo poſt Ann. 1165. cujus hæc ſunt verba in prologo (*b*) quem edidit Lambecius Tom. 2. pag. 329. ſeq. & Bollandus Tom. 2. Act. Sanctor. Januarii 28. p. 875. *Egregia ipſius Caroli geſta & triumphalem bellorum ejus hiſtoriam aliis relinquimus , qui in Catalogo virorum fortium & in Chronicis ejuſdem multifariam reperitur , & nos officioſa ſedulitate alias* Micrologum *conſcripſimus* . Vide ſupra Tom. 1. p. 348. & in *Herimberto* Tom. 3. p. 236.

Micrologus Muſicus auctore *Guidone* Aretino circa A. 1030. de quo ſupra T. 3. pag. 128.

Joannes Miletus , ſupra Tom. IV. p. 104.

Joannes Militius ſive *Militz* . ibid.

Milo Criſpinus , Cantor Beccenſis Cœnobii in Normannia Ord. Benedict. circa A. 1150. ſcripſit *Vitam Lanfranci* Archiepiſcopi ab A. 1070. ad 1089. Cantuarienſis , editam a Dacherio cum Lanfranci Operibus Pariſ. 1646. fol. & in Actis Sanctor. T. 6. Maji 28. p. 832. 847. cum notis Henſchenii , & in Mabillonii Sec. VI. parte 2. p. 340. Ad calcem Lantfranci Dacheriani exſtant etiam ſcriptæ ab eodem Milone *vitæ* ſive compendia Vitarum Abbatum quatuor Beccenſium , qui Herluino Abbati primo & Anſelmo ſecundo , Anno 1109. extincto ſucceſſerunt , *Guilelmi de Bellomonte* , *Boſonis* , *Theobaldi* qui ab A. 1137. & *Letardi* qui ab An. 1139. ad 1149. præfuit . Vide de his Abbatibus Sammarthanos T. 4. Galliæ Chriſtianæ p. 139. ſeq. De vita Herluini quam *Gilbertus* Criſpinus ſcripſit , dixi Tom. 3. pag. 56. & de *Eadmero* ſcriptore Vitæ Anſelmi , Tom. 2. pag. 210. Hoc Anſelmo archipræſule narrante quædam ſe audiviſſe profitetur in Lanfranci vitam, 54. adeoque cum eo verſatus ante An. 1109. Vitis Abbatum Beccenſium Milo ſubjungit brevem notitiam *de nobili genere Criſpinorum* cui ipſe ſcilicet , ut Gilbertus , vitæ Herluini ſcriptor originem debebat .

Milo Monachus S. Amandi ſive Amandopolitanus ad fluvium Elnonem , in Belgio , in diœceſi Tornacenſi , Ord. Bened. ſcientia litterarum clarus circa A. 840. & deinceps uſque ad 871. quo diem obiit . Scripſit adhuc juvenis *Vitam S. Amandi* Trajectenſis Epiſcopi defuncti A. C. 684. verſibus hexametris (e vita quam proſario ſermone *Baudemundus* (*c*) compoſuerat) ad Haiminum , Monachum Vedaſtinum , libris IV. Edidit Henſchenius in Actis Sanctor. T. 1. Febr. pag. 873. 888. cum notis : & Mabillonius Sec. 2. Act. Sanctor. Bened. pag. 719. ſeq. Incipit . præmiſſa elegia : *Feſta propinquabant noſtri veneranda Patroni* . *Liber* 1. *Arbiter Omnipotens hominum rerumque Creator* .

Sermonem de translatione corporis S. Amandi , ejuſque ordinatione & dedicatione templi in Actis Sanctor. T. 1. Febr. pag. 889. 891. & alterum *de elevatione Corporis S. Amandi* . p. 891. 893. & in Ope-

(*a*) Vide ſupra in *Ivone* Tom. 4. pag. 206. ſeq.
(*b*) Reſpicit Sanderus Bibl. Belg. Manuſcriptor. pag. 114.

(*c*) Supra Tom. 1. pag. 184.

Operibus *Philippi Havdengi* Pariſ. & Duaci 1621. fol.

Sermonem de S. Principio fratre B. Remigii Remenſis, Epiſcopo An. 506. defuncto Sveſſionenſi, editum a Surio 27. Septembris.

Libros II. *de laude pudicitiæ & ſobrietatis* Manuſcriptos in Bibl. Cantabrigienſi: qui initio manci in Bibl. Leidenſi. Meminit Sigebertus c. 105. Incip. *Glorioſo Regi Carolo* (Calvo) *Milo ſupplex. Principibus priſcis vatum placuiſſe Camœnas*. Prologum vulgavit Magnus Cruſius in diſſ. Epiſtolica p. 42. ſeq.

Conflictum veris & hyemis. Incip. *Conveniunt ſubito cuncti de montibus altis*. Edidit Oudinus Tom. 2. p. 326. 328.

De S. Cruce Carmen hexametrum duplex, in modum ſphæræ ingenioſiſſime compoſitum Manuſc. Elnone ad S. Amandum, teſte Miræo ad Sigeberti c. 105.

Carmina *de laude parcitatis*, eidem Calvo Regi poſt Milonis obitum obtulit *Hucbaldus* propinquus ejus ac diſcipulus, verſibus quos edidit Edmundus Martene T. 1. anecdotor. p. 46.

Milo poeta tuus, noſter didaſcalus idem,
Ingenium cujus hoc bene prodit opus.
Carmine qui quondam vitam *deſcripſit* Amandi,
Præſulis eximii, detulit atque tibi.
Hunc quoque conſcriptum veſtro ſub honore libellum
Dum cuperet votum concelebrare ſuum,
Occidit humanæ perſolvens debita vitæ &c.

De arte metrica librum memorat Valerius Andreas Bibl. Belg. p. 676.

Epiſtolas ad diverſos Trithemius cap. 283. de S. E. & de illuſtribus Benedictinis II. 50. Epitaphium Milonis in Actis Sanctor. Tom. 3. Jun. 16. p. 16. ab Hucbaldo ut ſuſpicor ei poſitum:

Milo Poeta, Sophus, cubat hoc ſub marmore clauſus
Carmine dulciloquus, qui librum Sobrietatis
Edidit, & ſanctum pulchre depinxit Amandum,
Floribus exornans, metro proſaque venuſtans,
Tanti Pontificis palmam, caput (a) *atque Coronam.*

Alius *Milo* Archiepiſcopus *Beneventanus*. A. 1074 de quo Edmundus Martene T. VI. monumentor. pag. 1053. atque Ughellus Tom. VIII. pag. 88. ubi Synodica ejus in Synodo Beneventana A. 1075.

Milo Abbas *Luxovienſis* circa A. 1000. vide Mabillonii Analecta p. 218. edit. novæ.

Milo nuncius Henrici *Remenſis* Archiep. ad Alexandrum III. cujus mentio in Alexandri Epiſtolis apud Edm. Martene Tom. 2. novæ collectionis p. 742. 816. 248. 966. Alius tamen ut videtur *Milo de Thebio* id. p. 751.

Milo Epiſcopus Morinorum *Teruanenſis* de quo Albericus ad A. 1155. *In Norberto fides, in Bernardo charitas, in Milone refloruit humilitas*. Robertus de Monte ad A. 1139. *Florebat hoc tempore Gallicana Eccleſia per viros religione ac ſapientia illuſtres, Milonem Morinenſem Epiſcopum, humilitatis virtute præcipuum*. Ejus diploma Ann. 1142. apud Miræum in Codice donationum T. 1. p. 389. edit. novæ.

Gvilelmus de Miltona, ſupra T. III. p. 155. ſeq.

Joannes Milvernæus ſupra T. IV. p. 100.

Joannes Milverodunus. Supra T. IV. p. 104.

Gvido de Mimo. Supra *Gvido S. Germani* T. 3. p. 132.

Gvilelmus Minardi. Supra T. 3. pag. 155.

Mindenſis Eccleſiæ *Chronicon* Auctore Anonymo ab A. 780. ad 1474. editum ab Henrico Meibomio Tom. 1. ſcriptorum rerum Germanicar. pag. 550. 573. mittuntur rhythmi de fundatione illius Eccleſiæ:

Annis Chriſti octingentis
Sed bis decem ex his demtis
Templum primum conditur
Petri Cephæ ad honorem &c.

Chro-

(a) Val. Andreas & Oudinus capit.

Chronicon breve Epiſcoporum Mindenſium ab A. 780. per annos octingentos ediderat Jo. Piſtorius ad calcem magni Chronici Belgici Francof. 1607. 1654. fol. p. 723. una cum triginta ejus Eccleſiæ privilegiis pag. 734. illorumque a Carolo V. Imp. confirmatione pag. 754.

Jannes Minius. Supra Tom. IV. pag. 104.

Antonius Mincuccius (Erico Mauritio *Mericutius*) de Prato veteri, Juriſconſultus Bononienſis, cujus *libros ſex de feudis* ſive de uſibus feudorum, Friderici III. Imp. juſſu compoſitos & An. 1428. abſolutos, inſcriptoſque Sigiſmundo Imp. primus ex Bibl. Regia Pariſienſi vulgavit vir celeberrimus Joannes Schilterus, ad calcem Codicis Juris Alemannici Feudalis, in Comitiis Noricis A. 1280. promulgati, editique Argentorat. 1696. 4. & 1728. fol. Vide Erici Mauritii diſſertationes pag. 117. ſeq. & Acta Erud. 1697. p. 161. * Eſt etiam ejuſdem Antonii *repertorium ſuper operibus Bartoli de Saxoferrato cum additionibus, & ſuppletionibus ſine loco & anno editum in fol.* Conſilium ejus quoddam reperi excuſum in Bibliotheca Felini in eodem compactum volumine parte I. Conſiliorum Barbaciæ Mediolani An. 1490. ſive cum eodem opere excuſum, ſive ſeorſum loco & anno ignotis. Denique in Cod. 427. MS. extat membranaceum volumen eleganter ſcriptum auro & picturis ornatum, in quo continetur materia feudorum e ſcriptis Feudalibus Oberti de Orto, & Gherardi Cacapiſci in 6. libros diſtributa ab Antonio Minuccio de Prato veteri cum gloſſis Jacobi Columbini Bononienſis: (non Regienſis ut in Pancirolo aliiſque lego) In fine eſt privilegium a Friderico I. Imperatore & Henrico ejus filio datum civitatibus ſocietatis Lombardiæ cum gloſſis Godofredi Juriſconſulti Bononienſis. An opus iſtud omni ſui parte editum ſit viderint docti. Profecto in Actis Eruditorum An. 1697. de gloſſis Jacobi Columbini nihil lego.

Minutius Felix. Supra, *Felix*.

Joannes Miræus. Supra Tom. IV. p. 104.

Hugo de Miro Mari. Tom. III. pag. 296.

Miſnenſis terræ *Chronica* definentia in A. 1486. edidit V. C. Burchard Gotthelf Struvius Tom. 2. actor. litterar. faſcic. 7. Jen. 1720. 8. una cum annalibus Vetero Cellenſibus *Hiſtoriam Miſniæ Marchionum* uſque ad A. 1375. complexis. Utraque non ſine auctario in Jo. Burchardi Menckenii T. 2. rerum Germanicar. pag. 313. 377. adde Tom. 3. p. 165. ſeq. & aliud *Miſnenſe Chronicon* ab An. 1301. ad 1497. ibid. Tom. 3. pag. 55. 64.

Ægidius Gvilelmus Miſſalius ſupra in *Ægidio* T. 1. p. 22.

Joannes Miſthelburg. T. IV. p. 104.

Raymundus Mithridates Romanus, circa A. 1495. clarus linguarum Hebraicæ & Chaldaicæ peritia, ſcripſit de tropis Hebraicis, atque interpretatus eſt Eleazari junioris (*Elieſeris* parvi) libros ſeu Capita XIV. rerum Divinarum, ſive myſteria arcana Cabbaliſtica. Vide Colomeſii Italiam Orientalem pag. 16. & celeberrimi Wolfii noſtri Bibl. Hebraicam T. 1. p. 190. & T. 3. pag. 114. ſeq.

Mixtatus, ſupra in *Albertino Muſſato* T. 1. p. 39.

Mochimus, Meſopotamius Presbyter apud Antiochiam, quem Gennadius c. 71. ait contra Eutychen ſcripſiſſe: & *Modeſtus* cujus opus adverſus Marcionem ab Euſebio XV. 25. Hiſt. & Hieronymo cap. 32. de S. E. una cum aliis ei tributis ſyntagmatibus memoratur, neque exſtant hodie, neque Latine ſed Græce videntur ſcripſiſſe, itaque præteriri a me hoc loco debent.

Modeſtus Polentonus, infra *Polentonus*.

Modoinus ſive *Motuinus* Æduenſis ſive Auguſti montis (*a*) (Auguſtodunen-

(*a*) Veteri Gallorum lingua *dunum*, montem ſignificat.

nenſis) Epiſcopus , Concilio ad Theodonis villam An. 835. (*a*) interfuit , eumque laudant Florus Lugdunenſis , Strabo Augienſis & Theodulfus Aurelianenſis in ſuis carminibus atque Epiſtolis : & Ludovici Pii diploma ei datum pro Auguſtodunenſis Eccleſiæ libertate exſtat apud Sammarthanos T. 2. Galliæ Chriſtianæ p. 35. ſeq. Modoini *Epiſtolam ad Theodulfum Aurelianenſem* ſcriptam verſibus elegis, quæ incipit: *Ludere nemo poteſt verſu ſine lege polito* , cum Theodulfi carminibus ad Modoinum & Aigulfum de ſuo exilio ſcriptis edidit Caniſius T. V. antiquar. Lect. parte 2. (edit. novæ Tom. 2. parte 2. pag. 69.) inde exſtat in Theodulfo Sirmondi ad calcem libri quarti ejus carminum T. 2. Opp. Sirmondi p. 1090. & in Bibliotheca Patrum T. XIV. edit. Lugd. p. 48.

Moguntinas res medii & recentioris ævi præclare illuminatas accepimus a duumviris clariſſimis Georgio Chriſtiano Joannis, & Valerio Ferdinando Gudeno . Ac Joannes quidem rerum Moguntiacarum tria hactenus Volumina (*b*) in lucem dedit, quorum *primo* exhibetur opus præcipuum *Nic. Serarii* S. J. rerum Moguntinarum libri V. pridem editi Moguntiæ 1604. 4. Colon. 1624. 4. ſed præſenti editione nova annotationibus & ſchematibus Genealogicis emendati illuſtratique una cum ſupplemento ad præſens uſque tempus, & indicibus locupletiſſimis.

Tomo *ſecundo* exſtant Jeſuitarum Antverpienſium , a quibus Acta Sanctorum eduntur, & Joannis Mabillonii, ex Actis ejus Benedictinis Commentarii hiſtorici de Sanctis Moguntinenſibus, *Creſcente* , *Aureo* & *Juſtina* , *Albano* , *Lullo*, *Rabano* & *Bardone*.

Anonymi narratio de cæde *Arnoldi* Archiepiſcopi Moguntini A. 1160. perpetrata , Latine converſa ab editore ex Chronico Germanico Manuſcr. Auguſtinianorum Moguntinenſium . *Conradi* , ſive *Chriſtiani* ſecundi potius , Archiepiſcopi Moguntini Chronicon de quo dictum ſupra T. 1. pag. 42. Prodierat illud (*c*) Baſileæ 1532. 1537. fol. & 1555. 8. & ex Petri Pithœi editione cum Othone Friſingenſi & aliis 1569. fol. & Tomo 1. Urſtiſii pag. 565. & in Reuberi ſylloge pag. 450. ac denique ex Georgii Helvvichii recenſione cum ejus notis Frf. 1630. 8. quam novus editor eſt ſecutus.

Georgii Helvvichii , Moguntinæ Eccleſiæ vicarii , narratio de Moguntia occaſione diſſidii inter duos Archiepiſcopos Dietherum & Adolphum Naſſovium devicta An. 1462. ex edit. Francof. 1626. 8.

Jacobi Manlii (Mennel) Friburgenſis , Maximiliani I. a Conſiliis , hiſtoria collatæ An. 1518. Cardinalitiæ dignitatis a Leone X. in Albertum Moguntinum , ex Freheri tomo ſecundo rerum German. pag. 397. (edit. novæ 709.)

Georgii Helvvichii elenchus *nobilitatis Moguntinæ* , ex edit. Mogunt. 1623. 4. Syllabus *Prælatorum* ac *Canonicorum* , *Suffraganeorum* & *Vicariorum* Moguntinenſium recens confectus & ad præſens uſque tempus perductus.

Eccleſiarum Collegialium Moguntin. *S. Petri* , *S. Stephani* , (ubi etiam de capite *S. Annæ* huic Eccleſiæ furtim ſubtracto) *S. Victoris* , *B. Mariæ Virginis ad gradus* , *S. Crucis* , *S. Joannis* , *S. Mauricii* & *S. Gangolfi* Chronica recens continuata.

Georgii Helvvichii Chronicon Monaſterii , jam Collegiatæ Equeſtris ad S. Albanum , ab editore illuſtratum notis & perductum ad præſens tempus. *Joannis Antonii Wittichii* Catalogus Abbatum *Monaſterii D. Jacobi in monte ſpecioſo* , cum notis & continuatione editoris.

Ejuſdem editoris breves diſſertationes de

(*a*) Non 853. ut bis excuſum in Baſnagii Caniſio Tom. 2. parte 2. pag. 60.

(*b*) Act. Er. 1723. pag. 434.

(*c*) Jo. Hubneri Bibl. hiſt. Hamb. Centur. 1. pag. 226.

Digitized by Google

de origine, fatis, ſtatuque Cœnobii *Carthuſianorum*, *Carmelitarum*, *Auguſtinianorum*, *Dominicanorum*, *Franciſcanorum* & *Capucinorum*, extra & intra mœnia Moguntina, & Parthenonum in Urbe, *albarum Dominarum*, *D. Claræ*, *D. Agnetis*, *Sororum de tertia S. Franciſci regula*, & *Congregationis B. Mariæ Virginis*.

Additiones ad G. Helvvichii & alia pleraque in hoc ſecundo Volumine ſcripta.

Scriptorum Hiſtoriæ Moguntinenſi cum maxime inſervientium tomus *novus* ſive *tertius* Francof. 1727. fol. luci datus, in quo hæc continentur:

1. *Georgii Helvvichii* Moguntini Vicarii, defuncti A. 1632. antiquitates Cœnobii Laurishamenſis, ex edit. Francof. 1631. 4. p. 1. cum aliquot tabularum veterum appendice recens adjecta pag. 109.

2. *Jo. Mauricii Gudeni*, hiſtoria Erfurtenſis libris V. pag. 121. Duderſtad. 1675. Auctor Conſiliarius Moguntinus obiit A. 1688.

3. *Jo. Andreæ Schmidii*, de Conciliis Moguntinis diſſertatio auctior editione Helmſt. 1137. 4. cum notis pag. 281. adde T. 2. introduct. Sagittarianæ in H. E. p. 1188. 1204.

4. *Joannis Huttichii*, A. 1544. defuncti collectanea Antiquitatum in urbe atque agro Moguntino repertarum pag. 315. ex edit. Mogunt. 1520. & ad calcem vett. Inſcriptionum Petri Apiani, Ingolſtad. 1534. fol. cum tribus additamentis, de mole glandiformi ex W. E. Tentzelii dialogis A. 1698. p. *669*. Pyramide Druſi in agro Moguntino. Inſcriptionibus quibuſdam. Adde Chriſtiani Gotthelf Blumbergii *Eichelſtein oder* Neronis Claudii Druſi monumentum deſcriptum Germanice, Chemnit. 1698. 12. & 1700. ex Latino 1690.

5. Monumenta ſepulchralia A. 1714. Moguntiæ eruta, cum ſcholiis *Caroli Guſtavi Heræi* p. 345. ex editione Anni 1721. 8. poſt ejus poemata Germanica recuſa A. 1733.

6. *Wilh. Erneſti Tentzelii* Moguntinenſium moduli majoris aliorumque cum veterum tum recentiorum nummorum brevis deſignatio pag. 355. ex Germanico, Gothæ *1696*. fol. *Entvvurf etlicher Chur-Mayntziſcher* medaillen, cum appendice quatuor nummorum pag. 371. ſeq.

7. *Nic. Seelænderi* ſylloge bracteatorum ſive cavorum nummorum Moguntinenſium, ex Germanico A. 1725. Latine, pag. 373. cui ſupplementa quædam addita in præfat.)( )(ſeq.

8. *Caroli Guſtavi Heræi* ſeries Archiepiſcoporum Moguntinenſium, monumentis numiſmatum Cæſarianorum poſteris ſervata, & ab editore in tabulas redacta. pag. 389. ex edit. Viennenſi in folio patenti, tabulis V. cum appendice trium nummorum memorialium p. 392.

9. *Theodorici Greſemundi* de Meſchede, junioris, hiſtoria & carmen de S. Cruce prope Moguntiam violata, pag. 393. edit. Argentorat. A. 1514.

10. *Joannis Arnoldi Bergellani* de chalcographiæ inventione poema encomiaſticum pag. 421. ex. edit. Moguntina An. 1541. exſtat & ad calcem Anton. Verdierii ſupplementi Bibl. Geſnerianæ, & in Tentzelii Bibl. curioſa An. 1704. p. *986*.

11. S. Sedis Moguntinæ, Collegiique Metropolitani facies ſub initium Ann. 1568. p. 445. ex *Ægidii Periandri* Bruxellenſis Nobilitate Moguntinæ Diœceſis, Metropolitanæque Eccleſiæ, carmine deſcripta elegiaco. Mogunt. 1568. 8. Archiepiſcopus, Præpoſitus, Decanus, Cuſtos, Scholaſticus, Cantor, Canonici XX. Domicellares XVII.

12. Georgii Chriſtiani Joannis de Patriciorum veterum Moguntinenſium familiis, diſcrimine, juribus, contentionibus & fatis commentariolum. pag. 449. 464.

Val. Fred. de Gudenus, Cameræ Imperialis Aſſeſſor & ex immediato Ordine Equeſtri Imperii, circuli Rhenani

ſuperioris, ſylloge 1. (*a*) Variorum Diplomatum, monumentorumque veterum antea ineditorum & res Germanicas, imprimis vero Moguntinas inſigniter illuſtrantium & ab editore illuſtratorum Francof. 1728. 8. addita notitia Codicum antiquorum rariorum, Moguntiæ in Capituli Metropolitani Bibliotheca latitantium, & elencho Cancellariorum Electoralium Moguntinorum ab A. 1093. ad 1728.

Vita S. Bilihildis, Duciſſæ Franciæ Orientalis & primæ Abbatiſſæ veteris Monaſterii Moguntiæ ſub Clodoveo I. edita & illuſtrata a P. Ignatio Gropp, Benedictino. Wirceburg 1731. 4.

De Epiſcopis & Archiepiſcopis Moguntinis *Sammarthani* Tom. 1. Galliæ Chriſtianæ pag. 344. ſeq. atque editionis novæ Tomo V. *Joannis Latomi* Catalogus uſque ad Ann. 1582. cum notis *Hermanni Ulrici de Lingen*, Tom. 3. rerum Germ. Menckenii p. 407.

De *Joannis Gamanſii* S. J. Metropoli Moguntina inedita atque ineditis ad Serarium acceſſionibus vide Leibnitiana pag. 156. & G. Chriſtianum Joannis præf. ad T. 1. rerum Moguntinar.

Georgii Helvvichii de nobilitate Eccleſiæ Moguntinæ ejuſque Canonicorum. Francof. 1614. 4.

Ejuſd. Icones Electorum XIII. Moguntinenſum 1624. fol.

Idem promiſit Antiquitates Moguntinas, & Catalogum Prælatorum & Canonicorum Eccleſiæ Moguntinæ.

Hermanni Conringii aſſertio Juris Moguntini in coronandis Regibus Romanorum, Francof. 1656. 4. iterataque vindiciæ ejuſdem Juris, & caſtigatio anti-Conringianæ defenſionis Juris Colonienſis. ibid. 1664. 4. & T. primo Operum Conringii junctim editorum curante Jo. Wilhelmo Goebelio. Brunſvigæ 1730. fol.

Moiſſiacenſe Chronicon, ſive ex illo Chronico excerpta ab initio Regni Francorum uſque ad A. C. 819. in Andreæ du Cheſne T. 3. rerum Francorum p. 130. 148. Quoniam ex *Bedæ* libro de ſex Mundi ætatibus auctor quædam deſcripſerat, hinc in Codice Moiſſiacenſis Cœnobii, liber Chronicorum *Bedani* presbyteri inſcribitur. Patrum emendato apographo uſum Ducheſnium, & antiquum Codicem exſtare in Colbertina, notavit Baluzius ad Marcam Hiſpanicam p. 230. Præterea *Chronologiam & ſeriem Regum Gothorum* qui tam in Gothia Gallica quam in Hiſpaniis regnarunt, uſque ad Caroli Martelli, Francorum Principis tempora, ex Codice Moyſſiacenſis Cœnobii, apud eundem du Cheſnium, Tom. 1. pag. 818. 820. Moyſſiacum Monaſterium celebre diœceſeos Cadurcenſis in Gallia Ord. Bened. de quo Sammarthani Tom. IV. p. 679.

Joannes de Molendinis, ſupra *Joannes* Morlandinus, T. IV. p. 106.

Joannes Molines, ſupra Tom. IV. p. 105. ſeq.

Guiardus Molinæus. Tom. III. pag. 123.

Conradus Molitor, ſupra Tom. I. pag. 417.

Georgius Molitoris, Nuenburgenſis, (non Nurenburgenſis, ut apud Simlerum) Theologiam docuit Erfordiæ diemque obiit A. 1484. de quo Trithemius in luminaribus Germaniæ c. 221. ſcripſit *in quatuor libros Sententiarum. de paſſione Domini. Sermones* & *Quæſtiones*.

D. Ulricus Molitor, Conſtantienſis, Doctor Decretorum Studii Papienſis & Curiæ Conſtantienſis cauſarum Patronus, ſcripſit Dialogum *de Lamiis & Pythonicis mulieribus* ad Sigiſmundum Imp. exſtat cum Jac. Sprengeri malleo maleficarum in edit. Francof. 1580. 8. Tom. 1. p. 664. 716.

Molmutinæ Leges & *Marcianæ* in Britannia, de quibus ex Gaufredo Ranulphus Higdenus in Polychronico lib. III. in XV. ſcriptoribus Thomæ Gale pag. 214.

(*a*) Vide Acta Erud. 1729. pag. 130. & Chriſtiani Gottlieb Buderi Bibliothecam ſcriptorum Germanicorum pag. 98.

214. ad Annum Urbis Romæ conditæ 285. *Circa hæc tempora* Dumvvallo *Molmucius* , *filius Ducis Cornubiæ cœpit regnare apud Britannos*, *qui interfectis Regibus Lægriæ*, *Cambriæ & Albaniæ*, *Inſulam ſolus obtinuit*, *Diadema ex auro ſibi fecit* , Leges *quæ Molmutinæ appellantur compoſuit* , *quas poſtmodum Gildas in Latinum*, *deinde Rex Alvredus de Latino tranſtulit in Anglicum* . Et ad An. 406. *Circa hæc tempora regnavit apud Britannos Gvitelinus*, *filius Gurguncii*, *cujus uxor Marcia cunctis artibus pæne imbuta* Legem *edidit Marcianam*.

Boninus Mombritius , Patricius (*a*) Mediolanenſis præclaram operam poſuit ſub tempora naſcentis typographiæ in publicandis bonis ſcriptis : ſed quæ editiones rariſſime hodie reperiuntur . Sunt illa Chronica Euſebii , Hieronymi , Proſperi & Matthæi Palmerii uſque ad A. 1448. (*b*) Mediolan. 1475. fol. Scriptores hiſtoriæ Auguſtæ , 1475. (*c*) fol. Papiæ gloſſarium , 1476. (*d*) 12. Decembr. fol. Sanctuarium ſive Vitæ Sanctorum collectæ ex Codicibus Manuſcriptis & dedicatæ Cicho Simonetæ, Ducum Mediolanenſium Secretario, duobus in fol. Voluminibus, ſine anni nota . Valuit idem Mombritius carmine; nam non modo editionibus ſuis epigrammata quædam breviaque carmina præmiſit , ſed etiam carmine heroico ſcripſit libros ſex *de paſſione Dominica*, quos reſpiciens Daumius pag. 28. Epiſt. ad Reineſ. *Mombritium de paſſione Domini*, *quem habeo*, *novi inventu eſſe rariſſimum*. Prodiit Lipſiæ 1499. 4. *Heſiodi Theogoniam* Latinis expreſſam verſibus, & Borſio Eſtenſi , primo Ferrarienſium Duci dicatam, editamque in quibuſdam Heſiodi editionibus Baſileæ & Lipſiæ, memorat Gyraldus lib. 1. de poetis ſui temporis pag. 28. De priore opere Julius Cæſar Scaliger in hypercritico pag. 729. *Mombritius generoſioribus utitur dicendi legibus : & quum multa admittit* , *conſtat ſibi tamen*, *neque dejicitur de animi commotione* . Ejuſdem inedita apud Labbeum laudata in Bibl. nova Manuſcriptorum p. 319. *de varietate fortunæ* ad Galeatium Sfortiam, Mediolani Ducem & p. 325. *Bucolica* ad Galeatium Mariam Vicecomitem & pag. 333. *de nuptiis Triſtani Vicecomitis*.

Monachus Florentinus, Archiepiſcopus Acconenſis ſive Ptolemaidis in Phænicia , de recuperata A. 1191. Ptolemaide , editus a Baſilio Joanne Heroldo Baſil. 1564. fol. cum *Gvilelmo* Tyrio .

Joannes Monachus , Cardinalis. Supra T. IV. p. 105. Oudinus T. 3. p. 690.

Monaldus Juſtinopolitanus , Dalmata Ord. Minor. defunctus circa A. 1340. Scripſit *Summam Caſuum Conſcientiæ* ſive *Summam Juris Canonici*, idem enim opus eſt, quæ ab ipſo *Monaldina* atque *aurea* conſuevit appellari. Prodiit Lugdun. 1516. 8. Quæſtiones *in IV. libros ſententiarum*, & *Sermones* Varios . Vide Trithemium cap. 576. Labbeum T. 2. de S. E. p. 95.

Monaldus de Ancona , Ord. Minor. Religionis Chriſtianæ prædicator fortis & conſtans inter Saracenos ac Martyr An. 1288. de quo Waddingus ad illum annum & Oudinus Tom. 3. p. 874.

Monaldus de Monaldeſcis , Urbevetanus , Archiepiſcopus Beneventanus ab An. 1303. ad 1332. Vide Ughellum T. VIII. edit. novæ pag. 143. ſeq.

Monaldus de Roſariis Carmelita, Doctor. Pariſ. defunctus Burdigalæ Ann. 1508. Ejus libros tres de partibus pœnitentiæ & Sermones Quadrageſimales memorat Miræus Auctarii c. 421.

Antonius Monelianus . Supra Tom. 1. p. 129.

Mo-

(*a*) Ita vocant Geſnerus in appendice Bibl. Simlerus aliique.

(*b*) Diarium eruditorum Italiæ Tom. X. pag. 446.

(*c*) Salmaſius eumque ſecuti, ut Illuſtris Joſephus Antonius Saxius de ſtudiis literariis Mediolan. pag. 130. ad Annum 1465. nominant. Sed A. 1475. veriorem puto . Vide Catalogum Bibliothecæ Cardinalis du Bois pag. 354.

(*d*) Hanc Papiæ editionem Mediolanenſem ipſe poſſideo . Oudinus Tom. 3. pag. 2660. memorat Venetam 1496. 19. April. ſed eam ab ipſo Mombritio non putem curatam eſſe.

Digitized by Google

Monetus ſive *Moneta*, Cremonenſis Profeſſor Artium Bononiæ, atque inde inter primos S. Dominici diſcipulos, circa A. 1225. ſcripſit *Summam contra Catharos & Waldenſes*, libris V. Opus Manuſcr. Venetiis, Neapoli, Bononiæ & Pariſiis in variis Bibliothecis. Vide Oudinum T. 3. pag. 91. Editurum ſe promiſerat Gretſerus ad Reinerum, T. 25. Bibl. Patrum Lugd. pag. 277. * De ætate ſancti hujus ſcriptoris nihil habeo certi, quod proferam; de ſcriptis vero admonendi ſunt Eruditi Summam illam adverſus Catharos & Valdenſes, quæ multis ſæculis omnino jacuit in pluteis Bibliothecarum ſepulta, productam fuiſſe tandem in lucem publicam Romæ An. 1743. operam hanc utilem publico præſtante P. Fr. Thoma Auguſtino Ricchinio Sacri Indicis a ſecretis meritiſſimo, qua de re publico nomine viro eruditiſſimo meritas gratias agimus, nobiſque adgratulamur, quod votis noſtris adeo egregie ſit ſatisfactum; nam operi illi Ricchinius præmiſit de vita, & ſcriptis P. Monetæ diſcuſſionem diligentem, ac de Catharis & Valdenſibus juſtum commentarium, ne quid dixerim de adnotationibus hinc inde ſparſis, quibus totum opus illuſtrat, & ornat. Ex eodem P. Ricchinio diſcimus eidem Monetæ auctori deberi etiam *commentarios in Ariſtotelis Logicam; & ſummam caſuum conſcientiæ*.

Andreas Mongayus Colomeſio p. 20. Italiæ Orientalis, ſed Nic. Comneno p. 293. hiſt. Gymnaſii Patavini *Bongaius Alpagus*, Bellunenſis, Philoſophus & Medicus Orientales litteras circa Ann. 1506. docuit Patavii, & verſionem Avicennæ ſive Ebenſina, factam a Gerardo Cremonenſi emendavit. Vertit & Serapionem atque alia Arabum, etiam Syrorum doctorum ſcripta: & de vitis atque artibus Philoſophorum & Medicorum Arabum ac Græcorum commentatus eſſe traditur.

Joannes Monſterbergius, Monachus Chemnicenſis, auctor vel continuator Chronici Chemnicenſis, cujus fragmentum ab A. 1408. ad 1516. ex Codice Petri Albini, hodie Archivi ſive Tabularii Dreſdenſis vulgavit celeberrimus Menckenius T. 3. ſcriptor. rerum Germanicar. p. 157. 159.

Joannes Monſtreletus. Supra T. IV. p. 105.

Nicolaus Montacutius, Hiſtoricus Anglus circa A. 1466. quem Baleus VIII. 25. Pitſeus pag. 657. ac Voſſius p. 633. notant ſcripſiſſe ſcalam temporum a Chriſto nato, & de Regibus atque Epiſcopis Angliæ, nec non carmina atque epigrammata: ſed male ad eum referunt Catalogum Pontificum Rom. de quo ſupra in *Mmiacutio*.

Adamus de Montaldo, Genuenſis Ord. Eremitarum S. Auguſtini circa Ann. 1480. Scripſit *de laudibus familiæ de Auria*, quod ſcriptum Tomo XXIII. theſauri rerum Italicarum (*a*) publici juris nuper fecit illuſtris Muratorius. Hujus Montaldi carmen heroicum *de paſſione Chriſti* Manuſc. ſervatur in Bibl. Paulina Lipſienſi, ut jam dicere me memini ſupra Tom. 1. pag. 10. * Longe plura ſcripſit, quam quæ hic a Fabricio indicantur; dedit enim *ad Callixtum III. de clara vita Divi Alphonſi Regis. Cohortatorium ad eundem Papam pro Conſtantinopoli metrice. Ad eumdem Pontificem de clara vita excellentiſſimi Arnoldi Rogerii Alexandriæ Patriarchæ oratio. De laudibus Summi Pontificis Sixti IV. oratio. Ad Sixtum Pontificem carmen. De paſſione Domini carmen* impreſſum abſque anno, & loco. *Tractatus de familia Cybo Genuenſi. in ortographiam Joannis Aretini proœmium. De laudibus B. Chriſtinæ de Vicecomitibus* apud Bollandiſtas in T. 2. Februariii. *De dolore B. Mariæ Virginis in Paſſione*. Ejus pariter ſunt *Carmina contra Antonium Raudenſem acrem Lactantii Firmiani cenſorem*; quæ carmina ſæpius excuſa lucem primum vidiſſe credo in editione Lactantii Romana A. 1468. Vide P. Gandolfo in Diſſertat. de ducentis Auguſtinianis.

(*a*) Acta Erud. 1733. pag. 450.

Digitized by Google

Montenarius, Vide ſupra in *Maximiano*.

Montanus primæ ſedis provinciæ Carthaginis *Toletanus* Epiſcopus præfuit Concilio II. Toletano An. 527. (al. 531. Miræo 524.) cujus Canonibus in Conciliorum tomis & apud Agvirrium T. 2. pag. 296. ſeq. notis etiam illuſtratæ ſubjiciuntur *Epiſtolæ duæ*, una ad fratres filioſque territorii Palentini, & altera ad Theoribium, ſive Turibium Monachum, a Turibio Epiſcopo, Priſcillianiſtarum oppugnatore diverſum. Videndus Hildefonſus libro de S. E. c. 3. & Martyrologium Hiſpanum Febr. 23.

Montanus hæreticus, auctor Montaniſtarum, Eccleſiam turbare cœpit ab A. C. 172. nulla autem ejus ſcripta ad nos pervenerunt, neque Latine ſcripſiſſe videtur ſed Græce.

Antonius de Monte Falcone. Supra T. 1. p. 129.

Conradus de Monte Puellarum, ſupra T. 1. p. 417.

Gvido de Monte Rocheri, ſupra Tom. III. p. 133.

Gvilelmus de Monte, Tom. III. pag. 156.

Gvilelmus de Monte Serrato. T. III. p. 155.

Joannes de Monte. Tom. IV. p. 105.

Petrum Jacobum Monteſalchium Voſſius p. 664. ait clarum An. 1497. reliquiſſe opus de Vicentinis, deinde ſcripſiſſe de cognominibus Deorum ac de ſacris celebrantibus. Libellus de cognominibus Deorum prodiit Peruſiæ 1525.

Petrus de Monte, Venetus, pro Eugenio IV. ſcripſit circa Ann. 1432. in Concilio Baſileenſi librum cui titulus *Monarchia* excuſum Romæ 1537. & in tractatu tractatuum ſive Oceano Juris Tom. 13. pag. 144. Vide Oudin. Tom. 3. pag. 2378.

* *Petrus de Monte* non alius eſt ab eo Petro de Monte, de quo Fabricius infra diſſerit. Vide ibidem adnotationem meam.

Philippus de Janua ſive *de Monte Calerio* in ſubalpinis, Ordin. Minor. Papæ Benedicti XI. circa A. 1336. Pœnitentiarius, ſcripſit Commentaria *in Geneſin* & alias quaſdam S. Scripturæ partes: in *Poſtillam ſuper Evangelia Dominicalia totius anni*, in compendium miſſam a Janſelmo Canova, Ord. Minor. Lugd. 1510. 1515. 1541. tum *Quadrageſimale*, & Conciones *de Euchariſtia*, *Sermones de Sanctis*. Vide Waddingum p. 294. & Oudinum T. 3. p. 896.

Joannes Monteſonius. Supra *Joannes* T. IV. p. 105.

Nicolaus Montignius, ex Canonico Viconienſis Eccleſiæ in Hannonia, Præmonſtratenſis Ordinis, factus Abbas Monaſterii de Caſtello S. Martini ad Scarpum fluvium prope Montigneam, Tornacenſis diœceſis, ſcripſit *Annales* ejuſdem *Monaſterii Viconienſis* & *Hiſtoriam martyrii & translationis ſanctarum undecim millium Virginum*. *De miraculis S. Blaſii*. *Memoriale reliquiarum Viconienſis Eccleſiæ*, & alia quæ Viconiæ adſervantur. Hæc Joannes le Paige in Bibliotheca Præmonſtratenſis Ordinis p. 307. Valerius Andreas p. 692. qui A. 1308. eum floruiſſe teſtantur. Addit Voſſius pag. 791. elogium illius præclarum apud Anonymum qui Viconienſes Annales ſupplevit. * Monaſterii Viconienſis hiſtoriam non integram quidem Montignius ſcripſit; ſed ſupplementum tantummodo ab Anno 1217. uſque ad ſua tempora; tum etiam in præcedenti hiſtoria ab aliis ſcripta interpolationes quaſdam adjecit. Vulgavit hæc omnia P. Martene Vet. Monum. Tom. IX. pag. 296.

Montis Sereni Chronicon, ſupra *Conradus Lauterbergenſis* Tom. 1. p. 415.

Petrus de Mora, Beneventanus, Cardinalis Diaconus ab A. 1205. ad 1216. ſcripſit *Alphabetum* ſive Dictionarium *in Arte Sermocinandi*, Manuſcriptum in variis Bibliothecis. Vide Oudinum T. 2. p. 1721. ſeq. & de libro *Decretalium Innocentii III.* per Moranum collecto G. Joſephum Eggs in purpura docta T. 1. p. 122.

Be-

Benedictus Morandus. Supra T. 1. p. 206. ſeq.

Gvilelmus di Morbeka, Brabantinus Ord. Præd. Clementis IV. & Gregorii X. Pœnitentiarius, & deinde Archiepiſcopus Corinthi A. 1280. (*a*) linguarum Græcæ & Arabicæ peritus, & Philoſophus, cui *Witelo* ſive *Vitellio* dicans perſpectivam ſuam, ſive libros decem Optices, *Veritatis amatorem & univerſalium entium amore ſtudioſo devinctum* illum nuncupat. In gratiam Thomæ Aquinatis A. 1273. omnes libros *Ariſtotelis* de Græco in Latinum, verbum e verbo tranſtuliſſe traditur, *qua translatione Scholares adhuc hodierna die utuntur in Scholis*, (*b*) inquit auctor Chronici Slavici ad An. 1279. Vertit & *Simplicium* in Ariſtotelis IV. libros de Cœlo, qui ex *Gvilelmi Morbeti* hoc eſt Morbekæ noſtri interpretatione editi exſtant Venetiis 1540. fol. Deinde Simplicium in prædicamenta Ariſtotelis: tum *Galeni*, libros tres de alimentis ad Roſellum de Aretio, Medicum præcipuum: & *Hippocratem* de prognoſticationibus ægritudinum ſecundum motum Lunæ. *Procli* etiam Platonici Philoſophi de Providentia & eo quod in nobis, vulgatum a me T. VIII. Bibl. Græcæ pag. 465. ex Codice Holſteniano: & librum de decem dubitationibus circa Providentiam, & alium de malorum ſubſiſtentia. Utriuſque excerpta dedi ibid. pag. 498. 502. ſeq. Etiam elementationem Procli Theologicam a Gvilelmo de Morbeka Latine verſam notat illuſtris Leibnitius T. 1. Epiſtolarum pag. 421. atque in Bibliothecis Galliæ, Angliæ & Germaniæ adhuc ſervari illam verſionem notavit Oudinus T. 3. pag. 469. & Jacobus Quetif Tom. 1. p. 390. qui etiam tractatum Gvilelmi ineditum *de arte & ſcientia Geomantiæ* commemorat.

Joannes Morellus, Canonicus Regularis S. Dionyſii Remenſis, ſcriptor *Vitæ S. Erminiæ* varias viſiones & apparitiones A. 1395. illi factas referens. Joannis Gerſonis de illa judicium ac cenſura legitur Tom. 1. Opp. edit. novæ pag. 83. atque ideo Morelli hoc loco mentionem facere volui, quamquam Gallice ille non Latine ſcripſerit.

Otho Morena, Lotharii III. & Conradi II. Regis Legatus ſcripſit *Hiſtoriam rerum Laudenſium* (in Ducatu Mediolanenſi) cui ultimam manum addidit filius, *Acerbus Morena*. In hac hiſtoria illuſtrantur res geſtæ a Friderico I. Imperatore ab A. 1153. ad 1168. Hanc primus edidit atque eruditis notis illuſtravit Felix Oſius, Mediolanenſis, Profeſſor Patavinus, Venet. 1639. fol. Cum iiſdem recuſa legitur in tomo tertio theſauri Antiquitatum Italiæ Græviani, & ſine illis notis in tomo primo ſcriptorum Brunſvicenſium illuſtris Leibnitii pag. 806. Denique diverſa in multis ex Codd. Bibliothecæ Ambroſianæ, cum editione Oſiana ex adverſo poſita, & in Oſii notarum locum adjunctis novis celeberrimi Joſephi Antonii Saxii, Bibl. Ambroſianæ præfecti, & Anonymi Ord. Benedict. Monachi (Domni Caſparis Barettæ) in tomo ſexto Scriptorum Italiæ theſauri Muratoriani.

David Morganius, ſupra Tom. 2. pag. 16.

B. Mor apud Voſſium p. 680. & 819. ſcriptor *Vitæ B. Jacobi de Mevania*, de quo ſupra Tom. IV. pag. 6. edidit Leander Albertus libro de Viris illuſtribus Ord. Præd. Bononiæ 1517. fol. pag. 255. Integrum nomen *Bartholomæus Mortarius*, Italus, ejuſd. Ordinis, de quo Jacobus Echardus Tom. 2. pag. 86. ubi etiam *Orationes* illius memorantur.

Morigniacenſe Chronicon ſive Maurigniacenſis Monaſterii in diœceſi Senonenſi (*c*) auctoribus *Theulfo* & aliis Monachis ab A. 1108. ad 1147. libris II. editum in Ducheſnii Tom. IV. rerum Francor. pag. 359. 389. * Dominus de la Curne de S. Palaye Commentarium ſcripſit in illud Chronicon inſertum in opere *Memoires de litterature*

Tom.

(*a*) Jacobus Quetif de ſcriptoribus Dominicanis T. 1. pag. 389.

(*b*) In Erpoldi Lindenbrogii ſcriptoribus Septentrionalibus pag. 206. edit. a me curatæ.

(*c*) Sammarthan. Tom. IV. Galliæ Chriſtianæ pag. 668. ſeq.

Tom. XV. Monet ibi Lectores ſuos non ſatis accurate inſcribi in titulo Chronicon &c. ab An. Chriſti 1108. uſque ad Annum 1147. Non enim deſinit in reditu Ludovici VII. qui Anno illo reverſus eſt, ſed ulterius excurrit uſque ad obitum Thevini Abbatis Morigniacenſis, quem ultra triennium vitam prorogaſſe author commentarii hujus arbitratus eſt.

Morimundenſis Cœnobii, Ord. Ciſterc. a Papienſibus deſolati A. 1237. Hiſtoriam a ſynchrono ſcriptam edidit Ughellus Tom. IV. ubi de Archiepiſcopo Mediolanenſi Gvilelmo Ruzolio p. 183. 196.

Joannes Morlandinus, ſupra Tom. IV. pag. 106.

Daniel Morlaye. Tom. II. p. 12.

Thomas de la Moor, ſive *Morus*, Miles ſive nobilis Anglus, cujus commentarii de vita & nece Eduardi II. Angliæ Regis ab A. 1307. ad 1326. exſtant inter ſcriptores rerum Anglicarum a Cambdeno editos Francof. 1602. fol. ſed exſtant ex veteri Latina verſione Walteri Bakeri; nam Morus Gallice, non Latine ſcripſit. Vide Oudinum T. 3. pag. 799. & Gvilelmum Nichols in Bibliotheca Hiſtoricorum Angliæ pag. 79. ſeq.

Alius *Thomas Morus*, natus Londini A. 1480. Vir ingenio & meritis præſtans & Cancellarius Angliæ, notas ob cauſas Regis Henrici VIII. juſſu ſecuri percuſſus A. 1535. cujus vitam præter *Thomam Stapletonum* (*a*) *Henricumque Hodderdonum* (*b*) ſcripſit gener *Gvilelmus Roperus*, (*c*) vulgatam a Thoma Hearne Oxon. 1716. 8. & *Thomas Morus* abnepos (*d*) poſt auctorem Romæ A. 1625. extinctum editam Lond. 1627. 4. & nuper A. 1726. 8. ibidem recuſam: quibus addi poſſunt Auctor expoſitionis fidelis de morte Thomæ Mori, (*e*) & Georgius Lilius Britannus (*f*) in Mori elogio: Antonius Wood, (*g*) Jo. Jacobus Boiſſardus (*h*) Iſaacus Bullartus (*i*) Adolphus Clarmundus (*k*) ac præter Jovium alioſque innumerabiles Niceronus Tom. XXV. memoriarum de viris eruditis pag. 216. Opera Mori Baſil. 1563. Lovanii 1566. & noviſſime Francofurti 1689. fol. Latine prodierunt, *Hiſtoria Richardi III.* Angliæ Regis. *Ad Lutherum reſponſio* An. 1522. pro Rege Henrico VIII. quam ſub *Gvilelmi Roſſei* nomine ediderat. *Expoſitio paſſionis Chriſti*, ſcripta in Carcere. *Quod pro fide mors fugienda non ſit*. *Imploratio Divini auxilii*, ex Pſalmis. *Utopia* ſive de Optimo Reip. ſtatu libri duo, (toties recuſa & in alias verſa linguas, ut dixi in Bibliographia Antiquaria cap. 14. §. 16. ubi de aliis aliorum ſimilis argumenti atque inſtituti ſcriptis.) *Poemata* Mori atque *Epigrammata* ingenioſa & amœna ſeparatim edita a Beato Rhenano, & Pirkaimero dicata Baſil. 1520. 4. Dialogi *Luciani* e Græco verſi, & Declamatio qua *Luciani Tyrannicidæ* reſpondetur. *Epiſtolæ* ad diverſos cum Eraſmi ad Morum Epiſtolis & ad Huttenium de Mori vita, & Gvilelmi Corvini Nucerini ad Philippum Montanum ejuſdem argumenti. Denique, Opera Mori Anglice viderunt lucem Lond. 1557. 4.

Moſomenſis Monaſterii Ord. Bened. in diœceſi Remenſi *Chronicon* ab A. 971. ad 1033. editum a Dacherio Tom. VII. ſpicilegii pag. 623. cum appendice ad A. 1212. (edit. novæ Tom. 2. pag. 561. 573.)

Joannes Moven. Supra, Tom. IV. p. 106.

(*a*) Libro de tribus Thomis, Duaci 1588. Colon. 1599. 1612. 8. & inter Stapletoni opera Pariſ. 1620. fol. & ante opera Thomæ Mori.

(*b*) Lond. 1662.

(*c*) Acta Erud. 1718. pag. 475. Bibl. raiſonnèe T. VI. pag. 470.

(*d*) Acta Erud. 1727. pag. 31. Journal des Sav. 1726. Jul. p. 422.

(*e*) Pariſ. 1535. & in V. C. Frid. Jac. Beyſchlagii ſylloge opuſculorum pag. 243. 257.

(*f*) Ibid. pag. 238. 242. ex edit. Bal. 1571. 8.

(*g*) Antiquitatt. Oxon. Tom. 2. pag. 358. ſeq.

(*h*) Tom. 2. imag. 48. pag. 120.

(*i*) Tom. 1. Academiæ ſcientiar. p. 45.

(*k*) T. 3. vitarum p. 32.

Ægidius Moviſius (*Muiſius*, *Mucidus* &c.) Abbas S. Martini Tornacenſis, Ord. Bened. ab A. 1331. ad 1353. quo ætat. 83. diem obiit ſupremum. Scripſit *Chronicon de rebus geſtis Comitum Flandrenſium* ab A. 972. ad 1348. & de rebus geſtis Annorum 1349. ad 1352. ubi prolixa de deſtructione Judæorum & de ſecta flagellantium narratio. Præterea Valerius Andreas p. 27. Bibl. Belg. memorat tractatum *de his quæ* temporibus ſuis ante & poſt promotionem ſuam *in Cœnobio Martiniano acciderunt*, & *de Conſuetudinibus* in illo ſolitis obſervari: & *Catalogum Abbatum Cœnobii ſui* ad ſua uſque tempora, rhythmo Latino & Gallico: ut librum lamentationum aliaque rhythmo ſcripta Gallico prætermeam. Supra in *Ægidio Mucido* T. 1. pag. 23.

Gviardus de Moulins. Supra Tom. 3. pag. 123.

Moyſſiacenſe Chronicon ſupra *Moiſſiacenſe*.

Mucianus, infra *Mutianus*.

Ægidius Mucidus ſupra Tom. 1. pag. 23. & paullo ante, *Moviſius*.

Walterius de Muda, Monachus B. Mariæ de Thoſan (Doeſt) in Flandria, circa A. 1284. cujus *Compendium Vitæ B. Thorphimi* ſive *Thorfinni*, Epiſcopi Hammariæ in Norvvagia, defuncti in exilio, ſcriptum verſibus hexametris, edidit Carolus Viſch Bibl. Ciſterc. pag. 316. 317. Incip.

Spirat odore nimis flos hac in humo (*a*)
tumulatus.

Joannes de Muhlbach, *Muhlberg*. *Joannes Multonus*. Supra Tom. IV. p. 106.

Mundinus de Lentiis, Florentinus, Medicus & Anatomicus celebris, cujus *Anatome omnium humani corporis interiorum membrorum* ſæpius vulgata poſt primam editionem Papienſem Anno 1478. Vide Bibliothecas Medicas Lindenii, Merklini, Mangeti quibus addenda editio A. 1550. inſpecta Cangio, in cujus pag. 170. vixiſſe ſe teſtatur A. 1315. In iiſdem Bibliothecis & *Canones* Mundini *ſuper Meſuen*, cum Joannis Meſuæ operibus ſæpius editi memorantur. Floruit Meſue inter Medicos Arabes celebris, verſus medium ſeculum nonum. Ab hoc Mundino alii Mundinum Medicum Bononienſem diſtinguunt, eique Anatomiam malunt adſcribere: alii tertium quoque Mundinum inducunt Forojulienſem, cui *Synonyma Medica* tribuunt. Sed ego nihil explorati de illis potui reperire. * MS. Codex Bibliothecæ Cæſenatenſis, ſcriptus, ut ego conjicio, ſæculo XIV. non ambiguum præbet argumentum diſtinguendi Mundinum alterum a Florentino ejuſdem nominis plane diverſum; Tum & errorem arguit eorum, qui ſynonima medica Mundino attribuunt. En igitur illud, quod mihi inſpiciendum occurrit eandem bibliothecam viſenti in pluteo 14. *Synonima Magiſtri Simonis de Janua cum additionibus Magiſtri Mundini de Forojulio*.

Joannes Mundratus. Supra Tom. IV. pag. 106.

Mucius, *Mucianus*, infra, *Mut*.

Munio ſive *Martinus*, Mindonienſis ſive Vallobricenſis in Hiſpania Epiſcopus circa Ann. 1130. ut docet Nic. Antonius VII. 4. Bibl. veteris Hiſpanæ T. 2. p. 13. Quanquam Cangius eum cum altero confundens Munione, ait diem obiiſſe An. 1299. citans Vaſæum Chronici Hiſpaniæ cap. 4. cujus locum etiam attulit Voſſius p. 402. In eo nihil de illo anno, ſed cum laude mentio *hiſtoriæ Compoſtellanæ*, quam cum *Hugone* Gallo, Portulacenſi Antiſtite compoſuit de primordiis, ſucceſſibus & incrementis Eccleſiæ Compoſtellanæ continuatam deinde a *Gerardo* Canonico Compoſtellano. Utut laudata a multis, tamen a nemine adhuc in lucem publicam prolata eſt hæc hiſtoria quod ſciam.

Munio itidem Hiſpanus Ord. Præd. Generalis, qui inde Epiſcopus Palentinus atque illa quoque dejectus dignitate, Romæ A. 1299. in Cœnobio S. Sabi-

(*a*) Non *Hamo* ut Leyſerus pag. 1010. hiſt. poeſeos Latinæ medii ævi.

binæ rebus humanis valedixit. Hic Munio in vita S. Catharinæ Senenſis cap. 4. T. 3. Act. Sanctor. April. 30. pag. 872. traditur Sororibus de pœnitentia S. Dominici Regulam ſive *modum vivendi redegiſse in ſcriptis*.

Joannes Munſingerus ſive *Muntzingerus* Rector Scholæ Ulmenſis A. 1384. oratione habita & ſcriptis deinde emiſſis contendit corpus Chriſti in ſacra Cœna non eſſe *Deum*, atque ideo nec adorandum adoratione latriæ. Inde inter teſtes Veritatis relatus a Flacio p. 907. edit. primæ, & Joanne Wolfio lectionum memorabilium Tom. 1. pag. 691. Conferendum Judicium *Magiſtrorum Academiæ Pragenſis* de propoſitionibus quibuſdam Jo. Munſingeri editum a V. C. Jo. Georgio Schelhornio Tom. VIII. amœnitatum litterariar. p. 511. & *Magiſtrorum Viennenſis Academiæ* Tom. XI. p. 222.

Conradus a Mure ſupra Tom. 1. pag. 417.

Murenſis Cœnobii in Helvetia Ord. Bened. Origines circa A. 1130. & Acta fundationis in tomo ſecundo ſcriptorum de rebus Bambergenſibus, illuſtris Jo. Petri de Ludevvig pag. 399. ſeq. Frf. 1718. fol.

Joannes de Muris, *de Muro Vallium*, *Joannes Murrhonus*. Supra T. IV. pag. 107.

Muſæus, Maſſilienſis Eccleſiæ Presbyter qui ante An. 461. obiit, excerpſit hortatu Venerii Epiſcopi Maſſilienſis *Lectiones* totius anni feſtivis diebus aptas, *reſponſoria* etiam Pſalmorum, capitula temporibus & Lectionibus congruentia. Deinde ad Euſtachium Epiſcopum, Venerii ſucceſſorem, ſcripſit *Sacramentorum* egregium & non parvum Volumen, & *Homilias*. Hæc de eo Gennadius c. 79. ex Gennadio Honorius II. 78. Trithemius cap. 172. aliique. Non dubium eſt ex Lectionibus hiſce & reſponſoriis atque Sacramentorum libro plura hodie ſupereſſe. Vide Mabillonium lib. 1. de liturgia Gallicana cap. IV. Joſephum Mariam Thomaſium præf. ad Codices Sacramentorum, editos Rom. 1680. 4. & Jo. Pinium diſſ. de Liturgia Moſarabum p. 28. ſeq. ante Tom. VI. Act. Sanctor. Julii.

Muſſatus, ſupra *Albertinus* T. 1. pag. 39.

Joannes de Muſſis. Supra Tom. IV. p. 107.

Mutianus Scholaſticus, hoc eſt vir idoneus cauſis agendis in foro, Caſſiodori tempore, hoc eſt circa A. C. 550. utriuſque linguæ peritia clarus, in gratiam ejus Latine vertit *S. Chryſoſtomi homilias XXXIV. in Epiſtolam ad Hebræos*. Hæc verſio viri, ut ab eodem Caſſiodoro cap. VIII. Divinar. Lectionum appellatur, diſertiſſimi, doctique Henrico Savilio judice ac diligentis interpretis, etiamnum exſtat excuſa Coloniæ 1487. fol. cum prologo editoris Lilii Tifernatis ad Nicolaum V. & homiliis Chryſoſtomi de Jobo & patientia per Joannem Koelhoef de Lubek. Prodiit & Colon. 1530. 8. apud Joannem Gymnicum, atque inde Latinis Chryſoſtomi editionibus inſerta ex Wolfgangi Muſculi & Philippi Montani recognitione, ubi quandoque perperam *Mutius* pro Mutiano appellatur, quemadmodum & in Huetii libro de claris interpretibus. Conſulendum & Volumen duodecimum editionis Græco-Latinæ Montfauconianæ. Codicem Manuſcr. Heilsbrunnenſem, in quo multa ab editis diverſa reperit, memorat Jo. Ludevvig Hockerus in Bibliotheca Heilsbronnenſi pag. 25. Magna eſt hujus Muciani auctoritas apud Gabrielem Danielem (*a*) auctorem diſſ. de judiciis Criticorum & nuperi interpretis Gallici ſuper loco Chryſoſtomi homilia 3. in Epiſt. ad Hebræos, Pariſ. 1691. 4. Neſcio unde hauſerit Sirmondus ad Facundum, eumque ſecutus Colomeſius Obſervatt. ſacr. pag. 227. quod ſcripſit verſum a Mutiano etiam *Chryſoſtomum in Epiſtolam ad Philemonem*. Tranſlatum ab eo fuiſſe librum *Gaudentii de*

(*a*) Recueil de diverſes ouvrages, Pariſ. 1724. 4. Tom. 3. pag. 602.

Muſica, Caſſiodorus libro de Muſica teſtatum reliquit. Illa Mutiani verſio hodie non exſtat, exſtat autem Gaudentii liber Græce & Latine vulgatus inter Muſicos veteres a Marco Meibomio, Amſt. 1652. 4. de quo dictum in Bibl. Græca III. 10. p. 264. ſeq. Liber *Facundi* Hermiannenſis contra hunc Mucianum, ſive ut ſubinde appellat *Mocianum*, qui adverſus Occidentales Epiſcopos cum damnatoribus trium capitulorum communicare nolentes ſcripſerat, ſæpius prodiit in Facundi editionibus Pariſ. 1629. 8. & cum Optato, ibid. 1675. fol. & in Sirmondi Operibus T. 2. p. 825. Pariſ. 1696. & Venet. 1729. fol.

Mutinenſes Annales ab An. 1131. ad 1336. in theſauro ſcriptorum Italiæ Muratoriano T. XI. pag. 53. quibus adde *Mutinenſis urbis deſcriptionem* ſubjunctam vitæ S. Geminiani, Epiſcopi Mutinenſis, auctore Anonymo qui circa A. 910. floruit. In ejuſdem theſauri T. 2. parte 2. p. 691.

Huldricus Mutius Profeſſor Baſileenſis, cujus Chronicon ex probatioribus Germanicis ſcriptoribus in Latinam linguam translatum atque XXXI. libris Germanorum origines, mores, inſtituta, leges & memorabilia pace belloque geſta uſque ad menſem Auguſtum An. 1539. perſequens edidit Piſtorius T. 2. ſcriptor. Germaniæ Frf. 1584. 1613. & Ratisbonæ 1726. fol. ſecutus editionem Baſileenſem Anni 1539. de aliis ejus ſcriptis vide ſi placet Simlerum.

Mycon Diaconus, ſupra *Mico*.

Joannes de Mylis, *Joannes Mylvertonus*, ſupra T. IV. p. 107.

Myrſontius ſive *Myſrontius*. Inter ſcriptores rei agrimenſoriæ p. 254. & 255. edit. Goeſianæ *Latinus & Myſrontius togati Auguſtorum*, *de locis ſuburbanis vel diverſis itineribus*, *pergentium in ſuas regiones*. De ſcriptoribus hujus argumenti dictum in Bibl. Latina IV. 11.

Joannes de Myza. Supra Tom. IV. p. 107.

(*a*) Oudin. Tom. 2. pag. 867.

LIBER XIII.

JOannes *Nælduyk* ſive de *Nælduyco* Eques Hollandus defunctus A. 1489. Scriptor *Chronici Hollandiæ & Seelandiæ* a Theodorico Comite primo ad A. 1460. Sed neſcio an Latine legatur; nam Belgice Manuſcr. exſtat in Cottoniana p. 25. & prodiit Goudæ An. 1478. & ex Petri Scriverii recenſione Amſt. 1663. 4. Vide Oudinum T. 3. p. 2729.

Nagoldus ſive *Nalgodus*, vitioſe *Nalgendus*, Monachus Cluniacenſis, circa An. 1090. (*a*) ſcriptor *vitæ S. Odonis* Abbatis ab A. 926. ad 944. Cluniacenſis. Vide Andreæ du Cheſne Bibliothecam Cluniacenſem p. 1633. Exſtat apud Mabillonium T. V. Sanctor. Benedict. pag. 186. & *Vita S. Majoli* Abbatis Cluniacenſis An. 994. defuncti in Actis Sanctor. Tom. 2. Maji pag. 658. 668.

Naldus Naldius, Florentinus circa A. 1470. Hiſtoricus & Poeta, amicus Marſilii Ficini, qui eum *Phœbi delicias* appellat lib. 1. Epiſt. Tom. 1. Opp. pag. 620. Scripſit *vitam Jannotii Manetti* editam a celeb. Muratorio Tom. XVIII. theſauri rerum Italicarum & in Tom. IX. theſauri Burmanniani. De illa Diarium eruditorum Italiæ Tom. XI. pag. 340. ſeq. *Elegos* ejus laudat Hugolinus Verinus, lib. 2. de illuſtratione Florentiæ pag. 36. *notus & eſt elegis Naldus*. Et Politianus Epigrammate p. 297.

Dum celebrat Medicem Naldus, dum laudat amicum
Et pariter gemino raptus amore canit,
Tam lepidum unanimes illi ornavere libellum
Phœbus, Amor, Pallas, Gratia, Muſa, Fides.

Ejus *Haſtiludium*, ad Julianum Medicem, *Bucolica* ad Laurentium Medicem, & *Miracula in templo S. Annunciatæ de Florentia* memorat Julius Niger,

ger, in hiſtoria ſcriptorum Florentinorum p. 418.

* *Naldi Florentini*. Carmen in laudem Barbaciæ Siculi J. U. Conſultiſſimi exſtat impreſſum in fronte operis ejuſdem Andreæ Barbaciæ *de Verborum obligationibus* fol. Bononiæ 1497.

Nangii Chronicon. Supra *Gvilelmus de Nangis*, ſive *de Nangiaco*. T. 3. p. 156.

Nanno Stavrienſis, Friſo Philoſophus, circa A. 880. (non 1380. ut apud Kœnigium) a quo Radbodum Epiſcopum XIV. Trajectinum in ſeptem artibus excellenter imbutum ſcribit Joannes de Beka in Chronico Trajectino pag. 22. Scripſiſſe traditur in *Platonem* de Legibus & Rep. atque *Ariſtotelis* libros de Cœlo & Mundo atque Ethicam univerſam illuſtraſſe. Vide Suffridum Petri, Valerium Andream Svveertium.

Joannes Naſo ſive *Naſus*, ſupra T. IV. p. 107.

Petrus de Natalibus Venetus, Epiſcopus Equilinus (*a*) ſive Jeſulanus (aliis Eſculanus, Auſolanus) ſub Patriarcha Gradenſi, antea Plebanus exiſtens (*b*) SS. Apoſtolorum Venetiarum diœceſis Caſtellenſis A. 1396. ſcribere inchoavit *Catalogum Sanctorum* cum illorum Vitis & pro menſium numero diviſum in libros XII. quem jam Epiſcopus abſolvit A. 1372. Jacobo de Viragine (de quo ſupra Tom. 4. pag. 20.) & multis aliis diligentia & delectu præferendus. Prodiit primum (*c*) Vicentiæ 1493. fol. cum nonnullis *Sanctorum nuperrime Canonizatorum* geſtis, ſubjectis ab *Antonio Verle*, Nobili Vicentino: Hinc Argentinæ 1502. Lugd. 1508. 1514. & ex emendatione *Alberti Caſtellani*, Veneti, Ord. Præd. qui & ipſe Vitas plures addidit, Venet. 1516. 4. Denique Lugd. 1543. fol. * Catalogus Sanctorum authore Petro de Natalibus Epiſcopo Equilino prodiit equidem primum Vicentiæ anno hic adnotato curante Antonio Verle. Additamentum vero ab eodem Verle confectum eſt non de Sanctis tantummodo nuperrime *canonizatis*; id enim nullibi legitur in eadem editione, ſed de aliis nonnullis ſanctis indiſcriminatim, quamquam fateor duos vel tres ibi reperiri Sanctos tum recens in Divorum catalogum adlectos. Nec vera ſcribit Fabricius, diviſos nempe libros ab authore ſuo pro numero menſium; nam totum opus concluditur undecim libris; in duodecimum vero contulit author omnium Sanctorum, de quibus in ſuperioribus egerat, indicem alphabeticum.

Eſt autem apud me editio ejuſdem operis Veneta Anni 1616. a F. Alberto Caſtellano curata, in qua nihil lego de vitis Sanctorum a Verlio adjectis. Viciſſim autem Caſtellanus nihil de ſuo ibi dedit, niſi vitam S. Rochi Confeſſoris.

Martinus de Aſpilcueta Navarrus Canonici & Civilis Juris Conſultiſſimus, natus Ann. 1491. Hic Salmanticæ primum, deinde Conimbricæ Jus Pontificum docuit, hinc Romam profectus Pio V. Gregorio XIII. & Sixto V. charus fuit obiitque Romæ A. 1586. ætatis nonageſimo quinto. De quo Pancirollus de claris Legum interpretibus III. 55. Tomaſinus in elogiis A. 1630. editis pag. 79. Janus Nicius Erythræus in limine pinacothecæ primæ: Iſaacus Bullartius T. 2. Academiæ ſcientiar. pag. 30. Ghilinus Tom. 1. p. 168. Andreas Sauſſayus in Bellarmino continuato p. 30. Dupinius Bibl. Eccleſiaſt. Tom. 16. pag. 135. Sed inprimis Nic. Antonius Tom. 2. Bibl. novæ Hiſp. pag. 74. ſeq. & Niceronus Tom. V. memoriarum, editarum Gallice de eruditorum vitis, ſub init. Scripta Navarri junctim edita Rom. 1590. Lugd. 1597. & Romæ ac Venetiis, quæ auctior eſt editio commentarios aliquot poſt auctoris obitum repertos & 1594. 4. vulgatos ſimul complexa, 1602. fol. Tomus quintus & ſextus, Conſiliorum ſeu Reſponſorum libros quinque exhibet, editos etiam Lugd.

(*a*) Diarium eruditorum Italiæ Tom. XVI. pag. 449. ſeq.

(*b*) Id. pag. 459.

(*c*) Id. pag. 466.

Digitized by Google

Lugd. 1591. 4. duobus Vol. Manuale ſive Enchiridion Confeſſariorum ad Gregorium XIII. Rom. 1584. 4. Cætera recenſentur diſtincte a Poſſevino, Bellarmino & Nicerono.

Omitto *Petrum Navarrum*, Ducem Hiſpanum, qui primus per cuniculos tormentario pulvere repletos propugnacula disjicere, arceſque evertere docuit circa A. 1503.

Joannes Nauclerus ſupra T. IV. p. 107.

Nazariani Annales breves de rebus Francicis ab A. 707. ad 790. ſcripti in Cœnobio Laurishamenſi ad Rhenum, in quo S. Nazarii corpus collocatum traditur: editi a Frehero in Corpore hiſtoriæ Francicæ: inde a Ducheſnio T. 2. rerum Francorum pag. 3. 6. & ex alio pleniore Codice Gvelferbytano a Burchardo Gotthelf Struvio inter annales Fuldenſes & Chronicon Laurishamenſe in nova editione rerum Germanicarum Freheri T. 1. p. 79. 82.

Nazarius Auctor *Panegyrici*, tertiis quinquennalibus dicti Conſtantino M. A. 321. & fortaſſe alterius etiam, habiti Treveris A. 313. Vide quæ in Bibl. Latina II. 22.

Nebridius (*Niſridius*, & vitioſe *Tigridius* Epiſcopus in Hiſpania Egarenſis, aliis perperam Agathenſis, aliis Barcinocenſis) frater Juſti Urgelitani, Juſtiniani Valentini atque Elpidii, pluribus Synodis interfuit ab Ann. 516. ad 546. ſcripſiſſe etiam quædam teſtatur Iſidorus Hiſpalenſis c. 21. de S. E. nullum tamen ſcriptum nominans de titulo. Vide Nic. Antonium lib. IV. Bibl. veteris Hiſpanæ cap. 1.

Ælius Antonius (*a*) *Nebriſſenſis*, (*de Lebrixa*) inter primos litterarum inſtauratores in Hiſpania, docuit Salmanticæ ac denique Compluti, Ximenio Mæcenate uſus: atque cum in omni genere ſcientiarum ſcriptorumque verſatus & peritus linguarum potuiſſet pro varia & late patente eruditione ſua quodcunque nomen aliud eruditæ artis ac doctrinæ cum laude & ſuffragio doctorum ſibi uſurpare, nihil tamen, Vive (*b*) teſte, dici & haberi maluit quam Grammaticus, quanquam decoratus deinde non modo Grammatici & Rhetoris, ſed etiam Chronographi ſive Hiſtorici Regii titulo ac dignitate. Diem obiit Compluti apoplexia correptus A. 1522. 2. Jul. annos natus LXXVII. De hoc Viro præter alios conſulendus Nicolaus Antonius T. 1. Bibl. novæ Hiſpanæ pag. 104. 109. cui jungi poteſt Colomeſii Hiſpania, Orientalis p. 223. ubi Jovii aliorumque multorum præclara teſtimonia: & Jacobus Gaddius Tom. 2. de ſcriptoribus pag. 91. ſeq. Dupinii Bibl. Eccleſ. Tom. XIV. pag. 120. (*c*) Clarmundus Tom. VII. vitarum p. 37. Jo. Hubnerus Centur. VIII. Bibl. hiſtoric. Hamb. p. 55. ſeq. Ghilinus T. 2. p. 71. Acta Erud. A. 1683. pag. 225. &c. Sed ecce tibi ejus ſcripta:

Ars Grammatica contexta verſibus, ſæpius excuſa ac pueris ediſcenda tradita in Hiſpania, Catholicorum Regum privilegio, ut notatum Valerio Andreæ in Catalogo ſcriptorum Hiſpaniæ pag. 14. ſeq. verſa etiam Hiſpanice ab auctore in gratiam Eliſabethæ Reginæ.

Introductiones in Latinam Grammaticam, ſeu *de ſermone Latino* libri V. cum commentariis tum Antonii ipſius, tum aliorum, etiam Fabiani filii frequenter editæ, de quibus videndus Nic. Antonius Tom. 1. Bibl. novæ Hiſpanæ pag. 106. ſeq. additum etiam *parvum vocabularium* vocum ſcholaſticis magnis neceſſariarum.

Repetitiones ſive Lectiones *decem*, Salmanticæ A. 1507. ſeq. editæ Grammatici pleræque argumenti & ſexta, ſeptima & octava de menſuris, ponderibus & numeris.

In-

(*a*) Cognomen ejus ignorare ſe non diffitetur Naudæus in libro *Maſcurat* pag. 97. negatque ſe illud uſquam potuiſſe reperire, perinde ut nec Roberti Sorbonici, Petri Aponenſis, Gentilis de Fulgineo, Petri Alliacenſis, Nicolai de Clemangis, Ambroſii Calepini, Petri Marſi, Antonii Minturni & Andreæ Alciati.

(*b*) Vives 2. de cauſis corruptarum artium p. 72.

(*c*) Acta Erud. 1703. pag. 256.

Inſtitutiones linguæ Græcæ apud Cantabros Lucronii editæ, teſte Andrea Reſenio.

Grammatica linguæ Caſtellanæ. Salmanticæ 1492. 4. Compluti 1517. 4.

Dictionarium in quatuor tributum partes, quarum *prima* voces Latinas cum Hiſpanica verſione exhibet: *ſecunda*, regionum, urbium, montium, fluminum nomina propria. *Tertia* recentiores ac vulgares eorundem appellationes. *Quarta* denique voces Hiſpanicas cum Latina interpretatione. Hoc Dictionarium plus ſimplici vice, & plus quam decies mille vocabulis auctum Nebriſſenſis ipſe vulgavit, editionibus autem pluribus poſt illius mortem repetitis & a Nic. Antonio pag. 107. memoratis addenda melior, expreſſa ex Madritenſi, & variis non contemnendis locupletata acceſſionibus, in lucem data Lugduni 1683. fol. de quo Acta Erud. illius anni pag. 225. Tironibus magis quam provectioribus utile hoc Lexicon notat Vives lib. 3. de tradendis diſciplinis pag. 296. pro illa tamen ætate de induſtria & doctrina auctoris teſtari ſatis poteſt.

De aſſe, Latine & Hiſpanice, ad Eliſabetham Reginam.

De Seſtertiis.

De Digitorum ſupputatione. Granatæ 1535.

Eleganzias Romanzadas, ex Stephani Fliſci Synonymis. Antiquariæ 1586. 4. teſte Nic. Antonio.

Lexicon Latino-Gallicum Pariſ. 1523.

Dictionarium trilingue. Gadd.

De liberis educandis.

Collationes Antiquitatum ad Joannem de Ponſeca, Palentinum Epiſcopum, editæ Hiſpali.

Etymologicon, non editum ut videtur.

Artis Rhetoricæ compendioſa coaptatio ex Ariſtotele, Cicerone & Quintiliano. Compluti 1529. 8. Granatæ 1583.

Index verborum veterum & raro uſitatorum apud *Terentium*, ordine Alphabetico, una cum dictionario, cui etiam juncta præter *Valerium Probum* de notis antiquarum litterarum, *Verba Legum XII. Tabularum* ex Aymari Rivallii Allobrogis hiſtoria Juris Civilis.

Ecphraſes in *Virgilium*, ad uſus tironum. Granatæ 1546. 4.

In *Perſium* Pariſ. 1527. 8. apud Rob. Stephanum & Lucronii 1529. 8.

In *Juvenalem*, in obſcuriora *Plinii*, in *Aratorem*, necdum, ut puto, edita.

In *Prudentii* hymnos ſive librum καθημερινῶν, & in Pſychomachiam, Lucronii 1512. 4. & Jo. Sychardo recenſente Baſil. 1540. 8. & in Prudentio Joannis Weitzii, Hanov. 1613. 8.

Sedulii opus Paſchale & in illud enarrationes. Compluti 1524. 4. & Baſil. 1541. 8. cum Juvenco.

Segmenta ex Epiſtolis Pauli, Petri, Jacobi, Joannis & ex Prophetis legenda per anni circulum. *Orationes* ſive preces, & *Hymni* cum expoſitione, *Homiliæ* diverſorum Auctorum *in Evangelia* per annum. Granatæ 1541. 4.

Sanctorum Acta, ſive *Vitæ* quædam cum additionibus marginalibus. Lucronii 1527.

Homiliæ tres ad Juvenes de vinea ſpirituali, exſtant in Orthodoxographis Baſil. 1569. fol. p. 1934.

De litteris Hebraicis.

Quinquagenas tres locorum ſacræ Scripturæ non vulgariter enarratorum compoſuit Nebriſſenſis, cum a Cardinali Ximenio (*a*) cooptatus eſſet inter eos qui Bibliis Complutenſibus in lucem edendis operam ſuam addixiſſent cum Demetrio Luca Cretenſi, Didaco Lopide Stunica, Ferdinando Nonio Pinciano, aliiſque: ſed *quinquagena tertia* tantum lucem vidit, voces Sacrarum litterarum quinquaginta erudite illuſtrans ordine Alphabetico. Pariſ. 1520. 4. Baſil. 1543. 8. & cum Angeli Caninii locis Hebraicis Novi Teſt. Antvverpiæ 1600. 8. recenſente Gaſpare Bellero, qui & Gaſparis Varrerii diſſertationem de Ophira regione adjunxit. Recuſa eſt hæc quinquagena, ſicut Caninii & Varrerii jam dictæ lucubrationes quoque in Criticis ſa-

(*a*) Alvarus Gomeſius de vita Ximenii lib. 2. p. 43.

ſacris Anglis Londini, Francofurti & Amſtelodami excuſis, tomo octavo. Quinquagena prima & ſecunda ſuppreſſa eſt per cenſuram Didaci Dexæ, Dominicani, Epiſcopi Palentini, qui tunc Inquiſitorem hæreticæ pravitatis in Hiſpania agebat, poſtea Arciepiſcopus Hiſpalenſis. Siquidem ut a Nebriſſenſi in *apologia ad Ximenium* (*a*) ſcriptum eſt, *bonus ille Præſul in tota quæſtione ſua nihil magis laborabat, quam ut duarum linguarum* (Hebraicæ & Græcæ) *ex quibus religio noſtra pendet, neque ullum veſtigium relinqueretur, per quod ad dignoſcendam in rebus dubiis certitudinem pervenire poſſemus. Apologiam autem hanc ſcripſimus, quo tempore apud* Quæſtorem Maximum hæreticæ impietatis *accuſabamur, quod ignari ſacrarum litterarum auſi ſumus ſola Grammaticæ artis fiducia incognitum opus attrectare*.

Rerum a Ferdinando Catholico & Eliſabetha, Hiſpaniarum Regibus geſtarum decades duæ ſive potius *decadis* primæ libri primores ſeptem (*b*) & *decadis ſecundæ libri quatuor primores* ſive tres cum quarti parte, deſinente in Anno 1485. nec non *belli Navaricenſis* ſive *Navarrenſis* de occupata An. 1512. Navarra ſuperiore *libri duo*, una cum Roderici Archiepiſcopi Chronicis prodierunt edente filio Xanto JCto, Granatæ, 1545. fol. & in rerum Hiſpanicarum ſcriptoribus variis a Rob. Belo collectis Francof. 1579. tomo ſecundo: nec non in Andreæ Schotti Hiſpania illuſtrata tomo 1. Francof. 1603. Exſtant & Gallice verſi hi libri Francof. 1573. & Hiſpanice Vallisoleti ſive Pinciæ 1565. fol. Nebriſſenſem vero a Ferdinando Pulgari, qui Hiſpanice res Ferdinandi ſcripſit, argumentum Decadum ſuarum ſumſiſſe, recte negant Vaſæus ac Sepulveda, cum Nebriſſenſis ipſe in prologo ad Ferdinandum, ſcripto An. 1509. profiteatur ſe iis quæ tradit interfuiſſe, vel illa accepiſſe ab iis qui præſentes interfuere. Majori diligentia & fide quam dictionis elegantia ſcripſiſſe, Jo. Marianæ eſt judicium lib. XXVI. hiſt. Hiſpan. cap. 5.

Coſmographia ad D. Joannem Stunicam, Archiepiſcopum Hiſpalenſem atque *introductorium in Coſmographicos libros*.

Vafre dicta Philoſophorum, carminibus Latinis reddita. *Epithalamium* in nuptiis clariſſimorum Luſitaniæ Principum, *Alphonſi & Eliſabethæ*. *Salutationes* aliquæ ad Patriam, & Carmen *de profectione Regum ad Compoſtellam*. Granatæ 1534. 4. & Antiquariæ 1577. 4.

Lexicon juris Civilis, contra inſignes quoſdam Accurſii errores. Antvverp. 1527. 8. Lugd. 1537. Pariſ. 1549. 1594. Venet. 1606. 1612. 8.

Lexicon Artis Medicamentariæ, Compluti 1518. & interpretatio vocum *Dioſcoridis*.

Alexander Neckam. Supra T. 1. pag. 66.

Nellus de S. Geminiano, Florentinus JCtus celebris circa An. 1420. ſcripſit tractatum *de Bannitis*, & alium *de teſtibus*. Vide Julii Nigri hiſtoriam ſcriptorum Florentinorum p. 419. * Tractatum Nelli *de reprobatione teſtium* impreſſum vetuſtis typis, ſed loco & anno incertis, cum adjuncto alphabetico indice manu Felini ſervat ejuſdem Felini Bibliotheca Codd. 166. Tractatus de Bannitis abſolutus A. 1423. prodiit Piſciæ A. 1486. fol.

De *Nennio*, ſive *Ninno* uno an duobus, juniorisque familiari *Samuele* Britanno, & de *Elboto* ſive *Elvodugo* Præceptore ita obſcura & incerta ſunt omnia, ut definire aliquid vix ac ne vix quidem liceat. Ajunt vetuſtiorem *Nennium*, Audacem cognomine Luddi Regis, Caſſibellanique, manu Julii Cæſaris neci dati fratrem (*c*) ex Bardorum cantionibus & Flaminum ſcriptis rerum Britannicarum hiſtoriam patrio ſermo-

(*a*) Nic. Antonius q. 109. Imbonatus Bibl. Latino Hebr. p. 315.

(*b*) Culpæ plagiariorum defectum illum tribuit Voſſius pag. 658.

(*c*) Gvil. Nicholſon Bibl. hiſtoricorum Angliæ p. 33. Baleus Centur. 1. c. 20.

mone compoſuiſſe. Eam Latine verſam deinde a *Nennio* juniore, Bannochorenſis Cœnobii Monacho primum, poſtea Abbate circa A. 620. Hunc alii eundem cum *Gilda Hibernico* (*a*) faciunt circa A. 860. (de quo ſupra T. 3. p. 61.) alii confundunt cum *Dinotho* (*b*) circa An. 601. (de quo ſupra Tom. 2. pag. 29.) Joannes Lelandus cap. 47. narrat ſe in Bibliotheca quadam Nennium *de Origine Britanniæ* vidiſſe, ſed deprehendiſſe pro theſauro carbones, & ſcriptum totum ſplendidis mendaciis, anilibus fabulis & prodigioſa confuſum barbarie. In aliis inde Bibliothecis incidiſſe in *duo exemplaria plane antiquiſſima, ex quibus deprehendi non incorruptam auctoris hiſtoriam. Multa illic de Britannorum origine & genealogiis ac urbibus, tum de Arturio & Saxonum tyrannide. Liquet eum Britannum fuiſſe ex multis vocabulis, quæ interſerit, Britannicis, ſtuduiſſe quoque illum in finibus Scotorum Hiberniensium: de quorum rebus geſtis pauca, ſed antiqua ſcribit. Inciderat Henricus Venatodunenſis* (*c*) *quadringentis ab hinc annis in Nennii hiſtoriam, ſed nomine ignotam: id quod eo maxime liquet loco, quo fortia Arturii bella recitat*. Hoc eſt *Eulogium Britanniæ* ſive *Hiſtoria Britonum* capitibus LXV. (*d*) auctore Nennio, quam inter ſcriptores XV. edidit Thomas Galeus Tom. 1. p. 93. 115. una cum appendice duplici pag. 116. 118. & Variæ lectiones Codicum Cantabrigienſium, Cottonianorum, aliorumque, quorum alii *Gildæ*, alii nomen Nennii præferunt p. 119. 133. Jungendus & Leibnitius, qui Tom. 1. ſcriptorum Brunſvicenſium pag. 32. 40. cum notis ſuis exhibet excerpta ex Nennio de Anglo-Saxonum introitu in Britanniam. In hoc Eulogio omnia reperiuntur, quæ per ſex librorum titulos Nennio tribuunt Baleus Centur. I. cap. 74. eumque ſecuti Pitſeus pag. 106. Voſſius p. 263. & alii: *De origine Britannorum, de urbibus eorundem, Eulogium Britanniæ, apologia quædam, Coſmographia hiſtoriæ Mundi* & *additiones Gildæ*. Addit Pitſeus in Morvvicenſi Carmelitarum Bibliotheca ſervatam quandam hiſtoriam Nennii, ad quam annotationes ſcripſerit *Samuel* Britannus. Non magna eſt Nennii auctoritas apud Henricum Mauritium (*e*) in defenſione Epiſcopatus diœceſani p. 153. ſeq.

S. Neotus Adulphus (ſive Adulphi Ethelvvolphi) filius Reguli Cantiorum, Ecberti Regis Viſiſaxonum nepos: Harinſtocenſis in Anglia Monachus, defunctus A. 883. prid. Cal. Aug. quo memoria ejus recolitur. Duos de hujus Neoti vita libros Manuſcriptos vidiſſe ſe narrat Lelandus cap. 113. Ejus *exhortationes ad Regem Ælfredum* pro Gymnaſio Oxonienſi condendo A. 873. & *ad Martinum II.* pro ejuſdem confirmatione, memorat Baleus II. 23. & Pitſeus pag. 167. ſeq. S. Neoti *Chronicon*. Vide ſupra, *Aſſerius*.

Nerius Capponius, nobilis Florentinus, *Cini Capponii filius*, qui monumenta hiſtorica *de rebus Florentinorum*, quæ Pater ab A. 1378. ad 1419. deduxerat, continuavit uſque ad A. 1465. Utriuſque lucubrationes vulgatæ a celeberrimo Muratorio Tomo XVIII. theſauri rerum Italicarum, (*f*) & in Tomo XX. Vita Nerii Capponii ſcripta a *Bartholomæo* Platinenſi. Vide & Julii Nigri hiſtoriam ſcriptorum Florentinorum pag. 237. & 419.

Nerius Donati filius, cujus & Patris *Annales Senenſes* ab A. 1352. ad 1381. ſed Italice ſcriptos eidem laudato Muratorio debemus, qui illos tomo decimo quinto (*g*) theſauri inſeruit.

Nesheimenſe Chronicon.

Neſtor Dionyſius, Novarienſis Advo-

(*a*) Oudinus Tom. 2. pag. 73.
(*b*) Vide Caveum ad A. 620.
(*c*) Henricus de Soliaco, Wintonienſis Epiſcopus de quo ſupra Tom. 3. pag. 229. ſeq.
(*d*) In Manuſcr. Parkerian. pag. 18. cap. LXXV.
(*e*) Acta Erud. 1692. pag. 395.
(*f*) Acta Erud. 1732. pag. 564. ſeq. & A. 1733. pag. 396.
(*g*) Acta Erud. A. 1730. pag. 395.

catus (*a*) Ord. Minor. (*b*) ſcripſit & Duci Ludovico Sfortiæ dedicavit *Lexicon* pro illa ætate non penitus (*c*) adſpernandum, poſt Gaſparinum *Barzizum*, Georgium Merulam, Domitium Calderinum, Tortellium, Nic. de Lyra *Vallæque* elegantiarum libros & poſt *Mammotreptum*, *Papiam*, *Britonem*, *Ugutionem* & *Catholicon Joannis de Balbis* &c. de quibus ſuo loco, & quos laudat de nomine ac ſubinde etiam redarguit, Ugutionem ſomniantem præcipue. Lexicon illud poſt editiones primam in Italia, & ſecundam Anni 1488. (*d*) & Pariſienſem Anni 1496. & *quartam* Argentor. 1502. quam laudat Cangius §. 51. præf. habeo recenſitum a Joanne Tacuino & quintum editum Argentorat. 1507. fol. ſubjunctum exhibens ejuſdem Neſtoris *de octo partibus Orationis*, *de compoſitione eleganti*, *&* *notandis quibuſdam* nec non librum *de ſyllabarum quantitate*. * Auctoris hujus olim mihi occurrit editio ſecunda, quæ Venetiis prodiit Ann. 1488. atque in ea plures parum nobis notos ſcriptores ab eodem Neſtore ſive laudatos, ſive expenſos offendi. Nonnullos mihi tunc exſcripſi, quos hic exhibeo, ut olim feſtinanter adnotavi, Albinus, Alexander, Alexander Nekam, Acrom, Aufidius, Apulegius, & Apulejus, Aufuſtius, Claudius Quadrigarius, Hoſalius, Julianus, Tedicus, Niſus, Parmeniſcus, Macer de Herbis, Pronapides, Petrus Riga, Serenus Lyricus, Serenus Phyſicus, Titinius, Tyrianus, Tobias, Valgius, Usbicus, Ugannius, Viſellus. Ceteros ut magis notos nihil moror. Ex his nonnullos hic habes a Fabricio illuſtratos, ſive a me expenſos, de cæteris ne nomen quidem novi.

Neſtorius hæreſiarches A. 439. defunctus de quo Gennadius cap. 53. aliique in Bibl. Græca Tom. IX. p. 282. ſeq. a me laudati, ſua Græce non Latine ſcripſit: de quorundam tamen veteri Latina verſione dictum ſupra in *Mario Mercatore*.

Ægidius Nettelet, ſupra Tom. 1. p. 23.

Thomas Netterus Vallidenus ſive *Waldenſis* (*e*) ex vico Walden in agro Angliæ Eſſexienſi, Carmelita, apud Henricum IV. V. & VI. Angliæ Reges gratioſus, Conciliis Piſano & Conſtantienſi interfuit, obiitque Rothomagi Anno 1430. de quo Lelandus cap. 532. Baleus VII. 84. Bzovius ad An. 1430. n. 80. Pitſeus pag. *616*. ſeq. Algerius p. 337. & Oudinus Tom. 3. pag. 2214. ſeq. Ejus ſcripta: *Doctrinale Antiquitatum Fidei Eccleſiæ Catholicæ* adverſus Wicleſitas & Huſſitas tripartitum (*f*) ad Martinum V. Pariſ. 1532. fol. Salmanticæ 1556. & Venet. 1571. fol. Liber *contra hæreſes Joannis Wicklefi & Joannis Ouldcaſtel*. *Rationes & motiva & reprobationes XLV. articulorum Wiclefi & ſectatoris Joannis Huſs*, Manuſcriptæ in Bibliothecis Angliæ. Memorantur præterea apud Lelandum: Commentaria *in Geneſin*, *Exodum*, *Leviticum*, *Proverbia Salomonis*, (*g*) *Acta Apoſtolorum*, *Epiſtolas Pauli* & *Canonicam Petri Epiſtolam*. *In IV. libros Sententiarum*. *Defenſorium Pacis*. (*h*) *De Evangelica Veritate*. *De fide*, *per dialogos VII*. *Quæſtionum ordinariarum* liber, & alius *Determinationum*. *De religione perfectorum*. *De corpore Chriſti*. *De paupertate Chriſti*. *De præſcientia & prædeſtinatione*. *De indulgentiis*. (*i*) *De Divinatione*. (*k*) *Sacræ Conciones*. *Epiſtolæ*. (*l*) *Ora-*

ra-

(*a*) Laz. Auguſtinus Cotta in Muſeo Novarienſi p. 234.

(*b*) Waddingus Bibl. Ord. Minor. pag. 262.

(*c*) Paulus Merula ad Ennium pag. 549. gloſſas Neſtoris negat manibus terendas eſſe rudium vel indoctorum.

(*d*) Diarium eruditorum Italiæ Tom. X. pag. 250.

(*e*) Neutiquam a ſecta. vide Diarium eruditorum Italiæ Tom. XIV. pag. 28.

(*f*) Pars ſecunda *de Sacramentis*, tertia *de Sacramentalibus*.

(*g*) Baleo *in Sapientiam Philonis*, Pitſeo *Salomonis*.

(*h*) *Libri duo*. Pitſeus pag. 619.

(*i*) Idem Pitſeus tractatum *de Indulgentiis*, *jejuniis* &c. habet pro *parte quarta Doctrinalis*.

(*k*) *Ad Principes*. Id.

(*l*) *Epiſtolæ CLXIV. ad diverſos*. Baleus & Pitſeus.

rationes ad Principes . De re Grammatica . Commentarii in Iſagogen Porphyrii . In Ariſtotelis Prædicamenta & de Sophiſticis Elenchis . In Phyſica , de Cœlo & Mundo , Meteororum libros , & de anima , libros Metaphyſicorum , Ethicorumque . Introductio ad Naturalia , & liber Naturalium Quæſtionum . Addit Baleus : *Reſponſa in Concilio Piſano . Ad Clerum in eodem Concilio . Coràm Sigiſmundo Rege . Ad Conſtantienſe Concilium . Propoſitiones ad Principes . Gravamina Fratrum contra Oxonienſes . In remediarium converſorum .* (*a*) *Sermones in funere Regis . Collationes ſolennes . Sermones coram Rege . Sermones ad Clerum Oxonienſem . Summulas Logicales .* Pitſeus *Lecturas* & *Ambaſiata .* Ab eodem collectus *faſciculus Zizaniorum Magiſtri Joannis Wicklefi cum tritico ,* ſive opuſculorum XXXIX. varii argumenti , quæ recenſentur in Catalogo Manuſcriptorum Bibl. Bodlejanæ num. 3629. p. 174. & apud Oudinum T. 3. p. 2216.

Neubrigenſis . Supra , *Gvilelmus Litle* T. 3. p. 156.

Nevelonis , Corbejenſis Monachi , varia Patrum loca in Bibl. Sangermannianæ Codice 394. lecta in Cangio .

* Scripſit pariter Martyrologium Simul & Necrologium in quo nomina eorum apparent , qui Abbatiam Corbejenſem ſuis largitionibus ditarunt . Martyrologium vero nihil eſſe aliud quam epitomen amplioris Martyrologii Adonis Viennenſis affirmant ii , quibus conſulere in MS. Codice opus illud datum fuit . Vide authores Hiſtoriæ literariæ Gallicæ Tom. VIII. p. 591. qui & monent vixiſſe Nevelonem circa A. 1096.

Ambroſius Nicander Toletanus commentitius Poeta noni ut fingunt ſeculi & ſcriptor *martyrii S. Cyriaci* de quo Nic. Antonius in Bibl. nova Hiſpana T. 1. p. pag. 53. ſeq. & veteris Tom. 1. p. 372. ſeq. ubi *hecatoſtichon* illi tributum , *de æde Lauretina .*

Nicaſius de Voerd , ſive *Vordanus* Mechlinienſis Brabantinus , inter cœcos eruditos memorabilis , Sacerdos & Theologiæ ac juris Canonici Doctor defunctus Coloniæ An. 1492. De eo Trithemius cap. 876. de S. E. & de luminaribus Germaniæ cap. 234. Valerius Andreas p. 678. Sveertius p. 571. &c. Ejus *caſus* & *commentarii in IV. libros Inſtitutionum* , quos Coloniæ centum amplius auditores ex ejus ore excepere , prodierunt Colon. 1493. Lipſiæ 1541. Lugdun. 1566. fol. Idem Lovanii explicavit *IV. libros Sententiarum , & Quæſtiones varias* diſputavit in Scholis , varioſque *Sermones* ſacros habuit . *Arbor Conſanguinitatis , affinitatis , conſanguinitatiſque ſpiritualis* cum apoſtillationibus *Mag. Joannis Stehelin* , prodiit Colon. 1508. 4. & ſine anno ac loco , præmiſſum auctoris epitaphium habens a *Rudolpho Langio* . Scripſit & ad me , inquit Trithemius , quaſdam non inelegantes Epiſtolas , in quarum una ſatis copioſa omnem hiſtoriam fortunæ ſuæ contexuit , & ſi prædicta opuſcula feciſſet , interrogatus pridem a me , humiliter confeſſus fuit .

Niceas , (*b*) *Romacianæ* (*c*) *Civitatis Epiſcopus , compoſuit ſimplici & nitido ſermone* competentibus ad Baptiſmum (*d*) Inſtructionis libellos ſex : *in quibus continet* primus *qualiter ſe debeant habere Competentes qui ad Baptiſmi gratiam cupiunt pervenire .* Secundus *eſt de Gentilitatis erroribus : in quo dicit ſuo pæne tempore* Melodium (*e*) *quendam patrem ſamilias ob liberalitatem , &* Gadarium *ruſticum ob fortitudinem ab Ethni-*

(*a*) Pitſeus : *converſorium* , rectius ut videtur .

(*b*) Paulino & aliis , etiam in nonnullis Gennadii Codicibus rectius *Nicetas* . Vide Tillemontium Tom. 10. memoriar. pag. 621. ſeq. Acta Sanctor. Tom. 4. Jun. 22. pag. 243.

(*c*) Romacianam Daciæ mediterraneæ intellige , cujus ut & Daciæ Ripenſis Epiſcopus Nicetas A. 391. interfuit condemnationi Bonoſi . Vide Tillemontium pag. 622. & Pagium ad A. 369. VI. ſeq.

(*d*) *Competentes* ex Catechumenis atque Audientibus dicebantur , qui poſt inſtructionem Fidei jam erant Baptiſmi Candidati . Vide Cangium & Joſephi Vicecomitis de ritibus Baptiſmi lib. 3. cap. 1. ſeq. Nicetæ libelli hodie non exſtant : habemus autem ejuſdem argumenti Catecheſes Cyrilli Hieroſol. & Joannis Chryſoſtomi .

(*e*) Al. *Melchidium , Melgidium , Meladium .*

cis eſſe inter Deos translatos. Tertius *liber de fide unicæ Majeſtatis*. Quartus *adverſus Genethlologiam*. Quintus *de Symbolo*. (*a*) Sextus de agni Paſchalis *victima*. *Edidit & ad* lapſam virginem *libellum* (*b*) *pæne omnibus labentibus*, *emendationis incentivum*. Hæc de Nicea Gennadius c. 22. atque ex eo Honorius II. 22. & Trithemius c. 118.

Nicetas Aquilejenſis Epiſcopus, ad quem Epiſtola LXXVII. Leonis Magni data A. 458. vide Queſnellum ad Leonem, & Noriſii hiſt. Pelagianam lib. 2. c. 12. p. 166.

Nicetas Dacianus, idem cum *Nicea* de quo ſupra.

Nicetas Epiſcopus, cujus ſcripta quędam manu exarata in Codice Pompoſiani Monaſterii complexo S. Ambroſii & Fulgentii de SS. Trinitate & Fulgentii de creaturis a *Deo* de nihilo creatis. Scripta illa Nicetæ in Epiſtola Henrici clerici ex illo Monaſterio ad Stephanum Philoſophiæ fonte decenter imbutum A. 1093. data & a celeberrimo Montfaucono vulgata in Diario Italico p. 84. hæc ſunt: *De ratione Fidei*. *De Spiritus S. potentia*. *De diverſis appellationibus Domino noſtro Jeſu Chriſto convenientibus*.

Niceti Epiſcopi *librum de Fide* commendat Caſſiodorus cap. 16. Inſtitutionum Divinarum. Incertum an eundem cum libro quinto *Niceæ* de quo ſupra.

Nicetium Trajectenſem circa A. 536. quem memorat Cangius Epiſcopum, nullum reperio, neque meminit citato loco Dacherius: qui etiam *Nicetii* Lugdunenſis, qui eadem vixit tempeſtate ait nihil exſtare, quod eum auctorem opuſculorum ſub Nicetii Trevirenſis nomine editorum poſſit ſuadere.

S. Nicetius Trevirenſis ab A. 527. ad 566. Epiſcopus, de quo Baronius ad Martyrolog. Rom. V. Decembr. Sammarthani T. 1. Galliæ Chriſtianæ pag. 717. ſeq. & Oudinus Tom. 1. p. 1449. ſeq. Nicetii Epiſcopi tractatus *de vigiliis* perperam tributus *S. Hieronymo* atque inter ejus ſcripta editus, ſed auctori ſuo reſtitutus a Dacherio T. 3. ſpicilegii (edit. novæ T. 1. pag. 221.) ubi inſcribitur *de vigiliis ſervorum Dei*, nec tamen de Monachorum ſed de Laicorum vigiliis agitur, nec Abbatis hic ſermo eſt ad Monachos, ſed Epiſcopi populum alloquentis, nt bene obſervavit Valeſius ad Sozomeni VIII. 8. pag. 162. Subjunxit Dacherius Sermonem *de Pſalmodiæ bono*, quem una cum ſuperiore ad Nicetium ſive Nicetam Dacorum Epiſcopum (hoc eſt *Niceam* de quo ſupra) retulere Codices Manuſcripti inſpecti Labbeo p. 26. Bibl. novæ Manuſcriptorum. Exſtant & ejus *Epiſtolæ duæ* a Sirmondo primum T. 1. Concilior. Galliæ p. 310. 322. & a Carolo Cointio Tom. 2. Annal. Francor. p. 80. & 25. atque inde in romis Conciliorum vulgatæ, una *ad Juſtinianum Imp.* qua eum extrema ætate in hæreſin Phantaſiaſtarum & Aphthardocetarum prolabi viſum revocat ab errore: & altera *ad Chlodoſuvindam* (Gregorio Turonenſi IV. 3. & 35. Glotſindam) Reginam Langobardorum, ut Alboinum Regem ſponſum ſuum ab errore Arianorum ad fidem Catholicam adducat.

S. Nicolaus I. cognomento *Magnus* (*c*) Romanus patria, & Papa Romanus ab A. 858. 25. Mart. ad A. 867. Nov. 12. cujus *Epiſtolæ* centum circiter exſtant junctim editæ in tomis Conciliorum Binii Tom. VI. ſive tomi tertii parte I. & Regia Tom. XXII. Labbei Tom. VIII. Harduini Tom. V. & maxime Coleti Veneta Tom. X. ubi appendix etiam tertia ex Baluzii Tom. V. Mi-

(*a*) Videntur falli qui hunc putant eſſe librum de Symbolo, qui legitur in appendice ad tomum ſecundum Operum S. Ambroſii pag. 321. edit. Benedictin.

(*b*) Libellus hujus argumenti exſtat inter S. Hieronymi Opera & S. Ambroſii Tom. 2. pag. 305. Sed Hieronymi eſſe ille non poteſt, cum auctor ſe prodat Epiſcopum. S. Ambroſium nihil vetat de eodem argumento ſcripſiſſe, uti fecit etiam S. Baſilius. Omitto quod Novatianiſmi arguitur hujus auctor libelli a Poſſevino & aliis. Vide Oudin. T. 1. pag. 1249. 1250.

(*c*) Gonzalo Illeſcas Tom. I. pag. 283. Labbeus Tom. 2. de S. E. p. 127.

Digitized by Google

V. Miſcellan. pag. 479. 485. 487. & Dacherii Tom. 12. ſpicileg. pag. 42. (Tom. 1. edit. novæ p. 596.) Earum omnium notitiam tradidi Tom. XI. Bibl. Græcæ pag. 530. ſeq. Ex his Epiſtolas ſexdecim cauſam Photii ſpectantes & in iiſdem illam *ad Michaelem Imperator.* quam ab ipſo ſcriptam notavit Anaſtaſius Bibl. & *Decreta* ex Gratiano in unum collecta & ſub XX. titulis digeſta edidit Jo. Cochleus, Lipſiæ 1536. 4. Inde Romæ 1542. fol. Coloniæ atque alibi recuſa notavit Lud. Jacobus Bibl. *Pontificiæ* pag. 163. Alias Epiſtolas quaſdam Jo. Cordeſius edidit cum Hincmari Remenſis Epiſtolis Pariſ. 1615. 4. Longe plures ex iiſdem Epiſtolæ obviæ in tomo tertio Conciliorum Galliæ, recenſente Sirmondo, & apud Baronium Tom. X. Annal. *Reſponſa ad Conſulta Bulgarorum*, Capita LVI. vulgavit Franciſcus Turrianus cum Conſtitutionibus Apoſtolicis ex Græco, Canonibuſque Nicænis LXXX. ex Arabico Latine verſis, Antverp. 1578. fol. inde Baronius ad A. 866. num. 7. De *Salomone* Rege Martyre in Britannia Aremorica, ad cujus legationem capita reſponſionum Nicolai I. Papæ publicavit Sirmondus T. 3. p. 275. conſulenda Acta Sanctorum. T. VI. Junii 25. pag. 248. ſeq. Præter Epiſtolas laudatas a Sigeberto c. 102. Durandus IV. 21. de Officiis & Trithemius c. 277. Nicolao I. tribuunt *Sequentiarum* uſum in Eccleſiis Gallicanis ad Miſſas cantandarum, Notgero Abbate S. Galli procurante. Confirmationem fundationis Monaſterii Vizeliacenſis dedit Dacherius ad Gvibertum Novigentinum p. 655. ſeq. * Pontificis hujus Epiſtolas, quæ ad hanc diem ſine Ordine, & confuſe datæ fuerant a Collectoribus, nunc mea opera in Chronologicum Ordinem digeſtæ ſunt; quam Chronotaxim vide in Supplemento meorum Conciliorum T. I. pag. 965. Decreta etiam nonnulla ejuſdem Pontificis, quæ olim reperi in MS. Codice Lucenſi, ibidem adjeci cum Epiſtolis aliis ejuſdem hnc illuc palantibus. Vide ibid.

Nicolaus II. antea dictus *Gerardus de Burgundia*, ex Epiſcopo Florentino Papa Romanus ab A. 1059. Jan. 31. ad A. 1061. Jun. 24. Ejus *Epiſtolæ IX.* in tomis Conciliorum, de quibus Tom. XI. Bibl. Græcæ pag. 582. Lud. Jacobus etiam laudat Papyrium Maſſonum in ſua Epiſtolarum Pontificiarum collectione, Pariſ. 1611. edita. *Decreta*, apud Ivonem, Gratianum &c. atque in Baluzii Tom. VII. Miſc. pag. 67. 68. *Bulla* A. 1060. data in ejuſdem Baluzii appendice ad Marcam Hiſpanicam pag. 1145. *Decretum de electione Romani Pontificis* apud Jo. Georg. Eccardum Tom. 2. Corporis Scriptorum medii ævi pag. 21.

Nicolaus III. antea *Joannes Cajetanus Urſinus*, Romanus, ob morum honeſtatem *Compoſitus* dictus teſte *Volaterrano:* fuit Papa ab A. 1277. Nov. 25. ad A. 1280. Auguſt. 23. *Super Regulam S. Franciſci* expoſitionem edidit, quam inter alias Decretales de Verborum ſignificationibus inſeri ordinavit, teſte Nic. Triveto ad A. 1277. Ludovicus Jacobus pag. 165. teſtatur *Regeſti* ejus ſive *Epiſtolarum* duo Volumina in Bibl. Vaticana aſſervari, ex quibus in tomis Conciliorum nullas reperio, paucas apud Bzovium, plures vero apud Raynaldum in Annalbus ad illos annos: & in Laur. Cherubini Bullario Tom. 1. pag. 181. duas Conſtitutiones. Idem Lud. Jacobus Nicolao III. etiam tribuit librum *de electione dignitatum*. Epiſtola *ad Philippum III. Francorum Regem* edita a Dacherio Tom. XI. pag. 381. (edit. novæ Tom. 3. pag. 683.) alia a Baluzio T. VI. Miſc. p. 440.

Nicolaus IV. Picenus, Aſculanus, antea dictus *Hieronymus*, Ord. Minor. ex Epiſcopo Præneſtino Papa Romanus ab A. 1288. Febr. 22. ad A. 1292. April. 14. Hujus *Conſtitutiones VI.* exſtant in Bullario Cherubini Tom. I. pag. 185. ſeq. atque in his etiam illa pro Benedictinis, Congregationis Cluniacenſis, quam Pariſ. 1619. 8. editam Caveus memorat ex Lud. Jacobo, qui etiam tria hujus Nicolai volumina Epi-

Digitized by Google

piſtolarum in Vaticana ſervari pag. 166. eſt teſtatus. Ex his Epiſtolis centenæ fere publicatæ a Waddingo in Annalibus Ord. Minorum, appendice ad Tomum ſecundum: a Raynaldo etiam paucæ quædam, & plures a Bzovio ad illos annos quibus Nicolaus præfuit. A Trithemio cap. 510. traditur etiam ſcripſiſſe: *In aliquot libros S. Scripturæ. In libros IV. Magiſtri Sententiarum. Sermones* de Sanctis & de tempore. *Summas* varias addit Lud. Jacobus: ſed quod pag. 165. ei quoque tribuit librum ad Patres Congregatos in Conciliis Generalibus Patavii, emendandum eſt ex Waddingi Bibliotheca Ord. Minor. pag. 173. ubi laudat ejus *Epiſtolam egregiam ad Patres Capituli Generalis Patavini*.

Nicolaus V. Lucenſis, antea dictus *Thomas Lucanus Sarzanus*, ex Epiſcopo Bononienſi Papa ab A. 1447. Mart. 6. ad 1455. Mart. 25. inſtaurandis litteris præclarus eruditorum Mæcenas atque ἐργοδιώκτης, cujus vitam a *Jannotio Manetto* (*a*) libris quatuor traditam exſpectamus ab illuſtri Muratorio. Orationem Æneæ Sylvii de morte Eugenii IV. & creatione Nicolai V. edidit Baluzius Tom. VII. Miſc. pag. 525. *Conſtitutiones quatuor* Nicolai V. exſtant in Bullario Laertii Cherubini Tom. 1. pag. 374. quarum prima eſt A. 1447. de *Concordatis* (*b*) cum Friderico III. & Principibus Germaniæ, quæ obvia eſt etiam apud Bzovium ad A. 1448. n. 1. *Epiſtolas XII.* ad Carolum VII. Regem Francorum, ad Gvilelmum Franciæ Cancellarium & ad Franciſcum Sforziam, Ducem Mediolan. edidit Dacherius T. IV. ſpicileg. pag. 334. (edit. novæ Tom. 3. pag. 767. 774. 776. 777. 779. 784. 790. 794.) repetitas etiam una cum aviſamentis de extinguendo ſchiſmate, in recentioribus Conciliorum editionibus (ut dixi Tom. XI. Bibl. Græcæ pag. 684.) & in noviſſima Coleti, tomo XIX. Plures Epiſtolæ obviæ apud Raynaldum, Bzoviumque & tomo quinto Annalium Waddingi. Epiſtolam ad Palæologum Imp. Cpolitan. cum Græca verſione Theodori Gazæ memorat Lud. Jacobus pag. 167. Bibl. Pontificiæ: & aliam datam ad Canonicos Belnenſes. Privilegium Majori Monaſterio S. Martini Turon. datum edidit Dacherius ad Gvibertum Novigentinum pag. 593. ſeq.

Nicolaus V. antea Petrus de Corbario Rainalluccius, Ord. Minor. *Antipapa* ab A. 1328. 12. Maj. ad A. 1330. Auguſt. 25. Ejus *Confeſſio* qua Papatui in manus Joannis XXII. Avenione renunciavit, legitur tum alibi tum in Baluzii Papis Avenionenſibus Tom. 1. pag. 146. cujus Baluzii de hoc Nicolao conſulendæ notæ ſunt pag. 702. ſeq. & 1417. Conferendus etiam *tenor converſionis, abjurationis & reconciliationis* in Edmundi Martene Tom. 2. anecdotorum pag. 807. 815. atque ibidem plura ad hunc Antipapam ſpectantia, in Joannis Papæ XXII. proceſſu adverſus Ludovicum Bavarum Imper. Plura etiam apud Raynaldum, Bzovium, Spondanum & in tomo quarto breviarii Pontificum Antonii Pagi, pag. 90. ſeq.

Gloſſulam ſuper Chriſti imitatione huic Nicolao tribuit Baleus XIII. 39. atque ex eo Simlerus & Ludovicus Jacobus pag. 236. Bibl. Pontificiæ. Idem Baleus vitioſe Remalucium vocat pro Rainalluccio.

Nicolaus Abbas, infra, *Nicolaus Tudeſcus*.

Nicolaus Acciajolus. Supra Tom. 1. pag. 3.

Nicolaus Anglus, Monachus *S. Albani* Ord. Bened. cujus eſt *Epiſtola* inter Epiſtolas Petri Cellenſis IX. 9. quam ſequitur perinde dentata Petri reſponſio. Fallitur Lelandus c. 156. eumque ſecuti Baleus II. 79. & Piteus, p. 208. qui ajunt Nicolaum Abbatem fani S. Albani librum ſive ut Baleus & Pit-

ſeus,

(*a*) Supra Tom. 4. pag. 24.

(*b*) Confer. Jo. Schilteri notas ad calcem Franciſci Duareni librorum VIII. de ſacris Eccleſiæ miniſteriis & beneficiis. Jen. 1699. 8. Georgii Branden collectanea 1694. 8. Jac. Frid. Gregorii de gravaminibus nationis Germanicæ p. 237. ſeq.

Digitized by Google

ſeus, libros duos *de Conceptione B. Virginis* ſcripſiſſe ad Hugonem Abbatem ſani Remigii. Nam ut ex illis Epiſtolis videre eſt, ſcripſit de eo argumento ad Petrum, ex Cellenſi Abbatem S. Remigii Remenſis, & poſtea ab A. 1182. Carnotenſem Epiſcopum.

Nicolaus Albergatus ſive *de Albergatis* Bononienſis, Ordinis Carthuſiani gloria, Legatus ad Concilium Baſileenſe, Ferrariam item & Florentiam: Epiſcopus ab A. 1417. Bononienſis & ab A. 1426. R. E. Cardinalis Presbyter, defunctus Senis, cum Eugenium IV. comitaretur A. 1444. Vide Ughellum Tom. 2. pag. 31. ſeq. qui præter Orationem in funere ejus habitam a Poggio Florentino, (*a*) laudat vitæ ſcriptores Jacobum Zenonem, Epiſcopum Feltrenſem, Joannem Leonem Romanum Ord. Præd. in opere Manuſcr. de Concilio Baſileenſi, aliosque multos, quibus adde G. Joſephum Eggs purpuræ doctæ libro 3. n. XIV. Tom. 2. pag. 66. ſeq. & ejuſdem novum ſupplementum pag. 568. ubi de recentiore ejuſdem familiæ ornamento *Nicolao Albergato* ab A. 1644. ad 1686. Cardinali differens, etiam alios ſenioris Albergati vitæ & virtutum prædicatores celebrat, Bonaventuram Caballum ab Amantea Ord. Minor. & Ludovicum Donium Attichium, Epiſcopum Eduenſem. Scripta ejus ab Iſmaele Bumaldo pag. 172. de doctis Bononienſibus, ab Ughello aliisque memorantur: *Recollecta* multæ lectionis de inexcuſabili peccatoris nequitia: *Orationes* ad Venetos & ad Philippum Ducem Mediol. pro pace: *Sermones* multi atque *Epiſtolæ*.

Nicolaus de Albertinis de Prato, Hetruſcus, Ord. Præd. ex Epiſcopo Spoletano Cardinalis Epiſcopus Oſtienſis ab A. 1303. ad 1321. Ejus *Acta Legationum* ſub Bonifacio VIII. Benedicto XI. Clemente V. & Joanne XXII. in archivis Romanis ſervari non dubitat Jacobus Quetif Tom. 1. Bibl. Dominicanor. pag. 547. ubi etiam ejus tractatum *de paradiſo*, atque alium *de Comitiorum Pontificalium habendorum ratione* commemorat.

Nicolaus de Alexandria Statiellorum Liguriæ (a Nicolao Alexandrino Myrepſo, Græco Medico longe diverſus) Ord. Præd. circa A. 1433. ſcripſit *in IV. libros Sententiarum*. id. Tom. 1. p. 782.

Nicolaus de Alſentia, infra, *Nicolaus Crutzenacenſis*.

Nicolaus Amatus, Scholaſticus circa A. 1397. cujus Commentarium in priora & poſteriora Analytica Ariſtotelis Cangius evolvit in Bibliotheca S. Germani de Pratis, Cod. 806.

Nicolaus Ambianenſis, cujus librum *de fide Catholica*, Manuſcriptum memorat Sanderus pag. 361. Idem etiam *Chronicon* compoſuit, quod in Codice Puteano 125. Cangius evolvit, & Labbeus p. 14. Bibl. novæ MSS.

Nicolaus de Vercellis Abbas *S. Andreæ* de Sexta prope Januam ſive Genuam Ord. Ciſterc. circa A. 1290. cujus *Sermones* de feſtis Sanctorum, Manuſcriptos evolvit Oudinus Tom. 3. pag. 656.

Nicolaus de Aneſiaco Aruernus Ord. Præd. circa A. 1320. ſcriptor *tabulæ ſuper Decretales*. Vide Jacobum Quetif T. 1. pag. 549.

Nicolaus Anglicus, Supra, *Hadrianus IV.* Tom. 3. pag. 178.

Nicolaus ab Aquapendente Hetruriæ, Auguſtinianorum Provincialis Romanus defunctus A. 1456. cujus laudantur Tractatus *de peccato originali*, itemque alius *de Baptiſmo* & *Quadrageſimale* & *Sermones de Sanctis*. Vide Philippi Elſſii encomiaſticon Auguſtinianorum p. 501.

Nicolaus ab Aquavilla Ord. Minor. circa A. 1317. cujus *Sermones* de Nativitate, de Sanctis & de tempore per anni circulum a Waddingo pag. 262. ſeq. memorantur.

Nicolaus Kempht *de Argentina*, diſcipu-

(*a*) Poggi Orationem cum vita Albergati a Jacobo Zeno & Carolo Sigonio ſcripta edidit Georgius Garnefelt, Carthuſianus. Colon. 1618. 4.

Digitized by Google

pulus Nicolai de Dinkelſpuhel, Magiſter Viennenſis, Monachus Carthuſianus ab A. 1440. & ab A. 1451. Prior Carthuſiæ Gemnicenſis in Auſtria, defunctus centenarius A. 1497. Ejus dialogum tripartitum *de recto ſtudiorum fine ac ordine & fugiendis vitæ vanitatibus* edidit Bernardus Pez Tom. IV. Bibl. aſceticæ pag. 257. 492. Ejuſdem librum *de diſcretione*, præcipue in Religioſis ſive Monachis, id. Tom. IX. pag. 381. 532. Cætera ejus ſcripta ex laudati Pezii prolegomenis ad Tom. IV. referre juvat; ſunt enim hæc: *Regulæ Grammaticales. Diſputata ſuper libris Poſteriorum Ariſtotelis. Alphabetarium Divini amoris*, quod Gerſoni alii, alii Joanni Nidero maluerunt tribuere. *De proponentibus Religionis ingreſſum. Memoriale primorum principiorum in Scholis Virtutum*, ſive *Modus vivendi in Ordine, præcipue Carthuſienſi. De charitate ſive amicitia vera & ficta. De peccatis Charitati contrariis. Documenta SS. Patrum* contra prædicta vitia. *De ſuſpicionibus. De tendentia ad perfectionem. De modo confitendi venialia peccata. De affectibus formandis in Horis*, ſive in Officio Divino. *Expoſitio Canonis & totius Miſſæ. De modo tenendi ſe in Capitulo*, ſive de Capitulo Religioſorum. *De colloquio. Super ſtatuta Ordinis Carthuſienſis. De ſtabilitate. De tribus eſſentialibus omnis Religionis. De ſollicitudine Superiorum habenda erga ſubditorum Salutem. De confirmatione & Regula approbata Ordinis Carthuſienſis. De regno Dei. De oſtenſione regni Dei. Tres gradus aſcendendi in triplici triclinio mentis.* Tractatus quinquepartitus *de Myſtica Theologia. Expoſitionis Cantici Canticorum, libri VIII. De modo perveniendi ad perfectam Dei & proximi dilectionem. Collationes* ſeu ſermones breves ſuper Evangelia Dominicalia de ſenſu anagogico perducente ad unionem mentis cum *Deo. Sermones in Evangelia Dominicalia* ad reformandos Religioſorum mores. *Appendix de quibuſdam feſtis* ad jam dictas Collationes. *Liber Sermonum ſuper Epiſtolas & Evangelia totius anni. Sermones in feſta Sanctorum.*

Nicolaus de Arimino, Ord. Minor. & S. Theol. Profeſſor circa A. 1413. ſcripſit vitam & *geſta Raynaldi Concoregii* ex Epiſcopo Vicentino Archiepiſcopi ab A. 1303. ad 1321. Ravennatis. Edidit Ughellus Tom. 2. Italiæ ſacræ pag. 382. 387. edit. novæ.

Nicolaus Aſtonus, Anglus Theologus & A. 1360. Cancellarius (*a*) Oxonienſis, cujus Lecturas Ordinarias & Quæſtiones ſuper Magiſtrum Sententiarum memorat Pitſeus pag. 888. ex Balei XII. 18.

Nicolaus Auguſta, Venetus, Ord. Præd. defunctus A. 1446. ſcripſit *concordantias antilogiarum Ariſtotelis*. Commentaria in libros ejus Logicos: & Poſtillas ſuper libros Biblicos pleroſque. Vide Jacobum Quetif Tom. 1. pag. 806.

Nicolaus de Auximo, ſive *Auximanus*, Picenus, Ord. Minor. familiaris Bernardini Senenſis circa A. 1427. Palæſtinam juſſu Martini V. adiit, ibique Vicariatu Provinciæ S. Angeli & locorum ſanctorum functus eſt: atque Hieroſolymis redux in Cœnobio Aræ Cœli diem obiit ſupremum. De eo præter Poſſevinum, Waddingus Tom. V. Annalium & Bibliothec. Ord. Minor. pag. 263. & H. Warthonus ad Caveum. Ejus ſcripta: *Summa Caſuum Conſcientiæ*, Venet. 1494. *Supplementum ad Summam Piſanellam*, Mediolan. 1484. Venet. 1489. 4. *Interrogatorium Confeſſorum* Venet. 1489. 8. *Liber legis Canonicæ*, ſive librorum Juris Canonici epitome. *Sermones, Quadrageſimale*, atque Italice: *Commentarius in regulam Ord. Minorum.*

* Sunt apud me editiones duæ ſupplementi ad ſummam Paſinellam authore Nicolao de Auximo, quarum, ut apparet, vetuſtiſſima in fine mutila eſt, ut locus & tempus editionis deſideretur. Alter vero codex ſignatur Venetiis anno 1477. (non ergo 1489. ut hic) Poſtremum vero hoc in fine adjun-

(*a*) Anton. Wood Antiquitatt. Oxon. Tom. 2. pag. 117.

junĉta exhibet conſilia Alexandri de Nevo negantis fas eſſe vocari Judæos, ut fœnerationem exerceant.

Nicolai de *Auximo* Tractatus de Vanitatibus extat in MS. codice Latino 776. Bibliothecæ Taurinenſis. Ejuſdem *ſpiritualis Quadriga* extat in MS. cod. Felini; qui forte liber nihil eſt aliud, quam Quadrageſimale hic a Fabricio indicatum.

Nicolaus Bagnatorius, Brixianus Ord. Præd. circa A. 1516. ſcripſit *Vitam Conradini Bornada*, Brixiani ex eodem Ordine, defuncti Bononiæ A. 1429. Edidit Leander Albertus in opere de illuſtribus Viris Ord. Prædicatorii pag. 249. Laudant Voſſius pag. 816. & Jacobus Echardus Tom. 2. Bibl. Dominicanor. pag. 34.

Nicolaus Baleo VII. 52. *Bayarde*, *Bajardus* Pitſeo pag. 588. aliis *de Briacho Briatho*, rectius *da Byard*, (de Biardo, de Viardo:) non Anglus ſed Gallus, nec ad A. 1410. ſed ad A. 1250. referendus. Vide eandem Bibl. Dominicanorum Tom. 1. pag. 123. ſeq. Scripſit *Summam de abſtinentia*, tum *Diſtinctiones* Theologicas, ſive conceptus prædicabiles: Placita Theologica & Lectiones, Sermoneſque de tempore, Quadrageſimales & de Sanctis.

Nicolaus Barianus (vitioſe *Barſanus*) Placentinus, Auguſtinianus circa A. 1490. ſcripſit *Cauſam Vitalianam* de præcedentia Auguſtinianorum præ Franciſcanis. Cremonæ 1500. Tractatum *de Monte impietatis*, ſive contra uſuras menſarum quæ montes pietatis vocantur, Cremonæ 1496. & cum Dorothei Aſciani ſive Matthiæ Zimmermanni libro de montibus pietatis Romanenſis & *Franciſci Papaſavæ* JCti Patavini deciſione contra montes pietatis Lipſ. 1670. 4. *Quadrageſimale*. *Quodlibeticum LXXVII. quæſtionum prædicabilium*, Bonon. 1501. 4. Vide Poſſevinum, Elſſium & H. Warthonum ad Caveum. * Vixiſſe certo conſtat uſque ad annum 1501. an vero ulterius ignoratur. Præter libros hic a Fabricio indicatos ſcripſit etiam *diſtinctionum Theologicarum* librum unum, ac *placita Theologica* cum *ſermonibus de Sanctis*. Hæc P. Gandolfo in diſſert. de ducentis Auguſtinianis.

Nicolaus de Bibera ſive *Bibrach*, Thuringiæ oppido, Teutonicus, Gymnaſii Erfordenſis Magiſter circa A. 1290. Scripſit teſte Trithemio cap. 504. tam metro quam proſa non pauca opuſcula: præter *Epiſtolas* tamen nihil aliud commemorat quam *de cavendo malo* librum, cui titulus eſt, *occultus*, quem carmine & ſoluta oratione compoſuit Erfordiæ. Nec plura refert Trithemius libro de luminaribus Germaniæ cap. 93. Ex illo libro quem Manuſcriptum evolvit Flacius (impreſſum enim Erfordiæ noli Hendreichio credere) nonnulla affert in Catalogo teſtium Veritatis pag. 865. ſeq. editionis primæ. Ex Flacio Jo. Wolfius Tom. 1. lection. memorabilium pag. 564.

Nicolaus e Bitonto, ſive potius *Bittonio* (al. Brittonio) Umber Ord. Minor. circa A. 1413. cujus nihil niſi *Sermones Quadrageſimales* a Waddingo memorari video.

Nicolaus Bituntinus Epiſcopus, infra *Nicolaus Buthroti*.

S. Nicolaus Boccaſinus, Tarviſinus, ſupra *Benedictus XI.* Papa, T. 1. p. 196.

Nicolaus Bonetus Hiſpanus Ord. Minor. circa A. 1480. Hujus *Poſtilla in Geneſin & Commentarius in IV. libros Sententiarum* a Waddingo pag. 263. memoratur: *Commentarius in Metaphyſica Ariſtotelis* prodiit Barcinone 1493. & Venet. 1505. His adde tractatum *de Conceptione B. Virginis*, juſſu Clementis V. ſcriptum & *formalitates e doctrina Scoti*. De monſtroſo ejus errore ſupra in *Andrea Boucher* Tom. 1. pag. 92. & in *Eymerico* T. 2. p. 131.

Nicolaus Borgheſius ſive *Burgenſius*, Eques & Senator Senenſis, circa A. 1483. ſcriptor *vitæ S. Franciſci Senenſis* Ord. Servor. B. Mariæ Virginis, de qua Voſſius pag. 714. *Vitæ B. Peregrini Latioſi*, Ordinis Servorum, Forolivii in

Æmilia defunſti poſt A. 1330. quæ exſtat in Actis Sanctor. Tom. 3. April. 30. pag. 837. 839. *Vita S. Catharinæ Senenſis*, editæ Venet. 1501. ex qua in iiſdem Actis pag. 977. quædam afferuntur. Denique *Vitæ Joachimi Senenſis*, adhuc, quod ſciam, ineditæ, & *Vitæ Jacobi Philippi* Presbyteri, Ord. Servor. defuncti Faventiæ in Æmilia, quæ prodiit in Archangeli Gianii, Florentini centuria tertia Annalium illius Ordinis, editorum Bononiæ 1622. fol. atque inde in Actis Sanctor. T. VI. Maji 25. pag. 167. 169. * Vita Joachimi Picolominei Senenſis, & Franciſci Patritii itidem Senenſis prodiit Lucæ anno 1725. in Appendice ad Vitas Italicas eorundem Joachimi, & Franciſci, quas vulgavit P. Benedictus Angelus Maria Canali Ord. Servor. Adjecit in fine vitam S. Peregrini Latioſi ab eodem Burgheſio ſcriptam, quam Bollandiſtæ conquiſitam nullibi repererant.

Nicolaus Boteleshamus Anglus, Carmelita, Pariſiis inter Sorbonicos ac deinde Cantabrigiæ Theologiam docuit, obiitque A. 1435. Vide Lelandum cap. 544. qui ei tribuit *Commentarios in Petrum Langobardum* & librum *Theologicarum Quæſtionum*. Addit Baleus VII. 94. *Tabulare ſtudentium*, *Concionesque* & *Lecturas* & *in Cantica Ridevallis*. Baleum ſequuntur Pitſeus pag. 625. Poſſevinus, Simlerus, Alegrius pag. 342. Hendreichius pag. 970. pandect. Brandenburg. Ridevallum intellige *Adilredum* Abbatem *Riedvallenſem* de quo ſupra T. 1. p. 11. ſeq.

Nicolaus Botrontinenſis. Infra, *Nicolaus Buthroti*.

Nicolaus de Braia poſt obitum Ludovici VIII. Francorum Regis qui ab A. 1223. ad 1226. præfuit, ſcripſit ejus geſta carmine heroico, illudque dedicavit Epiſcopo ab A. 1228. ad 1248. Pariſienſi, Gvilelmo Arvemo. Incipit:

Magnanimi Regis Ludovici fortia geſta
Quam probus extiterit, quæ bellica Gallia vidit &c.

Editum eſt a Franciſco du Cheſne Tom. V. rerum Francorum pag. 290. 322.

Nicolaus Breakſpeare, ſupra *Hadrianus* IV. T. 3. p. 178.

Nicolaum Brechendolum ſive *Brehemdalum* Grammaticum Anglum Cangius laudat ex Pitſeo, qui pag. 889. ejus librum *de verbis deponentibus*; atque alium *de verborum ſignificationibus* memorat. Baleo XII. 85. *Breckendale* appellari video.

Nicolaus Brigamus, Anglus JCtus, ſcripſit *Venationes rerum memorabilium*, & *rerum quotidianarum libros XII.* Sed junior eſt; nam a Baleo IX. 48. traditur claruiſſe A. 1550. *Poemata* etiam illius memorat Pitſeus pag. 750.

Nicolaus Brunfeldus Pitſeo pag. 889. laudatus Hiſtoriographus Anglus, ſcriptor Chronicorum, maxime de rebus patriæ ſuæ. Apud alios altum de hoc ſilentium.

Nicolaus Bungeius ſive *de Bungey* Anglus Norfolcienſis, Sacellanus Epiſcopi Londinenſis circa A. 1440. Scripſit *adnotationes Chronicorum*, ut Gvil. Botonero teſte (non Nicolao Brigamo, ut legas apud Voſſium pag. 633.) referunt Baleus XI. 45. & Pitſeus p. 628.

Nicolaus Burgenſius, ſupra *Nicolaus Borgheſius*.

Nicolaus natione Germanus, Ord. Præd. Epiſcopus *Buthroti*, ſive *Botrontinenſis* in Albania, ſcripſit ad Clementem V. *relationem de itinere Henrici VII. Italico & de rebus ab A.* 1310. *ad* 1313. quibus ipſe vixit. Edidit Baluzius Tom. 2. Paparum Avenionenſium pag. 1143. 1230. & poſt Baluzium Muratorius T. IX. theſauri rerum Italicarum. Vide Oudinum Tom. 3. pag. 736. & Jacobum Quetif, Tom. 1. pag. 522. qui notat vitioſe hunc Nicolaum a quibuſdam *Bituntinum*, *Botudinenſem*, *Bondinenſem* vel *Bomdomitinum* appellari.

Nicolaus Cantolupus (Cantilovve) Anglus, Carmelitarum Prior (non Epiſcopus ut vocatur apud Alegrium pag. 345.) diem obiit Northamtoniæ Anno 1441. Ejus *hiſtoriam de Antiquitate & Ori-*

Origine Univerſitatis Cantabrigienſis edidit cum Thomæ Sprotti Chronico Thomas Hearne, Lond. 1719. 8. Scripſit præterea *in primum librum Sententiarum*, & *de laude ſui Ordinis*, teſte Lelando c. 547. Addit Baleus VIII. 5. (cui male *Cantilepus* dicitur) *Chronicon epitomen* a rerum originibus, *Hiſtoriarum appendices*, a temporibus Innocentii III. & *Quadrageſimales Conciones*. Eadem Pitſeus pag. 635. Encomium Ordinis ſui, ſive partem ejus priorem vidiſſe ſe refert Brianus Tvvyne in apologia Academiæ Oxonienſis, ſed omnia repleta ait miris ac ſtupendis fabulis, ut Voſſio pag. 560. jam notatum.

Nicolaus Canonicus regularis Cœnobii *Cantipratani*, circa A. 1240. ſcripſit ſupplementum *Vitæ S. Mariæ Oigniacenſis* compoſitæ a *Jacobo de Vitriaco*. Prodiit in Actis Sanctorum Tom. IV. Junii 22. pag. 666. 676.

Nicolaus Canuſſinus, Cividalenſis ſive Forojulienſis circa A. 1516. ſcripſit res Cividalenſes in libro *de patriæ reſtitutione* adverſus Sabellicum. Non notus eſt mihi hic ſcriptor adhuc ineditus niſi ex Voſſio, quem ſi placet vide pag. 682.

Nicolaus Capoccius ſive *Capocienus* Romanus, Honorii IV. Pontificis abnepos, Cardinalis Epiſcopus Tuſculanus diem obiit A. 1378. Collegium Peruſinum, *la Sapienza vecchia*, fundavit ac *Regulas* pro illa ſcripſit, quibus Juvenum mores inſtruerentur ad doctrinam & pietatem. Exſtat teſte Oldoino pag. 499. Athenæi Romani, ejus *Volumen litterarum negotialium ad diverſos*. Exſtat in Bibliotheca, videlicet Vaticana, in qua etiam alia ad Juriſprudentiam pertinentia hujus Nicolai ſcripta, ſi fides G. Joſepho Eggs, Tom. 1. purpuræ doctæ pag. 386.

Nicolaus Miſcinus (Miſquinus, Moſchinus) *Caracciolus* Neapolitanus, Ord. Præd. ex Meſſanenſi Epiſcopo Cardinalis defunctus A. 1389. ſcripſit *Summam de Pœnitentia*, & *tractatum de Incarnatione Verbi*. Præterea *depoſitionem de vera Canonica electione Urbani VI. Acta trium* ejus *legationum ad Peruſinos*, *Venetos & Carolum III. Siciliæ Regem*. Vide Jac. Quetif Tom. 1. pag. 696. & Baluzii Papas Avenionenſes Tom. 1. pag. 1242.

Nicolaus Germanus, *Cardinalis* Presbyter S. Laurentii in Damaſo, & Romanæ Eccleſiæ Bibliothecarius a Lucio II. creatus A. 1144. Peritus Hebrææ, Græcæque Linguæ, cujus *de S. Scripturæ emendatione* commentarium laudat Baronius ad A. 1145. n. 1. Argumentoſum opus vocant Auguſtinus Oldoinus in Athenæo Romano pag. 505. & G. Joſephus Eggs in ſupplemento purpuræ doctæ p. 67.

Nicolaus Gallus, Narbonenſis, *Carmelitarum* Ordinis Prior Generalis ab A. 1266. ad 1272. Scriptor *Sagittæ igneæ*, de laudibus Carmelitici Ordinis, & Antiquæ Carmeli religionis deploratio. Vide Trithemium cap. 506. & Alegrium pag. 263. ſed & Flacium, qui huic Nicolao locum tribuit in ſuo Teſtium Veritatis Catalogo pag. 864. edit. primæ, ut ex Flacio Jo. Wolfius lection. memorabil. Tom. 1. pag. 543. Hanc ſagittam elegantiſſimis characteribus impreſſam, notavit ex Lucio Poſſevinus. De Manuſcripto Cottoniano vide Oudinum T. 3. p. 465.

Nicolaus Viſchel, *Ciſtercienſis* Monachus Cœnobii S. Crucis in Auſtria, Germanus circa A. 1410. Hujus *Sermones* & libros III. de laudibus B. Virginis quos *Imaginem S. Mariæ* inſcripſit, laudat Trithemius cap. 708. & in luminaribus Germaniæ cap. 161. Vide ſis & infra, *Paltramus*.

Nicolaus Monachus ex *Cluniacenſi Claravallenſis*, hoc eſt *e nigro*, *albus*, (*a*) S. Bernardi ab Epiſtolis, deinde falſarius deprehenſus (*b*) atque profugus in Italiam, ejuſdem Bernardi adverſarius de quo Angelus Manriquez, Viſchio pag. 249. laudatur in Annalibus Ciſtercienſibus tomo ſecundo ad A. 1145. 1148.

(*a*) Petrus Cellenſis IV. 1. pag. 155.

(*b*) Adde S. Bernardi Epiſt. 84. & 98.

Digitized by Google

1148. 1151. 1171. Ejus *Epiſtolæ LV.* cum Jo. Picardi notis, editæ primum in auctario Bibl. Patrum Pariſ. A. 1610. deinde in Colonienſi ac recentioribus Pariſienſibus, ac denique in Lugdunenſi Tom. XXI. pag. 517. 553. Petri Cellenſis ad hunc Nicolaum Epiſtolæ libro quarto exſtant, in cujus ſecunda pag. 160. mentio *Sermonis* Nicolai *de S. Victore*. Atque *ſermones XIX.* inter Petri *Damiani* opera Tom. 2. reperiri, a Jo. Picardo jam notatum: reperiuntur etiam in *S. Bernardi* operibus, Volumine V. vide ſupra Tom. 1. pag. 225. ſeq. & Tom. 2. pag. 8. Exſtat & *liber Sermonum* ad Henricum Campaniæ Comitem, in Bertrandi Tiſſier Bibliotheca Ciſtercienſi tomo 3. pag. 193. Bono fonte 1669. fol. *Epiſtolam* ad eundem Henricum, qua ei ait mittere ſe Epiſtolas Papæ, & Cancellarii aliorumque *perſonatorum* virorum, ſcriptas per biennium, edidit Baluzius Tom. 2. Miſc. pag. 234. & aliam deprecatoriam ad Wilhelmum ab Anno 1175. Archiep. Remenſem pag. 237.

Nicolaus de Clemangis, ſupra Tom. 1. pag. 390.

Nicolaus de Crutzenach, Teutonicus ex Comitatu Spanhemenſi, diœceſeos Moguntinæ, Theologus Viennenſis defunctus Viennæ A. 1491. de quo Trithemius cap. 874. de S. E. & de luminaribus Germaniæ cap. 232. Ejus ſcripta: Commentarius *in IV. libros Sententiarum*, Liber *de puriſſima Conceptione B. Mariæ ſemper virginis*: *Sermones* de tempore & de Sanctis. *Orationes* multæ & variæ *Quæſtiones* in Scholis diſputatæ.

Nicolaus de Alſentia, Carmelita Conventus *Crutzenacenſis* ſuperſtes adhuc A. 1495. teſte eodem Trithemio in luminaribus Eccleſiæ cap. 286. Scripſit *in Exodum*. *In Apocalypſin*. *In Officium Miſſæ & Canonis* prolixum Volumen, & *ſermones* de tempore & de Sanctis.

Nicolaus S. Crucis in Auſtria, ſupra, *Nicolaus Ciſtercienſis*.

Nicolaus de Curbie Ord. Minor. poſtea Epiſcopus Aſiſinatenſis, ſcripſit *Vitam Innocentii IV.* ab A. 1243. ad 1254. Papæ, quam edidit Baluzius Tom. VII. Miſcell. pag. 353. 405.

Nicolaus de Cuſa, ſupra, *Cuſanus* Tom. 1. pag. 438.

Nicolaus de Dacia, Hungarus Ord. Præd. Theologus Aſtronomiæ & artis Medicæ peritus circa A. 1464. de cujus Manuſcr. congerie anaglypharum aſtronomicæ facultatis, adeundus Jacobus Quetif Tom. 1. pag. 827.

Nicolaus Dathus. Supra Tom. 2. pag. 14.

Nicolaus Dinckelſpuhel, Doctor Viennenſis, patria Svevus. Supra T. 2. p. 29.

Nicolaus Dionyſii, Waddingo pag. 267. *de Nyſe*, Ord. Minor. Provincialis defunctus Rothomagi A. 1509. Præter *Gemmam prædicantium* tribus libris, *ædificatorio*, *deſtructorio* & *reparatorio*: ſive ſermones quam plurimos, Rothomagi, Baſileæ, Argentinæ, Pariſiis & Brixiæ editos, ſcripſit *Speculum mortalium* ſive de quatuor noviſſimis, Pariſ. 1518. & *Reſolutionem Theologorum*, ſive *Commentarium in IV. libros Sententiarum* Rothomag. & Venet. 1568. 1574.

Nicolaus Donis, Germanus Ord. Bened. Monaſterii ut ferunt Reichenbacenſis, laudatus Trithemio cap. 836. de S. E. & illuſtr. Benedictin. II. 143. & in luminaribus Germaniæ cap. 206. quo teſte emiſit opus mirandum *in Coſmographiam Ptolemæi* cum picturis noviſque tabulis elegantiſſime ordinatis & diligentiſſime correctis dicatum Paulo II. Pontifici, quem conſtat menſe Julio A. 1471. rebus humanis valedixiſſe. Idem opus præter Trithemium laudat Marſilius Ficinus ſcribens ad Federicum Urbinatium Ducem: memorans quoque (*a*) *Franciſci Berlingherii*, Nicolai F. Coſmographiam cum univerſi Orbis terreni figura oblatam eidem Duci Federico. Doniſii opus an typis editum ſit, dubitat Voſſius de ſcriptoribus Mathem.

(*a*) Lib. VII. Epiſt. Tom. 1. Opp. 824. b.

them. cap. 70. §. 11. pag. 413. Sed non dubitandum eſſe docet Beughemius p. 114. incunab. typograph. ubi memoratur etiam Nicolai Germani *tractatus de locis ac mirabilibus Mundi* cum ejus Ptolemæo, laudatus a Trithemio atque editus Ulmæ 1486. fol. nec dubium eſt exſtare vetuſtiores editiones, ut Ulmenſem A. 1482. *Opus Donni Nicolai Germani ſecundum Ptolemæum*. (*a*) vel Romanam ejuſdem anni, de qua IV. 14. Bibl. Græcæ pag. 413. Denique *Epiſtolas* ejus ad diverſos ex Trithemio laudant Geſnerus, Simlerus &c.

Nicolaus Donati, Lucenſis, itidem Benedictinus, ſed paullo junior, cui hiſtoriam de rebus geſtis Senenſium & libros duos de bello Hetruſco inter Carolum V. Imp. & Henricum II. memorat Arnoldus Wion Tom. 1. ligni Vitæ pag. 443.

Nicolaus Dorbellus, ſive *de Orbellis* Andegavenſis provinciæ, Turonenſis Gallus, Ord. Minor. Theologiam docuit in Gymnaſio Pictavienſi. De illo Bergomenſis ad A. 1454. Trithemius cap. 815. Waddingus pag. 268. H. Warthonus ad Caveum, & Oudinus Tom. 3. pag. 2546. Scripſit *in IV. libros ſententiarum* ex ſententia Joannis Scoti, Haganoæ 1503. 4. Pariſ. 1511. 1517. 8. 1520. 8. *Logicam* ſecundum eundem Scotum, Parmæ 1483. & *in Summulam Petri Hiſpani* libros VII. Venet. 1516. 4. Commentarios *in Ariſtotelis* Phyſica, Metaphyſica, Ethica & de anima: Baſil. 1503. una cum libro *de ſcientia Mathematica*, qui prodierat Bonon. 1483. *Sermones* in Epiſtolas Quadrageſimales. (*b*) Lugd. 1491.

Nicolaus Dorbin, infra, *Nicolaus Durham*.

Nicolaus Monachus Anglus *Dunelmenſis*, Ord. Bened. Cluniacenſis, ſcriptor *Vitæ S. Godrici* Eremitæ, quam Matthæus Paris notat ex Godrici dictantis ore eum excepiſſe. Exſtat vita hæc in variis Angliæ Bibliothecis ut notavit Oudinus Tom. 2. pag. 1503. De Godrico vide ſupra T. 3. p. 73. ubi notavi diem obiiſſe A. C. 1170. De alia ejuſdem vita ſcripta a *Galfrido* & in Actis Sanctor. 21. Maj. edita ibid. pag. 10.

Nicolaus Durham, ſive ut apud Lelandum cap. 406. *Duramus*, Dunelmi ſive Durhami natus, Thrithemio cap. 633. vitioſe & Alegrio pag. 335. *Dorbin*, Anglus, Novicaſtrenſis Cœnobii Carmelita, Philoſophus & Theologus Oxonienſis circa A. 1360. Scripſit *determinationes Quæſtionum*, & *in Longobardi IV. libros Sententiarum*. Addunt Baleus VI. 40. & Pitſeus ad A. 1370. pag. 507. librum *contra Wiclefi articulos*, neſcio quæ *Doctorum Originalia*, miſſaque in compendium ſcripta longiora *Sententiariorum*.

Nicolaus Eimericus, ſive Eymericus, ſupra T. 2. p. 131.

Nicolaus Euboicus, ſive Euripontinus, (di Negroponte) non Saguntinus (*c*) patria, neque Saguntinus in Hiſpania Epiſcopus, (*d*) ſed Sagudineus (Segundinus, Secundinus) proprio nomine, de quo accurate auctores Diarii eruditorum Italiæ Tom. XXIV. pag. 375. ſeq. Hic eſt e Matthæo Palmerio ad A. 1439. *Latinæ & Græcæ Linguæ atque elegantiæ princeps laudatiſſimus, qui frequenti Concilio* (Florentino) *medius aſſiſtens, multis & eruditis viris audientibus, me quoque teſte viſente audienteque, diſputantium verba atque ſententias tum Græce tum Latine prolatas, mira celeritate ultro citroque in utramque linguam fideliſſime & ſummo ornatu reddebat*. Græcorum *Confeſſionem de verbis conſecrationis & tranſſubſtantiationis* a *Beſſarione* in illo Concilio propoſitam ex Latina Nicolai Euripontini verſione edidit Mabillonius Tom. 1. Muſei Italici pag. 243.

(*a*) Amœnitatt. litterar. Tom. 3. pag. 134. Frid. Jac. Beyſchlagii ſylloge pag. 224.

(*b*) Vide Geſneri Bibl. pag. 522. b.

(*c*) Ita Nic. Antonius Tom. 2. Bibl. Hiſpan. veter. p. 194. §. 580.

(*d*) Ita Voſſius pag. 601. (cui vitioſe *Joannes Nicolaus Buboicus*.) Caveus ad A. 1439. in hiſt. lit. Scriptorum Eccleſiaſticorum.

243. profeſſus pag. 246. neſcire ſe num idem ille ſit cum Nicolao Euboico, de quo non eſt dubitandum: perinde uti conſtat hunc eſſe Nicolaum ἑρμηνέα τῶν Γραικῶν, cujus verſionem Græcam diſſertationis *Juliani*, Cardinalis S. Angeli de quæſtione illa *an liceat Symbolo Fidei aliquid addere etiam ſi verum*, Manuſcriptam in Bibl. Cæſarea memorat Lambecius Tom. V. pag. 153. Laudatur ab Ænea Sylvio in Coſmographia pag. 452. & pag. 307. quo poſteriore loco etiam mentio libri *de origine & familia Ottomannorum*, quem Æneæ dedicavit laudatum Jovio ac Cuſpiniano, (*a*) atque luci datum Lovanii edente Jo. Ramo A. 1553. 8. & cum Laonico Chalcondyla Baſileæ 1566. fol. Vide laudatum Diarium eruditorum Italiæ Tom. 18. pag. 419. Ineditam autem *de expugnatione Conſtantinopolitana* narrationem, quæ fuiſſe apud Franciſcum Sanſovinum traditur in eodem Diario Tom. XIV. pag. 384. *Nicolao* Fulginati tribuit Allatius, qui eam edere voluit libro συμμίκτων quarto. Nondum etiam lucem vidit, ſi unquam exſtitit verſio librorum ſeptem *Arriani* de Alexandri M. rebus geſtis, Segundino auctore, qui Bartholomæo Facio eoſdem libros vertenti non defuit. Neque quiſquam in lucem hactenus protulit *Epiſtolam ad Andronicum Calliſtum Philoſophum* Labbeo (*b*) memoratam ac Sylburgio (*c*) de Michaelis Apoſtolii adverſus Theodorum Gazam libello Viterbii ſcripto A. 1462. ſtylo ſatis eleganti de Ariſtotele & Platone. Neque *Conſolationem* ad Jacobum Antonium Marcellum, Patricium Venetum de obitu Valerii filii: neque *Orationem* Neapoli A. 1433. ad Regem Aragonum Alphonſum habitam de potentia Teucri (Imperatoris Turcorum Muhamedis II.) & ejus perſona, moribus, intellectu & ſapientia. Sed iterum iterumque lucem vidit Latina libri *Onoſandri* de Optimo Imperat. verſio ad Alphonſum Regem, Venetiis cum Vegetio, & Baſileæ 1541. 1558. 1570. 8. Nec non *Plutarchi* de Civili inſtitutione, ad Marcum Donatum, Patricium Venetum: Brixiæ 1485. 8. Exſtat etiam in Latino Plutarcho H. Stephani Tom. 3. moralium pag. 47. * Non ante multos annos prodiit in lucem Nicolai hujus Sagundini (ſic enim ſe appellat) epiſtola data Venetiis XII. Kal. ſeptemb. ad Cardinalem Tuſculanum, in qua fuſe deſcribit hiſtoriam naufragii ſui, quod paſſus fuit haud procul a Veneto portu, dum in Candiam pergeret. Vid. Tom. II. *Miſcellanea di Varie operette* Venetiis 1740. quo in opere altera adjuncta eſt Petri Parleonis Ariminenſis conſolatoria ad eumdem Sagundinum naufragium illud perpeſſum.

Nicolaus Fachineamus ſive *Fakinham* Nordfolcienſis Anglus, Ord. Minor. Magiſter Provincialis, Theologus Oxonienſis obiit A. 1407. Ejus ſcripta: *de fraternitate Chriſtiana*: *de ſchiſmatibus Eccleſiæ*: *ſuper unione Eccleſiæ*. Et contra Wicleſitas *de valore Miſſæ*, *de ſuffragiis viatorum* & *de Oratione*. Vide Bzovium ad A. 1415. n. ult. pag. 489. ſeq. Baleum VII. 29. & Pitſeum pag. 583. ſeq. Waddingum pag. 263. ſeq. Non diverſus mihi videtur *Nicolaus Falconius* quem Lelandus cap. 385. circa idem tempus ſcribit fuiſſe Promagiſtrum ſive Protomagiſtrum chordigerorum Angliæ, & ſcripſiſſe *de unitate Eccleſiæ* libellum ſchiſmatis tunc late graſſantis remedium præſentiſſimum.

Nicolaus Falco, cujus Codex Manuſcriptus Oxonii in Bibl. Mertonenſi jam memoratus Voſſio pag. 495. hac epigraphe: *Liber hiſtoriarum partium Orientis, quem ego* Nicolaus Falcon *ſcripſi primum Gallico idiomate, & de Gallico tranſtuli A.* 1307. Vide ſupra in *Aithono*, T. 1. pag. 34.

Nicolaus Falcuccius, Florentinus Medi-

(*a*) Vide Voſſium pag. 594.
(*b*) Bibl. Manuſcriptorum pag. 101.
(*c*) Pag. 40. catalogo Manuſcriptorum Bibl. Palatin. Adde Diarium eruditor. Italiæ Tom. 14. pag. 387. & Tom. 15. pag. 303.

dicus, defunctus A. 1412. & a Nicolao Nicolio, de quo infra, probe diſtinguendus. Ejus *ſermones VII. Medicinales* prodiere Venet. 1491. & 1533. fol. quatuor Volum. Ex his ſermo ſecundus recuſus in Opere Veneto de febribus. Præterea Julius Niger in hiſtoria ſcriptorum Florentinor. pag. 424. memorat Commentarium ejus *in Aphoriſmos Hippocratis* a Jo. Baptiſta in Theodoxio Parmenſi vulgatum Bononiæ 1522. 8. nec non *Antidotarium*, & Opus bipartitum Manuſcr. in Bibl. Regia Pariſ. & Florentina S. Marci, *de ſubjecto Medicinæ* & *de diſpoſitionibus febrium:* a Nicolao Nicolio exactiſſime emendatum.

Nicolaus Farinula, rectius de *Freauvilla* Gallus Neſtrius, Ord. Præd. Philippi Pulchri, Regis Francorum a ſacris Confeſſionibus, atque inde Cardinalis defunctus A. 1324. de quo Jacobus Quetif Tom. 1. pag. 555. ſeq. & Baluzius in Papis Avenionenſibus Tom. 1. Ejus ſcripta, præter *Sermones* & *libros rituales* priſca diſciplina rudius digeſta ſunt *Acta legationis Gallicæ*, *Epiſtola* ad Patres Ordinis in Comitiis Generalibus Lugduni A. 1318. congregatos, *Inſtrumenta duo* de manerio ſuo ſive prædio Rothomagenſi, & de procuratore qui illud irrevocabiliter poſſidendum traderet Conventui Dominicanorum. Denique *teſtamentum*.

Nicolaus de Ferneham ſive *Ferenhamus* Anglus, bonis artibus & Medicinæ operam dedit Oxonii, Pariſiis, Bononiæ, inde Henrici III. aulæ Medicus, ac denique Epiſcopus Dunelmenſis ſive Dunholmenſis A. 1241. De eo Matthæus Paris ad A. 1229. pag. 244. & ad Annum 1241. pag. 382. & 388. Matthæus Weſtmonaſterienſis ad A. 1241. pag. 304. Lelandus cap. 263. Baleus IV. 3. qui *practicas Medicinæ*, & librum *de virilus herbarum* ait ſcripſiſſe, ut ex Baleo Pitſeus pag. 313. Abdicaſſe ſe Epiſcopatu A. 1249. & A. 1259. de vita diſceſſiſſe notavit Franc Goodvvinus de præſulibus Angliæ II. pag. 122.

Nicolaum de Flii, Epiſcopum & ipſum Dunelmenſem circa A. 1201. ex Pitſeo p. 889. Cangius memorat. Sed apud Goodvvinum alioſque, inter Dunelmenſes præſules nullum Nicolaum Filium reperio. Hiſtoricum tamen Anglum Pitſeus appellat, qui juvenis ad hiſtorias ſcribendas appulerit animum, atque inter alia retulerit Simonem Thurvaium, virum electiſſimum, repente omnium rerum captum oblivione & repueraſcere cœpiſſe.

Nicolaus de Florentia, Medicus defunctus A. 1012. ſcriptor *antidotarii* memorati a Sandero p. 195. Biblioth. Belgicæ Manuſcriptæ.

Nicolaus de Florentia Ord. Minor. ſcriptor *Speculi Confeſſionis* quod a Sacra Congregatione indici prohibitorum librorum inſertum notat Julius Niger p. 424. hiſtoriæ Scriptorum Florentinorum.

Nicolaus Florentinus, magiſtro uſus Ludovico Marſilio, Auguſtiniano, civibus ſuis auctor fuit ut Manuelem Chryſoloram ad docendas Græcas litteras arceſſerent, & deinde Gvarinum, Jo. Auriſpam, Franciſcum Philelphum: mortique vicinus Bibliothecam ſuam DCCC. inſignibus Codicibus refertam publicis ſtudioſorum uſibus conſecravit. Elogium dictum a Poggio in ejus funere edidit præterito auctoris nomine Edmundus Martene Tom. 3. monumentorum p. 727. junctis pag. 737. 739. 741. Ambroſii Camaldulenſis, Thomæ Pontani & Poggii Florentini Epiſtolis quibus luctum communem ſuper ejus obitu teſtantur. Confer quæ infra in *Nicolao Nicolio*.

Nicolaus de Fractura, Abbas S. Vincentii ad Vulturnum, circa A. 1299. Ejus commentarium *in Regulam S. Benedicti* Cangius evolvit in Bibl. S. Germani de Pratis, Codice 806.

Nicolai Fulginatis, de expugnatione Conſtantinopolitana A. 1453. facta edere voluit Allatius libro συμμίκτων quarto. Incipit: *Gothos evertiſſe Romam, & inſæviſſe adverſus cives*. Vide quæ ſupra in *Nicolao Euboico*.

Ni-

Nicolaus Gallicus, ſupra *Nicolaus Carmelitarum* Generalis.

Nicolaus Gallus, Monachus Sveſſionenſis S. Medardi, congregationis Cluniacenſis, circa A. 1110. ſcripſit Vitam S. Godfridi Epiſcopi ab A. 1104. ad 1118. in Gallia Ambianenſis, quam exhibet Surius 8. Novembr. Vide Arnoldum Wion Tom. 1. ligni Vitæ pag. 443.

Nicolaus Gallus, ſive Hahn, priore longe junior, natus Cothenis A. 1516. atque A. 1570. extinctus. Docuit Mansfeldæ, Ratisbonæ, Witebergæ, Magdeburgi, ac Ratisbonæ iterum: Theologus doctrina & Zelo clariſſimus, amicus Flacii quem etiam in adornandis Centuriis Magdeburgenſibus, atque in diſſuadenda adiaphororum temeraria ſuſceptione adjuvit: animans etiam poſtremis annis conſilio ac doctrina ſua naſcentes in Auſtria Stiriaque Eccleſias Evangelicas. De eo Joſua Opitius in Oratione funebri: Melchior Adamus pag. 156. ac cæteri laudati in Diario Theologico *Sammlung von Alten und Neuen*, Anno 1733. p. 213. 214. atque Clariſſimus Jo. Henricus van Seelen in philocalia Epiſtolica pag. 28. ſeq.

Nicolaus Gelantius, Andegavis natus & ibidem Pontificatus: Epiſcopus in Gallia Andegavenſis ab A. 1260. ad 1290. Vide Sammarthanos Tom. 2. Galliæ Chriſtianæ pag. 137. ſeq. Ejus ſtatuta Synodalia in Synodis XXV. ab A. 1261. ad 1282. publicata edidit Dacherius Tom. XI. ſpicilegii pag. 201. (edit. novæ T. 1. pag. 726. 734.) ſubjunctis ſucceſſoris ejus in Epiſcopatu, *Gvilelmi Majoris* (le Maire) ſtatutis per Synodos XVII. ab A. 1291. ad A. 1314. pag. 735. 747.

Nicolaus Gorraus, ſive *Gorhamus*, unus enim eſt idemque, ſupra Tom. 3. pag. 76. & 77.

Nicolaus Græcus Albanenſis, clarus in Anglia circa A. 1249. qui Roberto Lincolnienſi traditur operam ſuam præſtitiſſe in transferendis ſcriptoribus Græcis, de quibus infra in *Roberto*. Vide Lelandum cap. 240.

Nicolaus de Hanapis, ſupra Tom. 3. pag. 187.

Fratris *Nicolai de Hangzevilla* Sermones Manuſcriptos memorat Sanderus p. 270. Bibl. Belgicæ.

Nicolaus de Harcileg, ſive *Harcilech*, Friburgenſis Ord. Præd. circa A. 1355. ſcripſiſſe traditur Commentarium *in Epiſtolam Judæ*. Vide Jacobum Quetif T. 1. pag. 641. Tractatum *de abuſionibus Clauſtri*, addes ex Poſſevino: atque ubi de *Nicolao Teutonico* diſſerit (qui ab hoc non eſt diverſus) Commentarium in Cantica Canticorum, & librum de aſſenſu Cordis, atque alium *de arte prædicandi*.

Nicolaus Harlemius, infra *Nicolaus Simonis*.

Nicolaus Haſtifragus ſive *Breakſpeare*. Supra, *Hadrianus IV.* Tom. 3. pag. 178.

Nicolaus Hoſtreshamus, Medicus Anglus circa A. 1443. ſcripſit teſte Baleo VIII. 8. & Pitſeo pag. 636. *Practicam Medicinæ*, & *Antidotarium*, tum *Modum conficiendi & diſpenſandi*, *de febribus*, *contra dolorem renum*, & *Viaticorum neceſſariorum libros VIII.*

Nicolaus Hydruntinus, Magiſter Hydruſſæ, Græce quidem ſcripſit pleraque contra Latinos ſub ſeculi XIII. initia: tamen utriuſque. Linguæ peritus nonnulla Latine quoque ſive compoſuit ſive ex Græcis ſuis aliorumque vertit, ut notatum Allatio cap. XIII. 4. de conſenſu utriuſque Eccleſiæ pag. 701. Caveo ad A. 1201. & Oudino Tom. 3. pag. 13.

Nicolaus de Jamſilla, Gibellinorum addictus partibus, ſcriptor *Hiſtoriæ de rebus geſtis Friderici II. Imp. & filiorum* Conradi & Manfredi, Apuliæ & Siciliæ Regum ab A. 1210. ad 1258. quæ in lucem edita eſt ab Ughello Tom. 8. p. 752. (edit. novæ Tom. X. pag. 562.) Jo. Georg. Eccardo Tom. 1. Corporis medii ævi pag. 1025. Canuſio Tom. 2. Bibl. Siculæ pag. 675. lacunis etiam quibuſdam e Codice Meſſanenſi ſuppletis: & melior denique & integrior

grior a Muratorio (*a*) Tom. VIII. theſauri rerum Italicarum pag. 489. qui nomen auctoris etiam reſtituit, docuitque *ſupplementum* de rebus geſtis ejuſdem Manfredi, Caroli Andegavenſis & Conradini Regum ab A. 1258. ad 1265. deberi Sabæ *Malaſpinæ* ſcriptori Gvelphicarum partium, de cujus VI. libris rerum Sicularum ſupra pag. 10.

Nicolaus Jaquerius Divionenſis Gallus Præd. obiit Gandavi A. 1472. de quo Jacobus Quetif 1431. in Bibliotheca Dominicanorum T. 1. p. 847. ſeq. Interfuit Concilio Baſileenſi, A. 1431. in quo habiti ab eodem *Sermones* duo, Manuſcripti in Bibl. Cæſarea. Cætera ejus ſcripta ſunt: *Dialogus* cum Joanne Rabizano *de communione unius Sacramenti*, contra Huſſitas, Tornaci 1466. *Flagellum hæreticorum faſcinariorum* (Waldenſium) Francof. 1581. 8. Tractatus *de calcatione Dæmonum*. *Excerpta quædam* ex tractatibus quorundam tempore Concilii Baſileenſis *adverſus ſectam Bohemorum*, & ſpeciatim ex libro Magiſtri *Joannis de Turrecremata*, Cardinalis. * In MS. codice Aquicinctenſi, de quo Martene Itiner. Liter. II. pag. 80. F. Nicolai tres ſunt orationes in concilio Baſileenſi dictæ. *Collatio in Dominica I. in Quadrageſima*. *In Dominica III. poſt octavam Paſchæ per F. Nicolaum*. *In Dominica poſt Epiphaniam per F. Nicolaum*.

Nicolaus de Javvir, ex cujus gravi Oratione in Concilio Conſtantienſi A. 1417. habita adducit nonnulla V. C. Hermannus ab Hardt, prolegom. ad Tom. V. p. 27.

Nicolaus Inſulenſis de Furno Sermones Manuſcripti memorantur a Sandero parte 2. Bibl. Belgic. p. 135.

Nicolaus Kenton, ſupra Tom. IV. pag. 223.

Nicolaus Kus, Sacerdos Roſtochienſis, Magiſter & Baccalaureus formatus Theologiæ: inter teſtes Veritatis refertur a Joanne Wolfio ad A. 1511. Tomo 2. lectionum memorabilium pag. 27. ubi refert eum Roſtochio pulſum, Weſtmariam primum ſive Wiſmariam, deinde in Livoniam conceſſiſſe, ibique diem obiiſſe. Scripſit *harmoniam Evangeliorum*, & Saxonica lingua librum prolixum quem inſcripſit de triplici funiculo, ex quo teſtimonia quædam a Wolfio afferuntur.

Nicolaus de Laine, Abbas S. Gerardi, Ord. Bened. in Comitatu Namurcenſi, defunctus A. 1448. Ex ejus ſcriptis nihil video memorari a Valerio Andrea & Svveertio, niſi tractatum *de translatione ſalutiferæ Crucis*.

Nicolai Lackemanni, Commentarium in librum primum Sententiarum Manuſcriptum in Bibl. Monaſterii Benedicto Burani notavit Bernardus Pez T. 3. anecdotor. parte 3. pag. 629. Vide infra *Nicolaus Lockmann*.

Nicolaus Lanckmann de Falckenſtein, Cappellanus Cæſareus & Orator in Portugalliam, cujus *hiſtoria deſponſationis Friderici III.* facta A. 1451. *cum Eleonora Luſitanica* prodiit Auguſtæ Vindel. 1503. 8. atque inde in Freheri Tom. 2. rerum Germanicarum pag. 51. Adde edicta ſupra in Falckenſteinio, Tom. 2. p. 142.

Nicolaus S. Mariæ & S. Lamberti *Leodienſis* ſive *Leodicenſis* Canonicus, circa A. 1120. ac deinceps: ſcripſit ad Wedericum, Abbatem Lietienſis Eccleſiæ, *geſta S. Lamberti* Pontificis ſive Epiſcopi ab A. 656. ad 696. Leodienſis, & Martyris, cujus memoria 17. Septembr. recolitur, edita cum Godeſchalci, Stephani & Reneri de eodem Lamberto lucubrationibus a Joanne Chapeavillo Tom. 1. geſtor. Pontificum Tungrenſium pag. 371. 490. Leodii 1612. 4. *Triumphum* reliquiarum *S. Lamberti Martyris de caſtro Bullonio* in expeditione Bullienſi A. 1141. contra Rainaldum I. Comitem Barrenſem. Exſtat in eodem Opere Tom. 2. pag. 577. 602. *Algeri* Scholaſtici Leodienſis *elogium*, in Analectis Mabillonii Tom. 1. pag. 303. (edit. novæ in fol. p. 129. 130.)

(*a*) Acta Erud. 1727. pag. 209. Journal des Sav. 1733. pag. 485. Bibl. Italique Tom. 16. pag. 223.

Digitized by Google

130.) De hoc *Algerio* ejuſque ſcriptis ſupra Tom. 1. pag. 69. ſeq.

Nicolaus Leonicenus. Supra Tom. IV. pag. 267.

Nicolaus Leonicus Thomæus. ibid.

Nicolaus de Linna ſive *Linenſis* de Norfolcienſi ſuburbio Anglus, Carmelita circa A. 1357. Mathematicarum rerum peritus & laudatus Gothofrido Chaucero in libro de Aſtrolabio & Joanni Somæ, Carmelitæ & ipſi, atque Mathematico. Vide Lelandum cap. 370. qui Nicolai hujus laudat *Canones Tabularum*, & librum *de Zodiaci natura*, & *de Planetarum domibus*. Longe plura addunt Baleus VI. 25. Pitſeus pag. 505. & ex eo Algerius pag. 307. quos ſecutus Cangius ad A. 1370. refert hunc Nicolaum. Sunt autem illa: *De aſtrorum judiciis*. *De eclipſi Solis*. *De uſu aſtrolabii*. *de Mundi revolutione*. *Aſtrologorum dogmata*. *De ſphæra judiciali*. *De figuris & ſignis*. *De variis genituris*. *Pro ægrotantibus liber*, & *pro Ordine Carmelitano*.

Nicolaus de Lira ſive *Lyra*, neutiquam Anglus, ut multis (*a*) viſum, nec Flander ſive Brabantinus, (*b*) ſed Normannus, Lyræ in diœceſi Ebroicenſi natus, ut plures (*c*) ex ejus epitaphio jam docuere, quod etiam infra apponam. Judæis natum parentibus (*d*) atque ex Judæo Chriſtianum factum, non certo conſtat, niſi *Nicolaus* exjudæus, antea *Donim* ſive *Mabin* dictus fuerit cujus cum Jechiele Judæo diſputationem a Wagenſeilio (*e*) editam habemus, idemque hic ſit cum Lyrano noſtro, ut Clariſſ. Hardrio perſuaſum, qui etiam notat Judæos poſt finitam illam diſputationem Anno 1306. a Rege Philippo expulſos Gallia fuiſſe. Certe Lyranum Judæis mature dediſſe operam, ut Hebraicarum litterarum peritiam ſibi compararet, ſcripta ejus teſtantur (*f*) Inter Franciſcanos nomen profeſſus ſuum circa A. 1291. (*g*) in Cœnobio Normanniæ Vernolienſi, poſtea Pariſiis Theologiam docuit, *Doctor planus & utilis*, Judæorum fortis adverſarius, & ſacrarum litterarum interpres non pœnitendus. Quanta fuerit auctoritate, conſtare inter alia poteſt ex eo, quod Joanna Philippi V. conjux, Franciæ Regina (*h*) Burgundiæ Comes, A. 1325. codicillis teſtamenti ſui executores nominavit Petrum Bertrandi, Epiſcopum Æduenſem: Thomam de Sabaudia, Petrum de Palude, & fratrem Nicolaum de Lira, Ord. Minor. in Burgundia Provincialem. Sed maximam laudem meruit commentariis ſuis, & valde ſenex diem obiit Pariſiis A. 1340. Epitaphium ejus genuinum ita ſe habet:

Ne meme ignores, properans dum plurima luſtras,

Qui

(*a*) Trithemio cap. 553. Baleo V. 12. Thomæ Fullero, in opere: the vvorthies of England, Tom. 2. pag. 217.

(*b*) Ita Antonius Julianus apud Valerium Andream Bibl. Belg. pag. 690. ex epitapbio ſuppoſititio quod incipit: *Stemmata majorum* &c.

(*c*) Jo. Mabillonius des etudes Monaſtiques pag. 673. Rich. Simon. Bibl. Critique Tom. IV. cap. 29.

(*d*) Ita Bergomenſis ad A. 1319. *ajunt hunc primum Judæorum doctorem fuiſſe & præterea ipſorum linguam optime agnoviſſe*. Sixtus Senenſis, Bellarminus de S. E. Jo. Buxtorfius de punctorum antiquitate pag. 155. laudans Abarbanelem ad Eſ. XXXV. (ubi non de Lyrano ſed Paulo Burgenſi hoc legitur) Jac. Heilbrunnerus *fernere Entdeckung des Pabſtthums* Tom. 1. pag. 89. Bulæus Tom. IV. Acad. Pariſ. pag. 976. Waddingus pag. 265. H. Warthon ad Caveum: Hermannus ab Hardt, Jac. Baſnage aliique infiniti.

(*e*) In telis igneis Satanæ.

(*f*) Jo. Saubertum vide in palæſtra diſſ. pag. 29. & laudatiſſimi Wolfii Bibl. Hebr. Tom. 1. p. 912. & Tom. 3. pag. 838. M. V. la Croſe entretiens pag. 229. Imbonatum pag. 167. Bibl. Latino-Hebr. & qui de Lyrano diligentiſſime, Mich. Henr. Reinhardum in pentade conatuum ſacrorum pag. 149. & in Diario Theologico *Sammlung von Alten und Neuen* A. 1720. pag. 229. 246. 379. 549. Georgium Serpilium de ſcriptoribus Biblicis tomo VII. parte 2. pag. 293. ſeq. Henricum Scharbau in Judaiſmo detecto pag. 80. Nic. Staphorſtum Hiſt. Eccleſ. Hamb. Tom. 3. pag. 302. adde laudatum Wolfium Tom. 3. p. 838. 431. & Tom. IV. pag. 718.

(*g*) Waddingus Tom. 2. Annal. Minor.

(*h*) Labbeus Tom. 2. de S. E. pag. 120. De aliis octo curatoribus teſtamenti Reginæ conſtitutis vide Launoji hiſtoriam Gymnaſii Navarrei pag. 21.

Digitized by Google

Qui ſum, ex his noſces, qui pede buſta teris.
Lyra *brevis vicus Normanna in gente celebris*
Prima mihi vitæ Janua ſorſque fuit.
Nulla diu mundi tenuit veſania natum.
Protinus evaſi Relligione Minor.
Vernolium *admiſit currentem ad Sacra tyronem,*
Et Chriſti docuit me domitare jugo.
Ut tamen ad mores legis documenta beatæ
Abdita planaret ſimplicitatis iter,
Artibus ipſe piis, & Chriſti Dogmate fretus
Pariſiis cæpi Sacra Magiſterii.
Et mox quæque vetus, & quæque recentior affert
Pagina Chriſticolis, ſplendidiora dedi.
Littera nempe nimis quæ quondam obſcura jacebat,
Omnis per partes clara labore meo eſt.
Et quos ſæpe locos occidens litera tradit,
Hos typice humanis actibus exhibui.
Exſtat in Hebræos *firmiſſima condita turris*
Noſtrum opus, haud ullis comminuenda petris.
Inſuper & noſtri releguntur ſæpe libelli,
Quos in ſenſa Petri (*a*) *quattuor arte tuli.*
Eſt quoque quodlibetis *non irrita gloria noſtris,*
In quæ (*b*) *tu juſtus arbiter eſſe potes.*
Non tulit hæc ultra vitam proferre merendo
Omnipotens Dominus, quo ſumus & morimur.
A Cruce tu cujus numeres ſi mille trecentos,
Adjungens uni quattuor & decadas,
Illo me rapuit mors omnibus æmula cyclo
Cum micat Octobris terna vigena (*c*) *dies.*

(*a*) Petri Lombardi. (*b*) Al. *in qua.*

I jam quo tendis Nicolai illectus amore,
Quo doctore tibi Lex reſerata patet.

Ex ſcriptis Lyrani præcipuum ſunt *Poſtillæ perpetuæ, ſive brevia Commentaria in univerſa Biblia*, quæ A. 1292. cœpta cum A. 1330. abſolviſſet, hac clauſula gratias egit Deo, quam ex Codice Colbertino edidit Baluzius Tom. 1. Paparum Avenionenſ. p. 808.

Explicit poſtilla ſuper ſecundum librum Eſdræ & ſuper libros non canonicos, Magiſtri Nicolai de Lyra, ordinis fratrum Minorum, qui & Deo gratiarum actiones in fine totius libri ſeu operis reddit in hunc modum: Ego igitur gratias ago Deo, qui dedit mihi gratiam ſcribendi ſecundum modulum ingenii mei, ſuper omnes libros in Biblia contentos, primo ſuper illos, qui ſunt in Canone, incipiendo a Geneſi, & percurrendo uſque ad finem Apocalypſis: poſtea ſuper libros illos, qui non ſunt de Canone, incipiendo a libro Tobiæ, & terminando in libro, qui dicitur ſecundus Eſdræ: ut ſic per hanc diſtinctionem librorum & ordinationem appareat ſimplicibus, qui libri ſint canonici & qui non, & qui majoris autoritatis & qui minoris. Et quoniam probabiliter timeo defeciſſe, tum propter magnitudinem operis, tum propter ſcientiæ meæ parvitatem, ideo de defectibus veniam poſtulo, & de aliis ad laudandum Deum mecum legentes invito, deprecans humiliter, & devote, ut apud Deum me velint ſuis orationibus adjuvare.

In hanc *Poſtillam*, libris LXXXV. comprehenſam hoc exſtat Sixti Senenſis decaſtichon ad calcem libri tertii Bibliothecæ Sanctæ:

Hiſtoriam Hebræis, & Græcis fontibus hauſtam
Hieronymo *diſces duce.*
Allegorias, Anagogenque recludent
Origenes, Ambroſius.
Exponent ſenſus formandis moribus aptos
Chryſoſtomus, Gregorius.
In dubiis, altaque locis caligine merſis
Aurelius *lucem feret.*

P 2 *At*

(*c*) Al. *novena.*

At brevis, & facilis non eſt ſpernenda tyroni

Lyrenſis *expoſitio*.

Prima editio Romana 1471. fol. quinque Voluminibus.

Hanc ſecutæ Colon. 1478.

Venet. 1483. 1488.

Noribergæ 1487. ex qua editione excerpta quædam a Marco Eſchero ſelecta offeruntur in Bibl. Hiſt. Theologica Bremenſi Tom. 2. pag. 389.

Et cum additionibus *Pauli* Burgenſis & replicis *Doeringii*, (de quibus ſupra p. 48. & T. 2. p. 44.) Norimb. 1492. 1497. Confer Theophili Sinceri *Nachrichten von lauter alten und raren Büchern* V. *Stück* pag. 259. ſeq.

Atque additis gloſſulis tam marginalibus *Anſelmi* Laudun. quam interlinearibus ordinariis *Hugonis* a S. Caro & Walafridi *Strabi*: ac præter Lyrani *Moralitates* in Biblia, ejuſdem *libello trium quæſtionum Judaicam perfidiam in Catholica fide improbantium*. Baſil. 1498. ſex Vol. & 1501. 1509. ſeq.

Pariſ. 1520.

Lugd. 1529.

Venet. 1588.

Ex meliore editione Franciſci Fevardentii, Jo. Dadrei & Jacobi de Cuilli, Lugd. & Pariſ. 1590. fol. ſex Voluminibus.

Eandem ſecutæ.

Veneta.

Duacenſis 1617. cura Theologorum Duacenſium.

Antvverpienſis 1634. ex recenſione D. Leandri a S. Martino, Benedictini: & in Bibliis maximis Joannis de la Haye, Pariſ. 1660.

Repertorium ſive Index in Nicolaum Lyranum ſuper Biblia. Memmingæ 1490. fol.

De *Diegi* ſive *Didaci Dezæ* defenſorio pro Thoma Aquinate adverſus Lyranum, dixi ſupra Tom. 2. pag. 27.

Biblia cum Lyrani gloſſis, Germanice dialecto Saxonica, Lubec. 1494. fol.

Poſtillæ *in Pſalmos*, ſeparatim editæ Pariſ. 1483. 4. & ſine loci notatione 1497. fol. Pariſ. 1500. Lugd. 1509. 1520. & *Gallice* Pariſ. 2. Vol. 4. regnante Carolo VIII. & *Germanice*.

Gloſſæ *in Apocalypſin*, redditæ Italice per Fredericum Venetianum, editæque circa A. 1480.

Moralitates in IV. Evangelia, Manuſcriptæ in Bibl. templi Petrini hujus Urbis Hamburgenſis.

Rerum Judaicarum peritus, & *R Salomonis Iſaaci* ſui ſectator diligens, in Veteris Teſtamenti expoſitione longe ſupra alios temporis ſui interpretes ſapuit, in Novum Teſtamentum viſus eſt longe minus operæ pretium feciſſe: ut notavit Rich. Simon III. 33. hiſt. Criticæ Novi Teſt. pag. 477. ſeq. & diu ante Simonem monuerat Lutherus noſter ad ultima verba Davidis Tom. VIII. Opp. Altenburg. pag. 305. qui Lyranum quoque ſenſui litterali diligentius inſiſtentem laudat in Geneſeos II. 9. id. Tom. IX. pag. 44.

Cætera Lyræ opuſcula ſunt:

Tractatus de Meſſia, ſive *Probatio Adventus Chriſti per Scripturas a Judæis receptas:* una cum reſponſione ad Judæi argumenta XIV. contra veritatem Evangeliorum. Prodiit Francofurti 1601. in 8. cum libro Hieronymi de ſancta Fide, de quo ſupra Tom. 3. pag. 246.

Diſputatio contra perfidiam Judæorum, quæ una cum ejuſdem Præceptorio, Lugduni & Pariſiis edita fuiſſe a Miræo traditur. Certe prodiit Venetiis 1483. & Noribergæ 1493. ad calcem Poſtillarum in Biblia, hoc titulo: *Incipit libellus editus per Magiſtrum Nicolaum de Lyra, ordinis minorum, Theologiæ profeſſorem, in quo ſunt pulcherrimæ quæſtiones Judaicam perfidiam in catholica fide improbantes*.

Quæſtio de Incarnatione Verbi, *adverſus Judæos*.

Libellus contra Judæum quendam, ex ipſis verbis Evangelii ſec. Matthæum Chriſti Divinitatem ejuſque doctrinam impugnantem. Prodiit una cum præcedente opuſculo, ad calcem Poſtillæ, Lugduni 1529. Neſcio hoccine an aliud Manuſcr.

nuſcr. in Bibl. Uffenbachiana *: Reprobatio cujuſdam Judæi tractantis & ſonantis contra Evangelium infinita*, *in oppido Duderſtadt A.* 1324.

Præceptorium , *ſ. Expoſitio in Decalogum legis Divinæ* trivaria, Lutetiæ, in ipſis fere artis Typographicæ initiis, literis Gothicis editum, ſine anni mentione. in 8. & Colon. 1497. 8. Vide ſupra in *Henrico de Vrimaria* Tom. 3. pag. 232.

Tractatus de idoneo miniſtrante & ſuſcipiente SS. Altaris ſacramentum. Prodiit una cum *S. Thomæ* libello de mirabilis quidditate & efficacia Venerabilis Sacramenti, & *Incerti* expoſitione Dominicæ Orationis, in Germania in 4. ſine loci vel temporis mentione.

Contemplatio de Vita & Geſtis S. Franciſci, a Luca Waddingo, una cum opuſculis S. Franciſci edita Antverp. 1623. 4.

Tractatus de differentia noſtræ Translationis ab Hebraica littera in Vetere Teſtamento, ſcriptus A. 1333. editusque Rothomagi in 8. in ipſis fere typographiæ incunabulis. De illo rarius obvio libro videndus Rich. Simon in cenſura Bibl. Eccleſ. Dupinianæ Tom. 1. pag. 354. ſeq. & falluntur qui ajunt illum inſertum eſſe Bibliis maximis Joannis de la Haye.

Quæſtiones V. & N. Teſtamenti, ſive *Liber Differentiarum Novi & Veteris Teſtamenti una cum explicatione nominum Hebræorum*. Editionem antiquam ſine loco & anno laudat Jacobus le Long pag. 879. Bibl. exegeticæ. Etiam Manuſcriptus in Bibliotheca Ducali Urbini.

De corpore Chriſti liber unus, memoratus Waddingo pag. 266. Bibliothecæ Franciſcanorum, ex Balei V. 12. & Trithemii cap. 553.

Commentarii in quatuor libros Sententiarum, ſed omnium optimi in tertium.

Plura *Quodlibeta Theologica*, ut de Chriſti adventu, de impletione Legalium: de Virginali privilegio. Horum & ſuperiorum Commentariorum in Epitaphio mentio.

Tractatus de Animæ clauſtro. Extat Manuſcr. Oxonii in Bibliotheca Bodlejana Claſſ. Laud. c. XI. 3.

De Viſione Divinæ Eſſentiæ ab animabus ſanctis a corpore ſeparatis, contra Joannem XXII. Incipit*: qui elucidant me*. Inter alia Opuſcula Manuſcr. in Bibl. Colleg. Merton. Oxon. N. CLXXXVII. & cum aliis ejuſdem Operibus in Cod. Colbertino 149. teſte Baluzio: item in Bibliotheca Minorum, Toleti Manuſcr.

Collationes quædam Baleo memoratæ.

Sermones de Sanctis, *liber unus*. Incipit*: In baculo meo tranſivi Jordanem*.

Sermones de tempore lib. I. Incipit*: Hora eſt jam, nos de ſomno ſurgere*. Uterque hic ſermonum liber Manuſcriptus habetur in Bibliotheca Minorum Toleti, litera X. num. 109.

Poſtillæ in Epiſtolas & Evangelia Quadrageſimalia Venet. 1500. 1516. & 1588. 8. cum quæſtionibus Antonii Botontini.

Meminit & Labbeus.

Jam dicta de Lyrano concludere juvat ejus elogio, quod ex veteri Codice laudatus Reinhardus vulgavit:

Gloria Francorum, decus Eccleſiæque Minorum
Splendida lux: clarus interpres erat Nicolaus.
De Lyra dictus: ſit in æternum benedictus.
Plantula Franciſci: fuit ut roſa florida Chriſti
Vineto fructum faciendo multiplicatum.
Hic opus egregium pro commoditate ſtudentum
Fecit: Poſtillas componens textibus aptas.
Hic vetus atque novum Teſtamentum prius atrum,
Expoſuit, clarum reddens quaſi luce coruſcum,
Aptum Latinis illud faciens & Hebræis.
Sic duo ſincere munuſcula cum muliere
Paupere donavit: Templum quibus ædificavit

My-

Myſtice conceſſum nolens inhumare talentum.
Adventum Chriſti, partum quoque Virginis almum,
Ex libris vatum dudum probat eſſe repletum.
Omnes Judæos contraria verba locutos
Reprobat: errores confundens funditus omnes.
Sed quidam Paulus *nuper converſus Hebræus,*
Plurima poſtillis qui ſub ſpecie pietatis
Addidit, ornando cum verbis, ſed reprobando
Mente tenus, tanti confundens dogma magiſtri.
Quem tamen eximius Matthias *voce* (*a*) Turingus.
Nomine condictus: Doctor multum venerandus,
Summi Pontificis mandato vicit, apertis
Scripturis Sanctis, rationibus inſuper aptis,
Confundens totum quod erat ſic ficte locutum:
Dictus namque pater Doctor fuit atque Miniſter
Saxoniæ, fratrum nuper ſub veſte minorum,
Hunc vivum novi, ſua dogmata ſæpe notavi,
Ego patris tanti nova per metra magnificavi
Laudes eximias ſpeciali carmine dignas,
Quando pater dictus fuit in Kyritz tumulatus.
Quem, pie Chriſte, tuis digneris jungere ſanctis,
Ut queat æternam Doctorum ferre coronam.
Digreſſum feci: Nunc ad laudes Nicolai
De Lyra redeam: breviterque ſingula claudam.
O celebris Lyra, tua concrepat en lyra mira
Carmina, dulciſonis Mundo reſonantia plectris.

(*a*) Supra pag. 40.

O dulcis Lyricen, diverſum nobile carmen
Promſiſti vivens & adhuc reſonare ſepultus
Non ceſſas, ſonum facis hic & ubique locorum:
Eſt Tua poſtilla veneranda ſtudentibus apta
Præ cunctis gloſſis, quas totus continet orbis,
Es quia mellifluus verbis, ſenſuque profundus:
Vox Tua non urbe ſolum ſed verius orbe
Perſonat in toto, celebris Pater ergo valeto.

Nicolaus Lockmann ſive *Lackmann*, Teutonicus Ord. Minor. in Saxonia Magiſter Provincialis, circa A. 1440. præter *Sermonum* de tempore librum, & de Sanctis, aliumque *Quæſtionum* variarum, ſcripſit *in IV. libros Sententiarum*. Vide Trithemium de S. E. cap. 789. & de luminaribus Germaniæ cap. 173. Waddingum pag. 265.

Nicolaus Maniacutius, ſupra pag. 14. ibique dictis adde, in Catalogo Manuſcriptor. Bibl. Cottonianæ p. 68. memorari verſus Nicolai Manuacutii ad incorrupta Pontificum nomina conſervanda, ne videlicet dicamus Eleutherium pro Eleuthero, & Hilarium pro Hilaro, & ad ſciendum qui ſint antiquiores. Incip.

Primo Papatus Petrus eſt in ſede locatus,
Qui conſederunt, Linus Cletuſque fuerunt.

* *Nicolaus Maniacutius* Canonicus Reg. Lateranenſis Baſilicæ. Alius ab hoc eſt Nicolaus Maniacorius diaconus tit. S. Damaſi, cujus *Suffraganeus Bibliothecæ* inſcriptum opuſculum extat in cod. 289. latino Venetæ Bibliothecæ S. Marci, de quo ſic ſcribit doctiſſimus Zanettus in commentariis ejuſdem Bibliothecæ Tom. 2. pag. 128. *Nicolai Manicoriæ diaconi tituli Damaſi Suffraganeus Bibliothecæ. Præmittitur epiſtola ad*

Digitized by Google

Petrum Baſilicæ S. Petri Canonicum, *cujus initium: Cum corruptum Regum volumen in veſtro reperiſſetis armario*, *auctor præcipue verſatur in aliquibus ſacrorum librorum Veteris Teſtamenti locis ad veram lectionem redigendis*, *agitque ſub initium de modis*, *quibus ſolent ſcripturarum exemplaria depravari*. Cardinalis iſte florebat ſub Lucio II. Pontifice. Nicolaus vero Canonicus Lateranenſis ſub Alexandro III. vivebat.

Nicolaus Marianus ſive *de Marianis*, Mantuanus; non Ord. Minorum ut calami errore eſt apud Cangium, ſed Prædicatorum, vixit circa A. 1313. neque ex ſcriptis ejus aliud commemoratur quam tractatus *de quarta funeralium*. Vide Jacob Quetif T. 1. p. 519.

Nicolaus a S. Martino, agri Mantuani oppido, Ord. Præd. circa A. 1312. non alius ut videtur a ſuperiore, quanquam apud Poſſevinum alioſque diſtinguitur, *Sermones* ejus memorantibus.

Nicolaus Martini de Prato, ſupra, *Nicolaus de Albertinis*.

Nicolaus Maugerius Siculus, circa A. 1424. Latine ex Græco vertit hiſtoriam *de Arcadio Imp. in urbe Theſſalonica obſeſſo*: & *hiſtoriam Comitis Rogerii* in Sicilia. Utrumque Manuſcr. in Bibliotheca Principis Melitelli, memorat Antoninus Mongitor Tom. 2. Bibl. Siculæ pag. 93.

Nicolaus Minorita, infra, *Nicolaus Specialis*.

Nicolaus Abbas *Monacenſis*, infra, *Nicolaus de Tudeſcis*.

Nicolaus Montacutius, Anglus cum *Nicolao Maniacutio* de quo ſupra pag. 14. & 118. non confundendus, vixit circa A. 1466. ſcripſitque *de Regibus Anglorum*. *De Anglorum Epiſcopis*. *Scalam temporum a Chriſto nato*. & *Epigrammata* quædam. Vide Baleum VIII. 25. Pitſeum pag. 657. & Voſſium pag. 633. Sed quæ de Pontificibus Romanis ab eo ſcripta tradunt verſibus Hexametris, illa Maniacutio tribuenda eſſe docui.

Nicolaus Montignius.Supra *Montignius*.

Nicolaus Mutinenſis, JCtus laudatus a Bergomenſi ad A. 1334. & a Trithemio cap. 586. ſcripſit Lecturas *in Digeſta* & *Codicem* Juſtinianeum.

Nicolaus Mutius Venetus, Ord. Minor. circa A. 1238. Ex ejus ſcriptis Waddingus pag. 267. laudat Opera *S. Gregorii Magni* per materias ſive locos communes ab illo diſpoſita.

Nicolaus Narbonenſis, ſcriptor Sagittæ igneæ. Supra *Nicolaus Carmelitarum* Prior Generalis.

Nicolaus de Neapoli, JCtus circa A. 1300. cujus nulla ſcripta memorantur a Nicolao Toppio in Bibl. Neapolitana pag. 222. Scripſit tamen in Inſtituta, Pandectas & Codicem. Vide Geſnerum. * Doctor iſte non tantum ſcripſit quædam, ut optime hic notat Fabritius, ſed & ejus commentarii in libros codicis prodierunt Papiæ an. 1491. fol.

Nicolaus Nicolius, nobilis Florentinus (cum Medico Nicolao, cognomine Falcuccio, de quo ſupra, non confundendus) Poccianto *Coſmographus*, *hiſtoricus*, *Philoſophus inſignis* dicitur, unde Voſſius pag. 544. eum ait *opuſcula quædam reliquiſſe ad Coſmographiam*, *Philoſophiam & Antiquitatem pertinentia*. Sed verius eſt nihil ſcripſiſſe quidem (vide Julium Nigrum p. 429. hiſt. ſcriptorum Florentin.) ſed fautorem fuiſſe litterarum maximum, atque Chryſoloram, Gvarinum & Joannem Auriſpam Siculum non pepuliſſe Florentia (ut Philelſi criminationem ſecutus ſcribit idem Voſſius) ſed ut Florentiam vocarentur etiam Philelſus ipſe, auctorem fuiſſe. Vide quæ ſupra (idem enim eſt) in *Nicolao Florentino*, & Diarium eruditorum Italiæ Tom. IX. pag. 161. ſeq. Quanto autem ſtudio flagraverit bonos ſcriptores perveſtigandi aliorumque conſecrandi uſibus, intelligere licet ex Oratione Poggii habita in ejus funere (obiit A. 1436. ætatis 73.) ex qua hæc pauca adſcribam, uti leguntur apud Edm. Martene Tom. 3. monument. pag. 730.

Hæc

Hac ratione vitæ imbutus , duas res , quæ fere ab omnibus ſummo ſtudio expetuntur , aperte contempſit , divitias videlicet & honorum cupiditatem . Cum enim eſſet philoſophiæ præceptis , non tam legendo quam agendo eruditus , eam normam vivendi optimam judicavit , quæ otio litterarum vacaret , neque opibus inſerviret , neque ambitioni . Igitur bonarum artium curæ deditus , ac ſuo contentus , quidquid temporis dabatur a privatis rebus , aut legendo , aut ſcribendo , aut amicorum negociis impertiendo accommodabat . Solertiſſimus omnium fuit in emendis ac comparandis libris , fructuoſiſſima ac pulcherrima negotiatione , quos adeo multos atque egregios tum Latinos tum Græcos , ab extremis uſque Europæ finibus conquiſivit , ut omnes Italos , pace reliquorum dixerim , ſuperarit librorum copia optimorum . In quo beneficentiam ſuam liberalitatemque attendite . Communes erant libri ſui omnibus , etiam ignotis , præſto aderant , aut legere volentibus aut tranſcribere , neque ulli omnino recuſabantur , qui aut doctus eſſe videretur aut vellet doceri , ut publica quædam bibliotheca & ingeniorum ſuſtentaculum domus ejus exiſtimaretur . Etenim eos , qui libros ſuos occultarent , neque cum ceteris participarent , cum eſſent editi ad communem viventium utilitatem , quodammodo abhorrebat , affirmans hujuſmodi homines teneri crimine expilatæ hæreditatis . Quod autem egregiam laudem meretur , ſummam operam curamque adhibuit ad perveſtigandos auctores , qui culpa temporum perierant ; qua in re vere poſſum dicere omnes fere libros , qui noviter tum ab aliis reperti ſunt , tum a me ipſo , qui integrum Quintilianum , *plures* Ciceronis *noſtri orationes* , Silium Italicum , Nonium Marcellum , Lucretii *partem , multoſque præterea e Germanorum Gallorumque ergaſtulis mea diligentia eripui , atque in lucem extuli , Nicolai ſuaſu , impulſu , exhortatione , & pæne verborum moleſtia eſſe Latinis litteris reſtitutos .*

Nicolai Niſſeni Sermonem de Venerabili Sacramento corporis Chriſti citat Bzovius ad A. C. 1414. n. 26. pag. 374. Vide ſupra *Nicolaum Dionyſii* .

Nicolaus Notarius S. Bernardi . Supra , *Nicolaus Claraevallenſis* .

Nicolaus Nus , cujus carmina de primitivo Congregationis Affliginienſis , Ord. Bened. fervore & Angelis etiam admiranda ſanctitate , memorat Sanderus in Bibliotheca Belgica Manuſcr. parte 2. pag. 151. ubi ait auctorem vixiſſe videri circa A. 1130.

Nicolaus Occamus , Anglus Ord. Minor. circa A. 1320. de quo Lelandus c. 326. ubi de *Gvilelmo* Occamo de quo ſupra Tom. 3. pag. 157. & de *Joanne* Occamo , ſcriptore Quodlibetorum . Hunc vero Nicolaum ait ſcripſiſſe libellum *de latitudine Oppoſitionum* , ingenioſi *indicium* Aſtrologi ; ita enim ibi legendum , non ut ab Antonio Hallo editum eſt , atque ut legerunt Baleus , Pitſeus & Waddingus , proprium inde alterius ſcripti titulum confingentes , *judicium* . Addit deinde ab aliis memoratum Opus *de Verbo* Divino : & commentarios *in Petri Longobardi IV. libros Sententiarum* . Addunt Pitſeus pag. 410. & Waddingus pag. 267. *Quodlibeta Scholaſtica* , quæ Baleo V. 17. *Sophiſtica* appellantur .

Nicolaus Orbellus , ſive *de Orbellis* . Supra *Nicolaus Dorbellus* .

Nicolaus Oremus ſive *Oreſmius* Normannus , vir doctus & cordatus , peritus etiam Mathematicarum litterarum cui Joannes Galliæ Rex magnanimus & eruditionis amans filium ſuum , Caroli V. Sapientis nomine deinde clarum , inſtituendum commiſit . Theologus Pariſienſis Gymnaſium Navarreum regendum ſuſcepit A. 1356. & Epiſcopus ab Anno 1377. Lexovienſis , defunctus eſt A. 1382. De eo præter Sammarthanos Tom. 2. Galliæ Chriſtianæ pag. 650. & Launojum in hiſtoria Gymnaſii Navarrei parte 3. pag. 455. ſeq. adeundus Huetius in Originibus Cadomenſibus cap. 24. Mihi ſatis fuerit notitiam ſcriptorum ex Launojo , obſervationibus quibuſdam meis locuple-

pletatam cum lectore communicare.

Edita:

Liber de *de mutatione Monetæ*, a bono Principe non permittenda. Exſtat in Bibl. ſanctorum Patrum, Pariſ. Tom. IX. 1589. 1644. Colon. Tom. XIV. & Lugd. Tom. XXVI. pag. 226. Prodiit & in appendice Operum Joannis Gerſonis (ut notat Geſnerus, qui male refert ad Gvil. Oremum fratrem) ac ſæpe ſeparatim., & Joanne a Fuchte curante, Helmſtad. 1622. 4. & in Dav. Thomani ab Hagelſtein Actis publicis monetariis Tom. 1. pag. 247. Auguſtæ 1692. fol.

Juxta eſt Salus mea ut veniat, Sermo A. 1364. coram Urbano V. & Cardinalibus habitus, qui ab Flacio Illyrico Centuriatore in Catalogum teſtium veritatis relatus eſt, pag. 878. edit. primæ & in Tom. 1. lectionum memorabilium Jo. Wolfii pag. 648. ſeparatim quoque editus a Sal. Geſnero Witteb. 1604.

Epiſtola Luciferi ad Prælatos *Eccleſiæ*, edita a Flacio. Magdeb. 1549. 8. & in Jo. Wolfii Lect. memorabil. Tom. 1. pag. 654.

Tractatus *de Antichriſto*, ejus Miniſtris, adventu, ſignis propinquis & remotis, & S. Scriptura, editus ab Edmundo Martene Tom. IX. monumentorum pag. 1274.

Ariſtotelis Politica & *Œconomica* cum Gloſſematibus Gallice verſa, Lutetiæ in fol. anno MCCCCLXXXVI. apud Antonium Verardum.

Decem libri *Ethicorum Ariſtotelis*, & plures libri *Ciceronis* & aliorum auctorum Gallice verſi, Lutetiæ anno MCCCCLXXXVIII. apud eundem, fol.

Franciſci Petrarchæ de remediis utriuſque fortunæ liber Gallice verſus, editus Lutetiæ anno MDXXXIV.

Tractatus *de Sphæra* Gallice verſus, L. capita continens, Lutetiæ anno 1546. apud Simonem Lignanum.

Inedita:

Tractatus *de Communicatione Idiomatum*, in Bibliotheca Vaticana Navvar, & alibi.

Tractatus *de Dici de omni in Divinis*, in Bibliotheca Victorina, de quo Poſſevinus.

Tractatus *de Divinationibus contra Judiciarios Aſtronomos*, & Principes in talibus ſe occupantes: ſive utrum res futuræ poſſint præſciri per Aſtrologiam. in eadem Bibliotheca, cujus meminerunt Thomas Lexovienſis & Joannes Picus Mirandulanus.

Tractatus *de proportionibus proportionum*, ibidem, cujus meminit Joannes Picus Mirandulanus.

Tractatus *de Latitudine Formarum*, ibidem & in Bibliotheca Navarrica.

Tractatus *de Arte Prædicandi*, in Bibliotheca Sancti Victoris.

Tractatus *de Malis venturis ſuper Eccleſiam*, ibidem.

Rationes & cauſæ plurium Mirabilium in Natura, ibidem.

Plura *Quodlibeta* & diverſæ *Quæſtiones*, ibidem.

Tractatus *de Configuratione Qualitatum*, ibidem.

Scriptum *contra Mendicationem*, ibidem.

Tractatus *de Uniformitate & Difformitate Intentionum*, ibidem.

Deciſio Quæſtionis, *Utrum oporteat in omni caſu judicem judicare ſecundum allegata & probata*, ibidem.

Tractatus *de Proportione Velocitatum in motibus*, in Bibliotheca Navarrici Collegii, & Auguſtinianorum Pariſienſium ad Pontem Novum.

Tractatus *de Inſtantibus*, ibidem.

Sacræ Conciones in unum volumen redactæ, numero *centum & quindecim*, in Bibliotheca Auguſtinianorum Pariſienſium. Horum ſermonum tituli & argumenta apud Launojum pag. 459. ſeq. videantur.

Nicolaus Panormitanus in Sicilia Epiſcopus, infra, *Nicolaus de Tudeſcis*.

Nicolaus de Pennaforti, auctor ſummæ Theologicæ, quam Cangius evolviſſe ſe innuit in Bibliotheca Sanger-

manuenſi, Codice 525. Notior S. Raymundus de Pennaforti, de cujus Raymundina ſumma aliiſque ſcriptis, infra, *Raymundus*.

Nicolaus Perottus Franciſci F. extinctus An. 1480. 13. Decembr. bene noſcetur ex hoc ipſius epitaphio apud Bzovium ad eundem annum n. 50. *D. O. M. Nicolao Perotto Saxoferratenſi ob reconditam eruditionem, linguarum principum peritiam, ſingularemque facundiam, nec non illuſtria rei litterariæ monumenta, Beſſarioni* (*a*) *inprimis Cardinali ſapientiſſ. eximie charo: tum Friderico III. Imperatori Auguſto a Conſiliis, & ab eodem Poetica laurea* (*b*) *Bononiæ ornato, inde Eugenio IV. Nicolao V. Calliſto III. & Pio II. Max. Pontificibus, præcipue ob egregie in Orientali Eccleſia cum Romana tempore Ferrarienſis & Florentini Concilii unienda navatam operam longe chariſſimo, Umbriæ Tuſciæque Præſidi* Archiepiſcopo Sipontino, (*c*) *de Chriſtiana Rep. univerſa Italia, patriaque optime merito, cujus iſta majoribus, tyrannide extincta libertatem ac felicitatem debet, Torquatus Perottus, Urbani PP. VIII. a cubiculo intimo* (poſtea Epiſcopus Amerinus) *Gentili ſuo L. M. P. Anno Domini MDCXXIII.* Plura de hoc Nicolao præter Jovium, Bergomenſem, Trithemium c. 840. Volaterranum, Voſſium, Anton. Varillaſium lib. IV. anecdotor. Florentinor. Clarmundum T. VI. vitarum pag. 66. Jacobillum in Bibliotheca Umbriæ, Antonium Brunum in tribus Gratiis, in Thalia: Thomam Pope Blount in cenſura Scriptorum: Auguſtus Oldoinus de ſcriptoribus Peruſinis pag. 252. ſeq. Pompejus Sarnelli in Chronologia Archiepiſcoporum Sipontinor. pag. 305. Ughellus T. VII. Italiæ S. pag. 557. Leonardus Nicodemus p. 182. ſeq. additionum ad Nic. Toppi paginam 223. Bibl. Neapolitanæ: Bælii Lex. *Perot*, ſed præcipue auctores Diarii Eruditorum Italiæ Tom. XIII. pag. 439. 468. atque inde Niceronus in memoriis eruditorum T. IX. p. 374. ſeq. Mihi ſcripta Perotti ſtrictim referre ſatis fuerit, atque edita inprimis, tum inedita.

Latine vertit e Græco elegantius quam fidelius (*d*)

Polybii libros V. primores, ad Nicolaum V. editos primum Romæ 1473. fol. ac deinde ſæpius ut dixi III. 30. Bibl. Græcæ pag. 757. etiam apud Aldum, Venetiis in fol. & 1521. 8. & Florentiæ apud Juntas 1522. 8. Quod vero Jovius ſcribit fuiſſe qui dicerent verſionem antiquam a Perotto intercептam ſibique vindicatam per plagium, id H. Stephano ridiculum viſum pag. 116. de infidis Græcæ linguæ Magiſtris: nec credibile Diarii eruditorum Italiæ autoribus T. 13. p. 452.

Hippocratis Jusjurandum editum cum Alex. Benedicti, Medici Veronenſis quinque libris Anatomiæ. Pariſ. 1519. 4. & Argentor. 1528. 8.

S. Baſilii Orationem de invidia, ad calcem Cenſorini, ex Philippi Beroaldi recenſione, circa A. 1500. 4.

Scripſit ipſe:

Cornu copiæ, ſive commentariorum linguæ Latinæ opus ad Fredericum, Urbini Ducem, & Eccleſiaſtici exercitus Imperatorem *in* Epigrammata CXLVII. ſive totum *librum Spectaculorum & librum Epigrammatum Martialis:* edente Pyrrho Perotto (*e*) auctoris pro-

(*a*) Perottus Beſſarionis Card. contubernalis in Conclavi poſt Pauli II. obitum (non Pii II. ut Menagius p. 10. lectionum in Carmen VII. Petrarchæ) tres Cardinales Beſſarionem de ſuffragio ſuo offerendo allocuturos repulit, cauſſatus ab eo ſtudiis intento neminem admitti. Electo deinde Sixto IV. Beſſarion, Hem, inquit, Perotte, intempeſtivo officio tuo hodie tu mihi tiaram, tibi galerum ademiſti. Vide Menagiana Tom. 2. pag. 128. Tom. 4. pag. 117. edit. Amſt.

(*b*) Gratias Imperatori Perottus extemplo præſens egit hiſce verſibus:

Cinxiſti viridi, Cæſar, mea tempora lauro,
Ecce meas ornat ſacra corona comas.
Non mea me virtus tali nunc munere dignum
Sed dulce effecit Principis ingenium.

(*c*) Ab A. 1458.

(*d*) Certe iniquius eſt judicium Jani Parrhaſii, qui in vertendo Polybio *infantiſſimum* Perottum appellat Epiſt. 37.

(*e*) *Nihil fere de meo addidi*, inquit Pyrrhus, *præ-*

propinquo Venet. 1492. 1494. & apud Aldum 1499. & Pariſ. 1500. typis luculentis, & Venet. 1504. cum Benedicti Brugnoli additionibus & Argent. 1506. Pariſ. 1510. atque iterum ex autographo auctoris emendatius Venet. apud Aldum 1513. 1517. 1526. & Baſil. 1521. 1526. & 1536. fol. & Tuſculani 1522. 4. Index locuples operi præmiſſus facit ut pro Lexico hoc opus habitum fuerit a multis, qui ut Calepinus ſtrenue illo uti non dubitarunt.

Epiſtola ad Franciſcum Sipontinum de locis *Plinii* ſenioris XXII. in ejus prooemio ad Hiſt. naturalem emendandis in edit. Romana A. 1470. Exſtat ad calcem cornucopiæ p. 1033. 1049. editionis Aldinæ, ut alias jam prætercam; ſubjuncta *Cornelii Vitelli* Corithii ſive Cortonenſis, Epiſtola ad Parthenium Benacenſem, qua Perottus reprehenditur.

Rudimenta Grammatices ad Pyrrhum nepotem ſuum Venet. 1476. primo Tarviſii n. 1476. Neap. 1478. 1483. fol. Pariſ. 1479. fol. Colon. 1522. 4. Lugd. 1541. 8. Venet. 1564. 8.

De metris ad Jacobum Schioppium, Veronenſem. Venet. 1497. 4. & cum Diomede atque aliis Grammaticis 1522. fol.

De generibus metrorum quibus *Horatius* Flaccus & Severinus *Boethius* uſi ſunt, ad Helium Perottum fratrem. Venetiis ante editiones quaſdam Horatii Aldinas.

Oratio nomine Communitatis Bononienſis habita A. 1452. pro jucunda receptione *Frederici tertii* Regis Romanorum prodiit Rom. 1475. fol. inter alia variorum ſcripta collecta ab Alberto de Eyb. Hanc octavam eſſe inter Perotti Orationes XXX. notat Jacobus Gaddius Tom. 2. de ſcriptoribus pag. 242.

Inedita Perotti ſunt 1. verſa e Græco: Monodiæ *Ariſtidis*, *Libanii*, *Beſſarionis*.

Ariſtotelis libellus de Virtutibus & Vitiis, ad Federicum Feltrium, Urbini Ducem.

Enchiridion *Epicteti* Philoſophi, ad Nicolaum V. Pontificem.

Plutarchi libellus de fortuna Romanorum.

Hæc habuit, atque ut vulgaret rogatus fuit Torquartus Perottus a Leone Allatio pag. 246. apum Urbanarum.

Pleraque *Beſſarionis*, de quibus T. X. Bibl. Græcæ p. 402. ſeq.

Oraculum de Iſthmo, de quo Franciſcus Philelphus in Epiſtola data ad Perottum A. 1463. *Apollinis oraculum quoddam, quod dicitur* περὶ τὸν Ἰσθμὸν *e Græco abs te nuper, Pater humaniſſime, traductum luculentiſſimis perpolitiſque verſibus divertit ad me perinde atque ad hoſpitem amantiſſimum tui. Excepi id ſane, utut fuerat, liberaliter honorificeque, ſumque non minus ejus eloquentia quam prædictione futurorum delectatus, miratuſque quod Græce & natum & educatum, tam apte tamque eleganter Latinam Linguam didiciſſet. Nec enim intelligo fieri poſſe, ut Græco ſermone aut pulchrius loquatur, aut eruditius, quam a te Latine loqui edoctum ſit*. Conferenda ab iis, quibus ad manus eſt, Beſſarionis ſive etiam Georgii Gemiſti deſcriptio Iſthmi.

2. Ab ipſo compoſita:

In *P. Papinii Statii* ſylvas, expoſitio.

Scholia in *Martialem*.

Oratio habita *in Conventu Mantuano* tempore Pii II.

Epiſtolæ ad *Nicolaum V.* ad *Alphonſum* Aragonum Regem, & ad alios. Ad *Beſſarionem* in laudem libri *Beſſarionis*, qui *defenſio Platonis* inſcribitur.

In Georgium Trapezuntium, qui Turcos

præterquam loca quædam, quæ Nicolaus, quoniam impuritate quadam, atque obſcœnitate verborum caſtis ac pudicis auribus execrabilia viderentur, curſim breviterque tetigerat, ipſe latius expoſui, nihil tam fœdum eſſe exiſtimans, quod non turpiſſimum ſit ignorare. Verecundiorem Nicolaum quam iniquum præſtudio Pyrrhum lector pudens ac ſanus magis probabit.

cos omnibus Imperatoribus præſtantiores eſſe voluit. Etiam hæc habuit Manuſcripta Torquatus Perottus, atque in lucem dare voluit, teſte Allatio quem de inimicitiis Perotti & Trapezuntii vide libro de Georgiis p. 380. ſeq.

Orationes aliæ ineditæ XXVIII.

Epiſtolæ Romanæ, *Peruſinæ* & *Recuperationes Feſulanæ*. Epiſtolis Perotti *nihil* eſſe *jucundius* judicium eſt Floridi Sabini: *nihil gravius*, Sabellico judice, niſi quod in ſimultates & aperta convicia interdum deſcivit.

In *Poggium* Florentinum pro Laurentio Valla.

In Domitium Calderinum.

Commentarius in Horatii Odas, teſte Antonio Bruno Epiſt. ad Jo. Franc. Lauredanum, apud Allatium in apibus Urbanis p. 247.

De conſcribendis Epiſtolis.

De puerorum eruditione.

Vita Cardinalis Beſſarionis.

Commentarii rerum ſuæ Patriæ & *elogia illuſtrium Saxoferratenſium*.

Fabellas ſe ſcripſiſſe adoleſcentem, & ex *Avieno* quaſdam tranſtuliſſe jambico carmine, teſtatur Perottus ad Epigramma Martialis 77. atque deinde verſus affert, quos *Phædri* eſſe conſtat, unde plagii eum arguerunt viri docti. Sed ut bene notatum a V. C. Petro Burmanno præf. ad Phædrum novis & pulcherrimis curis ab eo expolitum editumque Leidæ 1727. 4. adhuc exſtat Manuſcripta apud Italos Perotti *epitoma fabularum Æſopi*, *Avieni & Phædri* ad Pyrrhum Perottum fratris filium, cujus primi verſiculi & titulus ipſe a furti crimine facile eum abſolvunt. Ita vero epitome illa incipit:

Non ſunt hi mei, quos putas, verſiculi,
Sed Æſopi (a) ſunt, & Avieni, & Phædri:
Quos collegi, ut eſſent, Pyrrhe, utiles tibi,
Tuaque cauſa legeret poſteritas,
Quas edidiſſent viri docti fabulas,
Honori & meritis dicavi illas tuis,
Sæpe verſiculos interponens meos,
Quaſdam tuis quaſi inſidias auribus,
Solet quippe juvare iſta varietas &c.

Obiit ut dixi Perottus A. 1480. ſenex apud Sentinum, ſive Saxóferratum in villa viridariis & fontibus peramœna, quam a pingui otio *Fugicuram*, teſte Jovio, veluti *Pauſilypum* Vedii Pollionis appellaverat. * Inter opera Perotti omiſſa hic ſunt gemina hæc opuſcula; *Simplicii in Politica Ariſtotelis verſio*, ac denique *Tatiani oratio ad Græcos* ab eodem verſa, quæ indicat & expendit Zeno in Diſſertat. Voſſianis T. I. p. 256.

Nicolaus Polonus, Epiſcopi Poſnanienſis Sacellanus, cujus *Sermones* per annum, Staravolſcius ad cap 41. hecatontadis ſive centuriæ ſuæ ſcriptorum Polonorum celebrat, cum *Nicolao* altero itidem *Polono* circa An. 1430. qui Poſſevino & Roberto Gero vitioſe *Nicolaus de Plove*, ſive *Plovius*; aliis *Pluveus* vel *Plonius*, Staravolſcio *de Blonie* oppido Maſoviæ, quinque a Varſovia milliaribus. Hic Decretorum Doctor & in Plocenſi primum, deinde in Poſnianienſi Eccleſia functus Prædicatoris munere, denique Epiſcopus Poſnanienſis, ſcripſit præter *Conceptus Theologicos* ſive *Sermones* de tempore & Sanctis, Argentorat. 1498. alia varia poſt editionem Argentorat. 1493. recuſa in Oceano Juris, ſive tractatu tractatuum Venet. 1584. in Tomo XIV. quidem *de interdicto Eccleſiaſtico* p. 333. *de excommunicatione* pag. 363. *de irregularitate*, pag. 400. *de Sacramentis & eorum adminiſtratione* p. 77. *de Sacrificio Miſſæ* ſive de Divinis Officiis pag. 91. ex edit. Pariſ. 1514. Tomi XV. autem parte

(a) Æſopum intelligit Perottus non Græcum fabularum ſcriptorem, ſed *Accium* cujus fabulæ elegis ſcriptæ verſibus laudantur ſub Æſopi nomine a Florilego, ab Eberhardo Bethunienſi, aliiſque. De Accio illo vide Julium Cæſarem Scaligerum lib. IV. poetices pag. 729. & Bibliothecam Latinam lib. 2. cap. 3.

te 2. *de horis Canonicis* pag. 664. Præterea exſtat Thomæ Aquinatis *Confeſſionali* adjunctum Opus de Sacramentis & Cenſuris Eccleſiaſticis, Pariſ. 1551. 8. & 1586. Lugd. 1565.

Nicolaus Pontius, Theologus Oxonienſis, Wicleſiſtarum adverſarius circa An. 1410. de quo Lelandus c. 460. & qui *Determinationes* ejus atque opus *contra Wicleſiſtas* memorant Baleus VII. 35. & Pitſeus p. 588.

Nicolaus a Prato. Supra *Nicolaus de Albertinis*.

Nicolaus Radclifus, (vitioſe *Radelif*) Lelando cap. 453. *Radoclivus*, Anglus, Monachus atque Archidiaconus ad S. Albanum, Ord. Bened. circa A. 1390. adde Baleum VI. 80. & Pitſeum pag. 544. ſeq. Scripſit *Viaticum animæ ſalubre* libris duobus contra Joannem Wicleſum, qui in dialogis ſuis Nicolaum ſub canis nigri, Petrum Carmelitam ſub albani canis nomine perſtringit. Tum librum *pro imaginum cultu*, aliumque *quæſtionum diverſarum*. Traditurque apud Bzovium ad A. 1415. n. LVIII. pag. 489. Wicleſum in privatis colloquiis, in domeſticis exhortationibus, in ſcholaſticis diſputationibus & in publicis inſectatus concionibus, donec tandem ſcriptis quoque libris eum oppugnavit.

Nicolaus Riſtonus, Lelando cap. 489. *Riſcodunus*, Anglus circa Ann. 1410. librum ſcripſit *de tollendo ſchiſmate*. Vide Baleum VII. 57. & Pitſeum pag. 592. qui etiam *Sermones* ejus memorat.

Nicolaus Ritzonis, non Toloſanus ut Trithemio cap. 665. viſum, aliiſque, ſed Catanenſis Carmelitarum Prior Provincialis in regno Siciliæ circa Ann. 1372. ſcripſit *Quadrageſimale* duplex & *Sermones* de tempore, de Sanctis & de B. Virgine in præcipuis ejus feſtivitatibus. Vide Antoninum Mongitorem T. 2. Bibl. Siculæ pag. 95. qui præterea pag. 94. alium inducit *Nicolaum Riccium* ſive de *Rizzo*, Saccenſem, Carmelitam & ipſum, & Siculæ Provinciæ Priorem Definitoremque, qui An. 1411. *librum Sententiarum* explicuit Bononiæ, ſcriptor etiam *Sermonum Quadrageſimalium* in eadem Urbe habitorum. Alii ut Alegrius pag. 307. paradiſi Carmelitici decoris, hunc cum ſuperiore confundunt, unumque & eundem eſſe non dubitant.

Nicolaus Roſſelli, non Tarraconenſis ſed Majoricenſis, ex Balearium inſularum metropoli Ord. Præd. Magiſter in Theologia & Lector in Conventu Barcinonenſi, & mox ab A. 1351. Inquiſitor in Aragonia generalis & ab An. 1356. ad 1362. Cardinalis, de quo Nic. Antonius Tom. 2. Bibl. vet. Hiſpanæ lib. IX. cap. 6. §. 286. ſeq. Jacobus Quetif in Bibliotheca Dominicanorum Tom. 1. pag. 649. ſeq. & Baluzius in Papis Avenionenſibus T. 1. pag. 941. Ejus ſcripta: *Commentarius in Matthæi Evangelium*. *Romanorum Pontificum geſta*, prægrandi volumine, cum appendice *de quadruplici Juriſdictione Romanæ Eccleſiæ in regnum utriuſque Siciliæ*, *Acta ut Inquiſitoris in Aragonia generalis*, (in quibus & proceſſus A. 1351. contra *Franciſcum Baiuli*, Ord. Minor. qui ſanguinem Chriſti in paſſione effuſum prædicaverat fuiſſe ſejunctum a Divinitate, atque ideo in triduo mortis non fuiſſe adorandum cultu latriæ, qua de controverſia dixi ſupra in *Joanne Morlandino* Tom. IV. pag. 106. *Hiſtoria Ordinis ſui*, ſive Prædicatorum: *Epiſtolæ*. *Teſtamentum*.

* Ex Chronicis aliiſque libris & chartis Apoſtolici archivi collegit excerpta, ex quibus deſumptæ ſunt vitæ Romanorum Pontificum, ſed non omnium. Illi enim quorum vitam digeſſit, ſunt Leo IX. Stephanus IX. Nicolaus II. Alexander III. Gregorius VII. Tum omiſit Victorem III. Urbanum II. Reſumpſit vitas Paſchalis II. Gelaſii II. Callixti II. Honorii Papæ, Innocentii II. Cæleſtini II. Lucii II. Eugenii III. Anaſtaſii IV. Adriani III. Alexandri III. Omiſit dein reliquas uſque ad Gregorium IX. in quo ſiſtit. Omnes haſce

Ro-

Romanorum Pontificum vitas ex Cardinali Aragonio vulgavit Muratorius Rer. Ital. Tom. 3. pag. 274. Cave tamen credas nihil tetigiſſe Aragonium Cardinalem in ſuis excerptis de præcedentium, & reliquorum Pontificum hiſtoriis; nam præter vitas illas a Muratorio vulgatas, iterum argumentum illud reſumpſiſſe ex Codice MS. quem ſervat Bibliotheca Canonicorum Majoris Eccleſiæ Lucenſis diſco. Semel enim de ſingulis agit incipiens a S. Petro uſque ad Innocentium II. Iterum vero ſingulorum geſta tangit, ea vero tantummodo quibus utriuſque gladii poteſtatem exercuerunt. Incipit a Felice II. quem ait excommunicaſſe Conſtantium Imperatorem Arianum, & deſinit in Clemente VI. qui diris devovit *Dominum de Mediolano Eccleſiæ & Clericorum hoſtem & inimicum manifeſtum*.

Eorumdem excerptorum portio eſt tractatus de jure Eccleſiæ in Siciliam, cujus tamen titulus mendoſe hucuſque relatus eſt; non enim agitur in eo de quadruplici juriſdictione Eccleſiæ Romanæ Eccleſiæ; ſed titulus ita enunciatur: *Tractatus de juriſdictione Eccleſiæ ſuper Regnum Apuliæ & Siciliæ, in quo oſtenditur quadrupliciter ad ipſam ſolam Eccleſiam pertinere*. An vero opuſculum iſtud Nicolaum auctorem habuerit non ſatis conſtare arbitror; multa enim in excerptis illis ab alio, quam a ſe compoſita collegit Aragonius; cujus rei gratia titulum his præfecit: *cumulatio F. Nicolai Cardinalis Aragoniæ ex diverſis regiſtris, & libris Cameræ Apoſtolicæ & aliis diverſis libris & chronicis* &c.

Quoniam vero Excerpta Cardinalis Aragonii ſatis nota ſunt nomine; rem vero pauci norunt, quod integra in lucem nondum prodierint; juvat indiculum rerum, quæ in illis continentur, exhibere, allata ſingulorum inſcriptione ab eodem Cardinali præfixa prout legitur in MS. eorum Codice Lucæ in Bibliotheca Canonicorum majoris Eccleſiæ ſervato.

Excerpta ex variis libris Romanæ Curiæ per Nicolaum Cardinalem Aragonienſem.

I. Eſt primo Bulla Clementis ad Carolum Regem Siciliæ Filium Ludovici Regis Franciæ. Bulla inveſtituræ ejuſdem regni incipit: *Clemens Epiſcopus* &c. *Conſtituti* &c. Continentur in ipſa pariter literæ Annibaldi; & Joannis Card. ad eumdem Carolum ea de cauſa datæ. Incipiunt: *Excellentiſſime* &c. *Quoniam ad ſubſtinentiam*. Datæ ſunt literæ illæ Pontificis Peruſii per manum Mag. Michaelis de Toloſa Vicecancellarium S. R. E. 11. non. Novemb. indict. IX. 1265. Pontificatus Clementis IV. Anno I. Indicantur atque excerpuntur literæ iſtæ Annibaldi, & Joannis a Raynaldo ad An. 1265. num. 14.

II. Sequitur *modus faciendi homagium* D. *Papæ de Regno Siciliæ, quando confertur Regi*. Incipit: *Notandum quod modus* &c.

III. Literæ Cardinalis ad eumdem Clementem *ſuper exactione ſolutionis cenſus debiti, per quas appareat, quod cenſus iſte ceſſare non debeat, etſi Rex Siciliæ, & omnes ejus partes ad plenum non poſſideant*. Incipiunt: *Sanctiſſimo* &c. *Carolus* &c. *Veſtræ literas Sanctitatis*. Recitantur integræ literæ *Papæ ad Carolum*. Incipiunt: *Habet hoc humana*. Literæ regis ſignantur Anno 1266. 1. Septembris indict. X. Regni Anno 2.

IV. Reſponſio *Bonifacii VIII. facta D. Carolo in Sicilia Regi ſuper ſucceſſione dicti regni: Cariſſimo* &c. *Habuit ſane conſultationis* &c. Datum Romæ apud S. Petrum VI. cal. Martii, Pontificatus Anno III.

V. Literæ *Caroli Siciliæ Regis ad Gregorium ſuper ſolutione cenſus pro regno Siciliæ: Chariſſimo* &c. *Diu eſt clementiſſime* &c. Datum Neapoli 1275. die XII. Julii indictione III. regni X. Sunt in Raynaldo ad An. 1275. num. 54.

VI. Tractatus de juriſdictione Eccleſiæ *ſuper regnum Apuliæ & Siciliæ, in*

quo

quo oſtenditur quadrupliciter ad ipſam ſolam Eccleſiam pertinere. Incipit: *Quæſtio movetur* &c. Laudantur ibi hiſtoriam Coſentini, Martini, & Richardi.

VII. *Forma Confirmationis factæ per Bonifatium ſuper tractatu pacis habito inter DD. Carolum de Francia Robertum primogenitum Regis Siciliæ, & Regem Ferdinandum ex altera ſuper inſula & regno Siciliæ, & jure quod habet Eccleſia: Bonifacius* &c. *Rex pacificus* &c. Datum Anagniæ 12. Kal. Jun. Pontificatus An. IX. Apud Raynal. ſed ibi ſignantur XI. Kal. Junii.

VIII. *Infeudatio Bonifacii VIII. de regno Sardiniæ, & Corſicæ, Jacobo Aragoniæ Regi: Bonifacius* &c. *Super Reges, & regna* &c. Datum Romæ apud S. Petrum prid. non. April. Pontificatus An. 3. Dat ſed non integras has literas Rayn. A. 1297. num. 1.

IX. *Donatio facta Innocentio III. & Romanæ Eccleſiæ per Joannem Regem Angliæ de toto regno Angliæ, & inſulæ Hiberniæ, quæ deinde duo Rex & ſui ſucceſſores tenebunt in feudum ab Eccleſia Romana, cujus erant vaſſalli, & feudatarii ſub cenſu annuo mille marchorum ſterlingorum, quæ faciunt quatuor millia Florenorum, quæ donatio facta fuit per modum ſatisfactionis & emendæ concordi conſilio omnium Baronum, & nobilium Angliæ, & Hiberniæ in Londonis apud S. Paulum* 3. Octobris 1213. regni Joannis 14. Joannes &c. Univerſati veſtræ &c.

X. *Copia inſtrumenti, quod magiſter Siricius Cameræ D. Papæ Clericus Nuncius Sedis Apoſtolicæ in Anglia ad curiam adportavit*. Incipit, *Lex quæ Anglice Delenaye vocata eſt, latine vero lex Danorum. Denarius B. Petri prædictus per hunc modum colligitur in Anglia. Ex Cantuarienſi Diœceſi lib. 7. & 18. B.* &c.

De prædicto denario B. Petri ita legitur in Chronicis cap. de Leone Papa IV. qui cœpit An. 846.

Adaulphus Rex &c.

De valore diverſarum monetarum: Quia in hoc libro frequenter &c. *Unus morabatinus valet unum Florenum* &c.

XI. Statutum Nicolai IV. ferens *ut ex omnibus, quæ recipit Romana Eccleſia, fiant duæ partes æquales, quarum una ſit D. Papæ, & altera ſignetur Sacro Collegio Card. inter eos ex æquo dividenda: Nicolaus* &c. *Cœleſtis altitudo* &c.

XII. Inſtrumentum donationis *factæ ſacro Collegio Cardinalium per Benedictum XII. Ann.* 1324. *de medietate omnium cenſuum viſitationum* &c. *debitarum Collegio Card. pro tempore vitæ Benedicti*. Incipit *Anno a nativitate* &c. *die* 24. *Decembris Avinioni in Palatio Apoſtolico* &c.

XIII. Incipit *revocatio Gregorii Papæ X. de conſuetudine, quod Sedis Ribaldis dabatur eleemoſyna in Palatio Papæ in feſto carniſprivii, & ſtatuit quod hæc erogarentur pauperibus aliis communiter etiam ipſis Ribaldis, qui ad Papam venerint in feſto carniſprivii circa horam veſperarum*. Incipit: *Quia dicebatur eſſe* &c.

XIV. *Quod proventus Capelli debeat dividi Cardinalibus abſentibus, exceptis legatis ex conſtitutione Clementis V.* Incipit: *Item Dominus* &c.

XV. *Quod Camerarius ſive Clerici ſacri Collegii debent intereſſe computo de receptis, & adminiſtratis ex Conſtitut. Benedicti XIII. An.* 1334. *die* 23. *Decembris*.

XVI. *Quod Camerarius ſacri Collegii debet habere copiam libri cenſualis ex conſtitutione ejuſdem Benedicti*.

XVII. *Quod Camerarii ſacri Palatii habent procedere contra Prælatos non ſolventes commune ſervitium ex Decreto Camerariorum & ſacri Collegii Anni* 1324. *die* 25. *Aprilis*.

XVIII. *Quod priores, qui fiunt per electiones ad commune ſervitium teneantur, idque continetur in eodem Decreto*.

Quod Eccleſia vacans bis in Anno teneatur tantum unum commune ſervitium ſolvere ex Declaratione facta Anno 1331. *die* 4. *Septembris*.

XIX.

XIX. *Quod Prælati habent ad ſolvendum commune Servitium pro primo termino 9. menſes , & pro ſecundo totidem ex Declaratione An.* 1350. *die* 20. *Decembris* .

XX. Sequuntur *Donationes & largitiones factæ ab Imperatoribus aliiſque Romanæ Eccleſiæ . I. eſt Donatio Conſtantini . Sequitur Donatio Ludovici Imperatoris tempore Paſchalis Papæ , Henrici I. Imperatoris , Henrici IV. Imperatoris* .

XXI. Gregorii Papæ VII. litteræ *ex quibus apparet Eccleſiam habere unum denarium in regno Franciæ a quolibet annuatim ſolvendum* . Succedunt aliæ literæ ejuſdem , *ex quibus pariter dignoſcitur Romanam Eccleſiam retrahere quædam ex Hungaria , & Hiſpania* . Literæ etiam Alexandri (forte IV.) ad Guilelmum Regem Anglorum memorantes *deditionem Regni factam a Joanne Rege Romanæ Eccleſiæ . Alexander* &c. *Guilelmo Regi* &c. *Novit prudentia tua* &c. Item ejuſdem Alexandri ad Regem Danorum pro re ſimili , fragmentum eſt epiſtolæ incipiens : *Quapropter* . Extat apud Muratorium in loco de quo infra .

XXII. Gregorii VII. literæ Demetrio Regi Cuſcorum , & Reginæ quod regnum illud ad Romanam Eccleſiam pertineat . Incipiunt : *Filius veſter limina* . Literæ aliæ Gregorii VII. in quibus agitur de Synodo habita in Dalmatia a Geizone SS. Bonifatii ; & Alexii Abbate , & a Folvino Foroſempronii Epiſcopo An. D. Incarnat. 1076. *Ego Demetrius* &c. Utramque iſtam epiſtolam affert Cencius in libro Cenſuum S. R. E. vulgato a Muratorio in Antiquitatibus Medii Ævi Tom. V. pag. 639.

XXIII. *Regnum Aragoniæ fuit Romanæ ſub certo cenſu . Petrus Rex* &c.

XXIV. Aliæ ſimiles literæ ſimilem ſubjectionem aliorum regnorum ferunt.

XXV. Poſt hæc ſuccedit brevis tractatio de Pontificibus , qui jura Eccleſiæ ſtrenue defenderunt etiam contra Reges , & Imperatores .

XXVI. Succedunt aliæ formulæ ſacramentorum præſtandorum ab Imperatoribus , Regibus , Epiſcopis , Abbatibus .

XXVII. Sequitur *de mirabilibus civitatis Romæ* . Incipit *Murus civitatis Romæ habet turres* 361. *caſtella , ideſt merulos* 6900. &c.

XXVIII. *De hiſtoria Eccleſiaſtica , quare Cyrus Rex Perſarum vocatus fuit Chriſtus , & de* 70. *annis captivitatis Babylonicæ expoſitis hiſtorice & allegorice* .

XXIX. Succedunt *ordinationes , & geſta ſummorum Pontificum uſque ad Innocentium II.*

XXX. Sequentia ſunt de Italia , ſcilicet de ejus nomine , ſitu , & provinciis ; & ſunt excerpta de hiſtoria Eccleſiaſtica .

XXXI. Liber locorum ſanctorum Terræ Jeruſalem Fretelli Archidiaconi.

De diviſione totius orbis , quam fecerunt tres filii Noe , & de Patriarchis .

De Machometo , ejuſque prole , & ſucceſſione .

XXXII. Geſta Romanorum Pontificum a Leone Papa IX. & deinceps ſicut in Fabricio commemoratum eſt .

XXXIII. Poſt geſta Paparum ſequitur privilegium Friderici II. quo intuitu Innocentii III. abolet uſum *intromittendi ſe in electionibus prælatorum , & poſſeſſionibus Eccleſiæ , & cæteris ſpiritualibus . In nomine* &c. *regnum noſtrum tunc* &c. Datum apud Egram Anno 1213. indict. I. Regni Romani I. Siciliæ XVI. die 4. id. Jul.

XXXIV. Aliud ejuſdem Friderici ſpondentis auxilium pro recuperandis terris Eccleſiæ Honorio III. *In nomine* &c. *Ego Fridericus II.* &c. Datum Agenovæ 1219. menſe Sept. indict. 8.

XXXV. Ejuſdem *caſſatio ſtatutorum contra Eccleſiaſticam libertatem* . Fridericus &c. *Cum divæ memoriæ* &c. Datum apud S. Leonem in caſtris 1220. indict. 9. VIII. Cal. Octobris .

XXXVI. Ejuſdem in ſolemni curia Capuana pro reſignandis in manu Hono-

norii Papæ privilegiis. *Prædilecto* &c. *Pervenit ad nos* &c. Datum apud Tranum 3. Martii Indict. IX.

XXXVII. Ejuſdem *conceſſio facta Innocentio III. de Comitatu Fundano* &c. *poſt obitum R. Comitis Fundani: Sanctiſſimo* &c. *De gratia veſtra* &c. Datum Romæ 1212. Aprili menſe indict. 15.

XXXVIII. Ejuſdem ſpondentis Papæ ſe deducturum milites in ſubſidium Terræ Sanctæ: *Fridericus* &c. *per præſens ſcriptum* &c. Datum apud S. Germanum An. 1225. menſe Jul. indict. 13.

XXXIX. *Innocentii Papæ donatio facta ab Innocentio Papa Epiſcopo Maglonenſi de Comitatu Melgoni ſive Montisferrati* ſub certo cenſu. Datum Laterani 4. id. Aprilis Pontificatus An. 18.

XL. Pacta concordiæ inter Clementem III. & ſenatores, populumque Romanum *Sanctiſſimo* &c. *Dignitas Senatus, populique* &c. Actum quadrageſimo quarto anno Senatus indict. 6. die ult. Maji.

XLI. Concordia Eugenii III. cum Friderico I. Imperatore: *Venerabili in Chriſto. Regiæ majeſtatis dignitas* &c. Datum Conſtantiæ 1152. die X. cal. April. indict. 15.

XLII. Clemens IV. admittit in gratiam Galvanum, & Fridericum Lance. *In nomine* &c. *Univerſis* &c. *F. Franciſcus Tarracinenſis* Ep. &c. *Nuper a SS. & Reverendiſs.* &c. Actum in domo Toudin de Fraſſo An. 1267. ind. 10. Pontificatus Clementis 2. Febr. die V.

XLIII. Citatio ejuſdem Friderici coram Papa Clemente IV. *Clemens* &c. *De vultu glorioſi* &c. Datum Viterbii 12. Cal. Nov. An. 3.

XLIV. Literæ Caroli I. Siciliæ regis ad Petrum Aragoniæ &c. qui venerat in Inſulam Siciliæ cum claſſe, applicuitque Trapanam die 29. Auguſti A. 1282. quod illam vellet ſibi acquirere titulo Conſtantiæ Uxoris ſuæ, filiæ Manfredi Regis. *Carolus* &c. *ſi de ſana mentis* &c. Datum &c.

XLV. Literæ Petri ad eundem: *Petrus* &c. *De tua magna arrogantia* &c. Datum &c. *Carolus jam fere tota inſula expoliatus literas ſequentes dedit ad victorem: Carolus* &c. *Petro* &c. *De ſpelunca quam inhabitas* &c.

XLVI. Literæ Petri ad eumdem. *Petrus* &c. *De ſpelunca, quam dicis* &c.

Literæ Caroli primogeniti ejuſdem Caroli captivi Regis Aragoniæ, quam captivitatem ſubivit in pugna ante civitatem Neapolitanam commiſſa ad Petrum Regem. *Sereniſſimo Principi* &c. *Inopinati eventus caſus fortuiti* &c.

XLVII. Literæ Eduardi Regis Angliæ ad Clementem VI. ut moderetur *exactiones pecuniarum pro Beneficiis, & juſpatronatus reſtituantur ſuis Dominis*. Datum apud Vaſco Septembri menſe An. 1343. regni Franciæ 4. Angliæ 17.

XLVIII. Jura Eccleſiæ Romanæ in Regno Poloniæ pro denario S. Petri, & aliis *Sanctiſſimo in Chriſto* &c. *Joanni Summo Pontifici Henricus Rex Eleſiæ hæres regni Poloniæ* &c. *Ad agendas gratiarum debitas actiones* &c. Datum Colgoriæ in vigilia S. Joannis Baptiſtæ A. 1323.

XLIX. Aliæ literæ regis Poloniæ cum tranſumptis diverſorum inſtrumentorum, ut *Summus Pontifex ſibi provideat de ſubſidiis contra Tartaros: Sanctiſſimo* &c. *Joanni* &c. *Uladislaus Rex* &c. *Cum conſtet*. Datum Cracoviæ in vigilia SS. Trinitatis 12. Kal. Junii.

L. Inſtrumentum publicum proteſtationis, *videlicet ne per acquiſitionem Wratislavienſis terræ per Joannem Regem Bohemiæ factam præjudicium Eccleſiæ Romanæ cauſaretur facta per P. de Alverna nuncium Apoſtolicum in partibus Poloniæ in præſentia dicti Regis, quam proteſtationem idem Rex gratam habuit, & obtulit ſe paratum obedire Sedi Apoſtolicæ. Datum in civitate Wratislavienſi A. D. 1327. die VII. menſis Aprilis*.

LI. Item ſunt *duæ epiſtolæ ejuſdem tenoris diverſis ſigillis ſigillatæ continentes finantiam per cives & incolas Culmen. ac Pomeraniæ Wratislavienſis diœceſis de de-* na-

Digitized by Google

nario B. Petri pro arregariis Romanæ Eccleſiæ debitis.

LII. Item *qualiter ſcripſit D. Joannes Papa XXII. Epiſcopo Wratislavienſi, qui compoſitionem, & finantiam factam inter incolas & cives Culmen. & Pomeraniæ de denario B. Petri ſolvendo per ipſos gratas & ratas habuit, & habet dans eidem Epiſcopo poteſtatem eos abſolvendi a ſententiis, quas incurrerant ex retardatione ſolutionis denarii antedicti; & conſtituerunt procuratores ſuos dicti incolæ, & cives, qui juraverunt in animas eorum perpetuis temporibus ſolvere præfatum denarium B. Petri cameræ Apoſtolicæ in Quadrageſima*. Actum anno Domini 1334. Pontificatus dicti D. Joannis Papæ Anno 19.

LIII. Item *tranſumptum unius inſtrumenti ſeptem ſigillis ſigillatum ſuper ſolutione ejuſdem cenſus*. Datum XIII. Cal. Maji A. D. 1335. Pontificatus D. Joannis XXII. 19.

LIV. Item quædam literæ patentes *Comitatus Cracoviæ directæ D. Benedicto Papæ XII. in quibus Conſules dictæ civitatis ſe debere fatentur certas granas ſeu granatus auri, & nonnull. eorum cives etiam ſingulariter alias granas hic expreſſatas*. Datum Cracoviæ 25. die Maji An. D. 1336.

LV. Item *aliud inſtrumentum publicum continens copiam literarum, & proceſſuum contra Uratislavienſem, occaſione cenſus denarii B. Petri factum in præſentia Nuntiorum Apoſtolicorum in partibus Poloniæ deſtinatorum ſub An. D. 1329. die 1. Novembris Pontificatus D. Benedicti Papæ XII. An. 5.*

LVI. Item unum *aliud inſtrumentum continens quomodò Aineſtes Ep. Tragen. auctoritate Sedis Apoſtolicæ de civibus ſeu habitatoribus Wratislavienſ. Regni Poloniæ recepit ſolemnem obligationem ſuper ſolutione denarii B. Petri, ut videlicet a quolibet humano capite recipiatur unus denarius ſingulis annis ſolvendus in quadrageſima, & quomodo amovit a dicto loco ſententiam interdicti A. D. 1343. die 17. Decembris.*

LVII. Item eſt *quædam alia patens litera D. C. Papæ VI. miſſa per Epiſcopum Pragenſem notificando eidem concordiam, & ea quæ continentur in ſupradicto inſtrumento*. Actum An. D. 1343. die XVIII. Decembris.

LVIII. Item eſt quædam alia patens litera *Ducis de Euvidinez diœceſis Wratislavienſis ſuper ordinatione ſolutionis cenſus denarii B. Petri deinceps in perpetuum annuatim pro quolibet corpore humano cameræ Apoſtolicæ ſolvendo, exceptis Clericis & nobilibus cum aliis civitatibus illius diſtrictus de eodem negotio, ad quam ſolutionem cenſus futuri cum aliis civitatibus illius diſtrictus de conſenſu dicti Ducis conceſſerunt poſſe compelli per cenſuram Eccleſiaſticam deinceps; de prædictis vero cenſibus non ſolutis concordaverunt in forma certa hic expreſſa. Actum Avvindicz An. D. 1352. X. Calend. Martii.*

LIX. Item aliæ *literæ cum ſigillis civitatum Ducatus Euvindicz ſuper cenſu denarii B. Petri in diœceſi Wratislavienſi cum aliis ſuper eodem negocio*. Actum Evvindicz. A. D. 1352. X. Cal. Martii.

LX. litteræ *teſtimoniales D. Caroli Imperatoris Romanorum, in quibus confitec tur quod denarius B. Petri E. R. levar debet in certis terminis hic expreſſis, ai ſolvi per præſentes literas præcepit*. Datum Pragæ A. 1357. XVI. Cal. Maji Imperii ſui anno 3.

LXI. Item *quinque inſtrumenta publica, in quibus Nuntius Apoſtolicus, & collector in partibus Poloniæ confitetur ſe recepiſſe a Prælatis hic expreſſis tunc collectoribus denarii B. Petri Eccleſiæ Romanæ debiti certas marchas & pecunias argenti hic contentas, & per eum receptas A. D. 1358. die X. Maji Pontificatus D. Innocentii Papæ VI. Anno VI.*

LXII. Item *quædam literæ Regis Poloniæ apertæ a tergo ſigillatæ confitentis ſe & Regnum ſuum eſſe in obedientia, & ſubjectione S. R. E. & in ſignum hujuſmodi ſolvitur ibidem cenſus, qui vocatur denarius B. Petri R. E. & eſt ſine data ſigillatæ a tergo in cera alba.*

LXIII.

LXIII. Item *quædam aliæ literæ clauſæ, quas miſit Ep. Pragenſis ſignificans quod in civitate Wratislavienſi, ubi recepit mandatum Apoſtolicum ſuper denario B. Petri, proceſſit cum maturitate, & magna deliberatione, & finaliter recepta a civibus obligatione, quod de quolibet humano capite recipiatur unus denarius monetæ ibi currentis, qui denarius non mutatur in pondere. Et interdicti ſententias contra ipſos dudum latas relaxavit, ſeu amovit. De tempore autem ipſo ceſſaverunt videlicet per X. & VII. Annos, quomodo poſſint æſtimari ſunt opiniones; ſecundum magis rationabiles videtur, quod recurratur ad regiſtrum Sedis Apoſtolicæ ad ſciendum quantum ſingulis Annis ante tempus rebellionis conſuevit haberi; & cum ipſo haberet copiam regiſtri, repertum eſt, quod aſcendit pro quolibet Anno ad 8. marchas & 64. ſcotos ponderis Polonici 5. & non eſt data niſi dumtaxat die XX. menſis Decembris.*

Nicolaus Sagundinus, *Saguntinus*, *Secundinus*, *Segundinus*: vide ſupra in *Nicolao Euboico*.

Nicolaus Salconus, vitioſe pro *Falcone* qui juſſu Clementis V. librum *Aithoni* Armeni ex ore ejus Gallice exceptum vertit Latine, Pictavis A. 1307. Vide ſupra T. 1. p. 34. & Oudinum T. 3. p. 630. ſeq.

Nicolaus Siculus, infra *Nicolaus de Tudeſcis*.

Nicolaus Simonis, Harlemenſis Batavus Prior Carmelitarum, defunctus A. 1495. (al. 1511.) Scripſit *Vademecum* ſive Sermones de tempore & de Sanctis. *Conſultationes*, *Repetitiones* & *Diſputationes*. Venet. 1487. 1497. *De poteſtate Papæ*, *Imperatoris & Concilii* libris IV. in lib. 2. Decretal. de foro competenti, c. ſi quis contra Clericum. Mediolan. 1495. 1510. *Chronicon temporum*, *Hiſtoriam Ordinis ſui*. *Vitas SS. Patrum* & *de ſacris mulieribus*. *Farraginem fragmentorum*. *Vitam S. Cyrilli* Carmelitæ, *Vitam S. Annæ*. *Conſiliorum* (non Conciliorum, ut excuſum apud Poſſevinum) duo Volumina. Vide Trithemium de Carmelit. Simlerum, Valerium Andream, Svveertium, Alegrium, H. Warthonum.

Nicolaus Smeregus, Notarius Vicentinus de Burgo Bericæ, ſcriptor *Chronici Vicentini* ab Ann. 1200. ad 1279. quod cum continuatione *Anonymi* ad A. 1312. editum ex Felicis Oſii recenſione cum Albertino Muſſato aliiſque, curante Laur. Pignorio Venet. 1636. fol. Hanc editionem expreſſit theſaurus ſcriptorum Italiæ Burmannianus tomo VI. Lugd. Bat. 1732. fol. & ex duobus Codicibus Bibl. Ambroſianæ caſtigatam V. C. Joſephi Antonii Saxii ſtudio, exhibet tomus octavus theſauri ſcriptorum Italiæ Muratoriani, Mediolan. 1726. fol.

Nicolaus Specialis, Netinus, Senior, Friderici II. Regis Siciliæ ad Benedictum XII. Papam Legatus. Ejus *Hiſtoriæ Siculæ libri VIII.* hiſtoriam bellorum inter Reges Siciliæ & Aragoniæ ab A. C. 1282. ad 1337. geſtorum perſequentes, vulgati ſunt a Stephano Baluzio in appendice ad Marcam Hiſpanicam Petri de Marca, Pariſ. 1688. fol. pag. 597. & in tomo theſauri Muratoriani undecimo, Mediolan. 1727. fol. & in Burmanniano theſauro Antiquitatum Siciliæ parte V. Lugd. Bat. 1722. fol. nec non in tomo ſecundo Bibliothecæ hiſtoricæ regni Siciliæ, quam Panormi 1723. fol. in lucem dedit Jo. Baptiſta Caruſius. Promiſit etiam ex duobus Manuſcriptis Codicibus emendatiores edere Antonius de Amico, Meſſanenſis, in Corpore quod molitus jam pridem eſt ſcriptorum rerum Siculorum, in quo etiam exhibere voluit *Michaëlis de Platea* ſive *Placia* Siculi, Ord. Minor. cujus fragmentum Rochus Pyrrhus dederat, hiſtoriam ab exceſſu Friderici Aragonii, ſecundi hujus nominis, Regis Siciliæ, uſque ad Ann. 1361. (more computandi Siculo, & 1362. more Romano) ex Codice Manuſcr. D. Friderici de Vintimigliis, Equitis Panormitani, Marchionis Hieracii fratris. Ex iſto Nicolao Speciali,

R 2 tunc

Digitized by Google

tunc necdum edito, quem *Nicolaum Minoritam* vocat, produxerat nonnulla laudatus Baluzius in notis ad Papas Avenionenſes. Vide Oudinum Tom. 3. pag. 957. ſeq. & quæ ſupra in *Malaſpina*, *Michaele de Platea*, atque in *Nicolao Jamſilla*.

Nicolaus Stanfordus, Lelando c. 360. *Stenofordus*, Viſchio *Stafardus*, Anglus, Monachus Bernardinus ſive Ciſtercienſis circa An. 1310. Ejus *Moralitates in Geneſin* idem Lelandus memorans, teſtatur ſe admiratum, quod homo ejus ætatis tam argute, tam ſolide, tam ſignificanter potuiſſet ſcribere. *Conciones* aliquot addunt Baleus IV. 87. Pitſeus pag. 399. & Viſchius p. 251.

Nicolaus Svaſhamus, Anglus, Carmelitarum Prior, Theologus Cantabrigenſis & Cancellarius, defunctus An. 1449. Ejus *libellos duos de rebus Theologicis* innotuiſſe ſibi refert Lelandus cap. 454. quorum tituli apud Baleum XI. 76. Pitſeum pag. 641. & Alegrium p. 349. ſunt *Ordinarium Lectionum*, & *Determinationes*.

Nicolaus Sveſſionenſis. Supra, *Nicolaus Gallicus*.

Nicolaus de Suſato Weſtphalus, Teuto, Gymnaſii Heidelbergenſis decus & columna, interfuit Concilio Conſtantienſi A. 1417. Ex ejus ſcriptis laudantur *Quæſtiones* tum aliæ tum in Sententiarum libros, & *Sermones* multi. Vide Trithemium cap. 777. de S. E. & de luminaribus Germaniæ c. 169.

Nicolaus de Syghen, Profeſſor Erfurtenſis, circa A. 1470. auctor continuationis Chronici *Lamberti Schafnaburgenſis* ab A. 1068. ad 1352. Vide ſupra, T. IV. p. 237.

Nicolaus Taborita, cujus dialogum cum Ænea Sylvio exhibet Bzovius ad A. 1451. n. IX.

Nicolaus Tarviſinus. Supra in *Benedicto XI.*

* *Nicolaus Tegrimius* J. U. D. patricia Lucenſi familia natus poſt varias functas nomine Reipublicæ ſuæ legationes ad ſummos Pontifices, aliosque Italiæ principes Clericali tandem militiæ adſcriptus Cathedralis Eccleſiæ Lucenſis Archidiaconum egit, orator ſummus ſcripſit vitam Caſtruccii Caſtracani Lucenſis urbis Domini, vel ſi mavis, tyranni. Prodiit An. 1496. in 4. Mutinæ, recuſa Pariſiis 1546. in 16. inſerta a Cl. Muratorio T. XI. Rer. Ital. demum una cum Etruſca verſione Georgii Dati Florentini Lucæ 1742. quam editionem curavit vir Cl. Joannes Tegrimius ex eadem, qua Nicolaus, familia prognatus. Hanc editionem præcedit vita Tegrimii a P. Alexandro Pompejo Berti Congregationis meæ viro erudito diligenter conſcripta: Ego vero adnotationes meas paſſim Hiſtoriæ huic Caſtrucii adjeci.

Scripſit etiam orationem nomine Lucenſium a ſe habitam coram Alexandro VI. An. 1492. obſequium religioſum illi nomine ejuſdem Reipublicæ præſtiturus. Excuſa eſt vetuſtis typis ſine loco & anno. Tum & aliam coram Pio III. & aliam denique coram Julio II. recitatam excuſas abſque loco & anno. Exſtant aliæ plures in Cod. MS. quem ſervat Bibliotheca Cl. Franciſci Mariæ Florentini, in quo pariter extat ejuſdem Tegrimi nondum edita hiſtoria belli Florentini contra Lucenſes ab A. 1431. ad A. 1438. Scripſiſſe etiam fertur de rebus ſuis commentarium ignoto mihi in loco ſervatum. Obiit A. 1527.

Cum pariter juris ſcientia clareret, plura inſignium Juriſconſultorum Scripta typis evulganda curavit tum Lucæ, cum Nuptiani ubi ruſticabatur.

Nicolaus Teutonicus Ord. Præd. quem Cangius hoc loco memorat & 1355. ait vixiſſe, idem eſt cum *Nicolao Harcilego*, de quo ſupra.

Nicolaus Thomæus ſupra *Leonicus*.

* *Nicolaus de Tinkelſpil* Baccalaureus in Theologia in univerſitate Viennenſi, quem floruiſſe colligo Ann. 1401. Scripſit opuſculum *de tentatione Chriſti a Diabolo* quod me offendiſſe ſuccurrit in Codice MS. Viennenſi Biblio-

the-

thecæ Benedictinorum Abbatiæ S. Mariæ Scotorum.

Nicolaus Trajectenſis, cujus commentario *in Boethium* de Conſolatione nullum meliorem ait ſe reperiſſe Antoninus Florentinus parte 3. hiſtor. lib. 23. cap. 11. Tom. 3. pag. 681. & *Nicolaus Treverth* cujus commentarium Manuſcriptum in Senecæ Tragœdias evolvit Cangius, neuter videtur diverſus a *Nicolao Trivetto*, de quo mox: quamquam laudatus Cangius ſcribit Treverethum vixiſſe circa A. 1360.

Nicolaus Trivettus (*de Treveth*, *Traveth*, ſive *Triveth*) Thomæ Trivetti Juſtitiarii Militis ſive Equitis Angli filius, (*a*) Ord. Præd. in conventu Dominicanarum Londinenſi Prior, diem obiit anno Eduardi III. Angliæ Regis ſecundo ſive A. C. 1328. proximus ſeptuagenario: Grammaticus, Poeta, Rhetor, Hiſtoricus, Mathematicus, Philoſophus, & Theologus. Præter *Chronicon generale* (*b*) ab Orbe condito per quinque ætates ad natum Chriſtum uſque & aliud Gallice ſcriptum a nato Chriſto ad Henrici II. tempora, & *Catalogum Regum Angloſaxonum* durante heptarchia necdum quod ſciam, edita, Latine compoſuit, Gvil. Malmesburienſem continuaturus, opus eximium, *Hiſtoriam Plantageniſtarum* ſive *ſex Regum Angliæ*, a Comitibus Andegavenſibus originem ducentium *Stephani*, *Henrici II. Richardi I. Joannis*, *Henrici III. & Edvvardi I. Annales*, ab An. 1136. ad 1307. in quibus geſta Anglicana potiſſimum perſequitur, ita tamen ut Pontificum, & Imperatorum res, Regumque Galliæ plerumque conferat. Primus edidit ex Codice Bigotiano per Hadrianum Valeſium emendato Dacherius Tom. VIII. ſpicilegii (edit. novæ T. 3. p. 143. 231.) Caſtigatiores deinde ſeparatim ex Codice Glaſtonienſi & Mertonenſi, recenſente V. C. Antonio Hallo, (*c*) Oxon. 1719. 8. cui nitidæ editioni teſtimonia virorum doctorum de Trivetto ampla & copioſa præmittuntur. His merito adjunges Jacobum Quetif Tom. 1. Bibl. Ordinis Præd. p. 561. ſeq. qui de hoc ſcriptore ut ſolet diligenter & accurate eſt commentatus. Sed laudato Hallo debemus etiam veteris *Anonymi* ſcriptoris *Continuationem Trivetti Annalium* ad Ann. 1336. editam una cum Adamo Murimuthenſi aliiſque Oxon. 1722. 8. de qua dixi ſupra T. 1. p. 106.

Cætera Trivetti ſcripta ſunt: Commentaria *in Geneſin*, *Exodum*, *Leviticum*, *Paralipomena*, *Pſalterium*, & in alios quoſdam Sacræ Scripturæ libros, *dicta SS. Patrum concatenando*, ut eſt apud Pitſeum.

In Epiſtolas S. Pauli ad Senecam & Senecæ ad S. Paulum.

Quodlibeta Theologica. Quæſtiones variæ. De perfectione Juſtitiæ. De Miſſa & ejus partibus libri VII. De officio Miſſæ ſive *Ordo Miſſæ*, *Speculum Sacerdotale*. Manuſcr. in variis Angliæ Bibliothecis teſte H. Warthono.

De peccatis. De virtutibus. De fato. Scutum Veritatis contra impugnantes ſtatum perfectionis.

In S. Auguſtinum de Civitate Dei, adjutore Thoma Walleis. Toloſæ 1488. Venet. 1489. Friburgi 1494.

Expoſitio hiſtoriarum externarum, quarum fit mentio apud S. Auguſtinum.

Flores in Regulam S. Auguſtini.

In Boethium de Conſolatione Philoſophiæ. In librum de diſciplina Scholarium.

In Valerii ad Rufinum libellum de uxore non ducenda, qui legitur inter S. Hieronimi Opera.

De computo Hebræorum, Manuſc. in Bibl. Collegii Mertonenſis. *De Aſtronomia. Canones de conjunctionibus, oppoſitionibus & eclipſibus Solis & Lunæ.*

In Ariſtotelis problemata.

In Titum Livium. In Declamationes Senecæ Patris.

In

(*a*) Vide ejus Chronicon ad A. 1272. apud Dacherium Tom. 8. pag. 626. (edit. novæ Tom. 3. pag. 230.

(*b*) Jac. Quetif Tom. 1. pag. 564.

(*c*) Acta Erud. 1722. pag. 105.

In Senecæ Philoſophi opuſcula. *In tragœdias Senecæ.*

In transformationes Ovidii.

In Juvenalem.

Vide Lelandum cap. 332. Baleum V. 24. Pitſeum pag. 420. H. Warthonum ad Caveum. * Quid ſit operis labor Trivetti in Declamationes Senecæ, intelligimus ex titulo ejuſdem operis in Bibliotheca Epiſcopi Piſtorienſis ſervati, de quo amiciſſimus P. Zacharia in ſua Bibliotheca Piſtorienſi nuper Ann. 1752. vulgata Taurini. En titulum hunc: *Declamationes Senecæ bene & pulchre moralizatæ.*

Nicolaus de Tudeſco, Catanenſis Siculus, diſcipulus Zabarellæ, Abbas Panormitanus, Ord. Bened. *Juris* Pontificii *Lucerna*: docuit Catanæ, Senis, Parmæ & Bononiæ: etiam Romanæ Rotæ auditor, creatus dehinc A. 1434. Panormitanus Archiepiſcopus, ab Alphonſo Aragoniæ Rege miſſus ad Concilium Baſileenſe (*a*) & A. 1440. ab Antipapa Felice factus Cardinalis, diem obiit A. 1445. de quo diligenter Antoninus Mongitor Tom. 2. Bibl. Siculæ p. 98. Ejus ſcripta:

In quinque Decretalium libros Commentaria, Venet. 1492. ac deinde ſæpius & inter opera, novem (*b*) tomis junctim edita Venet. 1617. fol. prioribus *tomis ſeptem*. Adde Hieronymi Fantoni de Ferrariis, Ord. Præd. Compendium univerſæ Lecturæ Abbatis Panormitani ſuper Decretales, Venet. 1564. 4.

Commentaria in Epiſtolas Clementinas & earum gloſſas. Pariſ. 1516. 8. atque inter opera, quorum *tomi ſeptimi* partem poſteriorem abſolvit.

Conſilia CCXXV. (non CXVIII. ut Labbeus Tom. 2. pag. 113. de S. E. & ex eo alii) Lugd. 1537. fol. atque in *tomo octavo* Operum.

Quæſtiones VII. & Lugduni cum Conſiliis, & *tomo* Operum *octavo*.

Repetitio in cap. 9. Per tuas, *de arbitris* tit. 43. lib. 1. Decretalium Gregorii IX. una cum *Quæſtione* in Parmenſi Gymnaſio diſputata. Lugd. 1587. & *tomo octavo* Operum.

Proceſſus Judiciarius, ſive *Practica in omnibus fere Curiis obſervari ſolita*. ibid.

Theſaurus ſingularium in jure Canonico deciſorum, conſcriptus in Concilio Baſileenſi, & ſecundum Ordinem alphabeticum pro faciliori uſu diſpoſitus. Tomo Operum *nono*, una cum additionibus Jacobi Anelli de Bottis ad Commentaria, Conſilia & Quæſtiones: nec non Gvalvarii Bononienſis repertorio, & tractatu de differentia Legum Canonumque.

In operibus Nicolai omiſſus eſt liber *pro Concilio Baſileenſi*, memoratus Trithemio cap. 781. de S. E. & II. 139. illuſtr. Benedictin. & libris prohibitis in Romano Indice adſcriptus: Sed vulgatus plus ſimplici vice, & a Gerbaſio, verſus Gallice editusque Pariſiis 1697. (*c*) proxime etiam ex editione veteri Lugdunenſi Ann. 1518. iterum vulgandus (*d*) cura V. C. Georg. Ludovici Oederi.

Omitto alias ejus *Diſputationes*, *Deciſiones Rotæ Romanæ*, *Concluſiones* gloſſarum Clementinarum, *Commentarium inchoatum in Decretum*. * Editio commentarii ab hoc Nicolao conſcripti multo antiquior eſt, quam quæ hic indicatur a Fabricio; nam inter Codices Felini MSS. occurrit Cod. 149. *Abbatis ſuper tertio libro Decretalium lectura impreſſa Romæ per Magiſtrum Georgium Laur. de Herbipoli ſub An.* 1480. Item Cod. 151. *Nicolai Abbatis prima pars ſuper ſecundo Decretalium, Venetiis per Joannem de Colonia, & Jo. Manthen de Gheretzem An.* 1473. Cod. 151. *eodem Abbatis ſuper tertio Decretalium per Joannem Vindelinum An.* 1472. Codice 152.

(*a*) Jac. l'Enfant hiſt. Belli Huſſitici & Concilii Baſil. T. 2. p. 176.

(*b*) Hanc editionem recenſet Labbeus. Priorem Venetam 1592. octo tomis, Bellarminus. De antiquioribus Poſſevinum licebit conſulere.

(*c*) Laudat & argumentum hujus libri exponit Dupinius Tom. XII. Bibl. Eccleſ. p. 98.

(*d*) Bibl. Germanique Tom. XXVIII. p. 156.

152. *Abbatis ſecunda pars ſuper ſecundo Decretalium impreſſa per Joannem de Colonia, & Joannem Manthem de Gheeretzem An.* 1479. Item *Abbatis tertia pars ſecundi Decretalium Venetiis per Joannem de Colonia ſociumque ejus Jo. Manthem An.* 1476. Item Cod. 153. *Abbatis ſecunda pars in ſecundum Decretalium An.* 1471. *ſine nota impreſſoris & loci*. Item Cod. 154. *In tertium librum Decretalium Venetiis per Jo. de Colonia, & Jo. Manthen An.* 1478. Item Cod. 157. *Ejuſdem ſuper quartum & quintum Decretalium Venetiis per Jo. de Colonia, & Jo. Manthem An.* 1477. Item Cod. 158. *Idem opus Romæ per Magiſtrum Georgium Laur. de Herbipoli An.* 1475. Item Cod. 160. MS. *Eſt repetitio in cap. Eccleſia Sanctæ per me Nicolaum Abbatem Maniacenſem An. Dom.* 1425. *in civitate Senarum*. Altera *repetitio in cap. Per tuos facta* ab eodem in ſtudio Bononienſi A. 1432. (hanc indicavit Fabricius) Item *repetitio in cap. Si quis; per me Nicolaum de Sicilia Decretorum Doctorem in almo ſtudio Senenſi An.* 1419. Item *repetitio* ejuſdem *ſuper ſtante ſtatuto*. Item ejuſdem *repetitio* in materia juramenti. Item Cod. 161. edita *conſilia & allegationes ejuſdem An. D.* 1425. *cum tabula compoſita per D. Philippum Bologninum Ferrariæ per Mag. Petrum de Arancio A.* 1475.

In eodem MS. Codice 160. præter Repetitiones illas ſuperius indicatas eſt & altera in cap. *Cum eſſes*. Sunt pariter ejuſdem authoris orationes duæ. Altera jam ſæpius excuſa pro Concilio Baſileenſi, cujus hic Fabricius meminit. Hunc vero titulum in MS. præfert: *Sermo de ſuperioritate Concilii ad Papam editus & compoſitus a RR. in Chriſto Patre & Domino Domino Nicolao de Sicilia tit. SS. XII. Apoſtolorum S. R. E. Presbytero Cardinali* (a Felice V. antipapa renunciato) *digniſſimo vulgariter nuncupato Panormitano, in jure canonico monarcha jure merito uno ex legatorum* (*ſic*) *de latere pro S. Concilio Baſileenſi pro SS. D. N. Felice divina providentia Papa V. miſſo ad regiam majeſtatem Regis Romanorum Fridericum ad Francfordiam pro pace & unione Eccleſiæ fiendis ſub An.* 1442. *de menſe Junii, & coram auditoribus præfati Sereniſſimi Regis*. Altera vero, quam codex offert Panormitani oratio ſcribitur: *Sermo D. Nicolai Siculi Archiepiſcopi Panormitani habitas in Concilio per eum Baſilienſe pro honore & conſervatione Concilii ad probandum, quod congregatio ipſa diſſolvi non deberet infectis arduis incumbentibus non obſtantibus rationibus Legati Papæ Eugenii deſiderantis & petentis concilium juſſu ſuo diſſolvi*. Incipit: *Maximum onus*. Orationem hanc nondum editam ego primus ex hoc Codice evulgavi in meo Concil. Suppl. Tom. 4. p. 1352. Poſt hæc Vindobonam, bono aſpirante numine profectus in Bibliotheca Cæſarea nonnulla reperi, quæ orationi huic cauſam & argumentum præbuerunt. Tumultus Baſilienſium cernens Julianus Card. Legatus abſtinendum cenſuit a congregatione in qua norat aliquid decernendum eſſe contra Pontificem, niſi recederet a conſilio diſſolvendæ Synodi. Cauſas abſentiæ ſuæ per literas Patribus illum invitantibus expoſuit, eaſque literas ibidem nactus ſum. Reſpondit hiſce Archiepiſcopus Panormitanus omniaque refutavit, quæ pro Pontifice legatus adduxerat. Tum legatus longa oratione coram Patribus habita factum ſuum & juſtitiam Pontificis defendit, eamque pariter orationem cum ſuperioribus omnibus mihi deſcripſi in Concil. Suppl. T. VI. a me vulgata. Non quievit Panormitanus, Conciliumque ea oratione defendit, cujus hic memini, incipientem. *Maximum onus*. Neque hæc pariter deeſt in MS. Cæſareo.

Nicolaus Tuſcus. Supra, *Nicolaus de Albertinis*.

* *Nicolaus Ubaldus Peruſinus*, quem ipſum eſſe credo Nicolaum Baldi alterius a celebri Juriſconſulto ſed ejus filium, ut diſco ex Pancirolo l. 2. c. 72. Auditorem ſacri Palatii egit, ſcripſitque tractatum de Succeſſionibus ab inteſtato, & alterum tractatum de Succeſſionibus ab inte-

teſtato Clericorum regularium & ſæcularium ; utroque jam edito , priori quidem Romæ An. 1471. altero vero ibidem an. 1473. Priori legimus in margine adjectam hanc adnotationem manu Fellini Sandei : *Suſpenſus* (Nicolaus) *ab officio per Sixtum* , *mortuus eſt præ dolore* . *Cauſa ſuſpenſionis fuit quod ſtans ad feneſtram dixit* : *Dicite Cardinali veſtro* , *me non emiſſe Auditoratum* (Palatii Apoſtolici) *prout ipſe Pileum* .

Nicolaus Viſchel . Supra *Nicolaus Ciſtercienſis* .

Nicolaus de Ultricuria A. 1348. Pariſiis revocare coactus LXI. articulos a Papa Clemente VI. damnatos , libellis ejus & Epiſtolis igni traditis , quibus illi continebantur. Propoſitiones illæ damnatæ ſæpius prodiere in Bibliothecis Patrum , ut in noviſſima Lugdunenſi Tom. XXVI. pag. 483. Confer ſupra *Joannes de Mercuria* .

Nideraltahenſis in Bojaria Monachus Benedictinus , ſcriptor *vitæ S. Alrunæ* , Marchionis Chambenſis , quam edidit Bernardus Pex T. 2. anecdotorum parte 3. p. 253. 265.

Nicolaus Voigelt ſive *Wigeli* , Germanus , Friburgi vixit circa A. 1438. Hujus *commentariolum de indulgentiis* , ex Eyſengreinio memorat Poſſevinus .

Nicolaus Uptonus ſive *Uppodunus* , Anglus , caſtra primum ſecutus ſub Duce Thoma de Monte acuto , Comite Sariſburienſi : deinde Eccleſiæ Vellenſis & Sariſburienſis circa A. 1430. Canonicus , miſſus A. 1452. ad Nicolaum V. ut Oſmundum Epiſcopum inter Sanctos referret . Ejus *libros quatuor de ſtudio & officio militari* ad Humfridum Ducem Gloceſtriæ , quorum quartus de diverſis ſignis in armis depictis ſive de inſignibus Anglorum Nobilium curioſe diſputat , primus Joanni Seldeno dicatos vulgavit notiſque eruditis illuſtravit Edoardus Biſſæus , addito *Joannis de Bado aureo* (de quo ſupra T. IV. pag. 53.) tractatu de armis , quem & ipſum Uptoni eſſe non ſatis certa conjectura editor ſuſpicatur , & Henrici Speelmanni aſpilogia . Lond. 1654. fol. Vide Lelandum c. 536. & Baleum VII. 98. cujus exemplo Pitſeus p. 635. ſeq. ex uno Uptoni opere quaterna nobis effingit : *Leges ſpeciales* . *De officio militari* , *Delineationes armorum* & *de colorum inſigniis* .

Nicolaus de Wachenheim . (vitioſe *Wackenheim* apud Poſſevinum) Teutonicus , cum in Heidelbergenſi Gymnaſio per annos ferme quinquaginta Philoſophiam & Theologiam docuiſſet , obiit A. 1480. de quo Trithemius cap. 864. de S. E. & de luminaribus Germaniæ cap. 222. Ejus ſcripta : *Quæſtiones Sententiarum* , pluresque *Sermones* , *collationes* & *orationes* .

Nicolaus Walkingtonus , Anglus Monachus Kirkehamenſis Ord. fratrum regularium : non Ciſterc. ut ipſe fatetur Viſchius pag. 252. Bibl. Ciſterc. circa A. 1193. præter librum *de virtutibus & vitiis* , etiam ſcripſit *hiſtoriam* de Duce *Waltero Eſpec* quem virum magnum & potentem vocat Joannes Haguſtaldenſis ad An. 1132. Vide Baleum III. 35. & Pitſeum pag. 260. ſeq. Elogium ejuſdem Walteri & Orationem An. 1138. ad milites habitam exhibet Ethelredus Rievallenſis de bello Standardii p. 338. 339. ſeq.

Nicoloſa Sanuta pro reſtitutione ornamentorum Matronarum , Manuſcr. memoratur a Sandero in Bibl. Belgica parte 2. p. 221.

Niconis Grammatica inter Codices Manuſcriptos qui A. 1250. fuere in Monaſterio Benedictoburano in Auſtria , memoratur apud Bernardum Pezium Tom. 3. Anecdotorum parte 3. pag. 622.

Joannes Nider . Supra Tom. 4. pag. 108.

Nideraltahenſis . Supra p. 136.

Theodorus de Niem ſive *Nihem* , Weſtphalus Germanus , per triginta ſeptem annos & ultra , curiam Romanam ſectatus ſub quinque Pontificibus , Gregorio IX. Urbano VI. Bonifacio IX. Innocentio VII. & Gregorio XII. Ex cle-

Digitized by Google

clerico Lucenſi & litterarum Apoſtolicarum abbreviatore Epiſcopus electus Verdenſis contra Ottonem, Magni, Ducis Brunſvicenſis filium: quo prævalente Romam reverſus & Epiſcopatus Cameracenſis dignitate ornatus diem obiit in Concilio Conſtantienſi, non ante A. 1417. Scripſit

Tres libros de ſchiſmate, quibus res ab An. 1378. ad 1410. laudato ſtudio perſequitur. Prodiere Norimbergæ 1532. fol. atque cura Simonis Schardii, Baſil. 1560. fol. addito *libro quarto*, diviſo in ſex partes, cui titulum *Nemus* (*a*) *Unionis* auctor indidit. Libros priores in multis locis pleniores, in pluribus variantes ab editis habere ſe teſtatus eſt Henricus Meibomius nepos T. 1. pag. 3. Ex libro primo de ſchiſmate, excerpta *de geſtis Ottonis Tarentini, Ducis Brunſvicenſis* exhibet illuſtris Leibnitius T. 2. ſcriptor. Brunſvicenſ. p. 50. 56. Ex libro tertio excerpta *de Poteſtate Pontificis atque Imperatoris, & an Imperator in temporalibus ſubſit Pontifici*, apud Goldaſtum T. 2. de Monarchia Imperii pag. 1376. 1379. cum Epiſtola *Joannis Leodienſis* Epiſcopi & Cardinalis ad Theodoricum a Niem, Protonotarium Eccleſiæ Rom. quatenus Papæ ſit obediendum. Libri quatuor recuſi Baſil. 1566. fol. Norimb. 1592. Argentorat. 1608. & 1629. cum Zabarella & Jo. Mario Belga.

De neceſſitate reformationis Eccleſiæ in capite & membris, V. C. Hermannus ab Hardt Tom. 1. Concilii Conſtantienſis parte 7. edidit ſub nomine *Petri de Alliaco*: ſed Niemii eſſe ipſe deinde deprehendit, illique auctori reſtituit p. 28. prolegomenon.

Exhortatio ad Rupertum, Regem Romanorum, ut a diuturno ſomno excitatus Pontificum ſchiſma exſtirpet & Imperii jura reformet, exſtat apud Goldaſtum Tom. 2. de Monarchia Imperii pag. 1381. b. 1384. b. Idem fortaſſe liber Niemii *de reformatione Eccleſiæ Romanæ*, quem Manuſcr. in Bibl. Cæſarea Geſnerus pridem memoravit.

Privilegia ſive Jura Imperii circa inveſtituras Epiſcopatuum & Abbatiarum, reſtitutas per Papas Imperatoribus Romanis, & ſimul variæ hiſtoriæ ad eorum illuſtrationem utiles, in Simonis Schardii ſylloge de juriſdictione Imperiali, Baſil. 1566. fol. pag. 785. 859. Argent. 1609. 1618. 4.

Vitas Pontificum Romanorum a Nicolao IV. uſque ad Urbanum V. una cum continuatione Anonymi ad An. 1418. additis Imperatorum geſtis. In Jo. Georgii Eccardi Corpore ſcriptorum medii ævi T. 1. p. 1461. 1550.

Hiſtoriam & Vitam Joannis XXIII. Papæ primus edidit Henricus Meibomius avus, Francof. 1620. 4. inde familiam ducit in tomo primo ſcriptorum rerum Germanicarum, quos præclaro ſtudio recenſuit Henricus Meibomius nepos, Helmſt. 1688. fol. p. 5. 50. * Geminos diſtinguendos eſſe Niemios ſub eodem Theodori nomine, vel forte alterum quidem ſub Joannis, alterum ſub Theodori nomine demonſtraſſe mihi viſus ſum in nota ad An. 1400. Annalium Raynaldi. Eccardus in corpore Hiſtor. medii ævi Tom. I. Chronicon quoddam Pontificium evulgavit nomine Theodorici, vel Theodorici vel Theodori Niemii, in cujus calce hæc legebatur adnotatio: *finis Chronici Theodorici Niem famoſiſſimi literarum Apoſtolicarum fundatoris Hoſpitalis Alimannorum in urbe, qui obiit & ſepultus eſt Trajecti Leodicenſis Diœceſis in Eccleſia S. Gervaſii, in qua erat Canonicus An. D.* 1400. Theodoricus iſte quicunque tandem is fuerit, alius profecto cenſendus eſt a Theodoro *librorum de ſchiſmate* auctore, qui & poſt Annum 1410. vel 1417. ut hic Fabricius monet, deceſſit, & Epiſcopum Cameracenſem, non Canonicum S. Gervaſii Leodienſis egit. Forte tamen Theodoricus iſte Eccardianus Joannes appellandus erat, ut legit Codex Tridentinus ejuſdem Eccardiani Chronici ab eodem Eccardo in

(*a*) Non *Niemus*, ut excuſum apud Oudinum Tom. 3. pag. 1256.

Præfatione ad Tom. I. indicatus. Cum vero Anonymus Vaticanus, quem ſæpe laudat Raynaldus in Annalibus, & auctor Anonymus vitæ Innocentii VI. a Baluzio vulgatæ cum Chronico iſto ita conveniant, ut ne verbis quidem diſcrepent, unus idemque Joannes ſeu Theodoricus Niemius horum omnium auctor cenſendus eſt. Juvat inſuper animadvertere ex ejuſdem Eccardi teſtimonio Engelhuſium in Chronico opus illud Niemii de ſchiſmate deſignare ſub nomine Chronici Theodorici Niemii *minoris*; ex quo non obſcure indicentur Theodorici Niemii duo, quorum alter ſenior; alter, nempe auctor *de ſchiſmate*, junior extiterit.

Ermoldus Nigellus. Supra T. 2. p. 108.

Nigellus Wirekerus, Monachus & Præcentor Cantuarienſis, Regum temporibus Henrici II. Richardi I. & Joannis circa An. 1280. ad 1200. De illo præter Lelandum c. 202. Baleum III. 50. & Pitſeum pag. 270. Flacius in Catalogo teſtium Veritatis, & Jacobus Thomaſius ὁ μακαρίτης, ſingulari de hoc Nigello diſſertatione Lipſ. 1679. 4. Scripta ejus apud Lelandum: *Diſtinctiones ſuper Novum & Vetus Teſtamentum*: atque Excerptiones ex *Gvarnerio Gregoriano ſuper Moralia in Jobum*, de quo Gvarnerio (Homiliario aliis nuncupato) dixi T. 3. pag. 121. De Nigelli *Brunello* ſive *ſpeculo ſtultorum* illiuſque editionibus dictum ſupra Tom. 1. pag. 285. Vide & Tom. IV. pag. 133. Ab hoc ſpeculo diverſus liber eidem Lelando memoratus *de abuſu rerum Eccleſiaſticarum*, qui incipit: *Sincere & ſine ſimulatione*, quanquam dedicatus eidem Gvilelmo, Elienſi Epiſcopo, cui Brunellum Nigellus conſecravit: ſicut etiam verſus continentes *Monita Moralia*, de virtutibus & vitiis rebuſque ſacris, miſcellaneiſque aliis, Manuſcriptos in Bibl. Cottoniana. Cætera apud Baleum & Pitſeum ſunt: ad eundem Gvilelmum *Epiſtola de eruditione Prælatorum*: *Commentarii Numerorum*, hoc eſt, ut intelligo, in Numerorum librum, *De vitiis Curatorum*. Incip. *Sentite de Domino in bonitate*. *Monita ad Amicum*. Incip. *Poſtquam triſtis hiems Zephyro*. *Contra barbariem*. Incip. *Si mihi credideris linguam cohibebis*. Cum horum aliquibus commune aliquid habere videntur quæ exſtant in Bibl. Cottoniana, in qua & alia de quibus apud Pitſeum ſilentium: & notata ab Oudino Tom. 2. p. 1654. ſeq. Verſus ad Honorium, Priorem Cantuarienſem *de ligno dulci*, *de Monachis*; *Epiſtola parænetica*. *De S. Catharina*, *Epitaphium Emmæ* &c. *Miracula S. Mariæ Genitricis Dei libris III.* ubi *de S. Dunſtano*, *de Juliano Apoſtata interfecto*, *de S. Ildefonſo* & aliis. Verſus *de vita & virtutibus Monachorum*. Incip.

Quid deceat Monachum vel qualis debeat eſſe,
Quid jubet ut dicam, porrigat ipſe manum.

Paſſio S. Laurentii Martiris, Incip.

Palma triumphalis roſeo redimita cruore
Divitiis cunctis digno præcellit honore.

Vita S. Pauli, primi Eremitæ, Incip.

Juſſit adorari Decius ſimulacra Deorum,
Vir ſitiens pœnas & cædem Catholicorum.

Verſus rhythmici *contra flagitioſos temporum mores*. &c.

Ex *Nigelli Fratris de Regali loco* excerptis Manuſcriptis nonnulla de Judæis in Anglia affert Antonius Wood in Antiquitatibus Oxonienſibus ad An. 1143. T. 1. p. 51.

Franciſcus Niger, de quo pauca ſupra T. 2. p. 197. Venetus Doctor, cujus integrum nomen *Peſcennius Franciſcus Niger* Matheſeos peritus, cujus libellus *de ratione Epiſtolas ſcribendi* excuſus Venet. 1488. 4. Friburgi 1499. 4. Daventriæ 1501. 4. *Grammaticæ libri XIV.* ad Leonardum Bottam, equitem Mediolanenſem.

Epiſtolæ, ex quibus una ad Jacobum Comitem Purliliarum A. 1492. de qua ſupra T. 4. p. 17. Alia præmiſſa libris

Aſtro-

Aſtrologicis Julii Firmici, editis apud Aldum 1499. fol.

Prætereo alios hoc nomine juniores, *Franciſcum Nigrum*, Baſſanenſem circa Annum 1540. ac deinceps: cujus ſunt liber de ſitu & moribus Rhetorum, & Regulæ elegantiarum, & tragœdia: *liberum arbitrium*, aliaque quæ poſſunt apud Simlerum videri.

Franciſcum Nigrum Cyriacum, cujus exſtant libri tres Controverſiarum forenſium & diſquiſitio atque allegationes de jure ſucceſſionis in Ducatum Mantuæ. Francof. A. 1628. 1629.

Franciſcum Petrejum Nigrum, cujus libros tres Nuptiarum Britannicarum excuſos Mediolani 1559. 8. habet Bibliotheca Barberiniana.

Franciſcum Nigrum, auctorem Lexici Italico-Latini plus ſimplici vice editi, & diviſi in libros X. ordineque rerum vocabula & locutiones Dantis, Petrarchæ, Boccacii, Bembi aliorumque primæ claſſis in lingua Italica ſcriptorum digerentis. Mihi ad manus eſt editio Veneta 1568. fol. præferens nomen auctoris *di M. Franceſco Alunno da Ferrara*. Titulus priorum editionum: *le ricchezze della lingua volgare* A. 1551. 1556. 1557. Sed poſteriorum A. 1562. 1568. 1575. *della fabbrica del Mondo*.

Jo. Franciſci Nigri, Bononienſis filios duos *Alexandrum Nigrum*, Canonicum, cujus hiſtorico myſtica lectio Maniliani Bononienſis monumenti laudatur in Bibliotheca Aproſiana pag. 42. & *Blancum Nigrum* pictorem eximium, cujus ſylloge, Bononiæ 1658. fol. edita inſcribitur: Prima Cruciata, ſive ſocietas armorum Chriſtianorum, Cruce inſignium.

Julium Nigrum Ferrarienſem S. J. defunctum Ann. 1720. Æt. 72. cujus hiſtoria poſtuma de Scriptoribus Florentinis, qua paſſim uſus ſum in hoc opere, prodiit Ferrariæ 1722. fol. De hoc Nigro conſuli poteſt Hieronymi Baruſaldi Epiſtola inſerta Tom. XXXIV. Diarii eruditorum Italiæ p. 276. ſeq.

Nicolaum Nigrum Venetum, Poetam Italum, qui octonis rhythmicis verſibus bellum inter muſcas, cimices & formicas geſtum cecinit, eodemque metri genere D. Nicolai res geſtas, comœdiam Candidam & aliud drama Animæ felicis nomine. Vide Erythræi pinacothecam 1. p. 248. ſeq. &c.

Petrus Niger, (*Schwart*) Germanus, Ord. Præd. Hebraicas litteras a Judæis edoctus in Hiſpania apud Salmaticenſes, atque Theologiæ ſtudio operatus in Galliæ Academia Montispeſſulana; & deinde in Germaniæ Friburgenſi atque Ingolſtadienſi: denique Herbipoli, ubi docuit, evocatuſque Budam a Matthia Hungariæ Rege, ibi poſt A. 1481. diem obiit. Scripſit opus eximium *contra perfidos Judæos de conditione veri Meſſiæ* ad Pſalm. CXVIII. 22. *Lapidem quem reprobaverunt ædificantes, hic factus eſt in caput anguli*. Opus dicatum Epiſcopo Ratisbonenſi Henrico III. de Abſperg, editumque primum Eslingæ 1475. 4. *imo in fol.* apud Conradum Fyne Loca veteris Teſt. citare ſolet Hebraice, litteris Latinis deſcripta cum interlineari Latina verſione. Recuſum deinde Norimbergæ 1477. Neque aliud eſt quam liberior verſio Germanica ſuperioris operis, atque uberius explicata & undecim diſtributa libris, quæ inſcribitur כוכב משיח *ſtella Meſſiæ*, & Germanice prodiit Eslingæ 1477. 4. Vide de hac Germanica editione laudatiſſimum Wolfium noſtrum Tom. IV. Bibl. Hebr. pag. 525. ſeq. & de Latina Tom. 2. p. 1037. & 1110. ſeq. & Jacobum Quetif de ſcriptoribus Dominicanis Tom. 1. pag. 861. ſeq. Scripſit præterea hic Niger & Matthiæ Regi dedicavit *Clypeum Thomiſtarum adverſus omnes Doctoris Angelici obtrectatores*. Venet. 1481. 1504. fol. Neque diverſus ab hoc Nigro eſt *Petrus Teuto* cujus tractatus *contra Indos* memoratur apud eundem Jacobum Quetif Tom. 1. pag. 855. Neque enim legendum *contra Indos*, ſed *contra Judæos*.

Radulphus Niger, cujus Chronicon

Manuſcriptum laudat Antonius Wood in Antiquitatibus Oxonienſibus ad A. 1170. Tom. 1. pag. 55. atque alibi.

Syllanus de Nigris, Papienſis Medicus cujus expoſitio in Rhaſis librum nonum ad Almanſorem prodiit Venetiis 1483.

Joannes de Nigro Monte, Juris Canonici Doctor, cujus Diſputatio A. 1436. in Concilio Baſileenſi habita, qua B. Virginem in peccato originis conceptam fuiſſe negavit, Manuſcripta Baſileæ. Vide Oudinum T. 3. p. 2391.

Ninianus Monachus Cantuarienſis, Ord. Bened. ſcriptor *Eulogii* ſive *Chronici* in quinque libros diviſi ab Orbe condito uſque ad A. C. 1367. Manuſcr. Oxonii, de quo idem Oudinus T. 3. p. 1089.

Auguſtinus Niphus, Jopolitanus Calaber jam *Eutychii* vel *Philothei* jam *de Medices* vel *Magni* cognominatus appellatione Philoſophus Peripateticus celeberrimus docuit Patavii, Piſis, aliiſque Italiæ locis, denique obiit major ſeptuagenario Sveſſæ in terra Laboris poſt A. 1545. quo expoſitiones ſuas in Ariſtotelis Hiſtoriam animalium dicavit Paullo III. Vide Cornelium Tollium de litteratorum infelicitate pag. 426. edit. Menckenianæ. Scripſit quam plurima, ex quibus primum Venetiis Anno 1492. fol. lucem viderunt libri ſex de Intellectu & de Dæmonibus, recuſi Venet. 1503. 1527. Cætera illius a Nicolao Toppio in Bibl. Neapolitana pag. 4. ſeq. ſed plenius & accuratius recenſentur a Gabriele Naudæo in judicio de Niphi ſcriptis, edito Pariſ. 1645. 4. cum opuſculis ejus moralibus ac politicis: atque inde a Leonardo Nicodemo in addendis ad Toppium p. 3. ſeq. & a Nicerono in memoriis Gallice editis de viris eruditis T. XVIII. pag. 63. ſeq. Præter hos de Nipho conſulendi Jovius in elogiis pag. 171. Bælius in Lexico & C. A. Heumannus in Actis Philoſophor. parte XVII. pag. 764. ſeq. Opera Philoſophica Niphi ſex Voluminibus in fol. junctim edita Venetiis A. 1559. exſtant in Bibl. publica Leidenſi.

Nithardus S. Angilberti filius, Caroli M. nepos ex Bertha filia, Abbas S. Richarii Ord. Bened. in Gallia diœceſeos Ambianenſis, atque in prælio adverſus Danos extinctus An. 853. Vide Sammarthanos Tom. IV. p. 787. ubi de Angilberto, & pag. 788. Paulum Petavium in ſyntagmate de Nithardo, edito Pariſ. 1616. 4. & in tomo ſecundo Andreæ du Cheſne de rebus Francorum pag. 351. Voſſium II. 34. Baluzium ad Lupi Epiſt. 55. & Caſp. Barthium XLVI. 9. Adverſar. quo judice *cordatus hic ſcriptor & prudens, proque iis temporibus egregie diſertus, qualem ſane decuit virum tanto genere oriundum, tanta rerum experientia ſubnixum, nam & legationibus inter filios Ludovici Pii functus eſt, & turmis nonnullis a partibus Caroli Calvi præfuit hic Nithardus, ſatis cætera laudatus, modo odio in Lotharium minus indulgeret ſuo.*

Scripſit ad fratrem Lotharii, (Carolum Calvum ut videtur) *de diſſenſionibus filiorum Ludovici Pii* ab A. C. 814. quo Carolus M. obiit, ad annum uſque 843. libros IV. editos primum a Petro Pithœo inter ſcriptores coætaneos duodecim Pariſ. 1588. Francof. 1594. 8. p. 433. 488. Inde in Andreæ du Cheſne T. 2. de rebus Francor. p. 359. emendatiores ex Manuſcr. Alexandri Petavii: denique in Jo. Georgii Kulpiſii ſcriptoribus rerum Germanicarum, quos Æneæ Sylvio de rebus Friderici III. ſubjicit, Argentorat. 1685. & 1702. fol. p. 83. Bonaventuræ Vulcaniii Excerpta ex hiſtoriarum Nithardi libro tertio, in ejus ſylloge de litteris & lingua Getarum Lugd. Bat. 1597. 8. pag. 67. continent repetitam ex Nithardo *formulam fœderis* inter Ludovicum, Ludovici Pii filium & Carolum Calvum *lingua utraque*, *Theotiſca & Romana*, de qua formula dixi ſupra T. IV. pag. 287. * Authores Hiſtoriæ Literariæ Gallicæ T. V. p. 204. cenſent inſignem hunc Gallicum ſcriptorem Mona-

Digitized by Google

naſticam profeſſionem nequaquam exercuiſſe; quod enim Monachus extiterit, nulla alia conjectura Scriptores Gallici ſibi olim perſuaſerunt, niſi quod ejus cadaver eamdem cum Angilberto patre ſuo Abbate S. Richarii ſepulturam habuerit; cum tamen ex vulnere in bello accepto obiiſſe conſtet, multo probabilius hinc ſuſpicantur iidem Hiſtoriæ literariæ Gallicæ Scriptores T. V. pag. 205. militem egiſſe, atque obiiſſe, quo tempore Normanni Neuſtriam, & Ambianenſem tractum hoſtiliter excurrebant An. 858. vel 859.

Adamus Nizardus, ſupra Tom. 1. p. 10.

Nizo Abbas Mediolacenſis, ad Saravum fluvium in diœceſi Trevirenſi *vitam S. Baſini* ſeculo VII. extremo Archiepiſcopi Trevirenſis, non ante ſeculum decimum videtur ſcripſiſſe, quæ cum notis exſtat in Actis Sanctor. T. 1. Martii 4. p. 315. 320.

Noboas ſive *Roboas*, Diaconus Caſinenſis circa Ann. 1120. quem Petrus Diaconus cap. 42. ait præter *ſermones* de totius anni feſtivitatibus, ſcripſiſſe *Vitam* S. Confeſſoris Chriſti *Leonardi*. Exſtat, ſed interpolata apud Surium 6. Novembr.

Leonardus de Nogarola, Protonotarius Apoſtolicus, cujus liber *de beatitudine* prodiit Vicentiæ 1485. fol. & alter *de Mundi æternitate* ibid. 1486. & Bouoniæ 1481. Idem traditur jubente Sixto IV. conſignaſſe *Officium Conceptionis B. Mariæ Virginis*. * De hoc viro, quem inter Claros Vicentinos recenſet Petrus de Brutis Catarenſis in Dalmatia Epiſcopus in Epiſtola ad Oliverium Arziganenſem, cujus memini V. *Oliverius*; hæc habet idem Petrus in hac ipſa Epiſtola: Fuit *Leonardus Nogarolus ſummus Theologus. Venerandus Pater ille illuſtrandæ veritatis cauſa SS. PP. ſcriptis & rationibus quampluribus Benedictæ Virginis conceptionem adeo illuſtravit, ut in poſterum ab aliquo impugnatum iri videam minime .... ob quam rem celeberrimum, ut ita dixerim, officium a Sixto Pontifice Maximo perlectum fuit ſummopere approbatum.*

Ludovicus Nogarola (*a*) Comes Veronenſis, junior quam ut de eo referre debeam, & de quo conſuli poteſt Niceronus Tom. 12. memoriar. pag. 305. & Diarium eruditorum Italiæ Tom. 9. pag. 118. ſeq. ubi etiam exſpectare jubemur Octavii Alecchi opus de ſcriptoribus Veronenſibus. Præter alia ſcripſit hic Nogarola Timotheum dialogum *de Nili incremento*. Venet. 1552. 4. Mediolan. 1626. 4. Vertitque *Plutarchi* Platonicas quæſtiones, & *Jo. Damaſceni* libellum de his qui in fide dormierunt. Veronæ 1532. 4. *Ocellum Lucanum* de natura Univerſi, Venet. 1559. 4. De aliis ejus editionibus dixi lib. 2. Bibl. Græcæ cap. 13. *Epiſtolam* vero ad Adamum Fumanum, Canonicum Veronenſem, *de illuſtribus Italis qui Græce ſcripſerunt*, quam Nogarola Ocello ſubjunxit, & inde Tho. Galeus, Cantabrigiæ 1671. 8. ego recudendam curavi Hamb. 1709. 8. cum variorum ſupplementis ad Voſſium de Hiſtoricis Græcis Latiniſque.

Nonnitus poſt Joannem Biclarienſem Epiſcopus in Hiſpania Gerundenſis, laudatur ab Hildefonſo Toletano cap. 10. de S. E. ſed nullum ejus ſcriptum memorante. Interfuit Concilio Toletano IV. A. C. 633. Vide Nic. Antonii Bibl. veterem Hiſpanam IV. 5. T. 1. p. 228.

S. Norbertus Clivenſis, Ann. 1120. *Præmonſtrati* in diœceſi Laudunenſi condidit Ordinem obſervantem regulæ S. Auguſtini, & A. 1125. confirmatum a Papa Honorio II. inde Archiepiſcopus ab A. 1127. ad 1134. Magdeburgenſis, & Sanctis adſcriptus A. 1215. de quo ſupra in *Hugone* diſcipulo, Tom. 3. p. 298. Jo. Chryſoſtomus von der Sterre in Vita S. Norberti, Antverp. 1656. 8. Præcipue Papebrochius in Actis Sanctor.

(*a*) De fœminis eruditis hujus gentis Nogarolarum Angela, Genevra, Antonia & Iſota conſulendus Gaddius T. 2. pag. 106.

ctor. T. 1. Junii 6. pag. 804. ſeq. & Janningus Tom. 6. pag. 21. ſeq. & 30. ſeq. ubi contra Philippum Mullerum: Ludovicus Hugo in vita A. 1704. edita Gallice, atque in Annalibus Ordinis Præmonſtratenſis. Joannes Paige in Bibliotheca Præmonſtratenſi pag. 395. ſeq. Caſp. Sagittarius in hiſtoria S. Norberti, Jen. 1683. 4. Jo. Georgius Leukfeld in antiquitatibus Præmonſtratenſibus: Philippus Mullerus in vindiciis Norbertinis de reliquiis S. Norberti e Cœnobio B. Virginis Magdeburgenſi Pragam nunquam translatis, Jen. 1683. 4. Jo. Chriſtophorus Olearius in diſſ. Epiſtolica de numo S. Norberti, Arnſtad. 1704. 4. Samuelis Waltheri diſſ. Norbertum male conſecratum coli. Magdeburg. 1728. 4. &c.

Hujus Norberti unicus exſtat *Sermo* exhortatorius ad Inſtituti ſui alumnos, ſæpius editus, etiam in Bibl. Præmonſtratenſi pag. 402. & in Bibl. Patrum Lugd. T. XXI. pag. 118. De cæteris ejus ſcriptis ita laudatus Paige p. 304. *Sanctus Patriarcha noſter Norbertus, qui multos interpretatus eſt Sacræ Scripturæ libros, qui extant Manuſcripti in Bibliotheca Cappenbergenſis Monaſterii in Weſtphalia. Scripſit quoque de Viſionibus ac Revelationibus ſibi Coloniæ & alibi factis libros tres; Item Sermones de obitu Sanctorum ad populum, ut teſtatur Gvilelmus Eiſengrenius in Catalogo teſtium veritatis orthodoxæ Eccleſiæ Doctorum. Scripſit præterea luculenter & doctiſſime de brevitate & caducitate vitæ humanæ; De ſuaviſſimo Chriſti Jugo; de reſtitutione regularis vitæ ac diſciplinæ, & præclarum opus pro defenſione Innocentii Papæ ſecundi, contra Petrum, Leonis filium Pſeudopapam; Quæ bellorum ſtrage perierunt.*

Norbertus Abbas ſecundus *Iburgenſis*, Ord. Bened. ſcripſit circa A. 1118. *Vitam Bennonis* Epiſcopi Oſnabrugenſis A. 1088. defuncti, qui primus ejuſdem Cœnobii Iburgenſis fundator, primuſque Abbas fuerat. Edidit Jo. Georgius Eccardus Tom. 2. Corporis medii ævi p. 2161. 2194. Vide & ſupra *Maurus Roſt*.

Nothebertus qui Voſſio p. 278. idem Lelando c. 98. Baleo II. 8. & Pitſeo pag. 141. rectius *Nothelmus* Londinenſis. Etiam a Beda, qui ei quæſtiones in libros Regum dedicavit, T. 4. Opp. pag. 333. *Nothelmus* appellatur. Scripta quæ ei a Baleo & Pitſeo atribuuntur, nuſquam exſtant.

Antiquitatum Nordgavienſium Codex Diplomaticus, ſive Diplomata CCCCXX. quibus res Epiſcopatus Aureatenſis ſive Eichſtettenſis in Franconia Germaniæ ab octavo uſque ſeculo quo condi illum contigit, præclare illuſtrantur, prodiit Francof. 1733. fol. editore illuſtri viro *Joanne Henrico de Falckenſtein*, (*a*) Conſiliario & Nobili aulico Eichſtettenſi, qui & notas hiſtoricas, genealogicas & geographicas, & mappam veteris Nordegaviæ Geographicam adjunxit, ac præter hodœporicon *Wilibaldinum*, & anonymum vitæ Wilibaldi ſcriptorem addidit ſtatuta diœceſana Epiſcopatus Eichſtettenſis. Eidem laudato Falckenſteinio debemus opus duplex, editum Germanice quorum unum *Antiquitates Nordgavienſes*, (*b*) origineſque Epiſcopatus & ſucceſſiones Epiſcoporum Eichſtettenſium perſequitur, editum Francof. 1733. fol. Alterum *de memorabilibus univerſæ Nordgaviæ* (*c*) ab ultimis temporibus, de provinciis Principibuſque. Svobaci 1734. fol. duobus Volum. Sub idem tempus *antiquitates Ethniciſmi Nordgavienſis*, itidem Germanice juris publici fecit V. C. *Jo. Alexander Dœderlinus* (*d*) Lycei Weiſſenburgenſis Rector, Ratisbonæ 1734. 4.

Normannica Gens, inquit Ordericus Vitalis ad A. 1135. lib. XIII. p. 903. *ſi ſecundum Legem Dei viveret, & ſub bo-*

(*a*) Acta Erud. A. 1733. pag. 484. *Arbeit der Gelehrten im Reich* 2. *Stück* pag. 175.
(*b*) Acta Erud. A. 1734. pag. 252.
(*c*) Id. pag. 458.
(*d*) Id. pag. 461.

Digitized by Google

bono Principe unanimis eſſet, Chaldæis ſub Nabuchodonoſore, & Perſis ac Medis ſub Cyro & Dario, & Macedonibus ſub Alexandro par, invincibilis eſſet, ut in Anglia & Apulia, Syriaque frequens victoria teſtimonium illis perhibet. Cæterum quia diſcordia ipſos ab invicem ſegregat, & in ſua viſcera lethaliter armat, exterorum victores a ſeſe ſuperantur, & vicinis hoſtibus cum ludibrio ſpectantibus, mutuis ictibus immiſericorditer jugulantur, unde ſuæ matris oculi crebro lacrymantur.

Normannicarum Legum Codex ex Manuſcr. Pithœano editus in Jo. Petri Ludevvig reliquiis veterum monumentorum Tom. VII. pag. 149. 418. Interpretem Legum, longe antiquiorum licet, non ante Ann. 1250. verſionem illam condidiſſe, editor diſputat in prolegomenis p. 50.

Normannicarum rerum ſcriptores, ſupra T. I. p. 102.

Levoldus Northovius ſupra, *Levoldus*, T. IV. p. 270.

Speculum *Notariorum*, tabellionum & ſcribarum, in quo XXIII. quæſtiones circa eorum officia & praxim reflectuntur. Oppenheimii 1514. 4.

Notgerus, *Nothegerus*, *Notkerus* natus in Svevia, Epiſcopus XLVI. ab Ann. 972. ad 1008. (*a*) *Leodienſis*, apud Othonem III. Imperatorem, quem cognatione attingebat, gratioſus in Epiſtola ad Werinfridum Abbatem Stabulenſem, *vitæ S. Remacli*, apud Surium 3. Septembr. & geſtis Pontificum Tungrenſium, Trajectenſium, Leodienſium a Chapeavillo præmiſſa profitetur ſe *non hujus Remacli modo ſed & cæterorum ſuæ ſedis Pontificum tempora & geſta; quæ undecunque potuere corradi, ad ſua uſque tempora collegiſſe*. Geſta autem illa primorum Epiſcoporum XXVII. non ſub Notgeri ſed ſub *Harigeri* Abbatis Lobienſis nomine edita ſunt a Joanne Chapeavillo, T. I. ſylloges ſuæ de Epiſcopis Leodienſibus 1612. 4. ut dixi ſupra T. 3. pag. 189. & Harigero auctori tribuuntur a Sigeberto cap. 138. Veriſimile tamen videtur, non diverſum opus fuiſſe quod a Notgero ſuſceptum, & ab Harigero Notgeri amico aliiſque conjuncta opera perfectum eſt, ut non abſurde ſuſpicatur Oudinus T. 2. pag. 484. Atque in *vita S. Remacli* apud Surium & apud Chapeavillum T. I. pag. 82. ſeq. multa ad verbum eadem. Exhibet autem Surius ad 3. Septembris ſub Notgeri nomine & *vitam S. Remacli*, vigeſimi ſeptimi ab Ann. 650. ad 653. Epiſcopi Leodienſis, & *libros duos de ejus miraculis*, in quorum ſecundo monaſterium Stabulenſe a Danis A. 883. exuſtum ita refertur, ut auctor illo ſe nuncio conſternatum teſtetur: *& ecce perfertur ad nos triſtiſſimus* &c. Itaque antiquioris ſcriptoris verba hæc ſunt; (*b*) neque tamen ideo de Notgero aliquo ſeniore horum librorum auctore cogitandum. *Vita S. Landoaldi* Archipresbyteri Sec. VII. Rotgani ſociorumque Amantii Diaconi, Adriani Martyris, Juliani, Vencianæ & Adeltrudis libris II. ſcripta juſſu Notgeri ab eodem Harigero, atque Notgero auctori inde tributa cujus etiam Epiſtola A. 980. ad Womarum Abbatem Gaudenſem data præmittitur: exſtat apud Surium 19. Martii, & cum Henſchenii notis in Actis Sanctor. Tom. 3. Martii pag. 35. 41. *Vitam S. Hadelini* Presbyteri circa A. 690. in Belgio, eadem Acta ſub Nodgeri nomine offerunt Tom. I. Febr. 3. p. 372. 376. & Mabillonius Sec. 2. Benedictin. p. 1013.

Notgerus Balbulus, diſcipulus Iſonis & Marci ſive Marcelli Scotigenæ: Monachus Sangallenſis Ord. Bened. & Presbyter defunctus A. 912. Sanctis etiam adſcriptus An. 1514. de quo vitæ ejus ſcriptor Ekkehardus Minimus junior De-

(*a*) Anſelmus & Ægidius in Notgeri vita Tom. I. Chapeavilli pag. 201. ſeq. Jo. Bollandus Tom. 3. Februar. pag. 368. ſeq. Sammarthani Tom. 2. Galliæ Chriſtianæ pag. 640. Carolus le Cointe T. 3. annal. Francor. p. 191. ſeq. Alius Nocherus, ſi Anonymo Mellicenſi cap. 65. credimus Abbas Augienſis. Infra, *Notgerus Balbulus*.

(*b*) Adde Voſſium II. 38. pag. 332. & II. 41. pag. 353.

Digitized by Google

Decanus S. Galli apud Goldaſtum T. 1. rerum Alemannicarum p. 226. 247. Caniſium Tom. VI. antiquar. lect. p. 934. (Tom. 3. edit. novæ p. 552.) & Henſchenium T. 1. Act. Sanctor. April. 6. p. 579. Joannem Mabillonium Tom. V. Actor. Benedictin. Vide & Gundlingiana XXVI. 6. &c.

Ejus librum *de interpretibus Divinarum Scripturarum* edidit Bernardus Pez in limine tomi 1. Anecdotorum, una cum *Sequentiarum* libro 1. p. 17. 41.

Hunc Notkerum Ekkehardus cap. 9. refert ritum modulandi in Eccleſia correxiſſe ad melodias moris Romani, & Gregorii Magni antiphonarium: Deinde cap. 16. ait eum ſocios docuiſſe diſciplinam Angelicam *in jubilis Sequentiarum* agendam, probatis Nicolao I. Papæ. Et cap. 20. exemplaſſe ſive deſcripſiſſe Epiſtolas Canonicas Græcas a Luitvvardo Vercellenſi ſibi præſtitas: Denique (*a*) ſubjungit: *tranſtulit idem ſanctus vir Pſalterium de Latina in Barbaricam* (Theotiſcam) *linguam, ſicut hodie eſt in armario*. Hoc Ekkehardi teſtimonio adducti viri quidam eruditi verſionem Pſalmorum Notkero Balbulo tribuerunt, quam Notkero Labbeoni rectius adſcribi mox videbimus. In prologo ad Luitvvardum, Vercellenſem Epiſcopum, cujus meminit & Anonymus Mellicenſis cap. 65. quemque integriorem edidit Mabillonius Sec. V. Benedictin. Notkerus ait ſe pertinaciter inſiſtere elaborando metro *de vita S. Galli*. Hi ſunt libri tres quos hexametris ſcriptos verſibus exſtare Manuſcriptos notavit Vadianus: Vitam S. Galli, dialogi ſcriptam more vidiſſe ſe Goldaſtus retulit. Nonnulla Notkeri *carmina* ſacra exſtant inter epigrammata & hymnos ſacros illuſtrium virorum Monaſterii S. Galli apud Caniſium T. V. parte 2. antiquar. Lect. pag. 728. ſeq. (edit. novæ Baſnagianæ Tom. 2. parte 3. p. 190. ſeq.) & in Bibl. Patrum Lugd. Tom. 27. pag. 508. ſeq. In his pag. 513. etiam occurrunt verſus ad Regem Chriſtum ſuſcipiendum, quos ex Antiphonario Manuſc. Biblioth. Helmſtadienſis edidit Polycarpus Leyſerus in hiſtoria poeſeos medii ævi p. 274. Incip. *Ave beati germinis*. Ad illud autem breve ſcriptum, quod apud eundem Caniſium legitur, & in Tom. 27. Bibl. Patrum p. 511. dicatum Lautberto fratri, & *ſignificationem litterarum alphabeti Cantilenis ſuperſcriptarum* explicans, ad illud, inquam, ſcriptum referenda ſunt non modo quæ habet Sigebertus c. 108. ſed etiam hæc Eckehardi, in Balbuli vita cap. IX. *In ipſo quoque primus ille* (Romanus Metenſis) *litteras Alphabeti ſignificativas notulis, quibus viſum eſt, ſuſum aut juſum, ante aut retro aſſignati excogitavit, quas poſtea cuidam* Lamperto *amice quærenti B. Notkerus Balbulus dilucidavit, cum & Marcianus, quem de nuptiis miramur, virtutes earum ſcribere molitus ſit.*

Uſus Notkerus antiquioribus Martyrologiis Adonis, Rhabani &c.

Martyrologium vulgatum ab eodem Caniſio Tomo VI. pag. 761. exſtat in nova editione Baſnagiana T. 2. parte 3. p. 89.

Idem Notkerus Balbulus putatur Sangallenſis ille auctor *librorum duorum de vita Caroli Magni*, ad Carolum Craſſum quos poſt Caniſium T. 1. p. 961. (edit. novæ T. 2. parte 3. pag. 57.) & Andream du Cheſne Tom. 2. rerum Francorum pag. 107. emendatiores edidit Sim. Frid. Hahnius, ut dixi Tom. 1. pag. 346. Vide & Oudinum Tom. 2. pag. 323. Gundlingiana XXVI. pag. 93. Dupinium Tom. 8. Bibl. Eccleſ. p. 56. Barthium XLVI. 8. adverſar. &c.

* Omiſit Fabricius Notkeri hujus Epiſtolam ad F. Rutpertum, in qua ſe de obtrectationis crimine purgat, quam vulgavit P. Pez, & Heuberus in Cod. Diplomatico pag. 108.

Cum in Officina libraria proſtantes libros geminos ab Hahnio editos offendiſſem, legiſſemque in operis præfatione dari ibi Monachi Sangallenſis vitam Ca-

(*a*) Edit. Henſchenianæ cap. 37.

Caroli Magni multo quam quæ ex Caniſio prodierit, correctiorem, avide libros mihi popoſci. At facta cum Caniſiano illo collatione vana ſpe deceptum me ſtatim intellexi; nam præter quam raro duo iſta inter ſe diſcrepant, in illis in quibus diſſentiunt interdum vulgata editio præferenda eſt novæ. Caniſianus Codex integrior eſt altero, qui deſinit in cap. XXX. Caniſiano. Depravatæ lectionis exempla unum alterumve accipe: Cap. I. edit. Caniſ. *Unum eorum, nomine Clementem, in Gallia reſidere præcepit . . . . . Alterum vero nomine Albinum in Italiam direxit*. Codex Hahnii Cap. I. *Unum eorum in Gallia reſidere præcepit . . . . . alterum vero nomine in Italiam direxit*. Caniſius Cap. V. *Tum ille tali auctoritate roboratus Reſponſorium intonuit*. Hahnius: *Tunc ille tali auctoritate roboratus impoſuit*. Fatendum eſt tamen & eximias interdum Codicem illum offerre lectiones, ac periodos quaſdam hiulcas ſanare; cum tamen rariora hæc ſint, ut vix unam & alteram pagellam impleant, præſtabat, meo quidem judicio; paucas haſce variantes dare quam opuſculum totum recudere.

Notkerus Doctor, Pictor & *Medicus* ſive Phyſicus & artis Theoricæ Magiſter, idem qui pro ſeveritate diſciplinarum *Piperis granum* cognominatus fuit, clarus & ipſe poſt ſæculi decimi medium in Sangallenſi monaſterio. De hoc Eckardus alter, libro de caſibus Monaſterii S. Galli cap. 13. T. 1. Goldaſti Alemannicor. p. 55. ſeq. Peritiam ejus in arte Medica & pictoria pluribus celebrans, nullum tamen ejus ſcriptum nominat, tantum ait eum feciſſe Othamaro Abbati decoras *antiphonas*, & hymnum: *Rector æterni metuende ſecli*, & hymnum *de una virgine non martyre*, Eckehardo ſeniori, Decano circa An. 970. Notkeri Medici doctoris *hymnus de S. Othmaro* exſtat inter Sangallenſia a Caniſio edita, atque inde in Bibl. Patrum Lugd. T. 27. p. 516.

Notkerus Monachus Sangallenſis tertius, ſtudio & doctrina laudatiſſimus cognomento *Labeo*, defunctus Anno 1022. Hunc Labeonem, ut recte Jo. Metzlerus lib. 1. cap. 44. de illuſtribus Sangallenſibus, non vero Otfridum, ut viſum Lambecio (*a*) nec Notkerum Balbulum ut quibuſdam aliis perſuaſum fuit, (*b*) auctorem eſſe veteris *Theotiſcæ* quam habemus verſionis atque expoſitionis *Pſalmorum* Davidis & cæterorum *Canticorum Biblicorum*, *ſymbolique Apoſtolici atque Athanaſiani*, erudite demonſtratum eſt a Bibliothecario Sangallenſi clariſſimo Bernardo Franckio, (*c*) & a præclaris Viris (*d*) qui Lipſiæ laudatiſſimo ſtudio & conjuncta opera hoc jam agunt, ut non minus linguæ Teutonicæ veteris origines & antiquitates clariſſime pateant atque illuſtrentur, quam præſentis Germanici idiomatis purioris cultura ac nitor majore ſemper pulchritudine & gratia ſeſe commendet intelligentibus. Editionem hujus præclari monumenti Notkeriani debemus illuſtribus Viris Simoni de la Louvere, qui illud ex Codice Sangallenſi curavit deſcribendum: & Joanni Schiltero, qui Latine verſum illuſtratumque notis prælo deſtinavit, & nobiliſſimo denique Jo. Georgio Scherzio qui poſt Schilteri fata illud recenſuit, vulgavitque in tomo primo theſauri Antiquitatum Teutonicarum, Ulm. 1727. fol.

Vertit etiam idem Notkerus ſimili lingua Theotiſca *librum Jobi* & in eum *Gregorii M. moralia*: & quæ in Bibl. Sangallenſi ſervari Manuſcripta laudatus

(*a*) T. 2. Bibl. Vindol. p. 459. ſeq. & 757. ſeq. Lambecium ſecuti, Mabillonius, Hertius, & ex parte Schilterus, qui Otfridi laborem a Notkero interpolatum fuiſſe ſibi perſuaſit.

(*b*) Eckehardo minimo cap. 20. vitæ Balbuli, eumque ſecutis Vadiano, Dupinio, Jac. Baſnagio, aliiſque.

(*c*) In diſſ. hiſtorico critica, Notkeri pſalterio præmiſſa in tomo I. theſauri Schilteriani.

(*d*) *Beytrage zur critiſchen Hiſtorie der deutſchen Sprache von einigen Mitgliedern der deutheſchen Geſellſchafft in Zeipzig*, *achtes StucK*, T. 2. p. 576. ſeq.

tus Franckius pag. x. teſtatur, *Boethium* de Conſolatione Philoſophiæ, *Martianum Capellam* de nuptiis Mercurii & Philologiæ, atque Organum *Ariſtotelis*.

De gloſſis *Keronis*, quem cum Notkero eundem facere voluerunt viri doctiſſimi, dixi T. IV. p. 224.

Notkerus Abbas Sangallenſis ab Anno 968. ad 975. cujus avunculum Notkerum Medicum (de quo jam dixi) fuiſſe docet Eckehardus Junior, quem hiſtoriographum Sangallenſes appellant, apud Goldaſtum Tom. 1. rerum Alemannicarum pag. 58. ubi plura de Notkero Abbate, nullorum tamen ejus ingenii monumentorum mentio. Fallitur itaque Eckehardus minimus, qui in vita Notkeri Balbuli, cap. 4. ibid. pag. 228. Notkerum phyſicum a Piperis grano diſtinguit, eundemque poſtea Abbatem factum fuiſſe tradit.

Notkelmus, ſupra *Notbertus*.

Notingus Conſtantienſis Epiſcopus ab A. 919. ad 934. Ejus additiones ad *Remedii* Curienſis Epiſcopi Canones pro Eccleſiis Alemannicis collectos videtur memorare Goldaſtus Tom. 2. Alemannic. pag. 154. (132.) furto ſibi abreptos cum bona Remedii parte conqueſtus. Scripſiſſe in Evangelia notant Sammarthani T. 2. p. 544.

Notkerus, ſupra, *Notgerus*.

Gvilelmus Nottingamus, ſupra T. 3. pag. 157.

Novallicienſis Monaſterii (*la Novaleſa*) Ord. Bened. ad radices montis Cimiſii in Seguſina Italiæ valle (*a*) *Chronicon* ſcriptum circa A. 1060. ex quo fragmentum de expeditione Caroli M. adverſus Langobardos, & aliis ejuſdem in Italia geſtis, & de obitu ejus ac ſepulchro per Ottonem III. Imp. viſitato exhibet Andreas du Cheſne Tom. 2. rerum Francor. pag. 223. 229. atque alia fragmenta ex libro quarto, quinto, ſexto ab A. 906. ad 1024. pag. 635. 653. Integriora cum emendationibus celeberrimi Muratorii in Tomo 2. ſcriptorum Italiæ, parte 2. p. 694.

Novatianus Presbyter Romanus, auctor ſchiſmatis adverſus Cornelium, Romanum Epiſcopum cujus Cathedram invadere auſus eſt A. C. 251. Hic cum Novato recuſavit apoſtatas ſive perſecutionis tempore lapſos, quamlibet pœnitentes recipere. Scripta ejus recenſet Hieronymus c. 70. Catalogi, ad quem notata pridem, nolo repetere: tantum addo librum Novatiani *de S. Trinitate* inter ſcripta Tertulliani ac Cypriani frequentius vulgatum, ſeparata autem editione tanquam Arianiſmi præcurſorem commendatum a Wilhelmo Whiſtono Lond. 1709. 8. ab eo tempore illuſtratum, Catholicæque ſententiæ vindicatum eſſe a duobus novis editoribus Edmundo Welchmanno (*b*) Lond. 1724. 8. & a Joanne Jackſon. 1728. 8. *Epiſtola cleri Romani nomine ſcripta* ante ſchiſma *ad S. Cyprianum* inter Cyprianicas eſt trigeſima edit. Oxon. & trigeſima prima apud Pamelium, Baluziumque: atque hic ipſe videtur *libellus* quem *de negatoribus recipiendis*, a Novatiano cum adhuc in Eccleſia degeret ſcriptum fuiſſe teſtatur Pacianus Epiſtola 3. Epiſtola *de cibis Judaicis*, & ſcriptum *de vera circumciſione*, quæ inter S. Hieronymi ſcripta ſæpius prodiere, Novatianum habere auctorem videntur. Confer Oudinum Tom. 1. pag. 283. Cætera quæ adhuc deſideramus ſcripta, Hieronymo memorata ſunt: *de Paſcha* (*c*) *de Sabbatho*, *de Sacerdote*, *de Oratione*, *de Inſtantia* (Sophronius: περὶ τῆς ἐνεστώσης) & *de Attalo* (Pergameno Martyre, cujus memoriam Eccleſia 2. Junii celebrat.)

Novatus Presbyter Carthaginienſis, (*d*) tempore S. Cypriani Epiſcopi, non ipſe Epiſcopus (*e*) auctor dogmatis quod ab eo nomen habet Novatiani de non

(*a*) Jo. Jac. Chifletius pag. 191. Opp. Hiſtoric.

(*b*) Nevv memoires of litterature T. 2. p. 122. ſeq.

(*c*) Ita veteres Paſcha *Paſchæ*, pro Paſcha Paſchatis. Vide Baluzium ad Epiſt. Cypriani XX. p. 72.

(*d*) Hieronymus cap. 70. de S. E. *Novatus Cypriani Presbyter*.

(*e*) Vide Pearſon. annal. Cypriani A. 350. §. XXI. Baluzium ad Cypriani Epiſt. 49. pag. 144.

Digitized by Google

non recipiendis lapſis bigamiſque. Hic Novatiano Romano favit adverſus Cornelium, & Novatianum habuit dogmatis ſui approbatorem. Scripta autem Novati nulla extant.

Novati Catholici *ſententia* ſive *homilia ad fratres* de humilitate & obedientia & calcanda ſuperbia, occurrit in omnibus Patrum Bibliothecis, ut in tomo III. edit. Pariſ. 1575. & in tomo V. Lugd. 1672. pag. 1082. Exſtat etiam in Holſtenii appendice Codicis Regularum pag. 78.

Servilius Novianus Voſſii, aliis *Nomanus* vel *Numanus*, rectius *Nonianus*, ſed antiquior quam ut a me referri hoc loco debeat, fuit enim inter eos quos juvenis audivit Quintilianus. Vide Caſaubonnm ad Sveton. in Perſii vitam, & Burmannum ad Inſtitutt. Orator. X. 1. pag. 914.

Novientenſis Hiſtoria a Monacho quodam Cœnobii Novienti ſive Apri Monaſterii (*Eberſm.nſter*) in Alſatia Ord. Bened. ſcripta circa A. 1235. antiquiorum ſubinde verbis res geſtas referens teſte A. C. Auguſtiniano in defenſione Arnolphi Bavariæ Ducis quam edidit Monachii 1735. 4. p. 153.

Novus Magiſter de quo Jo. Trithemius in Chronico Hirſaugienſi ad A. 1315. pag. 112. edit. Freherianæ: *Magnus hæreticorum numerus fuit in Auſtria, Bohemia & terris vicinis. Nam ſicut quidam ex eis Viennæ crematus, nomine* Novus Magiſter, *confitebatur, fuerunt eorum in Auſtria, Bohemia & in confinibus ejus pluſquam octoginta millia* (*a*) *hominum, omnes in eam ſectam jurati & profeſſi, præter eos qui in aliis terris erant.*

Hermannus Comes *Nuenarius* ſive *de Nevenare*, Neaetius, (*de nova aquila*) (*b*) Canonicus primum tum Præpoſitus ſummi templi Colonienſis, eruditis litterarum inſtauratoribus, Mæcenatibuſque meritus accenſeri, diem obiit A. 1530. in Comitiis Auguſtanis, ut ab Henningeſio aliiſque eſt notatum. Vitam ejus a nobiliſſimo Viro Jacobo Burckhardo jampridem exſpectamus, quam promiſit parte 2. de linguæ Latinæ fatis pag. 480. & parte 3. vitæ Ulrici Hutteni pag. 68. atque alibi, & de quo idem præclara quædam monuit in parte prima vitæ ejuſdem Hutteni pag. 148. ſeq. & in Commentario de Latinæ Linguæ fatis parte 1. pag. 331. ſeq. Conſulendæ & celeberrimi Viri, Jo. Frid. Chriſtii, Noctes Academicæ Obſerv. XIX. pag. 248. ſeq. Primam editionem *Eginhardi de vita Caroli Magni* huic Nuenario debemus, vulgatam cum *Annalibus* Anonymi ab A. 714. ad 829. Colon. 1521. 4. De inſecutis editionibus dixi Tom. II. pag. 84. ſeq. & 87. de Annalibus illis pag. 87. & Tom. IV. pag. 251. Præter lectu dignam *ad Carolum V. Epiſtolam* adjuncta etiam Nuenarii *brevis narratio de origine & ſedibus Francorum in Gallia Belgica*, quæ in editt. Eginhardi, Colon. 1561. Francof. 1617. & Trajecti ad Rhen. 1711. 4. deinde recuſa (*c*) etiam in collectione ſcriptorum Germ. Hegvagiana Baſil. 1532. fol. & cum Pirkaimeri deſcriptione Germaniæ Baſil. 1585. 8. Jen. 1684. 8. & in Andreæ du Cheſne Tom. 1. ſcriptorum de rebus Francor. pag. 172. 175.

Oratio pro Carolo V. electo Rom. Imperatore A. 1519. & ad electum Regem gratulatio, utraque Francofurti in Comitiis habita, utraque edita ibidem in 4. una cum Oratione Legatorum Gallicorum pro ſuo Rege, & Jacobi Sobii, Legum Doctoris exhortatione ad Carolum Auguſtum jam deſignatum. Exſtat etiam utraque Tom. III. Freheri ſcriptorum Germanicorum, edit. novæ Struvianæ p. 173. 181. una cum ejuſdem Nuenarii Comitis *Epigrammatibus* tribus in Caroli V. electionem

(*a*) In Chronico Hirſaugienſi Trithemiano edit. Sangallenſ. 1690. fol. Tom. 2. pag. 140. *octo millia*.

(*b*) *Ar* ſive *Arn*, aquila. Vide Jo. Georgii Wachteri gloſſarium Germanicum p. 81. ſeq. Jo. Frid. Chriſtii noctes Academ. p. 248. & Frid. Jac. Beyſchlagii ſyllogen pag. 896.

(*c*) Chriſtii noct. Academ. p. 252. Jacobi Longi Bibl. Hiſtoricorum Galliæ n. 6450.

Digitized by Google

pag. 180. obviis etiam T. 2. Schardii p. 850.

Pſalmi CIII. CIV. XLI. XXXVII. XCVII. CXXXVII. XC. CXLIII. carmine pulchro heroico expreſſi, & carmine elegiaco *Canticum Regis Ezechiæ* apud Eſaiam cap. XXXVIII. & *Pſalmus II.* tum *Paſſio Chriſti in ſeptem horas digeſta*. Haganoæ 1532. Vide laudati Chriſtii noctes pag. 253. ſeq. Illa de paſſione Chriſti carmina exſtant etiam cum hymnis Georgii Fabricii, Lipſiæ 1552. 8.

Libellus *de febri ſudatoria* ſive ὑδροπυρετῷ Britannico, Colon. 1529. 4. atque deinde ſæpius, ut in Bibliothecis Medicis eſt annotatum.

Annotationes aliquot herbarum, & *quo pacto in explicandis illarum deſcriptionibus procedere oporteat*, in tomo ſecundo herbarii Ottonis Brunsfelſii, Argentorat. 1537. fol.

Recenſuit etiam *Octaviani Horatiani*, veteris Medici Latini libros quatuor de re Medica, quos a patruo ſuo emendatos poſt ejus obitum cum *Albucaſis* Chirurgi Arabis libris tribus verſis Latine edidit Gvilelmi fratris filius Heremannus Comes de Nevenare junior, dicavitque Heremanno Archiepiſcopo Colonienſi, Argentorat. 1532. fol.

Denique *Epiſtolas* ejus multas, atque ex his aliquas inter Reuchlinianas lucem vidiſſe Geſnerus annotat. Inde etiam quæ in Jo. Henrici Maji vita Reuchlini pag. 458. ſeq. & apud clariſſ. Burchardum in parte 1. hiſtoriæ Lat. linguæ pag. 337. ſeq.

Petrus a Numagen, Trevirenſis, Canonicus Tigurinus circa Annum 1483. & ultra A. 1500. Præter varios Codices ejus manu deſcriptos, Tigurini ſervant illius narrationem *de Nicolao Subſylvano* Helvetio, qui longo tempore ſolitarius ſine cibo vixiſſe creditur: & tractatum *de ſpirituum apparitionibus & phantaſmatibus. Examen XXIV. errorum quos Græcis Latini tribuunt. Locos communes* &c. Vide Oudinum Tom. 3. pag. 2731.

Nuno Sancius, Dominus Ruſcinonis A. 1217. cujus edictum de pace ſive tregua ſervanda exſtat apud Dacherium Tom. VIII. ſpicilegii pag. 368. (edit. novæ T. III. p. 587.)

LIBER XIV.

O*Bucinus* ſive *Obicinus*, Obacinenſis, Monachus Lemovicenſis diœceſis, Ord. Ciſterc. ſcripſit libros tres *de vita S. Stephani*, *Abbatis Obacinenſis* A. 1159. defuncti. Vide Viſchium p. 252.

Obbertus, infra *Olbertus*.

Obbo ſive *Offo*, aliis *Ouvo*, *Obo*, Presbyter Ravennatenſis ſub initia Seculi XIII. ſcriptor *Hiſtoriæ univerſalis ſui temporis*, quem cum Annalibus Venetis conſpirantem in rebus Alexandri III. Pontificis & Friderici I. Barbaroſſæ ſequi ſe profitetur Sabellicus, Enneadis IX. libro V. Tom. 2. Opp. pag. 719. 720. Loca ex ejus operis adhuc inediti *libro ſeptimo* & *octavo* produxere Hieronymus Bardus, Florentinus & Fortunatus Olmus ſive Ulmus Caſinenſis: & ex utriſque Thomas Reineſius Epiſt. LVII. ad Rupertum pag. 517. ſeq. Confer Jo. Hubneri noſtri Bibliothecam Hamburgenſem Centur. X. p. 181. ſeq. Nec plura de hoc Obbone qui ſingularibus diſſertationibus diſcuſſere traditionem de Alexandro III. calcante A. 1177. collum Friderici, & pronunciante dictum Davidicum Pſ. XCI. 13. Jo. Gerhardus præf. ad Tom. 2. Confeſſionis Catholicæ, Jo. Daniel Artopoeus, Jo. Burchardus Majus, Chriſtoph. Auguſtus Heumannus, aliique.

Albertus Monachus *Oberhaltahenſis*, Ord. Benedict. in Bojaria, ſcripſit *vitam S. Alberti* ſive *Adalberti* Monachi in Oberaltaich, defuncti A. 1301.

Exſtat in Bernardi Pezii theſauro anecdotorum Tom. 1. parte 3. pag. 537-554.

Obertus aliis *Umbertus* vel *Albertus*, *Epiſcopus* Genuenſis circa A. 1060. ſcriptor *vitæ S. Syri* poſt A. 330. Epiſcopi

pi Genuenſis & Confeſſoris. Editam a Mombritio, offerunt Acta Sanctor. T. V. Junii 29. pag. 481. ſeq. Syri diem feſtum ab Eccleſia Genuenſi celebrari VI. Julii notavit Ughellus Tom. 4. pag. 839. qui pag. 844. ex Archivo Genuenſi exhibet *donationem* ab hoc Oberto A. 1052. factam Eccleſiæ S. Syri Confeſſoris Genuenſis.

Obertus ab Orto ſive *Horto* JCtus cujus crebra in libris Feudorum mentio, quos etiam diſperſos in ordinem redegiſſe traditur, ut notavit Jacobus Alvarottus proœmio lecturæ in uſus Feudorum. Claruit temporibus Friderici I. circa A. 1158. Vide Gvidonem Pancirollum II. 14. de claris Juris interpretibus.

* *Obertus* ab *Horto* Mediolanenſis, vel ſaltem in aula Mediolanenſi cauſarum patronus. Una cum Gherardo Cacapiſci de re feudali ſcripſit; ſed cum opus illorum nullo digeſtum eſſet ordine; ideo Antonius Mencuccius de Prato veteri indigeſtam hanc ſtruem diſtribuit in ſuas partes & capita adjectis ad opportuna loca adnotationibus Jacobi Columbini, quem Pancirolus Regienſem dixit, in codice vero, de quo inferius, lego Bononienſem. Opus iſtud in ſex libros diſtribuitur; ex quibus priores quinque rem feudalem jam olim a Roberto ſocio traditam digerunt, ſextum vero ex conſtitutionibus Friderici I. idem Antonius compegit & adjecit.

Confectum ab Antonio Mincuccio opus in Bibliothecæ Felini membranaceo, egregioque codice ſæculi XV. nactus ſum, & ex illo ea quæ hic tradidi, accepta ſunt. Vide ſuperius V. *Mincucius*.

Julius Obſequens, de quo Bibl. Latinæ lib. III. cap. 4.

Gvilelmus Occam, ſupra T. 3. pag. 157.

Nicolaus Occam, ſupra pag. 120.

Occo Scharlenſis, ex pago Scarle, Friſius tempore Othonis primi ſive Magni Imp. fertur fuiſſe ſcriptor *Originum Friſicarum* quas ſequi ſe profitentur Bernardus Furmerius, Leovardienſis, & Martinus Hamconius: laudant Suffridus Petri, & teſte Svveertio pag. 587. Occonis hiſtoriam Joannes Ulieterpius (qui A. 1370. obiit) vertit in linguam Belgicam, Andreas vero Cornelius continuavit. Sed Valerius Andreas pag. 704. antiquos Friſiorum rhythmos in vulgarem linguam (Belgicam) ab Occone tradit tranſlatos eſſe, ac perinde fabuloſum in pleriſque agnoſcit ſcriptorem, ac Cappidum Stavrienſem vel Alvinum Snecanum. Exigua etiam hujus Occonis auctoritas apud Ubbonem Emmium, Voſſiumque.

Ocheſenhuſanus Monachus in Svevia, ſcriptor *Vitæ* nobilis Viri *Henrici* Svivaldenſis (*a Zvviſaltach*, ſive *Zvviſalten*) Prioris ante A. 1084. Ocheſenhuſani. Exſtat apud Caniſium Tom. V. 2. pag. 670. (Tom. 3. edit. novæ Baſnagianæ pag. 331. ſeq.)

Bernardus Ocricularius Florentinus, circa A. 1500. hic eſt aliis *Oricellarius*, Julio Nigro p. 106. hiſtoriæ ſcriptorum Florentinorum *Bernardus Rucellai*. De ejus *hiſtoria* dixi Tom. 1. pag. 233. De eodem Eraſmus: *Hujus hiſtorias ſi legiſſes, dixiſſes alterum Salluſtium, aut certe Salluſtii temporibus ſcriptas: Nunquam tamen ab homine impetrare licuit, ut mecum Latine loqueretur.*

Octavenus JCtus, ſed Hadriani temporibus, itaque antiquior quam ut a me referri debeat.

Octavianus de S. Gelaſio Epiſcopus in Gallia Engoliſmenſis ab A. 1492. ad 1502. de quo Sammarthani Tom. 2. Galliæ Chriſtianæ pag. 584. Latine neſcio an multa ſcripſit, ſed ex Latino Gallicis verſibus tranſtulit Æneidem *Virgilii*, & *Ovidii* Epiſtolas (non A. 1446. ut excuſum apud Labbeum Bibl. Manuſcript. p. 319. ſed A. 1496.) & Gallice vertit *Bonifacii Simonettæ* librum de perſecutione Eccleſiæ, ut omittam librum Gallice ab eo editum de quo idem Labbeus pag. 351. le Verger d'honneur de l'entrepriſe du voyage de Naples de Charle VIII. Confer Bibliothecas Gallicas Antonii Verdierii, & Franciſci Grudei Crucimanii, cujus dolendum

eſt

Digitized by Google

eſt non exſtare ad quam pag. 529. atque alibi provocat Bibliothecam Latinam ſcriptorum Gallorum quinquies vel ſexies mille.

Octavianus de Martinis Sinueſſanus, (*a*) tempore Sixti IV. Advocatus Conſiſtorialis, (*b*) cujus *Oratio de Vita & meritis Bonaventuræ Cardinalis* Sanctis adſcribendi A. 1482. habita, prodiit & cum S. Bonaventuræ operibus & apud Surium 14. Jul. & Tom. 3. Act. Sanctor. Julii pag. 824.

Octavianus ſive *Octavius Ubaldinus*, Florentinus, ex Epiſcopo Bononienſi Cardinalis ab A. 1244. ad 1272. inter ſcriptores Latinos mediæ ætatis laudatur a Cangio, quanquam ſcripta ejus, præter Carmina Italica Creſcimbenio memorata, referri nulla meminerim. Vide Julii Nigri hiſtoriam ſcriptorum Florentinorum pag. 438. ſeq.

Octavius Cleophilus, vero prænomine *Franciſcus*, Octavii filius Phanenſis ſive Fanenſis, Poeta & Litterator, extinctus Centumcellis in Italia A. 1490. quo anno lucem Romæ vidit ejus *Faneis* ſive de bello Fanenſi libri III. heroico carmine. De vita ejus Franciſcus Polyardus, Fanenſis. De ſcriptis etiam Voſſius lib. III. de Hiſtoricis Latinis pag. 810. ſeq. cui adde quod Octavii Epiſtolas amorum ad Juliam ſub *Bernardi Cillenii* nomine edidit Goldaſtus inter Catalecta Ovidii. Francof. 1610. 8. & ſub genuino nomine *Franciſci Octavii* Gruterus Tom. 2. delic. Poetar. Italor. pag. 136. 145.

Octavius Horatianus Medicus, circa A. 390. de quo Bibl. Latin. IV. 12. & ſupra in *Nucnario*.

Oddo, infra *Odo*.

Odelricus, infra *Uldaricus*.

Odendunus, (*c*) *ut ego accepi*, inquit cap. 310. Lelandus, *Monachus Eoveshamenſis* (*d*) *fuit*, *idemque Philoſophus ac Mathematicus inprimis illuſtris*. *Scripſit* librum de motibus planetarum, *qui &* theoricam *refert*, *ac* Almanac *reverſionis eorum: quo opere &* Profacium *Judæum* (*e*) *ſecutus eſt*. Bertholetus (*f*) *Medicus dixit mihi*, *ſe aliquando legiſſe Odenduni elegantem* de mutatione aeris *libellum*.

Odericus ſive *Odoricus*, *Ordericus* de Forojulio ſive e portu Naonis oppido Fori Julii, Ord. Minor. defunctus Utini A. 1331. de quo præter Waddingum Bollandus in Actis Sanctor. Tom. 1. Januarii 14. pag. 983. ſeq. ſcriptor hic *Hiſtoriæ peregrinationis ſuæ* ut vocat Trithem. cap. 560. ſive *Itinerarii* ſexdecim annorum *per partes ſive regiones Infidelium*, ut inſcribitur in Codice Cottoniano pag. 74. Ab aliis idem ſcriptum vocatur liber *de mirabilibus Mundi*, vel etiam *de diverſis ritibus & conditionibus hujus Mundi*. Vide Voſſium pag. 510. Exſtat in Lucæ Waddingi annalibus Minorum tomo tertio ad A. 1331. num. 11. & in Bollandi Actis Sanctor. T. 1. Januar. pag. 986. 991. additis etiam notis: & Tom. 1. April. 1. pag. 52. ſeq. Etiam Gallice hoc itinerarium exſtat in Bibl. Cottoniana pag. 75. Joanne Longo interprete. A Waddingo autem præter *Sermones* diverſos atque *Epiſtolas* multas traditur itidem ſcripſiſſe *Chronica compendioſa* a Mundi exordio, ad finem ferme Pontificatus Joannis XXII. ex illiſque Chronicis loca quædam in Annalibus Minorum hinc inde producuntur etiam a Baluzio ex Codice Colbertino num. 5496. in notis ad Papas Avenionenſes pag. 1412. 1417. ſed hic negat Odoricum habere auctorem, Franciſcanum tamen ſcriptorem con-

(*a*) Non Sveſſanus, ut apud Voſſium pag. 607. Oudin. Tom. 3. pag. 2606.

(*b*) Carolus Cartarius in Syllabo Advocatorum ſacri Conſiſtorii pag. 56.

(*c*) Baleo X. 73. *Odingtonus*, circa A. 1280.

(*d*) *Eveshamenſis*, Ord. Bened. Confer. Pitſeum pag. 362.

(*e*) *Profacium Judæum Anglicum*, circa A. 1260. cujus tabulas motus octavæ ſphæræ idem Baleus memorat X. 74. & ex eo Pitſeus pag. 342. Hujus Profacii tabulas, quibus uſi etiam Alphonſinarum tabularum auctores, edere voluit inter Mathematicos veteres Eduardus Bernardus. De aliis ejus ſcriptis vide Venerandi noſtri Wolfii Bibl. Hebræam n. 1846. Tom. 1. pag. 983. & Tom. III. pag. 944.

(*f*) *Bartheletus*.

confitetur , illorumque æqualem temporum , ſed qui narrationem ſuam continuaverit uſque ad Benedictum XII. hoc eſt ultra A. 1334.

Odericus ſive *Oldericus* , *Odelricus* , *Odelerius* , *Odelerius* , *Ordericus* , *Vitalio* , Odelerii F. ſcriptor eximius , hæc de ſe ipſe in extremo libri XIII. ſive ultimi : *Ecce ſenio & infirmitate fatigatus librum hunc finire cupio , & hoc ut fiat , pluribus ex cauſis manifeſta expoſcit ratio . Nam ſexageſimum ſeptimum (a) ætatis meæ annum in cultu Domini mei Jeſu Chriſti perago ; & dum Optimates hujus Seculi , gravibus infortuniis ſibique valde contrariis comprimi video , gratia Dei roboratus ſecuritate ſubjectionis & paupertatis tripudio . En* Stephanus *Rex Anglorum in carcere* a Mathilde Andegavenſi Comitiſſa) *gemens detinetur &* Ludovicus *Rex Francorum expeditionem agens contra* Gothos *&* Gvaſcones , *pluribus curis crebro anxiatur . En præſule defuncto* (*b*) Luxovienſis *Cathedra caret Epiſcopo , & quando vel qualem habitura ſit pontificem neſcio . Quid amplius dicam ? Inter hæc , omnipotens Deus , colloquium meum ad Te converto , & clementiam Tuam , ut mei miſerearis , dupliciter exoro . Tibi gratias ago , ſumme Rex , qui me gratis feciſti , & annos meos ſecundum beneplacitam voluntatem Tuam diſpoſuiſti . Tu es enim Rex meus & Deus meus , & ego ſum ſervus Tuus & ancillæ Tuæ filius , qui pro poſſe meo a primis Tibi vitæ meæ ſervivi diebus . Nam Sabbato Paſchæ* (*c*) *apud* Attingesham *baptizatus ſum , qui vicus in Anglia ſitus eſt ſuper* Sabrinam , *ingentem fluvium . Ibi per miniſterium* Ordrici *Presbyteri ex aqua & Spiritu Sancto me regeneraſti , & mihi ejuſdem Sacerdotis , patrini ſcilicet mei , nomen indidiſti . Deinde cum quinque eſſem annorum , apud urbem* Scrobesburiam (*d*) *Scholæ traditus ſum , & prima tibi ſervitia Clericatus obtuli in baſilica Sanctorum Petri & Pauli , Apoſtolorum . Illic* Siguardus , *inſignis Presbyter per quinque annos Carmentis Nicoſtratæ litteras* (*e*) *docuit me , ac Pſalmis & Hymnis , aliiſque neceſſariis inſtructionibus mancipavit me . Interea prædictam baſilicam ſuper* Molam *flumen ſitam , quæ patris mei erat , ſublimaſti & per piam devotionem* Rogerii *Comitis* (*f*) *venerabile Cœnobium conſtruxiſti . Non tibi placuit ut illic diutius militarem , ne inter* parentes, *qui ſervis tuis multoties oneri ſunt & impedimento , paterer inquietudinem , vel aliquod detrimentum in obſervatione* Legis *Tuæ , per* parentum *carnalem affectum incurrerem . Idcirco , glorioſe Deus , qui Abraham de terra , patriſque domo & cognatione egredi juſſiſti* , Odelerium (*g*) patrem meum *aſpiraſti , ut me ſibi penitus abdicaret , & Tibi omnimodo ſubjugaret .* Rainaldo *igitur* Monacho *plorans plorantem me* (*h*) *tradidit , & pro amore Tuo in exilium deſtinavit , nec me unquam poſtea vidit . Decennis itaque Britannicum mare transfretavi , exul in* Normanniam *veni , cunctis ignotus neminem cognovi . Linguam , ut Joſeph in Ægypto , quam non noveram , audivi : ſuffragante tamen Gratia Tua , inter exteros omnem manſuetudinem & familiaritatem reperi . A venerabili* Mainerio *Abbate in monaſterio* Uticenſi , (*i*) *undecimo ætatis meæ anno ad* monachatum *ſuſceptus ſum , undeci-*

mo-

(*a*) A. C. 1142. Idem in limine libri XI. pag. 802. *Pontificum Regumque ſenex nunc ſcriptito geſta , Sexagenus ego pueris ea do manifeſta .*

(*b*) Joanne Epiſcopo Lexovienſi qui obiit A. 1141. XII. Cal. Junii. Vide Sammarthanos Tom. 2. pag. 648.

(*c*) A. 1075. *apud Ettingesham , in Eccleſia S. Eattæ Confeſſoris* . Vide lib. V. pag. 548.

(*d*) A. 1079. adde Andreæ Ducheſnii præf. ad ſcriptores Normannicos.

(*e*) Latinas litteras ſignificat , ex noto verſiculo Eugenii Toletani ; *Quas Latini ſcriptitamus edidit Nicoſtrata* . Vide Codicem Pſeudepigraphum Veteris Teſt. pag. 343.

(*f*) Charta donationis Rogerii , Comitis Scrobesburienſis , apud Ordericum lib. V. pag. 579. ad A. 1082.

(*g*) Odelerium Conſtantium , Aurelianenſem , Rogerii a Conſiliis. Vide lib. V. pag. 561. Oudinum Tom. 2. pag. 1259.

(*h*) A. 1084.

(*i*) S. Ebrulfi , (S. Euroul) in diœceſi Galliæ Lexovienſi , Ord. Bened. Vide Sammarthanos Tom. 4. Galliæ Chriſtianæ pag. 347. ſeq. ubi etiam de ſex Abbatibus , quos reveritum ſe Odericus profitetur.

moque Kal. Octobris, Dominico clericali ritu tonſuratus *ſum. Nomen quoque Vitalis pro Anglico vocamine, quod Normannis abſonum cenſebatur, mihi impoſitum eſt, quod ab uno ſodalium* S. Mauricii (*a*) *cujus tunc Martyrium celebratur, mutuatum eſt. In præfato Cœnobio LVI. annis Te favente converſatus ſum, & a cunctis* fratribus & contubernalibus multo plus quam *merui, amatus & honoratus ſum. Sex Abbates, quia Tui fuerunt vicarii, ut patres & magiſtros reveritus ſum*, Mainerum *&* Serlonem, Rogerium *&* Gvarinum, Ricardum *&* Rannulfum. *Idibus Martii cum XVI. eſſem annorum, juſſu* Serlonis *electi*, Giſlebertus *Luxovienſis Antiſtes mihi ſtolam impoſuit* Diaconi: *in quo gradu XV. annis Tibi libenter miniſtravi. Denique XXXIII. ætatis meæ anno* (*b*) Gvilelmus *Archiepiſcopus Rotomagi XII. Kal. Januarii oneravit me* Sacerdotio. *Eodem vero die CCXLIV. Diaconos & CXX.* (*c*) *conſecravit Sacerdotes cum quibus ad ſanctum Altare Tuum in Spiritu S. devotus acceſſi, jamque XXXIV. annis cum alacritate mentis Tibi ſacra miniſteria fideliter perſolvi.* Hæc Ordericus, qui præcepto Rogerii Abbatis ſui rogatum a ſociis, *annualem hiſtoriam* ſimpliciter recitare ſe ait libro XIII. p. 898. reſpiciens opus illud quod ætatem tuliſſe gaudemus, & cujus editionem promiſerat Franciſcus a Cruce Cenomena Bibl. Gallicæ pag. 252. ſed primus ex Codice Joannis Bigotii aliiſque duobus vulgavit Andreas du Cheſne in Hiſtoriæ Normannorum ſcriptoribus antiquis Pariſ. 1619. fol. pag. 319, 925. Eſt autem opus Hiſtoriæ Eccleſiaſticæ, ſive ut in fine libri ſeptimi vocat, *Uticenſis hiſtoriæ* tripartitum, diviſum in libros XIII. quorum duo primi partem *primam* conſtituunt, & res a Chriſto nato deſcribunt uſque ad A. 1140. Pars *ſecunda* libris tertio ad ſextum uſque perſequuntur bellicos Normannorum eventus in Francia, Anglia, Apulia: Monaſteriorum fundationes, Epiſcoporum & Abbatum totius pæne Neuſtriæ ſeriem ac geſta, plurimaſque alias res memorabiles, præcipue ſub Gvilelmo II. Duce cognomine notho luculenter exponuntur. Parte *tertia* denique, ſive libro ſeptimo ad ultimum tertiumdecimum uſque plura referuntur de morte Gvilelmi Regis A. 1087. tribuſque ejus filiis Roberto, Gvilelmo & Henrico: itinere item Hieroſolymitano A. 1097. & variis aliis illorum temporum eventibus. Antonius Pagi ad A. 1141. n. 7. *Ex Orderici Hiſtoria multa ad ſupplendos Annales Eccleſiaſticos mutuati ſumus; nam licet hic Auctor non raro in Chronologiam peccet, multa tamen ſcitu digniſſima in medium profert, & ſincere narrat. Exiſtimo eum ante mortem Opus ſuum reviſiſſe; librum enim primum finiens, ait tunc* Lotharium *dominari Alemannis*, Ludovicum *Francis*, Stephanum *Anglis &* Ranimirum *Monachum Hiſpanis, & tamen* Lotharius Imp. *anno MCXXXVII. obiit, eodemque anno* Ranimirus *regnum Aragoniæ dimiſit, & in ſuum Monaſterium reverſus eſt. Præterea librum ſuum XIII. in Stephani Regis captivitate abſolvit. Nullum neque in Bibliotheca Regia, neque in aliis Pariſienſibus hujus Hiſtoriæ exemplar Manuſcriptum ſupereſt; cujus ope errores aliqui, qui in eam irrepſere, emendari poſſent, & interpolationes, ſi quæ forte ſint, dignoſci.*

* *Odericus* alter Canonicus Eccleſiæ Senenſis ſcripſit *ordinem officiorum Senenſis Eccleſiæ*, quem in MS. codice ab Huberto Benvoglientio olim ſibi communicatum teſtatur Muratorius in Antiqu. Medii Ævi tom. V. pag. 766. Obiit Odericus an. 1225. Ind. IX. die IX. Cal. Februarii, ut ex vetuſti libri authoritate monet Muratorius.

Oderiſius Abbas Caſinenſis & Cardinalis Presbyter ab A. 1087. ad 1105. a Petro Diacono cap. 28. de viris illuſtribus Caſinenſibus *verſificator mirabilis* cele-

(*a*) De S. Mauricii paſſione ſupra in *Eucherio* Lugdunenſi. Tom. 2. pag. 116.

(*b*) A. 1107.

(*c*) Idem narrat Ordericus libro XI. p. 833.

lebratur. Addit idem ſcripſiſſe nonnulla, *quæ*, inquit, *quia præ manibus habentur, omitto referre*. Neque Jo. Baptiſta Marus in notis nominat, niſi *Epiſtolam ad Monachos Floriacenſes*, editam a Matthæo Laureto de exiſtentia Corporis S. Benedicti in monaſterio Caſinenſi cap. 26. pag. 122. Oderiſii maxima per litteras uſum eſſe amicitia Alexium Comnenum Imp. CPolit. ab eodem Maro traditur, ſed ubi exſtent illæ litteræ non docet. *Librum Sermonum ad feſta totius anni* memorat Poſſevinus ex Arnoldo Wiono.

Odilbertus, infra *Olbertus*.

S. Odilo Abbas Cluniacenſis quintus Silviniaci in Gallia ab A. 994. defunctus A. 1049. æt. 87. de quo *Loſtaldus* ſive *Joſtaldus* & Petrus *Damiani* in vita, de quibus ſupra: Trithemius cap. 314. de S. E. & illuſtr. Benedictin. II. 75. Labbeus Tom. 2. de S. E. pag. 127. & Ruinartus ſeculo ſexto Act. Sanctorum Ordinis Benedictini. Vitam ſcriptaque exhibet Andreas du Cheſne in Bibl. Cluniacenſi, edita Pariſ. 1614. fol. Ac ſcripta quidem hæc ſunt:

Vita S. Majoli Abbatis, deceſſoris ſui, p. 279. Bibl. Cluniacenſ. & apud Surium XI. Maji & in Actis Sanctor. T. 2. Maji p. 684. Vide ſupra in *Nagoldo*, a quo & ipſo vitam S. Majoli ſcriptam habemus.

Hymni quatuor de eodem S. Majolo. pag. 291. Bibl. Cluniacenſ.

Epiſtolæ aliquot S. Odilonis ad Fulbertum, & Fulberti, atque aliorum ad Odilonem, col. 349.

Vita S. Adheleidis (*a*) *Imperatricis* cui morienti S. Odilo adfuit: *& liber de ejuſdem miraculis*, col. 353. ex antiquæ Lectionis Henrici Caniſii Tomo V. parte 2. pag. 398. (edit. novæ Tom. 3. pag. 73.) Exſtat & apud Surium 16. Dec. atque in illuſtris Leibnitii Tom. 1. ſcriptor. Brunſvic. pag. 262. Hæc autem primum Lotharii, Regis Italiæ uxor, ex quo Emmam, Francorum Reginam peperit; deinde Othoni I. Germaniæ Regi ac deinde Imperatori nupta, Othonis II. mater Othonis III. avia extitit, vixitque uſque ad diem 16. Decembris anni 999.

Sermones (*b*) *XIV. de Feſtis Domini, B. Virginis ac Sanctorum* cum hymnis de aſſumtione & nativitate S. Mariæ pag. 371. & in Bibl. Patrum Colon. Tom. X. & Lugd. Tom. XVII. pag. 654.

Statutum ejuſdem S. Odilonis Abbatis *de defunctis*, exſtat in Bibl. Clun. p. 338.

Credulitas ſive Symbolum, & *Oratio in Crucem adorandam* p. 370. & in Bibl. Patrum Colon. & Lugd.

Præter hæc Odilonis a Ducheſnio vulgata, *Sermonem de Nativitate S. Mariæ* & alterum *de S. Cruce* edidit Edmundus Martene Tom. V. theſauri anecdotorum pag. 622. ſeq. & *Epiſtolas III.* una cum Joannis XX. Epiſtola ad Odilonem, Dacherius Tom. 2. ſpicilegii pag. 286. (edit. novæ Tom. 3. pag. 381.)

Odilo Monachus S. Medardi apud Sveſſionenſes in Gallia Ord. Bened. circa A. 930. ſcripſit ad Ingrannum Cœnobii ſui Decanum, poſtea Anno 932. Epiſcopum Laudunenſem: *de translatione reliquiarum S. Sebaſtiani Martyris & Gregorii M. Papæ* in Sveſſionenſe S. Medardi A. 926. facta, (*c*) quod ſine nomine auctoris edidit Bollandus Tom. 2. Januarii 20. pag. 278. 295. ſed Auctori reſtitutum ſuo & præfatione ejuſdem locupletatum Mabillonius Sec. IV. Benedictin. pag. 383. Verum Epiſtolam ad eundem Ingrannum *de adventu & ſuſceptione corporum SS. Martyrum Tiburtii Marcellini, & Petri, Marcelliani & Marci, Probi & Hyacinthi, Marii & Marthæ, Audiſax & Abacum, Abdonis & Sennis*, editam ab eodem Mabillonio pag. 411. ſuppoſititiam & nullius fidei eſſe diſputat Papebrochius in Actis Sanctorum T. 1. Junii 2. pag. 206. ſeq.

(*a*) Vide Voſſium pag. 371. (*b*) Odilonis *exhortationes* laudat Petrus Blæſenſis Epiſt. 123.
(*c*) Confer Pagium ad A. 826. n. 3.

ſeq. * Præter hæc ſcripta a Fabricio indicata Scriptores Hiſtoriæ Literariæ Gallicæ memorant ejuſdem epiſtolam a P. Martene vulgatam ad Hucbaldum Monachum S. Amandi, ſicut & eidem vindicandos cenſent ſermones tres, quos ſine nomine auctoris vulgatos legimus in Bibliotheca Floriacenſi Tom. 2. pag. 136. Vide Hiſtoriam illam ibidem Tom. VI. pag. 175.

Odingtonus ſupra, *Odendunus*.

Odo Abbas Anglus, infra *Odo Cantianus*.

Odo Abbas, ſcriptor *vitæ Gregorii Turonenſis*. Infra in Odone Cluniacenſi.

Odo ſive *Oddo Aſtenſis* in Liguria Monachus Benedictinus circa A. 1120. ſcriptor expoſitionis per contemplationem exaratæ *in Pſalmos* ad Brunonem Epiſcopum in Campania Romana Signinum, ſive Signienſem de quo dictum Tom. 1. pag. 287. ſeq. Exſtat in Pſalmos pleroſque ad calcem operum Brunonis Venet. 1651. fol. & in Bibliotheca Patrum Lugdunenſi Tom. XX. pag. 1816. 1871.

Odo ſive *Odoardus* ex Scholaſtico *Aurelianenſi*, Abbas S. Martini Tornacenſis, Ord. Bened. & ab A. 1105. Epiſcopus Cameracenſis, ſed defunctus Aquicincti in exilio A. 1113. De illo Amandus de Caſtello ex Priore Aquicinctienſi Abbas Marchianenſis in Epiſtola prolixa de ejus vita & obitu, Manuſcripta in Bibl. S. Martini Tornacenſi, teſte Sandero pag. 108. Henricus Gandavenſis cap. 4. & ibi Aub. Miræus: Trithemius cap. 371. de S. E. & illuſtr. Benedictin. I. 118. Labbeus T. 2. de S. E. pag. 128. Sammarthani Tom. 1. pag. 237. Ejus hæc Manuſcripta Tornaci in Bibl. S. Martini exſtant teſte Sandero p. 107. *Super Canones Evangeliorum*, (Jacobo Longo pag. 883. Bibl. Biblicæ: de Concordia Evangeliſtarum libri duo) . *De originali peccato* libri III. *De Canone Altaris*, ad Vulbodonum, dilectum filium. Diſputatio *contra Judæum*, *nomine Leonem*, de adventu Chriſti, Filii Dei, dialogus dicatus Acardo, Phidemenſi Monacho. Tractatus, *quid ſit blaſphemia S. Spiritus*. Homilia in Lucæ XVI. *de villico iniquitatis*. *Expoſitio Canonis in honorem S. Trinitatis*. In Eccleſia Jacobæa Cathedrali Tom. 2. Catalogi Manuſcriptorum Angliæ pag. 244. habetur Odo Cameracenſis de Canone miſſæ, & ſuper Canonem Evangelii. Idem *in Pſalmos*. Ex his *expoſitio Canonis Miſſæ* diviſa in quatuor diſtinctiones ad Odonem ſive Vulbodonum quem *dilectum filium ſuum ſub venerabili Abbate Haſliginenſi Fulgentio Dominicis caſtris militantem* appellat, edita a Franciſco Titelmanno, Antvverp. 1523. Lugd. 1556. inde in Bibliothecis Patrum Pariſ. 1575. tomo 4. & 1589. 1624. 1644. tomo VI. & Colon. tomo XII. & Lugd. T. XXI. pag. 221. ubi deinde ſequuntur ejuſdem Odonis opuſcula ſacra, quæ primus Andreas Schottus in tomo decimoquinto Bibliothecæ Patrum Colonienſis A. 1622. vulgaverat: *De peccato originali* libri III. pag. 227. *Dialogus cum Leone Judæo*, *de adventu Chriſti Filii Dei* pag. 241. *De blaſphemia in Spiritum S.* pag. 245. *In Canones Evangeliorum* pag. 247. *Homilia de villico iniquitatis* Luc. XVI. pag. 249. 251. *Collationum librum* & *Parabolas*, quæ Manuſcripta memorat Miræus, nemo adhuc in lucem protulit, uti nec Odonis Aurelianenſis *Carmina* quæ Manuſcripta evolvit Cangius. * Authores Hiſtoriæ litterariæ Gallicæ præter hæc omnia ſcripta Odonis addunt opuſcula alia quædam Dialectica velut illud, quod inſcribitur *Sophiſta*; aliud quod eſt *Complexionum*, ac denique tertium in quo diſputat *de re & eſſe* an idem ſint.

Odo Bellenſis. Infra, *Odo Cantianus*, & *Odo Morimundenſis*.

Odo I. Belluacenſis ex Abbate Corbejenſi Epiſcopus ab Anno 866. ad 880. Vide Sammarthanos Tom. 2. pag. 373. ſeq. ubi etiam ejus Decretum de Canonicis quinquaginta S. Petri Bellovacenſis.

Scripſit *vitam S. Luciani* Epiſcopi, Ma-

Maximiani Preſbyteri, & *Juliani* Diaconi quos ferunt Apoſtolos Bellovacenſium & ſocios Dionyſii Pariſienſis. Exſtat in Actis Sanctor. Tom. 1. Januarii VIII. pag. 461. 466. Confer Tillemontium Tom. IV. memoriar. pag. 537. ſeq.

Ejuſdem Odonis *reſponſiones ad decem objecta Græcorum* (Photii) quas perinde ut Hincmarus, & quorum ſcripta habemus Bertramus Corbejenſis atque Æneas Pariſienſis Epiſcoporum Galliæ hortatu conſignaſſe traditur, (*a*) interciderunt. De Ænea dictum Tom. 1. pag. 27. de Bertramo pag. 243. * Hujus pariter Odonis eſſe cenſetur collectio Canonum IX. Concilii Pontigonenſis an. 876. habiti: quam legas apud Labbeum Tom. XI. Venetæ editionis pag. 289. ſunt qui hos Canones pro Concilio lectos & approbatos cenſeant; alii vero malunt inſciis Patribus prodiiſſe; qua de re vide Authores Hiſtor. Gallicanæ Litterariæ Tom. V. pag. 533. qui & notant obiiſſe hunc Præſulem an. 881. die, ut Necrologia ferunt, 28. Januarii.

Odo Cameracenſis, ſupra, *Odo Aurelianenſis*.

Odo Canonicus Regularis circa A. 1160. cujus *Epiſtolas VII.* edidit Dacherius T. 2. ſpicileg. pag. 225. (Tom. 3. edit. novæ pag. 529.) plenas præceptis atque monitis de obſervantia Canonicæ Profeſſionis recte præſtanda.

Odo Severus, (*b*) Anglus e Danis oriundus Archiepiſcopus *Cantuarienſis* ab A. 933. ad 958. cujus *Conſtitutiones* tempore Regis Angliæ Edmundi latæ de officio Regis, Magiſtratuum & Cleri & de juribus Eccleſiæ rite conferendis, Capitula X. una cum *Epiſtola Synodali* ad Epiſcopos ſuffraganeos, exſtant in Speelmanni Tom. 1. Conciliorum V. Angliæ p. 415. 418. & in Conciliorum tomis, ac noviſſima Veneta Coleti editione, tomo XI. Ejuſdem Epiſtolam præmiſſam *vitæ Wifredi* Eboracenſis ab A. 803. ad 829. Archiepiſcopi metrice ſcriptæ a *Fridegodo* edidit Henr. Warthonus Tom. 2. Angliæ ſacræ pag. 50. Fridegodum ſine illa Epiſtola vulgaverat Mabillonius Sec. V. Benedictin. p. 283.

Odo patria lingua *Wode* ſive Sylva, *Cantianus* ſive *Cantuarienſis* Monachus & ex Priore Cantuarienſi, Abbas A. 1175. S. Martini de Bello, in Anglia Ord. Bened. Hic Prior, poſt necem Thomæ Becketi Cantuarienſis Archiepiſcopi, quæ A. 1170. accidit, fortiter decertavit pro jure liberæ electionis Archiepiſcopi Cantuarienſis, contra aulicorum conatus aſſerendo. Confer Oudinum T. 2. pag. 1512. ſeq.

Ejus ſcripta; *Commentarii in Pentateuchum* Manuſcripti Cantabrigiæ in Bibl. S. Bened. quos cum veterum monumentis fere pares facere ſe teſtatus eſt Epiſcopus Londinenſis Stocholegus apud Lelandum, cap. 180.

Moralia ſuper Pſalmos MSS. Oxonii in Bibl. Balliolenſi.

Homiliæ *in aliquot onera Eſaiæ*. Vide Poſſevinum in Odone Abbate Anglo.

Commentarii *in IV. Evangelia* MSS. ibid.

In Epiſtolas Pauli.

Sermones ſuper Evangelia Dominicalia & feſta Sanctorum Manuſcripti in Bibl. Bodlejana. Conciones *ſuper Epiſtolas* etiam ex Balei II. 97. Pitſeus pag. 227. memorat.

Liber *de inventione S. Milburgæ*. Vide tamen infra in *Odone Caſtillioneo*.

Libri III. *de Vitiis & virtutibus animæ*.

De moribus Eccleſiaſticis.

De libro vitæ, memorat Baleus II. 97.

De onere Philiſtim.

Ex *Epiſtolis* quas non infeliciter ab eo ſcriptas Lelandus prædicat, ſpeciatim ad Adamum fratrem, Monachum Ciſterc. Igniacenſem, tractus Remenſis

(*a*) Vide Dupinium Tom. 7. Bibl. Eccleſiæ pag. 109.

(*b*) Vide Voſſium p. 345. Lelandum cap. 180.

in Gallia, unam edidit Mabillonius T. 1. Analect. pag. 349. (edit. novæ pag. 477.) Alteram præmiſſam *V. libris miraculorum fere 400. S. Thomæ Cantuarienſis Archi-Epiſcopi & Martyris* vidiſſe ſe MS. in Ciſtercienſium Gallorum Bibliothecis teſtatur Oudinus Tom. 2. pag. 1510. & 1513.

Odo ſive Ato, Otho *Caſtillioneus*, ſive de Caſtro Rodulphi, Sveſſionenſis Gallus, Abbas Urſicampi Ord. Ciſterc. inde Epiſcopus Cardinalis ab Anno 1244. ad 1273. & legationibus in Galliam Angliamque nobilis. Scripſit *ſummam Quæſtionum* Theologicarum & moralium. *Sermones* de tempore & de Sanctis alioſque CXXXI. de diverſis materiis, quorum primus in unctione Caroli in Regem Siciliæ A. 1266. & ultimus in funere Clementis IV. A. 1268. Vide Oudinum Tom. 3. pag. 201. Idem a quibuſdam traditur ſcripſiſſe de inventione *corporis S. Milburgæ* Virginis Wenlochiæ in Anglia defunctæ A. 722. Vide Acta Sanctor. Tom. 3. Febr. 23. pag. 391. Sed illa lucubratio rectius refertur ad *Odonem Cantianum* de quo ſupra.

Odo, de Ceritena, infra *Odo Shirton*.

Odonis de Ciceſtre, cujus Summam de Pœnitentia, in Bibl. Sangermmanienſi Cod. 323. evolvit Cangius, idem fortaſſe cum Odone Morimundenſi.

Odo Ciſtercienſis, vide *Odo Caſtillioneus*, *Odo Morimundi* & *Odo Shirton*.

S. Odo (*a*) *Cluniacenſis*, de quo audire juvat Labbeum Tom. 2. de S. E. pag. 129. cui obſervationes meas adjunxi. Odo, Muſicus, ex Canonico & Archi-Cantore S. Martini Turonenſis, Monachus, ac deinde Cluniacenſis ſecundus Abbas, Bernonis Abbatis primi ſucceſſor ab anno 927. uſque ad annum 942. quo (*b*) obiit apud Turones die 18. Novembris, & in Eccleſia S. Juliani ſepultus eſt. De eo præter *Nagoldum* de quo ſupra pag. 92. & *Joannem* (*c*) Italum, Cluniacenſes Monachos Odonis diſcipulos, qui vitam magiſtri ſui diverſis libris deſcripſere, videndi Floardus in Chronico ad annum 942. Glaber Radulfus, & Ademarus Cabannenſis, Sigebertus in Chronico ad annos 912. & 937. & Catalogi de S. E. c. 124. ubi eleganti ingenio præditum, *in homiliis ſcribendis, & declamandis, ac maxime in componendis in honorem Sanctorum cantibus*, prædicat; Aimoinus libro 2. de Miraculis S. Benedicti, aliique præſertim recentiores, Jo. Trithemius de S. E. cap. 292. & II. 51. illuſtr. Benedictin., qui Remigii Autiſſiodorenſis Monachi auditorem fuiſſe memorat, Baronius ad Martyrolog. Rom. 18. Nov. & Poſſevinus; qui multa pro more ex variis congerens, ex uno duos Odones facit Abbates Cluniacenſes I. & II. At Ducheſnius collatis operis cum Martino Marrier in Cluniacenſ. Bibliotheca anno 1614. fol. Pariſiis excuſa, poſt varia elogia S. Odonis quædam opuſcula edidit. Hæc dumtaxat occurrunt, recuſa etiam in Bibl. Patrum Colon. Tom. X. Lugd. tomo XVII.

Vita S. Geraldi Aurelianenſis Comitis libri quatuor ad Aymonem Abbatem, Bibl. Cluniacenſ. pag. 65. & Gallice Bertrando de Compaigne interprete, Aurillaci 1715. 8.

Tractatus (*d*) *de Reverſione B. Martini Turonenſis a Burgundia*, cui præmittuntur epiſtola Fulconis Boni, Andegavorum Comitis ad Odonem Abbatem & ejuſdem ad Fulconem reſponſum, pag. 113.

Tra-

(*a*) In Bibl. Cluniacenſi pag. 123. *Beati* Adæ, *alias* Odonis. Anonymo Mellicenſi cap. 75. *Otto venerabilis Abbas Cluniacenſium, qui Monachorum gemma, diſcipulorum ſuorum gloria fuit*.

(*b*) Paulo ante obitum deſignatus Abbas *Floriacenſis*. Vide Caveum, & Bibl. Floriacenſem Joannis a Boſco.

(*c*) Supra Tom. 4. pag. 65. Prologum in Vitam S. Odonis ad Hugonem Abbatem S. Petri edidere Edm. Martene & Urſinus Durant in itinere litterario quod prodiit Gallice Pariſ. 1717. 4. Tom. 1. pag. 173.

(*d*) Suppoſitum contendunt Claudius Molinetus & Guido Alexius Lobineau diſſ. 3. ſur la mouvance de Bretagne, aſſentientibus etiam auctoribus Memoriar. lit. Trevoltin. A. 1712. pag. 666.

Tractatus ejuſdem Odonis, quod Beatus Martinus par dicitur Apoſtolis pag. 123. Hic & præcedens jam fuerant excuſi edente Jodoco Clichtoveo una cum Sulpitio Severo de vita Martini & Gregorio Tur. Pariſ. 1511. 4. atque in Bibl. Vet. Patrum, Pariſ. 1589. 1624. Tom. VII.

Sermones quatuor I. In Cathedra S. Petri, ſi tamen eſt Odonis, cum ſit conſutus ex duobus S. Leonis ſermonibus, tertio ſcilicet in die anniverſario ſuæ aſſumtionis, & primo in natali S. Petri pag. 127. II. In veneratione ſanctæ Mariæ Magdalenæ (*a*) pag. 131. III. de S. Benedicto Abbate pag. 138. IV. de combuſtione baſilicæ B. Martini Turonenſis. A. 903. pag. 145.

Collationum ſeu Occupationum libri III. ad Turpionem Epiſcopum Lemovicenſem. pag. 159. a celeb. Jacobo Sirmondo Societatis Jeſu communicati. Monachis utiliſſimos vocat Anonymus Mellicenſis cap. 75.

Antiphonæ VII. *de beato Martino* Turonorum Archiepiſcopo. p. 262.

Ejuſdem verſus & Hymni, de Sacramento Corporis & Sanguinis Domini, de Maria Magdalena & de eodem S. Martino. pag. 263.

Ejuſdem S. Odonis II. Cluniacenſium Abbatis libri XXXV. Moralium S. Gregorii Papæ in Job excerpta ſtudio & diligentia ejuſdem Domini Martini Marrier, Monaſterii S. Martini de Campis S. Lutetiæ Pariſiorum Profeſſi e vetere Manuſcr. eruti ac in lucem poſt Bibliothecæ Cluniacenſis editionem emiſſi ſunt ex officina Nivelliana ſumptibus Sebaſtiani Cramoiſy anno 1617. in 8. & in Bibl. Patrum Colon. Tom. X. & Lugd. Tom. XVII. Nec latet nos, inquit Andreas Quercetanus, alia multa ſcripſiſſe Patrem hunc, nempe librum *de Translatione S. Benedicti*, cujus meminit Aymoinus Monachus, alterum *de Contemptu Mundi*, ſicut teſtantur Geſta Pontificum Lemovicenſium, *ſermoneſque* plures ac *Hymnos* ut eſt apud Trithemium: ſed nullum adhuc invenire licuit qui vel aliquem eorum publici juris facere aut poſſet aut vellet. Sermonem in feſto S. Martini edidit Edmundus Martene Tom. V. theſauri anecdotor. pag. 618. Incip. *Sacra hæc hodierna ſolennitas*. Dialogum *de arte Muſica* laudat Anonymus Mellicenſis cap. 75. *Chronicon ſuccinctum* Manuſcript. ſervatum Cantabrigiæ in Bibl. Collegii S. Benedicti Caveus memorat, & ante Caveum Voſſius pag. 342. qui addit etiam *Vitam S. Mauri* Manuſcr. in Bibl. Vaticana. Sed illa eſt Odonis Glannofolienſis, de quo mox. De *vita Gregorii Turonenſis*, vide ſupra Tom. 3. pag. 101. * Præter hymnum in laudem S. Martini, qui legitur in Bibliotheca Patrum Lugdunenſi, alter etiam de eodem Sancto ab Odone editus eſt, legendus apud Mabillonium Annal. Tom. III. in append. pag. 659. edit. Lucenſ.

Tractatus *de reverſione B. Martini* ab auctoribus Hiſtoriæ litterariæ Gallicanæ abjudicatur Odoni, quod ſcilicet nec ſtylum ejus ſapiat, nec ſatis congruat dignitati Fulconis Comitis Andegavenſis, (qui S. Odonem educavit) ut Monachum illum ita alloquatur: *condeſcendat parvitati meæ veſtra ſublimitas*. Ita pariter & tractatus quod *B. Martinus dicatur par Apoſtolis*, judicibus iiſdem ſcriptoribus fœtus eſt S. Odonis non ſincerus. Quin & Adam Abbati Perſennæ vindicandus eſt ut ex collectione epiſtolarum ejuſdem Adami vulgata a P. Martene Anecd. Tom. 1. pag. 738. &c. agnoſcimus. Inſuper Chronicon ſuccinctum Thomæ Lachenſi vindicandum eſſe docet Chronicon Comitum Andegavenſium apud D' Achery Spicileg. Tom. X. pag. 400. Vide hæc omnia in eadem hiſtoria litteraria tom. VI. pag. 251. Reliqua opera S. Odonis tum deperdita cum ſuppoſititia ſatis accurate ibi recenſentur.

Odo Danicus, ſive qui e Dania duxit originem, Lelando cap. 180. memoratus,

(*b*) Exſtat & in Joannis a Boſco Bibl. Floriacenſi & in Actis Sanctor. Tom. V. Julii 22. pag. 218.

tus, idem cum Odone Cantuarienſi Archiep. de quo ſupra.

Odo de Deogilo (de Dueil) Gallus ex Abbate S. Cornelii Compendienſis A. 1153. ad 1168. Abbas *S. Dionyſii*. Vide Sammarthanos Tom. IV. Galliæ Chriſtianæ pag. 335. Ejus libri ſeptem quos Monachus adhuc & comes itineris Regis & a ſacris & ſecretis ſcripſit *de profectione Ludovici VII. Regis Francorum in Orientem* vulgati ſunt a Petro Franciſco Chiffletio, S. J. in Sylloge cui titulus: S. Bernardi Clarævallenſis Abbatis illuſtre genus aſſertum. Divione 1660. 4. Vide Pagium ad A. 1147. Oudinum T. 2. pag. 1443. & Jacobum Longum n. 6996. Bibl. hiſt. Francor.

Odo de Duaco, Theologus Sorbonicus, errorum accuſatus, de quibus damnari eum contigit ab Alexandro IV. Anno 1256.

Odo Epiſcopus, ſupra in *Odone Bellovacenſi*.

Odo Floriacenſis Abbas. Supra in *Odone Cluniacenſi*.

Odo Monachus *Foſſatenſis*, ſcripſit anno 1058. vitam *Domni Burchardi* Comitis Melodunenſis, qui apud Hugonem Capetum & Robertum ejus filium gratioſus, diem obiit A. 1012. Exſtat in Brolii ſive Jacobi du Breul, Benedictini ſupplemento Antiquitatum Pariſienſium, Pariſ. 1614. 4. & in Andreæ du Cheſne T. IV. ſcriptorum de rebus Francorum p. 115. 114. & Gallice Sebaſtiano Roulliardo interprete, in ejus hiſtoria Civitatis Melodunenſis. Pariſ. 1628. 4. * Sub hujus ſcriptoris nomine legimus indicata apud Montfaucon Bibliothecarum pag. 1278. *Vitam S. Mauri* metro & proſa ſcriptam, quam in neſcio qua (neque enim indicat) Gallica Bibliotheca extare dicit. Scriptores Hiſtoriæ litterariæ Gall. Tom. VII. pag. 494. cenſent vitam illam S. Mauri proſa ſcriptam aliam non eſſe ab ea, quæ jam olim ante Odonem prodierat, forte tamen ab hoc ipſo Odone recenſitam. Alteram vero metro ſcriptam facile huic ipſi Odoni tribui poſſe cenſent. Monent inſuper ex Mabillonio in Actis SS. Benedictinorum Tom. 2. pag. 596. calamo ejuſdem Odonis deberi Reſponſoria in honorem S. Barolini primi Abbatis Foſſatenſis, quæ olim in officio feſti ejuſdem Sancti apud Cœnobitas illos canebantur.

Odo Canonicus Regularis S. Victoris, & Prior, atque inde Abbas *S. Genovefæ* Pariſienſis diem obiit Anno 1166. cum A. 1165. Philippum Auguſtum Regem Galliæ de fonte Baptiſmi ſuſcepiſſet, quem ritum veteribus monumentis expreſſum licet videre in Joannis Ciampini diſſertatione inſerta Muſeo Minervæ Venetæ T. 2. p. 78. ſeq. & in Mabillonii itinere Italico p. 73. Ejus *Epiſtolæ VII.* editæ a Dacherio T. 2. pag. 525. (edit. novæ Tom. pag. 529.) *Sermones VIII.* Manuſcripti in Codice Abbatiæ S. Victoris, de quibus Oudinus T. 2. p. 1256.

Gerardus Odonis. ſupra Tom. 3. pag. 43.

Odo Abbas *Glannofolienſis* S. Mauri ad Ligerim Ord. Bened. A. 868. in gratiam Almodi ſive Adelmodi, Archidiaconi Cenomanenſis ſcripſit *Hiſtoriam translationis S. Mauri* Abbatis A. 584. ætatis 92. defuncti, quæ edita eſt in Actis Sanctorum Tom. 1. Januarii (*a*) XV. p. 1051. 1060. cum Jo. Bollandi notis. Et in Mabillonii Sec. IV. Act. Benedictin. parte 2. pag. 165. Conferendæ etiam Claudii Chaſtellain notæ ad Martyrologium Rom. 15. Jan. ubi præterea de *Vita* ejuſdem *Mauri*, quam a *Fauſto* ſcriptam & interpolatam ab Odone memoravi ſupra Tom. 2. pag. 148. & veraciſſimam appellat Leo Oſtienſis. Confer Carolum le Cointe Tom. 1. Annal. Francor. pag. 608.

Guilelmus Odo. Supra T. 3. p. 158.

Jacobus Odo ſive de *Oddis*. Supra Tom. IV. p. 15.

Magiſter Odo. Infra, *Odo Shirton*.

Odo interpolator Vitæ *S. Mauri*. Supra, *Odo Glannofolienſis*.

Odo

(*a*) Non Februarii, ut excuſum in Longi Bibl. Hiſt. Galliæ quam vide n. 5028. 5029.

Odo ex Abbate Belliprati Abbas *Morimundenſis* in diœceſi Galliæ Lingonenſi, Ord. Ciſterc. defunctus A. 1161. teſtibus Sammarthanis Tom. IV. pag. 674. ubi opuſcula ejus quædam a Philippo Segvino in Bibl. Manuſcriptor. recenſita notant. Illa ſunt memorata etiam Viſchio pag. 254. Bibl. Ciſterc. *De ſignificationibus numerorum*. *De numerorum figuris*. *De liberis appellationibus*. *De myſteriis figurarum*. *De regulis generationum*. *De cognitionibus & interpretationibus numerorum*. *De ſignificationibus unitatis*. *De relationibus & earum myſteriis*. Lelando cap. 180. pag. 213. hic eſt *Muremundenſis*, ubi refert librum ejus de *analyticis ternarii*, ſervatum in Bibl. Corinienſi, ſive Cirenceſtrenſi. Baleus III. 19. præterea huic Odoni tribuit, de quo dubitaverat Lelandus, (*a*) *Dialogum de religione Chriſtiana & Judaica*, Leone & Odone interlocutoribus: præterea *Chronicon* quod rectius refertur ad Othonem Friſingenſem: atque *analytica numerorum*, quæ a libello de triade ſive ternario diſtinguens Jacobus Faber præf. ad Euclidem, Odonem hunc Mathematicum peritum celebrat. Liber *de tribus hierarchiis & de tribus gradibus quibus per eas pervenitur ad Salutem*: & *Enchiridion* ſeu *dialogus inter Magiſtrum & diſcipulum cum Micrologo artis Muſices*, Manuſcripta teſte Labbeo, quibus adde tractatum *de translatione reliquiarum S. Benedicti* ad monaſterium Floriacenſe. In Felleri Catologo Manuſcript. Bibl. Paulinæ Lipſienſis pag. 161. memoratur Odo Morimutenſis abbas *de tranſitu Bernardi*. Apud Labbeum pag. 208. Bibl. Manuſcript. *Sermones* Odonis de Morimundo, Ord. Ciſterc. Ex his nonnulli obvii in Combefiſii Bibl. Concionatoria.

Odo Muſicus. Supra *Odo Cluniacenſis*, & *Morimundenſis*.

Odo ex Cantore Bituricenſi *Pariſienſis* Epiſcopus, ab A. 1197. ad 1208. (*b*) de quo Petrus Blæſenſis Epiſt. 126. & auctor notarum ad illas Epiſtolas in Tom. XXIV. Bibl. Patrum Lugd. pag. 1351. ſeq. Sammarthani Tom. 1. Galliæ Chriſtianæ pag. 437. ſeq. Hujus Odonis Conſtitutiones Synodicæ, ſub titulis IX. digeſtæ leguntur in tomis Conciliorum Binii Tom. VII. ſive Tom. 3. parte 2. Regia Tom. 28. Labbei Tom. X. Harduini T. 6. parte 2. & in noviſſima Veneta Coleti Tom. XIII.

Odonis Rameſegani libellum de pœnitudine memorat Lelandus cap. 180.

Odo ſive Oddo Abbas S. Remigii *Remenſis*, cujus Epiſtola ad Thomam Comitem ſcripta circa A. 1135. de quodam miraculo Thomæ Apoſtoli apud Indos, edita a Mabillonio Tom. 1. Analect. p. 334. (edit. novæ pag. 464.)

Odo Severus, ſupra in *Odone Cantuarienſi* Archi-Epiſcopo.

Odo Shirton ſive de *Sheritona* Anglus Ord. Ciſterc. Lelando p. 213. c. 180. *Shirodunenſis*, ubi multarum *Concionum* non infelicem ſcriptorem appellat, Baleo III. 18. *de Ceritona* & Pitſeo pag. 245. *Ceritonenſis*, clarus circa A. 1180. quem in Theologia Magiſtrum ſuum laudat Joannes Sariſberienſis Epiſt. 268.

Ejus *libri duo LX. Parabolarum* in laudem ejus qui eſt Alpha & Omega, præter rem tributi ab aliis *Gaufrido Claræváll.* vel *Odoni Cantuar.* Manuſcripti in Bibliothecis Angliæ. Vide Oudinum T. 2. pag. 1498. & 1513. & 1623. ſeq. ubi & de ejus *Summa de pœnitentia*, & *homiliis de tempore* editis Pariſ. 1520. & ſermonibus *de Sanctis*. Baleus neſcio quod *Partium opus* commemorat, & *Beſtiarium* ſive *Brutarium* in quo Æſopi fabulas ex Græco Latine expreſſas expoſuit: tum *Narrationes*. Eadem ex Baleo Pitſeus, & pag. 252. Viſchius Bibl. Ciſterc.

Odo Sveſſionenſis, ex Cancellario Pariſienſi Monachus in Grandiſylva Ord. Ciſtercienſ. & ex Abbate Urſicampi in diœceſi Noviomenſi Epiſcopus Cardinalis Tuſculanus ab Anno 1244. Vide Ughellum Tom. 1. pag. 235. ſeq. qui

pag.

(*a*) Supra pag. 154. in Odone Aurel. (*b*) Albericus pag. 447. Chron.

pag. 197. inter Prænestinos Epiſcopos perperam Odonem notat appellari, pro *Cono* ſive *Conone*. Hujus Odonis Tuſculani, quem rectius ſub Innocentio IV. quam ſub Eugenio III. vixiſſe dixiſſet, *Commentarium ſuper Jeremiam* memorat Labbeus Bibl. nova Manuſcript. pag. 369. & *Quæſtiones* pag. 25. Poſſevinus duo grandia Volumina *Sermonum* Manuſcripta in Bibl. Vaticana.

Odo Tuſculanenſis Epiſcopus, cujus Epiſtola ad Innocentium IV. Papam de geſtis A. 1249. Inſula Cypro contra Infideles ab exercitu Chriſtiano, exſtat T. VII. (*a*) ſpicilegii Dacheriani pag. 213. (edit. novæ Tom. 3. pag. 624.) Idem hic cum ſuperiore.

Odo de Vaucemani, ſupra in *S. Germani* T. 3. p. 133.

Odo Abbas Urſicampi, ſupra, *Odo Sveſſionenſis*.

Odobonus ſive *Odo* Medicus, ſi Gaudentio Merulæ credimus, auctor poematis hexametri de virtutibus herbarum, de quo ſupra, in *Macro*. Vide Tom. XIII. Bibl. Græcæ pag. 39. Omitto *Oddum de Oddis* Medicum Patavinum qui A. 1558. diem obiit, *Galeni anima* prædicari ſolitus, de cujus ſcriptis Nicolaus Comnenus in hiſtoria Gymnaſii Patavini Tom. 1. pag. 313.

Odoceus Monachus, doctrinæ & pietatis nobile plane exemplar, laudatus Lelando cap. 30. Epiſcopus poſt Telinum Landavenſis, Franciſco Godvvino de præſulibus Angliæ pag. 619. *Oudoceus*. De ſcriptis ejus nihil comperi.

Odofredus ſive *Ottofredus* Beneventanus, Bergomenſi ad A. 1199. & Trithemio cap. 425. *Rofredus* Juriſconſultus, qui ſcripſit *Quæſtiones Juris Civilis*. *Quæſtiones Juris Canonici*, & *Summam Juris*.

Odofredus Beneventanus, junior, inter Azonis diſcipulos celebratiſſimus, docuit Jus Civile Bononiæ, obiitque A. 1265. De hoc Trithemius cap. 444. Bergomenſis ad A. 1240. & Guido Pancirollus II. 35. de claris Legum Interpretibus. Ejus ſcripta: *De arte notariatus*. *De libellorum formatione* ſive de formulis actionum quarum uſus eſt in Judiciis. *De ordine Judiciario*. Commentaria *in Pandectas* & *Codicem*, commendata inprimis a perſpicuitate. *Feudorum compendium*. *De Curatore bonis dando*. *De reſtitutione dotis*. *De percuſſionibus*. *De poſitionibus & interrogationibus*. Gloſſæ *ad ſummam Azonis*, Præceptoris: in tit. *de pace Conſtantiæ*. De primo & ſecundo Decreto &c. * In codice membranaceo Bibliothecæ Felini extant Friderici I. conſtitutiones inſcriptæ *de Pace conſtantiæ* cum notis & perpetuis commentariis Odofredi hujus. Quia vero commentarii iſti ſubduntur compendio Feudorum ab Antonio Mincuccio de Prato veteri confecto, ut ex hoc ipſo codice intelligo; ideo forte nonnullis obrepſit, ut *Feudorum compendium* Odofredo tribuerent.

Odorannus Monachus S. Petri Vivi Senonenſis Ord. Bened. A. 1045. ſcripſit *Chronicon* ab A. 675. ad 1032. quod edidit Andreas du Cheſne Tom. 2. rerum Francorum pag. 636. 641. Fragmentum dederat Petrus Pithœus inter XII. ſcriptores coætaneos pag. 214. 215. Baronius ad A. 875. n. 7. ſeq.

Odoricus, *Oldericus*, ſupra *Odericus*.

Henricus de Oerſchet in Bethleem juxta Lovanium Auguſtinianus, cujus Hiſtoria *de cladibus Leodienſium* A. 1669. a Carolo Audace, Burgundiæ Duce illatis Manuſcripti in Bibl. Cottoniana pag. 131.

Oetbertus cui *vitam S. Friderici*, Epiſcopi Ultrajectini in Belgio Anno 838. Martyris tribuunt Acta Sanctor. Tom. IV. Julii 18. pag. 460.

Offellus cujus verſum laudat Jo. Sariſberienſis Epiſtola 192. *Qui coarat vulpi*, *ſulcos variare neceſſe eſt*.

Offo. Supra, *Obbo*. Alius *Offo* Anglicus circa A. 610. de quo Baleus XIII. 52. ex Seb. Munſteri Coſmographia.

Ofilius Sergianus, infra *Ovidius*.

Ogerius Alſerius, infra Gvil. *Ventura*.

Oge-

(*a*) Non tomo III. ut excuſum in Longi Bibl. Hiſt. Gall. n. 7112.

Digitized by Google

Ogerius Lucedii Abbas, cujus *Sermones* editi ſunt inter S. Bernardi opera, ut dixi Tom. 1. pag. 226. Tractatum Manuſcr. *de laudibus Deiparæ* memorat Oudinus Tom. 2. pag. 1417. * Ex tractatu ejus de laudibus S. Dei genitricis, qui extat MS. in cod. 761. Bibliothecæ univerſitatis Taurinenſis integram præſtationem evulgarunt viri doctiſſimi, qui commentarios ejuſdem Bibliothecæ ſcripſerunt tom. 11. pag. 240.

Gilbertus de Oilandia. Supra T. 3. pag. 57. *Gilbertus de Hoylandia*.

Ericus Olai. Supra Tom. 2. pag. 107.

Olbertus ſive *Obbertus* aliis *Albertus* (ſupra T. 1. p. 44.) auditor Harigeri Abbatis Laubienſis, & Fulaerti Epiſcopi Carnotenſis: ex Laubienſi Monacho Abbas Gemblacenſis A. 1012. ac denique S. Jacobi Leodienſis, ubi diem obiit A. 1048. Ex *vitis Sanctorum* quas ſcripſiſſe eum teſtatur Sigebertus cap. 142. unica ætatem tulit *hiſtoria inventionis, miraculorumque & translationis S. Veroni* Confeſſoris, de ſtirpe Carolidarum, ad Comitem Hannoniæ Raginerium, edita & notis illuſtrata a Georgio Galopino, monaſterii in cella S. Gisleni monacho Benedictino. Montibus 1636. atque inde ab Henſchenio in Actis Sanctor. Tom. 3. Martii 30. pag. 845. 850. Etiam *cantus* in honorem Sanctorum compoſuiſſe Olbertum Sigebertus annotat: & Burchardum (*a*) Epiſcopum Wormatienſem ejus provectum Magiſterio, celebre illud Canonum volumen ediſſe, quod inter Olberti ſcripta perperam refert Svveertius p. 588. Athen Belg. *Hiſtoriam veteris & novi Teſt.* memorant præter Svveertium Valerius Andreas pag. 706. Bibl. Belg. & ad Sigebertum, Miræus; Sed Valerium ex libro Sigeberti de geſtis Abbatum Gemblacenſium hauſiſſe, quæ de Olberto tradit, neutiquam crediderim Oudino hoc affirmanti Tom. 2. pag. 539.

Olbertus, Odelbertus, Odelpertus, Odobertus, Alibertus, Alepertus, Odilbertus, Edelbertus, Olibertus, Oldibertus, Oldobertus, Archiepiſcopus ab A. 805. ad 814. Mediolanenſis, de quo Ughellus Tom. 4. Italiæ ſacræ pag. 75. Ejus *Epiſtolam* ad Carolum M. cum indice capitum XXII. libri adhuc inediti *de baptiſmo* & Manuſcripti in Bibl. Augienſi prope Conſtantiam, vulgavit Mabillonius Tom. 4. Analect. pag. 317. (edit. novæ pag. 76. ſeq.) Ejus *chartam donationis* edidit Ughellus loco laudato.

S. Oldegarius ſive *Ollegarius*, ex Epiſcopo Barcinonenſi Archiepiſcopus Tarraconenſis defunctus A. 1136. Vita ejus ab Anonymo, Gerundenſi Canonico ſcripta exſtat in Actis Sanctorum Tom. 1. Martii 6. pag. 482. 498. *Epiſtolam* ad Innocentium II. edidit Cardinalis Agvirrius Tom. 3. Concil. Hiſpan. pag. 342. una cum altera ad Raymundum, Auſonenſem Epiſcopum. Adde Nic. Antonii Bibl. vet. Hiſpanam lib. VII. cap. 5. Tom. 2. pag. 14.

Oldenburgenſe Chronicon. Supra *Joannes Schiphovver*.

Oldibertus, ſupra *Olbertus*.

Oldonius Voſſii, Cangiique, infra *Ordonius*.

Oldradus ſive *Olradus Biſdominus*, Senenſis Ord. Præd. Jacobo Quetif Tom. 1. Bibl. Dominicanor. pag. 403. *Odoardus Viſdomini*, circa A. 1287. ſcripſit juſſu Honorii IV. *Vitam B. Ambroſii Sanſedonii*, Senenſis Ord. Præd. A. 1285. defuncti, adjutus in illo labore a tribus ejuſdem Ordinis fratribus Gisberto Alexandrino, Recuperato de Petra mala, & Aldobrandino Papparono. Exſtat in Actis Sanctor. Tom. 3. Martii 20. pag. 181. 200.

Oldradus de Ponte, Laudenſis Italus, Dini auditor, amicus Joannis Andreæ, Juris utriuſque conſultiſſimus docuit Bononiæ, inde Patavii, & Advocatus Conſiſtorialis defunctus eſt Avenione A. 1335. Ex ejus ſcriptis ſola *Conſilia* laudat Trithemius cap. 577. quæ etiam edita ſunt Venetiis, atque Manuſcripta in Patavinis (*b*) aliiſque Italiæ Bibliothecis: *Reſponſorum* Volumen appellat Gvi-

(*a*) Confer Voſſium pag. 369. ſeq.

(*b*) Vide Tomaſinum pag. 4. b.

Gvido Pancirollus, qui de hoc Oldrado videri poteſt, lib. 2. de Legum interpretibus cap. 52. teſtatus plura ſcripſiſſe quæ interierunt, & præclara in Jus Civile commentaria edidiſſe, quæ Gazalupus pag. 505. vocat Lecturas, aitque earum raram copiam reperiri. * Oldradi hujus conſilia in Bibliotheca Felini cod. 295. edita ſunt Romæ apud S. Marcum anno 1476.

Olivarius ſive *Oliverius* Weſtphalus, ex Canonico Paderbornenſi Scholaſticus *Colonienſis* & ab A. 1223. Paderbornenſis Epiſcopus, denique ab A. 1226. Epiſcopus Sabinenſis & Cardinalis: de quo Nic. Schatenius in annalibus Paderbornenſibus, & Jo. Georgius Eccardus in prolegomenis ad tomum ſecundum ſcriptorum medii ævi num. VI. Hujus Oliverii *Epiſtola* ad Engelbertum Archi-Epiſcopum Colon. *de captione Damiatæ* & de iis quæ vidit in Oriente geſta A. 1218. 1219. exſtat in Jacobi Gretſeri horto Crucis, atque inde in Jac. Bongarſii geſtis Dei per Francos pag. 1185. 1192. Caſp. Barthii ad Oliverium notæ in Jo. Petri Ludevvig reliquiis monumentorum veteris ævi Tom. 3. pag. 554. ſeq. *Hiſtoria Regum terræ ſanctæ*, ab A. 1095. ad 1212. in laudati Eccardi Corpore ſcriptorum medii ævi Tom. 2. pag. 1355. 1395. Quæ deinde ab eodem Eccardo pag. 1397. 1450. ſubjicitur *Hiſtoria Damiatina*, diviſa capitibus XLV. & uſque ad A. 1322. producta partem a capite XI. ad XIX. eadem eſt cum Epiſtola quam a Bongarſio editam dixi: partem uſque ad cap. 27. etiam inſerta hiſtoriæ Hieroſolymitanæ Jacobi de Vitriaco: & uſque ad caput XXIV. a Tho. Galeo in hiſtoriæ Anglicanæ ſcriptoribus quinque, Oxon. 1687. fol. pag. 435. ſeq. repetita, utrobique non appellato Oliverii nomine. Conferendus etiam Jacobi de Vitriaco liber tertius hiſtoriæ Orientalis ab antea editis diverſus, quem ex Codice Bigotiano, nunc Bibl. Regiæ vulgavit Edmundus Martene Tom. 3. theſauri anecdotorum pag. 268. ſeq. Ab hac Oliverii hiſtoria Damiatina non diverſus eſt liber *de expeditione Hieroſolymitana* quem Manuſcr. Lovanii ad S. Martinum ſervari notavit Svveertius pag. 588. Athen. Belg. & Voſſius pag. 715. atque ſub eodem titulo etiam habetur (capitibus decem primoribus integrior editione Bongarſiana) in Codice Manuſcr. Gudiano 303. ſed in quo capita ab Eccardo edita poſtrema de Damiata A. 1220. iterum amiſſa, deſiderantur. Vide Catalogum Bibl. Gudianæ pag. 568. ſeq. atque Oudinum Tom. 3. pag. 35. ſeq.

Junior eſt *Petrus Joannes Olivarius*, Valentinus Hiſpanus cujus *ſumma capita in Ciceronis Philoſophiam moralem* una cum ſcholiis in *Somnium Scipionis* prodiere primum Pictavis 1535. 4. De ejus notis *in Melam* Pariſ. 1536. & deinde ſæpius editis, & de iis quæ ad *Ciceronis libros de finibus*, *librum ſecundam Plinii*, ſcripſit, dixi in Bibl. Latina. Etiam *Porphyrii* Iſagogeñ, Prædicamenta *Ariſtotelis*, librum de enunciatione & priora reſolutoria caſtigaſſe edendaque Wechelio dediſſe Pariſiis Græce, annotat ex Geſnero Nic. Antonius, qui de hoc Olivario conſulendus Tom. 2. Bibl. Hiſpanæ novæ pag. 164. Scholia tamen Olivarii in Solinum quæ idem memorat, ex male intellectis Geſneri aut Simleri verbis, exſtare uſquam dubito. Titulos Capitum XVIII. libri *de Prophetia & Spiritu Prophetico* Baſil. 1543. 4. editi recenſet Geſnerus pag. 550. Bibl.

Oliverius Arzignanenſis, cujus commentarius in Valerium Maximum ſæpius cum Valerio lucem vidit poſt editionem Mediolanenſem 1508. fol. ut dixi in Bibl. Latina lib. 2. c. 5. * Prior editio operis Oliverii hujus Mediolanenſem a Fabricio hic indicatam anni 1508. longe ſuperat; prodiit enim Venetiis typis Gulielmi Tridentini cognomento Animamia an. 1491. fol. An vero huic anni 1491. altera etiam antiquior Veneta anni 1488. præceſſerit, cum ego nondum viderim, ignoro. Laudatur tamen

men a Fabricio Bibl. Lat. lib. 2. cap. 5.

Oliverius de Langhe ſive Longus, Prior ad *S. Bavonem* Ord. Benedict. juxta Gandavum circa A. 1450. ſcripſit teſte Valerio Andrea pag. 706. & Svveertio pag. 588. hæc quæ in Bibliothecis Lovanienſibus & Gandavenſibus inedita aſſervantur: *De Sacramento Euchariſtiæ & de tenendis ac credendis circa Euchariſtiæ ſacramentum. De defectibus circa Miſſam. De reditibus ad Vitam. De vitio Simoniæ in Religione.* Vitam *B. Coletæ* Virginis, Reformatricis Ordinis S. Claræ A. 1447. defunctæ, ex Latino *Stephani* Juliani tranſtulit in linguam Belgicam ſeu Flandricam, de qua vide Acta Sanctorum Tom. 1. Martii 6. pag. 533.

Oliverius, Vincentio Bellovacenſi *Elmerus*, aliis *Egelmerus*, Malmesburienſis Anglus Ord. Bened. defunctus Anno 1060. de quo Baleus II. 51. & Pitſeus pag. 187. Mathematicarum diſciplinarum non imperitus ſcripſit: *De ſignis planetarum. De Aſtrologorum dogmatibus. De Geomantia*, ita enim legendum etiam apud Pitſeum, ubi *de Geometria* excuſum legitur.

Oliverius Longus, ſupra *Oliverius S. Bavonis*.

Oliverius Maillardus. Supra pag. 7.

Oliverius Saxo Cangii, & *Oliverius Scholaſticus* non diverſus ab *Oliverio Colonienſi*, de quo ſupra.

Lupus de Oliveto, rectius *de Olmeto*, ſupra T. IV. p. 294.

Petrus Joannes Olivus, e caſtro S. Mariæ Seignani oppidi Gallus, Ord. Minor. initia dediſſe viſus ſectæ *Begardorum* ſeu *Begvinorum* & *Fratricellorum* Fratrumque de pœnitentia de tertio ordine B. Franciſci. Vide Odorici Raynaldi Annales ad A. 1312. Tom. XV. pag. 101. ſeq. Abr. Bzovium ad A. 1199. num. 39. Henr. Spondanum ad A. 1278. num. 20. & ad 1297. n. 7. Lucam Waddingum in annalibus Minorum, tomo ſecundo, Oudinum Tom. 3. pag. 584. ſeq. & Jo. Georgii Schelhornii amœnitates litterarias Tom. IX. pag. 678. ſeq. Diem obiit Narbonæ A. 1297. 6. Martii. Ejus *profeſſionem Fidei* habes apud Bulæum in hiſtoria Academiæ Pariſ. Tom. 3. pag. 535. Ex ejus *Poſtilla* ſive *Commentarius in Apocalypſin*, qui Manuſcripti ſervantur Venetiis atque in aliis Italiæ & Galliæ Bibliothecis, nonnullæ de Eccleſiæ fatis & Pontificum tyrannide Divinationes exſtant apud Steph. Baluzium Tom. 1. Miſc. pag. 213. ſeq. 283. 287. & cum Gallica verſione ac notis Iſaaci Larrey, ipſo inſcio editis Amſt. 1790. 8. Vide & Natalem Alex. Tom. VII. Hiſt. Eccleſ. edit. in fol. pag. 97. ſeq. & Novellas litterarias Gallice editas tomo decimo Amſt. 1719. 8. pag. 471. *Poſtillæ ſuper Geneſin* Manuſcriptæ Venetiis teſte Thomaſino pag. 105. *In XII. Prophetas Minores* in Bibl. Colbertina Cod. 2056. notante Jacobo Longo p. 885. Bibl. exegeticæ, ubi perperam tradit Olivum claruiſſe A. 1325. *Super quatuor Evangelia*, ibidem Manuſcripti Venetiis. Scripſit etiam *in Epiſtolas Canonicas* commentarios quos cum poſtillis in Matthæum & Apocalypſin flammis adjudicatos fuiſſe notat laudatus Schelhornius pag. 679. Cætera Olivi ſcripta apud Baluzium notis ad Papas Avenionenſes pag. 752. & Waddingum pag. 284. Bibl. Franciſcanorum memorata hæc ſunt: *Confeſſiones & litteræ aliquot ad Magiſtros Pariſienſes*, qui condemnaverant dicta ſua. Tractatus *de Sacramentis*, & tractatus *emtionum & venditionum*, & *de uſuris*, & quædam *Quæſtiones & tractatus Logicales*. *Poſtillæ ad omnem ferme ſacram Scripturam*. Poſtilla *ſuper librum B. Dionyſii de Angelica Hierarchia*. Opus cui titulus *Miles armatus*. Aliud quod *Exercens* inſcribitur. *Expoſitio regulæ Fratrum Minorum*. *Quæſtiones diſputatæ*, atque inter alias *de Papæ & Concilii auctoritate*, nec non *de paupere rerum uſu* ſive *de paupertate*. *Allegationes ſuper articulis tractatis per Dominum Papam* (Joannem XXII.) *de poſtilla ſuper Apocalypſin*. Liber *de laudibus & excellentia B. Vir-*

Digitized by Google

ginis, in quo modum exceſſiſſe viſus eſt, teſte Waddingo, etiam præcipuis Ordinis Franciſcani Patribus.

Joannes Olnay. Supra Tom. IV. pag. 111.

Olympius natione Hiſpanus, Epiſcopus ſcripſit librum fidei *adverſus eos* (Priſcillianiſtas, ut videtur) *qui naturam & non arbitrium in culpam vocant, oſtendens non creatione ſed inobedientiæ inſertum naturæ malum*. Hæc de eo Gennadius ante A. 495. libro de S. E. cap. 23. De eodem S. Auguſtinus lib. 1. contra Julianum Pelag. cap. 3. *Olympius Hiſpanus Epiſcopus vir magnæ in Eccleſia & in Chriſto gloriæ, in quodam ſermone Eccleſiaſtico*: Si fides *inquit*, unquam in terris incorrupta manſiſſet, ac veſtigia defixa tenuiſſet, quæ ſignata deſeruit: nunquam protoplaſti mortifera tranſgreſſione mortiferum vitium ſparſiſſent in germine, ut peccatum cum homine naſceretur. Idem repetit cap. 7. *Sanctus Olympius dicit* &c. atque rurſus eum laudat cum Irenæo, Cypriano, Reticio, Hilario, Gregorio, Baſilio & Ambroſio II. ult. & III. 17. Incertum idemne hic Olympius Epiſcopus, quem ſtatim poſt Concilium Romanum A. 320. Carthaginem miſſum narrat Optatus lib. 1. de ſchiſmate Donatiſtarum c. 26. licet hoc veriſimile viſum Tillemontio T. VI. memoriar. p. 60. Veriſimilius aliis idem viſus Olympius de quo ad Pammachium (*a*) S. Paulinus Epiſt. 37. quemque *Lampium*, vocans, ab eo apud Barcilonam in Hiſpania ſacratum ſe ſcribit Epiſt. 47. ad Alypium. Commenta Pſeudo-Dextri & Pſeudo-Juliani de Gennadii Olympio, variaſque Hiſpanorum ſcriptorum hallucinationes, Olympium Æni Thraciæ Epiſcopum, (*b*) quem Ariani ſede ſua pepulere, cum Hiſpano confundentium, diluit Nic. Antonius lib. 2. Bibl. veteris Hiſpanæ cap. 7.

Joannes de S. Omero. Supra Tom. IV. p. 111.

Omnibonus de quo Albericus in Chron. ad A. 1156. *Eodem anno, id eſt Friderici Imperatoris quinto, quidam Magiſter egregius* Omnibonus *nomine*, *librum* de concordia diſcordantium Canonum *diligentiſſime ordinavit in duas partes. Primam partem in XXVI. Diſtinctiones, ſecundam in Cauſas XXXVII. per quæſtiones diverſas artificioſe propoſitas. Hic liber a nomine auctoris*, Omnebonum. *Et hunc ſecutus eſt tempore Alexandri (III.) Papæ Gratianus Cardinalis, qui multa addidit, ita quod de XXVI. Diſtinctionibus centum Diſtinctiones fecit, ſed per ipſum iſta doctrina facta eſt magis authentica*.

Omnibonus Leonicenus, propinquus Nicolai Leoniceni, de quo ſupra Tom. IV. pag. 267: Vicentinus patria & Venetiis auditor Emanuelis Chryſoloræ, Græcæ ipſe & Latinæ linguæ peritus, ac Jo. Trithemii judicio cap. 753. Philoſophus & Rhetor celeberrimus. Diem obiit A. 1524. ſi credimus Antonio Orlando Origin. typographiæ pag. 356. *Quintiliani* inſtitutiones ex ejus emendatione excudit nitide Nicolaus Jenſon Gallicus, Venetis 1471. fol. de qua editione vide Chriſtiani Gottlieb Schvvartii indicem librorum Seculo XV. impreſſorum pag. 65. ſeq. *Valerius Maximus* cum Omniboni expoſitione, poſt editiones Venetam 1482. & Mediolanenſem 1487. fol. prodiit etiam alibi, ſicut itidem quæ ſcripſit in *Ciceronem de Oratore*, una cum Oratione de laudibus eloquentiæ prodiit Vicentiæ 1476. fol. Scripſit & in Tullii *Lælium* & *de Officiis*, nec non in *Salluſtium*, in *Lucani* Pharſaliam, Venet. 1475. Brixiæ 1486. de quibus dixi in Bibl. Latina: & in Græca de iis quæ ex Græco Latine tranſtulit, ut præter Æſopicas fabulas nonnullas, libellum Xenophontis de venatione, atque S. Athanaſii duos con-

(*a*) Verba Paulini ſunt: *Scriptis ſancti Viri, fratris noſtri, Epiſcopi Olympii, communis unanimi, accepi, tam inopinatum mihi quam inopinatum tui mœroris indicium*, extinctæ Pammachii uxore Paulina.

(*b*) Vide Acta Sanctor. Tom. 2. Junii 12. pag. 505.

Digitized by Google

contra Gentes & hæreticos, qua verſione ſingularem laudem tuliſſe notat Geſnerus p. 527. Memorantur & ejus Orationes: tum ſcanſiones ſive libellus de arte metrica Venet. 1491. 4. * Præter hæc omnia viri hujus opera a Fabricio indicata extant etiam quædam ejus epiſtolæ in collectione epiſtolarum Franciſci Barbari ab Em. Cardinali Angelo Maria Quirino adornata. Ex epiſtola 126. ibidem legenda ab Omnibono ex Tarviſio data an. 1441. diſcimus virum hunc tunc juvenem ſtudiorum ſuorum tyrocinium poſuiſſe in Æſopicis fabellis edendis. Cum vero an. 1441. id ætatis egerit, ut poſſet Æſopicas fabellas ex Græco dare, vix credo vitam producere potuiſſe uſque ad an. 1524. tunc enim vitam plus nimis longius, quam poſſet credi, prorogaſſet.

Dedit inſuper Omnibonus *Grammatices erudimenta*, quæ junctim cum *libello de arte metrica* habeo impreſſa Vicentiæ an. 1506. ex recenſione Franciſci Vitalis Bodiani alias Frucantiani.

Omnium Sanctorum Monaſterii, Ord. Præmonſtratenſis in diœceſi Argentoratenſi, *documenta* vetera XXII. vulgavit V. C. Jo. Fridericus Schannat in Vindemiis litterariis, collectione prima pag. 142. 151.

Malachias Omongair. Supra *Malachias*.

Oneſimus ſcriptor Vitæ Probi Imperatoris ab A. 276. ad 282. Latine ſcripſerit an Græce non eſt plane exploratum, quamquam Latinis Hiſtoricis a Voſſio pag. 184. accenſetur. Sæpe laudatur a Vopiſco in Proculo cap. 13. in Bonoſo cap. 14. in Caro, ubi diligentiſſime vitam Probi ait ſcripſiſſe cap. 4. & 7. in Carino c. 1. & 19.

Ongarellum qui ante annos trecentos ſcripſerit, edere voluit illuſtris Leibnitius in Volumine rerum Italicarum, ſcriptorum bonam partem ineditorum aut auctiorum. Vide ejus Epiſtolas ad diverſos a Clariſſ. Chriſtiano Kortholto nepote editas, Tom. 1. pag. 393.

Onithon, Sutrinus Epiſcopus ſcriptor *Chronici Pontificum Rom.* in Lud. Jacobi Bibl. Pontificia pag. 408. & apud Voſſium pag. 715. e Lelando memoratur. Sed nullus apud Ughellum Onithus T. 1. Italiæ ſacræ inter Sutrinos Epiſcopos pag. 1273. ſeq. * Quis profecto adeo hebeti eſt ingenio, ut non intelligat ſub hac nominis larva deliteſcere Bonitonem ſeu Bonizonem Sutrinum Epiſcopum, cujus chronicon Pontificum Romanorum vel præceſſit, vel inſertum eſt canonum collectioni ab eo confectæ? Vide ſupra *Bonizo*.

Onno, infra *Ouvo*.

Onofrius Steccutus de Viſdominis Florentinus, Auguſtinianus, ex Volaterrano ab A. 1384. Epiſcopo Epiſcopus Florentinus ab A. 1390. ad 1400. Denique Epiſcopus deſignatus Comaclienſis obiit A. 1403. De eo Ughellus Tom. 3. pag. 160. ſeq. Tom. 1. pag. 1457. & T. 2. pag. 484. ſeq. edit. novæ, Julius Niger in hiſtoria ſcriptorum Florentinor. pag. 435. Et auctor Chronici Oldenburgenſis apud Meibomium Tom. 2. ſcriptor. Germ. pag. 167. qui notat *multa eum digna confeciſſe opuſcula*, *Acta Apoſtolorum interpretatum eſſe*, *ſuper Evangeliis feciſſe commentarios*, *& innumeros edidiſſe tam ad populum quam ad Clerum ſermones*. Hiſce *harmoniam Evangeliſtarum* & *Commentarios in librum primum ſententiarum* addit Philippus Elſſius pag. 537. encomiaſti Auguſtiniani.

Huic Onufrio ſubjungere liceat, juniorem quidem, ſed quem nolim indictum hoc loco prætermittere, *Onufrium Panvinium*, Veronenſem, Eremitam Auguſtinianum. Hunc Iſaacus Caſaubonus *Patrem hiſtoriæ Romanæ*, Joſephus Scaliger & Juſtus Lipſius *Patrem omnis hiſtoriæ* jure merito celebravere. Hic Thuano judice *vir ad omnes & Romanas & Eccleſiaſticas antiquitates eruendas natus*, & Paulo Manutio *antiquarum helluo hiſtoriarum*, Lazari Bonamici diſcipulus fuit (*a*) & Theologi

(*a*) Nic. Comnenus Tom. 2. hiſt. Gymnaſii Patavin. pag. 220.

gi Patavini Hieronymi Girelli, Brixienſis: Deinde Romæ Antonii Auguſtini, Rotæ auditoris uſus Bibliotheca (*a*) & apud Marcellum Cardinalem Cervinum, mox Pontificem, & apud Pium IV. & maxime apud Cardinalem Farneſium gratioſus, hunc Patronum ſuum in Siciliam dum proſequitur, obiit Panormi 18. Kal. April. A. C. 1568. cum annum ætatis tantummodo undequadrageſimum attigiſſet. *Effigies* ejus ante libros antiquitatum Veronenſium conſpicitur, & in Iſaacii Bullartii Academia ſcientiarum Tom. 1. p. 157. nec non apud Cornelium Curtium pag. 146. alioſque ubi & ſymbolum ejus, bos junctus aratro & ad altare proſpiciens cum lemmate: *in utrumque paratus*. *Elogia* præmiſſa libris de ludis Circenſibus & de triumpho in tomo nono theſauri Græviani: tum collecta a Martino Hanckio de Rom. rerum ſcriptoribus & a Thoma Pope Blount pag. 515.

Scripta Onufrii recenſentur a multis, ac ne memorem Hieron. Ghilinum, Paulum Freherum alioſque, præter Onufrium ipſum in Antiquitatibus Veronenſibus p. 163. ſeq. operam in ea parte poſuere Poſſevinus in apparatu: Antonius Teiſſerius in elogiis Thuaneis T. 2. pag. 306. Franciſcus Ariſius in Cremona litterata T. 2. pag. 312. Comnenus Tom. 2. hiſt. Gymnaſii Patavini pag. 220. præcipue Philippus Elſſius in encomiaſtico Auguſtiniano pag. 537. Dupinius To. XVI. Bibl. Eccleſ. pag. 96. de illis potiſſimum quæ ad Eccleſiaſticas antiquitates faciunt diſſerens: Dan. Gvil. Mollerus diſſ. de Onufrio §. 14. ſeq. Altdorf. 1697. 4. Martinus Hanckius de Rom. rerum ſcriptoribus T. 1. & 2. capite 59. Chriſtianus Henrici in vitis eruditiſſimorum in re litteraria virorum, editis Francof. 1713. 8. Dominicus Adolphus Gadolfius in diſſ. hiſtorica de ducentis celebrioribus Auguſtinianis ſcriptoribus p. 274. & Niceronus in memoriis virorum illuſtrium editis Gallice Tom. XVI. pag. 332. Spero tamen non plane actum me acturum ſi & ipſe Onufrii lucubrationes breviter hic retulero.

Auguſtiniani Ordinis Chronicon per annorum ſeriem digeſtum a S. Patre noſtro Auguſtino ad annum CIↃDL. & ad creationem Julii Papæ III. Liber excuſus eſt Romæ apud Antonium Bladum in 4.

Chronicon Romanorum Pontificum a S. Petro uſque ad ſua tempora, editum ſæpius cum Platina.

Romanorum Pontificum & Cardinalium S. R. E. ab eiſdem a Leone Papa IX. ad Paulum Papam IV. per quingentos poſteriores a Chriſti natali annos creatorum *Chronicon* ſive *Epitome* impreſſa Venetiis apud Michaelem Tramezinum ex Muſeo Jacobi Stradæ 1557. fol. & auctior emendatiorque Venet. 1567. 4. 1573. fol. Lovan. 1572. fol. Colon. 1574. fol. Colon. 1624. 4. ut omittam editionem interpolatam in Jo. Gvalteri ſive Jani Gruteri T. 1. Chronici Chronicorum Eccleſiaſtici p. 189. Francof. 1614. 8. *Ego ſane ſcio*, inquit Baluzius T. 1. de Papis Avenionenſibus p. 751. *Onuphrium ſæpe erraſſe in opere ſuo de Pontificibus Romanis & Cardinalibus. Et tamen non facile ab ejus opinionibus diſcedo, quando mihi teſtimonia non ſuppetunt adverſus ea quæ ab illo traduntur. Puto enim deberi magnam Viro doctiſſimo reverentiam.*

De Epiſcopatibus, titulis & Diaconiis Cardinalium liber, una cum ſuperiore Epitome Venet. 1567. 4. & Pari. 1609. 4. & in laudato Chronico Chronicorum Eccleſiaſtico T. 1. p. 707. 741.

Chronicon Eccleſiaſticum a Julii Cæſaris temporibus uſque ad Imp. Maximilianum II. Colon. 1568. fol. Lovan. 1573. fol. & Italice Venet. 1674. 4.

Platina *de vitis Pontificum* reſtitutus cum ſexaginta ad eas adnotationibus, & additione Pontificum a Sixto IV. uſque ad Pium IV. Venet. 1557. 4. 1562.

(*a*) Caſp. Sagittarius introduct. in Hiſt. Eccleſ. pag. 120.

1562. 4. Lovan. 1572. fol. Colon. 1574. fol. Colon. 1611. 4. 1626. 4. & Italice, *aggiunte al Platina delle Vite de' Papi*, Venet. 1563. 4. 1613. 4.

De primatu Petri & Apoſtolicæ ſedis poteſtate contra Centuriarum Magdeburgenſium auctores, libri III. Veronæ 1589. 4. Venet. 1591. 4. & in Joannis Thomæ Rocaberti Bibliotheca maxima Pontificia, tomo XVII. Prima tantum pars hujus Operis tribus libris conſtans lucem vidit: de ſecunda quæ fuit apud Antonium Columnam, Cardinalem & de tertia vix inchoata ab auctore, vide Dupinii T. 16. Bibl. Eccleſ. p. 97. edit. Amſt.

De Bibl. Vaticanæ initiis, Bibliothecariorum & cuſtodum Catalogus, cum Jo. Baptiſtæ Cardonæ Epiſcopi Dertoſani conſilio de Bibliotheca Eſcurialenſi, diſſ. de diptychis, & expungendis hæreticorum nominibus. Tarracone 1587. 4. & in Joachimi Joannis Maderi ſyntagmate de Bibliothecis. Helmſt. 1666. & 1702. 4. p. 83.

Elogia & imagines XXVII. ſummorum Pontificum. Rom. 1568. fol. Antvverp. 1572. fol. Imagines Imperatorum XXIV. a Julio Cæſare Rom. 1578. fol.

Faſti Magiſtratuum libris V. a Romulo Rege uſque ad Imperatorem Cæſarem Ferdinandum I. Auguſtum, cum Commentariis, Venet. apud V. Valgriſum, 1558. 1573. fol. & cum iiſdem Commentariis, Heidelberg. 1588. fol. Conferre cum his juvabit alios faſtorum ſcriptores de quibus dixi in Bibliographiæ antiquariæ cap. XIV. §. 10.

Faſtorum appendix, in qua ſex Faſtorum Conſularium auctores emendatius & correctius excuſi ſunt, ibid. Faſti concinnati ab Onufrio, M. Verrii Flacci Conſularia & triumphalia fragmenta. M. Aurelii Caſſiodori, Proſperi Aquitanici, Incerti auctoris & Marcellini Comitis Chronica.

De ludis ſecularibus liber, & ſecundus de Sibyllis & carminibus Sibyllinis: tertiuſque de antiquis Romanorum nominibus & familiis ſubjuncti Faſtis in edit. Venet. & Heidelberg. Primus & ſecundus exſtant etiam in Gaudentii Roberti miſcellaneis Italicis eruditis T. I. Primus in tomo nono theſauri Græviani & tertius in ſecundo. Liber de Sibyllis ex edit. Venet. 1567. 8. excuſus ante Sibyllina Græce & Latine edita Pariſ. 1599. 1607. 8. & ad calcem Danielis Claſenii de oraculis Gentilium. Helmſt. 1673. 4.

Reſp. Romana, id eſt Urbis, Civitatis & Imperii commentariorum libri III. Venet. 1558. 8. Pariſ. 1588. 8. & in Jo. Jac. Boiſſardi antiquitatibus & topographia Romanæ Urbis, Tomo I. Francof. 1597. 1627. fol. & in theſauro Græviano liber I. Tomo 3. pag. 203. & liber II. & III. in Tomo I. p. 193. 343.

Eorum quorum maxima in Italia Imperia fuere, ſive de Imperatoribus Romanis, Græcis & Latinis, deque Gothis, Longobardis, Francis, Germanis, Hiſpanis & aliis nationibus, cum eorum genealogiis & arboribus a Cæſare Dictatore uſque ad Ferdinandum Imp. libri III. excuſi Baſileæ apud Oporinum 1558. fol.

De Comitiis Imperii & poteſtate Imperatoris liber I. excuſus Baſileæ 1558. fol. & inter ſcriptores de Imperatorum inauguratione Hanov. 1613. & ſeparatim Frid. Horteldero curante Argentorat. 1613. 8.

De Antiquis Chriſtianorum in Urbe baſilicis, ædibus & templis ſive de ſeptem Eccleſiis liber Rom. 1570. 8. Colon. 1584. 8.

De urbis Romæ ſtationibus ſive ſolennibus ad diverſa templa proceſſionibus libellus, ad calcem Platinæ, Lovan. 1572. fol. Colon. 1574. fol. 1600. 1611. 1626. 4. una cum *interpretatione vocum quarundam obſcuriorum Eccleſiaſticarum*, ſive libello *de officiis Eccleſiaſticis* qui etiam cum Chronico Eccleſiaſtico prodiit Colon. 1568. fol.

Antiquitatum Veronenſium libri VII. qui-

quibus octavi libri loco Inſcriptionum antiquarum Veronenſium ſylloge ſubjicitur, prodiere Veronæ 1647. fol. Ex hoc opere decerptus liber ſextus de Urbis Veronæ Viris doctrina & bellica virtute illuſtribus prodierat Veronæ 1621. 4.

De ludis Circenſibus libri duo, quibus univerſa fere Romanorum Veterum ſacra rituſque declarantur. Antverp. 1596. Venet. 1600. Pariſ. 1601. Et cum notis Joannis Argoli, atque additamento Nic. Pinelli, Patav. 1641. fol. & ex Patavina editione in tomo nono theſauri Græviani.

De triumpho liber cum libris de ludis Circenſibus ſæpius editus, & ſeparatim illuſtratus a Joachimo Jo. Madero, Helmſt. 1676. 4. ex qua editione recuſus tomo nono laudati theſauri Græviani Confer Commentarium in lib. V. Faſtorum pag. 338. 346. edit. Commelinianæ.

Deſcriptio triumphi Romanorum ampliſſimi ex lapidum monumentis deſumti. Antvv. 1556. 4.

De ritu ſepeliendi mortuos apud veteres Chriſtianos & de eorum Cœmeteriis, una cum Cronico Eccleſiaſtico Colon. 1568. fol. & cum Pontificum vitis Lovan. 1572. 8. Colon. 1174. fol. & ſeparatim Rom. 1581. 8. atque Gallice Pariſ. 1613. 8.

De baptiſmate Paſchali, origine & ritu conſecrandi Agnos Dei liber. Rom. 1560. 4. 1630. 8.

Inedita Onufrii:

Annalium Eccleſiaſticorum Volumina duo, ſive Centurias duas primores delineaſſe & primam eorum graphidem poſuiſſe traditur, quas deinde perfecit atque elaboravit Cæſar Baronius. Onufrii autographon in Bibl. Vaticana evolviſſe innuit Emanuel Schelſtratenus.

Vitæ Patriarcharum quatuor primarum ſedium, quas editas Romæ ait Draudius, atque inter edita Onufrii refert Nic. Comnenus T. 1. hiſt. Gymnaſii Patavini pag. 220. nunquam, ut puto lucem viderunt, ſicut nec *Vitæ Archi-Epiſcoporum & primatum primariarum Eccleſiarum Occidentis*, vel quorum meminit Antonius Verdierius, *de antiqua apud Gentes Religione ſive potius ſuperſtitione, de ſacrificiis, auguriis, aruſpicinis, ſortibus, ſacris epulis, ludis ſcenicis, gladiatoriis, & feriis libri XII.* aut libri quinque *de varia creatione Papæ ſive Pontificum Romanorum*. Non omittendum autem quod idem Comnenus pag. 221. narrat inedita Onufrii multa fuiſſe apud Allatium, quæ ille ut videtur ex Vaticanis Codicibus deſcripſit. *Exſtabant*, inquit *duobus tomis ingentibus in cimeliis biblicis Leonis Allatii, ubi ea vidimus, & qua licuit in opus annorum, quod parabamus, excerpſimus. Ea nos hercule non tanti habenda cenſuimus, quanti edita: in quibus quamvis non omnia recentiori Criticæ & emunctæ naris hominum judicio reſpondeant, ſunt attamen multa maximi facienda, indicantque ac plane comprobant, ſummam Panvinii ac venerabilem poſteris eruditionem.*

Ipſe Onufrius p. 164. antiquitatum Veronenſ. inter lucubrationes ſuas non excuſas refert *antiquarum totius terrarum Orbis Inſcriptionum librum*. (a) *Chronicon univerſale ab Orbe condito ad annum MDLX. De origine ſacrorum Ordinum libros II. De origine Cardinalium. De antiquis inſtitutis Romanæ Eccleſiæ. De antiquis ejuſdem* (b) *Officiis & Magiſtratibus*. Et *Bibliothecæ libros VI.* His ex Philippo Elſſio brevem *collectionem Conciliorum Generalium ac Provincialium* licet adjungere, & *hiſtorias familiarum*, Frangipaniæ, Sabellæ, Maximorum, Cenciorum, Matthæorumque.

Magnum ritualium veterum opus Manuſcr. Romæ in Bibl. Pontificia Palatina & apud Pariſios in Regia, ex quo præfationem Onufrii vulgavit Mabillonius

(a) Apud Philip. Elſſium pag. 540. *De porticibus, una cum tribus millibus Inſcriptionum Romanarum.*

(b) Eccleſiæ Romanæ, non Urbis Romæ ut legas apud Elſſium loco citato.

nius T. 2. Muſei Italici p. 165.

Chronicon vetus *Onufrianum*, ex quo excerpta dedit Onufrius in Commentariis ad faſtos Conſulares, de quibus ſupra.

Onulfus, ſupra in *Everhelmo*.

Onus Eccleſiæ, liber *Joannis Chiemenſis*, de quo ſupra Tom. IV. pag. 64. ſeq.

Gvilelmus de Oona. Supra Tom. 3. p. 171.

Joſephus Opitius, cujus ſermones Dominicales editi Argent. 1484. & de Philoſophorum & Poetarum informi fide. Norimb. 1477. fol.

Publilius Optatianus Porphyrius, de quo S. Hieronymus in Chronico ad A. C. 328. Conſtantini Magni 23. *Porphyrius miſſo ad Conſtantinum inſigni volumine, exilio liberatur*. Volumen iſtud ætatem tulit, præmiſſas habens Porphyrii ad Conſtantinum, & Conſtantini ad Porphyrium litteras: varioque carminis & difficillimæ ſtructuræ genere, laudes & *panegyricum* texens *Conſtantino Magno*, non modo per acroſtichides & teleſticides, ſed multis aliis artificiis numero poſituque litterarum ludentibus, jam figuras varias ut carm. 2. altaris, 12. fiſtulæ & 24. ſeq. organi hydraulici; (*a*) jam ſenſus varios, ut carmine XI. nomen proprium litteris diverſicoloribus per medios verſus currentibus (*b*) offerens. Ante Criſpum A. C. 324. interfectum ſcripſiſſe notat Velſerus, quia illius ſic meminit: *Criſpè avis melior*. Etiam Chriſtianum fuiſſe Porphyrium hunc, non ut Beda de arte metrica arguit, & aſſentitur Tillemontius (*c*) paganum recte Scaliger & Velſerus obſervarunt. Vide Carmen IX. in quo hæc verba: *Filius atque Pater, & Sanctus Spiritus, unum, faveas votis*. Hoc poema repertum Viennæ a Joanne Stabio, editumque inter poemata vetera Petri Pithoei Pariſ. 1590. 12. & Genev. ac Lugd. 1596. 8. & cum interpretatione Marci Velſeri, Auguſtæ Vindel. 1595. fol. & ad calcem operum Velſeri Norimb. 1682. fol. addito ſpicilegio Critico Chriſtiani Daumii, quo Velſeriana editio inprimis cum Pithœana diligenter confertur. *Epigrammata* hujus Porphyrii citantur a Fulgentio lib. 2. Mytholog. & in expoſitione Virgilianæ continentiæ. Citatur etiam ab Amalario Epiſt. ad Jeremiam Senonenſem Archiep. T. 3. ſpicilegii Dacheriani edit. novæ p. 330. & a Milone Elnonenſi apud Edmundum Martene Tom. 1. anecdotor. pag. 45. ſed qui ambo eum cum Porphyrio Philoſopho confundunt, quod etiam deinde factum eſt a Baronio ſed qui ad An. 325. hunc errorem diſerte retractavit. Porro facile aſſentior Tillemontio, qui in hiſtoria Imperatorum Tom. IV. pag. 364. non diverſum putat Optatianum Porphyrium a Publilio Optatiano, qui præfecturam Romæ per paucos dies geſſit A. 329. atque iterum A. 333. ut refert vetus ſcriptor libelli de præfectis Urbis apud Ægidium Bucherium in doctrina temporum pag. 239. Neque omittendum quod Conſtantinus in Epiſtola libello Optatiani præmiſſa eum *fratrem chariſſimum* appellat.

Svetonius Optatianus, non notus niſi ex Flavio Vopiſco, qui *vitam Taciti* Imp. ab eo traditam refert cap. XI.

S. Optatus, Milevitanus (*d*) in Numidia Africæ, Epiſcopus circa A. C. 370. ſcripſit adverſus *Parmeniani*, Donatiſtarum Carthagine Epiſcopi *tractatus* Catholicis oppoſitos, VII. libros illos celebratiſſimos *de ſchiſmate Donatiſtarum*.

Prima editio parum emendata *Jo. Cochlei* ex Bibl. Cuſana prope Trevi-

(*a*) Confer Fortunii Liceti commentarium in Porphyrii aram Pythiam Patav. 1630. 4. de organo hydraulico, Auguſti Buchneri notas ad Venantii Fortunati hymnum de reſurrectione Chriſti pag. 27.

(*b*) Hoc *ſpargere litteras* vocat Rabanus, qui a Porphyrio hoc didiciſſe ſe profitetur in ſimilis artificii poemate de quo infra in Rabano.

(*c*) Tom. IV. hiſt. Cæſarum pag. 609.

(*d*) Acta Sanctor. Tom. 1. Junii IV. pag. 396. ſeq. Tillemont. Tom. 6. memor. Hiſt. Eccleſ. pag. 142. ſeq.

rim Mogunt. 1549. fol. ad calcem librorum Conradi Bruni de hæreticis, tantum *ſex libros* exhibet, ſeptimo omiſſo, quem tempore interjecto additum ab auctore (*a*) probabile eſt, ſiquidem libro primo c. 7. tantum ſex libros Optatus promittit, nec plures memorat Hieronymus in Catalogo c. 110. Honorius lib. 1. cap. CXI. Trithemius c. 76.

Eoſdem emendatiores ex Manuſcripto Eſpencæi vulgavit illuſtravitque *Franciſcus Balduinus*, vir egregius Pariſ. 1563. addito etiam minutioribus typis *libro ſeptimo*: atque iterum collatis aliis duobus Manuſcriptis Tiliano & Maceræano ibid. 1569. Ex priore Balduini editione expreſſa verſio Gallica *Petri Vieli*, Theologi Pariſienſis, 1564. 8. cujus meminit Crucimanius, pag. 420. Bibl. Gallicæ. Poſterior Balduiniana recuſa Heidelbergæ (*b*) apud Commelinum A. 1599. & Pariſ. 1603. atque in Patrum Bibliothecis univerſis. Nic. Rigaltium novam Optati editionem molitum teſtatus eſt Launojus pag. 31. diſſ. de Victorinis, ſed illa nunquam lucem vidit. Prodiit autem An. 1631. Optatus bis, ſemel Pariſiis in fol. cum obſervationibus Balduini ac *Gabrielis Albaſpinæi*, nuper tunc extincti Epiſcopi Aurelianenſis: atque iterum Londini in 8. curante *Merico Caſaubono*, qui & notas eruditas addidit. Pariſienſi editioni, quam curavit *Carolus Paulinus*, S. J. adjuncta ſunt varia vetera monumenta ad hiſtoriam Donatiſtarum ſpectantia, quæ a Labbeo T. 2. de S. E. p. 136. ſeq. enumerantur. *Philippus* inde *Priorius* omne punctum tulit vulgato Pariſ. 1679. fol. Optato nitide cum obſervationibus, paginæ cuivis ſtatim ſubſtratis, Balduini, Albaſpinæi, Merici Caſauboni, *Caſp. Barthii*, propriiſque: ſubjuncta itidem veterum monumentorum ad Donatiſtas ſpectantium ſylloge. Denique vir meritiſſimus de antiquitate Eccleſiaſtica *Lud. Ellies du Pin* collatis quinque Codd. Manuſcriptis Optatum de integro recenſuit & pluribus reſtituit locis, ac præter hiſtoriam Donatiſtarum & geſta Collationis Carthaginienſis aliaque ad hiſtoriam illam ſpectantia vetera monumenta & Geographiam Epiſcopalem Africæ, notas ſuas, integraſque aliorum adjunxit Pariſ. 1700. fol. (*c*) Hæc editio repetita Amſtelodami eſt, licet Lutetiam Pariſiorum & ipſa præferens 1702. fol. quæ notas ſingulis paginis ſubjectas exhibet, quas Pariſienſis ad calcem voluminis legendas offerebat.

Alius *Optatus* junior *Epiſcopus* ad quem circa A. 418. S. Auguſtini Epiſtola 157. (edit. novæ 190.) ne dicam de *Optato Gildoniano*, Epiſcopo Tamugadenſi, favente Donatiſtis, de quo Tillemontius T. VI. memoriar. p. 180. ſeq. aut de *Optato Aurelianenſi* Epiſcopo Sec. VI. cujus memoria 31. Auguſti colitur, de quo Acta Sanctor. Tom. 1. Junii p. 397.

Oranius ſive *Uranius* (vitioſe *Oſanius*) Presbyter ſcripſit ad Pacatum (Voſſ. p. 224. Paratum) *Epiſtolam de obitu S. Paulini* Epiſcopi Nolani cui morienti præſens adſuit Ann. 431. Exſtat apud Surium ad Jun. 22. & cum notis Papebrochii in Actis Sanctor. Tom. IV. Junii pag. 198. Conferendus etiam Petrus Franciſcus Chifletius in Paulino illuſtrato.

Nicolaus de Orbellis, ſive *Orbillis*, ſupra in *Nicolao*.

Ordericus Vitalis. ſupra, *Odericus*.

Ordo Cameracenſis & Atrebatenſis Eccleſiæ, qualiter diebus Dominicis vel feſtivitatibus Sanctorum agendum, exſtat ad calcem Codicis Canonum Eccleſiæ Romanæ, ex Bibl. Pithœana editi Pariſ. 1687. fol. pag. 368. 369.

Ordo Officii ſecundum B. Hieronymum & alios SS. Eccleſiæ Doctores, ſcri-

(*a*) Confer Tillemontium Tom. VI. memor. hiſt. Eccleſ. pag. 715. 716.

(*b*) Non Witebergæ, ut apud Poſſevinum legitur.

(*c*) Acta Erud. 1701. pag. 193. Hiſt. des ouvrages des Sav. 1700. Septembr. pag. 409. Oudinus Tom. pag. 581.

Digitized by Google

ſcriptus circa A. 1200. & reviſus per *D. Nicolaum Tegrimum* Archid. Ann. 1514. Manuſcr. Lucæ in Bibl. S. Martini, ut notatum in Diario eruditorum Italiæ T. 27. pag. 307. * Liber iſte, quem adhuc ſervat Bibliotheca Canonicorum S. Martini Lucenſis, nihil eſt aliud præterquam Ordo Officii in Eccleſia Majori Lucana recitandi pro more ejuſdem Eccleſiæ, ſeu juxta conſtitutam in ea diſciplinam. Codicem hunc recenſivit Nicolaus Tegrimius, de quo V. *Nicolaus Tegrimius*; in qua tamen recenſione nihil de ſuo adjecit, vel immutavit contentus legiſſe, & nomen ſuum in calce ſcripſiſſe. Codex iſte poſt medium Sæculi XIII. deſcriptus eſt.

Ordo Romanus de officio Miſſæ ſive Ordo Eccleſiaſtici Miniſterii Romanæ Eccleſiæ, vel qualiter Miſſa celebretur, jam ante Caroli M. tempora (*a*) notus liber Eccleſiaſticus, ſed ut ſolet in talibus fieri, temporum & locorum varietate vehementer alteratus, qua de re videndus J. Mabillonius commentario prævio in Ordinem Romanum. Primus Ordinem Romanum quadruplicem edidit *Georgius Caſſander* Colon. 1561. 8. recuſum inde inter Caſſandri opera p. 97. 103. 108. 113. 120. Pariſ. 1616. fol. & inter ſcriptores de Divinis Officiis curante *Mel. Hittorpio*, Colon. 1568. fol. & Pariſ. 1610. fol. Sed apud Hittorpium ſequitur pag. 19. 160. *Ordo Romanus antiquus de reliquis anni totius officiis ac miniſteriis*. Non ſine cauſa *Joſephus Maria Thomaſius* has editiones teſtatus eſt ſe habere pro farragine diverſorum rituum ſecundum varias conſuetudines. Editum a Caſſandro Ordinem ſecundum, quem cæteris antiquiorem judicat, amplius quam media parte integriorem ex Codice Abbatiæ S. Galli in lucem protulit *Mabillonius* Pariſ. 1689. 4. in tomo ſecundo Muſei Italici, in quo poſt Commentarium prævium Mabillonii ſuccedunt Ordines Romani quindecim, Caſſandrinus ſecundus, hinc primus ac quartus: Deinde 4. fragmentum veteris Ordinis Romani de Miſſa Pontificali pag. 61. 5. de Miſſa Epiſcopali, Ordo primus pag. 64. & 6. ſecundus p. 70. qui eſt tertius apud Caſſandrum p. 103. Ordo proceſſionis ſi quando Epiſcopus feſtivis diebus Miſſam celebrare voluerit, & apud Hittorpium p. 6. 7. Ordo ſcrutinii ad electos (baptizandos) qualiter debeat celebrari, pag. 77. ex editione Joſephi Mariæ Thomaſii, (*b*) collata cum pervetuſto Codice Colbertino. 8. de Ordinatione ſacrorum Miniſtrorum pag. 85. 9. de gradibus Romanæ Eccleſiæ p. 89. 10. Qualiter agendum ſit quinta feria in Cœna Domini p. 97. 11. *Benedicti*, B. Petri Canonici liber de Eccleſiaſtico Ordine totius anni, ſcriptus ante An. 1143. ad Guidonem de Caſtello, poſtea Papam Cæleſtinum II. pag. 118. 12. Cardinalis *Cencii de Sabellis* (*c*) poſtea *Honorii III.* Papæ de Conſuetudinibus & obſervantiis Preſbyterio vel Scholari & aliis Eccleſiæ Romanæ in præcipuis ſolennitatibus p. 167. 13. Cærimoniale Romanum *Gregorii X.* juſſu editum. p. 221. 14. Ordinarium *Jacobi Cajetani* ſive *Gajetani* (*d*) Cardinalis p. 243. 15. *Petri Amelii*, Epiſcopi Senegalenſis liber poſt A. 1397. ſcriptus de cærimoniis Romanæ Eccleſiæ p. 448. 16. Index ſollemnium Collectarum & ſtationum Eccleſiæ Romanæ pag. 544. Subjuncta appendix in qua eclogæ *Amalarii* Abbatis in Ordinem Romanum pag. 549. *Joannis* Diaconi liber de Sancto Sanctorum ſive de Eccleſia Lateranenſi pag. 560. *Conſtitutiones Lateranenſes* pag. 576. *Auguſtini Patricii Piccolominei*, Epiſcopi Pientini Epiſtola ad Innocentium VIII. p. 584. Excerptum ex Diario *Paridis de Craſſis* A. 1517. p. 587. (*e*) His denique jungendus

(*a*) Confer Carolum le Cointe Tom. V. Annal. Eccleſ. Francor. pag. 602. Caveum ad Ann. 730. Cangii gloſſarium, voce *Ordo*. Inter plures qui in Ordine illo digerendo elaborarunt, fuit & *Bernoldus* Conſtantienſis, de quo ſupra T. 1. p. 227.

(*b*) In Codicibus Sacramentorum, 900. annis vetuſtioribus in quibus libri tres Sacramentorum Romanæ Eccleſiæ Rom. 1680. 4.

(*c*) Supra Tom. 1. pag. 207.

(*d*) Id. p. 367. (*e*) Supra Tom. IV. pag. 8.

dus *Ordo* Romanus ſcriptus imperitantibus Ludovico & Lothario, quem ex Codice antiquo Veronenſi vulgavit *Franciſcus Blanchinus* in tomo tertio vitarum Pontificum Anaſtaſii Bibliothecarii, Rom. 1728. fol.

Ordinum variorum veteribus, præcipue in Occidente, uſitatorum Chriſtianis locupletiſſima collectio ex variis Bibliothecis magno conquiſita ſtudio exſtat in celeberrimi Viri Edmundi Martene libris quatuor de antiquis Eccleſiæ ritibus, Rotomagi 1700. ſeq. quos ſtudioſus Lector, ubi placuerit, conſulet.

Sacrarum *Ordinationum* rituales libros, ſicut Orientalis Eccleſiæ, ita Latinæ quoque diligenter ex Bibliothecis Galliæ & Italiæ collegit, vulgavitque Joannes Morinus in opere erudito de ſacris Eccleſiæ Ordinationibus, parte ſecunda Pariſ. 1655. & Amſt. 1695. fol.

Ordonius, Voſſio pag. 460. *Oldonius*, Hiſpanus Monachus & Prior monaſterii Cellæ novæ, in Gallæcia, Congregationis Cluniacenſis. Scripſit *Exomologeſes*, Ambroſius Morales titulum edit *Expomonogeron* aitque eſſe inſtar *Rationalis Divinorum Officiorum*, cui præfixi verſiculi Annum 1227. æræ Hiſpanæ (Chriſti 1189.) denotant:

Ordonius librum per Chriſtum condidit iſtum
Bis denis annis ſeptem ſupra mille ducentis.

Tradidit & *miracula S. Rodeſindi* ſive *Rudeſindi*, Epiſcopi Dumienſis, & Cellæ novæ fundatoris A. 977. defuncti, quæ inſtar libri tertii Vitæ ejuſdem Rodeſindi a *Stephano* Monacho & Priore ſcriptæ ſubjicit Henſchenius in Actis Sanctor. Tom. 1. Martii 1. pag. 115. Confer Ambroſium Moralem XVI. 36. Chronici Hiſpanici & Nic. Antonium VII. 6. Bibl. vet. Hiſpan. §. 100. ſeq.

Orentius, infra *Orientius*.

Oreſieſis, *Orieſius*, *Orieſieſis*, *Orſiſius* &c. vide Roſvveidum ad vitas Patrum pag. 110. monachus & Abbas Ægyptius apud Tabennenſes in Thebaide: Pachomii (*a*) qui A. 349. obiit ſucceſſor & Theodori qui A. 368. Collega: ſcripſit & vice teſtamenti prope diem obitus ſui Patribus obtulit librum, ut Gennadius cap. 9. & ex eo Honorius II. 9. & Trithemius cap. 110. *Divino conditum ſale totiuſque monaſticæ diſciplinæ inſtrumentis conſtructum*. Hæc eſt Orſieſii Doctrina de inſtitutione Monachorum, ex Ægyptiaco vel Græco ſermone pridem verſa Latine, quæ antiqua verſio exſtat in Holſtenii Codice regularum parte I. pag. 67. 88. Eadem ex editione veteri Colonienſi A. 1538. 8. repetita in Bibliothecis Patrum Pariſienſibus, Colonienſi & Lugdunenſi Tom. IV. Non diverſus ut videtur *Oreſius* Abbas, licet juniorem Caveus ſuſpicetur, cujus libellus *de ſex Cogitationibus* ex veteri Latina verſione exſtat in Caniſii Tom. V. Antiquarum Lectionum parte 2. pag. 951. (edit. novæ Baſnagianæ Tom. 1. pag. 168.) Sex illæ cogitationes ſunt: de Deo, de paſſione Chriſti, de hora tranſitus, de die Judicii, de Inferno & de vita æterna.

Oreſius Tarraconenſis, amicus Sidonii Apollinaris, cujus ad eum Epiſtola duodecima libri noni A. 484. exarata, cujus hoc eſt initium: *Venit in noſtras a te profecta pagina manus, quæ trahit multam ſimilitudinem de ſale Hiſpano in jugis cæſo Tarraconenſibus. Nam recenſenti lucida & ſalſa eſt, nec tamen propter hoc ipſum mellea minus, ſermo dulcis & propoſitionibus acer. Sic enim oblectat eloquio quod turbat imperio, quippe quæ parum metiens quid ordinis agam, carmina a nobis nunc nova petat* &c.

Nicolaus Oreſmius. Supra p. 102.

Orientius Epiſcopus *Auxitanus*, qui ab Auſcienſibus (*b*) in Vaſconia Apoſtolus & Patronus tutelaris colitur, poſt

(*a*) Vide vitam Pachomii cap. IX. & X. Tom. 3. Act. Sanctor. Maji 14.

(*b*) Male inde Oſcam in Hiſpania alii exſculpſere. Vide Acta Sanctor. Maji Tom. 7. pag. 530.

poſt quinti ſeculi traditur vixiſſe initia. Vide Sammarthanos T. I. Galliæ Chriſtianæ pag. 97. ſeq. De eo ſcriptor vetus neſcio an dignus fide per omnia, res An. 438. geſtas ab illo referens in actibus ſive parte vitæ S. Orientii Epiſcopi & Confeſſoris, editus a Labeo Tom. 2. Bibl. novæ Manuſcriptorum pag. 569. & Godfrido Henſchenio in Actis Sanctor. Calendis Maji pag. 60. *Beatiſſimus Orientius mundanæ lubricitatis ſqualore depoſito ſe totum caſta mente Divinæ Majeſtati devovit & tradidit, & altioribus honoribus adeptis Pontificalis Auxio Civitate Cathedræ dignitatem adſcendit. Qui Eccleſiaſticis dogmatibus eruditus commiſſum ſibi populum ſacro ſermone correxit, paganorumque perverſitatem deſtruxit, & ita pleniſſime doctus, tanta doctrina eos erudivit, ut ſpreta idolorum vilitate Auctorem ſuum cognoſcerent, & Legem ejus Baptiſmatis Gratia accipiendam concederent.*

Orientius, *Orentius*, *Orontius*, Epiſcopus in Hiſpania Illiberitanus qui A. 516. ſubſcripſit Concilio Tarraconenſi & A. 517. Gerundenſi.

Orientius ab horum utroque (*a*) ut mihi perſuadeo diverſus, natione Gallus, auctor *Commonitorii* fidelium, qui paganum ſe fuiſſe non diffitetur his verſibus in deprecandi cantico, apud Edmundum Martene collectionis novæ A. 1700. p. 37.

> *Et nos a fæce Ethnicorum emerſimus,*
> *Eamque tandem rupimus caliginem*
> *Dum ſpiritales exaudimus angelos.*

Idemque clades Galliæ per Gothos medio ſæculo quinto illatas dolens ait:

> *Mors, dolor, excidium, ſtrages, incendia, luctus,*
> *Uno fumavit Gallia tota rogo.*

Neque de Epiſcopatu ejus apud Sigebertum ſive alium quenquam veterum, aut in Codicibus Manuſcriptis carminum ejus mentio, ſed Sigebertus cap. 34. *Orentius Commonitorium ſcripſit metro heroico* (*b*) (immo elegis) *ut mulceat legentem ſuavi breviloquio*. Venantius Fortunatus, qui medio ſeculo ſexto ſcripſit in Gallia, lib. I. de vita Martini verſ. 17. Juvenco eum jungens Sedulioque ac Prudentio, Paulino, Aratori atque Alcimo:

> *Paucaque perſtrinxit florente Orientius ore.*

Commonitorii fidelium *librum priorem* e membranis Aquicinctenſibus, quarum apographum ab Heriberto Roſvveido acceperat, edidit notiſque illuſtravit Martinus Antonius Delrio (*c*) S. I. Antvverp. 1600. 12. deinde Ramireſius de Prado cum Delrionis notis edi curaſſe traditur Salmanticæ. Iterum iterumque hinc Delrionis editio recuſa in Patrum Bibliothecis, Colon. Tom. V. & Lugd. Tom. VIII. Andreas quoque Rivinus recenſuit Lipſiæ & cum notis ſuis ac variorum Delrii, Barthii &c. vulgavit Anno 1651. 8. Denique Edmundus Martene in limine novæ collectionis veterum munumentorum, Rothomag. 1700. 4. *alterum* commonitorii Orientii *librum* eo uſque ineditum adjunxit e pervetuſto Codice Eccleſiæ S. Martini Turonenſis, ab annis circiter 800. exarato, una cum aliis ejuſdem Orientii verſibus Heroicis *de nativitate Domini*, & Decaſticho elegiaco *de epithe-*

(*a*) Pro Auxitano pugnant Edmundus Martene præfat. ad novam Collectionem A. 1700. & Tom. V. anecdotorum pag. 119. & Oudinus Tom. I. pag. 1268. ſeq. Pro Illiberitano præter Delrionem Nic. Antonius lib. IV. Bibl. Hiſpanæ veteris cap. 2. Tom. I. pag. 206. ſeq. Jacobus Baſnage ad Caniſii Lect. antiqu. Tom. I. pag. 166. Caveus ad A. 516. H. L. Scurtzfleiſchius in præf. & Polycarpus Leyſerus in hiſtoria poetarum Latinor. medii ævi pag. 77. ſeq.

(*b*) Non erat hic Sigeberti error ſatis cauſæ, ut ideo Commonitorium quod exſtat pro ſuppoſititio haberet Barthius XVIII. 7. Adverſar. & pag. 801. ſeq. ad Claudianum.

(*c*) Labbeus Bibl. Manuſcriptorum p. 63. memorat Orientium editum illuſtratumque ab Antonio Delrio, Salmanticæ 1599. At Salmanticenſem Orientii editionem Ramireſio ab aliis tribui video. Miræus quoque editi a Ramireſio Orientii meminit. Sed annum alii ponunt 1604. 1614. alii, Caveus 1644. Nemini horum viſum credibile eſt, neque vidiſſe ſe Ramireſianam editionem profitetur Nic. Antonius, ex ſola fide illam referens Miræi.

thetis ſive nominibus *Salvatoris :* Carmine hexametro *de Trinitate* atque alio quo *explanatio Nominum Domini* continetur : & quos e XXIV. illius *precationibus* & *hymnis* jambico verſu ſcriptis ſolos *duos* reperit . Marteneanam editionem de integro recenſuit, variiſque locis caſtigavit & virorum doctorum addidit animadverſiones & copioſa prolegomena præmiſit Nobiliſſimus Henricus Leonardus Schurtzfleiſchius Witebergæ 1706. 4.

Addidit idem deinde ſupplementum excuſum Vinariæ 1716. 4. in quo Variæ Lectiones ex Codice Anglicano , notæque novæ & priorum editionum præfationes , annotationeſque ex edit. Riviniana . Denique laudatus Edmundus Martene Orientium iterum dedit additis notis & caſtigationibus , in theſauri anecdotorum tomo quinto ſive ultimo pag. 19. Pariſ. 1717. fol. In Orientium caſtigationes & animadverſiones *Jo. Commirii* S. J. occurrunt in memoriis lterariis Trevoltinis A. 1701. p. 112. ſeq. & parte 2. pag. 332. ſeq. *Joannis* vero *Georgii Eccarti in Monathlichen Auſkug aus Büchern* An. 1701. menſe Octobri p. 27. ſeq.

Alius *Orentius* Abbas in monte Sina , cujus apud Jo. Moſchum in prato ſpirituali mentio . Alius itidem *Orientius* Regali intimus aulæ , cujus Epitaphium apud Venantium Fortunatum lib. 3. carm. 24. T. X. Bibl. Patrum edit. Lugd. p. 550.

Bernardus Oricellarius ſive *Rucellarius* , (Rucellai) Florentinus qui Leonem X. attigit cognatione , JCtus & Philoſophus clarus circa A. 1490. præter *Hiſtoriam de rebus in Italia geſtis* ab An. 1483. ſive *ab adventu Caroli VIII. Galliæ Regis in Italiam* de cujus editione dixi T. 1. pag. 233. ſcripſit & *Hiſtoriam Florentinam* & *Commentarios de Urbe Roma* , laudatos Petro Crinito IV. 9. de honeſta diſciplina : & *Bellum Piſanum* . Vide Julii Nigri hiſtoriam ſcriptorum Florentinor. pag. 106. ubi eximium poema de apibus Italice editum Venet. 1539. Florent. 1590. & cum notis Rob. Titii Florent. 1560. & Patav. 1718. 4. perperam huic prædicto Bernardo tribuit quod An. 1524. fuit compoſitum Romæ a filio Bernardi *Joanne Oricellario* , Pallantis & Coſmi Oricellariorum fratre præfecto caſtelli S. Angeli . Vide Diarium eruditorum Italiæ Tom. 23. pag. 268. ſeq. & 288. & Jo. Mariam Creſcimbenium in Hiſtoria Poeſeos Italicæ .

Orieſis . Supra *Oreſieſis* .

Oronius cum *Gilda* & *Plemmydio* inter Poetas a Gyraldo in limine dialogi 2. atque inde a Lelando cap. 10. celebratur . *Britanni* , inquit Gyraldus , *tametſi penitus , ut ait Poeta , noſtro Orbe diviſi , poetas ſemper amaverunt , atque inter eos Plemmydius , Oronius & Gildas celebrati fuerunt* .

Paulus Oroſius gente Hiſpanus , Preſbyter Tarraconenſis , (*a*) ab Hiſpanis ſcriptoribus (*b*) præter rem adſcriptus Eremitis Auguſtinianis , vel Epiſcopis Legionenſibus . A. C. 413. legatus ad S. Auguſtinum in Africam (*c*) & de Priſcillaniſtarum erroribus in Hiſpania gliſcentibus eum moniturus , *vir eloquens & hiſtoriarum (d) cognitor* ipſo ſuadente *ſcripſit adverſum querulos & infamantes Chriſtiani nominis , qui dicebant defectum Romanæ Reip. (e) Chriſti doctrina invectum* , libros ſeptem ; in *quibus* (laudatis a Gennadio cap. 39. de S. E eidemque S. Auguſtino dedicatis) *pæne totius Mundi tempora* , (ab Orbe condito uſque ad A. C. 417.) *calamitates & miſerias ac bellorum inquietudines replicans* ,

(*a*) *Tarraconem noſtram ad conſolationem miſeriæ recentis oſtendimus* . Oroſ. VII. 22.

(*b*) Hos refellit Nic. Antonius lib. III. Bibl. Hiſpan. veteris cap. 1. & Bælius in Lexico .

(*c*) Vide Oroſii Commonitorium , de quo infra .

(*d*) Oroſius hiſtoriographus citatur a S. Proſpero de promiſſionibus pag. 76. & 100. Quæ in Oroſio , utili alioqui ſcriptore a viris doctis notantur , vide ſi placet apud Voſſium II. 14. de hiſt. Lat.

(*e*) Confer Chriſtiani Kortholti obtrectatorem paganum lib. 2. cap. 15.

cans, *oſtendit magis Chriſtianæ obſervationis eſſe*, *quod contra meritum ſuum res Romana adhuc duraret*, *& pace culturæ Dei*, *pacatum retineret Imperium*. Idem argumentum e Græcis ſcriptoribus Juſtinus qu. CXXVI. ad Orthodoxos attigerat, & e Latinis Tertullianus, (*a*) Cyprianus, (*b*) Arnobius, (*c*) Ambroſius, (*d*) Prudentius (*e*) & Auguſtinus ipſe libris primoribus de Civitate Dei ad Marcellinum: (*f*) Sed diligentius cæteris perſecutus eſt Oroſius in hoc opere per inductionem omnium temporum demonſtrans meram hanc calumniam Paganorum eſſe illius ætatis, a quibus *nomen Chriſti tanquam lues aliqua illorum temporum prolixis gravabatur*. (*g*)

Editio Hiſtoriarum Oroſii Auguſtana A. 1571. per Jo. Schuſler, fol. obvia in Bibl. Heilsbronnenſi. Vicentina 1475. per Hermannum de Colonia. Veneta 1483. fol. opera & expenſis Octaviani Scoti Modoetienſis fuit in Bibl. Hohendorfiana pag. 90. & in Bibliotheca Joannis Mori, EpiſcopiElienſis. Eandem inſpexi apud Rev. noſtrum Wolfium. Hæc ita non ſecuta eſt, (*h*) ſed perinde ut Venetæ duæ aliæ An. 1484. per Erhardum Ratdolt Auguſtenſem & 1499. per Chriſtophorum de Penſis, anteceſſit Venetam quam expenſis Bernardini Veneti de Vitalibus excuſam laudat Barthius XXXVI. 17. adverſar. nam hæc A. 1500. cum dux eſſet Auguſtinus Barbadicus, lucem vidit. Cave igitur credas Dan. Gvil. Mollero, qui Hittorpianam editionem pro prima venditat in diſſ. de Oroſio, Aldorf. 1689. §. 23. Ab Hittorpiana quoque diverſam puto Baſileenſem ſine anni notatione fol. apud Leonardum Baſileenſem, ab *Ænea* quodam recenſitam, cujus hallucinationes quaſdam caſtigat Jo. Clericus parte 3. artis Criticæ pag. 201. ſeq. teſtatus eam prodiiſſe diu ante finem Seculi XV. eamque habere ſe collatam a patruo ſuo Davide Clerico cum Manuſcr. Genevenſi. Verſus ad calcem Voluminis:

Ut ipſe titulus margine in primo docet,
Oroſio mihi nomen eſt.
Librariorum quidquid erroris fuit
Exemit Æneas mihi;
Meque imprime ndum tradidit non alteri,
Leonarde, quam ſoli tibi;
Leonarde nomen hujus artis & decus,
Tuæque laus Baſileæ.
Quod ſi ſitum orbis, ſique noſtra ad tempora,
Ab orbis ipſa origine,
Quiſquam tumultus, bellaque & cædes velit,
Cladeſque noſſe, me legat.

In Biblioth. Leidenſi exſtant plures Codices Manuſcripti Oroſii, inter alios unus ſcriptus ab Everardo de Novongio, cui titulus *de cladibus & miſeriis antiquorum*, ſive *de antiquis miſeriis Mundi*. Non viſæ mihi quas idem Mollerus laudat editiones Cornelii Gvalteri, Antonii Schonhovii & Roberti Stephani, quanquam a Gvaltero Hegeſippum, a Schonhovio & Stephano Eutropium vulgatum memini. Verum exſtant & editiones Pariſienſis 1510. 4. quam ex legato Perizoniano ſervat Bibl. Leidenſis, & 1517. 4. cum præf. *Ludovici Thibouſt*, Pariſienſis ad Lud. & Andream Gvillardum, argumentiſque capitum atque indice: & 1524. fol. apud Joannem Parvum: & typis Petri Vidovæi edente Sebaſtiano Mengino, cujus præfatio ad Nic. Menginum fratrem præmittitur. Recuſa hæc ibidem A. 1534.

Colonienſes 1526. fol. apud Eucharium

(*a*) Apologetici cap. 40. ſeq. & lib. 1. ad Nationes, cap. 9.
(*b*) Ad Demetrianum. Confer Baluzii notas pag. 444. Baronium ad A. 256. num. 21. ſeq. & Kortholtum pag. 42. & Juſtinum Martyrem.
(*c*) Arnobius lib. 1. ſub init.
(*d*) Contra Symmachum, Epiſt. 31. ad Valentinianum Imp.
(*e*) Lib. 2. verſ. 916. ſeq. contra Symmachum.
(*f*) Confer Auguſtini retractationes lib. 2. cap. 43. & Epiſtolam ad Marcellinum V. (edit. novæ CXXXVIII.) cap 16.
(*g*) Oroſius lib. VII. cap. 37.
(*h*) Secutam ſcribit Nic. Antonius pag. 181. Tom. 1. Bibl. Hiſpanicæ veteris.

Digitized by Google

rium Cervicornum, cum præfat. Gerardi Bolſvinge, Rechelinchuſenſis, qui Hiſtorpianam ex tribus Manuſcriptis Codicibus emendavit: & ex recenſione Jo. Cæſarii 1536. 8. & apud Gaſparem Genepæum 1524. 8. & cum notis Franciſci Fabricii, Marcodurani 1561. 1574. 1582. 8. quem nimis ſibi in Oroſio indulſiſſe notat Barthius XXXVI. 17. Adverſar.

Omitto Oroſium ſæpius editum in Bibliothecis Patrum, nec non in Renati Laurentii de la Barre Hiſtoria veterum Patrum Chriſtiana Pariſ. 1583. fol. & in Joannis Philippi Vorburgii Volumine tertio Hiſtoriarum p. 491. Francof. 1650. fol.

Præſtantiſſima editio Moguntina 1615. 8. ubi caput primum libri primi auctius e Manuſcripto Genevenſi, & prqter Franc. Fabricii notas, & emendationes Andreæ Schotti, habentur etiam præmiſſæ volumini caſtigationes Lud. Lautii, (*a*) presbyteri Gandenſis.

Verſio *Germanica* Hieronymi Boneri, Francof. 1576. 1581. fol.

Gallica Philippi Nigri, ſive le Noir, Pariſ. 1526. fol.

Italica auctore M. A. Bonaccivoli, Venet. 1528. 4. Vide Dan. Gvil. Molleri diſſ. de Oroſio, §. 25. Alia per Jo. Gverium de Lanciſa. Venet. 1539. 8. Verſionis Manuſcr. auctore anonymo Florentino, mentio apud Julium Nigrum p. 539. hiſtoriæ ſcriptorum Florentinorum.

Hiſpanica Manuſcr. Didaci a Jepes, Toletani memoratur a Nic. Antonio T. 1. Bibl. vet. Hiſpan. p. 182.

Verſionem liberiorem *Angloſaxonicam*, cui auctore Ælfredo Rege, navigationes quædam ſeptentrionales infertæ ſunt: a Wilhelmo Elſtob exſpectare nos juſſit Georgius Hickeſius diſſ. Epiſtolica fol. 98. Confer & ejuſdem Catalogum Manuſcriptorum Angloſaxonicorum p. 85.

Viros celeberrimos *Gerhardum von Maſtricht*, Bremæ & *Joannem Clericum* Amſtelodami de adornanda nova Oroſii editione cogitaſſe notant memoriæ litterariæ Trevoltinæ A. 1712. pag. 1666. Sed Maſtrichtius quidem jam A. 1721. 9. Cal. Februar. annum agens 82. ætatis extinctus eſt, & Clericum aliæ ni fallor graviores curæ ab hoc inſtituto detinuere.

Vocabulum *Hormeſta*, quod Codices quidam Oroſii (*b*) præferunt, (*de Ormeſta Mundi contra Paganos*) vir eruditiſſ. Jo. Georgius Eccardus in diſſ. inſerta Tomo primo Bibl. hiſtorico-theologicæ Bremenſis A. 1718. 8. Tom. 1. faſcic. 3. pag. 325. derivat ab Gothico *armen*, miſereri, velut *armvviſt* ſive *ormiſt*, miſeria: uti Balthaſar Bonifacius (*c*) illud corruptum putat ex vocabulis *orbis mæſtitia:* J. L. Friſchius in Miſcellaneis Berolinenſibus Tom. 3. p. 311. *Horoſii mæſta*. Nic. Hieron. Gundlingius in Gundlingianis XXV. 4. p. 440. *Oreſtes*, veluti longa tragœdia: quæ propius accedunt ad titulum, quem in vetuſtiſſimo Codice Bongarſius reperit, *de miſeria hominum*, quam vel Jo. Diecmanni τȣ̃ μακαρίτȣ *harmoſta*, Bibl. Hiſtorico-Theolog. Bremenſ. T. 1. p. 546. a Græco vocabulo ἁρμόζειν aptare: vel ab ὅραμα quod viſionem ſignificat, unde Græcobarbaram vocem *hormeſtam* compoſuiſſe Afros perſuaſit ſibi vir doctus Jo. Schilterus Obſervat. 2. ad Chronicon Argentoratenſe Kœnigſhœvenii p. 455. ſeq. Vel ab ὁρμὴ quod denotat motum, impetum, agitationem, unde illud nomen deducebat Cotelerius in notis ad Tom. 2. monumentorum Eccleſiæ Græcæ pag. 621. vel Voſſii poſtea ipſi II. 14. de hiſt. Lat. improbatus ὁρμαθὸς veluti ſeries rerum ac catena, aut Barthii XXXVI. 17. adverſar. *omnis hiſtoria:* vel *orcheſtra*, quam nuncupationem Stephano Vinando Pighio in Hercule Prodicio p. 112. & Voſſio 3. de vitiis ſerm. c. 30. probatam amplectitur Andreas Schottus præf.

(*a*) Perperam Lantii excuſum in Tom. 1. Bibl. Latinæ.

(*b*) Cangii Gloſſar. in *Hormeſta* & *Ormeſta*.

(*c*) Bonifac. de ſcriptoribus Rom. hiſtor. legendis cap. 31.

præf. ad editionem Oroſii Moguntinam, & in Bibl. Hiſp. pag. 206. Tho. Reineſius III. 3. Var. Lect. pag. 386. Franc. Juretus ad Symmachum p. 73. & Paulus Colomeſius ad Catalogum Manuſcriptorum Iſ. Voſſii p. 867. vel denique Chriſtoph. Auguſt. Heumanni (*a*) quæ Voſſio etiam aliquo tempore in mentem venit hariolatio nomen hoc putanti eſſe ſcriptoris, ut dictus fuerit *Paulus Hormiſdas Oroſius*, vel *Paulus Oroſius Hormiſdas Mundus* ſive *Mundius*. Altera enim, ut ſit *Hormla* pro Hiſtoria miſcella, quo titulo alia deinde hiſtorica συναγωγὴ (*b*) fertur, minus etiam videri poteſt veriſimilis.

Cætera Oroſii ſcripta ſunt: *Apologeticus contra Pelagianos de arbitrii libertate* ad Palæſtinos Sacerdotes, de quo libro conſulendi Voſſius lib. 1. hiſt. Pelagianæ cap. 17. Tom. 1. Opp. p. 571. Henricus de Noris lib. 1. cap. 7. & Jo. Garnerius diſſ. 6. de ſcriptis adverſus hæreſin Pelagianam cap. 3. T. 1. Marii Mercatoris pag. 354. ſeq. Prodiit primum Jo. Coſterii ſtudio Lovan. 1558. & cum Fauſto de Gratia Dei, Baſil. 1559. 8. atque in ſupplemento Bibliothecæ Patrum Colonienſi A. 1622. Tom. 1. pag. 800. & in ſupplemento Pariſienſi Morelliano An. 1639. & in tomo ſexto Bibl. Patrum Lugd. 1677. p. 448. Sed & ad calcem hiſtoriarum Oroſii, Colon. 1572. 1574. 1582. 8. Mogunt. 1615. 8. Falluntur Cornelius Janſenius libro primo Auguſtini ſui, p. 11. ſeq. & Petrus Waſtelius in Vindiciis Joannis Hieroſol. pag. 568. ſeq. qui hunc libellum Oroſii eſſe negarunt, confutati a Natali Alexandro Sec. IV. pag. 44. præcipue a Jo. Garnerio. Vide & Nic. Antonium Tom. 1. Bibl. Hiſpanæ veteris pag. 182. & Dan. Papebrochium tractat. præliminari ad T. 3. Act. Sanctor. Maji pag. XXI. Huic Oroſii ſcripto, incertum a qua manu, inſerta eſſe capita ferme ſeptemdecim ex *Auguſtini* libro de Natura & Gratia Tom. X. edit. Benedictin. p. 86. Amſt. a tertio capite ad undevigeſimum, primus demonſtravit Voſſius de Hiſtoricis Latinis p. 218. Itaque *libri ad Marcellinum*, ad quos ibi provocatur, non Oroſii ſunt, ſed Auguſtini libri tres de peccatorum meritis & remiſſione, ut eidem Voſſio obſervatum. Exſtant hi limine tomi X. edit. Benedictin.

Conſultatio ſive *Commonitorium* ad S. Auguſtinum, de erroribus Pricillianiſtarum & Origeniſtarum, præmitti ſolitum libro Auguſtini adverſus Priſcillianiſtas, quem ab Oroſio circa Ann. 415. monitus compoſuit. Exſtat inter Auguſtini Opera T. VIII. edit. Benedict. pag. 431. Amſt. Meminit Auguſtinus lib. 2. retractationum capite 44.

Gennadius cap. 39. *Hic eſt Oroſius, qui ab Auguſtino* pro diſcenda animæ ratione *ad Hieronymum miſſus, rediens* reliquias B. Stephani, *primi Martyris, tunc nuper* (A. 1415.) *inventas, primus intulit Orienti*. De harum reliquiarum inventione præter ea quæ ſupra T. 1. p. 153. in *Avito* Braccarenſi dixi, vetus Chronicon a Theodorico Ruinarto editum in hiſtoria perſecutionis Vandalicæ p. 113. ubi etiam Oroſii mentio. Ex iſto autem Gennadii loco, repetito apud Honorium II. 30. *librum de ratione animæ* Oroſio tribuit Trithemius c. 121. initium etiam illius apponens: *Cum apud vos cœleſtis*. Itaque miror Nic. Antonio lib. 3. cap. 1. §. 21. Bibl. vet. Hiſp. Tom. 1. pag. 182. non diviſum eſſe a Commonitorio.

Epiſtolæ plures ad Auguſtinum alioſque diverſos, Trithemio memoratæ interciderunt. Commentarius *in Cantica Canticorum* quem Oroſio tribuit idem Trithemius, Honorii eſt, ſicut etiam *de Viris illuſtribus liber*, de quo Thomas Jameſius. Atque vereor ne aliud etiam nomen reponendum, aut alius longe junior (*c*) Oroſius intelligendus ſit

(*a*) Programmate edito Gœttingæ 1732. 4. & Act. Er. Tom. X. ſupplem. pag. 263.

(*b*) Supra in *Landulfo* Sagace.

(*c*) De pluribus Oroſiis, ſed Hiſpanorum quorundam ingenio confictis Nic. Antonius Tom. 1. pag. 183.

ſit apud Anonymum Mellicenſem ubi cap. 69. legitur: *Oroſius venerabilis ut putatur Epiſcopus ſcribit inter alia Commentum in librum duodecim Prophetarum*.

Inter S. Auguſtini opera Tom. VI. edit. Benedictin. in appendice p. 487. Amſt. legitur *Dialogus LXV. quæſtionum* Oroſii percontantis & Auguſtini reſpondentis, quem neutri tamen tanquam auctori adſcribendum viri docti judicant. Tribui etiam Oroſio ſolent, *Quæſtiones de Trinitate & aliis S. Scripturæ locis, ad Auguſtinum*, cum hujus reſponſione editæ Pariſ. 1533. apud Mich. Maſcoſanum. Incip. *Licet multi & probatiſſimi Viri*. Etiam, ut notavit Nic. Antonius, *Orationis de ſitu antiquæ Babylonis & Carthaginis* Manuſcr. in membranis annorum 200. apud Anton. Auguſtinum mentio, niſi, quis putet reſpici pauca illa quæ de Babylone & Carthagine in hiſtoriarum libris traduntur: quam conjecturam recte etiam referas ad librum Oroſii *de Adamo*, quem apud Antonium laudat Franciſcus Ximenius in libro *de les dones* Valentina ſive Hiſpanica lingua ſcripto. * Ea quæ de Baſileenſi Oroſii editione admonet hic Fabricius, vetuſtus Codex MS. membranaceus Vindobonenſis, explicat & exponit. Vicentinam enim editionem manu tamen exaratam volumen illud repræſentat, ſive quod ad illam exactum fuerit a quopiam, ſive quod typis fuerit Vicentino impreſſori datus ad excudendum. In fine leguntur verſus illi, quos ex Baſileenſi editione Fabricius hic recitat. In ipſa operis fronte majoribus literis ſcribitur: *Æneas Vulpes Vicentinus Prior S. Crucis, adjutore Laurentio Brixienſi, Hiſtoriam Pauli Oroſii, quæ continetur in hoc codice quam accuratiſſime potuit, caſtigavit*. Tandem manus recentior adjecit: *Vicenza* 1475. Ad hanc igitur Vicentinam editionem formis Hermanni de Colonia expreſſam Leonardus Baſileenſis typographus ſuam adornavit; & cum verſus prioris editionis minime ſibi convenire intelligeret reformandos illos, ſibique aptandos cenſuit. Ideo cum Vicentina ferret;

Meque imprimendum tradidit non alteri,
Hermanne, quam tibi ſoli

Baſileenſis ſublato *Hermanne* ſubſtituit *Leonarde*; ita pariter & pro *Coloniæ* poſuit *Baſileæ*. Ex collatione hac diſcimus Baſileenſem editionem expreſſam eſſe ad Vicentinam; & quis ille ſit Æneas non ultra ignoramus.

Osbernus ſive *Osburnus* Anglus, Monachus Claudianus ſive Claudioceſtrienſis (Gloceſtrienſis) Ord. Benedict. circa A. 1140. de quo Lelandus c. 151. Baleus II. 78. & Pitſeus p. 207. Scripſit per dialogos *in Geneſin*, *in Exodum*, *in Numeros* & *in Deuteronomium*. Præterea continuo ſermone, *in librum Judicum* libros VI. ad Gilbertum Foliot, ex Abbate Gloceſtrienſi Epiſcopum tunc ab A. 1149. Herefordenſem, poſtea ab A. 1161. Londinenſem: *Pannormiam* (quaſi Vocabularium, inquit Pitſeus) ingens opus ad Abbatem ſuum Hamelinum. Incip. *Cum in nocte hyemali*. *De Incarnatione Domini*. *De Nativitate Domini*. *De ſacramentis Paſſionis Chriſti*. *De Reſurrectione Domini*.

Osbernus, Trithemio cap. 313. & II. 66. illuſtr. Benedictin. *Osbertus* Monachus præcentor ac Subprior Durovernenſis ſive Cantuarienſis apud Lanfrancum ab An. 1070. ad 1089. Archiepiſcopum gratioſus, a quo commiſſum ſibi prædicationis munus teſtatur. (*a*) De illo Lelandus cap. 144. Baleus II. 54. Pitſeus p. 189. H. Warthonus prolegom. ad Tom. 2. Angliæ ſacræ a IV. ſeq. Oudinus Tom. 2. pag. 756. ſeq. Præter *librum de Muſica*, quo illa ætate primam palmam viſus eſt tuliſſe, ſcripſit laudatam Gvilelmo Malmesburienſi II. 8. de Regibus Anglor. p. 56. *Vitam S. Dunſtani*, Archiep. ab Ann. 959. ad 988. Cantuarienſis *libris duobus*, quorum alter eſt de miraculis poſt ejus mortem factis. Utrumque offerunt Su-

(*a*) In vita S. Dunſtani II. 20. Acta Sanctor. Tom. IV. Maji pag. 383.

Surius 19. Maji , Acta Sanctor. Tom. IV. Maji p. 359. & Mabillonius Sanctor. Benedictin. Sec. V. p. 654. Priorem librum ſolum H. Warthonus T. 2. Angliæ ſacræ pag. 88. 120. Liber *de Vita & translatione S. Elphegi* Archiepiſcopi Cantuar. ab A. 1006. ad 1012. laudatus eidem Gvilelmo Malmeſbur. atque Eadmero , editus eſt in Actis Sanctor. Tom. 2. April. 19. pag. 631. atque integrior ab H. Warthono Tom. 2. Angliæ S. pag. 122. 147. *Vita S. Odonis* qui ab A. 933. ad 958. Cantuarienſem Archiepiſcopatum geſſit , lecta pridem Gvilelmo Malmeſburienſi , diverſa fuit ab ea quam Oſberni ſub nomine vulgarunt Mabillonius Sec. V. Actor. SS. Benedictin. p. 283. Jo. Pinius in Actis Sanctor. T. 2. Jul. IV. p. 67. & H. Warthonus Tom. 2. Angliæ S. pag. 78. 87. nam illa , ut ipſe deinde Warthonus obſervavit, in antiquiſſimo Codice rectius refertur inter ſcripta *Eadmeri* de quibus ſupra Tom. 2. pag. 71. Similiter *Vitam S. Bregevvini* Archiepiſcopi Cantuar. ab Ann. 759. ad 762. quam dedit idem Warthonus T. 2. p. 75. 77. poſtea agnovit non Oſberni eſſe , ſed ex ejuſdem *Eadmeri* Commentario de Bregevvini Vita abbreviatam in Sanctilogio *Joannis* Tinmuthenſis . *Vita S. Elphegi* quam *carmine* ſcripſerat atque in Eccleſia cantandam teſte Eadmero commendaverat , nondum vidit lucem . Incipit : ut *ſuper omne melos* , Manuſcr. Pitſeo teſte Cantabrigiæ in Collegio S. Benedicti . *Epiſtolas familiares* & *librum de Vocum conſonantiis* præterea inter ſcripta hujus Oſberni memorant Baleus & Pitſeus , ſed pannormiam recte Pitſeus omiſit , quæ eſt alterius Oſberni Gloceſtrienſis . Similiter de vita S. Martini , Odilonis , Majolæ & aliorum nihil comperi quæ memorantur apud Oudinum T. 2. p. 758.

Oſbertus Claranus ſive *Clarentinus* Stochæ Claranæ (de Stockeclare) in Comitatu Angliæ Suffolcienſi , Monachus & Prior S. Petri Londinenſis Ord. Bened. circa A. 1136. De quo Lelandus c. 158. Baleus II. 75. ex Boſtono Burienſi , & Pitſeus pag. 204. Voſſius pag. 409. de Hiſt. Lat. atque Oudinus Tom. 2. pag. 1121. Ejus ſcripta : *Vita S. Eduardi III.* qui Ethelberti F. poſt fratrem Alfredum , Angliæ imperitavit ab A. 1043. uſque ad 1066. ad Albericum Innocentii II. Legatum. De *Vita & paſſione Ethelberti* Martyris . Incip. *Glorioſus Orientalium Anglorum Rex*. Manuſcr. in Cottoniana & in aliis Angliæ Bibliothecis *Vita divæ Edburgæ* , Virginis , ad fideles in Chriſto ſorores .

Miracula Regis & martyris Eadmundi . Incip. *Cum laureatus Dei martyr Eadmundus* . *Epiſtolarum* ad diverſos , religioſarum & familiarium duo Volumina . Ex his memoratur una ad D. Adelidem Berkingenſis Cœnobii Abbatiſſam de armatura Caſtitatis : & alia ad Henricum Wintonienſem Epiſcopum , Apoſtolicæ ſedis Legatum de canonizando Rege Eduardo , quem ſanctis demum adſcriptum conſtat A. 1161. Vide Laur. Surium & Acta Sanctor. V. Januar. Laurentii Cherubini bullarium Tom. 1. pag. 67. Alexandri III. Epiſtolam tertiam in Conciliorum tomis : & in appendice tertia Epiſtolam 17.

Oſbertus ſive *Otbertus* , natione Anglus , Theologus Pariſienſis , Carmelita , a Cangio refertur ad A. 1340. quoniam Trithemius cap. 599. illum memorat inter ſcriptores qui illo tempore vixerunt . Accuratius autem tempus ſi requiras , An. 1330. ſepultus fuit apud Carmelitas Londini . Ab Alegrio p. 373. paradiſ. Carmelitici decoris p. 373. præter rem traditur floruiſſe An. 1496. Nam idem iſte fuit cum *Oſberto Pichonamo* ſive *Pickinghamo* , de quo tanquam diverſo idem Alegrius p. 285. Sed ut ætas & nomen patriaque & profeſſio , ita ſcripta etiam eadem ſunt . Suo enim Trithemius tribuit : *Commentarios in IV. libros Sententiarum* , *Determinationes* varias , & *Sermones* . Similiter de Oſberto Pichonamo Lelandus c. 349. *Scripſit Quodlibeta* , *Replicationes* ,

Quæſtiones, *Determinationes*, *De conceptione B. Virginis*, *Sermones*: denique & in Sententias, *elaboratum opus*; Adduntur apud Baleum V. 16. & Pitſeum p. 422. *Poſtillæ* ſive *commentarii Bibliorum* (in Biblia) & *de clara Dei viſione*.

Osbertus Weſtmonaſterienſis, Scriptor Vitæ S. Dunſtani in Actis Sanctor. T. 2. Jul. 4. pag. 67. Vide ſupra, *Osbernus*. Durovernenſis.

Osburnus, ſupra *Osbernus*.

Osfertus, infra *Oſtforus*.

Oſius ſive *Hoſius*, Cordubenſis in Hiſpania per annos fere ſeptuaginta Epiſcopus, magna apud Conſtantinum M. gratia & auctoritate, cui etiam amplectendorum Chriſtianorum ſacrorum ſuaſor primus (*a*) fuiſſe traditur, & memoriam Oſii recolunt Eccleſiæ Orientales die V. Novembris. Diem obiit centenario major circa Ann. 361. Non eſt hujus loci referre quæ de Oſio falſa vel ſuſpecta feruntur in adverſariis Luitprandi pag. 487. 490. in Fauſtini & Marcellini libello precum pag. 14. ſeq. & apud Iſidorum cap. 1. de S. E. vel quæ veris propiora traduntur in Annalibus Eccleſiaſticis, atque ab Arianæ hæreſeos hiſtoricis, ſed & a Tillemontio tomo ſeptimo memoriarum H. E. pag. 300. ſeq. & a Nicolao Antonio lib. 2. Bibl. veteris Hiſpanæ cap. 1. Pluribus Conciliis interfuit Oſius: Illiberitano, Romano, A. 341. &c. Nicæno autem Ann. 325. & Sardicenſi A. 347. etiam præfuit, auctor *ſententiarum* ut vocat Iſidorus, ſive Canonum in eo conditorum. Idem creditur auctor *Epiſtolæ* Conſtantini M. nomine An. 324. ſcriptæ ad Arium, (*b*) quæ exſtat apud Gelaſium III. 1. hiſt. Concilii Nicæni, & ex Petri Morini verſione apud Baronium ad Ann. 319. §. VI. & formulæ *Symboli Nicæni*. (*c*) Idem Sardicenſis Synodi Ann. 347. teſtimonio (*d*) propter ætatem & Confeſſionem A. 304. ſub Maximiano Herculeo, & tanti temporis probatam fidem commendatur: poſtea tamen Arianis ceſſit ad horam, ut non diffitetur Athanaſius de fuga ſua Tom. 1. p. 704. Arianamque formulam duri pertæſus exilii An. 352. vel compoſuit ipſe, vel ei certe ſubſcripſit, quæ legitur apud S. Hilarium libro de Synodis p. 1156. *Exemplum blaſphemiæ apud Sirmium per Oſium & Potamium conſcriptæ*. Ad Catholicos deinde nihilominus rediit iterum, atque ex hac vita diſceſſurus in illorum ſe communione mori teſtatus eſt, ut præter alios locuples eſt teſtis laudatus Athanaſius, qui in Epiſtola ad ſolitarios etiam ſervavit ex Oſii Epiſtolis eximiam illam & fortem ad *Conſtantium* Auguſtum. Cætera ejus ſcripta, cæteræque Epiſtolæ, ut quam Iſidorus ait ſcriptam ab eo fuiſſe ad ſororem *de laude virginitatis* pulchro ac diſerto comparatam eloquio, & opus *de interpretatione veſtium ſacerdotalium quæ ſunt in veteri Teſtamento*, hodie deſideramus. Fuerit ne idem *Oſius* cui Timæum ſuam Chalcidius dedicavit, non plane exploratum eſſe exiſtimo.

Oſmundus Aſtoricenſis, (*Aſtorga* in regno Legionis Hiſpan.) Epiſcopus circa A. 1059. ſcripſit *Epiſtolam* ad Idam Euſtachii Comitis Bononienſis in caſtro Lenenſi, pagi Atrebatenſis, Conjugem de reliquiis capillorum S. Mariæ, quam edidit Mabillonius Tom. 1. Analect. p. 287. (edit. novæ p. 431.)

Oſmundus Sariſberienſis, in Anglia Epiſcopus defunctus circa An. 1099. 4. Dec. & a Calliſto III. Sanctis adſcriptus, ſcriptor *vitæ S. Althelmi* ſive *Aldhelmi* Epiſcopi Schireburnenſis qui Anno 709. obiit. Hæc nondum edita, licet aliam a Wilhelmo Malmesburienſi, itemque aliam Anonymi, in qua Oſmundi p. 93. mentio, vulgavit Henſchenius Tom. VI. Act. Sanctor. Maji 25. pag. 79. 84. Idem Oſmundus *Hora-*

(*a*) Vide Baron. ad A. 324. n. 17. Nic. Antonium lib. 2. Bibl. vet. Hiſpanæ pag. 103.

(*b*) Tillemont. Tom. VI. memorar. hiſt. Eccleſ. pag. 263.

(*c*) Id. Tom. VII. pag. 311.

(*d*) Apud S. Hilarium in fragmentis p. 1284. edit. Benedictin.

Digitized by Google

varias preces & Divinum Officium per multum temporis in Anglia frequentatum digeſſiſſe traditur. Vide Voſſium p. 379. ſeq.

Oſnabrugenſe Chronicon: ſupra, *Erdvvinus* T. 2. p. 105.

Oſtienſis Summa, ſupra *Henricus* a Seguſio.

Oſtophorus, *Oſtforus*, *Oſtfertus*, ex Monacho Pharenſi Epiſcopus Vigornienſis defunctus A. 704. de quo Lelandus c. 67. Baleus I. 85. & Pitſeus pag. 115. qui homilias ejus ſed nunquam editas memorant.

Joannes Oſtrovodus. Supra Tom. IV. p. 111.

Oſvvaldus Anglicus Prior Carthuſianus circa A. 1450. amicus Joannis Gerſonis, cujus & nonnulla ex Gallico vertit Latine. Ipſe a Baleo VIII. 16. ſcripſiſſe traditur præter Epiſtolas tum ad alios tum ad laudatum Gerſonem, Meditationes ſolitarias & librum de remediis tentationum. Hiſce Pitſeus p. 644. addit Portiforium, notatque librum illum Manuſcr. ſervari Cantabrigiæ in Collegio S. Benedicti.

Oſvvaldus Odonius, Anglus, ex monacho Floriacenſi Ord. Bened. Epiſcopus ab A. 962. Wintonienſis atque inde ab A. 979. ad 992. Eboracenſis Archiepiſcopus, cujus vitam ſcripſit Oſvvaldus de quo mox, Vigornienſis. Apud Baleum II. 40. & Pitſeum p. 180. Odonius præter Epiſtolas ad Abbonem Floriacenſem, ad Odonem avunculum Archiepiſcopum Cantuar. ad Sanctos dum eſſet Floriaci, perhibetur promulgaſſe Statuta Synodalia.

Oſvvaldus ſive *Oſvvoldus* circa Ann. 1010. monachus *Vigornienſis* Ord. Bened. teſte Lelando cap. 138. ſcripſit librum *ſacrarum precationum* partim carmine, partim ſoluta oratione. Et *de componendis Epiſtolis* opuſculum inſtar Epiſtolæ. Nec non ad *Conſtantinum* Monachum Floriacenſem, Grammaticum eruditum, qui Epiſtolam verſibus elegiacis ad eum ſcripſerat. Confer Baleum II. 43. & Pitſeum pag. 181. ſeq. *Vita Oſvvaldi Odonii* ab eo compoſita, ſervatur Manuſcripta in Bibl. Cottoniana. Vide Oudinum Tom. 2. pag. 523.

Otbertus Anglus Carmelita, ſupra *Oſbertus*.

Otbertus Dux Bullonii, Epiſcopus Leodienſis ab A. 1091. ad 1119. Ejus *Epiſtola de vita & obitu Henrici IV. Imp. & Ducis Bavariæ* edita a Goldaſto in apologia pro Henrico IV. Hanov. 1611. 4. pag. 204. 207. De hoc Otberto Joannes Chapeavillus in geſtis Pontificum Leodienſium T. 2. p. 40. 56.

Otfridus Monachus Wizanburgenſis ſive Weiſſenburgenſis in Alſatia, Ord. Bened. & Presbyter qui Rabani Mauri ſe profitetur diſcipulum, haud prætereundus mihi eſt hoc loco, non quod Latine ab eo ſcripta multa ætatem tulerunt, ſed quod inſignem ætate ſua operam ipſe præſtitit Eccleſiis Germaniæ, libros ſacros & Cantica in linguam Theotiſcam ex Latina transferendo atque metaphraſi metrica Teutonicis auribus commendando, clarus medio ſeculo nono, circa Lotharii & Ludovici ſecundi tempora, de quo præter Trithemium cap. 290. Flacium Schilterumque in præf. & loca editioni Schilterianæ præmiſſa Beati Rhenani, Velſeri, Brovveri, Serarii, Morrhofii & G. Hickeſii, conſuli poterunt Lambecius T. 2. Dietericus von Stade in ſpecimine lectionum Otfridianarum: Mabillonius T. 3. Annal. Benedictin. p. 128. Uſſerius & H. Warthonus de Scripturis vernaculis p. 120. & 369. Oudinus Tom. 2. p. 312. ſeq. Jo. Chriſt. Hofmannus ab Hofmans vvaldau præf. ad poemata ſua quibus omne punctum tulit Germanica: atque inprimis David Hofmannus alter in erudita de Otfrido diatriba, Helmſt. 1717. 4.

Exſtat ejus *Liber Evangeliorum* ſive *Harmonia Evangelica*, in qua *inter quatuor Evangeliſtas medium* ſe ait incedere, Libris quinque ad numerum totidem ſenſuum digeſta, atque rhythmis expreſ-

Digitized by Google

preſſa Theotiſcis, editaque primum licet minus integra minuſque emendata a *Flacio* Baſileæ 1571. 8. Manuſcr. Codex quo uſus Flacius ejuſque typographus fuit, ſervatus eſt Ulmæ in Bibliotheca illuſtris Raymundi de Kraft, ut notatum V. C. Jo. Georgio Schelhornio Tom. 3. amœnitatum litterariarum p. 19. Varias lectiones e Codice alio Manuſcr. & ex Germanica criſi ſua emendationes conſignavit *Marquardus Freherus*, quæ poſt ejus obitum editæ Wormaciæ 1631. De Codice Friſingenſi, initio mutilo, quem inſpexerunt B. Rhenanus, Wolfg. Laxius, & Wiguleus, vide Lambecium Tom. 2. p. 456. ſeq. De Codice Bibl. Cæſareæ antiquiſſimo, Otfridi exarato ætate, ex quo Flacii editio inſigniter & emendari poſſit & ſuppleri, præclare Lambecius Tom. 2. pag. 415. ſeq. Illo Codice Cæſareo uſus vir egregius *Dietericus van Stade* novam Otfridi editionem molitus eſt, quam ad præla etiam paratam una cum Grammatica Theotiſca & gloſſario Francico ſive Theotiſco heredes ejus ſervant. (*a*) Nam ſpirante illo tantum lucem vidit *ſpecimen lectionum antiquarum Francicarum* ex Otfrido & aliis Eccleſiæ Germanicæ veteris monumentis collectum, cum verſione Latina, Stadæ 1708. 4. de quo conſuli poſſunt Acta Erud. T. IV. ſupplem. pag. 184. Ex eodem Codice Cæſareo Varias Lectiones vulgavit vir celeberrimus *Jo. Georgius Eccardus*, ad calcem Legum Salicarum, A. 1723. fol. De accentibus, pronunciationis indicibus qui exſtant in illo Codice, & quos optaverim ab editoribus non omiſſos, notavi in libro de propagatione Lucis Evangelicæ pag. 437. ubi etiam pag. 433. deſiderium & conſilium de addenda Otfrido & aliis antiquis Theotiſcis monumentis verſione Germanica conſtante ex meris, quantum res fert, vocabulis ejuſmodi quæ reſpondentia veteribus illis Theotiſcis ſive Franco Saxonicis ab hodierni adhuc ſermonis Germanici uſu agnoſcuntur. Denique in laudatiſſimi JCti Argentoratenſis *Jo. Schilteri* theſauro Antiquitatum Teutonicarum tomo primo Ulm. 1727. fol. familiam ducit Otfridus, ita ut Theotiſcis Latina ſemper verſio ejuſdem Schilteri & emendationes, annotationeſque adjectæ Jo. Georgii Schertzii, qui & Codice quo Flacius, & Freherianis emendationibus & illuſtris Viri Friderici Roſtgaardi decerptis ex Codice Vaticano uſum ſe profitetur. Alium Codicem ſervat Bibliotheca publica Francofurti ad Mœnum (*b*) & Bibliotheca Bodlejana inter libros Junianos apographum Franciſci Junii, qui illud ad præla deſtinaverat. Porro in Schilteriana editione libro Evangeliorum præmittitur 1. Epiſtola Otfridi *ad Ludovicum* Orientalium regnorum Regem (Ludovicum II. Imp. German. ab A. 856. ad 871.) rhythmis Theotiſcis, cum nova Latina verſione. 2. Epiſtola Latine ab Otfrido ſcripta *ad Liutbertum* Archiepiſcopum Moguntinum (ab A. 863. ad 889.) 3. Epiſtola *ad Salomonem* Epiſcopum (Conſtantienſem I. ab Anno 864. ad 873.) itidem Theotiſcis rhythmis cum nova verſione Latina. Denique ad quinque librorum calcem p. 389. 400. exſtat. 4. Epiſtola ſimilibus rhythmis Theotiſcis additam Latinam interpretationem habentibus, quorum hæc eſt Acroſtichis: *Otfridus Wizanburgenſis Monachus*, Hartmunte & Werinberto *Sancti Galli Monaſterii Monachis*. Apparet hinc, unde Trithemius titulos ſcriptorum Otfridi hauſerit, & Trithemii error cum titulum libro Evangeliorum præpoſitum laudat *Gratiam Theotiſcæ*, cum in Codice Cæſareo (*c*) majuſculis litteris legatur hunc in modum: *Incipit liber Evangeliorum*, *Domini* (Ludovici II. Imp.) *gratia Theotiſce conſcriptus*. Ex his etiam Goldaſti refellitur error, qui Monachum Sangallenſem Otfridum facit. Quam

(*a*) Jo. Henr. von Seelen. memoria Stadeniana cap. IV. pag. 138.

(*b*) Jo. Gotfrid. Olearius Bibl. ſcriptorum Eccleſ. Tom. 2. pag. 50. W. E. Tentzelius in dialogis vernaculis menſtruis A. 1691. pag. 721.

(*c*) Lambec. Tom. 2. pag. 419.

Quam vero *paraphraſin Pſalterii* Trithemium ſecutus illi tribuit Lambecius, eam *Notkero Labeoni* ſupra pag. 144. vindicare me memini. Librum *de judicio extremo*, memoratum eidem Trithemio, aliumque *de gaudiis regni cæleſtis*, & *Carmina* diverſi generis & *Epiſtolas ad diverſos*, neſcio an quiſquam oculis uſurpaverit. Fragmenta quædam ex *homiliis* Otfridi Theotiſcis, ut *de amore erga Deum & proximum*, & *de viduarum ſpeciali protectione Divina*, Manuſcripta in Bibl. Cæſarea teſte Lambecio Tom. 2. pag. 757. 759. &c.

Othelgrimus Aſtidenſis ſive Werthinenſis Monachus Ord. Benedictin. diœceſis Colon. ipſe Friſo natione, diſcipulus *S. Liudgeri*, primi Mimigardeardenſis ſive Monaſterienſis Epiſcopi defuncti Ann. 809. traditur ejus *Vitam* ſcripſiſſe libris duobus: quam ſine nomine auctoris ex Manuſcr. Guldenſi edidit Chriſtophorus Brovverus in ſideribus Germaniæ, Mogunt. 1616. 4. & ex Brovveri editione Mabillonius Sec. IV. Act. SS. Benedicti parte 1. ſub initium. Alia eſt quam dedit Surius 26. Martii: alia etiam quam *Alfrido* & quam *Uffingo* Auctore exhibent Acta Sanctorum Tom. 3. Martii 26. pag. 642. & 659. quamquam miracula nonnulla ex libro ſecundo Vitæ e Brovvero editæ exhibet pag. 655. auctorem non Othelgrimum appellans ſed Anonymum Friſonem, de quo vide ſis etiam diſputata a Papebrochio p. 629. ubi auctorem quiſquis fuit poſt An. 795. ſcripſiſſe adeoque neque ex Ludgeri familiaribus fuiſſe docet, *Othelgrimum* etiam ſive *Odilgrimum*, diligenter diſtinguendum ab *Hildegrimo* Lutgeri fratre, Catalaunenſi in Gallia Epiſcopo, de quo infra.

Othlonus Presbyter & Monachus Cœnobii Ratisbonenſis ad S. Emmerammum Ordinis Bened. in quo cum per triginta annos verſatus, ſcholis etiam præfectus fuiſſet, & Decaniam adminiſtraſſet, *Fuldam* A. 1062. ſe contulit, quo ipſo anno Cœnobium illud Ratisbonæ conflagravit, ut ipſe narrat in libello *de ipſius tentationibus, varia fortuna & ſcriptis* quem vulgavit Mabillonius T. IV. Analector. pag. 404. (edit. novæ pag. 108. 119.) Diligenter de hoc Othlono V. C. Bernardus Pez in Diſſ. Iſagog. ad tomum primum Anecdotorum pag. X. ſeq. Sed Othlonum ipſum de ſcriptis ſuis differentem audiamus.

Libellum primum ſcribere cœpi metrico *ſcilicet* ſtilo, *quo maxime in ſeculari vita poſitus me exercebam:* (*a*) *ponens in eo varias* ſpiritualis doctrinæ ſententias, *quibus me ſolummodo contra tentationes imminentes inſtruens roboravi: ut pravitatis meæ quantitatem, quam cum ceteris Clericis communiter in mundo exercebam, pertinaciamque quam ſpecialiter præ multis ibidem retinebam, magis attenderem, atque litteris expoſitam majori pœnitentia diluendam agnoſcerem. Inſerui in eodem etiam libello ſermonem quemdam lamentabili ſtilo editum, prius quidem diſputans de diverſa clericorum negligentia, nec non avaritia: deinde narrans de miſerabili improbitatis meæ vindicta, tam ſpiritualiter, quam corporaliter patrata.*

Librum *vero* viſionum (*b*) *licet poſt duos ſcripſerim, in ordine tamen ſecundum ideo poſui, ut illa doctrina quæ in priori libello variis prolata eſt ſententiis, in hoc quoque variis corroboraretur exemplis: eaque tenacius præmiſſa animo inhæreant verba quæ majori teſtimonio tam pietatis, quam ſeveritatis Divinæ in ſubſequentibus commendantur, in morem videlicet lautioris cibi, qui primo aqua pura coctus, deinde aliqua aceti vel etiam piperis adjectione accuratius præparatur.*

Tertius *dialogus de tribus quæſtionibus*, de Divinæ pietatis agnitione ju-

(*a*) Hic eſt quem vulgavit Bernardus Pez Tom. 3. anecdotor. parte 2. pag. 431. 482. Incip. *O cuicunque cupis cognoſcere dicta ſalutis*. Vide etiam caput 50. dialogi de tribus quæſtionibus ibid. pag. 243.

(*b*) Exſtat apud laudatum Pezium pag. 547. 612. atque inſcribitur *liber viſionum ſuarum & aliorum* Incip. pag. 594. *S. Bonifacii Epiſtola de dictis & viſis cujuſdam Monachi redivivi.*

Digitized by Google

judiciorumque Divinorum diverſitate, nec non de varia bene agendi facultate, ad Henricum Monachum Augienſem. Hunc dialogum in lucem dedit laudatus Bernardus Pezius, tomo 3. theſauri anecdotor. parte 2. p. 143. 250. Epilogi loco ſubjiciuntur Moralia metra, & Sententiæ, & ſumma dictorum de myſteriis numeri ternarii.

Cum igitur perſecutionem quam in monaſterio noſtro (ut ſupra dictum eſt) paſſus eram, fugiens ad Fuldenſe monaſterium venirem, ibique per annos quatuor cum tranquillitate magna commoratus viderer: dictandi ſcribendique ſtudium frequentare poſtulabar a quibuſdam ejuſdem monaſterii fratribus; ut ſancti Bonifacii vitam, *difficili ſtilo editam, aliquid facilius ederem: quam petitionem, licet diu denegarem (a) poſtremo tamen compulſus importunis precibus, ut potui, quod petitus eram implevi.*

Hi ſunt *libri* illi *duo de vita S. Bonifacii* Archiepiſcopi ab Anno 745. ad 754. Moguntini, *ad fratres Fuldenſes*, illuſtrandæ *Willibaldi* de eodem S. Bonifacii narrationi deſtinati, inſertis Epiſtolis etiam Bonifacianis ab ipſo & ad ipſum ſcriptis pluribus, cum jam apud Leonem IX. qui A. 1054. diem obiit, de Bonifacio ſanctis adſcribendo agi cœpiſſet. Ediderat hos libros ut ſolet interpolatos (Epiſtolis tamen integris ſervatis) Surius ad Junii V. ſed ſine auctoris nomine, qui deliteſcere etiam ſuo tempore malebat: itaque auctori reſtitutos ſuo, atque ſinceriores ex Codice monaſterii Rebdorfenſis vulgavit eoſdem *Caniſius* Tom. IV. 2. antiquar. Lection. pag. 493. (edit. novæ Tom. 3. p. 337. 368.) Poſt Caniſium & ultima operis Suriani editio A. 1618. eoſdem exhibet & *Nic. Serarius* libro tertio rerum Moguntinarum, additis etiam notis, Mogunt. 1604. Colon. 1624. 4. & in nova Georg. Chriſtiani Joannis editione p. 205. Francof. 1722. fol. tum *Joannes Mabillonius* Sec. III. parte 2. Sanctor. Benedictin. ſtatim in limine: nam in Actis Sanctorum T. 1. Junii V. Henſchenius *Willibaldo* prælato Othlonum omiſit. Neque in Chriſtophori Brovveri ſideribus Germaniæ, Mogunt. 1616. 4. editis Vitam Bonifacii ab Othlono ſcriptam reperio, ſed *vitam S. Pyrmini* ex S. Mauri Andegav. Abbate Epiſcopi in caſtello Meltis (b) ad Lindolfum Trevirenſem ab An. 999. ad 1008. Epiſcopum. Quanquam eundem eſſe hunc Othlonum cum Vitæ S. Bonifacii ſcriptore, nec ætas nec ſcribendi genius ſuadere videtur viris doctis. Neque ipſe ejus meminit ubi lucubrationes ſuas recenſet ſcriptor Vitæ S. Bonifacii. Memoria Pyrmini recolitur in Martyrologiis 3. Novembris. Alius etiam Pyrminus Abbas Augienſis, de cujus vitæ ſcriptoribus dictum in *Henrico a Kalben* & *Warmanno*.

Alium quoque libellum quem appellavi Manualem, pro ammonitione clericorum & laicorum (c) ſcriptum ibidem poſitus edidi. Item libellum proverbiorum, (d) *in eodem monaſterio poſitus ſcribere cœpi.*

Continuoque ſtylo accepto ſcribere cœpi in modum ſermonis, ſumens exordium de Pſalmiſtæ dictis: Dominus de cœlo proſpicit ſuper filios hominum, *quæ nimirum dicta, quantum potui, ſimilitudinum argumentis roboravi, credens per hæc aliquos ædificari, cui videlicet operi titulum impoſui*, (e) quomodo legendum ſit in Rebus Viſibilibus.

Ex petitione namque fratrum noſtrorum, vitam *Sancti Nicolai*, *nec non Sancti Wolfgangi* (f) *emendans*, *ſicut in utriuſque vitæ prologo intimatur*, *ſcripſi*, an-

(a) V. C. Jacobus Baſnage ad Caniſium Tom. 3. pag. 335. 336. diſputat vitam S. Bonifacii ſcriptam poſt Concilium Erphordienſe A. 1073. & poſt Egbertum Abbatem, extinctum Anno 1078.

(b) Meldenſem alii, alii Metenſem faciunt. Vide Brovverum pag. 26. Theodoricus IV. cujus tempore Epiſcopatum illum Pyrminius obtinuit, regnavit in Gallia ab A. 721. ad 731.

(c) Hunc etiam edidit celeberr. Petzius Tom. 3. anecdot. parte 2. pag. 403. 428.

(d) Liber Proverbiorum exſtat ibid. p. 485.

(e) Hic liber ſive ſermo adhuc deſideratur.

(f) *Vita S. VVolfgangi* Epiſcopi Ratiſbonenſis ibid. pag. 613. 624. rhythmis & oratione proſaria,

Digitized by Google

antequam proficiſcerer ad monaſterium Fuldenſe. Sed & vitam Sancti Altonis, una cum quibuſdam carminibus ad eumdem ſanctum pertinentibus. Poſtquam vero redii, vitam Sancti Magni ſcripſi, compulſus fratrum duorum precibus intimis & aſſiduis, Wilhelmi ſcilicet ex congregatione noſtra, & alterius qui ad nos diſcendi cauſa ex monaſterio ſancti Magni venit Adalham dictus, quique nunc in Sanctæ Afræ cœnobio Abbas eſt conſtitutus.

Poſt hæc autem cum viderem ſimul & audirem undique Chriſtianæ religionis deſtructionem, Rectorum & Principum negligentiam in ſubditos, tam in ſpirituali, quam ſæculari vita poſitos, doleremque jugiter pro talibus, cogitare cœpi, ut quia nullus dignaretur me audire communi ſermone loquentem, pro miſeriaque tanta condolentem, vel ſcribendo aliqua ſacræ Scripturæ verba proferrem, unde aliquos ædificare poſſem. Hac igitur cauſa ſcripſi librum mei quoque operis noviſſimum, cui titulum impoſui de curſu Spirituali. (*a*) *In quo videlicet libro quantum per ſacræ Scripturæ, maximeque per Pſalterii & Evangelii campum currere potui, ſcribendo protuli. Inter hæc &* ſermones *quoſdam,* (*b*) *nec non* Epiſtolas *pro communi utilitate ſcripſi: quas ſi quis forte legere voluerit, apud nos invenire poterit. Scripſi etiam ante plures annos librum* de confeſſione actuum meorum, (*c*) *ut ſi qua infirmitas vel ſubitanea mors me in extremis impediret a debita Confeſſione, ſaltem per ſcripta patefacerem, quis ex memetipſo, quis ex Dei gratia eſſem.*

Adhuc proferre libet duarum Orationum *verba. Attendens enim ſæpius, quia plurimos exemplis pravis ſeduxi, talia Orationis verba ſcribere ſtudui, in quibus unuſquiſque ſatis doceri poteſt, quomodo pro ſe & pro aliis orare debeat: quæ ſcilicet Orationes cum a quibuſdam jam habeantur, in hoc opuſculo deſcribere nolui. Hæ autem Orationes, aliaque ſuperius de dictandi dono prolata, tanto magis pietati Divinæ conſtat referenda, quanto amplius notum eſt me vitiis plurimis quondam deditum nihil horum meruiſſe. Ideo autem hæc protuli, ut juxta hoc quod ipſe Dominus in Evangelio cuidam dæmoniaco a ſe liberato præcepit dicens,* Vade in domum tuam, & narra quanta fecerit tibi Deus; *ego quoque narrarem, quanta mihi beneficia Deus exhibuerit.*

Othonum Imperatorum, *primi* ſive magni ab A. 938. ad 974. *ſecundi* ab A. 974. ad 984. & *tertii* ab A. 984. ad An. 1003. Diplomata quædam in illuſtris Beſſelii Chronico Gotvvicenſi p. 159. ſeq. 193. 209. Othonis primi etiam apud Henricum Meibomium T. 3. rerum German. p. 739. 754.

Pro *Othone IV.* qui ab An. 1208. ad 1212. imperitavit, exſtat Apologia Henrici, Meibomii avi adverſus Urſpergenſem Cuſpinianum, Seb. Munſterum aliosque edita Helmſt. 1624. 4. & in Henr. Meibomii nepotis Tom. 3. rerum German. p. 111. ſeq. ſubjunctis & Diplomatibus p. 158. ſeq.

Othonis, Apoſtoli Pomeranorum atque Epiſcopi Bambergenſis An. 1138. vel 1139. defuncti Vita ab Anonymo apud Surium 2. Jul. atque ab Anonymo ſynchrono (qui *Seifridum* Othonis notarium ante oculos habuit) libris III. edita a Caniſio Tom. 2. antiquar. Lect. pag. 235. (edit. novæ T. 3.

ria. Ediderat ſed ſine Othloni præfatione Mabillonius Sec. V. Benedictin. pag. 712. Vita *S. Nicolai* Myrenſis adhuc deſideratur. Sicut Vita *S. Magni* quoque. *Vita S. Altonis* Abbatis in Bavaria ſuperiore qui A. 760. diem obiit, illa ipſa videtur quæ exſtat ſine auctoris nomine in Actis Sanctor. Tom. 2. Febr. 9. pag. 359. & in Mabillonii Sec. III. 2. Benedictin. p. 217.

(*a*) Librum *de curſu ſpirituali* edidit laudatus Pezius Tom. 3. anecdotor. parte 2. pag. 359. 400. ubi ſubjicitur pag. 398. narratio de Comite per ſolitum aquæ judicium diffamato ſuper equi rapina, atque a reatu liberato, & fragmentum *de translatione corporis S. Dionyſii* e Francia in Germaniam ad Monaſterium S. Emmerammi.

(*b*) Ex his eidem Pezio debemus *Epiſtolam de permiſſionis bonorum & malorum cauſis* pag. 253. 256. & *ſermonem in Natali Apoſtolorum* pag. 539. 544. Nec non *precationem peccatoris*, Theodiſco idiomate, Tom. 1. anecdotor. pag. 417. cum Latina Othloni verſione p. 421. Incip. *Trohtin almahtiger*.

(*c*) Hic ipſe videtur quem Mabillonius in Analectis edidit.

3. parte 2. pag. 40.) & emendatior in Actis Sanctor. T. 1. Julii 2. pag. 371. Vide ſupra in *Andrea S. Michaelis Abbate*, T. 1. pag. 95. *Ebbone* Tom. 2. pag. 261. & in *Imbricone* Tom. 4. p. 32. Hujus Othonis quædam in *diplomatibus* Bambergenſibus pag. 1112. 1124. Jo. Petri Ludevvig. ſcriptorum Bamberg. T. 1. De *Sermonibus* ejus XXXVIII. Manuſcriptis vide Acta Sanctor. T. 1. Julii p. 378.

Otho de S. Blaſio, ſupra T. 1. pag. 248. ſeq.

Otho Candidus, de Alerano ex Marchionibus Montisferrati, & S. Nicolai in Carcere Tulliano Diaconus Cardinalis a Gregorio IX. legatus in Germaniam Angliamque, defunctus A. 1251. Vide Georgii Joſephi Eggs purpuram doctam Tom. 1. pag. 150. Ex ſcriptis ejus nihil niſi opuſcula de Aſtrologia memorari video. * Longe majoris momenti ſcriptum ex Othone iſto habemus, Conſtitutiones ſcilicet a ſe editas, dum Anglicana legatione fungeretur. Sunt illæ apud me ſubjectæ Anglicanæ Eccleſiæ Conſtitutionibus Londini editis per Richardum Pynſon anno incerto. Extant etiam ex edit. Gul. Lyndvvood Oxon. 1679. & ex hac editione apud Wilkins Concil. Britan. T. 1. p. 649.

Otho de Caſtro Rudulphi Rodulphæus, ex Cancellario Pariſienſi Monachus Ord. Ciſterc. & Epiſcopus Tuſculanus Cardinalis defunctus A. 1273. Vide ſupra pag. 156. *Odo* Caſtillioneus.

Otto Henrici IV. Imp. nepos, filius S. Leopoldi Marchionis Auſtriæ & Agnetis quæ Henrici V. Imp. Soror fuit, nuptaque Friderico Svevorum Duci ex eo Fridericum patrem Friderici I. Imp. & Conradum peperit Germaniæ Regem: ipſe Conradi III. Imp. frater uterinus, patruus Friderici I. Barbaroſſæ, Epiſcopus ab A. C. 1138. *Friſingenſis* & fratris in Palæſtinam expeditioni A. 1148. comes fuit: ex qua redux abdicato poſt A. 1556. munere Epiſcopali Monachus Ciſtercienſis, in Cœnobio Burgundiæ Morimundenſi Abbas diem obiit Ann. 1158. Ejus laudes celebrat Radevicus lib. 2. cap. 11. & mortem luget Gualtherus lib. IX. Ligurini v. 90. ſeq. Epitaphium ejus quia in illo Chronographiæ Ottonis fit mentio, afferre placet:

Quicquid in orbe beat, præclaros & meliores
Præſulis Ottonis mire cumulavit honores.
Si Proavi vel Avi probitas, ſacer Ordo, poteſtas
Deberent mortis furias cohibere moleſtas,
Non moriturus erat præclare præditus illis.
Heu talem communibus acceſſiſſe favillis!
Quam facunda Viri vox, qualis Philoſophia,
Hortatu Regum docet edita Chronographia.
Luxit eum patria, propria comitata ruina.
Propitietur ei Deus & pia Virgo Maria.

Ejus *Chronicon* rerum ab initio Mundi uſque ad A. C. 1146. (*b*) geſtarum *libri VII.* ad Singrimum, ſubjuncto *octavo* de fine Mundi, Antichriſti perſecutione, reſurrectione mortuorum, judicio finali, gloria beatorum atque ſuppliciis damnatorum. Libri ſeptimi capite undecimo, (*c*) *Hucuſque*, inquit

(*a*) Lambecius Tom. 2. pag. 470. Pagi ad A. C. 1159. n. 15. Sammarthani Tom. 4. Galliæ Chriſt. pag. 674. Wigulejus Hund in metropoli Salisburg. pag. 105. Carolus Meichelbeck in Hiſtoria Friſingenſi: Jo. Petrus Puricellus monument. Mediolanenſ. in tomo quarto theſauri Italiæ pag. 458. ſeq. Hugo Menardus in martyrologio Monaſtico 22. Sept. Chryſoſtomus Henriquez in Menologio Ciſtercienſi 7. Sept. & in Annalibus Ciſterc. ad A. 1159. cap. 5. Labbe Tom. 2. de S. E. pag. 149. Carolus Viſch in Bibl. Ciſtercienſi pag. 255. Auguſtinus Sartorius in Ciſtertio biſtertio &c.

(*b*) Albericus ad A. 1146. pag. 313. *Hucuſque pertingit narratio Epiſcopi Ottonis, qui fuit vir nobilis & Monachus Morimundi, & una die electus in Abbatem ejuſdem loci, ſequenti die factus eſt in Bavaria Epiſcopus Friſingenſis, cum eſſet frater Imperatoris ex matre, filius videlicet Leopoldi Auſtriæ.*

(*c*) Caſp. Sagittarius Tom. 1. introductionis in Hiſt. Eccleſ. pag. 60.

quit Otto, *tam ex Oroſii quam Euſebii & eorum qui poſt ipſos uſque ad nos ſcripſerunt libris, lecta poſuimus. Ceterum quæ ſequuntur* (ab A. 1106. quo Henricus V. patrem exuit Imperio) *quæ recentis memoriæ ſunt, a probabilibus viris tradita, vel a nobis ipſis viſa & audita ponemus*. Hoc Chronicon una cum ejuſdem *Libris II. de geſtis Friderici I. Barbaroſſæ* uſque ad A. 1157. & appendice *Radevici* itidem in duos diſtributa libros uſque ad A. 1160. in monaſterio quodam Viennenſi repertum primus vulgavit *Jo. Cuſpinianus* Argentorati 1515. fol. Poſt Cuſpinianum Baſileenſes cum Gunthero, præmiſſa præfatione *Melanchthonis* 1569. fol. atque eodem anno inter ſcriptores a *Petro Pithoeo* recenſitos. Denique *Chriſtianus Urſtiſius* tomo primo ſcriptorum, Baſil. 1584. Francof. 1670. fol. qui etiam Chronico continuationem alterius *Othonis, Abbatis de S. Blaſio* Ord. Benedict. in diœceſi Conſtancienſi, capitibus 52. conſtantem uſque ad An. 1212. & Radevico appendicem Anonymi undecim annorum, & Epiſtolam de Aſiatica Friderici Barbaroſſæ expeditione in terram ſanctam, obituque 10. Jun. A. 1190. adjunxit. Non omittendum eſt Æneæ Sylvii de Ottonis fide teſtimonium, qui in hiſtoria Friderici III. cum Bœcleri notis edita pag. 10. profitetur eum licet hoſtibus Pontificum tam arcto nexu junctum, tamen hiſtoriæ legem ita ſervaſſe, *ut neque cognatio veritati, nec cognationi veritas officeret*. Ex Codice Manuſcr. Cæſareo Viennenſi locum Chronici emendat Lambecius Tom. 2. pag. 4. Wilh. Erneſtus Tentzelius in dialogis Menſtruis Germanice editis Ann. 1692. pag. 894. laudat Codicem Chronici Ottoniani Manuſcriptum in Bibl. Jenenſi, una cum Chronico Anonymi quod a Dagoberto I. incipit atque deinde ab aliis continuatum fuit.

Hiſtoria domus Auſtriacæ quæ memoratur a Barnaba de Montalbo aliiſque & dicitur fuiſſe apud Wolfgangum Lazium, nondum a quoquam in dias luminis auras protracta eſt.

Otho Kultzing, Ord. Præmonſtr. Præpoſitus in Hilgenthal A. 1423. de fundatione & translatione Monaſterii ſui in Luneburg, exſtat T. 2. ſcriptorum Brunſvvic. illuſtris Leibnitii p. 383.

Otho Mindenſis Epiſcopus ſcripſit *itinerarium* ſuum *Hieroſolymitanum*, obiitque A. 1324. Hæc de eo Cangius, ad Chronicon Mindenſe provocans. Sed in Chronicis Mindenſibus tum *Hermanni de Lerbeke* Tom. 2. Leibnitii, & *Buſſonis Watenſtedii* apud Paulinum: tum in Anonymis Piſtoriano & Meibomiano, hunc non reperio, licet quatuor Ottones Epiſcopos Mindenſes referant, ſed nec illa ætate, nec itinerarii ſcriptorem.

Otho de Morena. Supra p. 88. *Morena*.

Thomas Otterburnus Anglus, Ord. Minor. cujus *Chronicon Regum Angliæ* in A. 1420. deſinens, Manuſcr. in Cottoniana & aliis Angliæ Bibliothecis. Vide Oudinum Tom. 3. pag. 2334. Luci publicæ expoſuit V. C. Thomas Hearne una cum *Joannis Frumentarii* ſive Wethampſtede hiſtoria rerum Anglicarum uſque ad Eduardum IV. Oxon. 1734. 8.

Ovidii nomine, celebratiſſimi aurea ætate Poetæ, plura carmina in lucem data ſunt, quæ medio vel infimo etiam ævo deberi nemo humanior, qui legerit, dubitabit. Ejuſmodi ſunt *libri tres de vetula, de quatuor humoribus & de ludo latrunculorum*, de quibus dixi lib. 1. Bibl. Latinæ cap. 15. ubi etiam de *Elegia de Philomela*, quam ſub *Alphii Ovidii Juventini* nomine vulgavit Goldaſtus Francof. 1610. 8. & alia *de pulice* cui *Ofilii Sergiani* nomen idem Goldaſtus maluit præfigere, & quæ ſine loci & anni nota prodiit in 4. ſub tempus natæ typographiæ, una cum *libro trium puellarum*, qui incipit: *Ibam forte viam quandam nullo comitante*: & cum carmine leonino *de ſagaci nuncio*, cujus initium: *Summi victoris fierem cum victor amoris*: adjunctis *Pamphili Mauri-*

liani amoribus ſive carminibus eroticis. In hac editione quædam emendatiora legi quam in elegia de publice apud Goldaſtum, oſtendit Polycarpus Leyſerus in hiſtoria poetarum medii ævi p. 2070. Eundem pag. 2086. vide de elegia de Philomela, quam nuper recudendam dedi in ſpecimine ſylloges, cui titulus: *Philomelæ vox, centum diſertorum hominum ſtylo commendata*, & quod præmiſi Nobiliſſ. Alberti Jacobi Zellii poematibus vernaculis (*a*) editis Hamburgi 1735. 8.

Oudardus ſive *Oudarius*, de quo Geſnerus in appendice Bibl. & ex eo Simlerus: *Oudarius ſemilatinus auctor, ſcripſit hiſtorias, in quibus Aventici* (Helvetiorum hodie oppidi non procul Friburgo, olim amplæ & opulentæ Civitatis) *ab Alemannis vaſtati mentionem facit. Quem in hiſtoria ſua Paulus Æmilius inter primos ſecutus eſt.*

Ouvo, ſive *Onno*, Friſius, Monachus Fontanellenſis traditur circa Ann. 710. ſcripſiſſe de viſione Radbodi Friſiæ Regis a Pipino A. 692. 697. victi, & de horrenda ejus morte. Vide Suffridum Petri, Poſſevinum & Voſſium II. 26. p. 274.

Joannes de Oxenedes Anglus Monachus S. Benedicti de Hulmo ſive Ulmo cujus Chronica ab adventu Horſæ & Hengiſti Saxonum in Britanniam ad A. C. 1293. multis de fundatione & dotatione iſtius Monaſterii exſtat Manuſcr. in Bibl. Cottoniana, ut jam notatum Oudino T. 3. p. 969.

Joannes Oxraccus. Supra Tom. IV. p. 111.

Henricus Oyta, ſupra Tom. 3. pag. 225.

LIBER XV.

G*Vilelmus de Pachentonis* ſive *Packingtonus*, ſupra T. 3. p. 158.

Pachinus JCtus Peruſinus, ad quem Epiſtola Gvinifortii Barzizii A. 1438. data p. 120.

Propter veteres Latinas quæ exſtant & ſcriptorum ejus & Vitæ verſiones non omittendus mihi *S. Pachomius*, cujus Monachorum in Thebaide Ægypti Tabbenenſium auctoris præcipui (*b*) & medio ſæculo quarto defuncti vitam, ab auctore incerto, ſed qui illis temporibus vixiſſe ſe profitetur, traditam exhibet Bollandus Tom. 3. Act. Sanctor. Maji, Græce quidem in appendice ad calcem illius Voluminis e Manuſcriptis Florentino, Vaticano & Ambroſiano pag. 25. & 51. Latine autem ex verſione Danielis Cardoni S. I. p. 295. & 334. Ammonis quoque Epiſcopi Epiſtolam περὶ βίου μοναχικοῦ καὶ πολιτείας Παχωμίου καὶ Θεοδώρου, e Manuſcr. Florentino Græce ad Calcem Volum. pag. 63. & Latine pag. 347. Cui præmiſſa quædam ἐκ τῶν ἐντολῶν τοῦ Παχωμίου, cujus generis ſunt *monita ſpiritalia* Pachomii ex Manuſcr. Aldino Latine edita a Gerhardo Voſſio in appendice ad Gregogorium Thaumaturgum p. 130. Mogunt. 1604. 4. Incipiunt: *Honora Deum, & valebis*. Tabulam æneam inſtituti Monaſtici regulas complectentem Pachomio traditam ab Angelo narrat Palladius in Lauſiaca cap. 38. & argumentum ejus refert. Eam Angelo dictante didiciſſe Pachomius traditur ſimiliter in Martyrologio Rom. 14. Maj. Prodiit etiam ſæpius *Pachomii Regula* uberior Latine, quam ab auctore primum ſcriptam Ægyptiaco ſermone, deinde verſam Græce, & e Græco ad Silvani Monachi preces Latine redditam a Sancto Hieronymo, nolim inficiari. Primus edidit Achilles Statius Romæ 1575. deinde Petrus Ciacconus ibid. 1588. Hinc Bibliothecæ Patrum collectores, atque editores Operum Joannis Caſſiani. Non hanc modo Regulam cum Hieronymi præfatione, ſed et-

(*a*) *Erwveckte nachfolge zum irdiſchen Vergnügen in Gott.*

(*b*) Vide Palladii Lauſiacam pag. 90. ſeq.

etiam *Pachomii Epiſtolas* quas Gennadius memorat, & plures etiam illi non memoratas Latine ex interpretatione ejuſdem Hieronymi ſervavit Benedictus Anianenſis, qui ſæculo IX. claruit, in Concordia ſive Codice Regularum, qui ex Lucæ Holſtenii editione prodiit Rom. *1661*. 4. recuſus Pariſ. *1663*. 4. Plura de Pachomio Roſvveidus in vitis Patrum pag. 81. ſeq. præludio ad *vitam* hujus Pachomii a Dionyſio Exiguo Latine verſam, & Tillemontius T. VII. Alterius junioris Monachi Pachomii inſignem ſermonem ad eos qui Divinam providentiam accuſabant quod Saracenis permitteret Chriſtianos cladibus afficere, λόγος ὑπεραπολογητικόν τε καὶ ἠθικὸν πρὸς τοὺς δυσανασχετοῦντας πρὸς τὰς ἐκ τῶν ἐθνῶν ἐπαγομένας θλίψεις καὶ τὴν θείαν πρόνοιαν λοιδοροῦντας, Græce & Latine edidit Rev. D. Val. Erneſtus Lœſcherus in appendice ad ſtromatea diſſertationum, Witeberg. *1623*. 4. p. 122. *169*. Incipit Ἰησοῦ κυρίου προηγουμένου κελεύοντες. Seculo ſeptimo ſcripſiſſe editor celebratiſſimus veriſimiliter conjicit, ſcripſiſſeque in Ægypto vel Syria.

De *Paciano* audiendus S. Hieronymus capite 106. de S. E. cui notas meas ſubjunxi.

Pacianus a) *in Pyrenæi jugis Barcilonæ Epiſcopus, caſtitate & eloquentia, & tam vita quam ſermone clarus ſcripſit varia opuſcula, de quibus eſt Cervus,* b) *& contra Novatianos.* c) *Sub Theodoſio Principe, jam ultima ſenectute, mortuus eſt.* d)

a) De hoc Paciano, defuncto circa A. C. 380. ad cujus filium Flavium Dextrum, Hieronymus hunc librum de Viris illuſtribus A. C. 392. ſcripſit, & Dexter viciſſim Hieronymo omnimodam ſuam Hiſtoriam dedicavit, adeunda Acta Sanctor. ad IX. Martii Tom. 2. pag. 44. Nic. Antonius lib. 2. Bibl. vet. Hiſpan. cap. 7. & Tillemontius Tom. VIII. memor. p. 537. ſeq. Pro Paciano Codices quidam *Pacatianum*, Honorius *Pacatium*, vitioſe. Nam Pacianum vocat præter Freculſum Codex antiquiſſimus Reginæ Chriſtianæ, annorum 800. Paciani Barcinonenſis opuſcula continens de quo Mabillonius Tom. 1. muſei Ital. pag. 54. Barcinonem Hieronymi ævo Barcilonem dictam probat Nic. Antonius T. 1. Bibl. vet. Hiſpan. pag. 148. licet longe a Pyrenæi jugis in ora maris ſitam.

b) Veriſimile eſt Pacianum libro ſuo, qui hodie non exſtat, titulum feciſſe *Cervum*, ſive *Cervulum*, in quo perſtrinxit ineptum morem quorundam Chriſtianorum in Hiſpania, qui Calendis Januariis ſe in cervorum vel aliarum ferarum habitum commutabant. Hoc idem Pacianus vocat *cervulum facere* ſub initium parænetici: *Hoc enim puto proxime cervulus ille profecit, ut eo diligentior fieret, quo impreſſius notabatur: Et tota illa reprehendendi dedecoris expreſſi ac ſæpe repetiti non compreſſiſſe videatur ſed erudiiſſe luxuriam. Me miſerum! Quod ego facinoris admiſi! Puto neſcierant cervulum facere, niſi illis reprehendendo monſtraſſem.* Confer Sirmondi antirrheticum ſecundum cap. 2. Colomeſium ad Gyraldum de Poetarum hiſtoria pag. *91*. Martinum Lipenium in Hiſtoria ſtrenarum Tom. 12. theſauri antiquitatt. Rom. p. 468. Cangii gloſſarium Latinum in *cervula* & Græcum in κερβέκολος. Jo. Poſſinum ad Nili Epiſt. LXXXI. Ægidium Menagium Orig. linguæ Gallicæ in *Biche* & *charivari*. Joannem Reiskium in diſſert. de vecolo & cervolo, edita A. *1679*. ad Can. 1. Concilii Antiſſiodorenſis An. 578.

c) Paciani tres *Epiſtolæ* contra *Sempronianum* Novatianum, una cum ejus *Parænetico* ſive exhortatorio *ad Pœnitentiam* & libello *de Baptiſmo* ad Catechumenos edidit Jo. Tilius Pariſ. 1518. 4. deinde Petrus Galeſinius typis Pauli Manutii Rom. 1546. fol. cum Salviano, Maximo, Sulpicio Severo & aliis. Exſtant etiam in Bibliothecis Patrum, & cum novis Joſephi Saenz Cardinalis de Aguirre, in Tomo II. Conciliorum Hiſpaniæ pag. 79. ſeq. Parænetico

neticum ad Hermæ Paſtoris calcem recudi curavit Caſpar Barthius, Cygneæ 1655. 8. Cum illo libro utile fuerit conferre Tertulliani librum de Pœnitentia, nec non quæ ad illum obſervarunt tum Barthius in adverſar. tum Jo. Frid. Gronovius capite XVIII. monobibli obſervationum Eccleſiaſticarum. Non pauca etiam Paciani illuſtrantur in Latini Latinii Bibliotheca ſacro profana pag. 165. Librum *contra Donatiſtas* præter rem tribui Paciano a Stephano Salazario Carthuſiano, notavit Nic. Antonius pag. 150.

d) Chronicon Pſeudo-Dextri ad A. 391. *Paciano Barcinonenſi Epiſcopo parenti meo ſuccedit Lampius*.

Pacificus Maximus, Aſculanus. Supra p. 61.

Pacifica Summa, a *Pacifico* Novarienſi, Ord. Minor. Latine ſcripta circa A. 1470. & Italice verſa a Franciſco Tarviſino Carmelita editaque Venet. 1574. 1580. Vide Labbeum T. 2. de S. E. p. 152.

Antonius Pacinus, Anglus *vitam Marii* conſcripſit, quæ Manuſcripta Oxonii ſupereſt in Collegio S. Mariæ Magdalenæ. Hæc de eo Voſſius pag. 696. quis ille Pacinus, vel cujus Marii, non addit. Acta Marii Perſæ & ſociorum, tempore Claudii II. Imp. circa A. C. 379. Martyrum, ſcriptore Anonymo exſtant in Actis Sanctorum T. 1. Januar. 19. p. 216.

Monachus Paduanus, Benedictinus: ſupra, *S. Juſtinæ* Tom. IV. p. 207.

S. Antonius de Padua Monachus Franciſcanus, ſupra Tom. 1. p. 129.

Pæſtanus Vibonenſis, ſive *Urbanus Pæſtonenſis*, perperam inter ſcriptores relatus, ex corrupto Macrobii loco VI. 4. Saturnal. Vide Lud. Carrionem lib. 1. emendatt. cap. 15. Tom. 3. Lampadis Gruterianæ pag. 118. Voſſium pag. 827. ſeq. & Grævii notas in Cic. XVI. 6. ad Atticum.

Gvilelmus de Pagula, Anglus, Vicarius Winfeldenſis, circa A. 1350. ſcriptor *Summæ ſummorum*, ſive *repertorii Juris Canonici* libris V. *Speculi Religioſorum*, *ſpeculi Prælatorum* ad Regem Angliæ Eduardum III. *Oculi Sacerdotis*, dextri & ſiniſtri. Vide Pitſeum pag. 476. Oudinum Tom. 3. pag. 867. ſeq.

Alius *Gvilelmus Paghamus*, *Paganerus* ſive *de Pagula*, ſupra Tom. 3. p. 158.

Jo. Baptiſta Paiarinus (*Pagliarini*) nobilis Vicentinus, ſuperſtes adhuc poſt An. 1471. ad Patres Reip. ſcripſit *Hiſtoriæ Vicentinæ libros VI.* ab Urbis originibus uſque ad A. C. 1435. Latine nunquam prodierunt, ſed ex Italica verſione An. 1663. alterata tamen in multis locis. Vide Voſſium pag. 577. & Diarium eruditorum Italiæ T. X. pag. 471. ſeq.

Vincentius Palæotus, nobilis Bononienſis, clarus circa A. 1440. Jus in patria ac Ferrariæ docuit, pater ipſe & avus (*a*) celebrium JCtorum, ſocerque Philippi Beroaldi, qui elogium ejus heptalogo ſuo, ſive libello de ſeptem ſapientibus inſeruit, teſtatus eum tumulo illatum Bononiæ anno 73. ætatis, filiis octo feretrum ejus ſubeuntibus. Ex *reſponſis* ejus nonnulla exſtant, ut *de dote* in tractatu tractatuum Juris Tom. IX. pag. 404. Adi Gvidonem Pancirollum lib. 2. cap. 149.

Palea, ſive Cardinalis hoc nomine, ſive *Palea* (*b*) Gratiani diſcipulus, a quo *Paleas* in Decreto Gratiani appellatas eſſe volunt. Gvido Pancirollus III. 2. de claris Juris interpretibus: *Cum Gratianus librum Eugenio III. Pontifici offerendum Romam detuliſſet, Cardinali Pocopaleæ, viro alioqui erudito, ſed ambitioſo cujus opera ad Pontificem introduci volebat, legendum tradidiſſe fertur: Ille alienam laudem in ſe transferre cupiens, volumini quædam a Gratiano omiſſa inſeruit, ſeque operis auctorem eſſe jactitabat.*

(*a*) Inter nepotes clariſſimus *Gabriel Palæotus* Alexandri F. ex JCto Bononienſi & Auditore Rotæ Romanæ Cardinalis qui A. 1597. octogenarius Romæ obiit. Hujus vitam ab Auguſtino Bruno traditam edidit Edmundus Martene T. VI. monumentorum pag. 1386. ſeq.

(*b*) Confer Albericum Gentilem de libris Juris Canonici pag. 34. ſeq. Cangium in Gloſſario.

bat . Monachus , hominis fraude intellecta, additiones illas paleas *eſſe reſpondit,* (*a*) *quæ grano alibi condito inanes reddebantur ;* Paleam *enim veteres Theologi literam fructu carentem , vel ſterile opus vocabant .* (*b*) *Itaque capita illa poſtea ſemper pro paleis ſunt inſcripta .* (*c*) *Alii paleas ab eodem Cardinali Pocapalea nuncupato , quo nomine etiam hodie oppidum in Subalpinis , & familia vocatur, dictas fuiſſe cenſent . Nonnulli a* Palea *Gratiani diſcipulo* (*d*) *qui diverſas ejus libri inſcriptiones quandoque etiam improbatas fecit ,* (*e*) *paleas nominatas fuiſſe autumant . Neque deſunt, qui hæc fabuloſa exiſtimantes , Decreta quædam noviſſima adjecta , velut ſuſpecta , & fide carentia , paleas* (*f*) *appellatas fuiſſe credant , opus , quod patrum Pontificumque Decretis ſcateat , Decretum inſcriptum fuit .*

Palſurius ſive *Palphurius Sura* , aliis vitioſe *Calpurnius*, ſcripſit ephemeridas vitæ Gallieni Imp. ſuppar illorum temporum , laudatus Trebellio Pollioni in vita Gallieni cap. ult. Imperitavit Gallienus , Valeriani F. ab A. C. 253. ad 268. Alius ut videtur , licet ætate eadem , Palſurius potentiſſimus latro , quo capto atque interfecto omnem Iſauriam liberavit Probus Imperator circa A. 279. teſte Vopiſco in Probi vita cap. 16. Alius certe & antiquior Palſurius Sura de Oratoribus coronatus , quem Conſularem pulſum Senatu a Veſpaſiano quod Vitellianarum partium fuiſſet, reſtituere noluit Domitianus , teſte Svetonio cap. 13. Idem tamen a Scholiaſte Juvenalis IV. 53. traditur *tranſiviſſe ad Stoicam ſectam, in qua cum prævaleret eloquentia & artis poeticæ gloria , abuſus familiaritate Domitiani , acerbiſſime partes delationis exercuit, quo interfecto, Senatu accuſante damnatus eſt .*

Domitius Palladius Soranus , cujus poemata edita Venet. 1498. 4. per Jo. Baptiſtam Seſſam, Mediolanenſem .

Palladius Fuſcus ſive *Niger* , Patavinus . Supra Tom. 2. pag. 226.

Palladius Patavinus , ſupra Tom. 2. pag. 226. in Palladio Fuſco .

Palladius Rhetor Latinus , cujus declamationem memorat Symmachus lib. 1. Epiſt. 9. Ad eundem ſcribit lib. IX. Epiſt. 1. & fratrem ſuum appellat, ſpectatum bonis omnibus facundiæ atque eruditionis : lib. 1. Epiſt. 88. Ejuſdem pompam cum acrimonia Quintiliani celebrat Sidonius Apollinaris Lib. V. Epiſt. 10. De eodem Symmachus III. 50. *Si quid præterea ſcitu opus eſt, meus Palladius indicabit, quem ego non minus doleo abductum a juventute Romana, quam gratulor in ſpem ſui honoris accitum .* Jo. Sariſberienſis lib. 3. Metalogici cap. 10. *Eſt autem, ut ait Palladius, magna pars prudentiæ , ejus cum quo agitur æſtimare perſonam .*

Palladius a Cæleſtino I. Papa miſſus in Scotiam, idemque primus Scotorum Epiſcopus circa A. C. 431. Vide vitam S. Patricii cap. 25. Uſſerii Antiquitates Britannicas cap. 16. Antonium Pagi ad A. 429. num. 11. ſeq. & 431. num. 51. Acta Sanctor. Tom. 2. Julii VI. pag. 286. ſeq. Hunc cum Palladio , Helenopolitano in Bithynia Epiſcopo , Græco Vitæ S. Chryſoſtomi ſcriptore confundunt Trithemius cap. 133. & Baleus XIV. 6. tribuens ei præterea librum contra Pelagianos, & Homilias plures & Epiſtolas ad Cæleſtinum. De Helenopolitano aliiſque Palladiis dixi lib. V. cap. 32. Bibl. Græcæ in limine Voluminis IX.

Joannes Palmer . ſupra T. IV. p. 111.

Thomas Palmeranus , infra *Thomas Hibernicus* .

Mat-

(*a*) Tanquam nullius pretii , ut apud Albericum in Chron. pag. 32.

Dat Galeaus opes & ſanctio Juſtiniana .
Ex aliis paleas , ex iſtis colligo grana .

(*b*) *Theophylact. in Naum Propbet. cap.* 3.

(*c*) Capo in tract. de cognitione librorum Juris Can.

(*d*) Imol. in R. de verb. oblig. ſub n. 6.

(*e*) Speculator in tit. de diſputat. & allegat. §. ult. in fin. Capo in d. tract. n. 14. Præpoſ. Alex. in procem. decret. Jaſ. in rubr.] de action. n. 12.

(*f*) Eſt etiam qui velit παλαιὰς, tanquam antiquatas.

Digitized by Google

Matthæus Palmerius Florentinus. Supra hoc præſenti Volumine pag. 50.

Matthias Palmerius Piſanus. Supra p. 50. De verſione Latina libri *Ariſteæ* de LXX. Interpretibus dictum lib. 3. Bibl. Græcæ c. 11. §. 2. Omitto alios plerosque juniores, ut Antonium atque Eduardum & Jeffreum ſive Gothofredum & Thomam Palmerium Anglos, Franc. Palmerium Romanum, Julianum & Antonium atque Jac. Palmerium a Grentemeſnil, Janum Mellernm Palmerium, Brugenſem: Nicolaum Palmerium patria Siculum Epiſcopum Hortanum, defunctum A. 1467. cujus Sermones & Quæſtiones illuſtris Fontaninus celebrat: Palmerium Vicentinum &c.

Marcellus Palonius, ſupra p. 22.

Palponiſta, vide in *Bernardo Geyſtenſi* T. 1. p. 230. ſeq.

Paltrami ſive *Vatzonis*, Conſulis Viennenſis Chronicon Auſtriacum a nato Chriſto ad A. 1301. inde a *Nicolao Viſchel*, Cœnobita Sancrucenſi Ord. Ciſterc. in Auſtria inferiore continuatum ad An. 1310. & ab Anonymo ad An. 1454. exſtat in Hieronymi Pezii ſcriptoribus Auſtriacis T. 1. p. 707. 738. Cæteræ Viſchelii lucubrationes, teſte eodem Pezio p. 706. in Bibl. Sancrucenſi Manuſcriptæ ſunt *libri XII. de laudibus S. Mariæ* Virginis, & diverſus ab illis tractatus qui *Imago B. Virginis* inſcribitur. Liber *de incarnatione Verbi*, contra *Catharos hæreticos*. Tractatus *de ſex operibus Abigail*. Tractatus *de Euchariſtia*, fratri Erneſto Viſchel, priori & Lectori in Baden dedicatus. Tractatus *contra perfidos Judæos*.

Petrus de Palude ſive *Paludanus* (*de la Palu*) Burgundus Ord. Præd. Diffinitor Provinciæ, Magiſter in Theologia, Pariſ. & a Papa Joanne XXII. Nuncius miſſus in Flandriam. Confer Raynaldum ad A. 1318. num. 20. & Acta Inquiſitionis apud Baluzium T. 1. Miſc. pag. 163. ſeq. Inde A. 1329. creatus Patriarcha Hieroſol. diem obiit An. 1342. Vide Jacobum Quetif T. 1. pag. 603. ſeq. & Oudinum Tom. 3. pag. 896. ſeq. Scripſit Commentarios *in univerſa Biblia*, cum *Præfationum* libro ampliſſimo. *In IV. libros Sententiarum* Pariſ. 1530. fol. 2. Volum. *Quodlibeta*. Tractatum *de cauſa immediata Eccleſiaſticæ poteſtatis*, diviſum in partes VI. & Pariſ. 1506. editum. Vide Labbeum Tom. 2. De S. E. pag. 211. XXIII. *articulis Cenſuram de Joanne de Poliaco* Doctore Pariſ. Socio Navarrico, qui ſummi Pontificis auctoritatem convellere inſtituerat. Confer Jac. Quetif Tom. 2. pag. 820. *Sermones* theſauri novi de tempore & de Sanctis, & Quadrageſimale, ſæpius editos etiam ſine nomine auctoris, quorum pars etiam aliis auctoribus videtur tribuenda. Vide Jacobum Quetif T. 1. pag. 607. ſeq. *Tabulam alphabeticam ſuper Legendas Sanctorum Jacobi de Voragine*, quam alii *Nicolao de Hanapis* malunt adſcribere. *Librum Hiſtoriarum*, ſive *librum Bellorum Domini*. Tractatum *de paupertate Chriſti & Apoſtolorum* contra Michaelem Cæſenatem de quo ſupra Tom. 1. pag. 319. *Epiſtolam* ad Magiſtrum Ordinis F. Hugonem de Vauceman, Campanum, reſponſivum ad Conſulta, *quomodo Fratres Prædicatores poſſint reditus & anniverſaria retinere*. A. 1332. ad expeditionem Philippi Valeſii Galliarum Regis in Palæſtinam, *Directorium terræ Sanctæ*, quod Gallice An. 1454. vertit Sebaſtianus Mamerot Cantor Eccleſiæ Trecenſis. Præcipuus etiam auctor fuit *determinationis* Facultatis Pariſ. *de viſione beatifica* contra Joannem XXII. quæ exſtat in Launoji hiſtoria Gymnaſii Navarrei p. 61. Boulæum hiſt. Academiæ Pariſ. Tom. IV. pag. 236. & Nic. Cœffetellum adverſus Mornæi myſterium Iniquitatis pag. 1040.

Angelus Philippus de Pandulphinis, Florentinus, defunctus A. 1446. Ejus dialogum œconomicum cum filiis & nepotibus laudat Julius Niger in hiſtoria ſcriptorum Florentinor. p. 46.

Pandulphus Maſca *de Alatro*, ſive *Ale-*

letrinus, Piſanus ex Oſtiario Lateranenſis Eccleſiæ, Cardinalis Presbyter defunctus A. 1198. Gelaſii II. ab An. 1118. 21. Jan. ad 1119. 29. Jan. Papæ vitam ſcripſit, e Manuſcr. editam a Papebrochio, propylæo ad Acta Sanctor. Maji pag. * 9. II. Vulgaverat etiam notaſque addiderat Conſtantinus Cajetanus Rom. 1638. 4. Apud Ludovicum Jacobum Bibl. Pontificiæ pag. 410. reperio conſignaſſe hunc Pandulphum *Vitas Romanorum Pontificum a S. Petro uſque ad Innocentium III.* Venet. 1547. & 1600.* Pandulfus ille, qui Vitas aliquot Romanorum Pontificum, nempe Gregorii VII. & ceterorum deinde uſque ad Alexandrum III. cum quo definit, evulgavit, alter eſt a Pandulfo Maſca Cardinali Presbytero, qui deſiit Anno 1198. ut probat Pagius ad Annum 1121. num. IX. Uterque tamen Patria fuit Piſanus, ſed prior Hoſtiarius tantummodo Lateranenſis Eccleſiæ fuit, alter vero Cardinalis. Porro Pandulfus iſte biogaraphus Romanorum Pontificum vitas non dedit omnes, ſed ut mox dixi a Gregorio VII. tantummodo uſque ad Alexandrum III. Quam ex iſto accepit Conſtantinus Cajetanus Vitam Gelaſii II. recudit Muratorius una cum Notis ejuſdem Cajetani in Tom. III. Par. I. Rer. Italic.

Pandulphus Anglus ſcriptor, librorum *de meatibus terræ*, de quibus Simlerus ex Lumine animæ Matthiæ Farinatoris edito A. 1477.

Pandulphus Capuanus, Presbyter, in Caſino ſub Deſiderio Abb. Monachus factus, Divina ſæcularique literatura eruditus, ſcripſit ad Petrum Salernitanum Abbatem librum *de Calculatione*. Verſus *de termino Paſchæ Hebræorum; de circulo ſolari ad concurrentes inveniendos; de Cyclo lunari, de feria Paſchæ Hebræorum invenienda; ad annos Domini inveniendos: qualiter ſint inveniendæ indictiones. De Luna cujuſque diei invenienda abſque Emboliſmorum contrarietate: Quomodo fallunt qui ſe ſcire putant, quot horis, vel punctis luna in unaquaque nocte luceat. Quibus modis curſus ſolis dividatur: quomodo efficiatur biſſextus ad ferias Kalendarum inveniendas: Qualiter vel unde regulæ ad ferias menſium inveniendas præcedant. Quomodo regula terminorum Hebræorum* (Paſchæ) *ex curſu Solis inveniatur: ad feriam unius cujuſque diei inveniendam. De quatuor temporibus, in quibus datariis ſolſtitia veraciter eſſe debeant: ubi æquinoctia veraciter credantur eſſe. Quomodo Adventus Domini ſit inveniendus. Ut litera hebdomadarum per totum annum memoriter inveniatur. Quomodo Chriſtus ſit paſſus in tertio Kalendas Aprilis. Quomodo anni ab origine mundi omnes fallunt: Qualiter Luna quintadecima non poteſt ad illam diem, qua facta fuit, pertinere. De aſſumtione Sanctæ Mariæ. De Agnete Imperatrice*. Fuit autem temporibus Michaelis (Ducæ, qui An. 1078. obiit) & Alexii (Comneni qui A. 1081. cœpit præeſſe) Imperatorum.

Hæc de Paudulpho Petrus Diaconus de viris illuſtribus Caſinenſibus c. 26. Ex Pandulphi ſcriptis & *Canonibus Mathematicis* qui in Bibl. Caſinenſi ſervari traduntur, nihil quod ſciam editum exſtat.

Pandulphus Caſinenſis, Monachus atque inde R. E. *Cardinalis*, Epiſcopus Oſtienſis defunctus A. 1134. quem celebrans idem Petrus Diaconus cap. 25. *Sermones* ejus de totius anni feſtivitatibus, & *Rhythmum* in laudem S. Mariæ memorat.

Pandulphus Collenutius. Supra T. 1. p. 399.

Pandulphus Oſtienſis, idem cum altero Caſinenſi.

Pandulphus Piſanus, idem cum Aletrino.

Pandulphus Theanenſis in regno Neapol. Epiſcopus, cui Petrus Diaconus librum de Viris illuſtribus Caſinenſibus juſſu ejus ſcriptum dedicavit.

Panormitanus. Vide *Antonius*, Tom. 1. pag. 130. & *Panormitanus* Abbas & Epiſcopus, in *Nicolao de Tudeſcis*, ſupra in hoc volumine p. 134. Hic enim

nim intelligitur apud Hermannum ab Hardt Tom. 6. Concilii Conſtantienſis prolegom. pag. 16. ubi aſſertur locus ex Panormitani prægrandi opere Manuſcr. pro auctoritate Concilii Baſil. contra Eugenium Papam.

Pantaleon Medicus, cujus ſumma de confluentia lacticiniorum, & tractatus varii de butyro, de caſeorum variarum gentium differentia & facultate prodierunt Taurini 1477. fol.

Pantheon, ſupra in *Godfrido* Viterbienſi T. 3. p. 69.

* *Joannes Antonius Pantheus* Sacerdos Venetus edidit & Andreæ Gritti Venetorum Principi dicavit libellum de arte, & Theoria tranſmutationis metallicæ ſub titulo *Voarchadumia contra Alchimiam; ars diſtincta ab Alchimia, & Sophia cum additionibus, proportionibus, numeris, & figuris opportunis*. Venetiis 1530. in 4. & ibidem 1550. in 8. Extat etiam in volumine 2. Theatri Chemici editi Argentorati 1613. in 8.

Onufrius Panvinius. Supra in *Onufrio*.

Papias Grammaticus non ineruditus, Lombardus patria, ſcriptor *Lexici* ſive *Elementarii*, a quo Vocabuliſtæ nomen tulit, editi primum Mediolani 1476. fol. ac deinde ſæpius Venetiis, de quo non repetam quæ dixi lib. IV. Bibl. Latinæ c. 7. Papiam in gloſſario Manuſcr. laudat Geverh. Elmenhorſtius notis ad Epiſtolam Manſueti, Epiſcopi Mediol. Sed quæ ex illo affert, in Papia edito leguntur. De Aquicinctenſi & Leidenſi Codicibus Papiæ MSS. vide Oudinum T. 2. p. 621. Citatur Papias etiam a Joanne Gerſone T. 1. Opp. edit. Dupinianæ pag. 233. & a Boccacio III. 13. geneal. Deorum atque alibi. In Lexico eruditorum Germanice vulgato Lipſiæ, præter rem traditur Papiæ gloſſarium in Putſchii Grammaticis reperiri. Sed exſtant in illis p. 1639. ad 1666. *explicationes notarum veterum* ex Papiæ gloſſario excerptæ. *Epiſtolas* a Trithemio memoratas nemo in lucem protulit.

Chronicon Regia Monachorum Colonienſium *S. Pantaleonis*. Ord. Bened. ab Orbe condito poſt primum Collectorem, qui tempore Ottonum ſæculo X. ſcripſit, continuata uſque ad A. 1162. atque edita a Jo. Georgio Eccardo Tom. 1. ſcriptorum medii ævi pag. 683. 944. qui etiam verſionem veterem Germanicam ejuſdem Chronici, ab Henrico Aucupe uſque ad captum A. 1162. Mediolanum ſubjunxit pag. 945. 1006. *Godefridus* Monachus Pantaleonita continuavit hoc Chronicon ab A. 1162. ad 1237. de qua continuatione vulgata a Frehero Tom. 1. ſcriptor. rerum Germ. dixi ſupra Tom. 3. pag. 68. * Bibliotheca Majoris Eccleſiæ Lucenſis codicem inſignem ſervat Elementarii Papiæ membranaceum, quem olim Eccleſiæ illi dono dederat Guillelmus ex Canonico Primicerio Lucanus Epiſcopus ab anno circiter 1175. ab eo uti facile credo, vel ſaltem in exordio ſæculi XII. deſcriptum. Utramque præfationem contuli cum editione vetuſtiſſima Mediolanenſi an. 1476. & variantes haſce deduxi. In editis eſt: *Papias dilectis Filiis ſalutem*, quod deeſt in codice. En reliqua variantia.

Edit.	MS.
Filii utique cariſſimi	*Fili uterque chariſſime*
Diſciplinæ elementa	*Quædam elementa ad veſtra erudimenta invenire &c.*
Dicente ſpiritu	*Dogmatizante ſpiritu*
Scripturis	*Scripturas ſelectum*
Cum charitate	*Quam charitative*
Edit.	MS.
Jam vero de hujus artis &c.	Deſunt hæc omnia & eorum loco hæc lego in codice: *Jam vero definitionibus & ſecundum regulas notationibus; ſententiis quoque, & multis*

tis id genus ſuperadditis altius, atque apertius Elementarium doctrinæ erudimentum nominari poterit; nec enim parva erit ſimilitudo ſicut illius. Deeſt tota periocha ab illo. *Jam vero de hujus* uſque ad illud: *Jam vero definitionibus.*

Altera præfatio.

Sua propria ſignificatione	*Sua proprietate*
Per aſpiratione cum diphthongo.	Deeſt *cum diphthongo.*
Perſcribentur. Iſidorus.	*Perſcribentur.* Tum ſubditur: *iſtis pro verbis &c.* quæ in editis leguntur in fine præfationis. Statim vero ſuccedunt nomina.
Horatius.	Deeſt.
Martiales.	*Martiani.*

Pappoli Carnotenſis Epiſcopi libellus Synodo Pariſienſi A. C. 573. oblatus exſtat in Conciliorum tomis & in Ruinarti Gregorio Turonenſi p. 1340.

Paratus, aliis *Pacatus*, qui Paulini Nolani vitam verſibus inſtituit tradere, & cui Epiſtolam de ejuſdem obitu, cui A. 431. interfuit, dicavit Oranius de quo ſupra pag. 170.

Parati nomine Sermones, cujus prima homilia incipit a Verbis: *Paratus eſt judicare vivos & mortuos*, de tempore & de Sanctis, lucem ſæpius viderunt, ut Argentinæ 1487. Norimb. 1500.

Henricus Parchenus, Anglus, Carmelita in Monaſterio Dunocaſtrenſi circa A. 1464. præter *Orationem de paupertate Chriſti*, & *Conciones* ſacras, ſcripſit Commentaria in libros Meteororum Ariſtotelis, memorata Lelando cap. 552. *Dialogum divitis & pauperis* addit Pitſeus pag. 660.

Pardulus Epiſcopus circa A. 847. Laudunenſis, cujus Epiſtola ad Hiucmarum Remenſem Tom. 2. Opp. pag. 838. Incipit: *Gloria in excelſis Deo, per quem mihi ſanitatem veſtram omnibus profuturam redditam gaudeo*. De Synodis quibus Pardulus hic interfuit, vide Caveum.

Guido de Pare ſive de *Pareto*, Generalis Ord. Ciſterc. & R. E. Cardinalis defunctus A. 1202. De quo ſupra Tom. 3. pag. 131. De ejus *ſumma Theologiæ* Manuſcr. in Bibl. Victorina, Oudinus Tom. 2. pag. 1687. Incipit: *Conteſtare populum, ne forte* &c.

Joannes Paris. Supra Tom. 4. pag. 112. ſeq.

Julius Paris. ibid. pag. 202.

Matthæus Paris. Hoc præſenti Volum. pag. 51.

Paris de Craſſis ſive *Graſſis*, Bononienſis Magiſter ab A. 1513. cerimoniarum Eccleſiæ Rom. & Epiſcopus Piſaurienſis ab A. 1513. ad 1528. Confer Ughellum Tom. 2. pag. 863. & Chriſt. Godofredi Hofmanni, cum magna harum litterarum jactura ſuperiore anno 1735. extincti, novam Scriptorum ſyllogen Tom. 1. pag. 467. ſeq. Hujus *Commentarii rerum Romanarum ſub Pontificatu Julii II.* ſub A. 1503. ad 1513. Manuſcripti fuere in Bibl. Baluziana. Excerptum ex ejus Diario A. 1517. exſtat inter Mabillonii Ordines Romanos Tom. 2. muſei Italici pag. 587. Vide ſupra pag. 172. Ampliora excerpta ab A. 1518. ad obitum Leonis X. A. 1521. in laudatæ ſylloges illuſtris Hoffmanni tomo primo (*a*) Lipſ. 1731. 4.

Pariſienſis de Virtutibus & Vitiis. Vide *Gualterus Hunte*.

Pariſius de Cereta ſcriptor Chronici Veronenſis ab A. C. 1117. ad 1278. quod cum continuatione neſcio cujus ad A. 1375. ex Manuſcr. Codice vulgavit eruditiſſimus Muratorius (*b*) tomo theſauri ſcriptorum Italiæ octavo.

(*a*) Acta Erud. 1731. pag. 417. (*b*) Journal des Sav. A. 1733. p. 48.

Parmenianus Donatiſtarum Epiſcopus Carthagine & ſucceſſor Donati circa A. 370. pro ſecta ſua ſcripſit tractatus quos ab *Optato* confutatos dixi ſupra pag. 170. Eundem Parmenianum *Tychonii* Afri libris tribus de bello inteſtino & expoſitionibus diverſarum cauſarum reſpondere conatum, oppugnavit *S. Auguſtinus* libris tribus contra Epiſtolam Parmeniani, qui exſtant tomo IX. edit. Benedictin. Confer Tillemontium Tom. VI. memoriar. pag. 141. ſeq. Henrici Noriſii Opera T. 4. p. 382. ſeq.

Parmenſe Diarium ab A. 1477. ad 1482. editum in laudati Muratorii Tom. XXII. theſauri Italiæ pag. 247. 398. & Chronicon Parmenſe ab A. 1038. ad 1039. T. IX. p. 755.

Parochiale Curatorum. Supra in *Michaele Lochmaiero*.

Parſevaldus Belligenius Brugenſis, cæcus natus, ſymbolo utebatur verbis Davidis Pſalm. CXLV. 8. *Dominus illuminat cæcos*. Hic præſtans eruditione humaniores litteras docuit Pariſiis ſub ſæculi XVI. initia. Ex ſcriptis ejus nihil memorari comperi niſi ſcholia ad Quintiliani declamationem primam pro cœco contra novercam. Eorum autem nullam ab editoribus Quintiliani habitam rationem eſſe video.

Æmilius Parthenianus ex uno notus Vulcatio Gallicano in vita Avidii Caſſii cap. 5. *De hoc multa gravia contra militum licentiam facta inveniuntur apud* Æmilium Parthenianum, *qui affectatores tyrannidis jam inde a veteribus hiſtoriæ tradidit*. Æmilium Paternianum vocat Geſnerus in appendice Bibl.

Antonius Parthenius Laſicius Veronenſis, cujus Commentarii in Catullum ſæpius editi poſt primam editionem Venetam 1487. fol.

Paſchalis I. Romanus ex Ord. Bened. Papa ab A. 817. Jan. 28. ad A. 824. Maji 14. de quo Acta Sanctor. Tom. 3. Maji p. 391. ſeq. Ex ejus *Epiſtolis* quas in Vaticana Bibl. ſervari notat Lud. Jacobus pag. 168. Bibl. Pontificiæ, non plures exſtant in Conciliorum tomis quam *tres*, 1. de confirmatione privilegiorum Ravennatenſis Eccleſiæ, ex Ughelli Tom. 2. Italiæ ſacræ, 2. de inventione reliquiarum S. Cæciliæ, ex Baronio ad A. 821. num. 4. 3. ad Bernardum Viennenſem Archiepiſcopum ex Baronio ad A. 817. n. 19. * Ivo in Decreto p. 2. cap. 84. quædam affert ex decretis Paſchalis Papæ, quorum exordium eſt: *Æternæ mortis crimen*. Hæc fere omnia tranſtulit Gerohus in commentarium in Pſalm. XXV. quædam Gratianus in Can. *ſi quis objecerit* 1. quæſt. 3. Hæc ipſa ego nactus ſum in codice MS. Lucenſi Sæculi XI. in quo perinde hæc exhibentur, tamquam ſi eſſet epiſtola *Paſchalis ad Archiepiſcopum Mediolanenſem*. Ex hoc igitur codice integram illam epiſtolam dedi in ſupplemento Concil. T. 1. pag. 803. Inſuper Paſchalis *ad Petronacium Archiepiſcopum Ravennatem epiſtola*, quam dedit Labbeus emendatiorem, & ad ipſum Paſchalis autographum Mediolani ſervatum exactam dedit Muratorius in Tom. III. Rer. Ital. & ex hac recenſione ego in meo Conciliorum ſupplem. Tom. 1. pag. 799.

Paſchalis II. antea *Rainerius* ſive *Ragingerius* Bledanus, ex Abbate Ord. Bened. Cardinalis atque inde Papa ab A. 1099. Auguſt. 12. ad A. 1118. Jan. 18. Ejus vitam nuper traditam habemus a V. C. Jo. Adolpho Hermanno, Marpurg. 1728. 8. *Epiſtolas quinque* ad Hiſpanos exhibet Agvirrius Tom. 3. Concil. Hiſpan. pag. 314. ſeq. & *ſextam* pag. 330. Longe plures Paſchalis ſecundi Epiſtolæ, *centum & ſeptem* exſtant in tomis Conciliorum, una cum fragmentis *Decretorum* e Gratiano. Confer Tom. XI. Bibl. Græcæ pag. 601. Epiſtolas aliquot hujus Pontificis ſervavit Eadmerus libro tertio, quarto, quintoque hiſtoriæ, ad quem videndæ Seldeni notæ pag. 132. & Wilhelmus Malmesburienſis pag. 273. 274. 275. Aliæ exſtant apud Baluzium in appendice ad Marcam Hiſpanicam pag. 1243. & in appendice ad Reginonem pag. 651.

651. atque in tomo VII. Miſcellaneorum pag. 131. ſeq. ubi Epiſtolæ quinque, & Tom. 2. pag. 174. 182. 183. 188. 192. 213. ubi ſex. & Tom. V. pag. 188. 277. ſeq. & aliæ quatuor in Edmundi Martene Tom. 1. anecdotorum pag. 336. ſeq. vide & Jo. Georgii Eccardi Corpus ſcriptorum medii ævi Tom. 2. pag. 233. ſeq. 258. ſeq. 270. ſeq. & Dacherium ad Gvibertum Novigentinum pag. 588. * Epiſtolarum Paſchalis Chronologicam ſyntaxim ego in meo Conciliorum Supplem. Tom. 2. exhibui. Spicilegium pariter epiſtolarum ejuſdem adjeci, quas deſumpſi ex Martene, ex Gallia Chriſtiana, ex codice Udalrici Bambergenſis. Denique fragmentum tractatus de Canonicorum ordine, quem exhibet Gerohus in Expoſitione Pſalmi LXIV. ex eodem Geroho ibidem retuli.

Paſchalis III. antea Gvido, Crementenſis ſive Cremanus (*a*) an Cremonenſis, (*b*) Antipapa adverſus Alexandrum III. ab A. 1167. Aug. Ejus *Epiſtolas* ad Ludovicum VII. cognomento Juniorem, Francorum Regem edita a Franciſco du Cheſne Tom. IV. rerum Francor. pag. 729.

Paſchales Epiſtolæ, ſicut in Oriente ab Epiſcopis Alexandrinis ad Eccleſias Græce miſſæ olim quotannis ad ſolenne Paſchatis tempus indicendum, ex decreto Synodi Nicænæ (*c*) ut Epiſtolæ Dionyſii, Lucii, Theophili, Proterii, Athanaſii & Cyrilli Alexandrinorum Epiſcoporum teſtantur, de quibus in Bibl. Græca (*d*) dicere me memini: Similiter in Hiſpania metropolitani de Paſchatis celebrandi tempore litteris invicem ſe inquirere juſſi ſunt in Concilii IV. Toletani Canone V. A. C. 633. Atque Eccleſiarum Occidentis non minorem curam Paſchatis definiendi fuiſſe, Victorii Aquitani, Paſchaſini, Dionyſii Exigui, Iſidori, Ceolfridi, Bedæ aliorumque ſcripta teſtantur. Confer Anonymi (*e*) eruditas obſervationes in veterum Patrum & Pontificum Prologos & Epiſtolas Paſchales, alioſque antiquos de ratione Paſchali ſcriptores. Amſt. 1734. 4.

Paſchaſinus Sicilienſis Lilybetanus in Sicilia Epiſcopus, qui Concilio Chalcedonenſi A. 451. Leonis M. nomine interfuit, unde Acta illius Concilii ei tribuit Trithemius. Exſtat ejus laudata, Iſidoro cap. XI. de Scriptor. Eccleſ. & cap. 24. de Viris illuſtribus, *Epiſtola de Paſchatis obſervatione* ad Leonem M. quæ ſæpius inter Leonis M. Epiſtolas & in Queſnelliana editione p. 412. & in Conciliorum tomis & in Bucherii doctrina temporum lucem vidit. Confer Queſnelli notas pag. 263. 326. 797. ſeq. edit. primæ. Ex hac Epiſtola alii *duas de Paſchate*, & *de fontis miraculo* & *de captivitate Vandalica* (*f*) Epiſtolas induxerunt. Vide Mongitorem Tom. 2. Bibl. Siculæ pag. 119. *Epiſtola* altera, & ſententia *de damnatione Dioſcori Alexandrini* occurrit in Actione 3. Synodi Chalcedonenſis, in iiſdem Conciliorum tomis T. 2. Harduin. pag. 343. Confer Tillemontium Tom. XV. memoriar. pag. 662.

Paſchaſius Diaconus Eccleſiæ Rom. clarus ab Anno 492. ad annum circiter 512. de quo Acta Sanctorum, Tom. VII. Maji 31. pag. 438. ſeq. Exſtat ejus *Epiſtola ad Eugippium* vitæ S. Severini ſcriptorem, de cujus editionibus dixi Tom. 2. pag. 122. *Libros* Paſchaſii *de Spiritu S.* rectiſſimos & luculentos celebrat Gregorius Magnus dialogor. IV. 40.

(*a*) Ptolemæo Lucenſi ad A. 1161. Petro Blæſenſi Epiſt. 48. Ughello aliiſque. Giornale de' letterati d' Italia Tom. X. pag. 275.

(*b*) Bergomenſi ad A. 1160. Auctori annalium Piſanor. ad A. 1165. Franciſco Ariſio, Cremonæ litteratæ Tom. 1. pag. 78. ſeq.

(*c*) Leo M. Epiſt. 94. (al. 64.) ad Marianum, Cyrillus Alex. in prologo Cycli apud Bucherium pag. 481.

(*d*) Lib. V. cap. 27. Tom. 8. pag. 566.

(*e*) Acta Erud. 1735. pag. 456.

(*f*) Chronicon breve apud Ruinartum pag. 113. hiſt. perſecutionis Vandalicæ: *Quo tempore Vandali capta Carthagine Siciliam quoque deleverunt, cujus captivitatem* Paſchaſinus *Lilybetanus antiſtes in Epiſtola, quam de ratione Paſchali Papæ Leoni ſcripſit, meminit.*

Digitized by Google

40. hos vero *duos* qui exſtant ſub Paſchaſii nomine, Oudinus Tom. 1. pag. 1339. ſeq. & 1304. ſeq. non contemnendis rationibus diſputat *Fauſto* Rejenſi tribuendos eſſe. Prodiere Colon. 1539. 8. & Joanne a Fuchte curante, Helmſt. 1613. 8. & in Bibliothecis Patrum, ac noviſſima Lugdunenſi Tom. 8. pag. 806.

Paſchaſius Diaconus, a ſuperiore diverſus, qui S. Martino Presbytero adhuc, & *Dumienſi* Abbati, deinde ab A. 560. Bracarenſi Epiſcopo dicavit verſas e Græco juſſu illius *Vitas Patrum*, quæ in Roſvveidi Vitis Patrum Antvverp. 1615. Lugd. 1617. atque Antvv. 1628. fol. librum ſeptimum occupant. Vide Oudinum Tom. 1. pag. 1471. Voſſium pag. 242. & quæ de Roſvveidiano opere dixi Volum. IX. Bibl. Græcæ pag. 27. ſeq.

Paſchaſius Ratbertus Abbas Ord. Bened. Cœnobii S. Petri Corbejenſis ad Samonam in diœceſi Galliæ Ambianenſi ab A. 844. ad 851. de quo *Engelmodus*, & Jacobus Sirmondus in vita præmiſſa Operibus Paſchaſii & Tom. IV. Sirmondi Operum pag. 622. & in Patrum Bibl. Tom. XIV. edit. Lugd. p. 352. & in Actis Sanctor. Tom. 3. April. 26. pag. 4. Ejus Opera a laudato Sirmondo Pariſ. 1618. fol. junctim edita atque inde recuſa in Bibliothecis Patrum Colon. tomo IX. & Lugd. Tom. XIV. præmiſſo privilegio quod Corbejenſis Monaſterii Abbati conceſſit Synodus Pariſienſis A. 846.

Commentaria ampla & docta *in Evangelium Matthæi libri XII.* ad Guntlandum, Monachum Monaſterii S. Richarii Confeſſoris & ad ſanctiſſimos in Chriſto fratres (*a*) in quibus cum Ammonii canonibus ſequi ſe profitetur SS. Hieronymum, Hilarium, Ambroſium, Auguſtinum, Gregorium, Chryſoſtomum & Bedam, queſtuſque præ Græcorum facundia Latinam paupertatem egere documentis, negat ſe *Fortunatiani* & *Victorini* in Matthæum opuſcula reperire potuiſſe. Confer Rich. Simonis Hiſt. Criticam Novi Teſtamenti lib. 3. cap. 27. pag. 383. ſeq. Dupinium Tom. VII. Bibl. Eccleſ. pag. 79. ſeq.

Expoſitio in Pſalmum XLIV. Eructavit cor meum Verbum bonum, *libri III.* ad ſacras Virgines Sveſſione in S. Mariæ Monaſterio degentes.

In lamentationes Jeremiæ Prophetæ, quas a nemine Latinorum explanatas ait ſe legiſſe, *libro V. Paſchaſius Ratbertus Monachorum omnium peripſema, ſeni* Odilmanno *plurimam & ſempiternam ſalutem*. Prodierant Baſil. 1502. 8. & Colon. 1532. 8. ſed auctiores edidere Sirmondus & in Bibl. Patrum Colonienſi Andreas Schottus.

De Corpore & Sanguine Chriſti liber tempore exilii Walæ Abbatis Corbejenſis a Monacho adhuc circa A. 831. ſcriptus ad *Placidum ſuum*. (Warinum Abbatem) quem *votorum filium* appellat. Prodiit primum Haganoæ 1528. 4. curante Jobo Gaſtio, qui in præfatione ad Jo. Brentium, quem præceptorem ſuum appellat, teſtatur hunc in librum ſe incidiſſe apud Jo. Secerium typographum. Perperam vero legas ſtatim in limine: *Paſchaſius Ruperto Placido ſuo*, pro *Paſchaſius Ratbertus Placido ſuo*. Titulus ambitioſus, a Gaſtio præfigitur hic: *Ex vetuſtiſſimis orthodoxorum* Patrum, Cypriani, Ambroſii, Auguſtini, Hieronymi, Iſichii & Paſchaſii *de genuino Euchariſtiæ negotii intellectu & uſu libellus, ex Divinis Scripturis ab iiſdem dexterrime conflatus, contra omnes veſanos Sacramentario ſpiritu vertiginoſos, qui cum ipſi Patrum opinionibus pertinaciſſime innitantur, plane Achilleum telum, nuper ex vetuſto exemplari bonis avibus in fanaticorum omnium interniciem depromptus*. Prodiit deinde cum *Lanfranci* dialogo Anno 1540. per Gvil. Ratum 1546. & ſub *Rabani Mauri* nomine, (cui in Manuſcriptis codicibus quibuſdam tribuitur) ad Calcem *Bertrami* (de quo ſupra Tom. 1. pag. 242.) Colon. 1551. 8. edente Nic. Mamerano. Sed Paſchaſio,

(*a*) Vide prologos libri V. & XI. ubi Paſchaſius Ratbertus ſe vocat *Monachorum omnium peripſema & Levitarum ultimum*.

ſio, vero auctori reſtitutus edente Jo. Vlimmerio, Lovan. 1561. 8. prodiit una cum *Algero* aliiſque de eodem argumento. Inde in Bibliothecis Patrum omnibus, ubi non omittendum quod in indicibus ad Pariſienſem A. 1589. Bignæus ex Codice Frontonis Ducæi exhibuit *duo fragmenta* a Gaſtio prætetita. Inde recenſitum a ſe vulgavit ſeparatim Joannes a Füchte, Helmſt. 1616. 8. una cum Paſchaſii jam ſenis *Epiſtola ad Frudegardum* ſive Fredugardum, Frithudagum Monachum *de Corpore & ſanguine Domini*, ſubjuncta *expoſitione* in illud: *Cœnantibus autem iis*, ex Paſchaſii Commentario in Matthæi cap. XXVI. 26. & Barvvardi Rheſii Epiſtola contra editorem Bertrami Bremenſem. Poſt Sirmondianas denique editiones in recentioribus Bibliothecis Patrum repetitas Edmundus Martene hunc librum ſecundis auctoris Ratberti jam Abbatis curis expolitum exhibuit tomo IX. monumentorum veterum pag. 373. 470. præmiſſis verſibus & Epiſtola ad Carolum Calvum Regem, verſibuſque aliis qui incipiunt: *Regis adire ſacræ*, & quorum acroſtichis: *Radbertus Levita*. Pariſ. 1733. fol. Quæ de ætate & de ſententia hujus ſcriptoris longe lateque diſputantur a Cardinali Perronio in libris de S. Euchariſtia, a Lud. Cellotio in hiſtoria Gotheſchalchi, a Carolo Cointio Tom. VIII. annalium Francor. ad A. 818. 826. & ad A. 831. pag. 192. ſeq. Mabillonio præf. ad Sec. IV. Benedictin. partem 2. a Blondello in libro de S. Euchariſtia edito Gallice p. 429. ſeq. atque Edmundo Aubertino p. 920. ſeq. aliiſque, ea diſcutere ab hoc loco & ab inſtituto meo alienum fuerit.

Vita S. Adelhardi, Abbatis Corbejenſis, obvia etiam apud Surium, 2. Januar. & in Actis Sanctor. Tom. 1. Jan. pag. 96. & in Mabillonii Sec. IV. Bened. parte 1.

Paſſio Sanctorum *Rufini & Valeriani* ſive *Valerii* Martyrum Sveſſionenſium ſub Diocletiano, quam comtiore ſtylo Paſchaſius perpolivit & longis amplificationibus deduxit, unde omiſſa illa Paſchaſiana lucubratione, antiquioribus Actis & brevioribus locus datus eſt in Actis Sanctor. Tom. 2. Junii 14. p. 796. ſeq.

Poſt Sirmondianam editionem Operum Paſchaſii, lucem viderunt: 1. *Epitaphium Arſenii*, alterius temporum ſuorum Jeremiæ, ſive *Vita S. Walæ* Abbatis poſt fratrem Adelhardum Corbejenſis, vulgata a Mabillonio Sec. IV. Benedictin. parte 1. pag. 453. 2. *De partu Virginis* libri II. ad Matronam & Virgines Sveſſionenſes, Bertramo oppoſiti, quos *Hildefonſo* Toletano adſcriptos a Fevardentio, Dacherius ex fide duorum Codicum Corbejenſium Paſchaſio vindicavit, ſubjunctoque *Bertrami* libro edidit Tom. 12. ſpicilegii pag. 1. (edit. novæ Tom. 1. pag. 44. 52.) Fragmentum vulgaverat Dacherius pag. 561. ſeq. ad Gvibertum Novigentium. 3. *De Fide, Spe & Charitate* ad Warinum novæ Corbejæ Abbatem & Archimandritam libri III. quos acceptos ab illuſtri Leibnitio ad editionem paravit Jo. Frid. Hodannus, Scholæ Winſenſis Rector, ſed communicatos a Jo. Georgio Eccarto primus edidit Bernardus Pez Tom. 1. theſauri anecdotorum, Auguſtæ Vindel. 1721. fol. parte 2. pag. 1. Denique emendatiores Edmundus Martene Tom. IX. monumentorum veterum pag. 471. 578. Etiam his præmittuntur verſus quorum acroſtichis *Radbertus Levita*, & quorum initium: *Rumpe Camœna moras*. * Præteriiſſe pigeret id quod ego ex collatione præfationis adſtrictæ metro, quam vulgavit P. Martene, & ejuſdem præfationis, quam recitat Gezo Abbas Derthonenſis in libello de Corpore & Sanguine Chriſti vulgato a Muratorio Anecd. Tom. 3. pag. 250. deprehendi. Carmina enim a Gezone relata præterquam quod variantia nonnulla ab edito Martenis exhibent multo plura ſunt numero, quam quæ in Martene. Nam in Gezone ſunt verſus LXXXII. cum in præfa-

ſatione apud Martene XV. non ſuperent. Si quis novam operum S. Paſchaſii editionem moliatur illorum carminum a Gezone relatorum meminiſſe oportet, ut plenior ſit operis hujus tanti utique momenti ad dogma de Euchariſtia, editio.

Denique Paſchaſii *commentaria in Apocalypſim*, & *expoſitio in actus Apoſtolorum* extare feruntur in Cod. MS. abbatiæ de Cuiſſy in diœceſi Laudunenſi Ord. Præmonſtrat. Vide Hiſtor. liter. Gall. tom. VIII. pag. 14. præfat.

Petrus Paſſerinus notarius circa A. 1500. Utinenſis, ab Antonio Bellone, Voſſio, Cangio aliiſque traditur ſcriptor *diarii* inediti *rerum Forojulienſium* ab A. 1258. ad 1356. ſive potius ut ex Codice Manuſcripto illuſtris Fontanini notatum in Diario eruditorum Italiæ T. IX. pag. 157. ab A. 1252. ad 1384. Ex eodem diſcimus verum auctoris nomen eſſe *Julianum* Canonicum Civitatenſem, qui ita de ſe ad A. 1293. *In die ſancti Thomæ Apoſtoli poſt Miſſam in Capitulo Civitatenſis Eccleſiæ, data fuit mihi* Juliano *præbenda ipſius Domini Jacobi*. Omitto quod ibidem memoratur Compendium familiarum nobilium Utinenſium Manuſcr. apud laudatum Fontaninum, compoſitumque a Paſſerino, ſed Italice, non Latine.

Paſſionalia vocari conſueverunt libri vitas & martyria Sanctorum complectentes, ordine feſtorum anni quibus memoria eorum celebrari conſuevit: cujuſmodi Latinum Manuſcr. in Bibl. Petrina hujus Urbis, recenſetur a Nic. Staphorſtio Tom. 3. Hiſt. Eccleſ. Hamb. pag. 182. Plura exſtant hujuſmodi & hoc titulo typis etiam exſcripta Germanice ut Lubec. 1492. 1499. 1507. Baſil. 1511. 1517. fol. diviſa in partem æſtivam & hyemalem: *Paſſionael, eſte dat levent der hyllighen to dudo uth dem latino mit velen nygen hiſtorien unde leren* &c. Adde eundem Staphorſtium Tom. 2. p. 677. Recte Jacobellus libro de Communione ſub utraque, apud Clariſſ. Hardtium T. 3. Concilii Conſtantienſis p. 495. *Omnia namque in Lege Domini poſita ſunt vera & ſecura: in Paſſionalibus vero non ita ſecura. Sed licet multa vera ſint & conformia Legi Dei, & exemplaria ad noſtræ vitæ emendationem: tamen in talibus legendis multa falſa ſunt inſerta quæ ſub ſpecie ſapiunt quæſtum. Et hæc, cupiditas Pſeudocleri, ut æſtimo, eſt operata.*

Paſtoris Liber, ſupra in *S. Herma*.

Paſtor de Albernaco, aliis *de Serra-Scuderio* Gallus, Ord. Minor. ex Epiſcopo Aſſiſiate & Ebrodunenſi Archiepiſcopo R. E. Cardinalis ab A. 1350. ad 1354. Ejus de geſtis ſuo tempore in Eccleſia memorabilibus omnes memorant, Eiſengrenius, Ciacconius, Waddingus, Voſſius aliique: nemo ubi editum fuerit illud opus, vel ubi Manuſcriptum deliteſcat annotavit. Idem dicendum de multis ejus, quorum Ciacconius facit mentionem, commentariis in libros ſacros profanoſque.

Paſtor de Curatorum miſeriis citatur apud Meibom. T. 2. rer. German. p. 11.

Paſtor Epiſcopus (*a*) *compoſuit libellum in modum* Symboli *parvum, totam pene Eccleſiaſticam credulitatem* (*b*) *per ſententias continentem. In quo inter cæteras diſſenſionum pravitates, quas prætermiſſis authorum vocabulis anathematizat*, Priſcillianos *cum Epiſcopo* (*c*) *authoris nomine damnat*. Hæc Gennadius cap. 76. & ex eo Honorius lib. 2. cap. 75.

Paſtor Gallus. Supra, *Paſtor de Albernaco*.

Paſtor Presb. Rom. ſub cujus nomine *Epiſtola* ad Timotheum Presb. Rom. circa A. 151. de *Actis Praxedis & Pudentianæ* ſororis miſſa per Euſebium Diaconum exſtat Tom. IV. Act. Sanctor.

(*a*) Hiſpanus fortaſſe, circa A. C. 400.

(*b*) *Fidem*, *Chriſtianam*: quo ſenſu voce illa præter Cyprianum alioſque Cangio laudatos utitur Commodianus.

(*c*) Priſcilliano Abulæ in Hiſpania Epiſcopo, qui A. 389. Treviris capitis damnatus eſt. In quibuſdam Codd. eſt *cum ipſo*.

-ctor. Maji 19. pag. 299. cum *Timothei* reſponſione. De Praxede conferre licebit Tom. V. Julii 21. pag. 130. ſeq.

De *Paſtorali* Gregorii M. dictum ſupra Tom. 3. pag. 86. Exſtant & alia Paſtoralia juniora, ut quod ad manus mihi eſt *Paſtorale Romanum* pro uſu diœceſis *Oſnabrugenſis*, juſſu Francifci Gvilelmi Epiſcopi editum Oſnabrugi 1629. 4. Sic Gandavenſe & Tornacenſe A. 1625. Mechlinienſe A. 1589. 1607. Ruremundenſe A. 1599. & Salisburgenſe A. 1627. in Bibl. Telleriana, quæ hodie S. Genovefanæ acceſſit, Pariſiis aſſervantur.

Patavienſium ſive *Paſſavienſium* Præſulum indiculi ab A. 722. ad 1148. & 1285. obvii in Hieronymi Pezii Tom. 1. ſcriptorum Auſtriacorum, cui junge præclari Viri Raymundi Duellii Miſcellanea lib. 2. pag. 297. ſeq. Marci Hanſizii tomum primum Germaniæ ſacræ, Hundii metropolin Salisburgenſem Tom. 1. pag. 190. ſeq. &c.

Franciſcus Patavinus, ſupra, *Jo. Franciſcus Pavinus* & Tom. 2. pag. 200.

Paterius Romanæ Eccleſiæ notarius & ſecundicerius, colligens omnia Divinæ ſcripturæ teſtimonia, per quæ Gregorius *obſcura ſuæ expoſitionis dilucidavit*, tres libros *edidit*. *Duos de teſtimoniis veteris teſtamenti, & unum de teſtimoniis novi teſtamenti, ipſumque codicem appellavit* librum teſtimoniorum. Hæc de Paterio Sigebertus cap. 43. de S. E. In Chronico Fontanellenſi apud Dacherium T. 2. edit. novæ pag. 280. inter libros illius cœnobii video memorari: *Tagii ſententiarum Volumen unum. Excerptionum Paterii de Veteri ac Novo Teſtamento ex Opuſculis B. Gregorii Papæ librum unum: Evipi* (lege *Eugipii*) *ex opuſculis B. Auguſtini ſimiliter Volumen unum*. De eodem *Alulfus* Monachus S. Martini Tornacenſis circa A. 1096. in prologo Gregorialis ſui: *Quia igitur* Paterium, *B. Gregorii* (qui A. 604. obiit) *diſcipulum ejuſdem juſſu Præſulis, opus ſimile feciſſe cognoveram, cujus quidem principium* ſuper Geneſin *libenter legeram, ſequentes autem libros nequaquam invenire poteram, gratanter & ardentius Abbatis mei* (*Odonis*) *hortamentum & imperium ſuſcepi* &c. Colligas inde Paterii ipſius opus maximam partem intercidiſſe, quod jam ſuo tempore reperire Alulfus non potuit, quod autem Rom. 1553. prodiit & quod in Gregorii M. Operibus exſtat opus ſimile, deberi *Alulfo* huic, de quo Tom. 1. pag. 77. vel *Brunoni* Monacho circa A. 1100. de quo pag. 288. Confer etiam Oudinum Tom. 1. pag. 1574. ſeq. & dicta ſupra in *Gregorio* Tom. 3. pag. 83. * Sinceram Paterii collectionem excerptorum ex operibus S. Gregorii tandem prodiiſſe conſtat. Cum enim Benedictini Patres e congregatione S. Mauri in 2. parte IV. voluminis editionis ſuæ Oper. S. Hier. ad recudendum Paterii opus deveniſſent, intelligerentque ſub Paterii nomine opus antea typis editum Alulphi monachi Tornacenſis fœtum eſſe, e MSS. codicibus ſinceram collectionem Paterii repetendam cenſuerunt. Ex his ergo tres Pateriani operis partes, quot ſcilicet diſtinxit Paterius, evulgarunt, ac miror editionem illam Fabricium noſtrum non conſuluiſſe; didiciſſet enim ex ea, nec integram Paterianam collectionem ætate noſtra deeſſe, neque ſincerum opus Paterii in MSS. Codicibus adhuc latere.

Petrus de Paternis, Auguſtinianus circa A. 1350. ſcriptor libri *contra Judæos* & alterius *de neceſſitate & ſufficientia vitæ humanæ*, qui ambo Manuſcripti in Bibl. Colbertina, teſte Dupinio Tom. XI. pag. 79. & Oudino Tom. 3. pag. 971.

S. Patiens Epiſcopus Lugdunenſis, ab A. 470. ad 491. de quo Baronius ad Martyrolog. XI. Sept. & viri docti ad Sidonium, Sammarthani Tom. 1. pag. 294. ſeq. & Tillemontius T. XVI. memoriar. p. 97. auctor fuit *Conſtantio* Presbytero ſcribendæ vitæ S. Germani Autiſſiodorenſis Epiſcopi, atque in Concilio Lugdunenſi A. 475. librum Eccle-

Digitized by Google

ſiaſticorum dogmatum protuliſſe traditur. Sunt qui ei tribuunt homiliam in S. Geneſium Arelatenſem, quam alii malunt ad Eucherium Lugdunenſem referre, vel ad Euſebium Emeſenum, inter cujus homilias quinquageſima legitur.

S. Patricius, a Cæleſtino Pontifice miſſus traditur Evangelicæ prædicationis cauſa in Hiberniam circa (*a*) A. 430. laudatus ab omnibus *Hibernorum Apoſtolus*, defunctus A. 492. ætatis 120. de quo ſcriptores Vitæ, *Probus* Hibernus inter S. Bedæ opera, (vide ſupra Tom. 1. pag. 187.) & *Jocelinus*, de quo Tom. IV. pag. 30. Jo. Colganus & Thomas Meſſinghamus in Actis Sanctorum Hiberniæ: Uſſerius Antiquitatt. Britannic. c. XVII. Franciſcus Porterus, Ord. Minor. compendio Annalium Eccleſ. Hiberniæ Rom. 1690. 4. Acta Sanctor. Tom. 2. Martii 17. pag. 517. ſeq. Tillemontius Tom. XVI. memoriar. p. 452. ſeq. Jacobus Waræus in Hibernia ſacra, & ad *Opuſcula S. Patricio adſcripta*, cumque notis hiſtoricis edita Lond. 1656. 8. in quo volumine continentur: *Confeſſio Patricii* (*b*) in Epiſtola ad Hibernos, de Vita & Converſatione ſua. Incip. *Ego Patricius peccator, ruſticiſſimus & minimus omnium fidelium*. pag. 1. 2. *Epiſtola ad Coroticum* (*c*) ſive *Cereticum*, regulum Cambrobritannicum, de ejus tyrannide. Incip. *Patricius peccator, indoctus ſcilicet, Hiberione conſtitutum Epiſcopum me eſſe fateor*. pag. 24. 3. *Synodus Patricii*, (*d*) capitibus XXXI. quorum primum eſt *de habitatione cum fratribus peccatoribus*. pag. 31. 4. Alii *Canones IX.* Patricio adſcripti, (*e*) quorum primus *de judicio Clericorum, ut non ſit apud iniquos, aut apud infideles*. pag. 39. 5. Synodus Epiſcoporum (*f*) Patricii, Auxilii & Iſſernini, Inſtituta ſive Canones XXXIV. pag. 42. 6. *Canones* alii *III.* S. Patricio attributi, (*g*) de unitate ſubditorum. De furto in Eccleſia peracto, & de veris viduis pag. 47. 7. *Proverbia XI.* (*h*) quales judices Eccleſiaſtici eſſe debeant. pag. 49. 8. Liber *de tribus habitaculis*, (*i*) Cœlorum regno, Mundo præſenti & inferno pag. 51. 9. *Charta* (*K*) S. Patricio adſcripta *de antiquitate Avalonica* ex Gvil. Malmesburienſis libro de antiquitate Eccleſiæ Glaſtonienſis. pag. 65. 10. *De abuſionibus ſeculi* (*l*) earumque duodecim gradibus, qui ſunt: 1. Doctus prædicator ſine bonis operibus. 2. Senex ſine religione. 3. Adoleſcens ſine obedientia. 4. Dives ſine eleemoſyna. 5. Fœmina ſine pudicitia. 6. Dominus ſine virtute. 7. Chriſtianus contentioſus. 8. Pauper ſuperbus. 9. Rex iniquus. 10. Epiſcopus negligens. 11. Plebs ſine diſciplina, & 12. Populus ſine Lege.

Sermo S. Patricii ad Hibernos qui inci-

(*a*) In charta S. Patricio adſcripta pag. 65. exprimitur Annus 425. Confer Jacobum Ceratinum in S. Patricii vita, edita Bononiæ 1686. 4.

(*b*) Exſtat hæc confeſſio etiam in Actis Sanctor. T. 2. Martii pag. 532. cum notis Henſchenii. Baleo ac Pitſeo *itinerarium Confeſſionis*.

(*c*) Hæc Epiſtola quoque, ibid. 538.

(*d*) In Henrici Speelmanni Conciliis Britanniæ T. 1. pag. 55. adde Tillemont. Tom. XV. memor. pag. 466. ſeq.

(*e*) Hos primus Waræus in lucem protuliſſe ſe profitetur ex Manuſcripto Codice Bibl. Cottonianæ.

(*f*) In laudati Speelmanni Conciliis. Britann. p. 51.

(*g*) Ex eodem Speelmanno pag. 54.

(*h*) Ex Codice Bibl. Cottonianæ.

(*i*) Hic liber inter *S. Auguſtini* opera ſæpius editus & noviſſime in appendice ad tomum VI. edit. Benedictin. pag. 639. Amſt.

(*K*) Ex Gvil. Malmesburienſis libro adhuc inedito de antiquitate Eccleſiæ Glaſtonienſis partem hujus chartæ ediderat ad calcem Gregorii Thaumaturgi Mogunt. 1604. 4. Gerardus Voſſius, ſub titulo *Legationis S. Patricii*, recuſam in Bibliothecis Patrum, ut noviſſima Lugdunenſi Tom. VIII. pag. 875.

(*l*) Etiam hic liber inter *S. Auguſtini* Opera legitur in Appendice ad Tomum VI. edit. Benedictin. p. 691. Amſt. & in quibuſdam *S. Cypriani* editionibus lucem vidit: in Codicibus aliis tribuitur neſcio cui *Ebrardo*. Alius fuit liber qui hodie deſideratur *Hincmari* Remenſis, quem de duodecim abuſivis ad inſtructionem Regis ſui ſcripſum notavit Flodoardus III. 18. nam in illo Hincmarus ſanctorum dicta Patrum & præteritorum conſtitutiones Regum collegerat, Regemque de promiſſione ſua verbo ac ſcripto antequam Rex conſecraretur, primatibus ac Epiſcopis facta admonuerat.

cipit : *Si quis intraret ad ergaſtulum*. Exſtat in Tomæ Meſſinghami florilegio Sanctorum Hiberniæ pag. 437. 440. & a Waræo omiſſus eſt, quoniam a Richardo Staniburſtio, Hiberno confictus ex ingenio videtur, ex cujus libro ſecundo vitæ Patricii, Antvv. 1587. 4. editæ Meſſinghamus eum repetiit.

De *purgatorio* S. Patricii dicere me memini ſupra in *Henrico* Salterienſi Tom. 3. pag. 226. ſeq. De *Prophetiis* vide Acta Sanctor. Tom. 2. Martii pag. 586. ſeq. De *Secundini* hymno in S. Patricium compoſito, videndus Jocelinus in vita S. Patricii capite XVIII. Ex *Gvilelmi Malmesburienſis* libris duobus de vita ejuſdem (tertium enim negat ſe potuiſſe reperire) nonnulla notavit Lelandus cap. 23. Inter ſcripta S. Patricii apud Baleum Centur. 1. cap. 44. & Pitſeum pag. 91. memorantur neſcio quæ *Abjectoria* 366. tum *Hiſtoria Hiberniæ* ex Ruano neſcio quo: *Hodœporicon Hiberniæ*. *Sermones* contra Gentilium ſuperſtitiones. *Epiſtolæ* ad Hibernenſes Eccleſias, ad Avalonios incolas, ad ſuos Britannos, & liber *de futura electorum Vita*.

Patricii Hiberni rebus multas admixtas fuiſſe fabulas ut neutiquam negaverim, ita incredibile prorſus videri debet quod erudito Theologo Anglo, Henrico Mauritio (*a*) in mentem venit ſuſpicari, Patricium Hibernum fuiſſe nullum, ſed totum confictum a Monachis ex Patricio Aruerno vel ex Patricio Hiſpano. Imo ex Joannis Savaronis obſervatione credibilius eſt Aruernenſem fuiſſe confictum ex Hiberno, cujus dies vigiliæ pro die depoſitionis acceptus, locum novo Patricio dedit apud Uſuardum & in quibuſdam Martyrologiis. Neque de Patricio Hiſpano aliud conſtat, quam Epiſcopum Malacitanum in Bætica interfuiſſe A. 305. vel 313. Concilio Illiberitano. Vide Acta Sanctorum Martii T. 2. pag. 417.

Auguſtinus Patricius, defunctus Anno 1496. Supra Tom. 1. pag. 151. ſeq.

Jo. Franciſcus Pavinius ſive *de Pavinis*, Patavinus ſive Paſſavienſis JCtus clarus circa A. 1480. & Advocatus Conſiſtorialis, auctor *relationis* ad Sixtum IV. *pro canonizatione S. Bonaventuræ*, Anno 1274. defuncti, quæ exſtat poſt S. Bonaventuræ Opera, tomo ultimo pag. 802. 820. ſed in Actis Sanctorum Tom. III. Julii 14. eſt omiſſa, ubi viciſſim exhibentur *Octaviani a Martinis* Sinueſſani Oratio de vita S. Bonaventuræ & miraculis ad eundem Sixtum IV. pag. 824. Sixti IV. diploma canonizationis Anno 1482. pag. 830. Sixti V. Decretales litteræ A. 1587. pag. 832. & Vita S. Bonaventuræ ſcripta a Petro Galeſinio pag. 838. 860. cum notis Jo. Baptiſtæ Solerii. Cætera Pavinii ſcripta ſunt: Gloſſa ad Extravagantem Joannis XXII. *de officio & poteſtate Capituli, ſede vacante* T. 13. tractatus tractatuum Juris parte 2. p. 407. poſt editiones Venet. 1496. 4. Pariſ. 1512. &c. 2. *Baculus paſtoralis* ſive *de viſitationibus Epiſcoporum*, in eodem tractatu tractatuum Tom. 14. pag. 178. ex edit. Pariſ. 1514. 4. 3. Oratio *de vita & moribus S. Leopoldi* Auſtriæ Marchionis & Confeſſoris, Florent. 1579. 4. & apud Surium ad 15. Novembr. & in Hieronymi Pez Tom. 1. ſcriptorum rerum Auſtriacar. pag 577. una cum ſummario Canonizationis pag. 593. & bulla ab Innocentio VIII. A. 1484. publicata. pag. 673. Adde ſis Oudinum Tom. 3. pag. 2695.

* *Jo. Franciſcus* de *Pavinis* de Padua J. U. & Sacræ Theologiæ Doctor, ſacrique Palatii auditor. *Tractatus Viſitationum* prodiit vetuſtiſſima editione, ſed abſque adnotatione loci, & temporis. *Conſilia* Romæ 1478. fol. *De officio & poteſt. Capituli ſede vacante* Romæ 1481. Repetitio Rubricæ & cap. 1. de Probation. Piſciæ 1490. Gloſſa Guillelmi de Monte Lauduno in tres extr. Joannis XXII. cum quibuſdam additionibus D. Joan-

(*a*) Defenſione Epiſcopatus diœceſani contra Dav. Clarkſonium. Lond. 1691. 8. pag. 155. Acta Erud. 1692. pag. 396.

Digitized by Google

Joannis Franciſci de Paviniis. Editum eſt hoc opuſculum Romæ an. Jubilæi 1475. per Georgium Laur. Herbipolenſem. Huic Codici adnotationes ſuas MS. nec raras adjecit Felinus Sandeus, quæ in ejus Bibliotheca ſervantur.

Theodoricus Pauli Franconis, Presbyter Canonicus Regularis Gorcomenſis in Belgio, ſcripſit *de miraculo S. Barbaræ*, quod A. 1448. fertur accidiſſe, exſtatque apud Surium 4. Dec. & *Chronicon Univerſale* ſcriptum circa A. 1480. ex quo Bollandus Tom. 2. Januar. 29. pag. 994. ait ſe producere *Vitam S. Petri Thomæ* ſive *Thomaſii*, Carmelitæ, Cretenſis Archiep. & Patriarchæ Conſtantinopol. A. 1366. ſcriptam a Philippo *Macerio* de quo ſupra p. 2. Denique de clade Leodienſibus A. 1468. illata per Carolum Audacem.

Paulinus Forojulienſis ſive *Aquilejenſis* Epiſcopus & Patriarcha ad quem Alcuini Epiſtolæ, & qui Felicem Orgelitanum & Elipandum Toletanum oppugnavit, defunctus A. C. 804. de eo Bollandus in actis Sanctor. ad XI. Januar. Tom. 1. pag. 713. ſeq. Vide & Sirmondi Opera Tom. 4. pag. 641. Labbeum Tom. 2. de S. E. pag. 159. Caveumque. Hujus Paulini *ſacroſyllabus* ſive ſcriptus A. 793. libellus *de SS. Trinitate* prodiit ad calcem Synodi Pariſ. de imaginibus A. 824. atque in Conciliorum tomis & in Bibliothecis Patrum & ad calcem Operum Alcuini pag. 1873. ubi & pag. 1770. *libri tres contra Felicem*, una cum *Epiſtola ad Carolum M.* pag. 1765. & *Regula Fidei* metro exarata pag. 1869. *De ſalutaribus documentis* ſive *liber exhortationis* ad quendam Comitem, in appendice Tom. VI. Auguſtini pag. 673. edit. Amſt. *Epiſtola ad Leonem* Patriarcham. Baluz. Tom. 4. Miſc. pag. 412. Alia *de Heiſtulpho* in tomis Concilior. ad Annum 794. atque alia *Synodalis* ad Carolum M. ex Synodo Altinenſi, Forojulienſis diœceſis ante A. 800. ad A. 802. & Baluz. Tom. 7. miſcell. pag. 6. Fragmenta *Epiſtolarum* ad Carolum M. apud Baluz. Tom. 1. Miſc. pag. 362. 365. *Hymni in ſacris Miſſis* Walafrido Straboni cap. 25. de rebus Eccleſiaſticis laudati interciderunt. * Joannes Franciſcus Madriſius Utinenſis Cong. Oratorii Presbyter opera omnia S. Paulini Patriarchæ Aquilejenſis collegit, notis & diſſertationibus illuſtravit addita duplici actorum veterum appendice, quam collectionem vulgavit Venetiis 1737. ex typographia Pitteriana in Fol. In hac editione primo occurrit Præfatio generalis, tum vita viri Sancti excerpta e prolixiori MS. vita a Marco Antonio Nicoletti adornata, quæ in MSS. Codicibus ſervabatur. Inſuper aliam vitam S. Paulini dedit Cl. Editor, in qua fuſe viri ſancti omnia perſequitur, addita in fine oratione habita die V. Cal. Februar. an. 1734. *in repoſitione ſolemni Reliquiarum S. Paulini in ſacello ſub choro Baſilicæ Majoris civitatis Auſtriæ*. Poſt hæc ſuccedit libellus: *Sacroſyllabus contra Elipandum* cum notis editoris.

2. *Epiſtola S. Paulini ad Heiſtulfum* cum notis.

3. *Liber de ſalutaribus documentis ad Henricum Comitem*.

4. *Concilii Forojulienſis acta* cum notis.

5. *Contra Elipandum* lib. 3.

6. *Carmina S. Paulini de Regula Fidei cum Apologia authoris pro ſuo carmine*.

7. Hymni varii: de Cathedra S. Petri, in natali SS. Apoſtolorum, de Reſurrectione Domini, de S. Marco Evangeliſta, de Dedicatione Eccleſiæ, de Nativitate Domini. Hymni omnes ex edito Caſſandri dantur; Hymnus S. Marci ex MS.

8. Fragmenta epiſtolarum ex Baluzio.

9. Epiſtola ad Carolum Magnum de geſtis Synodi Altinenſis ex Baluzii Miſcellaneis 10. Diſſertationes quædam.

11. Appendix quædam actorum veterum.

In hac viri doctiſſimi collectione deſideratur, utpote poſtquam illa prodivit, vulgatus *Verſus de Herico Duce Forojulienſi* quo S. Paulinus amici viri funus luxit, editus a Le Beuf in Diſſert.

ſur

Digitized by Google

ſur l' Hiſtoire Eccleſiaſtique & Civile de Paris Tom. 1. pag. 426. Jambicum eſt carmen novenariis quatuordecim conſtans.

Paulinus Biterrenſis, (*Beziers*) in Gallia Epiſcopus, clarus ſub quinti ſæculi initia. Ejus *Epiſtolam* Idatio Lemicenſi in Chronico memoratam *de ſignis terrificis* apud Baronium ad A. 418. extare ſcribit Clariſſ. Oudinus T. 1. p. 923. Sed nec illo loco neque alibi hodie edita exſtat quod ſciam. Eidem Paulino, non plane certa tamen conjectura a Viris quibuſdam doctis tribuitur *Homilia in S. Geneſium Arelatenſem*, quæ exſtat & inter Paulini Nolani Opera & apud Surium ad 25. Auguſti.

Benedictus Paulinus Burdegalenſis, ad quem ſcripſit Fauſtus Rejenſis. Vide ſupra Tom. 2. pag. 149. & quem cum Nolano videtur confundere S. Avitus Epiſt. 4.

Paulinus Forojulienſis. Supra *Aquilejenſis*.

Paulinus Mediolanenſis Presbyter, qui Vitam Magiſtri ſui *S. Ambroſii* Mediolanenſis Epiſcopi petente S. Auguſtino ſcripſit. Vide Voſſium pag. 214. ſeq. Obvia illa apud Surium 4. April. & præfixa Romanæ operum S. Ambroſii editioni a Baronio. Vide Poſſevinum. Eadem ad Codices Manuſcriptos recognita in appendice ad Tom. 2. edit. S. Ambroſii Benedictinor. Idem qui teſte Iſidoro Hiſp. cap. 4. de S. E. *Benedictiones Patriarcharum* libello triplicis intelligentiæ explicuit, cujus argumenti librum habemus a *Rufino* Aquilejenſi. Neque alius Paulinus qui ut Diaconus adhuc Cæleſtium Pelagianum Carthagine oppugnavit. Vide Concilia Labbei T. 2. pag. 1578. Baron. ad A. C. 397. num. 25. & 418. num. 11. ſeq. * Vir doctiſſimus D. Joannes Ambroſius Mignarellius Canonicus Regularis S. Salvatoris Bononiæ haud ante multos annos vulgavit commentationem quamdam de *Benedictionibus Patriarcharum* nondum alibi excuſam, eamque unam tribuendam eſſe contendit, cui & vetus codex adſcribit, Paulino Mediolanenſi, quem de hoc argumento ſcripſiſſe tradit Iſidorus de ſcriptoribus Eccleſiaſticis. Ex quo fit, ut cum opus iſtud plane diverſum ſit ab eo, quod Rufino Aquilejenſi a viris doctiſſimis jamdudum vendicatum eſt, duo ſint ſcriptores, qui de uno eodemque argumento diſſeruerunt. Opuſculum iſtud extat inter Veterum Patrum Latinorum opuſcula vulgata a PP. Canon. Regularibus S. Salvatoris Bononiæ 1751. in 4.

Meropius Pontius Anicius Paulinus Aquitanicus, amicus Auſonii, Epiſcopus *Nolanus* in Campania Italica A. C. 431. defunctus: doctrinæ & eloquentiæ laude, poeticæ quoque facultatis gloria clariſſimus, de quo præter editores & Tillemontium tomo XIV. memoriar. & Voſſium pag. 211. Oudinum Tom. 1. pag. 1288. Acta Sanctorum Tom. IV. Jun. 22. pag. 193. ſeq. Operibus ejus a Ducæo, Roſvveido, Chifletio, & Jo. Baptiſta Bruno (*a*) illuſtratis addenda quæ in lucem protulit πολυμαθέστατος Muratorius in anecdotis Latinis Tom. 1. Mediolan. 1697. 4. de quibus jam dixi in Bibl. Latin. IV. 3. Caroli Perraulti poema Gallicum de hoc Paulino prodiit Pariſ. 1686. 8. Videndus & Miræus ad Gennadii cap. 48. Labbeus T. 2. de S. E. pag. 161. &c. De *S. Amando* Burdegalenſi Epiſcopo, ad quem Paulinus ſcripſit, vide Acta Sanctor. T. 3. Junii 18. pag. 587. ſeq.

Quæ de duobus junioribus *Paulinis* Epiſcopis Nolanis diſputantur in Actis Sanctor. Tom. IV. Junii pag. 228. ſeq. quorum unus obierit A. 442. alter Wandalicam ſervitutem ſervierit Seculo ſexto:

(*a*) Paulini opera a Brunio expolita & illuſtrata prodierunt Pariſ. 1685. 4. Vide Acta Erud. illius anni p. 482. atque ephemeridas Eruditorum Pariſ. pag. 117. De editione Roſvveidiana Antverp. 1622. S. Labbeus Tom. 2. p. 162. ſeq. Petri Franc. Chifletii Paulinus illuſtratus lucem vidit Divione 1662. 4.

to: illa tanquam nondum ſatis explorata omitto.

Paulinus junior *Pellæus* Burdegalenſis, Auſonii nepos, cujus *euchariſticon de vita ſua* quod carmine Heroico (non verſibus elegiacis ut legas apud Labbeum pag. 63. Bibl. Manuſcriptor.) ſcripſit, octogenario major A. 456. exſtat ad calcem Paulini Petrocorii pag. 150. de quo infra. Confer Tillemontium T. XVI. p. 416. ſeq.

Paulinus cujus tractatus *de initio quadrageſimæ*, *de die Dominico Paſchæ*, *de obedientia*, *de pœnitentia*, *de Neophytis* memorat Gennadius de S. E. cap. 68. & ex eo Honorius II. 67.

Paulinus Presbyter, diſcipulus S. Ephræmi, de quo idem Gennadius cap. 3. infra *Paulonas*.

Benedictus Paulinus Petrocorius, ſive *Petricoriæ*, Aquitanus qui *libros ſex de vita S. Martini* ſcriptos carmine Heroico dedicavit Perpetuo Turonenſi Epiſcopo, quem Patronum ſuum appellat. Is Perpetuus Concilio Turonenſi præſedit A. C. 401. adde Oudinum Tom. 1. pag. 1288. Hujus Paulini editionem meliorem cum Franciſci Jureti, Caſp. Barthii & Jo. Frid. Gronovii notis debemus Chriſtiano Daumio τῷ μακαρίτῃ, Lipſiæ 1681. 8. Libris de Vita Martini quos ſub nomine Paulini Nolani priores editiones, præter rem ac perperam exhibebant, ſubjicitur *carmen ad nepotulum*, & *Epigramma* baſilicæ Martini apud Turones inſcriptum.

* *Paulinus Puteolanus*. Vir doctiſſimus P. Hieronymus Tartarotti in diſſertatione, quæ rejecta eſt in calcem vaſtiſſimi operis Rer. Ital. differens de opere Hiſtorico Paulini cujuſdam Epiſcopi, cujus ſæpe teſtimonium Dandulus in Hiſtoria Veneta producit, ſuſpicatur num forte idem ſit Paulinus Puteolanus cujus hiſtoria legitur in codice MS. Bibliothecæ Cæſenatenſis Malateſtarum. Viri celebris conjecturam mihi datum eſſe novo argumento fulcire ex ejuſdem codicis inſpectione gaudeo. In Præfatione ſcribit author ſe hiſtoriæ filum ad uſque tempora Henrici VII. Imperatoris prorogare; quo tempore ſe in vivis agere ſignificat. Belle omnia congruunt; F. Paulinus ex ordine Minorum aſſumptus an. 1324. Puteolanam Eccleſiam regere cœpit, nempe haud multo poſt obitum Henrici VII. quem imperium auſpicatum conſtat anno 1309. Potuit ergo Paulinus iſte Puteolanus ſub Henrico VII. ſcripſiſſe, antequam ſcilicet curas epiſcopales ſuſcepiſſet; atque ita valet Tartarotti conjectura, qui Paulinum Epiſcopum Danduli, cum Paulino Puteolano codicis Cæſenatenſis conjungit. Animadvertiſſe tamen juvat Cæſenatenſem codicem mancum eſſe avulſis poſtremis foliis ſive incuria ſive injuria alicujus neſcio. Deſinit in capite XII. ubi de victoria Conſtantini contra Maxentium.

Paulonas Presbyter, in quibuſdam Gennadii Codicibus cap. 3. *Paulinus*, ſed in aliis & apud Honorium II. 3. rectius *Paulonas*, S. Ephraimi diſcipulus, Græce potius ſcripſiſſe videtur quam Latine, etſi Latinis ſcriptoribus a Cangio accenſetur. *Vivente Magiſtro*, *clarus in Doctoribus Eccleſiaſticis fuit*, *& maxime ex tempore declamator*, *poſt illius autem obitum*, *amore primatus & nominis*, *ſeparans ſe ab Eccleſia*, *ſcripſit contraria fidei multa*. Hic *Bardeſanes novellus* ab eodem Ephræmo appellari conſuevit.

Robertus Paululus (aliis *Pullus*) Presbyter & familiaris Epiſcopi Ambienſis, auctor in Codice Manuſcr. Sangermanenſi perhibetur *librorum trium de cerimoniis*, *ſacramentis & officiis Eccleſiaſticis*, quos tomo tertio operum *Hugonis* Victorini editos dixi ſupra T. 3. pag. 302. Confer Mabillonii præf. ad Sec. III. Benedictin. & Oudinum Tom. 2. pag. 1569.

Paulus I. Romanus, Papa ab A. 757. Maji 28. ad A. 767. Jun. 29. de quo Acta Sanctor. Tom. V. Junii 28. pag. 378. ſeq. Ejus *Epiſtolas XXXI.* ad Pipinum Regem edidit Franciſcus Du Cheſ-

Digitized by Google

Cheſne T. 3. rerum Francorum pag. 725. 760. Inde & argumenta earundem ex Baronio etiam obvia apud Sirmondum Tom. 2. Concilior. Galliæ pag. 61. atque in Conciliorum Tomis: ubi itidem Pauli Papæ *conſtitutum* de Eccleſia & Monaſteriis a ſe erectis, cum ſubſcriptionibus Epiſcoporum XXIII. & Presbyterorum Cardinalium XIX. ex eodem Baronio ad A. 761. & *Epiſtolæ octo* ad Pipinum etiam apud Sirmondum Tom. 2. Concil. Galliæ pag. 40. 45. 48. 50. 51. 53. 55. 58. atque una ad Carolum Carolomannum, Pipini filios p. 56. aliaque ad Francos univerſos p. 59. Præterea in Conciliorum tomis *Diploma* pro immunitate monaſterii S. Hilari Galiatenſis, ſub Ravennate Eccleſia poſiti. Adde ſis Lud. Jacobi Bibl. Pontificiam pag. 170.

Paulus II. Petrus Barbus, Venetus, Papa ab A. 1464. Auguſt. 30. ad A. 1471. Jul. 25. Ejus *Conſtitutio* de rebus Eccleſiæ non alienandis, & *Epiſtola ad Archiep. Lugdunenſem* de bulla excommunicationis in die Cœnæ Domini contra hæreticos & ſpeciatim *Georgium* de Pogiebart, Huſſitarum defenſorem obvia in Conciliorum tomis. *Epiſtola ad Epiſc. Leodienſem* de controverſiis cum Principatu & Civitate Leodienſi, in clariſſ. Lunigii Tom. 2. ſpicilegii Eccleſ. pag. 526. De aliis hujus Conſtitutionibus Eccleſiaſticis, Regulis Cancellariæ atque Epiſtolis, Lud. Jacobus pag. 170. * In cod. 292. MS. Felini extant Regulæ Cancellariæ editæ a *SS. Papa Paulo II.* an. Dom. 1464. Ind. XII. Ejus vitam ſcripſit Michael Caneſius, cujus *commentaria hiſtorica de geſtis Pauli II.* in cod. 5626. Bibliothecæ Vaticanæ extare monet P. Montfaucon Bibliothecæ MSS. pag. 122.

Paulus III. Alexander Farneſius, Romanus, Papa ab A. 1534. Octobr. 13. ad A. 1549. Novembr. 10. De hoc præter Lud. Jacobum & ab eo pag. 172. Bibl. Pontificiæ laudatos, Ludovicus Senſius Rom. 1543. 4.

Paulus IV. Jo. Petrus Caraſſa, Neapolitanus, Papa ab A. 1555. Mai. 23. ad A. 1559. Auguſt. 18. de quo præter Jo. Baptiſtam Caſtaldam Rom. 1615. 4. laudatoſque a Toppio pag. 237. Bibl. Neapolitanæ, Colomeſius in Italia Orientali pag. 95. Collectanea hiſtorica de vita Pauli IV. edita ab Antonio Caracciolo Colon. 1612. 4.

Paulus V. Camillus Borgheſius, Romanus, Papa ab A. 1605. Maji 16. ad A. 1621. Jan. 28. Vita ab Abrahamo Bzovio ſcripta editaque Rom. 1626. 4.

Paulus ſive ut ipſe præ modeſtia ſe appellat, *Paululus*, ſub extremum ſeculi undecimi: idem fortaſſe cum Paulo Berneriedenſi, ſcriptor librorum duorum *de vita S. Erhardi*, Epiſcopi poſt ſeculi ſeptimi medium Ratisbonenſis, ad Heilikam Abbatiſſam, quos vulgavit Bollandus in Actis Sanctor. Tom. 1. Januarii 8. pag. 535.

Paulus Æmilius Veronenſis, ſupra T. 1. pag. 26.

Paulus de Altavilla Monachus Caſinenſis, ſed junior quam ut hoc loco referatur, clarus circa A. 1580. de quo Placidus Romanus cap. 17. ſupplementi ad Petrum Diaconum, ubi virum Græcis, Hebraicis & Latinis litteris doctiſſimum, memoria tenacem, vivacem ingenio celebrat.

Paulus Anglicus Decretorum Doctor A. 1404. ſcripſit *ſpeculum aureum Papæ, ejus Curiæ, Prælatorum & aliorum Spiritualium ſuper plenitudine poteſtatis Papalis*, ſive Dialogum Petri & Pauli, diviſum in partes tres, inſolentiis & erroribus Romanæ Curiæ, Simoniaciſque abuſibus oppoſitum, qui exſtat in Goldaſti T. 2. Monarchiæ Imperii pag. 1527. 1558. & in Eduardi Brovvn appendice ad Orthuini Gratii faſciculum rerum expetendarum & fugiendarum. Lond. 1690. fol.

Paulus Aquilejenſis, infra, *Paulus Diaconus*.

Paulus Atavantius (a) Florentinus, Theologiæ & Juris Doctor Ord. Servorum

(a) Apud Jul. Nigrum vitioſe *Attaceanti*.

rum B. Mariæ, obiit Anno 1499. ætat. 73. (*a*) de quo Julius Niger, in hiſtoria ſcriptorum Florentinor. pag. 444. Ejus ſcripta: Commentarii in XII. Prophetas & Apocalypſin. *Theſaurus Concionatorius* ſive *Quadrageſimale prius*, editum Mediolani 1479. & *Quadrageſimale poſterius* ſive *Paulina* ad Antonium Alabanthem, Generalem Ordinis Servorum, cui operi auctor immortuus ipſumque imperfectum relictum eſt, in quo thema primo comprobat auctoritatibus Gentilium, Sanctorum Veteris Teſtamenti & Doctorum Novæ Legis: ſecundo confirmat rationibus, tertio exemplis. Dialogus *de origine & progreſſu Ordinis Servorum*, ad Petrum Medicen, Coſmi ſenioris filium. Vulgatus eſt Veter. Monu. Tom. IX. pag. 567. Confer Diarium eruditorum Italiæ Tom. XXVIII. pag. 107. ſeq. *Vita* Beatorum *Joachimi* Senenſis ad Chriſtophorum Ord. Servorum Generalem, edita in Actis Sanctor. Tom. 2. April. 16. p. 455. *nec non Franciſci Senenſis*, Ordin. Servor. ad Pium II. Ad eundem *Vita S. Catharinæ Senenſis*. Opuſculum *in laudem S. Philippi Benitii*, Ord. Servorum inſtauratoris. *Breviarium Decreti*, *Decretalium*, *Sexti & Clementinarum*. *Sermones de Sanctis*. Omitto quæ commentatus eſt Italice in Pſalmos ſeptem pœnitentiales & Orationem Dominicam, in Litanias, in Dantem item & Petrarcham: hiſtoriam & ac miracula ſanctiſſimæ imaginis Annunciatæ Florentinæ. Vide Attavantus.

Paulus ex Canonico Ratisbonenſi, exul ab Henrico IV. Imp. inde ab Anno 1120. *Bernfriedenſis* (*b*) ſive *Bernrietenſis* in diœceſi Auguſtana Canonicus Regularis ac Presbyter circa A. 1131. ſcripſit *vitam Gregorii VII.* & circa A. 1150. *Vitam B. Herlucæ* Virginis Boicæ. Utramque edidit Jacobus Gretſerus, una cum apologia pro Baronio contra Goldaſtum, Ingolſtad. 1610. 4. Utraque recuſa tomo ſexto Gretſeri operum. Vita Herlucæ etiam in Actis Sanctorum Tom. 2. April. 18. p. 552. & Vita Gregorii ſeptimi, T. VI. Maji 25. pag. 113.

Paulus Bonetus, vitioſe *Ponetus*, Narbonenſis Gallus Carmelita circa Annum 1410. præter *Conciones* ad populum ſcripſit *Viridarium Mundi* ſive de ortu, frugibus & floribus religioſæ ſuæ Heliadum (*c*) militiæ, hoc eſt Carmelitarum libros tres. Vide Alegrii paradiſum Carmelitici decoris pag. 327.

Paulus Burgenſis, ſive de *Burgo* inter Judæos antea dictus *Salomon Levi*, (*d*) inde lectione ſcriptorum Thomæ Aquinatis, prima ſecundæ qu. 93. 106. de Legibus & Legis novæ comparatione cum Veteri profeſſus ſe permotum ut cum filiis tribus A. 1390. Chriſto nomen daret, factus A. 1402. Carthaginenſis in Hiſpania, & ab A. 1415. *Burgenſis* Epiſcopus, & Archicancellarius (*e*) Regis Caſtellæ & Legionis, ſcripſit A. 1431. anno octogeſimo ſecundo ætatis *ſcrutinium Scripturarum*, ſive *Dialogum Sauli & Pauli* contra Judæos, diviſum partibus duabus: quarum prior diſtinctionibus X. & poſterior diſtinctionibus ſex diſpeſcitur, editum Mantuæ 1475. fol. deinde Romæ apud Uldaricum Gallum, nec non Pariſiis fol. ſine anni nota & Burgis 1591. 1596. fol. ex recenſione Chriſtophori Sanctotiſii, Burgenſis Auguſtiniani Vicarii Generalis, qui præludium diſſertationemque de origine hæreticorum, & vitam Pauli (*f*) præmiſit, in qua inter alia narrat multa millia Judæorum Maurorumque

que

(*a*) Al. 80.

(*b*) Vide Hundii metropolin Salisburg. Tom. 2. p. 102. ſeq.

(*c*) Ab Elia Propheta.

(*d*) Abarbanel ad Eſaiæ XXXIV. pag. 53. b.

(*e*) Trithem. cap. 760.

(*f*) De eodem conferendus Mariana XIX. 8. de rebus Hiſpan. Bzovius ad A. 1398. num. 12. Rev. Wolfius noſter Bibl. Hebr. Tom. 1. p. 912. 963. Tom. 3. pag. 897. ſeq. 950. Tom. 4. pag. 948. & ad Hiſpaniam Orientalem Colomeſii pag. 212. ſeq. Thomam de Pinedo ad Stephanum Byz pag. 363. ſeq. Nic. Antonii Bibl. veterem Hiſpan. X. 5. Tom. 2. pag. 157. ſeq. Miræum in auctario cap. 449. Hotnbeckium de convincendis Judæis pag. 8. &c.

que ab eo ad Chriſtum adducta eſſe, diemque ipſum obiiſſe A. 1435. 29. Aug. Ejuſdem Pauli ſunt compoſitæ A. 1429. ad filium ſuum Alphonſum *additiones ad Nicolai Lyræ* (*a*) *poſtillas in S. Scripturam*, de quibus ſicut & de *Matthiæ Doringii* replicis dictum ſupra pag. 194. In illis additionibus Paulus Talmudis placita non raro exagitat, Judæoſque oppugnat, ut ad Eſaiæ XXXIV. Zachariæ V. & paſſim alibi. Confer Rich. Simonis hiſt. Criticam Novi Teſtam. III. 33. pag. 483. ſeq. *Quæſtiones XII. de nomine Tetragrammato* deſumtæ ex additionibus ad cap. tertium Exodi, & recuſæ ad calcem libri Jo. Druſii de tetragrammato, cum ejuſdem ſcholiis, Franequ. 1604. 8. atque in Criticis ſacris Anglicanis, & in Hadriani Relandi decade exercitationum Philologicarum de vera pronunciatione Nominis *Jehova*, Trajecti ad Rhen. 1707. 8. pag. 121. De ejuſdem *diſputatione cum Boneto, ben Goren Judæo*, mentio apud laudatum Wolfium Tom. 3. Bibl. Hebr. pag. 950.

Paulus de Carthagena, idem cum ſuperiore. Ejus filii tres, 1. *Alfonſus* ex Decano Segobienſi Epiſcopus & ipſe Burgenſis, ſucceſſor Patris, cujus *anacephalæoſin de Regibus Hiſpaniæ* laudat Mariana. 2. *Gonſalvus*, Epiſcopus Placentinus & 3. *Alvarus Garſius* ſcriptor commentariorum de rebus a Joanne II. Caſtellæ Rege geſtis. Vide Miræi auctarium cap. 449. ex Marianæ XIX. 8. de rebus Hiſp.

Paulus de Caſtro oppido Faliſcorum, JCtus celebris, qui Senis, Florentiæ & Paravii docuit, obiitque diem non ante A. 1438. (*b*) Trithemius cap. 768. præter *Commentarios* ad Inſtituta, Digeſta & Codicis Juſtinianei libros IX. ejus *Conſilia* celebrat, ex quibus 418. apud Bzovium ad A. 1407. pag. 266. ſeq. *Avenionicæ prælectiones in titulos quam plures* memorantur a Nic. Comneno, qui de hoc Paulo conſulendus Tom. 1. hiſt. Gymnaſii Patavini pag. 213. 214.

Paulus Diaconus Neapolitanæ Eccleſiæ teſte Sigeberto cap. 69. tranſtulit de Græco in Latinum *vitam S. Mariæ Ægyptiacæ*, ſive qualiter ſua pœnitendo peccata in eremo curſum expleret vitæ. Verſio illa exſtat apud Surium 9. April. præmiſſam habens hanc Epiſtolam:

Domino glorioſiſſimo ac præſtantiſſimo regi Carolo. (*c*)

Sciens glorioſiſſimam majeſtatem veſtram tam Divinis eloquiis, quamque ſanctorum præcedentium exemplis valde delectari, cum jam dudum libellum converſionis Mariæ Ægyptiacæ cum tomulo de cujuſdam Vicedomini (*d*) pœnitentia, *domino meo obtulerim: quia ille ipſe caſu quodam deperiit, nunc interim juſſui veſtro in eodem reſtaurando devotus obedivi. Obſequii quoque & devotionis meæ fuit, ut non ſimplicem tantum memoratæ rei textum exhiberem, ſed & alia quæſitu digna ſuperadjicerem, de venerandis ſcilicet Conſtitutis & Geſtis Præſulum Romanæ Eccleſiæ: quorum ſanctionibus quam reverenter Eccleſia utatur, majeſtas veſtra optime novit. Hoc autem brevitatis Compendium ſervus veſter ideo ſumpſit, ut ſerenitas veſtra, quam Reipubl. faſcibus valde oneratam attendo, cui ſparſim diverſa non vacat percurrere ſcriptorum volumina, quaſdam conſuetudines Eccleſiaſticas in brevi, quaſi in quodam Enchiridio incluſas tenere poſſit: Et quia ſecundum regalem induſtriam, ſtudium domini mei in hoc fervere didici, ut facta dictave veſtra juxta authoritatem irrefra-*

(*a*) *Unſchuldige Nachrichten* A. 1720. pag. 378. ſeq. 549. ſeq.

(*b*) Alii A. 1420. 1435. 1437. alii 1457.

(*c*) Voſſius Carolum Magnum intelligit, Henſchenius Tom. 1. Act. Sanctor. Febr. pag. 482. veriſimilius Carolum Calvum.

(*d*) Theophili pœnitentis, Vicedomini Adanæ in Cilicia, quam narrationem ex Græco *Eutychiani* a Paulo Diacono Neapoleos Latine verſam ex tribus MSS. edidit Henſchenius Tom. 1. Febr. IV. pag. 483.

gabilem dirigere , & quid erga cultum Divinum tenendum , quidve rejiciendum ſit , ſolicite diſquirere & perſcrutari , elucubrationis ſit aſſiduæ : qualiter ejus Divinitatis ope muniti , proſperis ſucceſſibus ad omnia currere mereamini .

Græca quæ Sophronio Hieroſol. ab aliis tribuuntur, alteri ſcriptori adſcribuntur a Papebrochio , qui edidit ad calcem Act. Sanctor. Tom. 1. April. 2. pag. XIII. & omiſſa Pauli verſione aliam Latinam interpretationem in eodem tomo pag. *96.* & metricam *Hildeberti* Cenomanenſis metaphraſin pag. 83. exhibet . Anglice ex Gallico Arnaldi Andillii prodiit ſeparatim Lond. 1726. Sophronium præferens auctorem . Mariæ illius obitum Papebrochius ad A. 421. revocat .

Paulus Winfridus, Warnefridi F. Forojulienſis ſive Aquilejenſis Patriarchii *Diaconus*, Deſiderii, ultimi Langobardorum Regis notarius ſive Cancellarius, & poſt eum a Carolo M. A. 774. captum, captivus & ipſe, inde ob fidem atque amorem conſtantem erga Deſiderium inviſus & exul , mox Monachus Caſſinenſis & propter ingenium atque doctrinam Carolo M. etiam dilectus & honoratus, ut carmina Caroli ad Paulum ſervata a Leone Oſtienſe lib. 1. Chronici Caſinenſis, cap. 15. & ſupra Tom. 1. pag. 345. ſeq. obvia ſatis ſuperque teſtantur . De hoc Paulo præter Leonem conſulendus Petrus Diaconus libro de Viris illuſtribus Caſinenſibus cap. 8. eruditis Jo. Baptiſtæ Mari notis illuſtratus, atque e recentioribus Dan. Gvil. Mollerus diſſ. de Paulo Diacono, Altdorf. 1686. 4. Jo. Hubnerus noſter Centuria ſecunda Bibl. Hiſtoricæ Hamb. pag. *63.* ſeq. ut tanquam notiores Voſſium, Labbeum Tom. 2. p. 170. & 778. ſeq. Caveum alioſque prætercam . Scripta Pauli ſunt: *Epitoma librorum XX.* Verrii Flacci, nobilis veteris Grammatici (*a*) *de verborum ſignificatione , a Sexto Pompejo Feſto* jam in breviorem formam redactorum . Hanc epitomam Carolo M. dicavit præmiſſa Epiſtola, cujus hæc eſt inſcriptio: *Largitatis munere, ſapientia potentiaque præſulgido Domino Regi Carolo, Regum ſublimiſſimo, Paulus ultimus ſervulus*. De editionibus hujus epitomes , reliquiarumque Feſti & Verrii, non repetere eſt animus quæ dixi lib. IV. Bibl. Latinæ cap. *6.* Anonymus Mellicenſis de S. E. cap. *67.* *Paulus Vir doctus ſcribit inter alia librum utiliſſimum , qui inſcribitur de ſignificatione verborum .*

Magnam quoque ſui partem (*b*) *Hiſtoria Miſcella* huic Paulo debet. Nam priores undecim libri ſunt iidem ac decem libri *Eutropii* , niſi quod aliqua ſubinde de ſuo Paulus addat : Eutropium exinde continuat Paulus , cujus ſunt libri quinque ſequentes, a tempore Juliani Apoſtatæ uſque ad tempora primi Juſtiniani . (*c*) Cæteri , nempe decimus ſeptimus & qui conſequuntur a *Landulpho* Sagace additi ſunt, potiſſimum ex Theophane, ſive ex *Anaſtaſio Bibliothecario* qui Theophanem ex Græco Latine vertit . De Hiſtoriæ Miſcellæ editionibus , quæ ex Caniſii recenſione etiam exſtat T. XIII. Bibl. Patrum Lugd. pag. 201. ſeq. dixi in Bibl. Latina lib. III. cap. *9.* & de Landulpho atque Anaſtaſio ſupra, ſuo loco .

Homiliarius (*d*) præter rem *Alcuino* (*e*) adſcriptus a nonnullis, Paulo (*f*) tri-

(*a*) Sveton. de Grammaticis cap. 17. ubi eum Auguſti nepotibus præceptorem electum fuiſſe indicat.

(*b*) Miræus ad Sigebert. cap. 80. de S. E.

(*c*) Leo Oſtienſis lib. 1. cap. 15. ubi *duo* pro quinque libellis Paulo tribuuntur.

(*d*) Vide Cangium in hac voce.

(*e*) Ut in verſione Hiſpanica quæ lucem vidit Valentiæ 1552. fol. *Homiliario recopilado por Alcuino*.

(*f*) Sigebertus Gemblacenſis, in Chronico nec non Albericus , trium fontium Monachus ad A. C. 807. pag. 152. Tom. 2. acceſſion. hiſtoricarum illuſtris Leibnitii : *Karolus Imperator per manus Pauli Diaconi decerpens optima quæque de ſcriptis Catholicorum Patrum, lectiones unicuique feſtivitati convenientes per circulum anni in Eccleſia legendas compilari fecit*. Florus, Diaconus Lugdunenſis in librum homiliarum totius anni ex diverſorum Patrum tractatibus ordinatum : in theſauro anecdo-

tribuendum opus ex probatorum Eccleſiæ Doctorum lucubrationibus juſſu Caroli M. in Eccleſiarum uſus ſelectas complexum homilias in Evangelia Dominicalia atque anniverſaria; Tulit ætatem viditque lucem variis in locis ut Spiræ 1482. Baſileæ 1493. 1505. Col. 1517. 1525. 1530. 1539. Lugd. 1520. 1525. Pariſ. 1537. 1569. fol. Neque diverſum opus puto quod in Bibliotheca Antiſſiodorenſi inveniſſe ſe referunt doctiſſimi ſcriptores itinerarii litterarii, Gallice A. 1717. 4. vulgati, Edmundus Martene & Urſinus Durandus pag. 56. licet enim *Ebrardi* nomen Codex ille Manuſcr. homiliarii Patrum, Caroli Magni juſſu digeſti præferat, tamen librarii illum potius, quam collectoris eſſe crediderim.

Obtulit hunc librum Domino, Germane, Tibique
Ebrardus *ſupplex, ſupplicis eſto memor.*
Auferet hoc nullus, cujus præcordia Chriſtus
Poſſidet, iratum ne patiatur eum.
Quin etiam fratris munus votumque probando
Inſiſtet parili quicquid amore valet.
Nam petit in cœtu fratrum ſolenniter illum
Ad laudem Domini nocte dieque legi.

Nomina eorum quorum homiliæ in hac συναγωγῇ leguntur, hæc ſunt:

Alcuinus, cujus libri tres de fide exſtant pag. 118. ſeq edit. Baſil. ſeparatim etiam excuſi deinde Francof. 1555. & inter Opera.

Ambroſius, ſæpius.

Anſelmus Tom. 2. pag. 36. b.

Auguſtinus ſæpius.

Joannes Chryſoſtomus.

Fulgentius Carthag. pag. 21. b. T. 2. pag. 53. b. 67.

Gregorius Magnus, ſæpius.

Haymo pag. 31. b. T. 2. pag. 43. b. 68. b. 73. b.

Henricus (*a*) pag. 20. b. 57. b. 126. b. 133. b. 140. b. 142. b. 145. 147. b. 152. 160. b. 163. b. Tom. 2. pag. 21. b.

Hieronymus, ſæpius.

Hilarius Tom. 2. pag. 60.

Joannes Chryſoſtomus, ſæpius.

Iſidorus pag. 17. b.

Leo magnus, ſæpius.

Maximus, ſæpius.

S. Severianus Gabalenſis. pag. 27.

Jo. Mabillonius lib. 1. de re diplomatica capite XI. §. 15. *In ſcribendis diplomatibus, tum libris, poſt auream ætatem, qui ſingula vocabula ſingulis punctis diſtinguebant, nulla fere verborum diſtinctio a notariis facta eſt uſque* ad Carolum Magnum, *qui procurante* Alcuino (*b*) *punctorum diſtinctiones vel ſubdiſtinctiones reſtituit. Hoc in negotio Princeps piiſſimus adhibuit* Paulum Warnefridi *&* Alcuinum, *Diaconos peritiſſimos, in quibus ille* homilias per annum legi ſolitas, *&* aliquot Auguſtini Epiſtolas; *hic vero* librum qui *Comes* appellatur, *interpunctionibus illuſtrarunt. Interpunctionum tamen ille uſus ſerius in diplomatibus obtinuit* &c.

Per cola diſtinguant proprios & commata verſus,
Et punctos ponant ordine quoſque ſuo.

Hiſtoria Winilorum (al. Vinnulorum) qui poſtea dicti ſunt *Longobardi*, uſque ad excidium illius regni A. 773. opus

 exi-

dotorum Edmundi Martene & Urſini Durand Tom. V. pag. 612.

O prudens lector, vitæ cui cura perennis,
Perlege præſentem ſtudioſe pectore librum &c.

Plura de hoc opere & veteri Theotiſca ejus verſione V. C. Jo. Henricus a Seelen in ſelectis litterar. pag. 252. ſeq. Jo. Dav. Kœler de Bibliotheca Caroli M. Altdorf. 1727. 4. §. 6. Simile opus in lectiones Epiſtolicas diebus Dominicis & feſtis in Eccleſia receptas ex antiquis Eccleſiæ Doctoribus collegit ediditque *Laur. Surius* Colon. 1596. fol.

(*a*) Hic eſt *Ericus* Autiſſiodorienſis qui vitam S. Germani Antiſſiodorenſis ad Carolum Calvum ſcripſit metrico ſtylo ſex libellis intra A. C. 875. & 877. cujus homilias poſt Pauli Diaconi tempora oportet inſertas eſſe, ſicut Haymonis quoque, cujus & Lupi Ferrarienſis diſcipulus iſte Ericus fuit. Vide Carolum le Cointe ad A. C. 839. n. XIX. Tom. 8. Annal. Francor. pag. 586. & Acta Sanctor. Tom. quarto Junii 25. pag. 829. ſeq.

(*b*) Alcuinus Epiſt. 15.

Digitized by Google

eximium libris VI. poſt editiones veteres, Aſcenſianam, Auguſtanam Anni 1515. cum Jornande, & Baſileenſem Sigiſmundi Gelenii A. 1532. cum Svetonio & aliis in lucem datas, ſingulari ſtudio recenſitum a *Bonav. Vulcanio* cum Jornande & aliis rerum Gothicarum ſcriptoribus (*a*) Lugd. Bat. 1597. 1618. 8. tum ab *Hugone Grotio* (*b*) Amſt. 1655. 8. & a *Jano Grutero* in ſcriptoribus Latinis hiſtoriæ Auguſtæ minoribus, Hanov. 1611. fol. Circa idem tempus *Fridericus Lindenbrogius* Pauli libros hoſce ad Manuſcriptos Codices recognitos etiam notis illuſtravit, addito ſupplemento inſigni capitum poſtremorum libri ſexti, LIX. LX. LXI. quod deinde in Freheri ſcriptoribus Francicis ex Manuſcr. Palatino & in Bibliotheca Patrum edit. Lugd. Tom. XIII. in qua pag. 161. illi libri exſtant pag. 332. recuſum legitur. Præclara editio Lindenbrogiana lucem vidit Hamburgi 1611. 4. hoc titulo: *Diverſarum Gentium hiſtoriæ antiquæ ſcriptores tres*, *Jornandes* Epiſcopus *de regnorum ac temporum ſucceſſionibus*. Ejuſdem *hiſtoria de origine Gothorum: Iſidorus* Hiſpalenſis de *Gothis*, *Wandalis & Svevis*. Ejuſdem *Chronicon Regum Wiſigothorum*. *Pauli* Warnefridi F. Diaconi de *geſtis Longobardorum libri VI.* Denique hoſce Pauli libros cum variis lectionibus Codicum Ambroſiani & Modoitienſis, & notis clariſſimi Viri *Horatii Blanci* exhibuit laudatiſſimus Muratorius Tom. 1. theſauri ſcriptorum Italiæ pag. 395. Mediolan. 1723. fol. De *Erchemberto* Hiſtoriæ Pauli continuatore dictum ſupra Tom. 2. pag. 104.

Vita S. Gregorii I. Papæ, libris IV. laudata Sigeberto, atque edita a Jo. Mabillonio Sec. 1. Benedictin. pag. 385. atque inde in noviſſima Operum S. Gregorii editione tomo IV. Pariſ. 1706. fol. ut dixi ſupra Tom. 3. pag. 83. 88. Vide & laudati Mabillonii Analecta edit. novæ pag. 498. ſeq. Meminit Paulus ipſe lib. 3. de geſtis Longobardorum c. 24.

Libellus de numero ſive ordine *Epiſcoporum* qui ſibi ab ipſo prædicationis exordio in Civitate *Metenſi* ſucceſſerunt uſque ad A. 777. flagitante ſcriptus *Angilramno* Epiſcopo. Exſtat in Freheri Corpore hiſtoriæ Francicæ pag. 171. & in Bibl. Patrum edit. Lugd. Tom. 13. pag. 329. & noviſſime in Auguſtini Calmeti hiſtoria Civili & Eccleſiaſtica Lotharingiæ, edita Gallice Nanceiis 1728. fol. Ex hoc libello fragmentum *de Caroli M. majoribus & liberis*, in Andreæ du Cheſne Tom. 2. ſcriptorum de rebus Francorum pag. 201. & *de Beato Arnulfo*, Pappoli ſucceſſore, in Petri Pithœi duodecim ſcriptoribus pag. 288. Meminit Paulus ipſe VI. 16. de geſtis Longobardor. & Sigebertus cap. 80. qui *geſta Pontificum Metenſium* appellat. Ex hoc libello petitum *Epitaphium Arigiſi* (al. Anchiſi) Principis Beneventi, obvium in Peregrini hiſtoria Principum Longobardorum, apud celeb. Muratorium Tom. 1. theſauri ſcriptorum Italiæ pag. 395. & *Epitaphium S. Hildegardis* Tom. 3. Act. Sanctor. Aprilis pag. 789. quod *Alcuino* Baronius præter rem tribuerat.

Miracula S. Arnulphi, qui primo Major domus Regis Francorum, poſtea Metenſium Epiſcopus, eremiticam vitam, notante Sigeberto expetiit, diemque obiit A. 632. Edita tomo tertio Operum *Bedæ* Venerabilis, ut dixi Tom. 1. pag. 153. & deinde Paulo auctori vindicata a Surio 24. Auguſti. Meminit Paulus ipſe VI. 15. hiſtor. Longobard.

Martyrium S. Cypriani Carthaginienſis, editum in Cypriano Jacobi Pamelii, in Oxonienſi autem Joannis Felli, aliiſque editionibus, & in Ruinarti Actis ſelectis Martyrium omiſſum: Tillemontio (*c*) etiam judice, juniori Pau-

(*a*) Confer ſi placet quæ in Bibliotheca Latina lib. 3. cap. 17.

(*b*) Illuſtris Sparvenfeldius teſte Leibnitio in Leibnitianis pag. 167. edere voluit Criſes exterorum de Gothis, velut ſupplementum ſylloges Grotianæ.

(*c*) Tom. IV. memoriar. H. E. pag. 638. edit. Pariſ.

Paulo, qui tempore Caroli Calvi ſcripſerit, tribuendum videtur.

Vitæ S. Benedicti qui A. 543. & *S. Mauri* qui A. 584. *S. Scholaſticæ Virginis*, S. Benedicti ſororis, quæ circa A. 542. obiit, prodierunt Romæ 1590. 4. in parte tertia poëmatum T. Proſperi Martinengi, & apud Mabillonium ſeculo I. Benedictin. Sed in Actis Sanctor. Tom. 3. Martii 21. pag. 275. & Tom. 1. Januar. 15. pag. 1039. & Tom. 2. Februar. 10. pag. 393. omiſſas illas eſſe video. *Veracem & inſignem hiſtoriographum* res S. Benedicti narrantem vocat Leo Oſtienſis II. 44. Verſus autem elegi reciproci de S. Benedicti miraculis, in quibus prius hemiſtichium hexametri, poſteriore hemiſtichio pentametri repetitur, eidem Leoni lib. 1. cap. 15. memorati, quorum initium: *Ordiar unde tuos ſacer o Benedicte triumphos*, exſtant in Pauli lib. 1. de geſtis Longobardor. cap. 26. & in Aimoini ſermone de S. Benedicto in Bibl. Floriacenſi pag. 284. Verſus ſimiles reciproci *in S. Scholaſticam* apud Arnoldum Wion libro tertio ligni Vitæ ad 10. Februar. Tom. 2. pag. 47. incipiunt: *O Benedicta ſoror Benedicti nomine Chriſti, eximiique patris o benedicta ſoror*. In hoc carmine teſtatur Paulus ſe heroico etiam carmine ejuſdem Virginis laudes ceciniſſe:

Verſibus heroicis alias, caſtiſſima, laudes
Scripſimus ecce tibi verſibus heroicis.

Minus veriſimilis ſententia Baronii, qui *S. Berthario* tribuit: nec *Bedam* auctorem mihi perſuaſerim, quamlibet in Bedæ operibus, diſtichis octo etiam auctiora leguntur tomo VII. pag. 350. ſeq.

Ex Epiſtolis ejus pluribus *Epiſtola de Regula S. Benedicti, ad Carolum M.* (*a*) ſcripta nomine *Theodamari*, Abbatis Caſinenſis exſtat apud Angelum a Nuce, in notis ad Leonis Oſtienſis lib. 7. cap. 12. Idem Angelus teſtatur, ſub Pauli nomine legiſſe ſe *expoſitionem Regulæ S. Benedicti*, quam tamen ejus eſſe negat: quamquam expoſitam a Paulo illam regulam fuiſſe teſtatur Leo lib. 1. cap. 15. & *Ruthardo* Monacho, Rabani ac Strabi auditori, tribuere maluit Hugo Menardus.

Epitaphium in Venantium Fortunatum exſtat lib. 2. de geſtis Longobardorum cap. 23.

Sermo de aſſumtione S. Mariæ, in Edmundi Martene Tom. IX. veterum monumentorum pag. 266.

Hymnus in S. Joannem Baptiſtam, qui incipit: *Ut queant laxis*, in Breviario Romano 24. Junii, & paſſim alibi.

Univerſas fere *annalis computi lectiunculas* rhythmice compoſuiſſe, legas apud Leonem Oſtienſem lib. 1. cap. 15. ſive ut eſt apud Petrum Diaconum cap. 8. de illuſtribus Caſinenſibus: *univerſas lectiunculas a principio Mundi uſque ad ſuam ætatem, una cum annali computo rhythmice compoſuiſſe*.

Addit Petrus, ſcriptos fuiſſe ab eo verſus *ad Carolum Imperatorem, & ad Arichem Beneventanum Principem*, generum Deſiderii Regis Longobardorum ultimi. Hi ad Arichem exſtant in Camilli Peregrini hiſtoria Principum Longobardorum, Neap. 1643. 4. pag. 235.

Ex *homiliis* ejus *quinquaginta* eidem Petro memoratis, nonnulli teſte Jo. Baptiſta Maro Manuſcripti in Bibl. Medicea & Caſinenſi. Unus etiam typis exſcriptus inter Opuſcula SS. aliquor Patrum Lugd. 1615. pag. 450. in illud Matth. XVIII. 23. *Simile eſt regnum Cœlorum homini Regi*. Incip. *præſens S. Evangelii lectio*.

Syllogen chronologicam cum quadam hiſtoriola ſub titulo *ignoti Caſinenſis* ab A. 840. ad 875. edita a Camillo Peregrino in hiſtoria Principum Longobar-

(*a*) Fragmenta Epiſtolarum ad Carolum M. quæ edidit Baluzius Tom. 1. Miſc. pag. 362. ſeq. non Pauli Diaconi ſunt, ſed *Paulini Aquilejenſis Epiſcopi*. Itaque hoc in præſtantiſſimi Cavei hiſtoria litteraria emendandum. Neque Pauli verſus de miraculis S. Benedicti, de quorum editionibus ſupra, ſunt; deperditis adſcribendi.

bardorum, & recuſa tomo ſecundo theſauri Muratoriani, & Burmanniani nono, ad Paulum auctorem nonnulli referunt.

Librum *de geſtis Epiſcoporum Papienſium*, quem ſe vidiſſe teſtatus eſt Galeſinius, nemo adhuc in lucem protulit.

Hymnus de paſſione S. Mercurii cujus Martyris memoria 25. Nov. recolitur, editus a Petro Piperno, Beneventano lib. V. de effectibus Magicis cap. 20. Neapoli 1647. 4. Alterum *de translatione corporis S. Mercurii Beneventum*, ſive nullum reperit, ſive repertum omiſit.

Hymnus in feſto aſſumtæ S. Virginis 15. Auguſti, qui incipit: *Quis poſſit amplo famine præpotens*, in breviario Beneventano.

Vita S. Mauri verſibus reciprocis, quorum initium:

Dux, via, vita tuis, decus & laus, gloria, virtus,
Jeſu Lux Lucis, Dux, via, vita tuis.

Vide Jo. Baptiſtæ Mari notas ad Petrum Diaconum pag. 168. qui *aliqua inſuper*, inquit, *fragmenta Manuſcripta ſub nomine Pauli Diaconi, mutila tamen & hiulca nos cuſtodimus, videlicet* vitam Germani, ſanctiſſimi Conſtantinopol. Patriarchæ. *Orationem* in tranſitu Petri Damiani, de dimittendo Epiſcopatu, *in qua fit mentio de S. Arnulpho, Menſi Epiſcopo*. Vitam S. Petri Damaſceni Epiſcopi, *nec non alterius* Petri *pariter* Martyris.

Teſte Petro Diacono cap. 9. *Hildericus ejuſdem Pauli auditor de origine præceptoris ſui, vita, inſtitutione, doctrina, religione, habitu luculentiſſimos verſus compoſuit*. Hoc ipſum eſt quod e Bibl. Caſinenſi ſub titulo *Epitaphii*, laudatus Marus notis ad cap. 8. edidit. Conſtat verſibus XLI. hoc initio:

Perſpicua clarum nimium tua fama per ævum.

* *Paulus Diaconus* Præter ſermonem de Aſſumptione S. M. dedit etiam homiliam in illud: *Intravit Jeſus in quoddam caſtellum*; quam junctim cum ſermone de Aſſumptione edidit P. Martene Vet. Mon. tom. IX. pag. 270.

Verſus ſeu epitaphium ab Ailderico Paulo huic poſitum, ex MS. codice Caſinenſi multo emendatius quam a Miræo factum ſit, edidit P. Gattula Hiſt. Caſin. tom. I. par. I. pag. 26. En ejus initium.

Perſpicua clarum nimium cum (*tua* Miræus) *fama per orbem*.

D. Abbas le Beuf in Diſſert. *ſur l' Hiſtoire Eccleſiaſt. & Civile de Paris* Tom. I. pag. 411. &c. verſus nonnullos Pauli hujus vulgavit, nempe pag. 411. carmen hexametron ad Petrum Piſanum Caroli Magni in Grammatica doctorem. Incipit: *Candide Lumbifido*. Pag. 412. *Verſus Pauli miſſi ad Regem*. Incipit: *Cinthius occiduas* &c. pag. 414. extat ſupplex libellus carmine expreſſus Pauli ad Carolum libertatem pro fratre ſuo in bello capto, & ſeptemnio captivo implorantis. Tum ſequitur ejuſdem Pauli epiſtola ad Theudemarum Abbatem Caſinenſem, qua ardenti ſe teneri deſiderio ſignificat ab aula ſeſe expediendi, & Caſinenſi cœtui ſeſe conjungendi.

Paulus Diaconus *Emeritenſis* in Hiſpania, ſeculo ſeptimo, a Paulo Emeritenſi Epiſcopo, quem ipſe cap. IV. celebrat, diverſus, ſcripſit librum *de vita & miraculis Patrum Emeritenſium*, editum a Barnaba Moreno de Vargas, Madrit. 1633. 4. & cum notis Thomæ Tamajo de Vargas, Antvverp. 1638. 4. Vide auctarium Miræi cap. 174. & Nic. Antonium Bibl. veteris Hiſpan. V. 5. T. 1. pag. 277. ſeq. Etiam *Confeſſionem Catholicam* hujus Pauli Ambroſius Morales memorat. Eaſdem Epiſcoporum Emeritenſium res geſtas Franciſcus Bivarius, non una ſerie tamen, ſed per partes inſeruit notis ſuis in Chronicon pſeudo-Maximi, Madrit. 1651. fol. pag. 515. 521. 532. 534. pag. 585. 590. pag. 645. ſeq. 653. pag. 661. 664. 668. 711. 713. Ex iiſdem geſtis repetita *Vita S. Renovati*, Epiſcopi Emeritenſis in Actis Sanctor. Tom. 3. Martii 31. pag. 908. &

& *Fidelis*, Epiſcopi Emeritenſis *Vita* in Actis Tom. 1. Februarii 7. pag. 64.

Pauli Emeſeni Epiſcopi, qui Concilio Epheſino A. 431. interfuit, *Epiſtola ad Anatolium* Militiæ præfectum exſtat ex Latina veteri verſione inter Epiſtolas Epheſinas a Chriſtiano Lupo & Jo. Garnerio editas num. CVII. Nam Paulus quidem Græce ſcripſit, cujus libellus de Fide, & homiliæ duæ quas Alexandriæ habuit, obviæ ſunt in parte quarta Actor. Concilii Epheſini.

Paulus (in quibuſdam Codicibus Gennadii cap. 31. *Paulinus*, ſed in aliis atque apud Honorium II. 31. *Paulus*) *Epiſcopus*, ſcripſit *de pœnitentia* libellum, *in quo dedit legem pœnitentibus, ita debere dolere de peccatis, ne ſupra menſuram triſtitiæ, immenſitate deſperationis mergantur*.

Paulus Florentinus, cujus Quadrageſimale de reditu peccatoris ad *Deum* prodiit Mediolani 1479. & ad quem Marſilii Ficini Epiſtola libro decimo: Vide ſupra, *Paulus Attavantius*.

Paulus Florus quo uſus Cuſpinianus. De eo ſupra Tom. 2. pag. 172. ex Nic. Alemanno ad Procopii anecdota.

Paulus Genuenſis Ligur, Monachus Caſinenſis ab infantia privatus oculorum lumine, Grammaticus tamen, Philoſophus & Theologus circa A. 1100. inſignis, ita ut alter Didymus haberetur teſte Petro Diacono cap. 36. de illuſtribus Caſinenſibus. Scriptor plurimarum lucubrationum, ut Commentariorum *in Eſaiam*, *Hieremiam* & *reliquos Prophetas*, in *Pſalterium*, *in Matthæum*, *Marcum*, *Lucam*, *Joannem*, *Epiſtolas Pauli* & *Apocalypſin*. His accedit *de altercatione Græcorum & Romanorum*, Conſtantinopoli facta ſub Alexio Comneno. *Vita S. Ebizonis* ſive *Gebizonis*, Colonia oriundi, Monachi Caſinenſis ſub Deſiderio Abbate. * Præter hæc omnia opera, quæ Paulo huic aſſignat Petrus Caſſinenſis ſcripſit etiam *expoſitionem in canticum*, ut ex Joanne Signenſi Epiſcopo in vita S. Berardi diſcimus. *Vitam S. Gebizonis* ex Regeſto MS. S. Placidi circa an. 1140. exarato edidit P. Gattula in hiſtoria Abbatiæ Caſſinenſis tom. 1. pag. 174. eamdemque ad verbum affert Petrus Diaconus in libello de ortu & vita Caſſinenſium.

Paulus Gerardus, Florentinus, Mathematicus medio ſæculo XIV. ſcriptor libri de arte calculandi, qui Manuſcr. fuit Florentiæ in Bibl. Gaddiana. Non diverſus, ut mihi videtur a *Paulo Geometra*, cujus hoc Epitaphium Florentiæ in Eccleſia SS. Trinitatis:

Qui numeros omnes terræque mariſque profundi
Per longos tractus dudum, ſedemque Tonantis
Signa poli, Soliſque vias, Lunæque reflexus,
Stellarum curſus & fixos ætheris ignes
Et quicquid Natura potens conceſſerit aſtris,
Volverat ingenio vivens, hoc marmore tectus
Æternum recubat Paulus Geometra ſepultus.
Fama tenet clarum nomen, longumque tenebit,
Ac civem ſumſiſſe ſuum teſtatur Olympus.

Vide Julii Nigri hiſtoriam ſcriptor. Florentinor. p. 446. ſeq.

Paulus Grammaticus, ſupra, *Paulus Genuenſis*.

Paulus Gualduccius de Pilaſtris Florentinus Ord. Præd. A. 1311. Vicarius Generalis, inde A. 1313. Patriarcha Gradenſis, & eodem anno haud diu poſt defunctus. Vide Ughellum Tom. V. Italiæ ſacræ p. 1146. Jacobum Quetif de ſcriptoribus Dominicanis Tom. 1. pag. 521. & Julium Nigrum in hiſt. ſcriptorum Florentin. pag. 447. Scripta ejus memorantur: Annotationes *in Novum Teſtamentum*, & Commentaria *in philoſophiam Ariſtotelis*.

Paulus de Heredia, Hiſpanus, ex Judæo Chriſtianus, circa A. 1464. ad A. 1485. vixit in Italia, ſcripſitque editum in Italia librum de myſteriis fidei,

Digitized by Google

dei, atque R. Nechaniæ ben Kana Epiſtolam ſecretorum cum ſcholiis ſuis edidit. Meminit Geſnerus in Bibl. & Colomeſius in Hiſpania Orientali p. 217. Nic. Antonius in Bibl. Hiſpan. &c. Conſulendus inprimis venerandus noſter Wolfius Biblioth. Hebrææ Tom. 1. pag. 964. & Tom. 3. pag. 824. 825.

Hieronymus Paulus, ſupra Tom. 4. pag. 251.

Paulus JCtus, infra *Paulus de Peruſio*, *Paulus de Caſtro* & *Paulus de Liazariis*.

Paulus Interpres A. 1051. legatorum Eccleſiæ Romanæ ad Græcos, qui ſcripta *Humberti* Cardinalis (de quibus ſupra Tom. 3. pag. 306.) Græce tranſtulit. Vide Sigebertum cap. 151. de S. E.

Paulus Judæus, Fuldenſis Monachus *vitam S. Erhardi* Ratisbonenſis (Seculo VIII.) Epiſcopi: ſed & *de Converſione S. Pauli Apoſtoli* compoſuit proſam, quam vulgo dicunt ſequentiam, cujus hoc eſt exordium: *dixit Dominus ex Baſan*. Hæc de illo Anonymus Mellicenſis cap. 64. De S. Erhardi vita dixi ſupra in *Paululo*; idem enim eſt, qui per modeſtiam *Paululum* ſe pro *Paulo* nuncupavit.

Paulus Langius. Supra Tom. 4. pag. 242.

Paulus de Liazariis (*Leazariis*, *Lyazariis*) JCtus, Joannis Andreæ Bononienſis auditor & Joannis Calderini condiſcipulus, claruit circa A. 1340. Ejus commentarium ſuper Clementinis laudat Trithemius cap. 584. Alia ejuſdem Geſnerus in Bibl. * Pauli hujus conſilia quædam ſervantur in MS. codice 372. Bibliothecæ Felini; commentarii ejus in Decretales prodierunt Venetiis 1496.

Paulus e Liguria. Supra, *Paulus Genuenſis*.

Paulus Lulmas ſive *Lulmius*, (*Ulmius*, *Lumeus*) Bergomenſis, ex Profeſſore Canonum & Canonico Bergomenſi Auguſtinianus Prior Dertonenſis, Brixienſis, Bergomenſis, Alexandrinus, Januenſis & Romæ Conventus S. Mariæ de populo, & poſtea Vicarius Generalis Congregationis Lombardicæ, defunctus Cremonæ Anno 1484. de quo præter Voſſium pag. 601. conſules Philippum Elſium in Encomiaſtico Auguſtiniano pag. 552. ſeq. Donatum Calvum, in ſcena litterata ſcriptorum Bergomenſium pag. 431. & in memoriis hiſtorici Ordinis Auguſtiniani pag. 99. Dominicum Antonium Gandolfium in diſſ. hiſtorica de ducentis ſcriptoribus Auguſtinianis pag. 285. & diarium eruditorum Italiæ Tom. XVI. p. 471. ſeq. Scripta ejus hæc commemorari video:

De ſpirituali adſcenſu in Deum, L. 1.

De laudibus præſentis vitæ, L. 1.

De norma, & *regula Pœnitentium*, L. 1.

Spirituale Viridarium Sponſarum Chriſti, L. 1.

De floribus Eremiticis, L. 1.

De vita, & *miraculis B. Mariæ de Genua*, L. 1.

De vita, & *miraculis B. Mariæ de Albericis e Como*, L. 1. Rom. 1484. & in Actis Sanctor. Tom. 3. Maji 13. pag. 253.

B. Auguſtini de Ancona librum, *de poteſtate Eccleſiaſtica*, Librariorum incuria corruptum, reſtituit, editque Romæ 1479.

Apologiam Ordinis Auguſtiniani, Gvilelmo Rothomagenſi Cardinali dicatam, L. 1.

De vita S. Monicæ, Joanni Senenſi Epiſcopo Meſſano, & Sacriſtæ Sixti IV. dicata, L. 1. Rom. 1479. 4.

De vita & *miraculis B. Helenæ de Utino*, L. 1. ad Paulum II. Pontificem Max.

Sermones quoque varios, L. 1.

Paulus de S. Maria, ſupra, *Paulus Burgenſis*.

Paulus Prior ad *S. Mariam de Populo*, infra, *Paulus de Roma*.

Paulus Middelburgenſis, Zeelandus poſito Lovanii tirocinio litterarum, editaque *Epiſtola de Paſchate obſervando*, &

& *de die Paſſionis* , ad Univerſitatem Lovanienſem : nec non *Prognoſtico ad Maximilianum Auſtriacum* ſive practica de pravis conſtellationibus : profectus in Italiam , Medicus Ducis Urbinatium A. 1484. Urbini contra Joannem Barbum edidit *defenſionem Prognoſtici* , *atque invectivam in ſuperſtitioſum Vatem :* factuſque inde Epiſcopus Foroſempronienſis, & Pontificibus Julio II. & Leoni X. charus interfuit Concilio Lateranenſi A. 1513. rebuſque humanis valedixit Romæ A. 1534. ætat. 89. Vir peritiſſimus rei Mathematicæ idemque diſertiſſimus, *quem* teſte apud Valerium Andream pag. 716. Noviomago *ipſa Italia* , *quæ vult videri Latiniſſima* , *perorantem magna cum admiratione ſæpe audivit* . Scripſit *de Paſchatis obſervatione* ad Leonem X. *libros quatuordecim* , quod opus Summa *Paulina de recta Paſchæ celebratione* inſcribitur . Prodiit Foroſempronii 1513. 4. una cum *libris XIX. de die paſſionis Dominicæ* , ad Maximilianum Cæſarem . Non aliud eſt quod a Geſnero *de emendatione Calendarii* ingens volumen appellatur . *Prognoſticon oſtendens Anno Domini* 1524. *nullum neque univerſale neque particulare diluvium futurum* , vulgatum Foroſempronii 1523. Vide Labbeum Tom. 2. de S. E. pag. 174. * Viri hujus opus de Paſchate , & libri de Paſſione Domini , unum ſunt & idem ; cujus operis pars prior agit de Paſchate, ſeu de Calendarii correctione ; alteram vero partem conficit tractatio de die , qua Chriſtus Cruci ſuffixus eſt . His tribus , & triginta libris , quorum 14. ſunt de Paſchate ; reliqui 19. de Paſſione, author liberavit nuncupatum a ſe votum ſcribendi *libros triginta tres ad vineam & agrum Domini pertingentes* , ut ipſe teſtatur in operis epilogo . Prodiit opus in fol. (non in 4. ut Fabricius ſcribit) Foroſempronii an. 1513. Hunc virum Aſtrologiæ ætate ſua principem appellat Lucas de Burgo S. Sepulchri in ſua Arithmetica , quam grandi volumine Italice edidit Venetiis an. 1494. Vide ejus præfationem ad Guidum Ubaldum Urbini Ducem .

Paulus Monachus , a quo , & collega *Stephano Regulam Monachorum* ſcriptam tradit Anonymus Mellicenſis cap. 57. Benedicto Aniano in Concordia Regularum , & Smaragdo in expoſitione Regulæ S. Benedicti , Paulus hic & Stephanus Abbates appellantur . Eorum *Regula* , XLI. capitibus conſtans , vulgata eſt ab Holſtenio in Codice regularum parte 2. pag. 46. 52.

Paulus Diaconus *Neapolitanus* , ſupra in *Paulo Diacono* p. 204.

Paulus Nivis (*Schnee - Bogel*) humaniores litteras pro captu ſuorum temporum docuit Lipſiæ , ſuperſtes adhuc A. 1494. de quo Trithemius de S. E. cap. 945. & de luminaribus Germaniæ c. 284. Ejus ſcripta : *Epiſtolæ formales* ſive formulæ ſcribendarum Epiſtolarum breviorum , mediocrium , longiorumque . *De inſtitutione latinizandi . Dialogus in idiotam beanum & doctum Gymnoſophiſtam . Colores artis Rhetorices . Viſio cujuſdam eremitæ* .

Paulus Oroſius , ſupra p. 174. *Oroſius* .

Paulus Pannonius , Presbyter , ſcripſit libros duos *de Virginitate ſervanda & contemtu Mundi* , *ac vitæ inſtitutione* ad Conſtantiam virginem . In illis pridem deperditis reprehendit inter alia Jovinianum , teſte Gennadio cap. 75. adverſus quem ſcripſit S. Hieronymus . In quibuſdam Gennadii Codicibus , ſicut apud Honorium quoque II. 94. pro Paulo , hunc *Petrum Pannonium* vocari videas . Trithemius cap. 146. ætatem ejus refert ad A. C. 430.

Paulina de Paſchate . Supra in *Paulo Middelburgenſi* .

Paulus de Paulo , Patricius Jadrenſis , cujus *Memoriale* ab A. 1371. ad 1401. edidit Jo. Lucius in ſua Dalmatia pag. 423. 438.

Paulus Perſa , in Schola Syrorum Niſibenſi edoctus , cujus regulas ad S. Scripturam intelligendam laudat Junilius Afer præf. ad libros de partibus Divinæ Legis : teſtatus ſe eum Epiſtolam

Digitized by Google

ad Romanos interpretantem audiviſſe. De Junilio qui circa A. 550. claruit in Africa vide ſupra Tom. I. V. pag. 222.

Paulus Saluccius *de Peruſio*, JCtus & Magiſter Bibliothecæ Ruperti Regis Siciliæ circa A. 1350. quem memorans Trithemius cap. 634. ejus laudat volumen inſigne *Collectionum*, in quo multa ait eſſe jucunda & utilia de Diis gentilium, argumentiſque aliis. Ex hoc opere Jo. Boccacius faſſus eſt profeciſſe ſe in opere de Genealogia Deorum. Auguſtinus vero Oldoinus in Athenæo Auguſto pag. 272. etiam *res a Peruſinis geſtas* tradere inſtituiſſe & *ſtatuta patriæ Urbis* ordinaſſe Paulum perhibet.

Paulus Monachus *S. Petri in Valle* juxta Carnotum, Ord. Bened. Sec. XIII. ſcripſit hiſtoriam illius Cœnobii & librum ſub titulo *Haganonis*, Carnotenſis circa A. 920. Epiſcopi. Vide Jo. Lironi Bibliothecam Carnotenſem pag. 81. & Sammarthanos Tom. IV. pag. 720. ſeq. edit. primæ. * Crebri Fabricii lapſus hic corrigendi ſunt ex hiſtoria literaria Gallicana To. VIII. pag. 254. &c. Paulus iſte Sæculum XIII. attigiſſe nequaquam potuit, cum anno 1029. jam Monachum ageret. Liber Haganonis nihil eſt aliud quam qui hic inſcribitur: *Hiſtoria S. Petri in Valle*. Neque inſuper hiſtoria iſta aliud eſt quam plurium chartarum ejuſdem Cænobii collectio ab hoc Monacho confecta, cui hiſtorica quædam intermiſcuit. Opus iſtud in libros diſtinxit duos, quorum priorem inſcripſit: *Liber Hagani*, quod ſcilicet omnes contineat largitiones ab Haganone Epiſcopo Carnotenſi Monaſterio Carthuſienſi præſtitas. Alterius titulus eſt. *Liber Ragenfredi*, continetque ſimiles largitiones ab Ep. Carnotenſi ejus nominis factas monaſterio. Vixit uſque ad exitum Sæculi XI.

Paulus Pilonus, vir elegantis doctrinæ Sæculo XV. qui præter Orationem in laudes *Antonii Luſci*, Vicentini (*a*) inſtituit bella Romana poemate Latino illuſtrare gloriam nomini comparaturus ſuo

Si cœptum finiſſet opus, quo carmine ſummo
Romuleas acies & bella ingentia ſcripſit.

Vide Voſſium pag. 797.

Paulus Presbyter. Supra *Paulus Pannonius*.

Paulus Diaconus *Romanus* & Cardinalis cujus ſe hiſtoria uſum Martinus Polonus indicat, non alius utique fuit a *Paulo Aquilejenſi* de quo ſupra pag. 207. & quem ab aliis etiam, quamvis præter rem, titulo Cardinalis nuncupatum memini.

Paulus de Roma, Auguſtinianus, de quo Joannes Schiphoverus, Auguſtinianus & ipſe, in Chronico archi-Comitum-Oldenburgenſium ad A. 1454. apud Meibomium Tom. 2. pag. 178. *Magiſter* Paulus de Roma, *Prior quondam ad S. Mariam de populo*, *Theologus & Juris Pontificii Doctor egregius*, *Divini verbi præco excellentiſſimus*, *domini noſtri Papæ* (*b*) *pœnitentiarius*, *qui* de uſu & exercitio clavium *opus quoddam magnum & excellentiſſimum compoſuit*. Apologiam noſtri ordinis, *&* vitam *ſanctiſſimæ matronæ* Monicæ *perquam egregie deſcripſit*. *Multos item egregios tractatus edidit: innumeros etiam* ſermones *tum ad Collegium reverendiſſimorum Cardinalium*, *coram ſummis Pontificibus*, *tum ad clerum*, *tum ad populum & quidem elegantiſſimos habuit*. Hæc Schiphoverus, cui ex Elſſii encomiaſtico Auguſtiniano licet adjungere *Confeſſionum librum*, & *de Eccleſiaſtica penſione*, & tractatus Juris editos Romæ A. 1539.

Paulus Scordillus, Doctor Decretorum, Præpoſitus Ravennatenſis Eccleſiæ, cujus continuationem libri Pontifica-

(*a*) Hujus inquiſitio ſive *notæ in Orationes XI.* Ciceronis prodiere in editione Veneta A. 1477. fol. ac deinde ſæpius etiam alibi. Ejus *Domum pudicitiæ* exſtare notavit Kœnigius in Bibl.

(*b*) Pii II. A. 1464. cujus etiam Concionator ordinarius fuit, *quo in munere ita ſe geſſit*, ut narrat Elſſius pag. 550. *ut redivivus S. Paulus diceretur*. Superſtes adhuc A. 1474.

ficalis Archiepiſcoporum Ravennatenſium ab *Agnello* cœpti & ab Anonymo uſque ad A. 1286. deducti, deſinentem in A. 1410. edidit Benedictus Bacchinius in appendice ad Agnellum pag. 110. 138. Mutinæ 1708. 4.

Paulus Scriptoris, de quo Melchior Adamus in vita Conradi Pellicani pag. 128. *Anno* milleſimo, quadringenteſimo nonageſimo ſexto, *menſe Martio*, *Caſpar Walerus*, *Provincialis Ord. Minor.* Tubingam *Pellicanum ſtudiorum cauſa miſit, Guardiano, & Lectori vero doctiſſimo probiſſimoque Paulo Scriptoris commendavit, qui* Wilæ *Svevorum & ipſe natus fuit. Hic ſuo Marte didicerat artes liberales omnes, ut eas quoque prælegeret doctioribus de Univerſitate, quibus erat miraculo ob ingenium. Erat acutiſſimus* Scotiſta, *auditor olim* Stephani Bruliferi, *Pariſienſis Doctoris. Habebat quotidie auditores, non ſolum ex ſecularibus magiſtris multos, inter quos ingenioſiſſimus erat* Thomas Vuitenbach, *Helvetius Bielenſis, poſtea Doctor, & Evangelii præco, tunc* Suicerus *dictus, &* Paulus Wolffius *monachus* Schutteranus, *qui exuto cucullo*, Argentorati *Evangelium docuit;* Joannes Mantel *Auguſtinianus, mox Doctor plurima paſſus, tandem Evangelicus prædicator in ditione Tigurina obiit* Elgovviæ *anno* milleſimo quingenteſimo trigeſimo. *Quin & totius monaſterii Auguſtiniani fratres docti, quotidie* Tubingæ *veniebant ad audiendum Scotum a* Paulo, *quibus præerat prior* Joannes Staupitius, *poſtea Doctor, & Lutheri Mæcenas. Sed & Coſmographiam* Ptolemæi *prælegens, omnes fere doctores & cæteros magiſtros habuit auditores, & fratres doctos multos, cum quibus non parum* Pellicanus *profecit. Docuit quoque Monachos* Bebenhuſii *compoſitionem Aſtrolabii, Pellicano ſocio aſſumpto, ut ipſe quoque præ aliis hac in parte profecerit. Poſtea tamen Magiſtros & Fratres omnes, uſum illius Aſtrolabii docuit. Anno* milleſimo quadringenteſimo nonageſimo ſeptimo *prælegit quoque familiariter quatuor vel quinque libros* Euclidis. *Scripſit tum quoque* explicationem Scoti *in primum ſententiarum, quæ poſtea impreſſa fuit: exempla ſcripſit Pellicanus ſua manu, ipſo dictante. Erat is vir dextro ingenio & liberali, & ſatis audaci ad veritatis confeſſionem, eximius prædicator, non tamen ordinatus, quia Guardianus: verum evocabatur crebro a doctis ſacerdotibus, qui tunc erant in* Rutlingen, *ubi in magnis ſolemnitatibus prædicabat ſic quoque in oppido* Horvva; *ubi vehementer pro iſtis temporibus prædicans, quoſdam articulos aſſeverabat, & Scripturis firmiter probabat, veluti* de ſacramentis, indulgentiis, votis, *& aliis qui poſtea dicti ſunt* Lutherani, *propter quod & fama perveniens ad Theologos Tubingenſes, tam inviſum eum reddidit Univerſitati, ut deliberarent de inquiſitore hæreticæ pravitatis accerſendo contra eum, unde & accuſatus apud Provincialem, & fratribus ſubditis exoſus, tandem ab officio remotus eſt Lectoratus & Guardianatus.*

Paulus Barbus, *Soncinatis* notior nomine a Patria Soncini Ciſalpinæ Galliæ oppido Ordin. Præd. defunctus A. 1494. Scripſit *in Metaphyſica* Ariſtotelis & in libros *Prædicabilium Prædicamentorumque:* in *Phyſica* quoque & in *Veterem Artem* Ariſtotelis. Præcipue celebrata *epitoma quæſtionum in IV. libros ſententiarum, a principe Thomiſtarum Joanne Capreolo* (*a*) *diſputatarum*. Papiæ 1522. 8. Lugd. 1528. 8. & 1580. 4. Vide Jacobum Quetif Tom. 1. pag. 879. ſeq.

Paulus de Vareſchis, Patavinus, Medicus Venetus circa A. 1491. quo prodiit liber in cujus calce leguntur hæc verba: *Hic finitur* Meſue *cum* Mundino *ſuper canonibus generalibus* Chriſtofaro *ſuper Antidotario. Ac* Petrus Aponenſis *&* Franciſcus de Pedemontium *cum Nicolao commentato per* Platearium *&* Servitore *ac cum* Saladino *ſigillante dictum volumen. Quæ omnia viſa & correcta fuere per clariſſimum phyſicum D. Magiſtrum Paulum de Vareſchis Patavinum Medicum in alma Urbe Venetiarum*

(*a*) Vide ſupra Tom. 1. pag. 332.

famoſum: & impreſſa Venetiis per Pelegrinum de Paſqualibus de Bononia ſub anno Domini 1491. *fol.*

Marcus Paulus, *Venetus*. Supra in *Marco* pag. 24.

Paulus de Venetiis, quia in illa urbe educatus, quanquam Utinenſis patria, Auguſtinianus, Philoſophus ac Theologus celebris, defunctus Patavii Anno 1428. Ejus ſcripta apud Trithemium cap. 703. præter *Sermones* de tempore, Sanctis & Quadrageſima, Commentarioſque *in Logica*, *Phyſica* lib. *de anima & Metaphyſica Ariſtotelis*, ſunt: *Summa de Naturalibus*, *Summa Philoſophiæ*: liber *contra Judæos*, *ſuper conſequentiis Radulphi Strodi* acuti Philoſophi. Hiſce apud Elſſium multa adjiciuntur: *In IV. libros Sententiarum*; Compendium explicationum *Joannis de Ripa* in primum Sententiarum. *De notitia Dei*. *De excellentia Verbi Dei*. *De incarnatione Dei*. *De conceptione Virginis*. *De condendo Chriſtiano teſtamento*. *De ortu & progreſſu Auguſtiniani Ordinis*. *De compoſitione Mundi*, qui liber *Aſtronomiæ janua* nuncupari poteſt. *De circulis componendis*. *Quadratura circuli*. *Logica parva & magna*. Explicatio *Dantis Aligerii*, Poetæ Florentini. * Eſt apud me ex editione Veneta an. 1493. Liber Pauli Veneti de Sophiſmatibus emendatus per Magiſtrum ſecundum Venetum Contarellium profeſſorem Theologiæ & F. Baptiſtam de Modoctia ejuſdem ordinis.

Petrus Paulus Vergerius, infra, *Vergerius*.

Paulus ſcriptor vitæ Magiſtri ſui *S. Hilari*, Abbatis Galeatenſis in Italia Seculo VI. in Actis Sanctor. T. 3. Maji 15. p. 473. Alius *Paulus* qui ſcripſit *Vitam S. Gregorii* Epiſcopi Svelli in Sardinia A. 1117. T. 3. April. 23. p. 215. ſeq.

Paulus Voladimirus, de Cracovia, Decretorum Doctor, Cracovienſis Canonicus, Academiæ Cracovienſis Rector, Regis Poloniæ Ladislai ad Conſtantienſe Concilium Legatus. Ejus *demonſtratio* A. 1415. publice in illo Concilio oppoſita Cruciferis de Pruſſia, ſeu Ordini Teutonico, probans *infideles armis & bello non eſſe ad Chriſtianam fidem convertendos*, *nec eorum bona invadenda*, *aut illo nomine occupanda*, exſtat apud V. C. Hermannum ab Hardt T. 3. p. 9. 27.

Paulus Uvan Patavienſis ſive Paſſavienſis Presbyter ſcripſit *ſermones de tempore* & *de ſeptem vitiis capitalibus*, teſtatus ſe fuiſſe in Zvvickau A. 1440. aliquot annis ante quam ſermones illos haberet. Conſule Jo. Launojum in appendice ad ſcriptum de auctore librorum de imitatione Chriſti pag. 138. ſeq.

Paulus Warnefridus, ſupra p. 210.

Pegavienſe Chronicon, ſupra in *Conrado* Lauterbergenſi T. 1. p. 415.

Pelagius I. Romanus Papa ab A. C. 556. April. 13. ad A. 561. Martii 2. Præter Epiſtolam ad Vigilium, reprobatam a Blondello pag. 609. ſeq. exſtant in tomis Conciliorum Epiſtolæ aliæ genuinæ XV. una cum fragmentis a Luca Holſtenio editis in Tom. 1. collectionis Romanæ pag. 219. ſeq. De illis dixi Tom. XI. Bibl. Græcæ pag. 452. ubi etiam de Epiſtola & Fide Pelagii ad Chilbertum Regem Francorum, quam dederat Sirmondus Tom. 1. Concilior. Galliæ p. 310. & extrema parte auctiorem offert Jo. Garnerius in auctario Operum Theodoreti pag. 539. Fragmenta Epiſtolarum quinque apud Baluzium Tom. V. Miſc. pag. 464. 466. In ejus epitaphio apud Lud. Jacobum pag. 176. Biblioth. Pontificiæ:

> *Rector Apoſtolicæ fidei, veneranda retexit*
> *Dogmata, quæ clare conſtituere Patres.*
> *Eloquio curans errorem ſchiſmate lapſos,*
> *Ut veram teneant corda placata fidem* &c.

Pelagius II. Romanus ab A. 579. Nov.

(a) Itaque apud Elſſium pag. 554. pro *Cretenſi* malim Utinenſem legere.

Nov. 26. ad A. 590. Febr. 4. Ei ſuppoſitæ Epiſtolæ 1. ad Benignum (*a*) Archi-Epiſcopum, 2. ad Epiſcopos Campaniæ & Italiæ :. 3. ad Epiſcopos vocatione Joannis Conſtantinopolit. Epiſcopi ad Synodum Conſtantinopolit. convenientes, & 4. ad Epiſcopos Germaniarum ac Galliarum, exhibentur & νόθαι arguuntur a Blondello in Pſeudo-Iſidoro pag. 623. ſeq. De cæteris ejus Epiſtolis ac Decretis quæ in tomis Conciliorum exſtant, dixi Tom. XI. Biblioth. Græcæ p. 455. ſeq. Epiſtola ad Aunacharium, Epiſcopum Antiſſiodorenſem obvia etiam in Sirmondi Conciliis Galliæ Tom. 1. pag. 375. Fragmenta Epiſtolarum quatuor apud Baluzium Tom. V. Miſc. pag. 467. 468.

Pelagius Alvarus, ſupra in *Alvaro*, T. 1. p. 76.

Pelagius Gothus, *Cantabriæ*, & Aſturum Rex, ſub cujus nomine Oratio brevis *de bello contra Saracenos perſequendo*, A. C. 717. velut ad principes & Magiſtratus ſui Regni habita, e Cœlii Auguſtini Curionis Hiſtoriæ Saracenicæ libro primo, exſtat in Nic. Reuſneri Volumine tertio ſylloges Orationum & Conſultationum de bello Turcico parte 2. p. 88. 91.

Pelagius Diaconus, de quo Sigebertus cap. 115. *Pelagius, diaconus Romanæ Eccleſiæ* (*b*) *tranſtulit de Græco in Latinum de vita & doctrina, & de perfectione ſanctorum Patrum libros ſexdecim*; (*c*) *ſcilicet de profectu monachorum librum unum; de quiete unum, de compunctione unum, de continentia unum, contra fornicationem unum: quod monachus nihil debeat poſſidere, unum; quod nihil per oſtentationem fieri debeat, unum: de patientia & fortitudine unum; quod non oporteat judicare quemquam, unum; quod oportet ſobrie vivere, unum; quod ſine intermiſſione & ſobrie oportet orare, unum; de humilitate unum; de pœnitentia unum; de charitate unum; de providentia ſive contemplatione unum.*

Pelagius Eremita ex territorio *Januenſium*, infimis pauperrimiſque Parentibus ortus, literis ſeſe applicans, nullo patrimonio aut ſuffragio ſuorum adjutus, in virum evaſit doctiſſimum. Cum autem poſt annos ætatis virilis faceret miranda, operatione *magiæ naturalis*, invidiam & ſuſpicionem multorum, ut fieri ſolet, incurrit, qua ipſe motus, ab indoctorum caterva receſſit, & in *Africam* tranſiit. Inde poſt *annos ſeptem* reverſus, navigio in *Majoricam* inſulam delatus, in regno quodam famoſo, (*ut Libanius* diſcipulus ejus (*d*) *loquitur*) ſolus nulli cognitus, *eremitarium* ingreſſus, habitavit ibi annos *quinquaginta*, religioſæ & ſanctæ converſationis vitam agens, ad mortem, quæ ei in *Majorica* die *XIV. Julii* Anno 1480. contigiſſe dicitur.

Inter varia ejus opera commemorat Libanius Diſcipulus:

Unum *de principiis magiæ naturalis*.

Alium. *de Magia omnimoda*.

Alium: *de qualitate cœleſtis vitæ beatorum poſt hanc vitam, de purgatorio, de inferno, de ſtatu animarum ſeparatarum a corporibus*.

Tabulam præterea *Veritatis*, quam & *Circulum* dicunt. Nec non *de proprio Angelo librum*. Nobis ad manus ſunt, inquit laudatus Arpius:

Pro

(*a*) Tanquam genuinam offert ac tuetur Franc. Bivarius notis ad Chronicon Pſeudo-Maximi p. 612.

(*b*) Circa A. C. 550. idem fortaſſe qui deinde A. 556 Pelagius I. Papa.

(*c*) Sunt hæc capita ſive libelli ſexdecim, operis quod in capita XXI. tributum Græce legit Photius Codice 198. Verſio Pelagii *librum quintum* in Vitis Patrum Heriberti Roſvveidi occupat: ſicut *liber ſextus* exhibet verſionem capitum XVII. XVIII. XIX. XX. interprete *Joanne Subdiacono* Romano, eodem fortaſſe qui deinde Papa Joannes III. A. 560. de qua Sigebertus cap. 116. & dicta ſupra Tom. 4. pag. 148. Caput XXI. denique ex *Paſchaſii* verſione Latine apud Roſvveidum pag. 520. & Græce p. 521. Confer quæ de iſto opere ac ſimilibus Cotelerius Tom. 1. monumentor. pag. 795. ſeq.

(*d*) Libanius Pelagii diſcipulus in Epiſtola de vita, moribus & libris Pelagii Magiſtri ſui, ſcriptis ejus præmiſſa, & apud nobiliſſimum Petrum Fridericum Arpium in feriis æſtivalibus pag. 115. ſeq. Alius ab hoc Pelagio Pelagius Chemicus Græcus, de quo in Bibl. Græca.

Digitized by Google

Pro anacriſeos operatione cum Sancto Nomine proprio libri II.

De prænotationibus & anacriſibus hypnoticis Libri III. Manuſcripti.

His præmittitur, præter *Libanii* epiſtolam a nobis recenſitam, *altera*, de his *ſcriptis*, ad *Melanium* triandrum *Philoſophum*, quem in partem hæreditatis venire volebat, ſcripta *Pariſiis d.* 1. *Maji* 1509.

Hujus *Melanii* epiſtolion, ad *Megalopium Regem*, ſuper interpretationem *Pelagii*.

Nec non *Melanii* Præfatio, in librum *Sanctorum ſomnialium*, quam *compendii* inſtar exſcriberem, ſi hæc ſcribendi ratio, voto annueret. Quis hic *Melanius*, mihi non magis quam quodvis incertum conſtat, aut quis *Megalopius* Rex *Articorum:* quem *Jaimielem* vocat, virum ſapientiſſimum, *Trithemius* Polygraphiæ lib. VI. pag. 603. Ficta eſſe nomina & myſtica nemo non videt, præcurſores quaſi *fratrum Roſeæ crucis*.

Ipſi libri a lectione curioſorum *juramenti fide* muniti, magnam vitæ integritatem præ ſe ferunt, adeoque in hoc genere ſcribendi, reliquos longe antevertunt.

Juramentum, quod operi præmittitur tale eſt. *Ego indignus ſervus Jeſu Chriſti*, *ſpontanea voluntate* juro & promitto *omnipotenti Deo*, *Patri & Filio & Spiritui S. & tibi Præceptori meo*, *quod hanc ſacro ſanctam* ἀνακρίσεων *ſcientiam*, *ſemper tenebo ſecretam*, *quam diu vixero*, *nec eam revelabo alicui*, niſi quem certis & manifeſtis indiciis dignum credam & in gratia Dei conſtitutum. *Inſuper* juro & promitto, *quod non abutar hac ipſa doctrina*, *in rebus* vanis, levibus, vel Divinæ juſtitiæ contrariis, *ſed in his tantum*, *quæ mihi & meis conducunt*, *ad ſalutem animarum & corporum*, *rerum & honoris*.

Sic me Deus adjuvet & ſacra Evangelia Chriſti. *Amen*.

Reginaldus Pavo (Anglice *Peacock*) Aſaphenſis primum, deinde Ciceſtrenſis Epiſcopus, ex Wiclefi adverſariis circa A. 1450. de cujus doctrina & ſcriptis non habeo quæ addam induſtriæ viri doctiſſimi Henrici Warthoni ad Caveum Anno 1444. quem ſequitur Oudinus T. 3. pag. 2587. ſeq. video etiam Pavonem hunc pleraque omnia non Latine ſcripſiſſe ſed Anglice. Quod vero Stous in Chronico auctor eſt Peacocum in Anglice vertendis S. Scripturæ libris per multos annos inſudaſſe, hoc in dubium vocatur ab eodem Warthono in auctario ad Uſſerium de ſacris Scripturis vernaculis pag. 444. ſeq.

Joannes Peccam, ſupra Tom. IV. pag. 114.

Pelagius Britto (*a*) *hæreſiarcha*, *antequam proderetur hæreticus*, *ſcripſit ſtudioſis viris neceſſarios* tres de fide Trinitatis libros (*b*) *& pro actuali converſatione*, Eulogiarum (*c*) ex Divinis Scripturis librum unum, *capitulorum indiciis in modum S. Cypriani Martyris* (*d*) *præſignatum*. *Poſt*, *hæreticus publicatus*, (*e*) *ſcripſit hæreſi ſuæ faventia*. Hæc de Pelagio Rufini Syri diſcipulo, Cæleſtii Magiſtro Gennadius cap. 42. Monachus ille inter Laicos ſemper ſubſtitit (*f*) auctor præterea traditur libri *de Natura*, cujus fragmenta collegit Garnerius T. 1. ad Mercatorem pag. 373. ſeq. & librorum IV. *de libero arbitrio* pag. 381. ſeq.

Libellus fidei quem Pelagius ad Innocentium I. Papam miſit, ſed quem jam priore A. 416. defunctum reperit, inter S. Hieronymi opera ſæpe editus exſtat ſub titulo: *Symboli explanatio ad Dama-*

(*a*) Ita Manuſcr. Corbej. Adde Lelandum cap. 22. & Baleum l. 38. Uſſerium in Eccleſiar. Britannicarum antiquitatibus cap. 8.

(*b*) Hi pridem videntur intercidiſſe. Etiam hæc Pelagii lucubratio hodie deſideratur. Fragmenta ab Hieronymo & Auguſtino ſervata collegit Garnerius ad Mercatorem T. 1. pag. 370.

(*c*) Eulogiæ ſive eclogæ, electa, ſelectæ ex ſacris litteris ſententiæ. Confer Wilhelmi Wallii hiſtoriam prædobaptiſmi Anglice editam pag. 201.

(*d*) In libris tribus teſtimoniorum ad Quirinum.

(*e*) A. 416. ſeq.

(*f*) Garnerius Tom. 1. pag. 133. ſeq.

maſum, Hieronymo tributus jam olim ut conſtat ex Caroli Magni III. 1. de imaginibus, & ex Codice antiquo Pſalterii aureis exarato litteris, quem ad Hadrianum Papam Carolus M. miſit, de quo Lambecius Tom. 2. pag. 274. ſeq. unde Alcuinus etiam illa Confeſſione uti non dubitavit. Confer Mabillonium Tom. 1. Analect. pag. 189. (edit. novæ pag. 492.) Nec *Hieronymum* autem, nec *Auguſtinum* (ut viſum Voſſio) ſed Pelagium habere auctorem, ſingulari ſcripto probavit Launojus Tom. 2. Opp. parte 2. pag. 302. Quem vide etiam ſis in diſſ. de auctore librorum de imitatione Chriſti pag. 136. & Antonii Reiſeri Launojum Confeſſorem pag. 813. ſeq. Hunc libellum fidei Anglice verſum, eruditiſque notis illuſtratum exhibet Wilhelmus Wallius in hiſtoria Pædobaptiſmi Anglice edita pag. 200. ſeq. *Epiſtolæ* Pelagii cum libello Fidei *ad Innocentium I. Papam* miſſæ major pars ſervata ab Auguſtino de lib. Gratia Chriſti c. 30. ſeq. adde Garnerium ad Mercatorem Tom. 1. pag. 380.

De ſcholiis *Epiſtolas Pauli* (excepta illa ab Hebræos) illuſtrantibus atque inter S. Hieronymi Opera ſæpius editis, præter Uſſerium apud Caveum, legendus Rich. Simon lib. 3. hiſt. Criticæ Novi Teſt. cap. 16. Pelagii illa eſſe non dubitandum videtur, licet a *Caſſiodoro* vel alio quodam locis quibuſdam interpolata: *Hieronymo* certe non magis tribuenda quam *Gelaſio*, *Primaſiove*. Confer Voſſii hiſt. Pelagianam pag. 11. ſeq. Garnerium ad Marium Mercatorem T. 1. pag. 367. ſeq. & qui Pelagianum auctorem eſſe diſputat, Cotelerii notas ad Patres Apoſtolicos T. 1. pag. 89. ſeq.

De *Epiſtola ad Demetriadem de Virginitate* A. 413. ſcripta quæ itidem inter S. Hieronymi opera ſed & S. Auguſtini legitur, verum hominis *Pelagiani* eſſe a Beda in Cantica Canticorum obſervatum eſt, Pelagio ipſi certioribus etiam teſtimoniis vindicatur, vide quæ ſupra in *Juliano* Pelagiano T. IV. pag. 197. ſeq. & Garnerium T. 1. p. 378.

De *Epiſtolis* Pelagii, quæ interciderunt teſtimonia veterum & ex iis fragmenta collegit laudatus Garnerius, 1. *ad Paulinum Nolanum Epiſcopum* Tom. 1. pag. 371. ſeq. *Ad Conſtantium Epiſcopum* p. 372. *Ad viduam* Livianam (al. Julianam) librum conſolatorium atque exhortatorium pag. 372. 373. *Ad Auguſtinum* prima pag. 377. & ſecunda, ſeu *chartula purgationis* miſſa per Carum Diaconum pag. 379. *Ad amicum quendam Presbyterum* poſt Synodum A. 415. Dioſpolitanam pag. 379.

Librum *de moribus Clericorum*, quem Baleus Centur. I. cap. 38. inter Pelagii ſcripta refert, nemo veterum memoravit, nemo uſurpavit oculis.

Hiſtoriam motuum quos Pelagiana hæreſis in Eccleſia concitavit, præter Annalium Scriptores, traditam habemus a viris eruditiſſimis, *Jac. Uſſerio* in Britannicarum Eccleſiarum antiquitatibus: *Gerardo Joanne Voſſio*, tomo VI. Opp. *Henrico Noriſio* T. 1. Opp. & in addendis emendandiſque T. IV. p. 733. ſeq. *Jo. Garnerio* T. 1. ad Marium Mercatorem, *Dionyſio Petavio* in Theol. dogmatum tomo tertio, & libro XIII. de incarnatione: *Tillemontio* T. XIII. memoriar. Hiſt. Eccleſ. *Natali Alex.* Sec. V. *Benedictinis* ad S. Auguſtini Operum tomum decimum, & *Chriſtiano Lupo* de antiquis Eccleſiæ ac Reip. in Pelagianam hæreſin decretis, Opp. poſtum. pag. 403. ſeq. Bruxell. 1690. 4. &c.

Pelagius, *Ovetenſis* in Hiſpania Epiſcopus qui A. 1115. Concilio Ovetenſi interfuit, ſuperſtes adhuc A. 1124. ſcriptor ſive *continuator Chronici* quod poſt *Idatium*, *Iſidorus* Pacenſis, *Sebaſtianus* Salmanticenſis & *Sampirus* Aſturicenſis produxerant uſque ad Ranimirum III. defunctum A. 982. Pelagius quidem pertexuit uſque ad Alphonſum VI. qui præfuit ab A. 1072. ad 1109. Vide Nic. Antonium T. 2. Bibl. vet. Hiſpanæ lib. VII. c. 3. pag. 8. ſeq. Vulgavit Prudentius Sandovallius, Pampelonæ 1615.

Digitized by Google

1615. 1634. fol. Editionem quam promiſit eruditiſſ. Aguirrius pag. 363. notit. Concilior. Hiſpaniæ, adhuc deſideramus, ſicut etiam librum Pelagii *de præcipuis Hiſpaniæ urbibus*, de quo vide Nic. Antonium T. 2. pag. 10.

Pelagius, *Tyraſſonenſis* Eccleſiæ in Hiſpania Archidiaconus, ſcripſit *Vitam S. Prudentii* patrui ſui, Epiſcopi Tyraſſonenſis editam a Franciſco Bivario ad Chronicon Pſeudo-Maximi ad A. 572. p. 549. 552. Madrit. 1651. fol.

Pelbartus ſive *Pelvvarthus Oſvvaldus ac Themeſvvar*, oppido Hungariæ Ordin. S. Franciſci, Concionator Sec. XVI. non incelebris, cujus Pomœrium *Sermonum de tempore* prodiit Hagenoviæ 1498. 1502. fol. Pariſ. 1517. & Pomœrium *Sermonum de Sanctis*, in duas partes diviſum, ibid. & Lugd. 1514. fol. *Quadrageſimale triplex* de pœnitentia, de vitiis, de præceptis Decalogi. Hagenov. 1475. 1499. 1502. Pariſ. 1517. Venet. *Stellarium Coronæ B. Virginis*, ſive Pomœrium ſermonum de B. Maria Virgine. Haganoæ 1508. & Pariſ. 8. duobus Volum. Vide Waddingum pag. 274. ubi etiam de *aureo* ejus *ſacræ Theologiæ Roſario juxta quatuor Sententiarum libros quadripartito*, ex doctrina Doctoris ſubtilis & D. Bonaventuræ atque aliorum ſacrorum Doctorum. Quartum librum ſupplevit *Oſvvaldus a Laſco*, Ordin. Minor. Provinciæ Hungariæ, Pelbarti alumnus. Prodiit Haganoæ 1504. fol. Venet. 1586. 1589. 4. & Brixiæ 1594. *Expoſitio Pſalterii* cum libro Hymnorum, libro Soliloquiorum, Canticiſque Vet. & Novi Teſt. & Symb. Athanaſiano. Haganoæ 1504. fol. * Sermonum æſtivalium de ſanctis a Pelbarto editorum omnium quotquot hic a Fabricio dantur, editionem antiquiſſimam judico Lugdunenſem per Joannem Cleyn adornatam, cujus ego editionis partem æſtivam poſſideo, in qua tamen nulla anni, quo adornata eſt mentio proditur. In fine exhibet vitam S. Joannis Eleemoſynarii ab eodem Pelbarto una alterave pagella deſcriptam.

Gvilelmus Pellicerius Doctor in utroque Jure & ab A. 1317. primus Abbas Grandimontenſis, diœceſis in Gallia Cadurcenſis, defunctus A. 1337. Scripſit Ordini ſuo librum *de Doctrina* Novitiorum & *Conſtitutiones ac rationes Officii Divini in Ordine Grandimontenſi*, de quibus videndus Oudinus T. 3. pag. 805. qui etiam *annotationes* ejus *in aliquot libros Plinii* Manuſcriptas in Biblia Regia Pariſienſi vidiſſe ſe commemorat.

Pembogullus, *Penbugillus*, (Lelando cap. 497. *Penbichillus*) Philoſophus Oxonienſis Sec. XV. cujus libellus de diviſione Entis in Prædicamenta, & Univerſalia Logicalia memorantur etiam apud Baleum XI. 25. & Pitſeum p. 890.

Henricus Penia. Supra Tom. 3. pag. 225.

Nicolaus de Pennaforti, *Penya fort* (vitioſe aliis *Rupefort*) ſupra pag. 121.

Raymundus de Pennaforti, ex Regibus Aragonum ducens originem, Barcinonenſis, tertius Ord. Præd. Generalis & Gregorii IX. Pœnitentiarius, cui etiam ſuaſit conſtituere in Hiſpania tribunal parum humanum Inquiſitionis adverſus hæreticos: laudandus magis quod idem auctor fuit ſeminarii in regno Aragoniæ linguarum Orientalium ex quo prodiere viri inſignes Raymundus *Martini*, Alphonſus Bonus homo, Paulus Chriſtiani, aliique: idem S. Thomam etiam impulit ut præclaram illam adverſus Gentes ſummam conderet. Defunctum Raymundum A. 1256. propiorem centenario, Sanctis poſtea adſcripſit Clemens VIII. A. 1601. Vide Vitam ejus a vetuſto ſcriptore olim breviter collectam & a Franciſco Penia, Rotæ auditore notis illuſtratam & duobus libellis auctam, Rom. 1601. 4. Surium 7. Januar. & Bolandum Tom. 1. Actor. Sanctor. Januar. pag. 404. ſeq. ubi etiam vita ejus ſcripta a Leandro Alberto: Natalem Alex. Tom. VII. pag. 144. ſeq. Jacobum Quetif de ſcriptoribus Dominicanis Tom. 1. pag. 106. ſeq.

Digitized by Google

ſeq. Nic. Antonium Bibl. vet. Hiſpan. VIII. 4. Tom. 2. pag. 46. ſeq. & Lagetum (*a*) in prolegomenis ad Raymundi Summam, Lugduni nuper iterum editam. Scripta ejus ſunt:

Libri V. extravagantium Decretalium, a Gregorio IX. (*b*) approbati A. 1230. pars Juris Canonici, in cujus Corpore toties edi, atque a variis viris doctis recenſeri & illuſtrari eos contigit.

Summa de Pœnitentia & Matrimonio, diviſa libris IV. & S. Antonio Florentino in Summa majore ac Vincentio Bellov. in ſpeculo doctrinali frequenter laudata, diviſa in *libros quatuor*, quorum 1. de peccatis adverſus Deum, 2. adverſus proximum, 3. de Eccleſiaſticorum delictis, officiis & juribus, & 4. de Matrimonio tractat. Prodiit Lovan. 1480. fol. Colon. 1595. Pariſ. 1500. 4.

Apparatus ſive gloſſæ ad Summam *Raymundinam* ſub *Joannis Lectoris* ſeu *de Friburgo*, Ord. Præd. nomine ab editoribus Summæ Romanis 1603. (*c*) fol. & Bonon. 1613. atque Avenione 1715. 4. (*d*) vulgatæ, & jam lectæ ac laudatæ a S. Thoma, verum auctorem habent *Gvilelmum Redonenſem*, (vitioſe *Celdonenſem* aliis) ex eodem Ordine, clarum A. 1250. ut docet Jacobus Quetif Tom. 1. pag. 131. 109.

Summula Raymundi ſive compendium Summæ verſibus hexametris ab *Adamo* quodam, cum commentario. Incipit: *Summula de ſumma Raymundi prodiit iſta*. Colon. 1498. (*e*) 1502. 4. Venet. 1569. 8.

Denique meliorem ſummæ Raymundinæ editionem debemus Lageto (*f*) Ord. Præd. textu ſacrorum Canonum, quos laudat Raymundus, locupletatam & ad veterum Codicum fidem recognitam emendatamque, additis etiam obſervationibus & ad diſciplinam Concilii Tridentini Raymundum moderantibus. Lugduni 1718. fol.

Inedita feruntur quæ in lucem proferre idem Lagetus (*g*) libenter voluit: *Dubitabilia, cum reſponſionibus ad quædam capita miſſa ad Pontificem*, Gregorium IX.

Summa quando pœnitens remitti debeat ad ſuperiorem.

Tractatus de bello & duello.

De ratione viſitandæ diœceſis & curandæ ſubditorum Salutis.

Modus juſte negotiandi in gratiam mercatorum.

Epiſtolæ plures, præſertim Encyclicæ ad totum Ordinem.

Non omittendum quod ab hoc Raymundo etiam *Conſtitutiones Ordinis Prædicatorum ad meliorem formam redactæ* & ſub duabus Diſtinctionibus concinnatæ ſunt, acceptatæque ab Ordine per modum inchoationis Pariſ. 1239. & approbationis Bononiæ 1240. ac confirmationis denique Pariſ. 1241.

Bonaventura Baduarius a Peraga. Supra Tom. 1. pag. 281.

Gvilelmus Peraldus. Supra T. 3. p. 161.

Perdix Mathematicus de quo Sidonii & Alani loca attuli ſupra in Claudiano Mamerto Tom. 1. pag. 1076. 1077.

Perdix, Prophetiæ titulus de qua Lelandus c. 9. de ſcriptoribus Britannicis.

Peregrinus Abbas ſeptimus Eccleſiæ B. Mariæ de Fontanis: diœceſis Turonenſis Ordin. Ciſterc. ſcripſit hiſtoriam Prælatorum & Poſſeſſionum illius Abbatiæ editam a Dacherio Tom. V. ſpicilegii pag. 105. (edit. novæ Tom. 2. pag. 573. 580.) In parte prima pag. 577. ait ſe illa ſcripſiſſe A. 1200. inde parte ſecunda pag. 577. mentio geſtorum A. 1221. & pag. 579. A. 1227.

Peregrinus Bononienſis Ord. Minor. circa Ann. 1310. ſcriptor *Chronicorum* Ordinis ſui de rebus notabilibus Genera-

(*a*) Nouvelles litteraires Tom. X. pag. 208. ſeq. Amſt. 1719. 8.

(*b*) Vincentius Bellov. lib. VII. ſpeculi doctrinalis cap. 40.

(*c*) Quædam exempla hujus editionis Annum 1619. præferunt.

(*d*) Journal des Sav. 1716. Novembr. pag. 536.

(*e*) Beughemius incunab. typograph. pag. 117. Jac. Quetif Tom. 1. pag. 109. Nic. Antonius Tom. 2. pag. 48.

(*f*) Nouvelles litteraires Tom. X. p. 202.

(*g*) Memoires de Trevoux 1717. Mars p. 510.

ralium, qui Gondiſalvum, cui opus dicatum eſt, præceſſerunt. Hæc *Chronica Peregrini*. Vide Waddingum ad Annum 1305. n. 12.

Conſtantinus Peregrinus, ſupra T. 1. p. 423.

Peregrinus ſive *Pelegrimus Epiſcopus* Laureacenſis (*Lorch*, in Norico, Germaniæ) circa A. 970. ſcriptor brevis *Symboli Fidei*, quod in Orthodoxographis utriſque & in Bibliothecis Patrum frequenter lucem vidit, noviſſime in Lugdunenſi Tom. XVII. p. 456. Hoc eſt quod *Propugnaculum Fidei adverſus hæreſes* Cangius appellat. infra, *Pilgrimus*.

Peregrinus Monachus *Germanus*, ſcriptor ſpeculi Virginum quod in Bibl. Sangermanenſi Cod. 367. evolvit Cangius, ſive dialogorum inter Peregrinum presbyterum & Theodoram Virginem. Vide ſupra in *Conrado Hirſaugienſi* T. 1. p. 415. Trithemium II. 103. illuſtr. Benedictin. & in Chronico Hirſaugienſi ad A. 1131. T. 1. pag. 393. ſeq. ubi ait eum ſub *Peregrini* nomine multa præclara opuſcula nomen ſuum ex humilitate occultantem vulgaſſe, atque obiiſſe majorem octogenario (circa A. 1190.)

Peregrini Sermones, de tempore & de Sanctis per anni circulum, editi Anno 1481. 1493. 1495. Auctor Dominicanus, ſuperiore multum eloquio inferior & tempore quoque poſterior, notante eodem Trithemio cap. 384. de S. E. Hic eſt *Peregrinus Polonus* circa A. 1322. de quo Staravolſcius in Centuriæ ſuæ c. 75. & Jacobus Quetif Tom. 1. pag. 551. ſeq.

Peregrinus pro Catholicæ Fidei antiquitate & Univerſitate *adverſus hæreticos*. Pariſ. 1586. 4. cum Phœbadio contra Conſtantii edictum, Martino Turonenſi de SS. Trinitate, aliiſque. Infra *Vincentius Lerinenſis*. Vide Vincentii Placii Pſeudonymos num. 2061. p. 490. ſeq.

Peregrinus Laureacenſis, infra, *Pilgrimus*.

Teſtamentum quotidianum Peregrini, auctor *Joannes Gerſon*, in cujus Operibus exſtat T. 3. p. 762. 765.

Paſſio S. Peregrini Antiſſiodorenſium primi Epiſcopi & Martyris, in Philippi Labbei T. 1. Bibliothecæ novæ Manuſcriptorum pag. 526. 528. & in Actis Sanctorum T. 3. Maji 16. p. 563. ſeq. Confer quæ de eodem Peregrino quem circa A. 259. ajunt Antiſſiodorum veniſſe, in geſtis Epiſcoporum Antiſſiodorenſium apud eundem Labbeum p. 411. ſeq.

Peregrinus Simplicius, ſupra T. 3. p. 204.

Jacobus Perex ſive *Peretſius*, de quo Colomeſius p. 417. Hiſpaniæ Orientalis. Vide ſupra *Jacobus de Valentia* T. IV. p. 20.

Perpetuus Epiſcopus ab A. 461. Turonenſis, cujus *Teſtamentum* edidit Dacherius T. V. ſpicileg. pag. 105. (T. III. edit. novæ pag. 303.) inde recuſum in Actis Sanctorum Tom. 1. Aprilis 8. ubi plura hoc de perpetuo annotata lector reperiet. Vide & quæ ad Sidonium Apollinarem & ad Gregorium Turonenſem Viri docti, & Sammarthanos Tom. 1. pag. 736. & Franciſci Jureti notas ad Paulinum Petrocorium de vita Martini Turonenſ. libri VI. verſum 28.

Chriſtophorus Perſona, ſupra T. 1. p. 377.

Gobelinus Perſona T. 3. p. 66.

Anonymus Peruſinus circa An. 1115. Monachus Ordin. Bened. ſcriptor Actorum & Miraculorum *S. Herculani* ſive *Herculiani* Epiſcopi Peruſini & Martyris. Exſtant illa in Actis Sanctorum Tom. 1. Martii 1. pag. 51. & in Tractatu præliminari ad Tom. 1. Julii cap. 1. atque integriora in Bernardi Pezii anecdotis T. 2. parte 3. p. 125. 144

Felix Petancius. Supra Tom. 2. p. 159.

Petavianum Chronicon ab A. C. 688. ad 1115. ex Manuſcr. Alexandri Petavii editum ab Andrea du Cheſne T. 3. Francor. p. 349. 354.

Petermannus Etteninus, auctor Chronici Helvetici An. 1507. ex quo nonnulla Joannes Wolfius T. 2. lection. memorabilium p. 12.

Petilianus, promachus Donatiſtarum, & Cirtenſis ſive Conſtantienſis in Numidia Epiſcopus, magna pars Collationis Carthaginienſis A. C. 411. Ejus librum *de unico baptiſmo*, ſingulari ſcripto S. Auguſtinus, & alio *Epiſtolam* ejus confutavit Tom. IX. Opp. Auguſtini edit. Benedictin. Vide ſi placet Tillemontium T. VI. 185.

Gvilelmus Petitus. Vide *Gvilelmus* Neubrigenſis.

Joannes Petitus. Vide *Joannes* Sariſberienſis.

Joannes Petitus ſive *Parvus* de quo ſupra T. IV. p. 113.

Franciſcus Petrarcha ex parentibus Florentinis natus Aretii A. 1304. ingenio ſuo & induſtria Latinas atque Hetruſcas litteras mirifice illuſtravit *Philoſophus*, *Rhetor & Poeta celeberrimus*, *qui humaniores diſciplinas poſt longa ſilentia mortuas*, *ab inferis revocavit ad ſuperos*, *non minus ſancta converſatione quam ſcientia clarus emicuit*: quod veriſſimum elogium ex Trithemii cap. 622. repetitum præ ſexcentis aliis ſufficere exiſtimo. Ann. 1341. qui ætatis 37. erat, Petrarcha in Capitolio Romano (*a*) a gubernatoribus Urbis hedera, myrto & laurea poetica honorifice decorari meruit. Copiam laureationis, ſive diploma illius honori tributum exhibet Cornelius Zantfliet in Chronico Tom. V. monumentorum Edmundi Martene pag. 226. ubi etiam Civitate Romana donatus pag. 228. traditur. Poſt conditum A. 1370. in urbe Patavina teſtamentum, diem Ann. 1374. die 18. Julii obiit Arquæ in Caſtro Patavini territorii, ubi monumento ejus inſcriptum hoc ab ipſo conſignatum epitaphium:

Frigida Franciſci lapis hic tegit oſſa Petrarcæ,
Suſcipe, Virgo parens, animam, ſate Virgine, parce,
Feſſaque jam terris, Cœli requieſcat in arce.

De Petrarcha tam multa & a tam multis miſſa ſunt in litteras, pugnantia etiam quædam & minus accurata, ut vel nomina ſcriptorum referre ſit labor: ipſe etiam de ſe in teſtamento ſuo Petrarcha & libro XVIII. Epiſtolarum ſenilium & lib. XV. 5. ad Gerardum fratrem germanum, nec non XVI. 1. ubi de ſtudiis ſuis & de Patre: & lib. 1. Epiſtolarum carmine ſcriptarum ad Jacobum de Columna & ad ſeipſum. Alii, præter interpretes Italicorum Petrarchæ poematum, Placidum Catanuſium, Bernardinum Daniellum, Philippum Geſualdum, Antonium de Tempore & Alexandrum Velutellum: qui mihi innotuere hi ſunt, ordine deſcripti litterarum.

Leonardus Aretinus, Peruſiæ 1671. 12. Florent. 1672. 12. & apud Tomaſinum p. 207. *Ludovicus Beccadellus* Archiep. Raguſanus apud eundem Tomaſinum pag. 213. ſeq.

Jo. Jacobus Boiſſardus parte 1. imaginum pag. 78.

Iſaacus Bullartius Tom. 2. Academiæ ſcientiarum pag. 311.

Nic. Comnenus Papadopoli hiſt. Gymnaſii Patavini Tom. 1. pag. 280.

Jo. Marius Creſcimbenius lib. 2. hiſt. poeſeos Italicæ pag. 290. ſeq.

Auctores *Diarii eruditorum Italiæ* T. IX. pag. 133. ſeq. Tom. XV. pag. 274. ſeq.

Joſephus Alexander Furiettus præf. ad Barziziorum opera pag. X. ſeq.

Jac. Gaddius de ſcriptoribus non Eccleſ.

Martinus Hanckius de Romanarum rerum ſcriptoribus lib. 1. & 2. cap. 42.

Paulus Jovius in elogiis doctorum pag. 12.

Jannotius Manettus apud Tomaſinum pag. 195.

(*a*) Meſcolanze d' Egidio Menagio pag. 294. Privilegium laureæ Petrarchæ etiam in ejus Operibus poſt teſtamentum legitur.

Jo. Papyrius Maſſo parte 2. elogiorum pag. 31. ſeq.

Lud. Antonius Muratorius in vita Petrarchæ, præmiſſa ejus poematibus Italicis, editis A. 1711.

Niceronus Barnabita tomo XXVIII. memoriarum de Viris eruditis pag. 366. ſeq.

Julius Niger in hiſtoria ſcriptorum Florentinor. pag. 209. ſeq.

Caſimirus Oudinus Tom. 3. Commentarior. pag. 946. ſeq.

Michael Poccinatus in Catalogo ſcriptorum Florentinorum.

Andreas Schrœdern in Petrarchæ vita.

Hieronymus Sqvartzaficbus, Alexandrinus in vita Petrarchæ ad Petrum Contarenum, edita A. 1494. & ſæpius præfixa operibus, & ſeparatim nuper vulgata a Jo. Henrico Ackero, 8.

Jo. Philippus Tomaſinus in Petrarcha redivivo, Patav. 1650. 4.

Petrus Paulus Vergerius apud Tomaſinum p. 175.

Xicco Polentonus, ſub incerti nomine A. 1463. apud Tomaſinum p. 185.

Scripta Petrarchæ plenius & accuratius a Nicerono, utut nimis acerbo cenſore annotata reperio, qui in Vita ejus, laudatiſſimum Muratorium tanquam accuratiorem ſecutum ſe eſſe profitetur. Notitiam ſcriptorum hoc loco ſubjicere, paucis obſervationibus meis adjunctis, ab inſtituto meo non alienum eſſe duxi. Sunt igitur illa, Latine quidem, (magnam partem excuſa junctim Venet. 1496. Baſil. 1496. Venet. 1501. per Simonem de Loere & Baſil. 1554. 1581. & Lugd. 1601. fol.)

1. *De remediis utriuſque fortunæ*, *libri II.* ad Azonem, dialogis CCLIV. editi etiam ſeparatim ut Lugd. 1577. 12. Genev. 1613. 12. Roterd. 1649. 8. ac præter verſionem Italicam, Gallicaſque quatuor, de quibus Niceronus T. 28. p. 384. editi etiam Germanice, 1620. fol. *Troſt-Spiegel in Glück und Unglück*.

2. *De vita ſolitaria*, libri II. ad Philippum, Cavallicenſem Epiſcopum.

3. *De otio Religioſorum* liber ad felicem Chriſti familiam.

4. *De vera ſapientia*, dialogi II. Idiotæ & Oratoris.

5. *Secretum ſuum*, ſive *de contemtu Mundi:* Colloquia tria totidem dierum inter Auguſtinum & Petrarcham. Exſtant & ſeparatim ſub titulo qui eſt etiam apud Trithemium, *de ſecreto Curarum conflictu*, Regii Lepidi 1501. 4.

6. *Septem Pſalmi Pœnitentiales*, non Davidici illi, ſed proſa proprie compoſiti a Petrarcha.

7. 8. *De Republica optime adminiſtranda* & *de officio & virtutibus Imperatoris*. Recuſa junctim Bernæ 1602. 8.

9. *Rerum memorandarum* libri IV. ad Valerii Maximi imitationem ſcripti: quorum *primus* de otio ſtudioque clarorum Virorum: *ſecundus* de virtutibus prudentiæ, memoria, intelligentia, ingenio eloquentiaque, dicacitate & facetiis. *Tertius* de ſolertia, aſtutia ſive calliditate, tum de ſapientia ac virtute in factis dictiſque: & *Quartus* denique de conjecturis providiſque conſiliis, de oraculis, & de naturali divinatione, maxime quæ ſomniis conſtare creditur: de vaticiniis furentium & morientium præſagiis ac divinationibus, de haruſpicio & augurio, de ominibus ac portentis: & de ſtratagematibus. Hos libros ſeparatim edidere Bernenſes A. 1604. 12. Gallica verſio Lugdun. 1531. 8. inſcribitur: les paroles joyeuſes & dits memorables &c.

His libris in editione operum Veneta A. 1501. fol. ſubjectum video carmen in monſtrum bicorpor, natum in comitatu Florentino, quod lectoris in gratiam hic apponere juvat:

Hac Petrus Pauluſque uno ſub corpore bini
Fabrica naturæ mira jacemus humo.
Cuique ſuum fuit & manuum, fuit oris, opuſque
Veſicæ: aſt unum ventris opuſque fuit.
Junxere extremæ partes nos corporis ambos

Quas

Quas neuter ſimul & dicat uterque ſuas.
Neutra ex parte pedes: capita ex utraque fuerunt
Bina: ſed e medio corpore planta fuit.
Bina fuit medio quæ corpore planta deorſum
Pendebat: ſurſum quinta erat una manus.
Non vero nobis unus ſomnuſque cibuſque:
Nec riſus nobis, fletus & unus erat.
Somno membra dabat unus: ridebat & alter.
Lugebatque unus: flens quoque & alter erat.
In Florentina natos nos fluminis Arni
Valle dedit patriæ nos pia cura patris:
Inde alti: & ſacro pariter de fonte levati
Viximus ambo decem bis totidemque dies.
Quid nunc Neptunum? quid nunc Janumque bifrontem
Miraris? ſtygii terna quid ora canis?
Et quid Geryonis tria corpora? ſcilicet unum
Nos corpus: binas nos animaſque lege.

10. *Epitoma Virorum illuſtrium* XIV. ad Franciſcum de Carraria, Patavinum Ducem: 1. Romuli, 2. Numæ, 3. Tullii Hoſtilii, 4. Anci Marcii, 5. Junii Bruti, 6. Horatii Coclitis, 7. L. Quintii Cincinnati, 8. Furii Camilli, 9. M. Valerii Corvini, 10. T. Manlii Torquati, 11. P. Decii, 12. L. Papyrii Curſoris, 13. M. Curii Dentati & 14. L. Fabricii. Huic libro cum immortuus Petrarcha fuiſſet, *Supplementum* addidit & eidem Patavino Duci dedicavit *Lorbardus de Siricho* Patavinus, quod capitibus XXI. abſolvitur, 1. de Alexandro M. 2. Pyrrho Rege Epirotarum, 3. Hannibale Pœnorum Duce, 4. Q. Fabio Maximo, Cunctatore. 5. M. Claudio Marcello. 6. Claudio Nerone & Livio Salinatore. 7. P. Scipione Cornelio Africano majore. 8. M. Porcio Catone Cenſorio, 9. Cornelio Scipione Naſica, 10. T. Quinto Flaminio. 11. L. Scipione Africano. 12. Paulo Æmilio Macedonico. 13. Cecilio Metello Macedonico. 14. Cornelio Scipione Æmiliano Africano poſteriore. 15. C. Mario. 16. Cn. Magno Pompejo. 17. C. Julio Cæſare 18. Auguſto Cæſare Octaviano. 19. Flavio Veſpaſiano. 20. Tito Flavio Cæſare. 21. Ulpio Trajano. Exſtant cum ſcriptoribus aliis de exemplis Virtutum & Vitiorum, Baſil. 1563. fol.

11. *De pacificanda Italia*, exhortatio.

12. 13. *Ad veteres Romanæ Reip. defenſores*, Oratio: & alia *de libertate* capeſcenda.

14. *Hiſtoria Griſelidis*, ſive *de obedientia & fide uxoria*, Joannis Boccacii novella relatio poſtrema, ex Italico verſa Latine.

15. *De avaritia vitanda*, Oratio.

16. *Itinerarium Syriacum* ad quendam Mediolanenſem, in gratiam eorum, qui loca illa adire voluerint. Exſtat etiam in Nicol. Reuſneri hodœporicis Baſil. 1580. 8.

17. *Propoſitum factum coram Rege Hungariæ*.

17. 18. 19. 20. 21. *Epiſtolarum* de rebus familiaribus libri VIII. & Epiſtolæ V. ad quoſdam ex illuſtribus antiquis, quaſi ſui contemporanei forent, Ciceronem, Senecam, Livium, Varronem, cum Epiſtolari ad Socratem ſuum præfatione. Liber Epiſtolarum XXII. ſine titulo. Epiſtolæ CXXVIII. de rebus ſenilibus digeſtæ libris XVIII. (ex quibus decimus liber ſcriptus eſt *ad Sagramorum de Pomeriis*, (*a*) ex equite armatæ militiæ Monachum Ciſtercienſem.) Epiſtolarum variarum LVII.

(*a*) Hinc emendandum, quod apud Bergomenſem in Chronico, Trithemiumque cap. 622. Geſnerum & alios inter Petrarchæ ſcripta refertur *De pomeriis ad Sagemor.*

LVII. ad Andream Dandulum alioſque liber unus. Hæ collectiones omnes Epiſtolarum Petrarchæ recuſæ junctim Genev. 1609. 12. *Ad Cæſarem Carolum IV.* ut Italicis rebus maturius provideat, & de excellentia Urbis Romæ. Hæc una cum aliis Petrarchæ Epiſtolis XIV. de juribus Imperii Romani & injuriis Papæ exſtat etiam in Goldaſti Monarchia Imperii Tom. 3. p. 1345. ſeq. ubi Petrarcha vocatur Canonicus Cathedralis Eccleſiæ Senenſis.

22. *De ſui ipſius & multorum ignorantia* liber ad *Donatum* Apeninigenem, Grammaticum, ſeparatim etiam editus Genev. 1609. 12.

23. *Contra Gallum* Ordin. Ciſterc. qui maledixerat Italiæ, invectiva ad Ugutionem de Thiems, Decretorum Doctorem, nuncium Apoſtolicæ Sedis. Epiſtola Galli illius præmittitur, quæ incipit: *Homo quidam deſcendebat ab Hieruſalem*.

24. Ad Clementem VI. *Medicorum turbam fugiendam* hortantis Petrarchæ Epiſtola, cum *libris quatuor invectivarum in Medicum objurgantem*.

25. Epiſtolæ V. *de ſumenda atque recepta laurea*.

26. *Bucolicorum eclogæ XII.* Incip. *Monice tranquillo ſolus tibi conditus antro*.

27. *Africa* ſive de bello Punico & geſtis Scipionis Africani libri IX. ad Rupertum Regem Siciliæ, Poema heroicum, quod præcipue auctorem ſuum lauro dignum ſuæ ætati demonſtravit.

28. *Epiſtolarum libri tres* ſcripti carmine. Incip. *Si mihi ſæva pium ſervaſſent ſidera Rege*.

29. *Teſtamentum*, quod cum *donatione Bibliothecæ ſuæ*, Reip. Venetæ facta etiam ſubjunctum legitur noviſſimæ editioni Carminum Petrarchæ Hetruſcorum Patav. 1722. 8. * Opus ejus inſcriptum *Epitoma virorum illuſtrium* ita hucuſque parum notum fuit etſi ſæpius excuſum, ut nemo mihi dicam ſtruxerit, ſi fuſiorem de illo commentationem inſtituerim. Eſt mihi ad manus Codex Chartaceus vetuſtate quidem minus ſpectabilis, ſed ab editis adeo diſcrepans, ut mentem ad ſe lectorum convertat. Primo igitur occurrit in illo titulus cum proœmio, quorum ille aliquantulum ab edito differt, hoc vero illic quidem, non vero in edito legitur. Titulus iſta effertur: *Franciſci Petrarchæ laureati quorumdam illuſtrium virorum, & clariſſimorum heroum ad generoſiſſimum Patavii Dominum Franciſcum de Carraria, Epitoma*. Proœmium: *Illuſtres quoſdam viros*. Tum ſubditur vita Romuli, Numæ, Tullii Hoſtilii, Anci Marcii, Junii Bruti, Horatii Coclitis, L. Quintii Cincinnati, Camilli, T. Manlii Torquati, M. Valerii Corvini, P. Decii, L. Papirii Curſoris, M. Curii Dentati, Lucii Fabricii. Hucuſque progreditur opus in editis, dein ſuccedit a Sirichio confectum ſupplementum. In MS. vero plane aliter; nulla enim interjecta ſupplementi admonitione, ſtatim datur vita Alexandri Macedonis, dein Pyrrhi, Annibalis, Fabii Maximi, Claudii Marcelli, Claudii Neronis & M. Livii ſimul, P. Corn. Scipionis; poſt hanc Marci Portii Catonis Cenſorii. Poſt hæc ſequitur ſine titulo, quamquam relicta eſt charta pura forte ad titulum illum minio pingendum. Tum datur præfatio incipiens: *Errare haud profecto videtur*, quæ ſane præfatio Sirichii eſt, ut ex toto contextu liquet, ad Patavinum Dominum directa, atque hæc in editis non apparet. Secundum hæc legitur vita T. Quinti Flaminii, tunc L. Cornelii Scipionis Aſiatici, dein Scipionis Naſicæ, Pauli Æmilii, Q. Cæcilii Metelli, Scipionis Æmiliani, Caji Marii, Cn. Pompeji, Cæſaris Auguſti, Veſpaſiani, Titi, Trajani, nec ultra excurritur.

Quod autem animadverſione dignum eſt, vitæ omnes, tum illæ quæ ſub Petrarchæ auſpicio militant, tum quæ in ſupplemento dantur multo fuſius deſcriptæ ſunt, quam edita exhibeant. Interdum tamen, ſed raro, ſemel tantum & iterum cum editis fere per omnia congruunt.

Quod

Quid ad hæc dixeris, lector? num epitoma illud Petrarchæ plus vice ſimplici evulgatum compendium eſt majoris operis a Petrarcha confecti & in Codice noſtro repræſentati? Tibi judicium relinquo. Mihi ſatis fuit ſumma diligentia rem tibi veluti ſub oculis explicaſſe.

Illud etiam adjeciſſe juvat ſupplementi authorem adoptaſſe commentum illud de Trajani anima ex inferno carcere precibus S. Gregorii eruta. In cujus rei teſtimonium vocat, ac recitat quædam ex Hugone Etheriano, cujus hæc ſunt verba: *Nolite, quæſo, dicere in cordibus veſtris hoc falſum eſſe, aut fictum, quod omnis teſtatur Eccleſia. Ineffabilem enim noſtri Redemptoris miſericordiam certiſſimum noſtræ ſalutis argumentum mitiſſimis precibus SS. Pontificis opem damnato afferre, & voluiſſe, & potuiſſe quis dubitat? Et præcipue innocentiſſimo viro, cujus clementiſſima maximorum operum merita prudentia, juſtitia, pax, pudicitia, fortitudo, pietas temperantia nimirum loco baptiſmi ſupplere potuerunt.*

Prætereundum nequaquam duco id quod a nemine huc uſque indicatum ſuccurrit, nimirum carmen illud Etruſcum Petrarchæ de B. Virgine incipiens:

Vergine bella, che di Sol veſtita.
Coronata di Stelle, al ſommo Sole
Piaceſti sì, che &c.

Latinis verſibus redditum eſſe a M. Marulo in Evangeliſtario, legiturque in eodem opere impreſſo Venetiis An. 1516. Incipit:

O præſtans facie Virgo quam clara coronant
Sydera quæ radiis Solis amicta nites &c.

De *Benevenuti* de Rambaldis *libello Auguſtali*, qui Petrarchæ ſcriptis ſolet ſubjici, dictum ſupra Tom. 1. p. 209. ſeq.

Ineditæ Epiſtolæ & opuſcula Petrarchæ, quorum in lucem proferendorum celeberrimi viri Bernardus Montfauconus (*a*) & Anſelmus Bandurius (*b*) ſpem feciſſe viſi ſunt, nec dum vulgata exſtant quod ſciam.

Longe maximam ingenii laudem Hetruſcis ſuis poematibus atque lucubrationibus Italice editis Petrarcha tulit, ita ut inter claſſicos auctores illius linguæ principem locum jam pridem teneat. Carmina (*le rime, canzoni, trionfi e ſonetti*) primum typis exſcripta Venetiis 1473. fol. quæ editio in ſectione publica Biblioth. illuſtris Fayi, Pariſiis veniſſe dicitur libris Gallicis 241. Alias editiones atque interpretes, qui exſtant quam plurimi, præter Niceronum Tom. XXVIII. p. 389. ſeq. refert Nic. Franciſcus Haym, Romanus in notitia librorum rariorum linguæ Italicæ, Lond. 1726. 8. pag. 124. 128. & 212. 215. ſed præcipue qui hęc carmina ad meliores editiones & Codicem inſignem Manuſcr. noviſſime recenſuit Patavii 1722. 8. (*c*) illiſque præmiſit Catalogum editionum pluſquam CXXX. illuſtratum notis Jo. Mariæ Creſcimbenii.

Chronica delle Vite de' Pontefici & Imperatori Romani, in ſino a' ſuoi tempi. Veron. 1476. Florent. 1478. fol. Venet. 1534. 8. Mirandulæ 1624. 4. Genev. 1625. 4.

Petrina de Balma, Ordinis reformati S. Claræ Religioſa circa A. 1450. ſcripſit *Vitam B. Coletæ* Ordinis S. Claræ Reformatricis, ſed Gallice, unde Latine verſa exſtat in Actis Sanctor. Tom. 1. Martii 6. p. 601. 619.

Andreas de Petra, Supra T. 1. pag. 96.

Hermannus Petri, Carthuſ. & *Hermannus de Petra*, Ciſterc. Supra T. 3. p. 240.

Fridericus Petruccius, ſupra Tom. 2. p. 209. *Fridericus de Senis*.

S. Petrocus Corinus ſive Cornubienſis Camber circa A. 564. a Baleo Centur.

(*a*) Mem. litt. de Trevoux A. 1703. p. 381.
(*b*) Id. 1703. Septembr. pag. 238.

(*c*) Acta Erud. Tom. 8. ſupplem. pag. 512.

Digitized by Google

tur. I. c. 98. traditur ſcripſiſſe *librum de vita ſolitaria*. Totos viginti annos in lectione bonorum auctorum exegiſſe legas apud Lelandum cap. 35.

Petronius præfectus prætorii circa A. 410. *eloquentiſſimus vir & eruditiſſimus in ſecularibus litteris*, cui apud Gennadium cap. 41. de S. E. tribuitur liber *de ordinatione Epiſcopi*, pridem deperditus, quem alii ad filium ejus Petronium, Epiſcopum Bononienſem putarunt referendum eſſe.

Petronius ſuperioris filius, Epiſcopus *Bononienſis*, defunctus Theodoſio juniore & Valentiniano III. regnantibus hoc eſt non poſt A. C. 450. De illo Gennadius cap. 41. de S. E. atque ibi Miræus: Surius & Baronius ad Octobr. 4. & præ cæteris Tillemontius Tom. XV. memoriar. pag. 30. ſeq. ubi docet *Vitas Patrum Monachorum Ægypti*, quas ab eo ſcriptas memorat Gennadius, eſſe librum ſecundum inter Vitas Patrum a Roſvveido editas, ſcriptas nomine Petronii a *Rufino* Aquilejenſi. Diverſum opus Petronii ineditum *de ſelectis SS. Patrum apophthegmatibus*, ex quo Manuſcripto Alphonſus Ciacconius quædam produxit in libello de S. Hieronymi Cardinalatu, quæ etiam Miræus ex eo repetit. Petrus de Natalibus in Catalogo Sanctorum menſis Auguſti cap. 20. multa de hoc Petronio referens digna fide & indigna, addit etiam Gennadio auctore laudato ſcripſiſſe & *homilias Evangeliorum* plures, quod tamen in Gennadio non legitur.

Petri Abælardi notitiam a Ludovico Jacobo mutuari liceat, cui annotationes meas adjungam. Ita vero ille libro III. de ſcriptoribus Cabilonenſibus p. 139. *Petrus Abælardus* ſive *Abelardus* cognomento *Dialecticus* (*a*) natione Armoricus. Theologicæ Scholæ Pariſiis rector Philoſophus & Theologus toto orbe celeberrimus, ſcientiarum tam Divinarum quam humanarum ſingulare prodigium, aliquandiu vitam parum honeſtam (*b*) cum *Heloiſſa Monmorantiana* genere & eruditione nulli ſecunda egit. Sed pœnituere paullo poſt, illaque Monialis, deinde An. 1130. Peracleti Monaſterii Ordin. S. Benedicti, diœceſis Trecenſis Antiſtita facta eſt, hic vero Monachus Sandionyſianus prope Pariſios, poſtea Abbas Ruyenſis conſtitutus. Variis ſe erroribus implicavit, unde in Concilio Sveſſionenſi A. 1121. (*c*) & Senonenſi A. 1140. a ſanctiſſimis Viris Bernardo Abbate Claravallenſi & Petro Venerabili Abbate Cluniacenſi condemnatus fuit: ſed reſipiſcens (*d*) magnum vitæ Monaſticæ ornamentum in monaſterio Cluniacenſi, uſque ad vitæ extremum (*e*) extitit. Scripſit opera quam plurima in unum Volumen edita (*f*) labore & ſtudio illuſtriſſimi Viri, *Franciſci Amboeſii*, Equitis, Regis in ſanctiori Conſiſtorio Conſiliarii, Baro-

(*a*) Bergomenſi *Baliardus*, Alciato *Baylardus*, Bernardo Epiſt. 180. velut *Abeillardus*, dictus *apis de Francia*. Joanni Sarisberienſi *Peripateticus Palatinus* a loco natali ubi A. 1079. in lucem editus, *Palais*, oppido in Britannia minore:) non a palatio Regio ut videtur innui in obſervationibus ſelectis Hallenſibus Tom. 6. Obſ. 20. Præceptor ejus in Dialecticis, *Roſcellinus*, in Philoſophia *Guilelmus de Campellis*: in Logicis *Anſelmus* Laudunenſis anteſignanus Nominalium: diſcipulus *Arnoldus de Brixia* &c.

(*b*) Filium ex furtivis amoribus conceptum vocavit *Aſtralobum*, ipſe a Fulberto Heloiſſæ tutore ac propinquo ex indignatione poſtea factus eunuchus, dormituriens nihilque tale cogitans. Vide Edmundi Martene Anecdota Tom. V. pag. 1140. ſeq. Bœlii Lexicon, in *Abelard*, & Vitæ ſcriptores Jacobum Thomaſium, in filii Chriſtiani Thomaſii hiſt. ſapientiæ & ſtultitiæ Tom. 1. pag. 75. ſeq. Stephanum Paſquierium in opere præclaro, recherches de France lib. VI. cap. 17. & Gervaſium in vita Abælardi, diligentiore ſtudio ſex libris tradita Gallice Pariſ. 1720. 12. duobus Voluminibus. Acta Erud. 1721. pag. 263. Mem. de Trevoux 1721. pag. 941. Journal literaire Tom. XI. pag. 255. C. A. Heumanni Acta Philoſophorum parte XVI. pag. 529. ſeq.

(*c*) Vide Pagium ad A. 1121. num. 14. ſeq.

(*d*) Etiam injuriam ſibi factam a fervidioribus adverſariis, ſcripta Apologia, teſtatus. Confer Amboeſii prolegomena ad Opera Abælardi, Quercetanum in notis ad hiſt. calamitatum Abælardi: & laudatum Gervaſium.

(*e*) Obiit Cabilone A. 1142.

(*f*) Pariſ. 1616. 4.

Digitized by Google

ronis Chartræ &c. in quibus continentur:

Epiſtolæ (*a*) *Petri Abælardi & Heloiſæ*, quarum aliquæ hiſtoriam calamitatum Abælardi complectuntur pag. 3. aliquæ originem religionis Sanctimonialium pag. 94. & inſtitutionem ſeu Regulam earundem p. 130.

Epiſtola Fulconis, *Prioris de Diogillo ad Petrum Abælardum*, p. 217.

Epiſtola Abælardi *adverſus eos qui ex auctoritate* Bedæ *presbyteri arguere conantur* Dionyſium Areopagitam *fuiſſe* Dionyſium, Corinthiorum *Epiſcopum*, *& non magis fuiſſe* Athenienſem *Epiſcopum*. p. 224.

Epiſt. contra quendam Canonicum regularem, *qui Monaſticum Ordinem deprimebat*, *& ſuum illi anteferebat*, p. 228.

Invectiva in quendam ignarum Dialectices, *qui tamen ejus ſtudium reprehendebat*, *& omnia ejus dogmata putabat ſophiſmata & deceptiones* pag. 238.

Elegia Hilarii, *Abælardi diſcipuli*, *qua plangit receſſum ejus ex Paraclito*. p. 243.

Epiſtola Abælardi *ad S. Bernardum*, Abbatem Clarævallenſem p. 244.

Exhortatio ad ſtudium litterarum pag. 251.

De laude S. Stephani Martyris. p. 263.

Epiſtolæ aliquot S. Bernardi ad Cardinales & Innocentium II. Papam, *contra Petrum Abælardum* p. 270.

Reſcripta Innocentii II. Papæ contra *eundem* pag. 299. 301.

Berengarii Pictavienſis, *Abælardi diſcipuli*, *apologeticus contra B. Bernardum Clarævallenſem Abbatem & alios qui condemnaverant Præceptorem ſuum*. p. 302.

Epiſtola ejuſdem *Berengarii ad Epiſcopum Mimatenſem*. p. 320.

Invectiva contra Carthuſienſes. p. 325.

P. Abælardi *Apologia* ſeu *Confeſſio Fidei* pag. 330. In hac inter alia: *ſcripſi forte aliqua per errorem*, *quæ non oportuit*: *ſed Deum teſtem & judicem in animam meam invoco*, *quia in his*, *de quibus accuſor*, *nil per malitiam aut ſuperbiam præſumſi*.

Epiſtola ad Girbertum Pariſienſem Epiſcopum. p. 330.

Petri Venerabilis, Abbatis Cluniacenſis, *Epiſtola ad Innocentium II. Papam*, (*b*) pro Petro Abælardo p. 335. Ejuſdem *ad Heloiſam* (*c*) Paracliti Abbatiſſam p. 337.

Epitaphium P. Abælardi (*d*) a Petro Venerabili ſcriptum p. 342.

Epiſtola *Heloiſæ* (*e*) ad Petrum Abbatem Cluniac. p. 343.

Petri Cluniacenſis ad Heloiſam (*f*) p. 344.

Abſolutio Petri Abælardi p. 345.

Reſcripta quædam ſummorum Pontificum ad Heloiſam p. 346.

P. Abælardi *expoſitio in Orationem Dominicam* p. 359.

Expoſitio Symboli Apoſtolorum p. 368.

(*a*) *Heloiſa*, ingenio & litteris nobilis, Fulberti Canonici Pariſienſis neptis, ex Abælardi diſcipula, amaſia & uxore, Sanctimonialis Argentolienſis, ac denique ex Prioriſſa illius Cœnobii, Ordin. Bened. Abbatiſſa Oratorii Paracliti quod in Trecenſi ſive Tricaſſinæ diœceſeos pago Abælardus condiderat, probanteque Innocentio II. ei donaverat. Obiit Heloiſa Græcarum, Hebræar. & Latinarum litterarum perita, Anno 1162. Vide Quercetani notas ad Bibl. Cluniacenſem pag. 146. ſeq. & Miræum ad Henrici Gandavenſ. cap. 16. de S. E. Præ liberioribus Metaphraſibus Gallicis Epiſtolarum mutuarum Heloiſæ & Abailardi, quas vel Buſſius Rabutinus Colon. 1695. vel P. F. G. de Beauchamps dedit Pariſ. 1714. & 1721. 12. laudandum Gervaſii ſtudium, qui Pariſ. 1723. 12. duobus Voluminibus Latine cum adjuncta proſaria Gallica verſione & adſperſis ſubinde notis hiſtoricis vulgavit Heloiſæ Epiſtolas ad Abailardum III. & Abailardi ad Heloiſam IV. quarum tertia amplas Ordinis Monialium ſexuſque fœminei laudes complectitur Tom. 2. p. 209. quarta Regulam Sanctimonialium præſcribit pag. 212. 595. De latina emendatiore editione Epiſtolarum harumce per Richardum Ravvlinſon, Lond. 1718. 4. Vide Journal literaire T. 4. p. 375. Bibl. ancienne & moderne Tom. 9. pag. 348. Journal des Sav. 1718. Novembr. pag. 239.

(*b*) Exſtat inter Petri Venerabilis Epiſtolas lib. IV. 4. in Bibliotheca Cluniacenſi Andreæ du Cheſne pag. 816.

(*c*) Id. IV. 24. pag. 850.

(*d*) Id. pag. 1354. Incipit: *Gallorum Socrates* &c.

(*e*) Id. VI. 21. pag. 919.

(*f*) Id. VI. 22. pag. 920. ubi ad eam mittit Abælardi abſolutionem: additque: *Aſtrolabo veſtro*, *veſtrique cauſa noſtro*, *mox ut facultas data fuerit*, *in aliqua nobilium Eccleſiarum*, *Præbendam libens adquirere laborabo*.

Expoſitio fidei in Symbolum Athanaſii p. 381.

Heloiſæ Paraclitenſis Abbatiſſæ *problemata XLII. cum Abælardi ſolutionibus*. p. 384.

P. Abælardi *adverſus hæreſes liber*. p. 452. Confer de hæreſibus, Abælardi tempore, Edmundi Martene Tom. V. Anecdotor. p. 1314. 1315.

Commentarius *ſuper Epiſtolam S. Pauli ad Romanos* in V. libros diviſus p. 491.

Sermones XXXII. in feſtis per annum legendi p. 729.

De fide S. Trinitatis, ſive *Introductio* ad *Theologiam* in III. libros diviſa p. 973.

Proſa de B. Virgine p. 1136.

Notæ *Andreæ Quercetani* ſive *Ducheſnii* ad Hiſtoriam calamitatum Abælardi p. 1141.

In editione operum Pariſienſi deſiderantur:

Libri quinque Theologiæ Chriſtianæ, vulgati primum ab Edmundo Martene Tom. V. anecdotorum p. 1156. 1360. Pariſ. 1717. fol. quibus erudita prolegomena de Abælardo ejuſque erroribus (*a*) & adverſariis præmiſit. Multa eadem in hoc opere cum libris de fide S. Trinitatis, neque diffiteri potuit Joannes Cornubienſis, (*b*) Petrum Lombardum Magiſtrum ſuum in celebri ſententiarum opere frequenter hos libros præ oculis habuiſſe ac ſecutum eſſe.

Commentarius in Hexaemeron ad Heloyſam: in eodem quinto anecdotorum Martenii tomo p. 1363. 1416.

Rhythmi de SS. Trinitate, quorum initium: *Alpha & O magne Deus, Heli, Heli, Deus meus*. in laudati Martenii collectione veterum monumentorum Tom. IX. pag. 1092. 1097. Pariſ. 1733. fol. Sed eoſdem ſub *Hildeberti* Cenomanenſis nomine ediderat Jacobus Hommey in ſpicilegio Patrum p. 446. Pariſ. 1684. 8.

Theologia Morum ſive *Ethica*, liber inſcriptus: *Scito teipſum*, reprehenſus a S. Bernardo, quamquam ajunt (*c*) ab Abælardo non pro genuino ſuo fœtu agnitum. Prodiit in C. V. Bernardi Pezii anecdotis Tom. 3. parte 2. pag. 927. 688.

Elucidarium, quod in veteri Codice Manuſc. Monaſterii B. Mariæ de Fontanis in diœceſi Turonenſi, nomen Abælardi præfert, in Codice Clarævallenſi *Angeldo Montis Leonis* tribuitur, teſte Martenio Tom. V. anecdotorum pag. 1362. ubi etiam obſervat editum eſſe inter ſpuria *S. Anſelmi* Cantuarienſis. Vide ſupra T. 1. p. 111.

Nondum lucem vidit Petri Abælardi *Logica* ſive *Dialectica*, quam vulgaturum ſe promiſit Andreas du Cheſne p. 1160. Nec *Liber Sententiarum*, *Sic & Non*, Manuſcr. in Bibliothecis Angliæ: niſi idem ille ſit (*d*) cum introductione ad Theologiam, quam ſupra inter edita commemoravi: Neque *hymni* quos metrico ſtylo compoſuit, in monaſterio quod vocatur Paraclitus decantandos. (*e*) Neque memoratæ Caveo *expoſitiones in Geneſin* (ſi diverſas intelligat a Commentario in Hexaemeron) vel *in Pſalterium*, aut in *Pauli Epiſtolas*, cum ſolus in Epiſtolam ad Romanos commentarius in editis legatur:

(*a*) Adverſarii Abælardi, Gvilelmus Abbas S. Theodorici (ſupra Tom. 3. pag. 168.) Anonymus (Galfredus Monachus Clarævall. de quo ſupra T. 3. pag. 6. & 8.) Gvalterus Laudunenſis & S. Victoris; præ ceteris vero S. Bernardus. Videatur Joannis Caramelis a Lobkovvitz *S. Bernardus Petrum Abailardum triumphans*. Lovan. 1644. 4. Jo. Mabillonius ad Bernardi capitula hæreſium Abælardinarum &c. Voyage litteraire des deux Benedictins Tom. 1. parte 2. pag. 213.

(*b*) In eulogio ad Alex. III. Papam. Vide Andreæ du Cheſne notas ad Abailardum pag. 1159. Pagium ad A. 1113. num. 13.

(*c*) Caveus in hiſt. lit. Eccleſ. ad A. 1120.

(*d*) Ita viſum Jo. Mabillonio in itinere Germanico pag. 64. edit. a me curatæ, ubi teſtatur ſe in Codice Monaſterii S. Emmerani reperiſſe Bajolardi Sententias capitulis triginta ſeptem comprehenſas, additque eam eſſe Abelardi Introductionem in Theologiam. Similiter Trithemius cap. 381. Theologiam Abælardi *volumen dialectica obſcuritate ſubumbratum*, *multis* Sententiis *varium* appellat.

(*e*) Appendix ad Henr. Gandavenſ. cap. 3.

tur *: nec gloſſæ in Ezechielem* . Neque denique *Verſus elegiaci ad Aſtralabum filium ſuum , de moribus & vita pia & proba*, Manuſcripti in Biblioth. Cottoniana pag. 86. Librum de Unitate & Trinitate ipſe flammis dare juſſus eſt Abælardus in Synodo Sveſſionenſi An. 1121.

Tria ejus epitaphia reperio , quæ cum bona Lectoris venia hic apponam . Unum a Petro Venerabili conſecratum ejus memoriæ, ita ſe habet*:*

Gallorum Socrates , Plato maximus Heſperiarum ,
Noſter Ariſtoteles , Logicis , quicunque fuerunt ,
Aut par aut melior : ſtudiorum cognitus Orbi
Princeps , ingenio varius , ſubtilis & acer ,
Omnia vi ſuperans rationis & arte loquendi ,
Abeillardus erat , ſed tunc (a) magis omnia vicit ,
Cum Cluniacenſem monachum , moremque profeſſus
Ad Chriſti veram tranſivit Philoſophiam ,
In qua longævæ bene complens ultima vitæ ,
Philoſophis quandoque bonis ſe connumerandum
Spem dedit , undenas Majo renovante Calendas .

Alterum neſcio an eodem auctore :

Petrus in hac petra (b) latitat , quem Mundus Homerum
Clamabat , ſed jam ſidera ſidus habent .
Sol erat hic Gallis ſed eum jam fata tulerunt ,
Ergo caret regio Gallica (c) ſole ſuo .
Ille ſciens quicquid fuit ulli (d) ſcibile , vicit
Artifices , artes abſque docente docens .
Undecimæ Maji Petrum rapuere Calendæ ,
Privantes Logices atria Rege ſuo .
Eſt ſatis , in tumulo Petrus hic jacet Abeillardus
Cui (e) ſoli patuit ſcibile quicquid erat .

Tertium denique ex antiquo Codice Petrenſi a laudato Bernardo Pezio proditum hoc eſt :

Petrus amor Cleri , Petrus inquiſitio veri ,
Lingua ſalutaris , turbæque Lucerna ſcholaris ,
Argumentandi ſollertia , copia ſandi .
Poſt mundi bella , nova fulget in æthere ſtella ,
De mundo fragili ſub menſe vocatur Aprili .
Eloquii flos , Conſilii ros , ingenii cos :
Grammaticæ fons , Rhetoricæ pons , ac Logicæ mons ;
Eccleſiæ lux , Juſtitiæ dux inter iniquos ,
Gymnaſii fax , diſcipuli pax , juſtus & inſons ,
Hinc abiit , ſed non obiit , nec deſiit eſſe :
Præteriit , ſed non periit , tranſivit ad eſſe .
Aſpera gens violenter agens ſuper hunc fabricavit ,
Chriſtus eum ſuper æthereum jubar exhilaravit .

Addit idem , ſe in Tegernſeenſi Codice hanc notam reperiſſe : *Petrus qui Abælardus a pleriſque* Bajolardus (*f*) *dicitur , natione Anglicus* (*g*) *primum*

(*a*) Ita Bibl. Cluniacenſis pag. 1354. & Baronius ad A. 1140. n. 12. & Bern. Pezius in præf. ad Tom. 3. anecdotor. pag. XXI. rectius quam apud Lud. Jacobum, *nunc*.

(*b*) Quercetanus notis ad Bibl. Cluniacenſ. p. 148. *in hac urna*.

(*c*) Lud. Jacobus de claris Cabilonenſibus pag. 142. *regio Gallia*.

(*d*) Id. minus bene, *illi*.

(*e*) Quercetanus: *Huic*.

(*f*) Aliis vitioſe etiam *Beliardus* , *Baliardus* , *Biliardus*. Vide Dan. Zvvickeri novam confirmationem Irenici Irenicorum pag. 502. Alberico p. 296. *Abulardus* . Ptolemæo Lucenſi ad A. 1134. *Baalardus*.

(*g*) Non Anglicum natione ſed Gallum ipſe ſe Abailardus profitetur , & a vitæ ejus ſcriptoribus demonſtratum eſt.

Grammaticæ & Dialecticæ, hinc Divinitati operam dedit. Sed cum eſſet inæſtimandæ ſubtilitatis, inauditæ memoriæ, capacitatis ſupra humanum modum, auditor aliquando Magiſtri Roſcii (*a*) *cœpit eum cum exfeſtucatione* (*b*) *quadam ſenſuum illius audire. Attamen imperavit ſibi, ut per annum lectionibus ipſius intereſſet. Mox ergo ſocios habere, & Pariſiis palam Dialecticæ atque Divinitatis lectiones dare cœpit, & facile omnes Franciæ Magiſtros in brevi ſupervenit. Qui cum de Quadruvio* (*e*) *nihil audiſſet, clam Magiſtro* Tirrico (*d*) *in quaſdam Mathematicas lectiones, aures dabat, in quibus ſupra quam æſtimaret, obtentu difficultatis intellectus reſiliebat audientis. Cui ſemel afflicto & indignanti, per jocum Magiſter Tirricus ait: quid canis plenus niſi lardum bajare conſuevit?* Bajare *autem lingere eſt. Exinde* Bajolardus *appellari cœpit. Quod nomen tanquam ex defectu quodam ſibi impoſitum cum abdicaret, ſub litteratura non diſſimili* Habelardum *ſe nominari fecit, quaſi qui haberet artium apud ſe ſummam & adipem.* * Inter inedita pariter accenſendum eſt opuſculum *de ſacramento Altaris*, quod ſervat MS. Codex Latinus 884. Bibliothecæ Univerſitatis Taurinenſis.

Petrus de Abano, infra *Petrus Aponenſis*.

Petrus de Adria, infra *Petrus Viloaquenſis*.

Petrus Alberti, Major Prior Cluniacenſis circa A. 1426. tempore Oddonis II. Abbatis, *Decretorum Doctor famoſiſſimus; nam conſcripſit libellum ſive tractatum* de decimis novalibus, *qui apud nos eſt*. Hæc de eo auctor Chronici Cluniacenſis p. 1676.

Petrus Weiſs, Latine *Albinus*, Nivemontius ſive Schneebergenſis, ſedulus indagator rerum Germanicarum, Miſnenſium præcipue: clarus poſt ſæculi XVI. initia, cujus plures exſtant Chronici libri Germanice editi, de quibus Hendreichius in pandectis Brandenburg. pag. 90. & lexicon eruditorum Germanice editum A. 1715. 1726. 1733. Hoc loco tantum memorare juvat Albini hujus brevem commentationem *de rebus Carinthiacis*, editam a Jo. Petro Ludevvig T. X. reliquiarum veteris ævi pag. 542. 566. & *Genealogiam Comitum Leiſnicenſium* in Tom. 3. ſcriptorum rerum Germanicarum illuſtris Menckenii pag. 833. 952. cum erudita appendice V. C. Chriſtiani Gottlieb Schvvartzii p. 953. ſeq.

Petrus Alectenſis, infra, *Petrus Amelii*.

Petrus de Alliaco, (Ailli) A. 1350. natus Compendii ad Iſaram (Oiſe) fluvium in Piccardia Galliæ, ex Archididaſcalo Collei Navarrei Pariſienſis, & Epiſcopo Vellarenſi, ſive Anicienſi creatus Cardinalis Cameracenſis A. 1411. Piſano Concilio A. 1409. & A. 1414. ſeq. Conſtantienſi interfuit, diemque obiit Cameraci An. 1425. *Aquila Franciæ & malleus a veritate aberrantium indefeſſus*. Hujus ſe diſcipulum profitetur Joannes Gerſon, Cancellarius Pariſienſis, qui plura ei ſcripta ſua dedicavit, ut librum de vita ſpirituali animæ, in limine tomi III. Vide & T. 2. edit. novæ pag. 74. 161. 659. & T. 3. p. 186. 429. 430. 433. & 471. De hoc Petro præter eos qui de Cardinalibus ſcripſere, Ciacconium, Jo. Joſephum Eggs, alioſque, & qui de ſcriptoribus Eccleſiaſticis, Trithemium cap. 729. Labbeum Tom. 2. p. 179. Caveum ad Ann. 1396. Hendreichium Pandect. Brandenb. p. 136. conſulendus Jo. Launojus in hiſtoria Gymnaſii Navvarrei pag. 467. ſeq. Jacobus Lenfant in hiſtoria Concilii Piſani T. 2. p. 56. ubi etiam iconem ejus ære nitide expreſſam exhibet, & Herman-

(*a*) Legendum *Roſcelini*, ſive *Rucelini*.
(*b*) Veluti feſtucas in oculo doctrinæ ejus notare atque improbare. Vide Cangium in *feſtuca*.
(*c*) *Quadrivium*, quatuor diſciplinæ Mathematicæ Arithmetica, Geometria, Aſtronomia, Muſica: ut *Trivium*, Grammatica, Logica, Rhetorica.
(*d*) Theodorico.

Digitized by Google

mannus ab Hardt tomo primo hiſtoriæ Concilii Conſtantienſis p. 450. ſeq. Mihi ſcripta Petri referre quantum licebit, ſatis fuerit.

I. *Commentarii breves in IV. libros Sententiarum* 1500. 4. & Argentinæ 1490. ubi juncta habentur ſcripta hæc quinque: 1. *Quatuor principia in IV. libros Sententiarum*. 2. *Recommendatio* (*a*) *S. Scripturæ*, ad Matth. XVI. 18. *Super hanc petram ædificabo Eccleſiam meam*. 3. *Principium* (*b*) *in curſum Bibliorum*, *præſertim in Evangelium Marci*. 4. *Quæſtio Veſperiarum*, (*c*) *utrum Petri Eccleſia lege reguletur*. & 5. *Quæſtio de reſumta*, (*d*) *utrum Petri Eccleſia lege reguletur*, *fide confirmetur & jure dominetur*.

II. *Tractatus & ſermones* junctim editi Argentorat. 1490. fol. 1. *Speculum Conſiderationis*, capitibus XII. contentum. 2. *Compendium contemplationis*, tres tractatus complectens, α) ex doctrina S. Thomæ in ſecunda ſecundæ, duodecim capitibus conflatum, β) de ſpirituali genealogia Jacob, & de figuralibus exemplis ad contemplationem pertinentibus & γ) de ſpiritualibus ſenſibus hominis ad contemplationis perfectionem pertingentibus. 3. *de quatuor gradibus ſcalæ ſpiritualis*, ex dictis *B. Bernardi*. 4. *Verbum abbreviatum ſuper libros Pſalmorum* 5. Devota meditatio *ſuper Pſalmum XXX. In Te, Domine, ſperavi, non confundar in æternum*. 6. *Super Pſalmum XLII. Judica me Deus & diſcerne cauſam meam*, compoſita Baſileæ dum erat ibi Legatus a latere An. 1414. 7. Septem gradus ſchalæ pœnitentiæ *ſuper ſeptem Pſalmos pœnitentiales*. Exſtat etiam in Orthodoxographis utriſque A. 1555. & 1569. pag. 1085. cum meditationibus in Pſalmum XXX. & XLII. pag. 1110. 1119. & Gallice Lugd. 1544. forma minore, Antonio Belardo interprete. 8. *Tractatus de Oratione Dominica*. 9. Super *Ave Maria*, & *Cantica* B. Mariæ, Zachariæ, Simonis, cum *epilogo de quadruplici exercitio ſpirituali*. Expoſitio *in Cantica Canticorum Salomonis*. 10. Tractatus *de honoribus Sancti Joſeph*, recuſus Duaci 1634. 8. cum novem ſcriptis prioribus. 11. Tractatus *de anima*, recuſus Pariſ. 1494. 8. 1505. 12. *Sermones XXII.* e quibus 12. eſt de modo ſeu forma eligendi Pontificem. 13. de S. Trinitate & 14. Conſtitutio Benedicti XIII. Anno 1405. *de feſto SS. Trinitatis* per totam Eccleſiam celebrando (*e*) ex occaſione prædicti Sermonis publicata. 15. de S. Chriſogono Martyre, 16. & 17. de S. Ludovico, Toloſano Epiſcopo. 18. 19. Sermones facti in Synodo Cameracenſi. 20. Sermo habitus in Synodo ſuper illud Evangelii Luc. X. 1. *Deſignavit Dominus alios LXXII.* 21. de S. Dominico & 22. de S. Franciſco, factus A. 1382. Claudit hoc volumen 23. liber *de ſacramentis Eccleſiæ*.

III. *Vita S. Petri de Murrone*, Eremitæ de Aprutio, poſtea *Cæleſtini V.* Pontificis Maximi, Ordin. Cæleſtinorum inſtitutoris, a Dionyſio Fabro edita Pariſ. 1539. 4. obviaque apud Surium 19. Maji & Papebrochium Tom. IV. Maji p. 485. 497.

IV. Junctim edita ſine loco & anno, fol. Tractatus *de imagine Mundi*. *Epilogus Mappæ Mundi*. *De correctione Calendarii*. *De vero cyclo lunari*. *Tractatus duo Coſmographiæ*. *Vigintiloquium de concordantia Aſtronomicæ veritatis cum Theologia*. Tractatus *de concordia Aſtronomicæ veritatis cum Theologia*. Tractatus *de concordia Aſtronomicæ Veritatis & narrationis hiſtoricæ*, ſcriptus Baſileæ A. 1418. *Tractatus elucidarius Aſtronomicæ Concordiæ cum Theologia & cum hiſtorica*

ca

(*a*) Exſtat etiam in Dupiniana editione Jo. Gerſonis Operum Tom. 1. pag. 605.

(*b*) Ibid. pag. 610.

(*c*) Ibid. pag. 662.

(*d*) Ibid. pag. 673. Conferenda quoque *Petri de Agurto* Doctoris Complutenſis excerpta *de Eccleſiæ infallibilitate* ex hac quæſtione repetita atque illuſtrata, inſertaque Actis Eruditorum A. 1710. pag. 359. 372.

(*e*) Confer Bellarminum III. 15. de beatitudine & cultu Sanctorum, Belii Lexicon in *Ailli*.

ea narratione. *Apologetica defenſio duplex Aſtronomicæ veritatis*, compoſita Coloniæ A. 1418. & *Tractatus de concordia diſcordantium Aſtronomorum*.

V. Scripta a Clariſſimo Dupinio ex Bibl. Collegii Navarrei edita Tom. 1. Operum Jo. Gerſonis Amſt. 1706. fol. 1. in illud Matth. VII. *attendite a falſis Prophetis* tractatus duo pag. 409. & 501. quorum poſteriore adverſus vanam Aſtrologiæ ſuperſtitionem fuſe diſſerit. 2. *Quæſtio utrum Trinitas perſonarum in una Natura creaturæ ſit communicabilis*. p. 618. & ad eandem Quæſtionem in Sorbona propoſitam *de tribus ſuppoſitis in una natura*, reſponſio p. 626. 3. *Utrum libertas creaturæ rationalis ante & poſt lapſum intrinſece ſit æqualis* p. 630. 4. *Quæſtio utrum Conſcientia erronea excuſet a culpa*. pag. 637. 5. Quæſtio *de legitimo dominio* p. 642. 6. *Utrum indoctus in Jure Divino, poſſit juſte præeſſe* pag. 646. 7. *Propoſitiones damnatæ Joannis* de *Monteſono*, (*a*) Dominicani pag. 693. cum Epiſtola Univerſitatis Pariſ. pag. 694. & Petri de Alliaco ſermone coram Papa Clemente VII. Avenione habito p. 697. ac Propoſitione altera pag. 702. & apologia circa Joannis de Monteſono damnationem pag. 709. 8. Adverſus Cancellarium Pariſienſem (Jo. Gerſonem) *quod nihil liceat exigere pro Gradu Licentiæ docendi*, tractatus duo pag. 723. 745. 9. *De Legibus & ſectis*, *contra ſuperſtitioſos Aſtronomos*, tractatus ſcriptus An. 1416. p. 778.

Epiſtola ad Benedictum XIII. ſcripta Genua A. 1402. Tom. 2. Operum Jo. Gerſonis pag. 105. Aliæ duæ *ad Joannem XXIII.* de præcipuis Reformationis Eccleſiæ capitibus pag. 882. & electione ſummi Pontificis ſpectante ad Collegium Cardinalium pag. 883. Tractatus *de Eccleſiæ*, *Concilii Generalis*, *Romani Pontificis & Cardinalium auctoritate* ſcriptus A. 1417. p. 925.

VI. *Proceſſus* An. 1411. factus *adverſus Guilelmum* de *Hilderniſſen* Carmelitam (de quo Spondanus ad A. 411. n. V.) *& errores Sectæ Hominum Intelligentiæ*, editus a Baluzio Tom. 2. Miſc. p. 272. 297.

VII. *Sacramentale*, editum Lovanii 1487.

VIII. *De difficultate Reformationis in Concilio Univerſali* ad Jo. Gerſonem A. 1410. ſcriptus liber, ex Manuſcr. Helmſtadienſi editus eſt a V. C. Hermanno ab Hardt T. 1. Concilii Conſtantienſis parte VI. p. 255. atque inde in editione Operum Gerſonis Dupiniana T. 2. p. 867. *Canones de emendatione* ſive *Reformatione Eccleſiæ* in Conſtantienſi Concilio ſuſcipiendæ, totius Corporis, tum Capitis, Prælatorum, Religioſorum, Eccleſiaſticorum & Laicorum qui tanquam ab Alliacenſi A. 1415. Concilio Conſtantienſi oblatus, prodiit in Ortuini Gratii faſciculo rerum expetendarum & fugiendarum Colon. 1535. fol. pag. 203. 6. 208. & Lond. 1690. fol. & in Jo. Wolphii T. 1. lection. memorabil. pag. 756. & cum tractatu de ſqualoribus Curiæ Romanæ Baſil. 1551. 8. & in Hermanni ab Hardt T. 1. Concilii Conſtantienſis parte VIII. pag. 409. & in Tom. 2. Opp. Gerſon. pag. 903. una cum *Oratione* An. 1417. in Concilio habita *de Officio Imperatoris*, *Papæ*, *reliquorumque Concilii membrorum* ex edit. Argentor. 1490. apud laudatum Hardtium pag. 436. & T. 2. Gerſon. p. 917. Sed *monita de neceſſitate Reformationis Eccleſiaſticæ in Capite & in membris*, quæ idem parte VII. pag. 277. ſeq. & Dupinius T. 2. Opp. Gerſonianor. pag. 885. exhibet, auctorem habent potius *Theodoricum de Niem*, ut ipſe Clariſſ. Hardtius p. 484. & in prolegomenis pag. 28. 46. agnoſcit. *De poteſtate Eccleſiaſtica*. *De Concilio generali*. *Tractatus de interdicto*. *De permutatione Beneficiorum*.

IX. *Conceptus* & *exponibilia*.

X. *Quæſtiones in Hexaemeron*, in quibus

(*a*) De *Joannis de Monteſono* XIV. propoſitionibus vide Natalem Alex. Sec. XIII. & XIV. artic. 23. Tom. 7. pag. 128. ſeq.

bus Aſtrologiæ nimium tribuit, & Diluvium atque Nativitatem Chriſti ex ſtellis prænoſci potuiſſe contendit, reprehenſus eo nomine a Sixto Senenſi Bibl. ſanctæ lib. V. annotat. 81. & lib. VI. annot. 10.

XI. Quæſtiones in ſphæram Mundi *Joannis de Sacroboſco*, cum Petri Cirvelli commentario, Daroceníis Hiſpani, Pariſ. 1498. Compluti 1521. fol.

XII. Tractatus ſuper libros *Meteororum Ariſtotelis* de impreſſionibus aeris, ac de iis quæ in prima, ſecunda & tertia regionibus aeris fiunt, deque generatis infra terram. Argentinæ 1504. & Viennæ Auſtriæ 1509.

XIII. *Inedita* de quibus Launojus p. 479. Tractatus *ſuper Boethium de Conſolatione Philoſophiæ*, cum præfatione quæ incipit: *Reverendiſſimi Patres, Magiſtri ac Domini cariſſimi. Mihi ardua ſcandere volenti*. Deſcriptio *imaginariæ viſionis de horto Scripturæ*, in principio ſuper Cantica Ann. 1374. cum longa præfatione, quæ in expoſitione ſuper Cantica Argent. 1490. deſideratur. Propoſitio facta coram Papa adverſus Cancellarium Pariſ. quæ incipit: *Domine vim patior*. Quæſtio de reprehenſione Petri a Paulo facta: *Quærit a me charitas veſtra*. Reſponſio in aula Epiſcopi: *utrum Chriſti dono gerens poteſtatem damnetur*. *Invectiva Ezechielis contra Pſeudo-prædicatores*. *Sermones* varii, ut de vinea Domini Matth. XX. ex quo nonnulla laudatus Hardtius Tom. 1. p. 403. In verba *lætare Hieruſalem*, id. pag. 404. In feſto *S. Ludovici*, *Caroli Regis Siciliæ filii* pag. 434. Sermo in Capitulo Navarræ: *veritas de terra orta eſt*: & alius: *Ipſorum eſt regnum Cœlorum*. Sermo *de S. Bernardo*, *dedit ei cor ad præcepta*. Sermo in Synodo Ambienſi factus cum erat Subdiaconus, *Sacerdotes tui induantur juſtitiam*. Sermo in Synodo Eccleſiæ Pariſ. *Hic jam quæritur*. * Quamquam indiculus ſcriptorum viri hujus docti diligenter contextus eſt, adhuc tamen ſupplenda ſunt quædam ex MS. Codice, quem legi in Bibliot. Cæſar. Vindobonenſi, in quo orationes quædam in Concilio Conſtantienſi habitæ ſervantur. Eſt igitur ibi opuſculum inſcriptum: *Sermo B. Franciſci*. Incipit: *Quicumque hanc regulam ſequuti fuerint, pax ſuper illos. Verba hæc RR. PP. ſunt* Apoſtoli *Pauli hodie in perſona B. Franciſci* &c. Quamquam Oratio iſta auctorem ſuum in titulo non enunciat, non alterum tamen a Petro Cameracenſi ferre docent verba, quæ circa finem leguntur: *Sermonem ſuper verbis Apoſtoli: Quicunque hanc regulam ſecuti fuerint* &c. *dudum circa principium ſchiſmatis coram alma univerſitate ſtudii Piſenſis edidimus, quem nunc in hoc ſacro Concilio denuo publicæ utilitati dedimus* &c. *Quamobrem & quemdam tractatulum de reformatione Eccleſiæ nuper publicavimus*. Profecto tractatum hunc *de reformatione Eccleſiæ* ſincerum eſſe Cameracenſis fœtum nemo ambigit. Demum eſt ibi *ſermo* Petri hujus *de omnibus Sanctis* habitus in Concilio Conſtantienſi in illud *ſignum magnum*, quem pariter Fabricius hic inter cæteros non recenſet.

Petrus Alphonſi, ex-Judæus de quo Albericus ad An. 1106. pag. 206. ſcriptor *dialogorum XII. cum Moyſe Judæo*, editorum Colon. 1516. 8. de quibus ſupra Tom. 1. pag. 74. ſeq. Idem auctor libri cui titulus *Diſciplina Clericalis*, quem Manuſcr. memorat Sanderus pag. 192. ſicut alterum pag. 205. *de abundantia in Sermonibus ad omnem materiam*. Vide & Trithemium cap. 356.

Petrus de Alvernia Galliæ ſive *Aruernia* Canonicus S. Mariæ Pariſ. & An. 1275. Rector Univerſitatis, ſcriptor *ſummæ Quæſtionum Quodlibeticarum*. Vide Oudinum T. 3. p. 527.

Petrus de Alvernia, alter, Ord. Præd. S. Thomæ diſcipulus, incertum an Claromontanus etiam Epiſcopus, clarus circa A. 1300. de quo Oudinus Tom. 3. pag. 593. & Jacobus Quetif T. 1. pag. 489. Scripſit *ſupplementum partis tertiæ ſummæ Theologiæ S. Thomæ*, cum

Tho-

Thomæ ſumma ſæpius editum (*a*) & ex commentario in quartum Sententiarum excerptum. *Supplementum* Commentarii *S. Thomæ in librum tertium Ariſtotelis de Cælo & Mundo*, & *commentarium in quartum*. *Quæſtiones ſuper IV. libros de Cælo & Mundo*. Super IV. libros meteororum, de ſomno & vigilia, de longitudine & brevitate vitæ, de Juventute & Senectute, de reſpiratione & inſpiratione, de morte & vita, de motibus animalium. In XII. libros Metaphyſicorum. Super totam Logicam veterem. Ejus aut ſuperioris *Quodlibeta* ſive ſex Quæſtiones de quolibet diſputatas, Manuſcriptas memorat Sanderus p. 200. & p. 205. *de varia ſignificatione verborum*. *Doctrinale cum gloſſis*, Jacobus Quetif pag. 490. Libellum *de bona fortuna* memorans Tomaſinus in Manuſcriptis Patavinis pag. 37. addit inter ejus opera Venetiis 1507. edita illum non enumerari.

Petrus Amelii de Brenaco Gallus Electenſis, ſive Alectenſis, ex eremita Auguſtiniano Urbani V. Sacriſta, deinde Gregorii XI. Pœnitentiarius ac Bibliothecarius, poſtea Senogallienſis Epiſcopus Archiepiſcopus Tarentinus, tum Patriarcha Gradenſis & Alexandrinus atque Eccleſiæ Aquenſis adminiſtrator. Sedit ut Patriarcha inter Cardinales Epiſcopos primum A. 1391. & in vivis adhuc fuit A. 1398. Vide Jo. Mabillonium Tom. 2. muſei Italici pag. 443. ubi edidit ejus librum *de Ceremoniis Eccleſiæ Romanæ* p. 448. 544. conſtantem Capitibus CLXVII. & aliorum additionibus quandoque interpolatum. Ejuſdem *Itinerarium Gregorii XI.* quaſi verſibus, ſcriptum Avenione Romam, edidere Bzovius ad A. 1376. num. 31. & ad Ann. 1377. & Maſſonus atque Ciacconius in vita Gregorii XI.

Petrus de Ancharano (*b*) Farneſiorum caſtello, Baldi Ann. 1400. defuncti diſcipulus, JCtus celebris Bononienſis, ſcriptor Commentariorum in Decretales, Sextum & Clementinas, Conſiliorum aliarumque lucubrationum. Vide Trithemium c. 75. Forſterum in hiſtoria Juris Civilis pag. 664. Gvidonem Pancirollum III. 26. qui & Collegium Pauperum Studioſorum ab eo Bononiæ inſtitutum celebrat: Labbeum Tom. 2. de S. E. pag. 183. Warthonum ad Caveum, Oudinum Tom. 3. p. 1239. &c. * Juriſconſulti hujus præter edita plura ſunt opuſcula in Codicibus MSS. quorum aliqua, quæ MSS. Codices Eccleſiæ Majoris Lucenſis ſervant, hic indicare operæ pretium judico.

In regulas ſexti commentaria ſubtiliſſima. Incipiunt *ſolent Juriſconſulti*. In fine primæ præfationis legitur: *Repetitum fuit iſtud caput per me Petrum de Ancharano minimum Juris utriuſque Doctorem in hac feliciſſima civitate Bononiæ ſtudiorum matre* 1397. *die* 3. *Januarii*.

Ejuſdem repetitio altera Incipit: *peccatum non dimittitur*. In fine: *publice eam repetii Piſis ubi erat jam ſacrum Concilium congregatum, & in ſcriptis poſtea Bononiæ redegi* 1412. *die* 3. *Junii*.

Tum ſequuntur prælectiones aliæ in eaſdem regulas. Prælectio ejuſdem ad legem 1. ff. de pœnis, ubi late tractat argumentum de mixtione fori laici, & Eccleſiaſtici. In fine prioris prælectionis, quæ incipit: *Laicus quidam*, hæc leguntur: *diſputata fuit dicta quæſtio per Petrum de Ancharano J. U. D. in alma civitate Bononienſi ſtudiorum omnium matre, in qua publice ad utramque partem omnibus arguentibus reſpondit magnæ ſcientiæ, & ſubtilis ingenii vir D. Nicolaus monachus SS. Quatuor, qui materiam præbuit diſputandi dictorum dubiorum latius, quam per alios factum inveniebatur An.* 1412. *die* 23. *menſis Aprilis*.

Famoſiſſima, & ſolemnis repetitio D. Petri de Ancharano in materia ſtatutorum.

Conſilia illius num. 432. plane diverſa ab editis continet volumen 405. MS. in Bibliotheca Felina.

Pe-

(*a*) Bibl. Jo. Fabricii, Theologi Helmſt. Tom. 2. pag. 86.

(*b*) *Ancora Juris* inde dictus in Epitaphio Bononiæ in templo S. Dominici.

Digitized by Google

Petrus de Andlo, Eccleſiæ Columbarienſis, ſeu Colmarienſis, Canonicus, Decretorum Doctor, ad Fridericum III. Imp. qui ab An. 1440. ad 1494. præfuit, *libros duos de Imperio Romano*, Regis & Auguſti creatione, inauguratione, adminiſtratione, officio & poteſtate Electorum, aliiſque Imperii partibus, Juribus, ritibus & ceremoniis. Edidit Marquardus Freherus Argent. 1612. 4. & Tobias Oelhafen in ſylloge vulgata Norimb. 1657. 4. Confer Hendreichii pandectas Brandenburg. pag. 168.

Petrus Andreas de Caſtaneis Florentinus Carmelita ſacræ Theologiæ Profeſſor circa Ann. 1460. ſcripſit *Vitam S. Andreæ Corſini* Carmelitæ, Epiſcopi Fæſulani defuncti An. 1373. quam ex Codice Vaticano edidit notiſque illuſtravit Dominicus a Jeſu, Carmelita in libro de Actis Canonizationis S. Andreæ, atque inde Bollandus Tom. 2. Januar. 30. p. 1064. 1073. In eodem Codice Vaticano fuit etiam *Vita* aliorum duorum heroum Ordinis Carmelitici *B. Angeli Hieroſolymitæ* & Martyris, nec non *Alberti Siculi* & Confeſſoris.

Petrus de Andria, Apulus Ord. Præd. auditor S. Thomæ Aquinatis, ex cujus ore etiam Lecturam *ſuper Matthæum* & Collectiones *de decem præceptis* dicitur excepiſſe, clarus circa A. 1316. Ex ipſius ſcriptis tractatum *de vita ſpirituali* memorat Jacobus Quetif T. 1. p. 534.

Petrus Anglicus ex eodem Prædicatorum ordine, circa A. 1340. cujus laudatur *tabula notabilis ſuper gloſſam Ordinariam*. Vide Baleum XI. 22. ex Philippi Wolfii vitis peritorum virorum. Ex Baleo Pitſeus pag. 440. & Jacobus Quetif T. 1. p. 603.

Petrus Anſelmus ſupra Tom. 1. pag. 116.

Petrus Antonius, Finarienſis clarus circa A. 1460. ſcripſit librum ſive Dialogum *de dignitate Principum* ad Fridericum primum Palatinum Electorem victorioſum qui A. 1477. diem obiit. Editus eſt a Frehero cum Jo. Trithemii de eodem Friderico vita, Heidelberg. 1602. 4. & recuſus in laudati Freheri tomo ſecundo ſcriptorum de rebus Germ. p. 372. 382. * Diverſus ab hoc Petro Antonio eſt alter Petrus Antonii civis & Canonicus Senenſis, qui repetitioni cuidam Abbatis Panormitani ſuper illud *ſtante ſtatuto* reſpondit oppoſita repetitione A. 1421. quod ſcriptum ſervat Codex 160. MS. Bibliothecæ Felinianæ.

Petrus Apollonius Collatius. Supra T. 1. p. 132.

Petrus de Apono ſive *Abano*, vico agri Patavini, *Aponenſis*, natus A. 1253. ut ipſe differentia XLIX. teſtatur, Medicus & Philoſophus, cujus An. 1316. æt. 66. defuncti ſtatuæ lapideæ, in una portarum Prætorii Patavini, Procerum conſenſu hæc ſubſcripta leguntur: *Petrus Aponus Patavinus, Philoſophiæ Medicinæque ſcientiſſimus ob idque* Conciliatoris *cognomen adeptus: Aſtrologiæ vero adeo peritus ut in magiæ ſuſpicionem inciderit, falſoque de hæreſi poſtulatus abſolutus fuit*. De eo præter Trithemium c. 556. Bibliothecarum Medicarum ſcriptores, & Hendreichium Pandect. Brandenb. p. 4. Jac. Philippus Tomaſinus in elogiis A. 1630. editis p. 21. ubi & effigies viri nitide in æs inſculpta occurrit: Portenarius p. 272. Scardeonius lib. 2. claſſ. 9. pag. 200. Nic. Comnenus in hiſtoria Gymnaſii Patavini Tom. 1. pag. 278. Chriſtoph. Aug. Heumannus in Actis Philoſophorum VII. pag. 69. ſeq. XV. pag. 374. ſeq. & Niceronus in memoriis Gallice editis de viris eruditis Tom. XXVI. p. 313. Ejus ſcripta: *Conciliator* 210. *differentiarum Philoſophorum & præcipue Medicorum*, de omnimoda Medicina ad Joannem XXII. opus ſcriptum Ann. 1303. ut auctor differentia IX. teſtatur. Prodiit Venet. 1471. 1483. fol. Papiæ 1490. fol. & cum ejus *libello de Venenis & eorum remediis* Venet. 1496. fol. 1504. 1520. 1548. 1555. 1565. 1590.

Hic ſeparatim etiam prodiit Mantuæ 1473. 4. recuſus Baſil. 1531. 8. Marpurg. 1537. 12. Venet. 1550. 8. & cum Hermanni a Nuenare & Jo. Schilleri de Sudore Britannico & Gvil. Grataroli de præſervatione a venenis, 8. Argentorat. 1566. Conciliator etiam prodiit Baſil. 1535. fol. cum paradoxis Medicis Leonardi Fuchſii : & compendium, Gregorii Horſtii *Conciliator enucleatus*, Gieſſæ 1615. 4.

Quæſtiones de febribus, in ſylloge Veneta variorum ſcriptorum de febribus 1576. fol. p. 218. & *de balneis* in ſylloge Veneta de Balneis 1553. fol. pag. 222. utraque ex Conciliatore excerpta.

Expoſitio problematum Ariſtotelis, Patav. 1482. Venet. 1482. 1505. 1519. fol. Pariſ. 1520. fol. *In Joannis Meſue* de morbis internis & librum ſecundum compendii ſecretorum, *ſupplementum* de curatione morborum a membris nutritionis ad cor. Venet. 1484. 1575. 1589. 1623. fol. Ludgd. 1551. 8. Vide Mercklinum p. 640.

Aſtrolabium planum in tabulis aſcendens, continens qualibet hora atque minuto æquationes domorum Cœli, ſignificationes imaginum, moram nati in utero matris, cum *tractatu Nativitatum*, nec non horas inæquales pro quolibet Climate Mundi, Venet. 1502. 4.

Effinxit pluſquam quadringentas imagines diverſarum rerum, artium operumque, ſitas ſub duodecim ſignis Zodiaci & Planetis ſeptem ac duodecim Menſibus, eaque omnia pingenda curavit in foro ſeu aula maxima Juris, ædificio Patavii celeberrimo quo nihil tota Italia magnificentius exſtare ſcribit Nic. Comnenus Tom. 1. pag. 279.

Vertiſſe traditur ex Græco an ex Arabico *Hippocratis* libellum de Aſtrologia, *Galenum* de cholera nigra & de regimine Sanitatis. *Abrahami* Judæi & *Abrami Avenzaræ* quædam opuſcula.

Omitto ejus *Phyſiognomiam* Italice editam Patav. 1474. 8. & Latine 1548. 8. *Geomantiam* Latine Venet. 1549. 1586. 8. & Tricaſſo Mantuano interprete Italice 1556. 8. *Heptameron*, Pariſ. 1567. 8. cum *elucidario Necromantico* & *Elementis Magicis* & *libro experimentorum mirabilium de anulis*, *ſecundum XXVIII. manſiones Lunæ*: tum *Opera artis* librum Chemicum & libellum cui titulus *Pollex* ſive *Index*. * Non ambigens, ſed certo ſciens ſcribo Petrum de Abano vertiſſe *libellum luminarium* Abrahæ Avenzare, cui opuſculo interpres titulum indidit de cognitione cauſæ criſis. Impreſſum eſt typis vetuſtis in 4. loco & anno incertis.

Petrus Aquenſis Archiepiſcopus, infra, *Petrus Aureolus*.

Petrus de Aquila, ſive *Aquilanus*, Ord. Minor. & Epiſcopus S. Angeli in regno Neapol. *Doctor ſufficiens* appellatus, auctor *Scotelli* ſive libri in quo non ſolum Scoti doctrina compendio exponitur, ſed etiam via ſternitur ad S. Thomæ & aliorum Scholaſticorum dogmata facilius intelligenda. Prodiit poſt vetuſtiores editiones recenſitus a Claudio Stephano Novelletio, Pariſ. 1585. 8. Scripſit præterea *Compendium ſuper Magiſtrum Sententiarum*, & *quæſtiones in IV. libros Sententiarum juxta Scoti doctrinam* Spiræ primum 1480. deinde cura Conſtantii Cardinalis Sarnani editas Venet. 1484. Denique Commentaria *in libros Ariſtotelis de anima*. Incip. *Anima naſcitur ſicut tabula raſa*. Vide Poſſevinum, Waddingum p. 275. Jubet & Cangius inſpicere Codicem Manuſcr. 321. Bibl. S. Germani de Pratis Pariſ.

Petri I. Aragonum Regis conſtitutio adverſus hæreticos Waldenſes, vulgariter Sabatatos & Pauperes de Lugduno An. 1197. publicata exſtat in Baluzii appendice ad Marcam Hiſpanicam p. 1384. Aliæ ejus conſtitutiones uſque ad Ann. 1210. pag. 1386. 1388. 1390. 1399.

Petrus Archidiaconus, incertum idemne cum *Petro* Diacono quem colloquentem in Dialogis ſuis inducit Gregorius Magnus. Ab Edmundo Martene quidem

Tom.

Tom. IX. monumentor. pag. 277. 294. editum habemus *librum de diverſis quæſtionibus in Danielem Prophetam cum reſponſionibus ſuis*, quem juſſit Dominus Rex Carolus tranſcribere ex authentico Petri Archidiaconi.

Petrus de Argentina, Auguſtinianus nullus fuit; nam pro Petro quem ad Sanderum provocans Cangius nominat, in Sanderi Bibl. Manuſcriptorum Belgii parte 2. p. 246. Thomas de Argentina, Eremita Auguſtinianus memorantur: de quo infra, ſuo loco.

Petrus Argentoratenſis, Carmelita circa A. 1220. ſcriptor hiſtoriæ belli Argentoratenſis ſub Gualtero Epiſcopo qui ab A. 1260. fuit ad 1263. Laudat Poſſevinus & ex Poſſevino Alegrius, Cangius, aliique.

Petrus de Arvernia, Canonicus Pariſienſis ſcriptor *Quodlibetorum* ſive *Quæſtionum Quodlibeticarum*, quæ Manuſcriptæ Venetiis teſte Tomaſino pag. 25. & in Abbatia Alnenſi Ord. Ciſterc. ditionis Leodienſis teſte Sandero Tom. 2. pag. 246. Vide ſupra p. 239. *Petrus de Alvernia*.

Petri de Aubuſſon, (vitioſe *Danbuſſen* vel *Danbuſſon*) Rhodiorum militum Magiſtri Epiſtola ad Fridericum III. de victoria adverſus Turcas Ann. 1480. 27. Jul. reportata exſtat in Freheri Tom. 2. rerum German. pag. 306. 309. * Præter epiſtolam hic a Fabricio indicatam alia eſt ejuſdem encyclica ad Equites ordinis ſui, qua mandat ut ſtatim Rhodum ſe conferant ad tuendam communem ordinis ſedem adverſus Turcarum inſultus. Data eſt illa Rhodi An. 1477. legiturque in codice Diplomatico Melitenſi, quem vulgavit hic Lucæ An. 1737. P. Sebaſtianus Pauli vir de literis ac de congregatione noſtra, deque me pariter egregie meritus, quem per hos dies a nobis immatura morte præreptum lugemus. Aliud etiam ejuſdem Aubuſſonis ſcriptum extat ibidem pag. 166. Nihil moror Italicas quaſdam ejuſdem Epiſtolas ibi pariter legendas. Sed prætereundum haudquaquam duco in appendice ejuſdem Codicis pag. 419. legi prolixum & curioſum ſcriptum varia continens documenta ſpectantia ad Zizimum Magni Turcæ Filium, qui ad Chriſtianos, transfugerat. Sunt autem illa Græco vulgari, & latino exarata.

Petrus Aureoli (Oriol) natus Verberiæ ad Iſaram ſive Oeſiam (Oyſe) in Gallia, Ord. Minor. ſive Vallis Scholarium potius, Theologus Pariſienſis clarus An. 1316. Archiepiſcopum An. 1321. in ſecunda Narbonenſi Aquenſem (*Aix*) fuiſſe poſt Trithemium c. 544. recentiores omnes ajunt, negat Oudinus T. 3. pag. 850. ſeq. cujus rationes non contemnendæ videntur. Cardinalem fuiſſe negant quoque Sammarthani Tom. 1. Galliæ Chriſtianæ pag. 17. *Doctoris facundi* cognomen tulit teſte Labbeo T. 2. de S. E. p. 184. Scripſit *breviarium Bibliorum* ſive Epitomen S. Scripturæ juxta ſenſum litteralem, Incipit: *Venite aſcendamus ad montem Domini*. Pariſ. 1508. 1565. 1613. 8. Venet. 1508. 1571. 4. & Argentorati 1514. 4. & cura Claudii Stephan. Novelletii, Theologi Pariſ. repurgatum & auctum tabulis analyticis Pariſ. 1585. 1610. 8. Rothomagi 1596. 1649. Lovanii 1647. Vide Waddingum pag. 276. & Jacobum Longum p. 620. Bibl. exegeticæ, ubi perperam excuſum *Novellerius* pro Novelletio, & *Pariſ.* 1685. pro 1585. *Commentaria in quatuor libros Sententiarum*, ad quam Lecturam An. 1316. electum fuiſſe teſtatur S. Antoninus ſummæ hiſtoriar. tit. 24. §. 15. Tom. 3. pag. 784. edita in librum 1. Romæ 1595. fol. & Clementi VIII. Papæ dicata a Conſtantio Sarnano, Cardinale: & in lib. 2. 3. 4. una cum *Quodlibetis variis*, ibid. 1605. fol. Hæc Commentaria in ſuis ad eaſdem Sententias Commentariis ſæpius excuſſit exagitavitque Joannes Capreolus, Dominicanus, ut a Labbeo annotatum video. Cætera ejus ſcripta memorantur, neſcio an edita: *Compendium ſacræ Theologiæ*, in octo libros partitum. *De Conce-*

ceptione immaculata B. Virginis. *De decem præceptis*. Liber qui inſcribitur: *Roſæ diſtinctiones*. *Sermones de tempore*. Tractatus *de paupertate*, *& uſu paupere rerum*.

Petrus Canonicus Regularis *S. Autberti*, Cameracenſis, juſſu Gvidonis Epiſcopi ab A. 1296. ad 1302. Cameracenſis vertit ex vulgari idiomate Belgico in Latinum *Vitam SS. Dymnæ Virginis & Gereberni Sacerdotis*, Sec. VII. Martyrum Gelæ in Brabantia. Hanc (poſt interpolatam minuſque integram editionem Surii ad 15. Maji) ſinceram e Manuſcriptis Codicibus, integramque vulgavit Henſchenius in Actis Sanctorum Tom. IV. Maji pag. 479. 498.

Petrus Azarius Jacobi F. notarius Novarienſis, clarus circa A. 1360. ſcriptor *Chronici de geſtis in Lombardia Principum Vicecomitum & Dominorum Mediolani* ab A. 1250. ad 1362. Edidit illuſtris Muratorius Tom. 16. theſauri Italiæ pag. 297. una cum ejuſdem Petri *de Bello Canapiciano* A. 1339. ſeq. *& Comitatu Maſini* p. 425. Quod poſterius ſcriptum ex Ambroſii de Roccacontrata recenſione A. 1404. facta, & Gaudentii Roberti, Carmelitæ Parmenſis, miſcellaneis eruditis ineditis, ſed minus ſincerum prodierat in tomo ſecundo Muſei Minervæ Venetæ (la Galleria di Minerva) Tom. 2. p. 401. 412. Venet. 1697. fol.

Petrus Babyon, Anglus Orator & Poeta circa A. 1317. quem ex Boſtono Burienſi laudat Baleus VI. 23. & ex Baleo Poſſevinus & Pitſeus pag. 406. a quo præterea in eo celebratur:

> *Ingenium felix, inventio, lucidus ordo,*
> *Gratia, majeſtas, ad rem bene congrua verba.*

Ejus ſcripta: *Expoſitio in Matthæum* edita inter *Anſelmi* Cantuarienſis Opera, ut dixi Tom. 1. p. 114. *Sermones LXX.* & *Homiliæ*. *De officio Miſſæ*. *Carmina varia*, *Comœdia* cujus initium: *Me dolor infeſtat foris, intus*.

Petrus Bajocenſis Gallus Neuſtrius, Ord. Præd. ſcriptor *Chronici ſui temporis* ab A. 1350. ad 1392. editi a Thaddæo de Argentina, Baſil. 1512. 8. Vide Jac. Quetif T. 1. p. 703.

Petrus e Balneo, Theologus Auguſtinianus circa 1390. ſcriptor tractatus *de Virtutibus* & Summæ *de planctu Eccleſiæ*. Vide Joſephi Pamphili Chronicon Ordinis Auguſtiniani p. 67.

Petrus Barcinonenſis Ord. Præd. ſcriptor pugionis fidei contra Judæos & alterius contra Saracenos nullus fuit, ſed totus confictus ex Raymundo Martini, vero pugionis fidei auctore, de quo ſupra p. 44. ſeq. Vide Jacobum Quetif T. 1. p. 397.

Petrus de Barreria. Supra T. 1. p. 175.

Petrus Baſſetus, Anglus Hiſtoricus quem ex Balei VII. 80. & Pitſeo pag. 615. Cangius refert, ſcripſit circa Annum 1430. *Acta Regis Henrici V.* cujus cubicularius fuerat: non Latine autem ſcripſit verum Anglice. Adde Gvilelmi Nicolſoni Bibl. Hiſtoricam Anglicanam p. 82. ubi etiam de Anonymo quem idem Pitſeus pag. 824. ait Henrici V. hiſtoriam ſcripſiſſe & dedicaſſe Henrico VI.

Petrus de Bella pertica ſive de Caſtro *Belleperche* ſuper fluvium Ligerim, ex Decano Eccleſiæ Pariſ. Epiſcopus ab A. 1306. Antiſſiodorenſis & Cancellarius Regni, defunctus Ann. 1308. De hoc Sammarthani Tom. 2. pag. 315. ſeq. Cæſar Egaſſius Bulæus in hiſtoria Univerſitatis Pariſ. Tom. IV. p. 118. *Vir peritiſſimus, præſertim in Jure Civili, in quo citra montes* Pater *habebatur* peritorum. *Hujus enim labor & peritia fuit verſari in dubiorum obſcuritatumque Juris Civilis elucidatione, ut patet in libro appellationis hujus:* Gloſſarium, *videlicet* ſuper libris IX. Codicis Juſtinianei, *& quam plurimorum aliorum ſcriptorum ſuorum* (ut ſunt Variæ repetitiones in Jus Civile, Quæſtiones & diviſiones aureæ, Diſputationes Centum & de acquirenda, conſervanda & a-

mit-

mittenda poſſeſſione, & de feudis (*a*) *ſecundum quæ in ſtudiis Generalibus Regni, & potiſſime apud Aureliam informantur, qui erudiri cupiunt perfecte. Habuit præceptorem, famoſiſſimum illum Magiſtrum* D. Jacobum de Ravignejo, (*b*) *qui ſimiliter ſcripſit ſuper Digeſto Veteri: quem Magiſtrum ſedulo ſecutus, ſimilis eidem in Magiſterio eſt effectus. Ita legitur in hiſtoria Epiſcoporum Antiſſiodorenſium. Fundavit quatuor Præbendas in Eccleſia villæ novæ prope Bellam perticam pro remedio animæ ſuæ. Jacet autem Antiſſiodori prope Aquilam in choro Eccleſiæ Cathedralis, in qua fuerat Decanus cum hoc Epitaphio:*

Hac jacet in cella Petrus cognomine Bellæ
Pertica, perlucidus (c) verbis, factis quoque fidus,
Mitis, veridicus, prudens, humiliſque, pudicus:
Legalis, planus, velut alter Juſtinianus.
Summus doctorum, certiſſima regula morum,
Pariſinorum Decanus Canonicorum,
Antiſſiodorica digna ſumta ſibi ſede
Tempora poſt media clarus (d) ſucceſſit ab æde
Annis ſub mille ter C ſeptem ſimul ille
Sulpitii feſto (e) migravit ab orbe moleſto.
Det ſibi ſolamen Spiritus almus. Amen.

Petrus Beneventanus. Infra *Petrus Subdiaconus.*

Petrus Berchorius al. *Berctorius* ſive *Bertorii*, Pictavienſis Gallus, Monachus Benedictinus, Prior S. Eligii Pariſienſis defunctus A. 1362. de quo Jac. Philippus Bergomenſis in Chronico ad Annum 1355. *Vir in Divinis Scripturis valde eruditus & ſtudioſus ac declamator Verbi Divini valde inſignis hac tempeſtate multa Volumina ſcripſit. Et potiſſimum ad* Joannem de Prato *Præneſtinum Epiſcopum & S. Eccleſiæ Romanæ Cardinalem, magnum & egregium opus in tribus* voluminibus *diſtinctum, quod* Repertorium morale (*f*) *inſcripſit, libris tribus. Incipit:* Reverendo in Chriſto Patri & Domino. *Item* reductorium morale *in libris quatuor, cujus principium eſt:* Videte quoniam non ſolum. Inductorium morale *libris tribus. Incip. Conſiderans hiſtoriæ.* Breviarium hiſtoriarum Bibliæ (*g*) *librum I. item* Coſmographiæ *librum I.* Sermonum *etiam ſcripſit libros duos: & alia quædam.* Titum Livium, (*h*) *magni laboris opus ad inſtantiam ſupra dicti Joannis & Joannis II.* (*i*) *Francorum Regis in idiomate* Gallico *vulgarizavit.* Eadem Trithemius cap. 643. de S. E. & lib. 2. cap. 131. de illuſtribus Benedictinis, qui addit ferri ejus ad di-

(*a*) Vide Pancirollum II. 46. de interpretibus Juris, Oudinum Tom. 3. pag. 654. Hendreichii Pandectas Brandenburg. pag. 491.

(*b*) De Ravanis.

(*c*) *Perplacidus.*

(*d*) Al. *carus.*

(*e*) 17. Januar.

(*f*) Ad manus mihi ſunt Petri Berchorii Opera tribus diſtincta voluminibus, poſt editiones A. 1620. 1631. 1650. vulgata Colon. 1669. fol. in quibus familiam ducit *Reductorium morale* ſuper tota Biblia, libris XXXIV. ordine librorum Biblicorum veteris & novi Teſtamenti editum primum Argentorat. 1473. fol. deinde ſequitur pars ſecunda reductorii in libros XIV. diviſa, & *Deum* univerſamque naturam & res naturales moralibus conſiderationibus conata in ſacrum uſum vertere. Libro XIV. puto contineri quam *Coſmographiam* Berchorio Trithemius & Bergomenſis tribuunt. *Repertorium morale*, ordine alphabetico dictionarium morale amplum & copioſum ſiſtit. Plura in operibus Berchorii junctim editis non reperio. Repertorium autem non inane bonæ frugis, poſt primas editiones Colon. 1477. & Norimbergenſem 1489. frequenter recuſum Baſil. 1515. Lugd. 1517. 1536. Pariſ. 1521. Venet. 1585. Antvv. 1609. fol. Exſtat & editio Operum Colon. 1712. fol.

(*g*) Manuſcr. in Bibl. Sangermannenſi Codice 687. necdum editum quod ſciam, ſicut nec *Inductorium morale*, nec *Reductorii* liber XV. de Poetarum fabulis, nec XVI. de figuris S. Scripturarum. Confer Gregorii Serpilii vitas ſcriptorum Biblicorum Tom. VII. parte 2. pag. 44. ſeq.

(*h*) Joannes II. Rex Galliæ fuit ab A. 1350. ad 1364.

(*i*) Pariſiis in Bibl. Collegii Sorbonici exſtat inſignis Codex T. Livii ante aliquot ſecula Gallice tranſlati duobus Voluminibus in folio, ubi in fronte cujuſque libri variæ miniaturæ & pulcherrimæ picturæ apparent, teſte V. C. Daniele Maichelio de Bibliothecis Pariſienſibus pag. 79.

diverſos *Epiſtolas*, & parvos ſed multos *tractatus*. De *expoſitione in Pſalmos* ſub *Incogniti* edita nomine & tributa a nonnullis Berchorio, dixi ſupra pag. 74. in *Michaele de Ayquanis*.

Petrus de Bergomo, Ord. Præd. cujus tabula in Opera S. Thomæ Aquinatis prodiit Baſil. 1478. fol.

Petrus Bertrandus, Senior cum Jus utrumque Avenione, in Monte Peſſulo, Aureliæ & Pariſiis docuiſſet, ex Epiſcopo Nivernenſi atque Æduenſi ſive Auguſtodunenſi Cardinalis ab An. 1331. ad 1349. De eo Labbeus Tom. 2. pag. 185. Warthonus ad Caveum &c. Ejus ſcripta: Libellus An. 1329. *contra Petrum de Cugneris, Conſiliarium Regium ſuper facto Prælatorum Eccleſiæ Gallicanæ pro ejuſdem Eccleſiæ libertate* Pariſ. 1495. 4. 1539. 1594. 1610. & apud Goldaſtum Tom. 2. Monarchiæ Imperii p. 1361. Tractatus *de Origine & uſu Juriſdictionum* ſive de ſpirituali & temporali poteſtate, in IV. quæſtiones diſtributus: in Oceano Juris ſive tractatu tractatuum Tom. III. pag. 29. & T. XII. pag. 408. Utrumque ſcriptum in Bibliothecis Patrum, Pariſ. Tom. IV. Colon. Tom. V. & noviſſima Lugdun. Tom. XXVI. pag. 109. 127. In Miræi auctario c. 419. legas Opera Bertrandi varia, multis voluminibus comprehenſa, & diu Pariſiis inſtar theſauri aſſervata A. 1575. plagio periiſſe. In his *Reſponſorum* plures libri fuerunt, quos ab aliis memorari video. Præfatio ad *Scrinium Juris* edita a Frizonio in Gallia purpurata p. 326.

Petrus Bertrandus junior, *de Columbario* Epiſcopus Oſtienſis & Cardinalis, cujus *iter ad Coronationem Caroli IV.* Imperatoris Romani A. 1356. editum a Labbeo T. 1. Bibl. novæ Manuſcriptorum p. 354. 358. *Teſtamentum* ejus inter probationes Hiſtoriæ Cardinalium Gallorum a Frizonio in Gallia purpurata. Plura de hoc Petro Baluzius ad Papas Avenionenſes T. 1. p. 870. ſeq.

Petrus Bibliothecarius ſcriptor Hiſtoriæ Francorum abbreviatæ ab A. 715. ad A. 898. quam vulgavit Franciſcus du Cheſne T. 3. p. 540. 543.

Petrus Bibliothecarius Eccleſiæ Romanæ, cum *Petro Gvilelmo* non confundendus, ſcripſit *Vitam Gregorii VII.* de quo Baronius ad A. 1073. num. 15. Oudinus ad A. 1080. Tom. 2. p. 755. ſeq.

Quem *Petrum Bladunium* vocant Baleus X. 45. & Pitſeus ad A. 1130. p. 200. de eo Gvilelmus Malmesburienſis lib. 2. de geſtis Pontificum Anglorum pag. 253. *Emicuit præcipue noſtris temporibus Abbas Faricius (a) in meliorandis rebus: Tuſcus genere, arte medicus, civis Aretinus, noſter profecto Monachus. Cujus laudes effigiare, quia ſucceſſit animo, non quod ipſe comminiſcar, ſed ſodalis mei Petri Monachi verſus apponam, quibus & laudati hujus Abbatis virtus eniteſcet, & ſi quis hac lectione dignabitur, verſificatoris inprimis egregii leporem animadvertet. Erit ergo hic experimentum eloquentiæ duntaxat exiguum, cæterum ipſe alias in pluribus aſſecutus eſt famam altioris gloriæ.*

Vir probus & prudens, vir vere conſiliorum
Extera ditavit, curavit & intima morum.
Omnibus inſtructus quos tradit littera fructus
Ad decus Eccleſiæ vertit monumenta Sophiæ.
Omnibus imbutus quas monſtrat Phyſica leges
Ipſos demeruit medicandi munere Reges &c.

Petrus a natali Galliæ ad Ligerim oppido *Blæſenſis*, Canonicus Carnotenſis ad quem alterius *Petri Blæſenſis* celebrioris, de quo mox dicturus ſum, Epiſtola LXXVI. & LXXVII. in quibus eum ſocium ſuum vocat, monetque *ut omiſſis inanibus cantilenis, ſcribat quæ Theologicam ſapiant gravitatem, quæ ad* ho-

(a) Vitioſe apud Baleum *Fantius*. Nomen Anglicum *Gyffard*. Pitſeo *Faritius Tuſcus*, *Abbas Abindonenſis*.

honeſtatem fructificent, *& ædificent ad ſalutem* : & librum ſuum *de præſtigiis fortunæ*, cujus priorem partem a Magiſtro *Gvilelmo* Blæſenſi (*a*) fratre receperat, cenſendum ei offert. Confer quæ de hoc Petro Joannes Liron Bibl. general. des auteurs de France, Pariſ. 1719. 4. p. 82.

Petrus Blæſenſis alter, priore notior, cujus æquivocationem etiam illi gratulatur Epiſtola 77. non dubitans de perpetuanda famæ ſuæ immortalitate. *Noſtra etiam ſcripta*, inquit, *quæ ſe diffundunt & publicant circumquaque*, *nec inundatio*, *nec incendium*, *nec ruina*, *nec multiplex ſeculorum excurſus poterit abolere*. Ex Canonico Gallico Bituricenſi, Bathonienſis in Anglia atque inde Londinenſis Archidiaconus & Cancellarius Archiepiſcopi Cantuarienſis, Regiſque Procancellarius celebris ab Ann. 1160 ad 1200. quo diem creditur ſupremum obiiſſe. De illo Jo. Buſæus & Petrus de Guſſanvilla in Petri vita præmiſſa ejus operibus: Joannes Liron p. 85. ſeq. Georg. Serpilius in Vitis ſcriptorum Biblicorum Tom. VII. parte 2. pag. 63. ſeq.

Editionem primam Operum Petri Blæſenſis debemus Jacobo Merlino, Pariſ. 1519. fol. Alteram Joanni Buſæo, qui Merlinianam non vidit, & poſt edita Petri opera cum notis Mogunt. 1600. 4. vulgavit etiam appendicem (*b*) ibid. 1605. 8. Buſæana editio a Poſſevino & diligentius a Labbeo Tom. 2. de S. E. pag. 187. recenſetur, repetita in Biblioth. Patrum Colonienſi T. XII. Tertiam pleniorem & notis itidem illuſtratam dedit Petrus de Guſſanvilla Pariſ. 1667. fol. quæ recuſa eſt in Bibl. Patrum edit. Lugd. T. XXIV. Eam a Caveo & Oudino Tom. 2. p. 1647. recenſitam ſtudioſus Lector reperiet.

Codicem MSS. *Epiſtolarum CXXXV.* in Bibl. Petrina hujus Urbis cum editis contulit noſter Staphorſtius Tom. 3. Hiſtor. Eccleſ. Hamburgenſis p. 203. ſeq. 425. Sed quas ex eodem putavit ſe dare ſeptem ineditas, video inter vulgatas exſtare: ut I. pag. 212. eſt inter editas 94. & III. pag. 216. eſt 134. & IV. pag. 221. Inſtructio Fidei ad Soldanum nomine Alexandri III. exſtat Tom. 24. Bibl. Patrum Lugd. p. 221. & VII. p. 228. inter editas eſt 14. Epiſtolæ V. ad Siculos apud Jo. Baptiſtam Caruſium Tom. 1. Bibl. hiſtoricę Regni Siciliæ ſunt inter editas 10. 46. 66. 90. 92. Duas vero ineditas vulgavit Edmundus Martene Tom. 1. anecdotor. pag. 639. Prior in perſona Archiepiſcopi An. 1191. ſcripta incipit: *Silere decreram*, *ne inſolentiæ*. Poſterior ad C. Moguntinum Archiep. *Quia quandoque in ſcholaribus caſtris militavimus*. Fragmentum Epiſtolæ de ſilentio ſervando exſtat Tom. 24. Bibl. Patrum Lugd. p. 1267. Ipſe quidem Petrus Epiſtola 92. ait *ſe exemplo Julii Cæſaris* (*c*) *quartam ſimul Epiſtolam & dictare & ſcribere*. Ibidem defendit ſe contra Zoilum, qui vitio dederat quod hiſtoriarum exemplis & Scripturæ ſacræ aut aliorum auctorum dictis confirmat quę ſcribit. Epiſtola 140. *Traſubſtantiationis* vocabulo utitur, quod ante eum Stephanus Auguſtodunenſis (*d*) aliique adhibuiſſe noſcuntur. Obitum Henrici II. Angliæ Regis A. 1189. deplorat Epiſt. 167. & obitum Friderici Barbaroſſæ Imperatoris Ann. 1190. Epiſtola 127.

Ser-

(*a*) Hic eſt de quo Epiſt. 76. *Illud nobile ingenium fratris mei Magiſtri Gvilelmi*, *quandoque in ſcribendis Comœdiis & Tragœdiis quadam occupatione ſervili degenerans*, *ſalutaribus monitis ab illa peremtoria vanitate retraxi*: *qui in brevi præeminens in exercitio Doctrinæ Cœleſtis fructuoſa prædicationis inſtantia perditi jacturam temporis pleniſſime reſtauravit*. Epiſt. 93. ad eundem Gvilelmum: *Nomen veſtrum diuturniore memoria* quam quatuor Abbatiæ *commendabile reddent Tragœdia veſtra de Flavra & Marco*, *verſus de pulice & muſca*, *Comœdia veſtra de Alda*, *Sermones veſtri & cætera Theologicæ facultatis opera*, *quæ utinam diffuſius eſſent ac celebrius publicata*.

(*b*) Confer Ittigium de Bibliothecis Patrum p. 672.

(*c*) Vide Plinium lib. VII. Hiſt. cap. 25.

(*d*) Supra Tom. 3. pag. 182. 261.

Sermones quoſdam a Buſæo vulgatos, Guſſanvillæus comperit *Petri Comeſtoris* eſſe, itaque in ſua editione prætermiſit.

Librum *de præſtigiis fortunæ*, cujus Epiſt. 77. (*a*) mentio, Manuſcriptum ſe vidiſſe teſtatur Oudinus. Fragmentum exſtat Tom. 24. Bibliothecæ Patrum Lugd. p. 1267. ſeq. ab aliis *Anſelmo* Cantuarienſi, a Barthio *Petro Anſelmo* tribuitur ut dixi Tom. 1. p. 116. Tractatus *quales ſunt*, p. 1248. de malis Epiſcopis querimoniam gravem complectitur. *De Euchariſtia*, carmen metro hexametro rhythmico pag. 1270. 1278. Liber *de amicitia Chriſtiana* pag. 1209. integrior quam inter *Caſſiodori* Opera, cum tractatu *de Charitate Dei & proximi dilectione* pag. 1218. In *invectiva in depravatorem operum ſuorum* pag. 1185. plurium lucubrationum ſuarum meminit: In *compendio* meo *ſuper Job*, *in Epiſtolis meis*, *in libro exhortationum mearum*, *in dialogo meo ad Regem Henricum*, *in tractatu meo de Hieroſolymitana peregrinatione*, *in libro meo de præſtigiis fortunæ*, *& in opere meo novello, de aſſertione Fidei*, *in libro contra perfidiam Judæorum*, *in libro de Confeſſione & pœnitentia*, *& in eo qui Canon Epiſcopalis inſcribitur*, *& in quamplurimis aliis ſcriptis meis Regem veſtrum & alios terræ Magnates*, *ubi materia ſe offert*, *plena libertate redarguo* &c.

De continuatione *Ingulfi* (*b*) *hiſtoriæ Abbatiæ Croylandenſis* ab An. 1091. ad 1118. quæ ab editoribus operum Petri deſiderata prodiit Oxoniæ 1684. fol. dixi ſupra T. IV. p. 32.

Petrus Bloumenuenna, infra *Petrus Leidenſis*.

Petrus Boerius ſive *Boherius* Narbonenſis Gallus, Decretorum Doctor & ex Abbate S. Aviani S. Pontii Tomeriarum diœceſis, Ord. S. Benedicti, Epiſcopus Urbevetanus (Orvieto) ab A. 1364. ad 1378. de quo præter Trithemium cap. 640. de S. E. & illuſtr. Benedictin. II. 134. & Poſſevinum in apparatu, Arnoldus Wion Tom. 1. ligni Vitæ pag. 373. & Ughellus Tom. 1. Italiæ ſacræ pag. 1474. ſeq. Ejus ſcripta inedita adhuc pleraque & in Biblioth. Sangermanenſi Cod. 454. & 664. aliiſque obvia: *In ſpeculum Monachorum*. *In Regulam S. Benedicti explicatio duplex*, in quibus ſententias, dogmata, verba, conſilia & præcepta confert cum Jure Pontificio & ſententiis ſanctorum Patrum. *In Benedictinam* Benedicti Papæ XIII. *In ſpeculum Monachorum*. *De ſignis locutionum*. His Hendreichius addit *notas in Damaſi Pontificale*, laudatas Georgio Caſſandro.

* Petri hujus Gloſſas ad Chronicon Damaſi habeo in MS. Codice chartaceo, ex alio antiquiori deſcripto, qui erat olim D. Marci Epiſcopi Præneſtini S. R. E. Cardinalis, qui circa an. 1490. florebat. Sunt autem Gloſſæ inſtar earum, quæ Clementinis adſcribuntur, in quibus identidem Romana Curia mordetur. Damaſi Chronicon vocatur non tantummodo Pontificalis liber, qui Anaſtaſii vulgo dicitur, ſed & ſequentium Pontificum ſubjuncta a Pandulpho Piſano hiſtoria, quæ cum Callixto II. concluditur. Opus ſuum Gloſſator iſte dicat *Carolo* (VIII.) *Francorum Regi*. Augent Codicis hujus Lucenſis (pertinet enim ad Bibliothecam Canonicorum majoris Eccleſiæ Lucenſis) pretium raræ quædam adnotationes in extremo pagellarum quarumdam margine deſcriptæ ex ipſa Pii III. tunc adhuc Cardinalis manu, quod Felinus Codicis hujus olim poſſeſſor ſedulo admonuit ante unam aliquam ex illis ſcribens: *Poſtila manu propria F. Card. Senenſis*. His in gloſſis hiſtorica quædam interſerit author, ut illud de Nicolao IV. *qui conceſſit Cardinalibus medietatem proventuum Rom. Eccleſiæ, & dedit eis licentiam utendi capellis rubeis*. Gloſſa ad vit. Leon. III. pag. 200. Opus hoc

(*a*) *Ego in libro de præſtigiis fortunæ, actus Domini Regis Angliæ Henrici ſecundi pro mea parvitate magnifico* &c.

(*b*) Nouvell. rep. lettr. A. 1688. pag. 589. ſeq.

hoc Boerii deſinit in Honorio II.

Petrus Bonageta Ordin. Minor. in Aragonia dogmata quædam cum Tranſubſtantiatione non concilianda diſſeminans gravem cenſuram incurrit Clementis XI. quam vide apud Bzovium ad A. 1371. num. XIII.

Petrus Bonomus Tergeſtinus, Imperialis aulæ protonotarius, ſuperſtes adhuc A. 1494. teſte Trithemio cap. 923. ubi ejus *libros Epigrammaton* atque *Epiſtolas* celebrat.

Petrus Brunichellus ſive e *Bruniquello;* Gallus Auguſtinianus, Epiſcopus Civitatis Novæ in Latio A. 1311. ad 1328. de quo Ughellus Tom. X. pag. 68. atque Elſſius in encomiaſtico Auguſtiniano pag. 562. qui præter Commentarium *in Proverbia*, *Eccleſiaſten*, & *Cantica Canticorum*, libroſque alios pleroſque S. Scripturæ (*Lecturas Scholaſticas*, ſibi non viſas tamen vocat Sixtus Senenſis lib. 4. Bibl. S. pag. 361. *in totam Bibliam*) & *in IV. libros Sententiarum* teſtatur ſcripſiſſe in gratiam Cardinalis de Rengaxio, *Lexicon Biblicum*.

Petrus Brutus Venetus, Epiſcopus Catharenſis in Dalmatia, ſcripſit librum Victoriæ *adverſus Judæos* editum Vicentiæ 1489. fol. *imo in* 4. Laudat Trithemius cap. 891. Vide & Colomeſii Italiam Orientalem pag. 7. ſeq.

* *Petrus* de *Brutis* (non *Brutus*) ut ipſe ſe appellat in epiſtola ad Oliverium Arzignanenſem præfixa Commentariis ejuſdem Oliverii in Valerium Maximum in editione Veneta an. 1491. eidem ab Authore dicatis; ſcripſit præter epiſtolam illam, qua Oliverio reſpondet, opuſculum *de virtute amplectenda*, cujus ipſe in eadem epiſtola meminit.

Petrus de Bruxellis, cujus Orationem de periculis corrupti Cleri, *quod Clerus patietur notabiliter*, edidit Clariſſ. Hermannus ab Hardt tomo I. hiſt. Concilii Conſtantienſis, non diverſus mihi videtur a *Petro Piſtoris*, de quo infra. Alius Petrus Crockart de Bruxellis, & junior, Ord. Præd. defunctus Machliniæ A. 1514. de quo Jac. Echardus Tom. 2. pag. 29. ſeq.

Petrus de Bruye, Narbonenſis Gallus jam ante A. 1119. cœpit dogmata ſpargere ob quæ per viginti ſere annos ſata & aucta, rogo apud S. Ægidium impoſitus eſt teſte Petro Mauritio Epiſtola contra Petrobruſianos pag. 1119. Bibl. Cluniacenſ. & Tom. XXII. Bibl. Patrum Lugd. pag. 1034. De illo præter Annalium conditores, ſcriptoreſque de hæreſibus, conſulendus Mabillonius prolegom. ad S. Bernardi Opera §. 67. ſeq. & Mag. Henricus Cornelius Hecker, Hamburgenſis in diſſ. de Petrobruſianis & Henricianis, teſtibus Veritatis, edita Lipſiæ 1721. 4.

Petrus de Buclanico, notus ex *Roberti* de Sancto Valentino, Ordin. Præd. Inquiſitoris Generalis Actis adverſus quendam Petrum de Buclanico, Archipresbyterum relapſum circa A. 1308: Vide Jacobum Quetif T. 1. p. 539.

Petrus Burrus Brugenſis, Canonicus Ambianus defunctus A. 1507. æt. 75. Poeta lyricus eximius, de quo appendix ad Trithemium de S. E. cap. 14. Valerius Andreas pag. 726. ſeq. Poſſevinus, Svveertius pag. 604. Hendreichius pag. 802. pandect. Brandenburg. Robertus Gerius ad Caveum.

Petrus Cæleſtinus. Vide ſupra in *Cæleſtino V.* Papa Tom. 1. pag. 316. atque Acta Sanctor. Tom. IV. Maji 19.

Petrus Calo ſive *Calotius* de foſſa Clodia (Chioggia) ſive Clodienſis in Veneta ditione, Ord. Præd. ſcripſit Vitas Sanctorum prætermiſſas a Jacobo de Viragine, de quo ſupra Tom. 1. pag. 325. clarus circa A. 1310. Mirum eſt Franciſcanis adſcribi a Poſſevino, Georgium Wicelium laudante auctorem, cum Wicelii verba Voſſio pag. 499. etiam laudata contrarium teſtentur. *Petrus Calotius, Ordinis Prædicatorum Monachus admodum exacte ingentia duo Volumina de vitis Divorum ſcripſit, quæ in Bibl. Dominicana Bononiæ ſervantur*.

Petrus Caroli loci Abbas Ord. Ciſterc.

Sec. XIII. cui tribuitur *Vita S. Gvilelmi* Archiepiſcopi Bituricenſis, defuncti A. 1209. Eam tamen ſub titulo *Auctoris coætanei Anonymi* edidit Bollandus T. 1. Januar. X. pag. 628. 638.

Petrus Cameracenſis. Supra *Petrus de Alliaco*, & *Petrus S. Autberti*.

Petrus de Candia. Supra, *Alexander V.* Papa.

Petrus Candidus December, ſupra Tom. 2. pag. 17.

Petrus Canonicus S. Autberti Cameracenſis, ſcriptor martyrii S. Dympnæ, filiæ Regis Hiberniæ. Vide ſupra, *Petrus S. Autberti*.

Petrus Canonicus & Archidiaconus Londinenſis, clarus circa A. 1230. ſcriptor dialogorum Petri & Simonis libris III. ad Simonem Logodunum, Archidiaconum Cantuarienſem, *de reparatione lapſi* ſive *de Meſſiæ adventu*, contra Judæos. Idem teſte Lelando cap. 225. auctor *Pantheologi*, ſive Lexici S. Scripturæ & rerum Theologicarum ad Godefridum Lucium Epiſcopum Simenorum ſive Wintonienſem libris 52. De Manuſcriptis Codicibus hujus Operis vide Oudinum Tom. 3. pag. 115. His Baleus III. 90. & Pitſeus pag. 306. addunt libros VI. *de Virtutibus*, & totidem *contra peccata*, tum *Remediarium vitiorum* libris II. & *Remediarium converſorum* ad Richardum Londinenſem *Sermoneſque* & librum neſcio cujus *de terra Palæſtinæ*, ex Gallica translatum in Linguam Latinam.

Petrus Canonicus S. Victoris Pariſ. infra mox *Petrus Cantor*.

Petrus Pictavienſis, cum Remenſi non confundendus Canonicus S. Victoris & Scholæ Theologicæ Rector *Cantorque* Pariſienſis ſua ætate egregius, vitaque ac ſcientia clarus, denique Epiſcopatum Tornacenſem fugiens in Cœnobio quod Longus pons dicitur, Ord. Ciſterc. in diœceſi Sveſſionenſi diem obiit A. 1197. Vide Pagium ad illum annum num. VI. & de ſcriptis Petri, Carolum Viſchium pag. 263. ſeq. Bibl. Ciſterc. atque Oudinum Tom. 2. pag. 1662. ſeq. Ex lucubrationibus ejus vidit lucem *Summa* de ſugillatione vitiorum & commendatione virtutum, quæ *Verbum abbreviatum* etiam ſolet nuncupari, quia incipit a verbis Rom. IX. 28. *Verbum abbreviatum faciet Dominus ſuper terram*. Prodiit Montibus Hannoniæ, cum notis Gregorii Galopini 1639. 4. Ex eodem petitum opuſculum *contra Monachos proprietarios*, editum Pariſiis una cum aliis ejuſdem argumenti. Loca quædam ex Petri *Pœnitentiali*, quod emendatum a Magiſtro *Jacobo* S. Victoris Canonico fuit apud Alex. Petavium, vulgavit Jacobus Petitus ad calcem Pœnitentialis Theodori Archiep. Cantuarienſis, Pariſ. 1679. 4. pag. 341. 342. Cætera inedita ſunt: *Allegoriæ*, *annotationes & brevia Commentaria in totum Vetus & Novum Teſtamentum*. Tractatus *de contrarietate Scripturæ*, ſeu *de contrarietatibus Theologicis*, *de contrarietatum ſolutionibus*, *tropi & phraſes S. Scripturæ*, ſive ut Henrico Gandavenſi cap. 16. *Grammatica Theologorum*. *Summa Abel* ſive *Diſtinctiones* ſecundum ordinem alphabeti, quarum initium: *Abel dicitur principium Eccleſiæ*. *Magna Summa de Sacramentis & animæ Conſiliis*. His adde ex Alberici Chronico pag. 411. *magnam ſummam de Conciliis & rebus Eccleſiaſticis: Unum ex quatuor innovatum*. * Præterire hic pigeret epitaphium viri hujus pii ſepulchro olim impoſitum, quod ſervarunt nobis itineris literarii ſecundi authores PP. Martene & Durand pag. 9.

Hoc jacet in loculo Petrus Venerabilis ille
Egregius Cantor, Pariſienſe decus.

Pro veteri iſto nunc aliud impoſitum eſt in hanc ſententiam.

D. O. M.

Hic jacet Petrus Cantor Pariſienſis Doctor celeberrimus, qui in Epiſcopum Tornacenſem electus humiliter declinavit, & ſuis auditoribus ſcientiæ, ac norma morum exiſtens aſſumpto in hoc monaſterio Ci-

Ciſtercienſi habitu vitam beato fine complevit XIV. Calendas Junii an. 1180. *Corpus ejus emortuum mirificum, ac ſuaviſſimum odorem exhalavit.*

Petrus Canuſinus & Barenſis in Apulia Archiepiſcopus, juſſu Leonis Papæ III. ſcripſiſſe traditur *Vitam & obitum S. Sabini Epiſcopi Canuſini* defuncti circa A. C. 566. quam ex Manuſcr. Caſinenſi edidit Ughellus ubi de Barenſibus Epiſcopis diſſerit, Tom. VII. Italiæ ſacræ pag. 338. (edit. novæ pag. 594. 600.) Edidit etiam Bononiæ 1623. Felix Siliceus, Præpoſitus Canuſii. Sed in Actis Sanctor. Tom. 2. Februarii 9. exhibetur a Bollando ex tribus Manuſcriptis ſcripta ab *Anonymo* ſeculi octavi, qui ſe ex *Petro* Epiſcopo, quæ dicturus ſit, accepiſſe profitetur. Inter Archiepiſcopos autem Barenſes duo Petri apud Ughellum reperiuntur, unus A. 530. alter A. 950.

Petrus Capuanus, Amalphitanus Diaconus ac deinde Presbyter Cardinalis, legatione Sicula & ad Philippum II. Gallica A. 1199. obita, aliiſque geſtis clarus diem obiit A. 1209. Præter ejus *Commentaria in jus Pontificium*, celebratur ejus *Oratio* qua Angliæ & Galliæ Reges ad deponenda mutua odia & ad bellum pro recuperanda Palæſtina capeſſendum adducti eſſe traduntur. Vide G. Joſephi Eggs purpuram doctam Tom. 1. pag. 112. * Scripſit etiam Lexicon Concionatorium, quod extat MS. in Biblioth. Caſſin. Montfaucon Bibliothec. MSS. Tom. 1. pag. 226.

Petrus Carnotenſis Cantor & Cancellarius, diſcipulus Fulberti de quo ſupra Tom. 2. pag. 213. clarus circa A. 1300. Ejus *Speculum Eccleſiæ* ſive *manuale myſteriorum Eccleſiæ* Manuſcr. in Bibl. S. Victoris Pariſ. In aliis Bibliothecis *Gloſſa in librum Job*. Et paraphraſis *in Pſalmos* quæ citatur a Joanne Garetio. Vide Oudinum Tom. 3. pag. 699. & Joannis Lironi Bibl. generalem ſcriptorum Gallorum, Gallice Pariſ. 1719. 4. edita Tom. 1. pag. 20. ſeq.

Petrus Carnotenſis Epiſcopus, infra *Petrus Cellenſis*.

Petrus de Caſa, Alegrio pag. 285. *de Ceſis* Lemovicenſis, Carmelitarum ab A. 1330. Generalis, inde Epiſcopus Baſionenſis ſive Baſſionenſis & Patriarcha Hieroſolymitanus. Præter *Sermones*, ſcripſiſſe traditur *in IV. libros Sententiarum* teſte Trithemio cap. 596. Alegrius addit etiam *in Politica Ariſtotelis*. Videndum diverſus ne ſit *Petrus* Hieroſol. Patriarcha & Epiſcopus Rutenenſis, ſedis Apoſtolicæ Legatus in partibus ultramarinis in negotio terræ ſanctæ, cujus litteras hortatorias ad tranſmarinam expeditionem edidit Dacherius Tom. VIII. ſpicilegii pag. 276. (edit. novæ Tom. 3. pag. 708.)

Petrus Caſinenſis Diaconus, laudatus Baronio ſcriptor *Vitæ S. Athanaſii*, Epiſcopi Neapolitani ab A. 850. ad 872. ex qua plura ipſe ad illos annos & ad A. 861. In Actis Sanctorum autem Tom. 4. Julii XV. pag. 77. 84. poſt *Joannem* Neapolitanum, de quo ſupra Tom. 4. pag. 108. cum notis vita illa exhibetur non ſub Petri nomine, ſed Auctoris *Anonymi* coævi. Et pag. 74. profitentur editores ſe neſcire unde Petrum Diaconum Caſinenſem, ſeculi noni ſcriptorem Baronius eruerit.

Petrus Monachus & Bibliothecarius Caſinenſis, Diaconus Oſtienſis & apud Lotharium II. gratioſus circa A. 1137. de quo Mandoſius in Bibl. Romana pag. 213. ſeq. & Jo. Baptiſta Marus ad cap. 47. libri *de Viris illuſtribus Caſinenſibus* quem cum *Placidi* ſupplemento atque eruditis notis edidit Rom. 1655. 8. recuſum Pariſ. 1666. 8. & in Bibl. Patrum edit. Lugd. 1677. T. XXI. p. 347. necnon in Bibliotheca Eccleſiaſtica quam edidi Hamb. 1718. fol. & in theſauri ſcriptorum Italiæ Muratoriani T. VI. & Burmanniani T. IX. p. 329. Præter hunc librum Petro debemus continuationem *Chronici Caſinenſis* ab A. 1086. uſque ad A. 1140. de qua ſupra in *Leone* Oſtienſi T. 4. pag. 261. Et *Diſciplinam Caſinenſem*, inter ſcriptores Veteris diſciplinæ Monaſticæ Pariſ.

 1726.

1726. 4. nuper vulgatam p. 2. 4. ex ejus clauſula brevi *Commentationis in Regulam S. Benedicti*, adhuc inedita. *Hiſtoricam relationem de corpore S. Benedicti, Caſini*, in Actis Sanctorum Tom. 3. Martii p. 288. 298. Libellum ad Conradum III. Imperatorem *de notis* ſive ſiglis *Romanorum*, Venet. 1525. 4. curante Nicolao Erythræo, atque inter Grammaticos Latinos Putſchii pag. 1579. 1638. *Vitam SS. Guinizonis & Januarii*, in Actis Sanctor. Tom. VI. Maji pag. 450. *Vitam S. Placidi*, diſcipuli S. Benedicti, cujus Prologum dedit Mabillonius Sec. 1. Benedictin. una cum prologo *libri de locis Sanctis*, ad Guibaldum Caſinenſem & Stabulenſem Abbatem, & argumentis capitum libri *de ortu & vita Juſtorum Cœnobii Caſinenſis*. Hæc tria ex Mabillonio reddidit etiam Edmundus Martene Tom. VI. Veterum monumentorum pag. 785. 789. 791. Deperdita ejus vel inedita quæ a Petro ipſo ſive eo qui caput ultimum libro ejus de illuſtribus Caſinenſibus addidit, & a Maro in notis ad illum librum, tum a Petro in continuatione Chronici Leonis Oſtienſis, pleraque etiam apud Poſſevinum, Voſſium, & Caveum memorantur, plura ſunt ibique obvia, ut a me illa hoc loco repeti non ſit neceſſe.

Petrus Caſſiodori F. Italus an Anglus circa A. 1300. cujus exſtat Epiſtola *Eccleſiæ nobili Anglicanæ in luto & latere ancillatæ, Petrus filius Caſſiodori, miles Catholicus, pugil Chriſti devotus ſalutem & captivitatis jugum abjicere ac bravium accipere libertatis*. In Flacii Catalogo teſtium Veritatis & in Jo. Wolfii Tom. 1. lectionum memorabilium p. 534. & apud Goldaſtum Tom. 1. monarchiæ Imperii pag. 11.

Petrus de Caſtellione Italus, Ord. Minor. docuit in Academia Conimbricenſi, ibique abſolvit brevem lecturam *in libros Sententiarum*, & *Quodlibeta* pro Curſu ſuo A. 1453. Vide Waddingum pag. 278.

Petrus de Ceſſona Monachus & Abbas Clarævallenſis Ord. Ciſterc. circa A. 1350. Præter *Commentarium in tertium & quartum Sententiarum*, & librum *de auctoritate ſummi Pontificis* traditur ſcripſiſſe A. 1353. *Epiſtolam Jeſu Chriſti* diviſam in capita centum, ad Innocentium VI. ſive *Centilogium* Jeſu Chriſti contra *Epiſtolam Luciferi ad Mundanos* de non Apoſtolicis quorundam moribus, qui Apoſtolorum ſe in locum ſucceſſiſſe gloriantur: ſcriptam ab eodem Petro A. 1351. editamque in Jo. Wolfii lectionibus memorabilibus T. 1. p. 654. *Confeſſionale Petri* ad Bononem Clarævallis Abbatem. Librum *de ſomnio, ſuper definitione, contra Judæos*. Conciones, Epiſtolas. Vide Viſchium p. 266. atque Oudinum T. 3. pag. 1037. Staphorſtium noſtrum Tom. 3. hiſt. Eccleſ. Hamb. pag. 248.

Petrus Cellenſis Abbas Ordin. Bened. in ſuburbio Trecenſi, inde ab A. 1162. S. Remigii Remenſis, denique A. 1182. in Epiſcopatu Carnotenſi ſucceſſor Joannis Sariſberienſis, defunctus A. 1187. Ad eum Alexandri III. S. Bernardi, Joannis Sariſberienſis & Nicolai Clarævallenſis exſtant Epiſtolæ, a quo Nicolao Epiſt. 25. ad Henricum Epiſcopum Trecenſem, mactatur elogio quod etiam hoc loco velim exſtare: *Abbas Cellenſis vir religioſus ac timens Deum, homo bonus & teſtimonium bonum habens a bonis: vita & litteratura conſpicuus, nobis quoque tanta familiaritate devinctus, ut non ſit unus de cæteris, ſed præ cæteris unus. Omnia noſtra ſua ſunt &c.* Scripta ejus poſt Labbeum Tom. 2. de S. E. pag. 190. Caveum ad A. 1182. atque Oudinum T. 3. pag. 1557. ſeq. referre operæ pretium duxi. Sunt igitur:

Epiſtolarum libri novem. Item Alexandri Papæ III. ad eundem Petrum Cellenſem & alios Epiſtolæ 56. cum notis Celeberr. *Jacobi Sirmondi* Soc. Jeſu ejuſdemque elegantiſſima ad Carthuſianos Montis Dei epiſtola nuncupatoria prodierunt Pariſiis A. 1613. in 8. ac deinde tomo tertio Sirmondi Operum,

Digitized by Google

rum, Pariſ. 1696. & Venet. 1729. ſicut in Bibl. Patrum Lugd. T. 23. p. 823. omiſſis tamen Alexandri III. Epiſtolis. Petri Cellenſis Epiſtolæ exſtant itidem in Bibl. Patrum Pariſ. & Colonienſi in quibus occurrunt etiam hæc Petri opuſcula quæ jam ab Anno 1600. fuerant in 8. excuſa in eadem urbe Pariſienſi ex Bibliotheca V. C. *Nicolai Fabri*.

Liber de Panibus, ad Joannem Sariſberienſem, poſtea Epiſcopum Carnotenſem. in Biblioth. Patrum edit. Lugd. Tom. 23. pag. 745.

Moſaici Tabernaculi myſticæ & moralis expoſitionis libri duo. ibid. pag. 789.

Liber de Conſcientia, ad Alcherum Monachum pag. 802. Hæc omnia repetita in nova Operum Petri Cellenſis editione, curante *Ambroſio Januario* Monacho Benedictino Pariſ. 1671. & Tom. XXIII. Bibl. Patrum Lugd. pag. 636. ſeq. ubi etiam exſtat *liber de diſciplina clauſtrali* ſecundum regulas SS. Benedicti & Auguſtini, ad Henricum Campaniæ Comitem pag. 507. vulgatus pridem a Dacherio Tom. 3. ſpicileg. pag. 42. (edit. novæ Tom. 1. pag. 452.) *Sermones XCI.* pag. 683. in quibus etiam *IX. in Synodis habiti* pag. 731. ſeq. & unus in Commune Confeſſorum pag. 730. & de S. Benedicto pag. 662. ac bini de S. Nicolao p. 727. & S. Bernardo pag. 725. & Sermo ultimus pag. 744. *de tribus legibus*, Naturali quam quaſi *dictam univerſalem* ait eſſe: Lege Moyſis, quæ fuerit quaſi *helleborum*: & Lege Evangelii, *nihil habente amaritudinis*, *nihil acredinis*. His adde Sermonem *de meditatione mortis* in Combefiſii Bibl. concionatoria ad feſtum commemorationis animarum.

Spem quoque fecerat V. C. *Nicolaus Camuzatius*, Eccleſiæ Trecenſis Canonicus, plura, quæ adhuc lucem expectant, e tenebris ſe eruturum, ſed non puto præſtitiſſe: ſaltem nihil me vidiſſe aut audiviſſe recordor. *Commentarium in librum Ruth* Manuſcr. in Bibl. ClaræVallenſi ſervari teſtatur Joannes Liron libro ſupra laudato pag. 78. *Epiſtolæ duæ* ad Wilhelmum, Petrum, Widonem, ne Ciſtercienſium ordinem desererent, ſpicilegii Dacheriani Tom. 2. pag. 447. (edit. novæ Tom. 3. pag. 544.)

Vocabula Latino-barbara Petro Cellenſi uſurpata excerpſit Jo. Lud. de la Cerda Adverſar. ſacr. cap. 180. & 183.

Petrus Cerebroſus, Monachus inter primos medio ſeculo XV. qui flagellationes ſpontaneas ac profuſas reprehendere eſt auſus, cujus objectionibus reſpondere inſtituit Petrus Damiani libro VI. Epiſtola 27. Confer Jacobi Boileau hiſtoriam flagellantium pag. 190. ſeq. Ad eundem Petrum Epiſtola Damiani 28. in qua eum chariſſimum fratrem & dilectiſſimum filium appellat.

Petrus de Charitate Ord. Præd. circa A. 1350. Ejus *Chronicon* a principio Mundi memoratur apud Jacobum Quetif T. 1. pag. 633.

Petrinum Chronicon, ſupra, Erfurtenſe.

Petrus Chryſolanus. Supra in *Criſolano* Tom. 1. pag. 436.

Petrus Chyſologus. Supra Tom. 1. pag. 379. * Non eſt, cur hic prætercam recentiſſimam operum Chryſologi editionem, quam ſub ipſo anno ſuo emortuali evulgavit vir Cl. P. Sebaſtianus Pauli Congregat. Matris Dei Lucenſis ſodalis meus dilectiſſimus & amicus dum viveret in primis chariſſimus. Prodiit illa typis Venetis an. 1750. Tom. 1. fol. Præter ea, quæ in præcedentibus editionibus patuerunt, adjecit ſermones ſeptem de oratione Domini deſumptos ex Dacherii Spicilegio Tom. VII. pag. 120. Veteris editionis; geminos etiam alios ex appendice ſermonum S. Auguſtini editionis Maurinianorum. Recenſuit totum opus ad veteres MSS. Codices; notas a Dominico Mita olim adornatas retinuit, quibus & ſuas adjecit nec paucas, nec, ut vera fatear, indoctas.

Quamquam vero laborem hunc viri eximii probo; multum tamen longiſſime abeſſe credo, ut editio Operum Chry-

Chryſologi ſic tandem omnibus numeris abſoluta reputetur. Admonet vir eximius ex orationibus hiſce nonnullas Severiano cuidam in vetuſtis Codicibus adſcribi, qua ego præmonitione edoctus nactuſque in veteri homiliario codice reperto in Bibliotheca Canonicorum Majoris Eccleſiæ Lucenſis, nec meo judicio ſæculo 12. recentiore homilias quaſdam Severiani nomine præfixas, unam aliquam ex illis conferendam aſſumpſi cum homilia Chryſologi, quæ inter editas eſt CII. Utramque conſentientem reperi; ſimul tamen agnovi hiulca eſſe quædam in edito, quæ egregie ſupplebantur a codice illo. Unam alteramve lectionem variantem proferam, ut lectores de cæteris judicium capiant. In edito legimus: *Cum audiſſet de Jeſu, miſit ad eos ſeniores Judæorum. Gentilis Judæum ad Chriſtum mittit; & in lege poſitis, qui ſine lege erat, legis demonſtrat auctorem. Nemo ergo miretur, ſi Gentilis hoc eſt Chriſtianus aut vocat, aut ducit, aut perducit ad Chriſtum*. MS. codex ita legit. *Cum audiſſet de Jeſu. Niſi præceſſiſſet auditus fidei, ſalus corporis non veniſſet. Ergo miſit ad eum ſeniores Judæorum. Gentilis Judæum ad Chriſtum mittit; ergo & nobis, quia fidei præceſſit auditus, vita corporis mox ſequitur. Miſit autem ad eum ſeniores Judæorum & in lege poſitus, qui ſine lege erat legis demonſtrat auctorem. Nemo ergo miretur, ſi Gentilis hoc eſt Chriſtianus Judæum advocat, aut perducit ad Chriſtum*.

Rurſus editi ferunt. *In morte manentes arguens ſic Judæos: Amen dico vobis, nec in Iſrael tantam fidem inveni*. Codex meus legit: *Imo remanentes ſic arguens Judæos: Numquid in Iſrael tantam fidem invenimus?*

Petrus Abbas *Claraevallenſis*, circa A. 1162. cujus *Epiſtolæ* editæ a Bertrando Tiſſier Tom. 3. Bibl. Ciſtercienſ. pag. 264. adde Oudinum Tom. 2. pag. 1561.

Petrus Abbas *Clarævall.* circa A. 1350. ſupra *Petrus de Ceſſona*.

Petrus de Clauſtra apud S. Antoninum ſummæ hiſtoriar. tit. 23. cap. XI. §. 2. T. 3. pag. 681. non alius ac *Petrus Calo* de quo ſupra pag. 249. Idem quoque *Petrus Clodienſis* apud Voſſium pag. 492. ex Volaterrano.

Petrus Mauricius Monboiſſerius cognomento *Venerabilis* Ord. Bened. Abbas nonus *Cluniacenſis* ab A. 1122. ad 1156. Ejus vita ſcripta a *Radulfo* Monacho ejus diſcipulo, ad Stephanum Abbatem Cluniacenſem prodiit in Edmundi Martene tomo ſexto monumentorum pag. 1187. 1201. In Andreæ autem du Cheſne Bibl. Cluniacenſi Pariſ. 1614. fol. occurrit pag. 589. ejuſdem vita ex veteri Chronico.

Vita Petri Abbatis, ex Chronico Cluniacenſi, & pag. 602. Veterum de eo teſtimonia, S. Bernardi Epiſt. 277. & 283. Roberti de Monte, Matthæi Pariſii, Henrici de Gandavo cap. 29. Nicolai de Clamengis, Joannis Trithemii, cap. 418. de S. E. & II. 123. illuſtrium Benedictin. & aliorum, inde pag. 607. *Petri Pictavienſis* Monachi Epiſtola ad Mauritium, Panegyricus verſibus elegis dictus in primo adventu Petri Abbatis in Aquitaniam ſecundam, & invectiva in Calumniatorem pag. 616. & Tom. 22. Bibl. Patrum Lugd. pag. 820. Epiſtola altera ad eundem Petrum, pag. 618. (Lugd. pag. 825.) qua eum ad ingenii ſui monumenta publicanda hortatus inter alia celebrat his verbis: *Nam, ut de Divinis litteris taceam, quas utrumque Teſtamentum memoriter retinendo, in promptu ſemper habetis: quis unquam Plato ſubtilius, quis Ariſtoteles argumentoſius, quis Cicero pulchrius aut copioſius aliquando quicquam diſſeruit? Quis Grammaticus inſtructior, quis Rhetoricus ornatior, quis Dialecticus fortior, quis Arithmeticus numeroſior, quis Geometricus regularior, quis Muſicus cantilenoſior, quis Aſtronomicus perſpicacior extitit? Sed & ſi de Sanctis Patribus aliquid dicere audeamus, vos ab unoquoque quatuor fluminum Paradiſi, quæ poſt Sanctos Evangeliſtas totum orbem irrigant, aliquid*

quid ſimile reportaſtis: quia cum Hieronymo velox, cum Auguſtino profuſus, cum Ambroſio profundus, cum Gregorio clarus inceditis.

Operum Mauritii, editionem pleniorem emendatioremque & notis etiam illuſtratam ejuſdem Bibliothecæ Cluniacenſis Curatoribus debemus, repetitam in Biblioth. Patrum Lugd. Tom. XXII. in quibus familiam ducunt pag. 621. (Lugd. pag. 826.) *Epiſtolarum libri VI.* (vulgati pridem a Petro de Monte Martyrum Pariſ. 1522. fol.) ſubjunctis pag. 959. (Lugd. pag. 967.) Epiſtolis octo Petri ſive ad Petrum quæ in Veteri editione deſiderabantur. Epiſtolas hiſtoricas VI. ex vulgatis excerpſit, atque in ſcriptoribus rerum Francorum recenſuit Franciſcus du Cheſne Tom. IV. pag. 458. 491.

Epiſtola ad Petrum de ſancto Joanne contra eos qui dicunt: Chriſtum numquam ſe in Evangelio aperte Deum dixiſſe, pag. 966. (Lugd. pag. 970.)

Tractatus adverſus Judæorum inveteratam duritiem, pag. 983. (Lugd. p. 977.) ex edit. Ingolſtad. 1546.

Epiſtola ad S. Bernardum, Abbatem Clarævallenſem, de translatione ſua, qua fecit transferri ex Arabico in Latinum (*a*) ſectam ſive hæreſim Saracenorum Anno 1143. cum ſummula brevi contra hæreſes & ſectam diabolicæ fraudis Saracenorum, ſive Iſmaelitarum, &c. pag. 1109. (Lugd. pag. 1030.) cum *Roberti Retinenſis* præfatione in librum Alcorani a ſe translatum pag. 1116. (Lugd. 1033.) Adde ſis quæ notavi in delectu argumentorum pro veritate Fidei pag. 264. ſeq. atque infra in *Roberto*.

Epiſtola, ſive *Tractatus adverſus Petrobruſianos hæreticos*, pag. 1128. (Lugd. pag. 1033) ex editione Ingolſtad. 1546. 4. quam cum S. Bernardi quibuſdam Sermonibus & Epiſtolis curaverat Jo. Hofmeiſterus.

De transfiguratione D. N. J. C. ſermo, pag. 1231. (Lugd. pag. 1080.) & in Bibl. Concionatoria Combefiſii. Incip. *Hodie, dilectiſſimi, ſolito ſerenior nobis dies illuxit.*

De miraculis ſui temporis, libri duo, p. 1247. (Lugd. pag. 1087.) ſæpius etiam ſeorſum excuſi, ut Duaci 1595. 12.

Rhythmi, *Proſa*, *Verſus & Hymni*, p. 1338. (Lugd. pag. 1125.) In his primo loco occurrit Carmen Elegiacum *contra Calumniatores carminum Petri Pictavienſis*, in quo plures laudat in Eccleſia Latina ſcriptis & poematibus inclytos. *In laudem Salvatoris* Rhythmus Incipit: *A Patre mittitur, in terris naſcitur Deus de Virgine: Humana patitur, docet & moritur libens pro homine.* Habes hic etiam hymnum utrumque *de S. Benedicto* & *de translatione S. Benedicti* quem exhibent etiam Arnoldus Wion Tom. 2. ligni Vitæ pag. 102. & Joannes a Boſco in Biblioth. Floriacenſi pag. 376. nec non *Petri Abælardi Epitaphium* quod incipit: *Gallorum Socrates*. Nam alterum, cujus initium: *Petrus in hac petra latitat*, in Biblioth. Cluniacenſi & Biblioth. Petrum Lugd. non reperio, habet vero Ludovicus Jacobus de ſcriptoribus Cabilonenſibus pag. 142.

Statuta Congregationis Cluniacenſis cum diplomatibus & chartis, LXXVI. & præfatione ſatisfactionali ſive apologetica &c. p. 1354. (Lugd. p. 1132.)

Totam ipſam Alcorani translationem (*b*) inquit Andreas du Cheſne pag. 1118. *hic attexere, ſuperfluum. Confutavit eam & ipſe Petrus Venerabilis libris quinque, quos quia necdum, licet diligenter quæſiti, reperiri potuerunt, Lector hic etiam deſiderabit.* Ex his quos *quatuor*, non *quinque* Mauricius ſcripſerat, libros duos primores *adverſus nefandam ſectam Saracenorum* ex Manuſcr. Codice Aquicinctenſi, auctoris ævo exarato edidit Edmundus Martene Tom. 2. monumentor. 1121. præmiſſa Epiſtola *Petri Pictavienſis*, & argumentis capitulorum libri non modo primi & ſecundi,

(*a*) Confer Alberici Chron. pag. 301.

(*b*) De hac infra in *Roberto Retinenſi*.

di, ſed tertii quoque & quarti, quos nemo adhuc in lucem protulit. Profitetur Pictavienſis ſe in transferendo Alcorano ſocium fuiſſe *Petri Toletani* & *Roberti* Archidiaconi poſtea Pampilinenſis.

Sermones III. de laude ſepulchri Domini, de S. Marcello Papa & Martyre, & de veneratione reliquiarum, eidem Edmundo Martene in acceptis referimus Tom. V. theſauri anecdotorum pag. 1419. Et *Epiſtolas quinque* Tom. 1. anecdotor. pag. 406. ſeq. 416. ſicut alias *duas* Mabillonio Tom. 3. Analect. pag. 481. (edit. novæ pag. 159.) *Carmen de virtute* quod incipit: *Deſtituit terras decus Orbis, gloria rerum Virtus.* Manuſcr. in Biblioth. Paulina Lipſienſi, teſte Joach. Fellero pag. 299. Carmen *de ritibus miſſæ* quod ſub nomine Mauricii ſubjunxi primæ editioni Bibliographiæ antiquariæ Hamb. 1713. 4. poſtea fatis comperi auctorem habere *Hildebertum* Cenomanenſem, ut in præf. ad tomum ſextum Bibl. Græcæ ſum profeſſus. Petri Cluniacenſis *nucleus de ſacrificio Miſſæ* poſt Hildebertum & Rupertum Tuitienſem editus eſt in editione Romana librorum de Catholicæ Eccleſiæ officiis ac miniſteriis, 1591. fol. & in tomo decimo Biblioth. Patrum Pariſ. 1644.

Petrus Clodienſis, ſupra *Petrus Calo*.

Petrus Apollonius Callatius, Supra Tom. 1. pag. 132.

Petrus de Colle Teutonicus, Ordin. Minor. qui Concilio Baſileenſi A. 1440. interfuit, & cum in eo multa diſputaſſet, denique pro auctoritate Concilii concludit. Vide Trithemium de ſideribus Germaniæ cap. 177. & de ſcriptoribus Eccleſ. cap. 791. ubi & Quæſtiones ejus in libros Sententiarum, & Sermones varii memorantur. Nec plura Waddingus pag. 279.

Petrus de Columbario ſupra, p. 246. *Petrus Bertrandus* Junior.

Petrus Comeſtor, ſupra Tom. 1. pag. 404.

Petrus de Condeto Canonicus in monaſterio B. Mariæ de Cagia, diœceſeos Meldenſis A. 1250. idem fortaſſe qui Archidiaconus deinde Sveſſionenſis, & Regis Francorum Cappellanus ſive Clericus A. 1294. 1298. Ejus *Epiſtolam* ad Priorem de Argentolio edidit Dacherius Tom. 2. ſpicilegii pag. 551. (edit. novæ Tom. 3. pag. 664.)

Petrus Coral Abbas Lemovicenſis, ex cujus *Chronica S. Martini Lemovicenſis* ad A. 1266. nonnulla producit Baluzius T. VI. Miſc. pag. 369. 370.

Petrus de Corbolio, Pariſiis Theologiam docuit, ubi inter auditores ſuos habuit (*a*) Lotharium Anagnium, qui poſtea Innocentius III. Papa: Ex Pariſienſi B. Mariæ Canonico & deſignato Cameracenſi Epiſcopo, inde circa A. 1200. Archiepiſcopus Senonenſis, diem obiit A. 1222. *Totum Apoſtolum* ſive omnes Apoſtoli Pauli Epiſtolas *expoſuit ſubtiliter & copioſe, appoſitis SS. Patrum ſententiis, locis ſingulis convenientibus*, ut teſtis Henricus Gandavenſis cap. 33. Etiam Manuſcripti feruntur in variis Galliæ Bibliothecis Commentarii ejus *in Pſalterium*, *& Quæſtiones Scholares* ex quibus aliqua profert Jo. Launojus de ſcholis celebrioribus pag. 229. & de unctione infirmorum pag. 26.

Magiſter *Petrus de Corbuith*, apud Albericum pag. 415. (rectius de *Corbuilh* Pag. 419.) *vir ſuo tempore nominatiſſimus*, idem cum ſuperiore, qui Thomæ Cantipratano dicitur M. *Petrus de Corboel*. Vincentio Bellovacenſi *vir inæſtimabilis litteraturæ*.

Petrus Corſinus ſive *de Corſinis*, Decretorum Doctor & ex Volaterrano Florentinus urbis patriæ ab A. 1361. Epiſcopus & Cardinalis Portuenſis ac S. Rufinæ, qui cum Clemente VII. anti-Papa fecit contra Urbanum VI. diemque obiit A. 1405. Vide Baluzium ad Papas Avenionenſes Tom. 1. pag. 1040. ſeq. & Diarium eruditorum Italiæ Tom. IX. pag. 147. Præter Epiſtolas

(*a*) Miræus ad Henr. Gandavenſem cap. 33. Oudinus Tom. 3. pag. 33.

las ex quibus brevem ad Gubernatores Civitatis Senarum, publicavit Ughellus Tom. 3. pag. 154. ſcripſit vitas aliquot Pontificum & Cardinalium, ſed adhuc quantum memini ineditas. Relationem de electione Urbani VI. ad Principes Chriſtianos pro terminando ſchiſmate. Sermones ſacros. Confer Julium Nigrum in Hiſtoria ſcriptorum Florentinor. pag. 461. ſeq.

Petrus de Creſcentiis Philoſophus & Medicus Bononienſis, teſtatur ſe per triginta annos diverſas per provincias cum eorum rectoribus circumiviſſe, multoſque libros novorum & antiquorum prudentum perlegiſſe, & varias, ac diverſas operationes colentium rura vidiſſe. Hujus *XII. libri ruralium commodorum* cum Epiſtola ad Carolum II. Hieroſolymæ & Siciliæ Regem (qui Patri Carolo I. A. 1285. ſucceſſit) primum typis exſcripti prodiere per Joannem Schusler Auguſtæ Vindel. 1471. fol. (*a*) deinde Argentinæ 1486. Baſil. 1538. fol. atque aliis locis ſæpius, ut jam notare me memini ſupra Tom. 1. pag. 433. etiam Germanice 1493. fol. De Gallica verſione Anonymi Galli, Ord. Præd. circa A. 1370. confer Jacobum Quetif Tom. 1. pag. *666*.

Petrus Crinitus, ſupra Tom. 1. pag. 435.

Petrus Cunerius ſive *de Cugneriis*. Vide ſupra in *Petro Bertrando*, Seniore, & Franciſci de Cruce Cenomana Biblioth. Gallicam pag. 391. Bzovium ad A. 1327. num. 8.

Petrus de Cyperia Infra, *Petrus de Limoges*.

Petri Cyrnei, hiſtoria de rebus Corſicis ad A. 1505. Manuſcr. in Codice Regio Pariſ. 922. teſte Labbeo p. 13. Bibl. MSS.

* *Petrus Cyrnæus*, nempe Corſus cum olim Corſica *Cyrne* appellaretur; humili loco natus in Diœceſi Alerienſi profeſſione ſacerdos, apud Venetos typographos corrigendis typorum ſpeciminibus operam ſuam pretio locavit. Scripſit Belli Ferrarienſis a Venetis habiti ab anno 1482. uſque ad annum 1484. Commentarios, ex codice Eſtenſi a Cl. Muratorio vulgatos Rer. Italic. tom. XXI. pag. 1194. Scripſit & *de Rebus Corſicis* uſque ad annum 1506. hiſtoriam e MS. codice Regio Pariſienſi non ante multos annos a Muratorio Rer. Ital. tom. XXIV. vulgatam.

Petrus de Dacia ſive *Dania*, Ord. Præd. ſcriptor Actorum *Vitæ Chriſtinæ Stumbulenſis* Virginis Ord. Præd. in Diœceſi Dolonienſi, defunctæ A. 1312. quæ deſinens in A. 1286. exſtat in Actis Sanctor. Tom. IV. Junii 22. *libri III.* pag. 175. 344. & *liber VI.* pag. 429. 454. Liber *quartus* Petro dicatus, additusque a Magiſtro Scholarium Stumbelenſium *Joanne*, pag. 944. 408. una cum libro *quinto* qui Epiſtolas complectitur pag. 408. 429. Ex his Actis vitam Petri perſequitur Jacobus Quetif Tom. 1. de ſcriptoribus Dominicanis pag. 408. ſeq. Idem ut videtur Petrus de Dacia quem Divinarum Scripturarum & Græci ſermonis non ignarum fuiſſe Trithemius cap. 523. celebrat, opuſcula ejus in aſtronomia, & arte calculatoria memorans, tabulas & Calendarium & de calculo ſeu computo.

Patrus Damianus, ſupra T. 2. p. 7.

Petrus Daventrienſis. Infra, *Gerlacus Petri*.

Petrus Candidus December, ſupra Tom. 2. pag. 17.

Petrus Delphinus nobilis Venetus, ſacri eremi Prior, & Ordinis Camaldulenſis Præpoſitus generalis, adhuc ſuperſtes circa A. 1514. Ejus *Epiſtolarum libri XII.* cum Oratione funebri, ab *Euſebio Prioli* habita, Abbate Carcerum Ord. Camaldulenſis, antea monacho S. Michaelis de Muriano, prodiere Venet. 1524. fol. curante Delphini diſcipulo Jacobo Brixiano, Priore S. Martini de Opitegrio: opus raro obvium, quod in auctione publica Pariſiis licitantes re-

(*a*) Vide Chriſtiani Gottlieb Schvvartzii indicem librorum Sec. XV. impreſſorum pag. 86. & Biblioth. Vilenbrouckianam pag. 48.

perit pretio mille librarum Gallicarum. Sed alias adhuc *Epiſtolas CCXLII.* ex Manuſcriptis Camaldulenſibus eruit Mabillonius ſcriptas ab A. 1462. ad 1514. quas vulgavit Edmundus Martene Tom. 3. novæ collectionis pag. 915. ſeq. ſubjuncta pag. 1211. *Oratione* Petri Delphini *ad Leonem X.* atque pag. 1215. *Euſebii Prioli* Oratione dicta in Delphini funere. De ſcriptis ejus hanc facit mentionem pag. 1231. *Præter quatuor* Epiſtolarum *volumina, quas poſt initum Generalatus officium pro Religione, pro amicis, ad quodcumque hominum genus ornate ſcripſerat, præterquam plurimas* Orationes *elegantiſſime habitas, inſignes quoque* in Hieronymum Savonarolam *edidit* Dialogos. In Ciceronis Orationes *memoranda deſcripſit* argumenta. *Perplura nec non* orthodoxorum Patrum apophthegmata *breviariis pulchro ordine digeſtis conciliavit. Accedebat ad tantum ipſius ornatum, mira quadam ipſius in ſcribendis litterariis characteribus & ſuavitas & pulchritudo, ut diſertæ ipſius editiones tam præclara littera deſcriptæ, viderentur cyclade auro texta ac immenſis monilibus ornatæ.* His *Chronicon Venetiarum* apud Poſſevinum addi video.

Petrus Diaconus ſcriptor libri *de Incarnatione & Gratia ac libero arbitrio*, ad S. Fulgentium & alios Africæ Epiſcopos circa A. C. 520. Hic inventus in Cœnobio Ord. Præmonſtratenſis (*a*) in agro Lovanienſi, ſæpiuſque editus in Bibliothecis Patrum, & inter S. Auguſtini ſcripta, & Fulgentii Ruſpenſis ut dixi ſupra Tom. 2. pag. 221.

Petrus Diaconus Oſtienſis. Supra in *Petro Caſinenſi*.

Petrus Dominicus de Baono, Epiſcopus ab A. 1360. Tarviſinus ſcripſit *vitam B. Henrici* ex Tirolenſi Comitatu Baucenenſis, defuncti A. 1315. Tarviſii in editione Veneta, editam in Actis Sanctorum T. 2. Junii 10. pag. 371. 375. cum notis Danielis Papebrochii.

Petrus Dorlandus, ſupra Tom. 2. pag. 60.

Petrus Dresdenſis, ludi moderator in patria, deinde Chemnitii & Zvviccaviæ, (*b*) Profeſſoribus Lipſienſibus præter rem acceſſitus a Varillaſio: (*c*) Patria pulſus quod cum Waldenſibus videretur facere, Pragam quam A. 1409. reliquerat, repetiit, ibique puerorum docendorum curam accepit, Joannis Huſſi amicus & ſocius cum Jacobo de Miſa ſive Jacobello, Hieronymo Pragenſi, Joanne Geſnitio, Stephano Paletio, Matthia Engerano, & Petro Lunenſi. Ac primum fuiſſe Petrum, qui contra illorum temporum abuſus ſub utraque ſpecie Dominicum corpus adminiſtrandum eſſe profiteretur, Æneæ Sylvii & Bonfinii teſtimonio docet Jacobus Thomaſius diſſ. erudita de Petro Dreſdenſi, Lipſ. 1678. 4. §. 46. & 74. Idem Petrus conditor variorum hymnorum, ut in Natali Domini, cujus initium: *gaudent omnes Angeli*, & cujus loca quædam interpretatus eſt Hieronymus Wellerus, *eine Auslegung über ein alt Weyhnacht Lied* Tom. 2. Operum Welleri Germanicor. pag. 192. ſeq. nec non hymni: *Quem paſtores laudavere*. Et qui in Eccleſiis noſtris etiamnum decantatur: *Puer natus in Bethlehem*, & Latinis verbis Germanica admiſcentis, *In dulci Jubilo*, *Nun ſinget und ſeyd froh*, ut Latinarum plebi non intellectarum loco, vernaculis cantionibus ſenſim in ſacris publicis via panderetur. Vide laudatum Thomaſium §. 104. ſeq.

Petrus Ducis ſive *le Duc*, Abbas S. Victoris Pariſ. Licentiatus in Theologia A. 1386. cum Joanne de Monteſono & Nicolao de Lingonis & Oliverio Maillard, Prædicatoribus: Joanne de Villanova Ciſtercienſi, Gvilelmo Barault, Priore de Calvo Monte: Joanne Saleſio, Carmelita. Scripſit *in libros* Sen-

(*a*) Vide Poſſevinum Tom. 2. apparatus pag. 252.

(*b*) Vide Tobiam Schmidium in Chronico Zvviccav. & Georgium Fabricium Annal. Miſn. ad A. 1410.

(*c*) Vide Acta Erud. A. 1688. pag. 251.

Digitized by Google

Sententiarum, & quoſdam *Sermones*, Manuſcriptos in Biblioth. San-Victorina. Obiit 19. Junii A. 1400. vide Sammarthanos Tom. IV. pag. 927. & Bulæum Tom. IV. ſeculo VI. Academiæ Pariſ. pag. 982. qui ambo etiam epitaphium ejus referunt.

Petrus Dugienſis ex Simlero notus, qui refert eum ſcripſiſſe *Summam ſuper hiſtoriis* in uſum Eccleſiæ: eamque Londini Manuſcriptam aſſervari.

Petrus de Dusburg, ſcripſit *Hiſtoriam Pruſſiæ atque Ordinis Teutonici* cujus ipſe frater ac Sacerdos fuit, ab inſtitutione Ordinis A. 1190. ad 1326. dicavitque eam Wernero de Orſelen, qui, Teutonicorum Equitum Magiſter fuit ab A. 1325. ad 1330. Hanc cum continuatione Anonymi uſque ad A. 1435. additis notis atque diſſertationibus XIX. Antiquitates Pruſſicas illuſtrantibus edidit Chriſtophorus Hartknochius, de Hiſtoria Pruſſica tot aliis monumentis inſigniſſime promeritus, Jen. 1679. 4. Non ſemper tuto ſtari fide hujus Dusburgii, docet idem Hartknochius in opere cui titulus: *Alt und neu Preuſſen* pag. 281. & ſuperſtitionibus ſuæ ætatis nimium indulſiſſe notat in hiſt. Eccleſ. Pruſſiæ Germanice edita pag. 189. 203. etiam Pontificio homine judice, Matthia Strykovio Oſſoſtevicio, Canonico Samogitenſi lib. 7. hiſtor. Lithuaniæ, edita Polonice cap. 2. pag. 287. ſeq. Sed fortaſſe non opus eſt talia notare, ſcriptoribus illorum temporum propemodum communia, & Lectori, cui cor ſapit, facile per ſe obſervanda.

Petrus de Ebano ſcriptor expoſitionis *in Problemata Ariſtotelis*, quam Manuſcr. memorat Sanderus Tom. 2. Bibl. Belgicæ pag. 155.

* *Petrus* de *Ebano* ſeu *Petrus* de *Abano*, cujus geſta libroſque editos, ac ineditos recenſitos legas inter opuſcula P. Calogiera tom. XXIII. pag. 1. & ſeq. Expoſitio Problematum ſæpius excuſa eſt, ac primum prodiit Mantuæ Anno 1475. in fol. Max. Vide ſupra *Petrus de Apono*.

Petrus Electenſis, Vide ſupra, *Petrus Amelius*.

Petrus Falacha, (corrupte Ferracia, Foracha, Farracha) de Janua ſive Genuenſis) Ligur Ord. Præd. Diffinitor Lombardiæ ſuperioris, diem obiit A. 1326. Scriptor *Compendii donorum vel bonorum* ſive ſummæ copioſæ ad omnes materias per alphabetum. Vide Jacobum Quetif Tom. 1. pag. 559.

Petrus de Falco, ſcriptor quæſtionum diſputatarum in Sententiarum libros, quas Manuſcriptas memorat Sanderus in Bibl. Belgica Tom. 1. pag. 169.

Petrus Ferdinandi ſive *Fernandez* (aliis *Ferrandus*) Patria Gallæcus Hiſpanus Ord. Præd. poſt ſæculi XIII. medium, ſcripſit *Vitam S. Dominici*, & *Chronicam Ordinis*, incipiendo a Patre Dominico uſque ad vitam Generalis Magiſtri Ordinis, Humberti. Neutra adhuc lucem vidit, nec fortaſſe Chronica diverſa a Vita S. Dominici quæ incipit: *B. Dominicus adhuc puerulus ſub nutricis cuſtodia conſtitutus*. Vide Jacobum Querif T. 1. pag. 127. & Nic. Antonium T. 2. Bibl. Hiſpanicæ veteris pag. 46.

Petrus Flandrinus Vivarienſis, Doctor Decretorum, Decanus Bajocenſis, inde auditor ſacri Palatii & ab A. 1371. Cardinalis S. Euſtachii, defunctus Avenione 1381. 23. Jan. de quo ut ſolet accurate Baluzius in notis ad vitas Paparum Avenionenſium, præcipue pag. 1104. ſeq. Scripſit A. 1378. (*a*) tractatum *de Papatu*, ſive *de facto ſchiſmatis & impreſſionis*, pro Clemente VII. adverſus electionem Urbani VI. id. pag. 1292. 1108. 1110. *Reſponſionem ad objectiones Petri Archiepiſcopi Toletani* ib. pag. 1111.

Petrus Ferracha, ſupra, *Petrus Falacha*.

Petrus Galatinus, ſupra Tom. 3. pag. 4. ſeq.

Petrus Gallus, infra *Petrus Malleacenſis*.

Petrus Garnengius, Armoricus Brito

a) Non 1381. ut per errorem calami ſupra T. 2. pag. 168.

Carmelitarum apud Turonenſes Provincialis, defunctus ſi Poſſevinum & Voſſium p. 807. audiamus, A. 1471. ſi Alegrium pag. 376. A. 1499. Scripta ejus memorata Poſſevino ſunt: Ordinis ſui deinde & Eccleſiæ hiſtoria: Cenſura Conſtitutionum. Conciones ad Clerum.

* *Petrus Garſias* Valentinas S. Theologiæ Magiſter Pariſienſis Epiſcopus Uſſellenſis in Sardinia. *Ad SS. Patrem, & dominum Innocentium Papam VIII. Determinationes magiſtrales contra concluſiones Apologales Jo. Pici Mirandulani Concordiæ Comitis impreſſæ Romæ per Eucharium Silber alias Franch natione Alemannum ab anno noſtræ Salutis* 1489.

Gerlacus Petri, Daventrienſis, Canonicus Windſemienſis prope Svvollam in Belgio, defunctus A. 1411. æt. 33. ſcriptor *Soliloquii igniti*, diviſi in capita XXXII. qui liber aſceticus, tanquam alter Thomas a Kempis, plus ſimplici vice datus prælo, etiam recuſus eſt Coloniæ 1615. 16. Vide Diarium Theologicum editum Germanice, (*a*) Witteb. 1708. 8. pag. 13. ſeq.

Petrus Gvillermus Cardinalis Bibliothecarius, quem Cangius ait vixiſſe circa A. 1073. & vitas Pontificum ſcriptas ab *Anaſtaſio* Bibliothecario, perſecutum eſſe uſque ad Paſchalem II. Vide ſupra Tom. 3. pag. 140. in *Gvilelmo* Bibliothecario.

Petrus Haſnonienſis, Monachus de S. Gylida. Non notus hic mihi niſi ex laudato Cangio.

Petrus Helias, vide ſupra Tom. 2. pag. 90.

Petrus Henhamus, ſupra Tom. 3. pag. 206.

Petrus Herenthalius, ibid. pag. 235.

Petrus Herp. ſupra Tom. 3. pag. 242.

Petrus Hieremias ſive *Hieremiæ*, nobilis Panormitanus, Ordin. Prædicatorum, (non Minorum ut vitioſe excuſum apud Cangium) defunctus A. 1452. ſicut ex ejus epitaphio conſtat. De eo Acta Sanctor. Tom. 1. Martii 3. pag. 294. aliique laudati ab Antonino Mongitore T. 2. Bibl. Siculæ pag. 144. & Jacobus Quetif Tom. 1. pag. 810. Præter *Sermones* varios plurimoſque, Brixiæ 1502. Haganoæ 1514. & 1552. 8. & Lugd. 1512. 4. editos, in quibus etiam *Sanctuarium*, ſive ſermones de VII. doloribus B. Virginis, & de ejus feſtivitatibus: ſcripſit præterea *repertorium* ſive *dictionarium morale*, complexum ſilvam rerum Legalium, Canonicarum & Theologicarum.

Petrus Hiſpanus, Vide ſupra Tom. IV. pag. 44. in Papa *Joanne XXI.* ibique dictis adde, *Dialecticam Petri Hiſpani* Græce exſtare Manuſcr. in Biblioth. Cæſarea, interprete Georgio Scholario. (*b*) Ejuſdem *regimen Sanitatis* Manuſcr. in Codice Regio Pariſienſi 1925. quod evolvit Cangius. Nec omittendum quod hic Papa conſtitutionem Gregorii X. de Cardinalibus, cum ſunt electuri Pontificem, conclavi includendis, factam in Concilio Lugdunenſi A. 1274. & ab Hadriano V. A. 1276. ſuſpenſam revocavit ſive ratam eſſe juſſit A. 1277. Vide Ptolemæum Lucenſem Tom. XXV. Bibl. Patrum Lugd. pag. 965. 966.

Petrus Honeſtus ſive *de Honeſtis*, ſcriptor *Regulæ* cum *Petro Damiani* & fratre ejus *Honeſto* non confundendus. Vide ſupra Tom. 2. pag. 7. & 10. & Oudinum Tom. 2. pag. 1012. ſeq.

Petrus Jacobi de Aureliano, ſcriptor *Practicæ*. * Felinus Sandeus in fronte libri inſcripti: *Pratica judicialis Joannis Petri de Ferrariis de Papia* editi Venetiis an. 1473. hæc manu ſua adnotavit: *Bartholomæus Cepolla Veronenſis in tractatu ſervitut. Urbanar. cap. 4. p. 2. dicit quod Petrus Jacobi compoſuit ſummam libellorum A. D. 1347. ex qua ut plurimum ſumpta eſt iſta practica Joannis* Pe-

(*a*) *Altes und Neues aus dem Schatz der Theologiſchen Wiſſenſchafften*. Pierre Roques, vray pietiſme pag. 198. ſeq. Oudin. Tom. 3. pag. 2229.

(*b*) Lambec. Tom. VIII. pag. 385. Neſſel. Tom. V. pag. 178.

Petri de Papia; *licet de dicta ſumma mentionem non faciat*. Ex his libri titulum, & ſcriptoris ætatem diſcas.

Petrus Jeremiæ, ſupra *Petrus Hieremiæ*.

Petrus Ikeham, *Icham* ſive *de Yckeham*, vitioſe *Jokeham*, Monachus Cantuarienſis, Anglus a W. Nicolſono pag. 63. Bibl. hiſtoricorum Angliæ, ſcriptoribus minorum gentium accenſitus. Hujus *Chronica de Regibus Angliæ ſucceſſive regnantibus a tempore Bruti uſque ad Annum Chriſti* 1301. Manuſcr. in Bibl. Cottoniana teſte Thoma Smitho pag. 133. Alii tantum ad A. 1265. Petro tribuunt, & continuationem etiam uſque ad A. 1283. ad alterum referunt auctorem. De hoc Jokehamo & Genealogia Regum Angliæ, Gallice ab eo, cum Pariſiis verſaretur ſcripta, Baleus IV. 43. Pitſeus pag. 355. Voſſius pag. 494.

Petrus Ilerdenſis Hiſpaniarum Eccleſiæ Epiſcopus, *edidit diverſis ſolemnitatibus congruentes Orationes*, & *Miſſas eleganti ſenſu & aperto ſermone*. Hæc de eo auctor appendicis ad Iſidorum Hiſp. de S. E. capite XII. Nec plura Nic. Antonio obſervata.

Petrus de Inſula, ſive Inſulenſis Flander, Ordin. Minor. dictus *Doctor Notabilis*, ſymbolo uſus: *altiora te ne quæſieris*, ſcripſit: Commentarium in Pſalmos, in IV. libros Sententiarum, Sermones de tempore & Sanctis. Hæc ex Gvil. Gazæo Valerius Andreas, Svveertius, Waddingus.

Petrus Joannis, diœceſis Biranenſis, (*a*) Ordin. Minor. *Joachimi Abbatis* inſiſtens veſtigiis in Commentariis ad *Evangelium* & *Apocalypſin Joannis* ea prodidit propter quæ hæreticus pronunciatus & poſt mortem ejus corpus effoſſum exuſtumque eſt. Vide Bzovium ad A. 1199. n. XXXIX. ex Gabrielis Prateoli elencho hæreſium lib. XIV. pag. 400. ſeq. Non diverſus hic a Petro Joanne Olivi de quo ſupra pag. 262. licet ætas videatur differre, ſed quæ apud Bzovium eo loco perperam aſſignata eſt.

Petrus Joannes Olivi, Gallus Provincialis (*b*) e Caſtro S. Mariæ Serignani oppidi, Ordin. Minor. Vide ſupra pag. 262. ſeq. & quæ de proceſſu contra doctrinam Petri facto Antoninus Florentinus ſummæ hiſtoriar. tit. 24. Tom. 3. pag. 772. b. 783. b.

Petrus Jokehamus, ſupra, *Petrus Jkeham*.

Julianus Petri. Supra Tom. 4. pag. 200.

Petrus Langtoftus Anglus ſcriptor Chronici a *Roberto* Brunne illuſtrati, a morte Cadvvalderi ad Edvvardum I. Edidit e Manuſc. Codice Thomas Hearne cum gloſſario &c. Oxon. 1725. 8.

Petrus Laodicenſis, cujus *expoſitio in Orationem Dominicam* edita primum a Petro Morello Pariſ. 1568. 8. ſæpius deinde prodiit Latine in Bibliothecis Patrum Pariſienſibus, Colonienſi & poſtrema Lugdunenſi Tom. XI. pag. 322. Græce non Latine ſcripſit: neque de ætate ejus accurate conſtat, quamquam a Jodoco Coccio refertur ad ſæculum ſeptimum.

Petrus Epiſcopus in *Latio* novæ Civitatis, ſupra *Petrus Bruniquelli*.

Petrus de Laude Domini S. Mariæ trans Tiberim, cujus expoſitio moralis Epiſtolarum & Evangeliorum Dominicalium Sec. XIII. Manuſcr. in Biblioth. Petrina hujus Urbis. Vide Staphorſti Tom. 3. hiſtor. Eccleſ. Hamb. pag. 416.

Petrus Blomevenna *Leidenſis* ab A. 1489. Carthuſianus Colonienſis, defunctus A. 1536. De ejus ſcriptis Theodorus Petrejus Biblioth. Carthuſ. & in Bibliothecis Belgicis Valerius Andreas Svveertiusque. Illa ſunt: *De Bonitate Divina libri IV. De auctoritate Eccleſiæ. De effuſione Cordis. Directorium parvum contemplari cupientium. Enchiridion Sacerdotum. Aſſertio purgatorii. Contra Ana-*

ba-

(*a*) Ita Flacius in Catalogo teſtium veritatis.

(*b*) Bzovio ad A. 1325. num. 8. dicitur *Petrus Joannes Strinchius*, Biterenſis diœceſis.

Digitized by Google

baptiſtas. *Candela Evangelica*. *Expoſitio in Pſalmum CXXVI. Vita S. Brunonis*, & de eodem *Sermo*.

Petrus Leonis, ex Cardinali Antipapa *Anacletus*, ab A. 1140. Febr. 17. ad A. 1138. 7. Januar. Vide Ptolemæum Lucenſem ad A. 1113. ſeq. Ejus *Epiſtolæ duæ* in Jo. Georgii Eccardi Corpore ſcriptorum medii ævi T. 2. p. 351. *Epiſtolæ XXXVIII.* vulgatæ a Chriſtiano Lupo ad calcem Epiſtolarum ad Concilium Epheſinum ſpectantium pag. 491. 520. Filius hic *Petri Leonis* viri præcipuæ nobilitatis & auctoritatis, cujus Epitaphium exſtat in Aringhi Roma ſubterranea Tom. 1. pag. 255. & apud Baronium ad A. 1144. num. 8. De eodem Sirmondus ad Godfridum Vindocinenſem lib. 1. Epiſt. 9. Fratrum etiam Anacleti maximam in urbe Roma auctoritatem fuiſſe teſtatur Ordericus Vitalis lib. XIII. pag. 915. Diverſus ab his *Petrus Leonis* Spoletanus, Medicus & Aſtrologus Laurentio Medici, falſa ſpe injecta valetudinis, auctor mortis, atque inde præceps datus in puteum & ipſe acerbo extinctus fato, de quo Jovius pag. 67. elog.

Petrus de Limoges, al. de Cyperia, diœceſis Lemovicenſis non notus mihi niſi ex Cangio. * Authores Hiſtoriæ literariæ Gallicanæ Tom. VIII. pag. 504. ſcripſiſſe authorem hunc circa exitum Sæculi XI. probabilibus conjecturis deducunt. Inter ejus opera accenſent verſionem metricam actuum S. Martialis inſcriptam: *codex Petri ſcolaſtici de Apoſtolo Chriſti ſanctiſſimo viro Martiale, rebuſque ad ipſum pertinentibus*.

Petrus Epiſcopus in Languedocio inferiore Galliæ *Ladovenſis*, ſcriptor *Chronici Simonis Comitis Montisfortis*, ſive libri cui titulus: *Præclara Francorum facinora variaque ipſorum certamina pluribus in locis tam contra orthodoxæ Fidei quam ipſius Franciæ gentes non impigre geſta ab Anno Domini* 1201. *uſque ad Annum* 1312. Poſt veterem minus accuratam editionem, emendatior prodiit in Gvilelmi Catelli hiſtoria Comitum Toloſæ Pariſ. 1623. fol. & in tomo V. ſcriptorum de rebus Francicis Ducheſnianorum Pariſ. 1649. fol. pag. 764. 792.

Petrus Lombardus (*a*) ex oppido Novariæ vicino, quod *Lumen omnium* dictum Jovius, aliique teſtantur: Præſes Scholæ Theologicæ ſive Scholaſticus Pariſ. atque inde ex Canonico Carnotenſi Epiſcopus ab A. 1159. Pariſienſis defunctus Anno 1164. 20. Jul. De eo Vincentius Bellovac. ſpeculi hiſt. XXIX. 1. Antoninus Florentinus ſummæ Hiſtoriar. tit. 18. cap. 6. & 7. ac præter Labbeum, Caveum alioſque, & Hottingerum parte 3. hiſt. Eccleſ. pag. 72. ſeq. Sammarthani Tom. 1. pag. 435. Lazarus Auguſtinus Cotta in muſeo Novarienſi &c.

Nihil celebrius eſt Lombardi *IV. libris ſententiarum*: inde ipſe etiam inter Scholaſticos Doctores cognomine *Magiſtri Sententiarum* eſt notiſſimus. Continent hi libri ſummam Theologiæ ex Patrum ſelectam ſcriptis, & methodo ſcholaſtica digeſtam ita, ut libro *primo* per diſtinctiones XLVIII. doctrina de Deo uno & trino exponatur. Libro *ſecundo* capita de creatione, angelis & homine lapſo, per diſtinctiones XLIV. Libro *tertio* de Incarnatione Verbi & de Charitate Dei ac proximi, per diſtinctiones XL. Libro *quarto de* Sacramentis (*b*) & de quatuor noviſſimis per diſtinctiones quinquaginta. Non eſt incredibile Lombardum ſicut ex aliis, ita profeciſſe etiam ex *Joannis Damaſceni* (*c*) libris de Orthodoxa fide, recens tum e Græco verſis, nec non e libris Præ-

(*a*) Eodem tempore fuit *Lombardus* quidam, familiaris S. Thomæ, & Romanæ Eccleſiæ Diaconus, cujus Epiſtola ad Alexandrum III. Vide Pagium ad A. 1167. num. 22.

(*b*) Hoc eſt *magnum de Sacramentis* Volumen, de quo appendix ad Henricum Gandavenſem cap. 11.

(*c*) Adam Tribechovius de doctoribus Scholaſticis pag. 285.

Præceptoris ſui *Petri Abælardi* (*a*) aut ſi velis etiam ex Magiſtri *Bandini* (*b*) ſumma Theologica ſive ſententiarum Theologicar. libris IV. editis deinde Viennæ 1519. tamen plagii ideo neutiquam arguendus mihi videtur, præcipue cum de Bandino non ſit adeo exploratum num ante Lombardum ſcripſerit, ſed epitomen potius quandam ſententiarum Lombardi referre poteſt videri: quanquam non eum putemus eundem cum *Bandino* juniore, de quo ſupra Tom. 1. pag. *169.* & quæ audacior conjectura Oudini eſt Tom. 2. pag. 1222.

Nec numerum inire editionum, nec commentariorum hujus Operis, qui ſunt innumerabiles, notitiam diſtinctam dare licet: cum enim per plura ſecula regnum in Scholis (*c*) obtinuerit, Scotiſtis non minus quam Thomiſtis probatum, non mirum eſt tot editores, tot interpretes habuiſſe, quorum centurias vel hæc Bibliotheca offert, in indice notandas, ut illis recenſendis facile aliquis etiam diligens fatigari poſſit. Editiones vetuſtiores celebrari video Norimb. 1474. 1478. 1499. fol.

Venet. 1477. 1480. fol. & 1507. 4. cum interpretatione Nicolai de Orbellis & cum concluſionibus Henrici Gorichem, & Thomæ problematibus Baſil. 1486. 1492. 1498. 1502. 1513. fol. additis erroribus quibuſdam Pariſiis Anno 1277. condemnatis, & *Articulis* (*d*) *in quibus Magiſter communiter in Sententiis non tenetur*. Hi XXVI. ſunt, cum in Antonini Florentini ſumma Theologica parte IV. tit. 11. cap. 8. tantum rejiciantur XIV.

Pariſ. 1528. 8. 1536. 8.

Per Joannem Aleaume Lovan. 1546. fol. Pariſ. 1550. 4. 1564. 8. Lovan. 1546. 1568. 4.

Venet. 1570. 8. a Barthol. Gravio & aliis viris doctis recogniti.

Colon. 1566. 1576. 8. ex recognitione Antonii Monchiaceni Democharis, Reſſonnæi, Doctoris Sorbonici. Lugd. 1594. 8. 1618. 8.

Cum brevi expoſitione litteræ, & quæſtionibus quæ circa ipſam moveri poſſunt, per Joannem Martinez de Ripalda, S. I. Lugd. 1636. 8.

Liber primus cum commentario Lamberti Danæi triplici. Genev. 1580. 8. &c.

Commentarii *in Pſalterium* ſive gloſſa Magiſtralis (major gloſſatura) ex ſelectis & orthodoxis auctoribus. Norimb. 1478. fol. Baſil. 1486. & recogniti per F. Richardum Cenomanum, Franciſcanum Pariſ. 1541. fol. Franciſcus Pithœus Pithœanis pag. 20. *Je vous prie de m' acheter Petrus Lombardus in Pſalmos: c' eſt un tres bon livre. Tout*

(*a*) Supra pag. 234. Jac. Thomaſius de doctoribus Scholaſticis §. IX.

(*b*) Id. de plagio litterario §. 493. ſeq.

(*c*) Eraſmus in Matthæi I. 19. *Haud aſpernandus Theologus* Petrus Longobardus, *ſedulitis ejus operis quod vocant* Sententiarum, *quem arbitror quidem & probum fuiſſe Virum, & ut illa ferebat ætas eruditum. Atque utinam illius labor tam feliciter ceſſiſſet Orbi Chriſtiano, quam ab illo ſuſceptus eſt pio ſtudio. Siquidem apparet illum hoc egiſſe, ut ſemel collectis quæ ad rem pertinebant, quæſtiones omnes excluderet. Sed ea res in diverſum exiit. Videmus enim ex eo opere nunquam finiendarum quæſtionum non examina, ſed maria prorupiſſe.*

(*d*) Joannes Launojus de varia Ariſtotelis fortuna pag. 71. *Ad Petrum autem Lombardum quod attinet, illius ſententiæ ventilatæ ſunt in Concilio Romano, (A. 1179.) quod* Alexander III. *habuit; qui & de certis quibuſdam Lombardi propoſitionibus ad Guilelmum Senonenſem Archiepiſcopum & Legatum reſcripſit. (obvium in tomis Concilior. ad A. 1170.) Hæc altercatio ad plures annos duravit. Tunc* Joachimus *Abbas Florenſis cœnobii, in Lombardum, ejuſque Sententias paullo atrocius invaſit, ſed Innocentius III. impetum eandem repreſſit in Lateranenſi Concilio, cui Anno M. CC. XV. præfuit. Ut ut ſit,* Galtherus *Prior, &* Joachimus *Abbas, vel alii certe, id demum conſecuti ſunt, ut ex Sententiis Lombardi poſtea fieret indiculus nonnullorum, quæ minime docerentur. Hæ ad calcem Sententiarum deſignantur hoc modo:* Articuli, in quibus Magiſter Sententiarum communiter non tenetur. Confer quæ de Concilio Turonenſi A. 1163. & Pariſienſi A. 1170. Edmund. Martene Tom. V. anecdotor. pag. 1655. 1657. & novæ Collectionis Tom. 2. pag. 844. & Tom. 1. anecdotor. pag. 517. ſupra in *Joanne Cornubienſi* Tom. 4. pag. 67. ſeq. in *Joachimo* pag. 41. *Gualtero* Priore S. Victoris Pariſ. Tom. 3. pag. 118. Oudinum Tom. 2. p. 1223. ſeq. &c.

Tout ce qu' a fait Lombard eſt excellent. Il ètoit fort homme de bien &c.

Gloſſas *in Jobum*, adhuc ineditas ex Biblioth. Savinianenſi laudat Jacobus le Long pag. 901. Biblioth. Biblicæ exegeticæ.

Collectanea *in omnes Epiſtolas Pauli* ex SS. Patribus, Ambroſio, Hieronymo, Auguſtino aliiſque Pariſ. 1535. fol. & 1537. fol. 1541. 1543. 1555. 8. Vide Rich. Simonis hiſtoriam Criticam Novi Teſt. III. 33.

Sermones de diverſis ſolennitatibus ab eo ſcriptos memorat Henricus Gandavenſis cap. 31. nondum ut puto editos.

In Biblioth. Paulina Lipſienſi Manuſcripta teſte Fellero pag. 182. *Epiſtola Arnoldi Metenſis Eccleſiæ Præpoſiti ad Petrum Lombardum, & Lombardi* Epiſtolæ duæ *ad Philippum Archiepiſcopum Remenſem*. * Diu eſt, ex quo ſuſpicio in hunc ſcriptorem creata eſt de expilato opere Magiſtri Bandini inſcripto *Summa Theologica*, in quo de ſacramentis ita eodemque ordine diſſeritur, quo & in quarto libro ſuo Lombardus. Uter igitur ex altero acceperit, ambigendi jure meritoque dabatur locus. Donec tandem contra Bandinum litem abſolvit P. Pezius in Diſſertatione iſagogica in priorem tomum Anecdotor. pag. XLV. reperiſſe enim ſe ait in monaſterio quodam Bavariæ codicem ſæculo XIII. ſcriptum hunc operis Bandiniani titulum præferentem: *Abbreviatio Magiſtri Bandini de libro ſacramentorum Magiſtri Petri Pariſienſis*.

Petrus Londinenſis, ſupra *Petrus Canonicus*.

Petrus Longus, fortaſſe pro *Petro Longobardo* ſive *Lombardo* apud Sanderum pag. 173. Biblioth. Belgicæ, ubi ejus Sententiarum libros IV. commemorat.

Petrus Lucenſis S. Frigdiani canonicus, vir plane ſanctiſſimus, Theologus, & Philoſophus inſignis, vitæ Apoſtolicæ ſedulus æmulator, & Prædicator per omnem Italiam magna in veneratione habitus: cui Cardinales, Epiſcopi, Principes, propter illius ſanctitatem, omnes aſſurgebant, ſpiritu quoque prophetiæ clarus, libellos quoſdam Spiritu Dei plenos edidit, qui quantum ille in Dei amore profeciſſet, evidenter indicant, inter quos recenſentur:

De arte recte cogitandi, & meditandi D. N. Jeſu Chriſti paſſionem. lib. 1.

De imitatione Chriſti, tractatus.

De modo bene moriendi. lib. 1.

Documenta triginta vitæ ſpiritualis. lib. 1.

De humilitate. lib. 1.

De munditia cordis. lib. 1.

& alia nonnulla. Obiit Bononiæ Anno 1522. monaſterii Prior ſanctiſſime. Hæc de eo Gabriel Pennottus in hiſtoria ſacri Ordinis Clericorum Canonicorum. pag. 817.

* *Petrus Lucenſis* vir mihi ſatis notus, de quo nec ſatis accurate Pennottus, nec ſatis ex eo diligenter Fabricius: nam Pennottus opuſcula quædam ejus omiſit, ut *de Veritate* opuſculum, quod recudi curavit religionis meæ decus eximium P. Cæſar Franciotti. Opuſcula vero illa, quæ Pennottus & Fabricius enumerant, prodierunt Bononiæ ab an. 1515. uſque ad 1520. cæterum alienus eſt auctor ab hac bibliotheca latinorum ſcriptorum; nihil enim ſcripſit niſi vernacula lingua.

Petrus Ordin. Præd. Epiſcopus *Lucenſis*, quem in Concilio Lugdunenſi A. 1274. obiiſſe notavit Ptolemæus Lucenſis in Chronico, Tom. 25. Biblioth. Patrum Lugd. pag. 965.

Petrus de Luna ex Aragonia Hiſpanus, inter Antipapas *Benedictus XIII.* de quo dictis ſupra Tom. 1. pag. 126. adde Hermanni ab Hardt hiſtoriam Conſtantienſis Concilii T. 2. parte XVIII. & Tom. 4. parte X. p. 1161. 1171. 1243. Edmundi Martene Tom. 9. monumentor. p. 1456. & Jo. Gerſonis opera Tom. 2. pag. 843. 855. Idem enim hic de quo Bernardus Lutzenburgus in Catalogo hæreticorum: *Petrus de Luna probatur eſſe hæreticus, ſchiſmaticus, temerarius, ſcandaloſus, ſacrilegus notorie & publice erraſſe contra Catholicam & Evangelicam veritatem, ſuper pote-*

te-

Digitized by Google

teſtate & auctoritate Eccleſiæ. Et Joannes Gerſon *fecit duos libros*, *in quibus articuli generales & ſpeciales dicti Petri ponuntur*, & vipera *nuncupatur*.

Petrus de Luna, oppido Bohemiæ, unus e Lunenſibus ad quos Epiſtola Joannis Huſſi Tom. 1. Operum pag. 100. Confer Jac. Thomaſium diſſ. de Petro Dreſdenſi §. 30. ſeq.

Petrus a Luthra Monaſterii Lutrenſis, *vulgo Keyſerlautrem*, *Præmonſtratenſis ordinis*, *Wormatienſis Diœceſis*, *Canonicus & doctor præclarus*, *vir in Divinis ſcripturis egregie eruditus*, *& ſecularis literaturæ non ignarus*, *Philoſophus & Juriſconſultus clariſſimus*, *ingenio ſubtilis*, *& eloquio Scholaſticus*, ſcripſit in quatuor libros Sententiarum *Petri Lombardi*. In Evangelium Joannis *librum unum*. De prærogativis Eccleſiæ Trevirenſis, *librum unum ad Balduinum Archiepiſcopum Trevirenſem*. Septenarium numerum candelabrorum, de ſummi Pontificis eminentia *libros quatuor*. (*a*) Adverſus *Michaelem* (*b*) quendam ejuſque aſſeclas, *ſanctum Pontificem impugnantes*. De formula nuptiarum *librum unum*. *Ad Cardinalem Columnam*, de Columnis myſticis *librum unum*. De Sacramento altaris *librum unum*. Epiſtolarum ad diverſos, *librum unum*. Sermones *varios de tempore*, *& de Sanctis per anni circulum libros duos*. *Reliquit & alia præclara ingenii ſui monimenta; Ita habet* Trithemius *in Catalogo virorum illuſtrium Germaniæ* cap. 105. *Citatur paſſim a Genebrardo*, *Caniſio*, *& pleriſque aliis Petrus quidam Præmonſtratenſis*, *quem alium ab iſto eſſe non exiſtimo*; (*c*) *citatur quoque & quoddam ejus* Chronicum *quod Joannes Palæoctydorus ait vocari* Biblia pauperum. *Floruit A. Domini* 1330. Hæc Joannes le Paige in Biblioth. Præmonſtratenſi pag. 307.

Petrus Mainanus Mediolanenſis, Auguſtinianus circa Annum 1340. cujus nonniſi *Sermones de tempore* laudari video apud Philippum Elſſium pag. 578. encomiaſtici Auguſtiniani. * Imo Petrus Maynecius ſcripſit prædicationes feſtivas, quas MS. ſervat Bibliotheca Cœnobii S. Marcii Mediolanenſis, ubi ſunt pariter & Prædicationes ejus Dominicales, & Oratio dicta Populo Mediolanenſi. De eo agunt Thomas de Errera, Poſſevinus in Apparatu Tom. III. Puccinellus in Atheneo pagina 462. & Argelatus in Biblioth. Mediolan. pagina 887.

Petrus Malleacenſis Monachus Gallus Ordin. Bened. ſcripſit libros duos de antiquitate & commutatione in melius Malleacenſis Inſulæ, & translatione corporis S. Rigomeri: ad Goderannum Abbatem. Edidit poſtrema parte mutilos Labbeus Tom. 2. Biblioth. novæ Manuſcriptorum p. 222. 238. Goderannus Abbas fuit ab A. 1070. ad 1074. Vide Sammarthanos Tom. IV. Galliæ Chriſtianæ pag. 594.

Petrus Mallius Canonicus S. Petri Romæ, ex cujus libro ad Alexandrum III. capita quædam de feſtivitatibus in quibus Dominus Papa coronabatur, exhibet Mabillonius Tom. 2. muſei Italici pag. 158. 164. Laudat & Bzovius ad Annum 1216. de Baſilicæ Vaticanæ reliquiis *Jacobi Grimaldi* relationem exhibens. Alexandrum III. conſtat præfuiſſe ab A. 1159. ad 1181.

Petrus Mammoardus, cujus de triplici Imperio lucubrationem Manuſcr. memorat Sanderus in Biblioth. Belgica parte 2. p. 5.

Petrus de Mantua, cujus de ſuppoſitione, Manuſcr. Venetiis exſtat teſte Tomaſino p. 27. * Ad ſupplenda & illuſtranda ea, quæ de hoc Petro Fabricius ſcripſit, juvat integrum titulum exhibere libri typis jamdiu vulgati, iis adjunctis, quæ ad calcem leguntur. *Viri præclariſſimi*, *ac ſubtiliſſimi Logici Magiſtri Petri Mantuani Logica incipit feliciter*. *Explicit Logica ſubtiliſſimi Logici Ma-*

(*a*) Apud Trithemium libros III.

(*b*) Mich. Cæſenatem Ordin. Minor. de quo ſupra Tom. 1. pag. 319.

(*c*) Alium tamen Chronici auctorem putant Miræus in Chronico Præmonſtr. & Voſſius pag. 716.

Magiſtri Petri Mantuani accuratiſſime emendata per eximium artium Doctorem Magiſtrum Joannem Mariam Mapellum Vincentinum. Inferius in eadem pagella additur: *Illuſtris Philoſophi, & Medici Apollinaris Offredi Cremonenſis de primo, & ultimo inſtanti in defenſionem communis opinionis adverſus Petrum Mantuanum feliciter incipit. Explicit ſcriptum de inſtanti Illuſtris Philoſophi, & Medici Magiſtri Apollinaris Offredi cum ſuppoſitionibus ejuſdem accuratiſſime emendatum per eximium artium Doctorem Magiſtrum Joannem Mariam Mapellum Vincentinum. Impreſſum Venetiis per Simonem alias Bevilacqua Papienſem* 1492. *die primo Decembris*.

Petrus Marcellus Antonii F. Venetus ſcriptor libri *de vitis Principum & geſtis Venetorum* a primo Paulutio Anafeſto uſque ad obitum Ducis LXXIV. Auguſtini Barbadici Ann. 1502. Vide Voſſium p. *666*. Prodiit Venet. 1554. 8. Francof. 1674. 8. & in Jani Gruteri Chronico Chronicorum politico T. 1. Francof. 1514. 8. p. 581. 728. ſubjunctis Vitis Principum Venetorum quatuor Leonardi Lauretani, Antonii Grimani, Antonii Gritti, & Petri Laudi per *Sylveſtrum Girellum*, Urbinatem p. 729. 791.

Petrus Marſus A. 1512. Romæ Canonicus S. Laurentii in Damaſo æt. 70. obiit. Ejus in Silium Italicum Venet. 1483. 1492. Pariſ. 1512. fol. Ejuſdem in Ciceronis de natura Deorum ad Ludovicum XII. Galliæ Regem, Pariſ. & deinde Baſil. 1544. & de Officiis, amicitia, ſenectute & paradoxa Venet. 1487. fol. 1506. Lugd. 1514. In Terentium cum Paulo Malleolo. Argent. 1519. 4. Ejuſdem Marſi Panegyricum Innocentio VIII. dictum & alias quaſdam Orationes memorat Nicolaus Toppius pag. 248. Biblioth. Neapolitanæ. Sub idem tempus fuit *Paulus Marſus*, Piſcinas, cujus commentarii in Ovidii Faſtos ſæpius lucem viderunt, ut dixi lib. 1. Biblioth. Latinæ cap. 15. * Oratio ejus dicta in die S. Stephani protomartyris vetuſtis excuſa typis impreſſore Argyrio Euchario abſque loco. In fine legitur probata & laudata a Baptiſta Mantuano celebri poeta Carmelitano. Eſt autem Oratio iſta plane diverſa ab alia in laudem S. Stephani ab eodem dicta & impreſſa vetuſtis typis ſine loco & anno. Prior incipit: *Horrendus ille tenebrarum princeps*; altera vero: *plura mihi Patres ampliſſimi*. Altera ejus oratio in funere Illuſtriſſimi Hieronymi Foro-Corneliensis, & Foroliviensis Comitis in 4. ſine loco & anno.

De Paulo vero Marſo, cujus in hoc ipſo paragrapho meminit Fabricius, adjicienda ſuccurrit habita ab ipſo oratio die, qua pro ſolemni tunc urbis more Romæ natalitia a ſodalitate literaria celebrata ſunt, Romæ An. 1483. die dominica XX. Aprilis. Vide Jacobi Volaterrani Diar. ad eumdem Annum.

Petrus Martyr, ab Angleria, (*a*) Mediolanenſis, Protonotarius Apoſtolicus, Prior Archiepiſcopatus Granatenſis, atque a Conſiliis rerum Indicarum Hiſpanicis Regum Ferdinandi & Eliſabethæ, & liberorum Regiorum Magiſter, cujus *Epiſtolarum libri XXXVIII*. ſcripti ab A. 1488. ad 1525. Compluti viderunt lucem 1530. fol. & ex meliore editione Elzeviriana Amſt. 1670. fol. ſubjunctis *Ferdinandi de Pulgar* Epiſtolis ſub eadem tempora ſcriptis Latine vel Hiſpanice cum notis *Juliani Magoni*, & libri itidem Hiſpanice ab eodem Pulgario ad Reginam Eliſabetham de claris Hiſpaniæ Viris. Et rerum varietate & dictionis cultu ac nitore ſe commendant Petri Epiſtolæ, ſicut & libri ejus octoginta ſive *Decades octo de rebus Oceanicis & Orbe novo* Pariſ. 1536. fol. & 1587. 4. ut editiones decadum trium priorum ſæpius repetitas prætercam, ex quibus nonnullæ jun-

(*a*) Vide Petri Martyris Epiſt. 248. & 722. Fratris ſui Jo. Baptiſtæ obitum A. 1517. dolet Epiſtola 581.

junctum habent librum *de inſulis nuper inventis & incolarum moribus*. Baſil. 1533. fol. Colon. 1574. 8. *Libri tres de legatione Babylonica* ex urbe Granata ad Soldanum Babylonicum, prodiere primum Hiſpali 1500. fol. cum rerum Oceanicarum prima decade, & carminibus, quæ ſunt *Janus*, *Inachus*, *Pluto furens*, *hymni* & *epigrammata* curante Ælio Antonio Nebriſſenſi. Italica verſio Legationis Babylonicæ, Carolo Paſſo interprete Venet. 1564. 8. inſcribitur: *delle coſe notabili dell' Egitto*. Carmen extemporale *in bellantes ex imperandi cupidine*, legitur Epiſtola 556. Alia Epiſt. 581. & 611. De hoc Petro & ejus ſcriptis diligentius præ cæteris tractavit Niceronus Tom. 23. memoriarum de Viris eruditis p. 202. ſeq. Poſſunt etiam conſuli Jovius pag. 206. elog. Nicolaus Antonius Tom. 2. Biblioth. Hiſpan. pag. 362. ſeq. Voſſius pag. 671. Morlierius in libro cui titulus: Eſſais de litterature T. 2. pag. 228. ſeq. Philippus Picinellus in theatro eruditorum Mediolanenſium vulgato Italice, Chevræana Tom. 1. p. 40. &c.

Petrus Martyr Vermilius, natus Florentiæ A. 1500. magno ſtudio incubuit in linguas Latinam, Græcam & Hebraicam, atque Auguſtinianis nomen cum dediſſet, docuit Patavii, Neapoli, aliiſque in locis: mox lectione (*a*) ſcriptorum Zvvinglii, Buceri & Eraſmi permotus magnum inter Reformatos Doctores Theologos nomen fuit, Argentorati primum deinde Oxonii, denique Tiguri, ubi diem obiit A. 1562. Vitam ejus ſcripſit Joſias Simlerus, præter quem adire juvabit imprimis, laudatum Niceronum Tom. 23. pag. 216. ſeq. de ſcriptis etiam hujus Petri accuratius commentantem p. 232. ſeq. Nec deeſt magnus numerus aliorum qui de hoc viro tradiderunt, Thuanus ad Ann. 1562. & ad ejus elogia Antonius Teiſſierius: Melchior Adami in vitis Theologorum, Jacobus Verheyden in effigiebus præſtantium Theologorum, Nic. Reuſnerus in iconibus pag. 246. ſeq. p. 165. Chriſtianus Junckerus *im Güldenen und Silbernen Ehren-Gedächtnis*. Lutheri pag. 177. ſeq. Paulus Freherus in theatro clarorum virorum pag. 191. Nicolaus Comnenus Papadopoli Tom. 2. hiſt. Gymnaſii Patavini p. 211. Paulus Colomeſius in Italia Orientali pag. 96. Thomas Fullerus in Abele redivivo p. 205. Antonius Wood Tom. 1. Athenarum Oxon. pag. 138. Lexicon eruditorum, & Lexica hiſtorica, Thomas Popeblount &c. Florimundus Ræmundus libro 3. hiſtoriæ hæreſium c. 5. Dupinius in Bibliotheca ſcriptorum hæreticorum, & de Commentariis Petri Martyris in libros Biblicos Richardus Simon libro III. hiſtor. Criticæ in Veteris Teſt. p. 66.

Palæſtinorum, *Tyriorum & Sidoniorum hiſtoriam* editam Tiguri 1592. 4. non dubium eſt Vermilio auctori deberi, fallique eos qui Anglerio tribuunt. Fuere etiam, ſed juniores:

Petrus Martyr Feſtus ſive *Feſta* Lombardus Urceanus Ord. Præd. circa Annum 1612. cujus ſummarium Conſtitutionum pro regimine Ordinis Prædicatorum atque alia ſcripta edita atque inedita refert Jac. Echardus T. 2. p. 83.

Petrus Martyr Luſitanus, itidem Ordin. Præd. qui circa Annum 1615. Conimbricæ docuit, & cujus Commentaria in tertiam partem Summæ S. Thomæ memorat Jacobus Echardus Tom. 2. pag. 410. Omitto plures ex eodem Dominicanorum Ordine, de quibus idem laudatus Echardus conſulendus: Petrum Martyrem *Baccionum* ſive *Bucionium* T. 2. pag. 329. *de Bona Caſa*, pag. 735. *Freſciantem* ſeu *Froſciantem* pag. 636. *De Sancto Gervaſio* pag. 132. *Locatellum*, p. 442. Petrum Martyrem *de Mevania*, p. 329. *Moralem* ſive *Morallum* (Poſſevino *Morellum*) ſcriptorem Collyrii mentis, pag. 234. *Moxetum* p. 564. *Naldinum* pag. 607. *Romanium* p.

Ll 2 550.

(*a*) Confer Val. Erneſti Loeſcheri hiſtoriam motuum Tom. 2. pag. 13. 137. ſeq.

550. *Scandanatum* p. 761. & *Volcarum* p. 700. His ex Poſſevino addere licebit Petrum Martyrem Hiſpanum, Epiſcopum *Cluenſem* in regno Cataloniæ circa An. 1575. ſcriptorem Directorii Curatorum &c.

Petrus Martyr Tronus Novarienſis Medicus, cujus libri IV. de vulneribus & ulceribus capitis viderunt lucem Ticini 1584. 4.

Petrus Matthæus Carrantus Latine ex Italico vertit *vitam Franciſci Sfortiæ* primi Mediolanenſium & Genuenſium Ducis, ſcriptam a Marco Attento. Prodiit Latina verſio Bononiæ 1526. De aliis vitæ Franciſci Sfortiæ ſcriptoribus vide illuſtrem Muratorium Tomo XIX. theſauri rerum Italicarum.

Petrus Martyr Ferrarius Jurisconſultus, defunctus A. 1527. de quo Franciſcus Ariſius Tom. 1. Cremonæ litteratæ p. 399. ſeq. diſſertationes ejus legales celebrans.

Petrus Mauricius, ſupra, *Petrus Cluniacenſis*.

Petrus Maurocenus Patricius Venetus & Epiſcopus Cardinalis ab An. 1408. qui Concilio Conſtantienſi Ann. 1418. interfuit, atque deinde diem obiit propior nonagenario Anno 1424. 11. Auguſt. de quo Trithemius cap. 737. & Ciacconius in Cardinalium Vitis pag. 1073. G. Joſephus Eggs in purpura docta Tom. 1. pag. 516. aliique. Laudantur ejus Variæ *determinationes*, *Conſilia*, atque inſigne volumen *ſuper ſextum Decretalium*.

Petrus de Vercellis, ex Epiſcopo Dignienſi in Provincia *Meldenſis* A. 1439. Epiſcopus defunctus A. 1446. Poſt legationem in Græciam ſuſceptam, quam Eugenius IV. ei injunxerat, interfuit Concilio Baſileenſi, in eoque totius Cleri nomine peroravit. Legatus etiam Ludovici III. Regis Hieruſalem, Comitis Provinciæ, tum etiam in Synodo Florentina. Vide Sammarthanos T. 3. pag. 704. De ejus legatione, Caroli VII. nomine geſta ad Eugenium IV. Florentiæ agentem Odoricus Raynaldus ad A. 1441. & Jacobus Benignus Boſſuetus defenſione declarationis Cleri Gallicani lib. X. cap. 16. Tom. 2. p. 95. ſeq.

Petrus Monachus, cujus, notante Cangio, habetur præfatio in librum neſcio quem S. Methodii Patarenſis in Lycia Epiſcopi, in Bibl. Sangermanenſi Codice 281. De Methodio ejuſque ſcriptis abunde dictum ab Allatio de Methodiis, & lib. V. Biblioth. Græcæ c. 1. p. 255. ſeq.

Petrus de Monte, Venetus, artium Doctor & Juriſconſultiſſimus, Epiſcopus ab A. 1442. ad A. 1457. Brixienſis de quo Ughellus Tom. 4. pag. 558. & Leonardus Cozzandus part. 1. Biblioth. Brixienſ. p. 291. Ejus *Repertorium* lucem vidit Romæ 1476. fol.

* Dedit præter *Repertorium* Epiſtolas nonnullas, e quibus tres in collectione Epiſtolarum Franciſci Barbari ſeſe offerunt legendæ. Scripſit etiam opuſculum *de Summi Pontificis & univerſalis Concilii; nec non de Imperatoriæ majeſtatis origine*. Hic verus eſt titulus operis, prout legitur in MS. Codice Felini Sandei in Bibliotheca Canonicorum majoris Eccleſiæ Lucenſis aſſervato. Ex hoc Felini Codice additis ex eodem Felino itidem adnotationibus vulgatum eſt ſub adſcititio, & ab eodem Felino rejecto titulo *de Monarchia*. Prodiit hoc titulo Lugduni An. 1512. in 8. adjectis adnotationibus Nicolai Chalmot in Pictavienſi Academia Juris profeſſoris, & iterum cum Felini adnotationibus tantum Romæ An. 1537. in 16. iterumque cum Felino itidem in Tractatu Tractatuum Tom. XIII. p. 1. Venet. 1584. Porro hoc opus in nonnullis Codicibus Joanni de Capiſtrano; ſed mendoſe tribui notavit Felinus in ſuo codice. Vide Philippum Jacobum Lambacher in Bibliotheca Vindobonenſi civica Tom. 1. pag. 157. ubi plura de hoc tractatu, & Chalmoti adnotationibus monet.

Ex Petri de Monte invectiva adverſus ridiculum quemdam Oratorem viro-

Digitized by Google

rorum doctorum oſorem excerpta quędam dedit Em. Cardinalis Quirinius in Diatriba præliminari ad collectionem Epiſtolarum Franciſci Barbari p. 186.

Hic eſt ipſe Petrus de Monte, quem tanquam ab hoc noſtro diverſum Fabricius ſupra pag. 78. jam attulerat, ubi & libri *de Monarchia* meminit, ſed præterquam verus libri titulus alius eſt, antiquiſſimam ejus editionem omiſit.

Ejuſdem Petri de Monte eſt liber contra *impugnantes Sedis Apoſtolicæ auctoritatem ad Beatiſſimum Patrem, & clementiſſimum Principem Eugenium Pont. IV.* Incipit: *Majores noſtri, Beatiſſime Pater*. Servatur in Cod. MS. 204. Biblioth. Felini *Petri de Monte oratio, dum exiſteret Protonotarius, & Orator Eugenii IV. apud Regem Angliæ* In Biblioth. Vaticana, Montfaucon Bibl. MSS. pag. 88. In collectione Epiſtolarum Franciſci Barbari, quam a Cl. Card. Quirino adornatam ſæpius dixi, geminæ Petri hujus Epiſtolæ ad eundem Franciſcum datæ leguntur, quarum altera eſt num. 218. alia num. 220.

Petrus Jacobus *Monteſalchius*, clarus circa A. 1497. opus reliquit *de Vicentinis:* tum etiam *de cognominibus Deorum* egit libro edito Peruſiæ 1525. atque item *de ſacris celebritatibus*. Habuit eum ſcriptorem Laur. Pignorius teſte Voſſio p. 664.

Petrus de Mora, Beneventanus, ab A. 1205. Cardinalis, ſcriptor Dictionarii ſive *Alphabeti artis ſermocinandi*, Manuſcr. in variis Bibliothecis. Vide Oudinum Tom. 2. pag. 1721. ſeq.

Petrus Natalis ſive *de Natalibus*, ſupra p. 93.

Petrus Neapolitanæ ſive Parthenopenſis Eccleſiæ Subdiaconus circa A. 890. ſcripſit librum *de miraculis S. Agnelli Abbatis*, Neapolitanorum Patroni qui A. 590. obiit. Ex eo quædam verſu ſcripta (liber ipſe enim proſa eſt compoſitus) excerpſit ediditque Ughellus Tom. VI. Italiæ ſacræ pag. 76. (edit. novæ p. 54.) Vide & Tom. IV. pag. 878.

Petrus Niger, ſupra p. 139.

Cœnobii *S. Petri in Nigra Sylva* dotationes editæ a Joanne Friderico Schannat in collectione prima Vindemiarum litterariarum, Fuldæ 1723. fol. pagina 160. 164.

Petrus e Nongento Normannus Gallus, Theologus Pariſ. circa An. 1404. Scripſit in Magiſtrum Sententiarum: Scholaſtica Quodlibeta. Quæſtiones Ordinarias libris II. Sermonum libros III. Vide Poſſevinum, Alegrium p. 325.

Petrus Auguſtinianus *Novæ Civitatis* in Latio Epiſcopus circa A. 1410. ſupra *Petrus Bruniquelli*.

Petrus Novarienſis de quo Ptolomæus Lucenſis ad A. 1184. *Eodem anno & tempore floruit Magiſter Petrus Novarienſis, qui fuit Pariſienſis Epiſcopus, ſcriptor* ſententiarum Theologiæ, *in quibus continetur tota profunditas Scripturæ ſacræ*. Hic eſt *Petrus Lombardus* de quo ſupra pag. 262.

Petrus Olai, Monaſterii Alvaſtra Ord. Ciſterc. in Oſtrogothia Prior, *Revelationes S. Brigittæ*, ex Svecico vertit Latine. Vide Bzovium ad A. 1378. n. 41. & quæ ſupra Tom. 1. p. 280.

Petrus de Oſma, *Oxomenſis*, infra, *Uxamenſis*.

Petrus Oſtienſis, cujus lucubrationem in Codice Regio Pariſ. 895. obviam memorat Cangius, non diverſus, ut puto, a continuatore Chronici Leonis Oſtienſis, Petro Monacho Caſinenſi & Oſtienſi Diacono, de quo ſupra, pag. 351. ſeq.

Petrus Padubanenſis, corrupte pro *Aponenſi*.

Petrus Paludanus, Ordin. Prædicat. defunctus A. 1342. de quo S. Antoninus Tom. 3. ſummæ hiſtor. pag. 681. Trithemius cap. 582. Natalis Alex. T. 7. pag. 155. ſeq. Henricus Warthonus ad Caveum A. 1330. &c. Vide ſupra p. 192.

Petrus Pannonius, qui *Paulus* aliis, vide ſupra p. 217.

Pe-

Digitized by Google

Petrus Parens, Marci F. nobilis Florentinus & inter Magiſtratus ab Ann. 1482. ad A. 1501. Latine quæ ſcripſerit non comperi: ſed *Memorias* ejus *Hiſtoricas* ab A. 1476. Italica lingua compoſitas & manu auctoris exaratas duobus Voluminibus in Bibliotheca Strozziana, laudari video in Diario Eruditorum Italiæ T. XXVIII. p. 228.

Petrus Pariſelli, Monachus S. Germani de Pratis, cujus *Sermones* in Bibliothecæ Sangermanenſis Codice 396. evolvit Cangius.

Petrus Parochia ſive *Parochianus* Gymnaſiarcha Grammaticorum in Collegio Navarrico Pariſienſi ab An. 1395. ad 1406. cujus tractatum *de Conſtitutione Nominum & Verborum* Manuſcr. in Biblioth. Cœnobii S. Victoris Pariſ. memorat Jo. Launojus in hiſtoria Gymnaſii Navarrei p. 462.

Petrus Paſſerinus Utinenſis ſcripſiſſe apud Voſſium pag. 531. Cangiumque traditur *diarium rerum Forojulienſium* ab A. 1258. ad 1356. (1348.) Manuſcr. apud illuſtrem Fontaninum. Sed verus auctor *Julianus* Canonicus Civitatenſis. Vide diarium eruditorum Italiæ T. IX. p. 157. * Vir doctiſſimus, de cujus amicitia glorior, P. Franciſcus Bernardus de Rubeis Chronicon iſtud rerum Forojulienſium vulgavit in appendice veterum monumentorum ad commentarium Eccleſiæ Aquilejenſis n. 8. ſuoque demum auctori opus reſtituit, rejecto Petro Paſſerino ab Antonio Belloni tabellione olim obtruſo. Igitur operis auctor fuit Julianus, de quo hic Fabricius, ſed & iſte coadjutorem habuit in eodem ſcribendo, vel forte addendo Joannem alterum fratrem ſuum, qui ad Annum 1293. in eodem Chronico adnotavit: *ego Joannes celebravi primo miſſam nono die Majo currente Dominica per C an. Domini* 1294. Cum vero Joannes iſte anno eodem Miſſam primam celebraverit, non ita facile credo Chronicon ſuum producere potuiſſe uſque ad Annum 1364. multoque etiam minus ad Annum 1384. ut hic Fabricius indicat. Chronicon utique a P. de Rubeis vulgatum Annum 1364. non ſuperat, ex quo fit, ut commentitia ſit prorogatio uſque ad 1384. Fontanini apud Fabricium hic. Sed cum poſt Annum 1331. in Chronico Patris de Rubeis novus legatur titulus in hanc ſententiam: *In libretto Domini Joannis Jacobi de Venuſtis*: tum reſumatur Chronicon, ſed cum interruptione uſque ad Annum 1345. atque inde ducatur uſque ad 1364. non inani conjectura judico eſſe hoc additamentum alterius authoris, cum præſertim epitome Chronici Juliani ab eodem P. de Rubeis vulgata ibidem n. 9. ultra annum 1331. excurrat.

Idem Juliani Chronicon ex ſchedis Capituli Forojulienſis deſcriptum evulgavit Muratorius Rer. Ital. T. XXIV. p. 1193. ſed in multis ab eo quem dedit P. De Rubeis, diverſum. In præfatione vero ad hoc ipſum Chronicon teſtatur Muratorius, ſchedas illas capituli vetuſtate corroſas eſſe multis in locis, & tantæ antiquitatis ut ex illis videri poſſint expreſſi reliqui ejuſdem operis Codices in Bibliothecis privatorum ſervati. Deſinit Codex iſte Ann. 1315. ex quo illud conſequi videri poſſet Julianum eique ſuccenturiatum Joannem non ultra hunc Annum excurriſſe. Quare ea quæ ultra hunc Annum offert codex P. de Rubeis alterius eſſe additamenta merito ſuſpicaremur. Præſertim cum lacinia P. de Rubeis ab An. 1315. uſque ad 31. eadem omnino ſit cum excerptis, quæ ex libro adverſariorum Capituli Civitatenſis Muratorius ibidem p. 1227. exhibuit.

Petrus Pateshullus Anglus Auguſtinianus, Theologus Oxonienſis circa Annum 1390. Wiclefi ſecutus partes ſcripſit *Poſtillationes S. Scripturæ*. *Super IV. libros Sententiarum*. *Contra hæreticos*. *Determinationes Theologicas*. *Sermones* ad Clerum, Populumque. Vide Lelandum cap. 437. Pitſeum pag. 555. Elſſium p. 580. ſed & Baleum VII. 2. qui eidem tribuit lucubrationes alias flammis tradi-

ditas, *Vitam fratrum mendicantium* ſive acerbiſſimum opus ſuper Hildegardis Prophetia, contra fratres mendicantes. *Defenſorium Armachani*, ſive Defenſorii Curatorum a *Richardo* Radulphi F. Archiepiſcopo Armachano mendicantibus oppoſiti: *Novam cantilenam*. *Lamentationes fratrum*. *Ritus natalitios*. *De flagitiis Auguſtinenſium*. *De nequitiis Dominicanorum*. *Mandata Legis Euangelicæ*. *De deſolatione Eccleſiæ*.

Petrus de Paulo, Patricius Jadrenſis in Dalmatia, de cujus *Memoriali* ſupra pag. 217. ubi vitioſe *Paulus de Paulo* excuſum.

Paulus Monachus *S. Petri in Valle*, ſupra p. 217.

Petrus Paulus Vergerius. Duo hoc nomine. Infra *Vergerius*.

Petrus de Pennis Aprutinus, Ordinis Prædicatorum, ſcriptor libri inter Codices Baluzianos in Regia Pariſ. cui titulus: (*a*) *Memoria continens modum recuperandi terram ſanctam, ſcripta poſt electionem Gregorii X.* dividitur capitibus XXII. quibus comprehendi poteſt terra ſancta & videri quare deperdita fuerit, & qualiter recuperari poſſit. Gregorius X. electus A. 1271. Palæſtina amiſſa A. 1268. Conſtat igitur de Petri hujus ætate, quem præter rem ad A. 1330. alii, alii ad An. 1531. referunt, propius vero qui cum Toppio ad A. 1242. Cætera ejus ſcripta ſunt: (*b*) *Liber contra Judæos, nomine Thalmoth* (Talmudis aſſertores) diviſus in XV. capita & tractatus *contra Alcoranum & Machometum*, capitibus itidem XV. uterque partis octavæ inſtar additus *Petri Suberti* operi de viſitatione Epiſcopali, ſeu de cultu vineæ. Tractatus *de notitia Verbi incarnati*, capitibus XXV.

Petrus de Perpiniano dictus *de Riu* ſive *de Rivo* Catalanus, Carmelita ſub initia ſeculi XIV. ſcripſit *in Pſalmos Davidis*. *In IV. libros Sententiarum*. *Quæſtiones Sententiarum* libris II. *Sermones* varios. Vide Trithemium c. 559. Nic. Antonium lib. 9. Biblioth. veteris Hiſpanæ cap. 2. T. 2. p. 80. Alegrium &c.

Petrus de S. Joanne, *Pictavienſis*, Monachus & Prior major clauſtralis monaſterii SS. Petri & Pauli Cluniacenſis, de cujus ſcriptis quibuſdam, verſu & proſa in laudem Magiſtri ſui, qui A. 1156. diem obiit, *Petri Mauricii* Abbatis Cluniacenſis dictum ſupra pag. 254. 255. 756. Exſtant præterea in Andreæ du Cheſne Biblioth. Cluniacenſi p. 615. carmen elegiacum in laude triumphi ejuſdem Abbatis Romæ habiti contra *Pontium* & *Pontianos*, qui cum Abbatiali dignitate extrudere moliebantur & pag. 615. aliud breve, quando ad Ajam Inſulam transfretavit. Et tria alia, pagina 617. ſeq. verſibus hexametris: Adverſus Barbarum. Epitaphium *Gelaſii Papæ II.* defuncti Ann. 1119. & Epitaphium *Adefonſi* Epiſcopi Salmanticenſis qui eodem anno ex Concilio Remenſi redux diem obiit. De *ſumma Hiſtorica Bibliæ* quam Huldricus Zvvinglius junior, (*c*) Novi Teſtamenti in Schola Tigurina Profeſſor edidit Tiguri 1591. fol. cum libro de juſtificatione per fidem, ad Hebræos IX. & continuatione ſummæ illius a Julii Cæſaris imperio ad ſua producta tempora libris IV. Vide Oudinum T. 2. p. 1274.

Petrus Pictavienſis, Petri Lombardi diſcipulus, propter ſubtilitatem ingenii cum eodem Lombardo, Abælardo, & Gilberto Porretano quatuor Galliæ labyrinthis (*d*) accenſitus: Lombardi ſucceſſor per annos fere quadraginta Theologiam docuit Pariſiis, & ex Cancellario poſt Petrum Comeſtorem Pariſien-

(*a*) Jacobus Echardus Tom. 2. de ſcriptis Dominicanor. pag. 337.

(*b*) Id. Tom. 1. pag. 369.

(*c*) Filius hic Huldrici Zvvinglii Paſtoris ad Prædicatores Tiguri ab A. 1568. ad 1571. quo apoplexia obiit: Huldrici vero Zvvinglii, Reformatoris A. 1531. ætat. 49. defuncti nepos. Vide Hottingeri ſcholam Tigurinam pag. 190. ubi *Petrus* ille præter rem *Pictavienſis Epiſcopus* appellatur.

(*d*) Vide ſupra in *Gvalteri S. Victoris*, Tom. 3. pag. 118.

riſienſi ſenex denique Archiepiſcopus ab A. 1201. Ebredunenſis, diem obiit A. 1205. De quo præter Claudium Hemeræum de Academia Pariſ. p. 115. Bulæus Tom. 2. pag. 767. atque Oudinus Tom. 2. pag. 1499. ſeq. Scripſit *quinque libros Sententiarum* ad Gvilelmum Senonenſem & poſtea An 1175. Remenſem Archiepiſcopum. Prodiere Pariſ. 1655. fol. edente Hugone Mathoud Benedictino S. Mauri. Ab his diverſus *Commentarius* adhuc ineditus *in Magiſtrum ſententiarum* de quo Oudinus T. 2. pag. 1501. Albericus in Chronico p. 441. memorat etiam ejus *Sermones*, *Diſtinctiones* & *Poſtillas*: additque eum *pauperibus conſulentem Clericis excogitaſſe arbores hiſtoriarum Veteris Teſtamenti in pellibus depingere*, *& de vitiis & virtutibus ſimiliter diſponere*. *De diſtinctionibus in Pſalterium* & *allegoriis ſuper Vetus & Novum Teſtamentum*, *Sermonibuſque per anni Circulum*, & notulis excerptis ex ejus Sermonibus, & *Summa de myſteriis incarnationis Chriſti*, laudatum Oudinum conſulere juvabit.

Petrus Pictavienſis, Canonicus S. Victoris Pariſ. & Cantor, defunctus Anno 1197. de cujus *Pœnitentiali* atque aliis ſcriptis ſupra p. 250. * Muratorius Antiquitat. Medii ævi Tom. III. pag. 917. tradit in Codice MS. Ambroſiano ſupereſſe Chronicon F. Jacobi de Aquis Ord. Præd. inſcriptum: *Imago mundi*, in quo nonnulla e Chronico Magiſtri Petri Pictavienſis delibata leguntur. Vix dubitarem hunc ipſum eſſe Petrum Cantorem; niſi me aliquantulum ſuſpenſum veterum ſcriptorum de hoc opere a Petro digeſto teſtimonia retinerent. Porro Jacobum de Aquis uſque ad Annum 1296. Chronicon ſuum perduxiſſe idem Muratorius admonuit.

Forte tamen opus iſtud vindicandum eſt alteri Petro de S. Joanne Pictavienſi, de quo Fabricius; nec aliud eſt forte Chronicon iſtud quam continuatio *Summæ hiſtorialis Biblicæ* ab eodem Petro ſcriptæ editæque Tiguri, ut hic Fabricius ait. Continuationem hanc ſcribitur ibi dediſſe Huldricus Zuinglius Reformatoris nepos. Sed forte recentior hic author nihil aliud de ſuo præſtitit, niſi continuationem ex eo eductam tempore, quo Chronicon ſuum Petrus perduxerat.

Quis vero iſte ſit Jacobus de Aquis, cujus meminit etiam Benvenutus de S. Georgio in Hiſtoria Montisferrati, plane ignoro.

Petrus Pictor Canonicus S. Audomari in Arteſia circa A. 1200. cujus liber *de Sacramento Altaris* verſibus leoninis compoſitus exſtat Manuſc. in Biblioth. San Germanenſi Cod. 658. Incipit:

> *Omnibus in factis, conceptis ſive peractis*
> *Debet præponi Deus humanæ rationi* &c.

Cap. 1. *Panis in altari Verbi virtute ſacratus*

> *Fit Divina Caro noſtri medicina reatus* &c.

Vide Oudinum Tom. 2. pag. 1725. ſeq.

Petrus de Pilichdorf ſive *Pilichdorfius* Germanus, Doctor & Magiſter, Theologiæ Profeſſor A. 1444. ſcripſit *Obviationes S. Scripturæ*, *contra errores Waldenſium*: inter alia teſtatus (*a*) mille amplius ex illis infra ſpatium duorum annorum ad Catholicam fidem fuiſſe converſos: & librum *contra Pauperes de Lugduno*. Priores integras, & poſterioris fragmentum edidit Jac. Gretſerus cum Luca Tudenſi contra Albigenſes, Reineroque & Anonymo contra Waldenſes. Ingolſtad. 1612. 4. unde recuſi Tom. XXV. Biblioth. Patrum Lugd. p. 277. 299. & inter Gretſeri opera T. XII. parte 2.

Petrus Pirchenvvart, clarus ſæculo XV. ma-

(*a*) Cap. XV. *Quare non perſtitiſti cum Ovibus in Thuringia, Marchia, Bohemia, Moravia, ubi ex Dei gratia jam infra ſpatium duorum annorum circa mille perſonas hæretici Valdenſes ad fidem Catholicam ſunt converſi? Quare non venis ad Auſtriam, & Ungariam, ubi ſpes eſt Inquiſitoribus hæreticæ pravitatis plures item quam mille perſonas tuorum credentium fore de faucibus Leviathan extrahendos?*

Digitized by Google

maxime in Univerſitate Wiennenſi. Diverſa ejus opuſcula in Auſtriæ Bibliothecis Manuſcripta exſtare teſtis eſt V. C. Bernardus Pez Tom. 3. anecdotor. parte 3. pag. 630. plura de illis dicturus alibi, niſi mors ſuperiore anno cum magna harum litterarum jactura eum rebus humanis abſtuliſſet. Ex Codicibus monaſterii Benedictoburani ibidem memorat tractatum ſive Sermonem *de Corpore Domini*. Incip. *De venerando Euchariſtiæ Sacramento & ejus digna ſumtione*.

Petrus Piſanus, ſcriptor *Vitæ Paſchalis II.* Papæ A. 1118. defuncti, cujus viguit temporibus, editæ a Papebrochio in propylæo ad Acta Sanctorum Maji p. * 202. 207.

* *Petrus Grammaticus Piſanus* Caroli Magni præceptor in re Grammatica, cujus meminit Eginardus in vita Caroli Magni. Exſtant ejus verſus quidam e MS. Codice vulgati ab Abbate Le Beuf in diſſert. ſur l' hiſtoire Eccleſiaſt. & civile de Pariſ. pag. 404. Horum primum carmen miſſum eſt ad Paulum Varnefridum ſub nomine Caroli Magni. Titulus in MS. Codice eſt: *verſus Petri Grammatici* Incipit.

Nos dicamus Chriſto laudem.

Hortatur hoc Paulum ut doceat clericos græcas literas & comitari valeant Rotrudem filiam ſuam Caroli ſcilicet jam oppigneratam Conſtantino Græcorum Imperatori. Pag. 409. legitur aliud carmen Petri ad Paulum, quo illum propoſito ænigmate tentat. Sunt autem omnes verſus hexametri. Incipit poetica hæc oratio:

Lumine purpureo dum Sol perfunderet aſtra Pag. 419. legitur carmen panegyricum Petri ad Regem:

Culmine ſi Regum dudum cecidere poetæ.

Petrus Piſtoris, Canonicus Regularis Auguſtinianus in Viridi Valle prope Bruxellam, defunctus An. 1440. non diverſus ut videtur a *Petro* Bruxellenſi de quo ſupra pag. 249. Scripta quæ apud Valerium Andream p. 752. Petro Piſtoris tribuuntur, ſunt: *de pluralitate Confeſſariorum in regimine Monialium non admittenda. De differentia venialium peccatorum & mortalium. De triplici via ad Deum.*

Magiſter *Petrus de Ponte*, cœcus, Brugenſis, ſub typographiæ initia in 12. edidit libellum Grammaticarum Obſervationum, & exceptionum a regulis Grammaticis quem inſcripſit *de regulis congruitatum & earum limitibus*.

Petrus ordinis *Prædicatorum*, Provincialis Franciæ ſcripſit *Sermones*: de Dominicis & feſtivitatibus fere per totum annum, quibus multi utuntur uſque hodie. Hæc de eo Henricus Gandavenſis cap. 41. cujus Petri Sermones, perperam confuſi a nonnullis cum *Petro de Riga*, adhuc ſupereſſe Manuſcriptos in variis Bibliothecis teſtatur Jacobus Quetif Tom. 1. pag. 117. differens de *Petro Remenſi*, ad A. 1245.

Petrus Præmonſtratenſis, ſupra, *Petrus de Lutra*.

Frater *Petrus* de Umezovv, *Pragenſis*, Theologiæ Profeſſor. Prædicator Monaſterii S. Clementis. Hujus *revocatio*, *recognitio & proteſtatio* facta Pragæ A. 1417. Sabbato ante Dominicam Oculi, in Collegio Caroli, coram tota Univerſitate Studii Pragenſis, & in præſentia Scabinorum & Conſulum ac Communitatum omnium Civitatum Pragenſium exſtat inter Joannis Huſſi Opera Tom. 2. p. 365. ſeq.

Petrus Prior S. Joannis Senonenſis ſub Ludovico VI. Galliæ Rege circa Ann. 1118. cui Cangius tribuit hiſtoriam Francorum abbreviatam, quam ſupra p. 246. ſub *Petro* Bibliothecario referre me memini.

Petrus Remenſis *Prior* Provincialis fratrum Prædicatorum Franciæ ſeculo XIII. vergente, ſcriptor *Sermonum* de tempore & de Sanctis, laudatus Trithemio cap. 471. idem ut videtur de quo ſupra p. 273. Sermones illos Manuſcriptos memorat Sanderus p. 128. Biblioth. Belgic. & parte 2. pag. 166. ubi perperam excuſum *Petri Remenarii ſermones de feſtis*.

Digitized by Google

Petrus Queſvellus Anglus, Theologus & Juriſconſultus Ordin. Minor. in Cœnobio Norvicenſi Sec. XV. ſcripſit teſte Pitſeo pag. 890. *De iis, quæ ad Jus & Judicium ſpectant, ordinate dirigendis directorium Juris* in foro Conſcientiæ & Judiciali, (*a*) libris IV. *De ſumma Trinitate & fide Catholica* & *de ſeptem Sacramentis: De iiſdem Sacramentis miniſtrandis & accipiendis:* & *de criminibus quæ a Sacramentis impediunt, & de pœnis iiſdem injungendis*.

Petrus Ravennas, idem cum *Petro Chryſologo* de quo ſupra Tom. 1. pag. 379. ſeq. * Fuit & alius Petrus Ravennas, qui poſt medium ſæculi XV. floruit. Præter tractatum *de memoria*, qua valebat ad miraculum dedit *utriuſque Juris compendia*, *commentarium in feuda*, *Juris Alphabetum*, & *interpretationes amplas in quaſdam Juris Pontificii conſtitutiones*, ait Pancirolus lib. 2. c. 138. Pelbartus in Pomario meminit Petri cujuſdam Ravennatenſis, cujus erat liber *de geſtis notabilibus*. An idem ſit cum hoc Juris doctore ambigo. Vide ibidem Sermonem de S. Catharina. Inter hæc opera typis prodiiſſe conſtat Juris Alphabetum in 8. An. 1511. ſine loco.

Petrus Raimundi, de Inſula graſſa, Gallus, Carmelitarum ab Anno 1343. ad 1355. Generalis ſcripſit *in IV. libros Sententiarum*. Vide Trithemium cap. 603. Alegrium p. 292.

Petrus Ranſanus ſive *Ranzanus* nobilis Panormitanus, Siculus, Ord. Præd. Siculæ Provinciæ præfuit ab A. 1457. Epiſcopus Lucerienſis ab A. 1478. inde ad Matthiam Corvinum Hungariæ Regem legatus per triennium, diem obiit A. 1492. de quo diligenter ut ſolet Antoninus Mongitor Tom. 2. Biblioth. Siculæ pag. 155. ſeq. & Jacobus Quetif Tom. 1. pag. 876. ſeq. ex quo notitiam ſcriptorum ejus referre placet.

1. *Commentarius de Rebus Hungaricis* Matthiæ Corvino Hungariæ regi nuncupatus, dum apud eum regis Siciliæ Ferdinandi legationem obiret. Ex auctoris Cod. Manuſcr. typis prodiit cum aliis Rerum Hungaricarum ſcriptoribus Joannis Sambuci, Tirnavienſis, viri eruditiſſimi curis & ſtudio. Viennæ Auſtriæ 1558. fol. Tum poſtea curante Joanne Bongarſio, Francof. ad Mœnum, typis Vechelii 1600. fol. Quod opus Sambucus epiſtola ad Maximilianum regem pag. 200. prolixe ſic commendat: *Hic vero auctor Ranzanus per indices quoſdam regum a Beatrice ſibi Viennæ datos ex iiſdem unde Bonfinius ſua deſcripſerat, ita deduxit, ut qui de rebus Hungaricis aliquid prodiderunt, nulla ex parte ſit poſtponendus. Etenim hac brevitate cuncta eleganter eſt complexus, ac nihil quod in hiſtoria requiritur, uſpiam omiſit. Atque hoc nomine hic ſcriptor vel præcipue cognoſcendus, quod aliqua in Bonfinio vel interrupta vel mendoſa librariorum incuria cum ſint, hinc omnium admoneri, & non parum ad ſinceram & integram veritatis cognitionem juvari queamus. Non idcirco tamen Bonfinius ipſe negligendus, qui ampliſſime res quoque externas proſecutus eſt, ſed ob brevitatem hic etiam commendabilis, & in quibuſdam omnino præferendus. Qui cum diu latuiſſet (uti adhuc reliqua ejus deſiderantur, quippe qui annales omnium temporum alios LX. & hunc LXI. & ultimum reliquerit) a me opera quorundam amicorum denique lucem aſpicit, dignus qui ante Bonfinii natalem apparuiſſet*. Quæ ex Sambuco refert Sigiſmundus Ferrarius Ord. Præd. *Hiſt. prov. Hung.* pag. 454. Non omittendum etſi ex iiſdem fontibus tam Ranzanus, quam Bonfinius ſuos ediderint commentarios, neutrum ab altero accepiſſe, ſiquidem æquales erant, licet Ranzanus paulo ſenior mortuus Anno 1492. cum Bonfinium ad 1495. perveniſſe narrent. In-

(*a*) *Volumen ingens, & ſtylus præter Juriſtarum conſuetudinem elegans* judice Waddingo pa. 288. qui evolvit in Biblioth. Vaticana & Franciſcanorum Toletana. De aliis Codicibus Manuſcriptis vide Oudinum Tom. 3. pag. 1168.

Indice XXVII. Ranzanus ait ſe Romæ adfuiſſe, cum juſſu Nicolai V. a purpurato Cardinalium ſenatu ſolemniter & magnifice Joanni Huniadi parentatum eſt Anno 1456. Hos vero indices XXXVI. nam cæteri ſunt Sambuci, ſcribere ſe teſtatur Anno 1488.

2. *Volumina IV. grandiora de omnibus ſcientiis tam practicis quam ſpeculativis de Geographia etiam & Hiſtoria ſtylo ſuavi & compto*, quæ *vidi ego Panormi cum eſſem*, inquit Leander Albertus. Sic ex eo refert Vallius pag. 154. citans ejus opus *deſcrizione dell' Iſole appartenenti all' Italia*, ubi de Panormo. Quam deſcriptionem Manuſcriptam viderit Vallius, cum typis non prodierit. Ejus geographiam citat Cæſar Ripa in Iconologia pag. 284. ubi de imagine Calabriæ.

Vita S. Vincentii Ferrerii confeſſoris ordinis Prædicatorum libris V. Hanc Surius ſtylo innovatam de more & interpolatam ſuis Menæis inſeruit, ſed Henſchenius & Papebrochius in Actis SS. Tom. 1. April. pag. 482. ad diem V. qualem Ranzanus edidit, & ſervato primigenio ſtylo repræſentant ex Cod. Manuſcr. Ultrajectino membranaceo antiquo, monentes tamen integrum non eſſe, cum liber IV. qui prolixiſſimus eſſe deberet, breviſſimus ſit, quinti vero libri ſolum adſit initium. In Ebracenſi celebri inter Bambergam & Herbipolim monaſterio cent. 2. num. 100. olim aliud ab ipſis viſum fuerat ejuſdem vitæ exemplum, ſed poſt annos 12. cum ſibi deficientia ex eo mitti poſtulaſſent, quacunque adhibita diligentia non eſt inventus deſignatus Codex. Diligentiæ Dominicanorum vel Romanorum vel Panormitanorum eſt, quæ huic operi deſunt, ſi apud ſe habeant, ſupplere. Hanc vitam ſcripſit Anno 1455. Luſitanus quidem edidit in collectione vitarum SS. ordinis, ſed qualem in Surio reperit.

Item *Carmen Heroicum* 123. *verſuum in laudem S. Vincentii dicti*. Manuſcr. Florentiæ in Dominicanor. S. Marci Bibliotheca viderunt præfati Henſchenius & Papebrochius, & laudat loc. cit. p. 478. num. 2.

Officium ejuſdem ſancti canonicum, quod in Ordinis Breviariis habetur, Ranzani opus exiſtimavit Vallius citatus p. 154. ſed manifeſte fallitur, cum ſit Martialis Auribelli, magiſtri ordinis XXIX. Vide ſis Jac. Quetif T. 1. pag. 1811.

4. *Vitæ S. Barbaræ Virginis & Martyris*, teſte Hyacintho Montalto in Hiſtoria Sicula ordinis Prædicatorum Manuſcr. Sic refert Antoninus Mongitore.

5. *Commentarius de antiquitate, primordiis & progreſſu urbis Panormi*. Quod opus a Franciſco Baronio a Manfredis citatur in ſuo libro *Majeſtas Panormitana* inſcripto pag. 9. & a Rocho Pirro frequenter in *Sicilia ſacra*, ejuſque exemplar Manuſcr. apud D. Abbatem *Laſarina* virum eruditum Panormi ſe vidiſſe teſtatur T. 1. pag. 55. & 218. ſervatum. Aliud ejuſdem operis exemplum exſtare in Bibliotheca Monachorum Caſſinenſium S. Martini de Schalis ad Panormum teſtatur Antoninus Mongitore. Rurſus aliud item Manuſcr. in 4. Latine & Italice ab auctore ſcriptum apud Vincentium Auria Panormitanum ſervatum.

6. *De laudibus Lucerinæ civitatis commentarius* laudatur ab Ughello *Ital. Sacr. T. VIII. pag.* 462. Meminerunt etiam Leander Albertus, Altamura & Paciuchellus Ord. Præd.

7. *Oratio in funere regis Hungariæ Matthiæ Corvini, ſub finem Aprilis* An. 1492. *recitata apud Albam Regiam*. Servata forſan inter plures ejuſdem *Orationes*, quas Manuſcriptas in celebri Sambuci laudati Bibliotheca haberi teſtatur Simlerus in ſua Geſneri Bibliotheca aucta, ſed & plures ejuſdem ſcriptoris orationes.

8. *Triumphus carmine elegiaco ad Antonium Panormitanum*. Laudat idem Antonius in ſuis Epiſtolis editis cum Epiſtolis Ferdinandi regis pag. 354. Me-

minit ipſe Ranzanus operis mox recenſendi T. VIII. lib. XLI. ubi plures hujus carminis verſus refert. Addit Mongitorius Ranzanum poetica claruiſſe gloria, & aliquot ejus elegias identidem inter ejus Annales mox laudandos occurrere, ac etiam in commentario ſupra num. 5. indicato de origine Panormi, quædam etiam ejus carmina haberi apud Pirrum notit. Eccleſ. Panorm. & apud Vincentium Littaram de rebus Nettinis p. 34.

9. *Opus grande Annalium omnium temporum*. Opus, inquit Mongitorius, egregium & multa eruditione refertum in octo permagna volumina Manuſcripta in fol. diſtributum. Continet libros ſexaginta & unum, in quibus nationum omnium ac temporum hiſtoriæ deſcribuntur. Ex his ſuas multi ſcriptores hiſtorias locupletarunt, huicque auctori multum ſe debere agnoſcit Leander Albertus, plurimumque luminis in deſcriptione regionum Italiæ & vicinarum accepiſſe, quem adeas in *Puglia piana fra terra Apuglia Daunia nella Capitaniata*. De his Annalibus ſic cenſet Thomas Fazellus in Hiſtoria Sicil. Decadis 1. lib. VIII. circa finem: *Scripſit Ranzanus Annales omnium temporum, quod opus morte præventus non complevit, quod his ejus verbis in libro* XL. *conſtat*, „ Gerborum, inquit, inſulam pons quidam lapide ſtructus, „ turribus altis munitus continenter „ conjungebat. Fuiſſe vero eum pontem ſtructum a Siculis conſtat, quo „ tempore eorum illi incliti reges a „ Normandorum ſanguine ducti Tuniſienſes reges variis cladibus afficiebant, Aphricæque partem poſſidebant. „ *Et paulo poſt:* „ In Aragonia, inquit, & in Sicilia atque in „ cæteris regnis, quorum ſum mentionem facturus. „ *Hæc ille, & cum in decem aliis, quos poſtea tantum ſcripſit, libris, neque Hiſpanorum neque Siculorum regum, nec earum provinciarum meminerit, opus eum non perfeciſſe conſtantiſſimum eſt. Scripſit etiam de ædificatione Panormi opuſculum quod exſtat*. Hactenus Fazellus, qui in opere Ranzani quinquaginta tantum libros agnoviſſe videtur. Verum hæc a Fazello nimis præcipiti judicio prolata contendit Mongitorius, qui octo grandiora Ranzani volumina in Bibliotheca cœnobii S. Dominici, Panormi ſervata pluries vidit & evolvit, & in iis non quinquaginta libros tantum, ſed ſexaginta & unum contineri aſſerit, auctoremque hiſtoriam revera ad umbilicum perduxiſſe: quam ſcilicet in primo volumine ab origine mundi exorditur, & in ſequentibus ad octavum uſque continuata annorum ſerie ad annum MCCCCXLVIII. deducit, in quo opus complevit. Ex quibus Caveum in Hiſtor. litter. & eum excipientem Olearium in Bibl. Script. Litter. Eccleſ. emendabis, qui ſex libris opus Ranzani coarctari putarunt.

Non omittendi *Libri Chorales Officii Divini juxta ritum Ordinis Prædicatorum elegantiſſimi*, quos in uſum Eccleſiæ ſuæ Lucerinæ ſcribi juſſerat, cum ſuis clericis, ut ritum Dominicanor. ſequerentur, perſuaſiſſet: hos vero cum juxta concilii Tridentini decreta ritum Romanum aſſumſit illa Eccleſia, a capitulo Lucerino emerunt Dominicani Venuſini, quibus & etiamnum utuntur teſte Altamura ad A. 1492. ubi de Ranzano. De eo præter citatos agit etiam Toppius in Bibl. Neapol. contendens etſi Panormo oriundum, natum tamen Neapoli: at reluctatur non ſolum Leander Albertus ſuppar, diſerte aſſerens Panormi primam lucem vidiſſe, ſed & Antonius Mongitore in Biblioth. Sicil. faſſus tantum adoleſcentem Neapolim miſſum, ubi in arte rhetorica Thomam Pontanum, Magiſtrum audivit, ut ipſe Ranzanus teſtatur Annalium Tom. VIII. lib. XLI. ubi ſic habet: *Thomas Pontanus per idem tempus in eadem urbe publico conductus ſalario in magna frequentia magnopere omnium favore rhetoricam docuit, a quo biennio ipſe inſtitutus ſum*. Hactenus Jaco-

cobus Quetif. * Liber inſcriptus *commentarius de antiquitate, primordiis & progreſſu urbis Panormi*, anno demum, ut ex literis in exordio libri impreſſis, 1731. prodiit, & quantum conjectura aſſequor, Panormi in 4. opera Antonii Mongitoris, quamquam ejus nomen non exprimitur. Eſt vero opuſculum iſtud portio majoris operis ab eo compoſiti; Annalium ſcilicet, quorum hic Fabricius meminit, quamque portionem ipſe per ſe Ranzanus ex opere extraxerat.

Petrus Remenſis Ordin. Præd. in Gallia ab A. 1224. Provincialis atque inde A. 1242. Epiſcopus Aginnenſis ſub metropoli Burdegalenſi. Vide laudatum Quetif Tom. 1115. ſeq. Scripſit *gloſſas ſuper Bibliam totam* compendioſum opus, & *Sermones* de Dominicis & feſtivitatibus fere per totum annum.

Petrus de Riga, cum ſuperiore & cum Petro Comeſtore neutiquam confundendus, Cantor & Canonicus Remenſis ab An. circiter 1170. defunctus Anno 1209. Vide Alberici Chronicon pag. 450. & Bulæum hiſtor. Academ. Pariſ. Tom. 3. pag. 52. Hujus ſunt *libri Biblici* hiſtorico allegoricoque ſenſu (*a*) propemodum omnes *carmine redditi*, hexametro alii eoque rhythmico, ut *Canticum Canticorum*, *Lamentationes Jeremiæ*, *liber Jobi* & *Actus Apoſtolorum*: cæteri elegiaco. (*b*) Opus hocce quod *Auroram* auctor inſcripſit, maximam partem adhuc ineditum, ſed Manuſcr. ſupereſt in variis Bibliothecis Germaniæ, Angliæ, Galliæ, Italiæ ut notavi in prolegomenis ad librum Tobiæ pag. 27. ſeq. atque monuit Polycarpus Leyſerus qui de hoc opere præ cæteris conſulendus in hiſtoria poeſeos medii ævi pag. 692. ſeq. Editionem ejus molitis Caſpari Barthio, Chriſtiano Daumio, Andreæ Rivino, & Caſimiro Oudino, fata interceſſere. Exſtat autem Manuſcripta hæc metaphraſis in Bibliothecis duplex, una qualis a Petro ipſo profecta fuit: alia qualis ſuperſtite adhuc Petro ſed ætate provectiore interpolata eſt ab *Ægidio Pariſienſi*, de quo dicere me memini ſupra T. 1. pag. 21. Solam primum *Geneſin* Petrus petitionibus amicorum illuſtrandam ſibi ſumſerat, ut conſtat ex ejus præfatione, quam ex MS. Heilsbronnenſi vulgavit V. C. Jo. Lud. Hockerus in notitia MSS. illius Bibl. p. 3. *Frequens ſodalium meorum petitio, cum quibus converſando florem infantiæ exegi, ut librum Geneſeos ſtilo metrico depingerem, & inde aliquas Allegorias elicerem, inſtanter perſuaſit. Ad hanc fateor ſuaſionem animus meus in dubio pependit, incertus an ſcriberet an obmuteſceret. Vires enim ingenii tanto operi minime ſufficere conſiderabam. Sed alia de parte petitioni ſodalium obviare formidabam. Neque enim fas erat offendere illos, cum quibus in ſcholis ab infantia converſatus ſum, cum quibus Grammaticæ libros percurri, & Ciceronis aureos flores legi, & elegi, & Labyrinthum Ariſtotelis non filo Dædali ſed Filio Dei duce introivi aliquantulum, inſpexi, ſed non penitus introivi. Aſſidua ergo ſociorum prece vel potius fraterna charitate devictus, opus injunctum arripui, cogitans hiſtoriam Geneſis verſibus texere, ſtudenſque de ipſa aliquas allegorias elicere, tanquam nucleum de teſta, granum de palea, mel de cera, ignem de fumo, medullam de ordeo, vinum de azymo. In quo opere ita ſtudui deſudare, ut videas quadam conſonantia ſibimet concordare, ſ. Chriſti margaritam cum Moyſi adamante, flores Eccleſiæ cum herbis Synagogæ, aurum Chriſtianorum cum ferro Judæorum, legem novam cum lege antiqua, molam cum mola, rotam cum rota. Porro viſum eſt etiam huic libello juxta operis tenorem hoc nomen congruenter*

(*a*) Henr. Gandavenſis cap. 22. Trithemius cap. 388.

(*b*) Gvilelmus Brito præf. Philippidos:

Si tibi, Petre Riga, *vitium non eſſe putavi*
Ubere de Legis occultos ſugere ſenſus,
Quos facis ut levibus verbis elegia cantet,
Fortia facta virum numero breviore coarctans
Quæ potius pede Mæonio referenda fuerunt &c.

ter imponere : Aurora. *Nec immerito*. *Sicut enim Aurora terminum nocti imponit ; principiumque Diei adeſſe teſtatur ; Sic & libellus iſte tenebras umbrarum & veteris legis obſcuritates diſcutiens veritatis fulgore & allegoriarum ſcintillulis micantibus totus refulgeat* . *Vel ideo certe tam clari nominis majeſtate hanc paginam inſignivi* , *quia ſicut angelus* , *teſte hiſtoria quam percurro* , *poſt luctamen nocturnum locutus eſt ad Jacob* ; dimitte me : Aurora eſt, *ſic & ego poſt luctamen & laborem* , *quem in hoc opere exercui* , *quodammodo libellum meum ejuſdem verbo allocutus ſum*, dimitte me , aurora eſt , *quaſi dicatur* , *finem impono huic operi* , *quia figuras & umbras explicui* , *& veritatis fulgor patenter illuxit*. Alios prologos a laudato Leyſero in lucem datos prætereo , apud quem pag. 697. ſeq. etiam Variæ lectiones ex Codicibus Helmſtadienſibus habentur ad metaphraſin *libri Eſtheris* quam dederat Barthius XXXI. 15. Adverſariorum ; atque pag. 727. ſeq. ſingularia quædam ex apocryphis traditionibus a Petro adjecta . Sed laudandus idem quod p. 705. 727. edidit memoratam quoque Trithemio *recapitulationem utriuſque Teſtamenti*, verſibus elegis 526. per diſtinctiones XXII. λειπογράμματοι , ita ut in prima nullum occurrat A. in altera nullum B. ſicut in Fulgentio ſino litteris , de quo dixi ſupra Tom. 2. pag. 218. Qualis ſit liber *de Grammatica* , de quo Trithemius , vel *Speculum Eccleſiæ* ſcriptum carmine , quod manu exaratum exſtat in Angliæ Bibliothecis, dicet qui viderit & volverit.

Hujus *Petri de Riga* celebris in hiſtoria literaria liber eſt , de quo plures agunt . Quæſtio vero eſt anceps an totam ſcripturam metrice expoſuerit , ſive portionem tantummodo ; reliqua vero Petrus Ægidius ſuppleverit . Philippus Jacobus Lambacher V. Cl. in ſua Bibliotheca antiqua Vindobonen. civica pag. 63. adnotat in Codice ejuſdem Bibliothecæ pertingere authorem uſque ad librum Ruth ; dein ſuccedere in laudem B. M. V. Carmen elegans . Tum novi Teſtamenti hiſtoriam tantummodo evangelicam adjungi ; ex quo inferre ſe poſſe non improbabili conjectura cenſet , intra eos fines Petrum ſeſe continuiſſe , quod & confirmat authoritate Henrici Gandavenſis de ſcriptor. Eccl. cap. 22. tradentis Petrum ſcripſiſſe in Heptateuchum , duos Regum & Evangelia . Ambo vero & Codex & Henricus ejuſdem cum Petro ſæculi ſunt . Carminis de Beata Virgine nemo alius meminit ; quin & deeſſe ait in ſeptem MSS. Codicibus ejuſdem operis qui in Cæſarea Vindobonenſi Bibliotheca aſſervantur . Ejuſdem carminis prologum ibidem recitat .

In Codice 688. latino Taurinenſi ſæculi XIII. extat pariter opus iſtud Petri de Riga , ſed longe auctius , quam ſit in Codice Germanico ; nam præter librum Ruth extat ibi pariter liber Tobiæ, Danielis, Judith , Eſther in cujus libri fine ſic ſcribitur : *Liber ſextus Regum explicit*. Tum dantur Machabæi , qui clauduntur hac admonitione*: explicit vetus Teſtamentum* . Secundum hæc poſt præfationem ſubjunguntur quatuor Evangelia carmine adſtricta . Pone ſequitur : *Paſſio D. N. J. C. ſecundum quatuor Evangeliſtas* . In fine *: explicit novum Teſtamentum*. Continuo additur: *Incipiunt recapitulationes totius libri*, *& primo ſine A.* Qua abſoluta epitome adduntur *Actus Apoſtolorum*. Ex hoc Codice conjectura haud incongrua traheretur Ægidium nonniſi *recapitulationem & Actus Apoſtolorum* dediſſe ; forte enim hæc additamenta ſunt prioris operis , quæ auctori illi tribuuntur .

Petrus Ripponenſis Canonicus in agro Eboracenſi circa A. 1190. ad Galfredum Eboracenſem Archiepiſcopum ſcripſit *de vita & miraculis S. Wilfridi* Archiepiſcopi Eboracenſis , defuncti A. 711. & Ripponæ in monaſterio , quod ipſe condiderat , ſepultus . Vide Baleum III. 33. Pitſeum p. 257.

Petrus Rogerius , ſupra *Clemens VI.*

Pa-

Papa T. 1. p. 395. & *Gregorius XI.* T. 3. p. 97.

Petrus de Roſenhaym, *Monachus Mellicenſis*, *qui Bibliam metrice compoſuit*, A. 1464. traditur diem obiiſſe in necrologio monaſterii B. Mariæ Virginis, vulgo ad Scotos Viennæ Auſtriæ, in V. C. Hieronymi Pez T. 1. ſcriptorum rerum Auſtriacarum pag. 699. Plura de hoc Petro, Priore Mellicenſi in Auſtria Ordin. Bened. dicturus fuit vir alter celeberrimus Bernardus Pez, quem ſuperiore Anno 1735. hiſce litteris ereptum vehementer dolemus, in Bibliotheca quam paravit Benedictina. Idem Tom. 2. Biblioth. aſceticæ pag. 81. 94. edidit *ſermonem* ejus circa An. 1432. habitum *de ſtatu vitæ monaſticæ ſui temporis*, neque plures ex ſermonibus illius variis Trithemio cap. 739. de S. E. & II. 537. Illuſtr. Benedictin. & de luminaribus Germaniæ cap. 160. laudatis profitetur ſe in Bibliothecis ſive Bavaricis ſive Auſtriacis potuiſſe reperire. Cætera quæ Trithemius memorat Petri ſcripta ſunt: *Opus metricum*, Nicolao Dunckelſpule rogante ſcriptum ad Dominum Brandam Cardinalem S. Clementis, Legatum Apoſtolicum in Auſtria, ſuper totius Bibliæ capita: *Roſeum memoriale Divinorum*. Incip. *Aſtripotens cœlum terram*. Deinde *Hiſtoria temporum notabilis*. * Ea quæ de ſcriptore iſto memoriæ hominum ſe proditurum ſpopondit P. Bernardus Pez, eo importuno fato ſublato evulgavit P. Martinus Krops in Bibliotheca Benedictino-Mellicenſi, quam produxit Viennæ An. 1748. in 4. Obiiſſe ſcriptorem hunc ex conjectura cenſet paulo ante Annum 1440. ſcripſiſſe vero ait plura, quæ in Codd. Mellicenſibus MSS. adhuc ſuperſunt; nempe concordantias quatuor evangeliorum; quamquam earum Codex non amplius extat ſed commemoratur a P. Stephano Burchardo Mellicenſi in ſuo catalogo MS. Codicum MS. Mellicenſium. In Codicibus vero illis extat vita S. Benedicti leoninis verſibus expoſita. Summa metrica totius regulæ S. Benedicti cum præfatione ſoluta oratione ſcripta ad Leonardum Abbatem. De duodecim gradibus humilitatis. Metrum heroicum breve de ſeptem gradibus diſciplinæ. Metrum breve de his quibus inſtitutio regularis continetur. Carmen in laudem Andreæ Medici. Aliud in laudem Leonardi Epiſcopi Patavienſis. Epitaphium Martini Papæ V.

Magiſter *Petrus de Rubeis* de Senis, Auguſtinianus *vir magnæ ſanctitatis atque doctrinæ*, *qui & Logicam & Philoſophiam & Sacram paginam interpretatus eſt optime*. *Super* de Civitate Dei *& aliis pluribus* B. Auguſtini *operibus commentarios egit*. Super totam Bibliam *expoſitionem digniſſimam confecit*. Super IV. libros Sententiarum *ſcripſit*. *Gratis pro Deo libenter docebat*, *imo pauperibus Studentibus de ſuo ſubveniebat patrimonio*, *Divinis operibus ſemper intentus*. Hæc ad A. 1456. auctor Chronici Oldenburgenſium Archicomitum apud Meibom. Tom. 2. pag. 178. Vide & infra, *Petrus Ruſſus*.

Petrus Ruſſellus Anglus, Theologus Oxon. chordigerorum ſive Ord. Minor. in Anglia Primas circa A. 1410. cujus Commentarios *in utramque Epiſtolam Petri* laudant Lelandus cap. 510. Baleus XI. 30. Pitſeus pag. 590. Waddingus pag. 289.

Petrus Ruſſus Senenſis, Philoſophus inſignis, auctor continuationis *hiſtoriæ Senenſis* a *Joanne* Bandino de Bartholomæis ab A. 1402. productæ uſque ad A. 1422. & a *Franciſco* Thomaſio ejus pronepote peractæ uſque ad A. 1468. Edidit celeberrimus Muratorius in limine tomi XX. theſauri ſcriptorum Italiæ: Mediolan. 1731. fol. Hunc Ruſſum autem, de quo Hubertus Benvoglientus Patricius Senenſis præf. ad ejuſdem theſauri Tomum XV. non diverſum putabis a *Petro de Rubeis*, de quo paullo ante.

Petrus Salpinus infra, *Petrus Vaſatenſis*.

Petrus Sanctofidenſis ſive *de Sancta Fide*

de Anglus Doctor Pariſ. atque redux in Angliam Carmelita alumnus Nordovicenſis cœnobii defunctus 8. Nov. A. 1452. Ejus ſcripta : Commentarii *in priorem S. Petri Epiſtolam*, *Concionum*, *Determinationum*, & *Quæſtionum* libri. Vide Lelandum cap. 398. His apud Baleum adjunguntur *in poſteriorem Petri* lectiones XXXVIII. *Breviarium Sententiarum*, *Præconia Petri Lombardi*. *Alphabetum Theologiæ*. *Placita Theologica*. *Pro ſua inceptione*. *Sermones capitulares*. Pitſeus pag. 648. addit etiam *Commentarios in omnes Epiſtolas Pauli*. Ex Pitſeo Alegrius pag. 353.

Petrus Sarnenſis, ſive Vallis Sarnaji ſeu Cernaji (*des Vaux de Cernay*) Monachus Ord. Ciſt. in finibus diœceſis Carnotenſ. & Pariſienſis, (*a*) ſcriptor *hiſtoriæ Albigenſium* & *belli ſacri contra eos* A. 1209. *ſuſcepti* Duce & Principe Simone de Monteforti, quam auctor dicavit Innocentio III. Edidit primum Nicolaus Camuſatus, Canonicus Trecenſis, Trecis 1615. 8. deinde collatam cum Manuſcr. Martini Marierii, Monachi S. Martini Pariſienſis, Franciſcus du Cheſne Tom. V. ſcriptor. Francor. pag. 554. 665. ſed & Bertrandus Tiſſier in limine tomi VII. Biblioth. Ciſterc. editi A. 1669. Confer Bzovium ad A. 1199. num. 34. Oudinum Tom. 3. pag. 25. & Carolum Viſchium pag. 276. Biblioth. Ciſterc. qui Gallicæ verſionis facit mentionem, vulgatæ Pariſiis 1569. interprete Arnoldo Sorbino, Epiſcopo poſtea Nivernenſi.

Petrus Saxo ſive *de Saxonia* Germanus, Ordin. Minor. Decretorum Doctor circa ſeculi XIV. initia, ſcriptor *ſummæ caſuum Conſcientiæ*, & *Sermonum* de tempore & de Sanctis. Vide Trithemium cap. 542. de S. E. de luminaribus Eccleſiæ cap. 100. Gvil. Eyſengrenium pag. 82. Waddingum pag. 289. * In cod. membranaceo bibliothecæ Felini ſignato n. 207. extat lectura Petri de Saxonia ſuper Decretalibus. Hanc vero nullibi adhuc prodiiſſe credo. Meminit hujus doctoris Marcus Mantua in epitome virorum illuſtrium n. 210. Nihil tamen ſe de illo reſcire ait præter nomen, quod didicit ex Flor. in l. Regula in §. 1. in fi. ff. de jur. & fact. ignor. Ego vix alium eſſe credo a Petro, de quo hic Fabricius. Eſt etiam in Felini Bibliotheca ejuſdem Petri breviarium ad omnes materias in jure canonico inveniendas.

Petrus Scaliger ſive *della Scala*, Veronenſis ab A. 1290. Epiſcopus Ord. Præd. defunctus Anno 1295. ſcripſit *Poſtillam Scholaſticam in Matthæum*, *in Joannem* & in alios libros Biblicos. *Sermones* de tempore & de Sanctis. Vide Altamuram pag. 19. & *Jacobum Quetif* Tom. 1. pag. 417. * Cave credas Petrum expoſitionem ſuam in Joannis evangelium dediſſe. Cum Sixtus Senenſis in Bibliotheca ſac. ex quo cæteri omnes didicerunt, reperiſſe ſe dicat Genuæ in Biblioth. Minor. codicem MS. Poſtillarum Petri de Scala in Joannem, quibus verbis deſignaſſe cenſendus eſt ejus expoſitionem in Apocalypſim Joannis; quam pariter in codice MS. bibliothecæ civicæ Vindobonenſis legi teſtatur Cl. Lambacher in catal. librorum quorumdam veterum Biblioth. illius pag. 46.

Ex hoc libro inedito elegiacum carmen, quo illum concludit, idem Lambacherus ibidem recitat.

Petrus Scotus ſive *Schottus* Argentoratenſis, Juris Utriuſque Doctor, Sacerdos & Canonicus S. Petri, qui vix XXXI. annos natus diem obiit A. 1491. non 1499. ut Miræo cap. 495. auctarii traditum. De ejus vita, moribus & ingenio Jacobus Wimphelingius. Ejus *Epiſtolæ* & *poemata* excuſa Argentorati 1498. una cum *Quæſtionibus variis de rebus ad Conſcientiam pertinentibus*. Inter poemnta eminet elegiacum de Sanctis *Joanne Baptiſta*, *Evangeliſta* & *Chryſoſtomo*. Tum laudes *Joannis Gerſonis* Cancellarii Pariſ. Vide Trithemium de S. E. cap. 875. & de luminaribus Germa-

(*a*) Sammarthani Tom. IV. pag. 901.

maniæ cap. 233. Henr. Pantaleonem parte 2. de viris illuſtribus Germaniæ pag. 458. Voſſium pag. 811. H. Warthonum ad Caveum &c.

* *Petrus de Scotia*. Scriptor anonymus rerum Danicarum vulgatus a Ludevvig Tom. IX. Reliqui. n. 9. ad an. 1497. ſic ſcribit *: eodem anno promotus eſt ad Doctoratum Theologiæ magiſter Petrus de Scotia per nobilem virum doctorem Hericum decanum Haſnienſem tunc univerſitatis vicecancellarium præſente ibidem Chriſtierno Regis (Daniæ) filio Joannis primogenito*. Ex quo diſcas falli eos, qui ſcribunt virum hunc doctum obiiſſe an. 1491. ac vera tradere Miræum, qui vitam ejus prorogat uſque ad annum 1499. Nam anonymus iſte ſcriptor quamvis deſinat in annum 1555. adhuc tamen ex æqualibus ſcriptoribus ſua omnia deſumpſiſſe, ea præſertim, quæ non procul erant ab ætate ſua perſuaſum mihi eſt, cum circumſtantias omnes temporum, rerumque accuratiſſime deſignet. Idem ſcriptor ad annum 1520. adnotat : *in profeſto feriarum Jacobi Haſniæ mortuus eſt vir eximia probitate, adeoque longa vita digniſſimus Magiſter Petrus de Scotia ſacræ Theologiæ doctor. Quadraginta duabus annis præfuit Academiæ Haſnienſi*. Utrum iſte ſit Petrus Scotus, de quo hic Fabricius, viderint eruditi.

Petrus Sebaſtenus in Cappadocia Epiſcopus, SS. Baſilii & Gregorii Nyſſeni (non Nazianzeni) frater, non Latine ſed Græce ſcripſit, de quo Acta Sanctorum T. 1. Januarii IX. pag. 588. & Caveus ad A. C. 370.

Petrus Rogerius *Senonenſis* Archiepiſcopus A. 1329. mox Rothomagenſis & ex Cardinali, *Clemens VI.* Papa de quo ſupra Tom. 1. pag. 395. & Sammarthani Tom. 1. pag. 643. ſeq. Huic Trithemius cap. 426. tribuit commentarios *in Epiſtolas omnes Pauli* Apoſtoli, tum *Sermones*. Video & laudari *Chronicon* ejus ineditum, quod nemo adhuc in lucem protulit.

Petrus de Sezaria Gallicus, Prior & Lector in Ord. Præd. circa A. 1230. cujus relationem *de converſione cujuſdam Saraceni* Antoninus Florentinus inſeruit ſummæ ſuæ Hiſtoriarum tit. 23. cap. 10. §. 2. T. 3. pag. 673. ſeq.

Petrus de Spira Germanus, Auguſtinianus circa ſeculi XV. initia : præter *Sermones* de tempore & de Sanctis ſcripſit in libros Ethicorum Ariſtotelis. Vide Trithemium cap. 714. de S. E. & de luminaribus Germaniæ cap. 150.

Petrus Stockes ſeu *Stoccus* Anglus Carmelita Norvolcienſis, Theologus Oxonienſis ab A. 1382. obiit in Cœnobio Norvolcienſi Anno 1399. 28. Jul. Scripſit *Præconia S. Scripturæ*. *Commentarios Bibliorum*. *Lecturas Scholaſticas*, *Replicationes Lectionum*. *Lecturam Sententiarum* in quatuor libros Petri Lombardi. *Ordinarias Quæſtiones*. *Concluſiones LIV. Collationes varias*. Contra *Wiclefi* articulos. Defenſorium *Occami*. (*a*) Contra *Philippum Repingtonum*. Contra *Nicolaum Herfordium*. *De ſuperioritate Cleri*. Vide Baleum VI. 81. Pitſeum pag. 565. ſeq. Alegrium pag. 322.

Petrus Studebodus, infra *Petrus Tudebodus*.

Petrus Beneventanus, *Subdiaconus* Romanus & Innocentii III. notarius, Anno duodecimo ejuſdem Pontificis, Chriſti 1209. primam publica auctoritate *Epiſtolarum Decretalium* Pontificum *collectionem* poſt Gratianum compoſuit, editam cum aliis collectionibus illuſtratamque ab Antonio Auguſtino, Ilerdæ in Hiſpania 1576. fol. & Pariſiis a Carolo Labbeo 1610. fol. Vide Tom. XI. Biblioth. Græcæ pag. 20. ſeq. atque Oudinum Tom. 2. pagina ultima.

Petrus Subdiaconus Romanus & Monachus Caſinenſis circa Annum 1120. rogatu Petri Diaconi & Bibliothecarii *paſſionem B. Marci* verſibus adornavit, ut hic ipſe teſtatur cap. 43. libri de ſcriptoribus Caſinenſibus.

Petrus Sulpinus, *infra Petrus Vaſatenſis*.

(*a*) Pitſeo *Holcothi*.

Petrus Swaningtonus, Lelando cap. 309. *Swanendunus* Anglus, Carmelita, primus ex ordine Heliadum ſive Carmelitarum Theologiæ Doctor Oxonienſis. Scripſit *in IV. libros Sententiarum* clarus circa A. 1270. atque Baleo IV. 31. teſte, etiam *Lectiones Scripturarum*, & *Quodlibeta* XLVII. & *Ordinarias Quæſtiones*. Eadem Pitſeus pag. 346. Alegrius pag. 266.

Petrus Bilſvvardienſis Auguſtinianus in Thabor, Friſiæ Monaſterio, unde Voſſio p. 716. aliiſque *Thaborita* ſive *Taboræus*: peritus rei Mathematicæ, ſcriptor *Chronici Brabantiæ Friſiæque* ab A. 1281. ad 1550. e quo profeciſſe ſe fatetur Chriſtianus Maſſæus. Vide Valerium Andream pag. 725. Svveertium pag. 603. ſeq.

Petrus de Tarentaſia de quo ſupra in *Innocentio V.* Petrus Frizon in Gallia purpurata pag. 41. ſeq. &c.

Petrus Salpinus ſive *Sulpinus*, Toloſanus, Ord. Minor. Epiſcopus in Gallia circa A. 1406. (*a*) *Vaſatenſis*, Dionyſium imitatus ſcripſit de hierarchia Angelica, de hierarchia Eccleſiaſtica, de Divinis nominibus, & de myſtica Theologia. Vide Waddingum pag. 289.

Petrus Theanenſis circa A. 1100. Monachus Caſinenſis, quem inſtitutorem ſuum & declamatorem inſignem vocat Petrus Diaconus cap. 39. libri de ſcriptoribus Caſinenſibus, laudans ejus Sermones de Septuageſima, de dedicatione Eccleſiæ, de Nativitate Domini, de Epiphania, alioſque quam plurimos.

S. Petrus Thomas, Gallus Vaſco, Carmelita ex Epiſcopo Pacenſi & Cretenſi Archiepiſcopo Patriarcha Conſtantinopolitanus ab Urbano V. A. 1368. pronunciatus diem obiit in Cypro Inſula A. 1366. 23. Januar. Vitam ejus edidit Lucas Waddingus Lugd. 1637. 8. Scripſit librum *de Virginis Mariæ conceptione ejuſque excellentiis*. Vide Alegrium pag. 303.

Petrus de Thymo, theſaurarius & Canonicus S. Gudilæ Bruxellenſis, ex cujus *Chronico Brabantiæ* Manuſcr. locum affert J. Jacobus Chifletius libro cui titulus: le faux Childebrand pag. 136.

Petrus Titebodus. infra mox *Petrus Tudebodus*.

Petrus Trecenſis idem cum *Petro Comeſtore* de quo Tom. 1. pag. 404.

Petrus Tudebodus Gallus Presbyter Civriacenſis (*Civray*) ſive Sivriacenſis in diœceſi Pictavienſi, circa Annum 1100. auctor Operis de prima expeditione Hieroſolymitana, cui ipſe præſens interfuit ab A. 1095. ad 1099. præcipui: ex quo excerpti ſive abbreviati ſunt libri VI. quos nullo præfixo ſcriptoris nomine Bongarſius familiam ducere juſſit in geſtis Dei per Francos, Tom. 1. pag. 1. 29. præferentes titulum: *Geſta Francorum & aliorum Hieroſolymitanorum*. Opus ipſum diſtinctum in libros V. atque inſcriptum: Petri Tudebodi *Hiſtoria de Hieroſolymitano itinere*, ex Codice Manuſcr. Joannis Besly, Pictonis, prodiit in tomo IV. Franciſci du Cheſne de rebus Francorum pag. 777. 815. Cum eadem conferenda *Hiſtoria de via Hieroſolymis* quam ſine nomine auctoris vulgavit Mabillonius Tom. 1. muſei Italici p. 131. 236. Adde Sandium ad Voſſii paginam 771. Jacobum Longum in Bibl. hiſtoricorum Galliæ num. 6927. ſeq. W. E. Tentzelium in dialogis menſtruis vernaculis A. 1690. pag. 346. Caſpar Barthius in notis ad editionem hujus ſcriptoris Bongarſianam, in Jo. Petri Ludevvig. reliquiis omnis ævi Tom. 3. pag. 21. vocat *Scriptorem barbarum, ſed veridicum, tantæque æſtimationis, ut ex brevi ejus Commentariolo L. aliquot ſequentes ſcriptores multorum Librorum ſeriem deduxerint: Tantam rem videlicet, ut captus erat, in legitimam hiſtoriam redacturi*.

Petrus Vallis Sarnenſis ſive *a Vallibus*. Supra *Petrus Sarnenſis*.

Petrus Vallis viridis. Supra *Petrus Piſtoris*.

Petrus Monachus *S. Udalrici & Afræ* Auguſtæ Vindel. circa A. 1460. ad 1490.

(*a*) Sammarthani Tom. 3. pag. 1131.

Digitized by Google

1490. ſcriptor *hiſtoriæ Ordinis S. Benedicti*, Manuſcriptæ in Biblioth. Paulina Lipſienſi. Titulus apud Fellerum pag. 312. ita ſe habet: *Fratris* Petri *cujuſdam liber Abbati* Joanni (*a*) *inſcriptus de ordinibus Monachorum* (*b*) *& ſpeciatim de ordine S. Benedicti, & de illis, qui ex hoc ordine Pontifices, Martyres, Patriarchæ & Archiepiſcopi, Cardinales, Legati ſive Apoſtolici nuncii, Epiſcopi, clari ſcriptores ſunt facti; Item de Imperatoribus, Regibus, Ducibus & Principibus, Comitibus & Nobilibus, qui Benedictini ſunt facti, item de Abbatibus hujus ordinis & Monachis ſanctis, & denique de Imperatricibus & Reginis, quæ Abbatiſſæ & monachæ ex hoc ordine fuerunt*. De *Joannis Griesheremi* Monachi continuatione vide Lambecium Tom. 2. pag. 933. De ſimili opere *Andreæ* Monachi *S. Michaelis* Bambergenſis, ſupra Tom. 1. pag. 99. Oudinus Tom. 3. pag. 2721. Acta Sanctor. Tom. 1. Junii pag. 348. 352. ſeq.

Petrus Venerabilis, ſupra *Petrus Cantor*, & *Petrus Mauritius*.

Petrus de Vercellis. Supra, *Petrus Meldenſis*.

Petrus de Verſailles Monachus S. Dionyſii & in ſacra pagina Profeſſor, cujus *Epiſtola* de calamitatibus Franciæ earumque remediis ad Joannem Jouvenel, Chriſtianiſſimi Regis Francorum & Domini Delphini Conſiliarium prodiit in Edmundi Martene Tom. 1. anecdotorum pag. 1723. 1737.

Petrus a Vallibus ſive Remis, Confeſſarius *B. Coletæ* Reformatricis Ordin. S. Claræ Gandavi in Flandria A. 1447. defunctæ, *Vitam* ejus non Latine ſcripſit ſed Gallice, unde Latina verſio *Stephani Juliaci* Doctoris Sorbonici Ord. Franciſci edita in Actis Sanctor. T. 1. Martii 6. pag. 539. 587. ſimiliter *Petrina* de Balma ibid. pag. 601. 619.

Petrus de Ubaldis, Peruſinus, JCtus, *Baldi* celebris Juriſconſulti, qui A. 1400. Ticini obiit, ab aliis ut a Cangio frater traditur: ab aliis, quos & ipſe ſum Tom. 1. pag. 44. ſecutus, Baldus ipſe Petri venit prænomine, ut etiam apud Claudium Sincerum Tom. 3. Vit. JCtorum pag. 114. Aliis ut Joanni Fichardo Pater Baldi, audit Petrus de Ubaldis, nobilis Peruſinus, Artium & Medicinæ Doctor, pater trium filiorum, Baldi, Angeli & Petri. Ab aliis ut a Nic. Hieron. Gundlingio, qui de Baldo diligenter diſſerit Tom. 2. hiſtor. eruditionis pag. 1930. ſeq. patrem ejus Franciſcum Ubaldum video nuncupari: neque habeo quibus lites illas componam ita ut provocationi locus non ſit, itaque totas omittendas eſſe ſatius duco.

Petrus Venerabilis, ſupra *Petrus Mauritius* pag. 268.

Petrus de Verberia, ſupra, *Petrus Aureoli*, pag. 243.

Petrus, *Viconienſis* in Gallia Cœnobii Ordinis Præmonſtratenſis Canonicus & Doctor Theologus circa A. 1323. ſcripſit *Introductionem in Theologiam*, quam adhuc ineditam laudat Joannes le Paige lib. 1. Bibliothecæ Præmonſtratenſis pag. 307.

Petrus de Adria ſive de Andria, Apulus, Ordin. Prædicat. *Viconquenſis* (Vici Æquenſis) in regno Neapol. ab Anno 1306. (*c*) Epiſcopus, diſcipulus S. Thomæ Aquinatis, ex cujus ore plura idem excepiſſe traditur, quæ ſub Thomæ etiam nomine ferri contigit. Nicolaus Trivetus annal. ad A. 1274. pag. 244. ubi de ſcriptis S. Thomæ: *Alia quidem inveniuntur ſibi attributa, quæ tamen ipſe non ſcripſit; ſed poſt eum legentem vel prædicantem ab aliis ſunt collecta; ut puta Lectura ſuper Epiſtolam ad* Corinthios, *ab undecimo Capitulo uſque ad finem, & Expoſitio ſuper primum de Anima; quas Frater Reginaldus, ejuſdem ſocius, recollegit. Iterum Lectura ſuper* Joannem *& ſuper* tertium Nocturnum

Nn 2

(*a*) *Joanni de Giltingen*, Abbati S. Udalrici ab A. 1481. Vide Oudinum Tom. 3. pag. 2720.

(*b*) Petri Benedictini Monachi *Hiſtoriam Monaſticam* vocat Voſſius pag. 556.

(*c*) Ughellus Tom. 6. pag. 632.

num Pſalterii, *Collationes* de Oratione Dominica & Symbolo. *Item* Collationes Dominicales & Feſtivæ. *Item Collationes* de decem Præceptis, *quas collegit Frater Petrus* de Adria. *Item Lectura ſuper* Matthæum *incompleta, quam partim idem Frater, partim Sæcularis quidam recollegit, ejus ſtudio delectatus.* Confer Oudinum Tom. 3. pag. 582. ſeq. & Jacobum Quetif Tom. 1. pag. 532.

Petrum de Vineis *Joannes Trithemius, in libro de Scriptoribus Eccleſiaſticis,* (*a*) *Teuthonicum fuiſſe ſcribit: adductus forte ratione cognominis, quod a Vinea celebri Sueviæ monaſterio, non procul a Ravenſpurgo ſito, illi impoſitum eſſe videtur. Alii vero, & mea quidem ſententia, rectius, Italum* (*b*) *& quidem Capuannm fuiſſe ſentiunt: moti authoritate Epiſtolæ* 45. (*c*) *quæ de laude ipſius, libro Epiſtolarum tertio continetur. Sed ſive Germanus ſive Italus fuerit, vir doctrina, ingenio ac eloquentia, ſua ætate, omnium ſcriptorum teſtimonio, præſtantiſſimus fuit. Quare* Fridericus, *ejus nominis* ſecundus, *eo* (*d*) *Cancellario electo, in rebus difficillimis atque graviſſimis ejus opera eſt uſus: eique muneri dum præfuit, hos* ſex libros Epiſtolarum *ex perſona ſui Imperatoris conſcripſit: &* Apologeticum de poteſtate Imperatoris & Papæ, *quem Innocentius Tertius* (*e*) *refutaſſe ſcribitur, edidit: & Friderico a Gregorio Nono Pontifice excommunicato,* orationem de Anathemate & de Romana Eccleſia, *in die glorioſæ reſurrectionis Domini noſtri Jeſu Chriſti, Patavii habuit.* (*f*) *Ceterum cum totum fere terrarum orbem nominis ſui fama compleviſſet, Friderico in Victoriæ obſidione a Parmenſibus victo,* (*g*) *proditionis in dominum agitatæ, ut Collenutius ſcribit,* (*h*) *inſimulatus, vitæ exitum triſtiſſimum, planeque tragicum ſortitus eſt. Comprehenſo ſiquidem Imperator Miriati* (*i*) *oculos erui juſſit. Unde ipſe ſibimetipſi mortem* (*k*) *in publico omnium conſpectu conſcivit: hoc fine ſuo inſigne imbecillitatis humanæ naturæ exemplum præbens.* Hæc de Petro Simon Schardius. *Epiſtolarum* Petri de Vineis duas hodie meliores editiones a Viris clariſſimis exſpectamus, unam ab eruditiſſimo Eginhardi editore *Hermanno Schminckio*, quem jam ab aliquot annis (*l*) hoc ſaxum volvere comperi: & alteram a digniſſimo Gymnaſii equeſtris Luneburgenſis Præfecto, *Joanne Georgio Werenbergio*. Libri primi Epiſtolæ XXXIII. primum viderunt lucem, hunc præ ſe titulum ferentes: *Querimonia Friderici II. Imperat. qua ſe a Romano Pontifice & Cardinalibus immerito perſecutum & Imperio dejectum eſſe oſtendit: a doctiſſimo Viro D. Petro de Vineis, ejuſdem Friderici II. Cancellario A.* 1230. *conſcripta*. Hagenoæ apud Jo. Secerium 1529. 8. Hinc *Simon Schardius* ſex libros primus luce donavit Baſileæ 1566. 8. per Paulum Quecum, præmiſſa formula depoſitionis Friderici II. factæ per Innocentium IV. integriore quam ſexto Decretalium libro legitur: & Epiſtola Gregorii IX. ad Fridericum II. vitaque ejuſdem Friderici ex Collenutii libro IV. quam Latine ex Italico-Latine Schardius convertit, additque etiam hypomnema de fide amici-

ci-

(*a*) Cap. 434.

(*b*) Confer Chriſtoph. Landinum ad Dantis Infernum, cant. 13. Oudin. Tom. 3. pag. 108. Nic. Toppium pag. 250. Bibl. Neapol.

(*c*) *O felix Vinea quæ felicem Capuam tam ſuavis fructus ubertatis reficiens, terram Laboris irradians &c. ex te namque prodiit hic Petrus &c.* & Epiſt. 43. *ut jam non Petrus a Capua, ſed a Petro Capua latius agnoſcatur.*

(*d*) Ab A. 1226.

(*e*) Innocentius Quartus. Adde Trithemium cap. 447.

(*f*) A. 1239.

(*g*) A. 1246. poſt ſententiam adverſus Fridericum latam in Concilio Lugd. Anno 1245. cui Petrus de Vineis pro Friderico interfuerat. Vide Bzovium ad A. 1245. n. 7.

(*h*) Paudulfus Collenutius in hiſtoria Neapolitana lib. IV.

(*i*) Miniati (San Miniato al Tedeſco) in agro Florentino.

(*K*) Capite, ut ajunt, ad columnam alliſo A. 1249. Vide Spondanum ad A. 1249.

(*l*) Bibl. Hiſtorico-Theol. Bremenſ. Tom. VI. A. 1722. pag. 194. *Auſerleſene Theologiſche* Bibl. Tom. VI. pag. 615.

Digitized by Google

ictia & obſervantia Pontificum Romanorum erga Imperatores Germanicos. Denique recuſa Schardii editio collata cum Haganoenſi, recognitaque & aucta, gloſſario illuſtrata & indice per *Germanum Philalethen.* Ambergæ 1609. forma octava minori, adjuncto etiam Friderici II. Conſilio de Archiducatu Auſtriaco mutando in Regnum. Confer Nic. Hieron. Gundlingium in hiſtoria Imperii pag. 593. Bene autem notatum ab Oudino (*a*) eſt *in ſex libris hiſce Epiſtolarum quas ex Friderici & ſua perſona ſcripſiſſe Petrus de Vineis perhibetur, non paucas etiam contineri, quarum ipſe nequaquam auctor eſſe potuit: cum non ſolum poſt ipſius Petri de Vineis, verum etiam poſt ipſius Friderici mortem a Manfredo (b) aliiſque exaratas eſſe conſtet, quarum nonnullas edidit in Miſcellaneis Stephanus Baluzius*. Vide & Uſſerium de Chriſtianarum Eccleſiarum ſucceſſione & ſtatu cap. IX. pag. 335. *Dictamina M. Petri de Vineis*, Cantabrigiæ Manuſcripta ſervari notavit Caveus, quæ laudato Oudino veriſimiliter eadem cum Epiſtolis eſſe judicantur: niſi ſint Friderici II. *Conſtitutiones regni Siciliæ, quas per Magiſtrum de Veneis Capuanum, magnæ noſtræ Curiæ Judicem & fidelem noſtrum, mandavimus compilari*. Vide Toppium pag. 250. Libellum *de Conſolatione* quem Boethii exemplo ſcripſiſſe Petrum tradit Volaterranus, nemo adhuc in lucem protulit. * Ultra has omnes epiſtolas Petri de Vineis a Schardio vulgatas additamentum aliud ex codice MS. Bibliothecæ Reginæ Sveciæ, quæ modo tranſiit in Vaticanam deſcripſit ſibi P. Mabillon, eaſdemque epiſtolas dein vulgavit P. Martene Vet. Mon. to. II. Inſuper Schardii collectionem ex editione Baſileenſi an. 1609. repetita dedit an. 1740. Joannes Rudolfus Iſelius J. C. prodiitque opus illud Baſileæ an. 1740. Tom. 2. in 8. Contulit totum opus ad MS. codicem Bibliothecæ Bernenſis, mendoſum tamen illum & pretii oppido mediocris. Per iſtos annos cum Viennæ agerem, vir doctiſſimus Nicolaus a Forloſia cuſtos primarius Bibliothecæ Vindobonenſis oſtendit mihi Schardii collectionem paſſim a ſe exactam ad Vindobonenſes codices, ex quibus variantes plures margini adjecerat. Inſuper epiſtolas longe plures, quas in codicibus illis nactus eſt in Schardio fruſtra quærendas in fine ejus collectionis deſcripſit. An illæ acceſſoriæ epiſtolæ eædem omnino ſint cum illis, quas ex Mabillonio vulgavit Martenius in ea temporis anguſtia inveſtigare non potui.

Petri Viri diſertiſſimi *exceptiones Legum Romanarum, ad Odilonem*, Manuſcriptæ in Biblioth. Regia Parif. Codice 1817. teſte Cangio.

Petrus Viſſelbecius. Vide *Huxarienſe Chronicon* ſupra Tom. 3. pag. 309.

Petrus de Unzola Bononienſis Juriſconſultus præter *Conſultationes* varias ſcripſit *Auroram noviſſimam* in uſum tabellionum & ſcribarum ſuper continuatione quinti, ſexti & ſeptimi capitulorum Rolaredini de Romaniciis A. 1284. defuncti JCti Bononienſis. Vide Trithemium cap. 816.

Petrus de Oſmo, Oxamenſis ſive *Uxamenſis* Hiſpanus Profeſſor Theologiæ & Canonicus Salmanticenſis ſcripſit Anno 1479. (*c*) *librum de Confeſſione*, in quo contendit Confeſſionem Sacramentalem non a Chriſto inſtitutam, ſed Sacramentum Naturæ invectum ab hominibus, peccataque mortalia una cordis contritione, pravas cogitationes ſola diſplicentia deleri. Nec eſſe abſolvendos pœnitentes niſi peracta prius pœnitentia eis injuncta: nec Papam poſſe indulgere alicui vivo pœnam purgatorii, aut diſpenſare in ſtatutis univerſalis Eccleſiæ. Oppugnavit eum ſingulari volumine *Joannes Prexanus:* Archi-Epiſcopus ve-

(*a*) Tom. 3. pag. 109.
(*b*) Supra pag. 13.
(*c*) Natalis Alexander Tom. 8. Hiſtor. Eccleſ. pag. 99. ſeq. Bzovius ad A. 1479. num. IX. pag. 159. Nic. Antonius Tom. 2. Biblioth. Hiſpanæ veteris X. 12. pag. 203. ſeq.

vero Toletanus in Synodo Complutenſi juſſu Pontificis ipſum anathemati & librum ejus flammis addixit, unde ipſe permoveri ſe paſſus eſt, & capita objecta ejurare, ut ex formula a Barthol. Carranza in ſumma Conciliorum relata patet.

Abjuratio Magiſtri Petri Oxomenſis in forma canonum. *Quoniam ego Magiſter Petrus Oxomenſis compoſueram librum confeſſionis, continentem nonnullas propoſitiones, quas tunc credebam veras, & determinationi ſanctæ matris Eccleſiæ & communi opinioni doctorum conſonas, ſed quia primum ex libro illo orta ſunt maxima ſcandala in cordibus fidelium, maxime in partibus horum regnorum, adeo quod reverendiſſimus in Domino pater ac Dominus Archiepiſcopus Toletanus (Alphonſus Carillius) authoritate Apoſtolica (Sixti IV.) accerſitis qua plurimis Magiſtris & ſacræ Theologiæ doctoribus, & aliis viris eruditiſſimis, maturo conſilio ac deliberatione pronunciavit & declaravit dictum librum continere nonnullas propoſitiones falſas, hæreticas, ſcandaloſas, male ſonantes & erroneas, & ideo comburendum, prout in ſententia latius continetur. Quapropter ego præfatus Magiſter deſiderans ſalutem animæ meæ, ac proprium recognoſcens errorem & culpam, dico & confiteor me graviter erraſſe in compoſitione dicti libelli, utpote continentis propoſitiones falſas, erroneas, ſcandaloſas, hæreticas, & male ſonantes. Quas ut tales confiteor & declaro: ſummittoque me determinationi ſanctæ matris Eccleſiæ, & determinationi & ſententiæ præfatæ & prolatæ per dictum reverendiſſimum Dominum, cui ego ex nunc & ſpecialiter & expreſſe aſſentior, & cognoſcens veram fidem, anathematizo omnem hæreſim, maxime eam de qua hactenus ſum infamatus, & conſentio ſanctæ matri Eccleſiæ Romanæ & ſedi Apoſtolicæ, & ore ac corde confiteor ſacramenta Eccleſiæ, & illam fidem tenere, quam Dominus Sixtus Papa modernus authoritate Apoſtolica & Evangelica tenet: & per hæc Sancta Dei Evangelia omnes qui contra hanc fidem venerint, cum ſuis doctrinis dignos æternæ damnatione pronuncio.*

Scripſit præterea *de comparatione Deitatis, proprietatis & perſonæ diſputationem ſeu repetitionem:* tum *in libros Metaphyſicorum* Ariſtotelis, & *in ſex libros Ethicorum* ejuſdem, Salmanticæ 1496. Quam fuerit autem Vir minime contemnendus, ex hoc Antonii Nebriſſenſis teſtimonio cognoſcere juvat: *Quanto ingenio & eruditione fuerit Magiſter Petrus Oxomenſis* (in *Apologia* inqnit *earum rerum, quæ ſibi objicerentur*) *nemo eſt qui ignoret, cum poſt Toſtatum illum, omnium judicio apud nos fuerit, noſtra ætate in omni genere doctrinæ facile princeps. Is fuit ex portione beneficiarius in Eccleſia Salmanticenſi* (non ergo Canonicus, ſed portionarius, contra id quod aliorum fidem ſequuti diximus) *cui ex decani & capituli decreto delegata fuit provincia libros Eccleſiaſticos emendandi, propoſita illa mercede laboris, ut pro quinis quotidie chartis emendandis mereretur quas appellant diſtributiones quotidianas, tametſi rei Divinæ non intereſſet. Eſt in ea Eccleſia utriuſque Teſtamenti codex pervetuſtus, qui mihi ſæpe fuit uſui ad eam rem, de qua nunc agitur. Ab eo caſtigationum ſuarum initium, Oxonenſis fecit, conferens illum, opinor, ad aliquem e recentioribus libris, atque diſpungens vera, & inducens falſa, diſtorſit a prototypo exemplari pluſquam ſexcentos locos, quos tibi Pater clementiſſime* (ad Franciſcum Ximenium Toletanum antiſtitem loquitur) *oſtendi, cum illic eſſet curia.*

Abbatiæ *S. Petri* Viri Senonenſis Ordin. Bened. *Chronicon*. Supra *Clarius* T. 1. pag. 384.

Conradus Peutingerus, ſupra Tom. 1. pag. 418.

Aymericus de Peraco ibid. pag. 160.

Pharetra Doctorum ſive Dictionarium vocabulorum ad explicationem Doctrinæ Chriſtinæ pertinentium, ſecundum Alphabeti ordinem. Manuſcr. in Bibl. Auguſtana. * Opus illud anonymum Pharetra inſcriptum, & per literas elementares digeſtum typis expreſſum pro-

prodiit ; quam editionem longe vetuſtiſſimam & in folio maximo abſque expreſſo loco & tempore impreſſionis oſtendi in Bibliotheca PP. Benedictinorum Viennenſium S. Mariæ ad Scotos.

Pharphenſe Chronicon. Supra *Farfenſe* Tom. 2. pag. 144.

S. Philaſtrius, ſive ut in Actis Concilii Aquilejenſis A. 381. dicitur, *Philaſter* Epiſcopus Brixienſis ab A. C. 380. ad 388. De quo Gaudentius ejus ſucceſſor (vide ſupra Tom. 3. pag. 23.) & alii veteres, quorum teſtimonia præmiſi editioni novæ *libri* ejus *de hæreſibus* quem notis & indicibus illuſtratum in lucem emiſi Hamb. 1721. 8. E recentioribus præter laudatos ibi a me, conſulenda Acta Sanctorum Tom. IV. Julii 18. pag. 383. ſeq. Bernardus Faynus ad Martyrolog. Brixienſe 18. Jul. Sandius ad Voſſium, Ittigius de hæreſiarchis pag. 4. Labbeus Tom. 2. pag. 211. Caveus ad A. 380. Caſp. Sagittarius introduct. ad Hiſtor. Eccleſ. pag. 387. &c. Notavit nonnulla in Philaſtrio Index expurgatorius Braſichellanus, repetita etiam a Clariſſimo Viro Theodoro Cruſio. (*a*) Sed novam Philaſtrii editionem exſpectamus ab eruditiſſimo Gaudentii editore *Paulo Galeardo*, ad quem illuſtriſſimus Scipio Marchio Maffejus in litteris datis A. 1730. (*b*) *Philaſtrii tibi Codices perquirere, ut enixe rogaſti, non deſtiti, ſed hactenus operam perdidi. In inſtructiſſima tamen Benedictinorum S. Germani Bibliotheca Cod. 625. Philaſtrium haberi intellexi nuper*. Priores editiones ſunt Baſil. 1528. 8. 1539. 8. atque in Bibliothecis Patrum univerſis, Pariſienſibus, Colonienſi, & Lugdunenſi noviſſima Tomo IV. atque iterum ſeparatim ex recenſione Joannis a Fuchte Helmſt. 1611. 4. & 1621. 4. cum ſupplemento recentioris ſcriptoris, ex editionibus Baſileenſibus.

Præter libellum de hæreſibus Philaſtrio tribuitur latina Epiſtolæ *S. Barnabæ* interpretatio, quæ Philaſtri nomen præfert in Manuſcr. Codice Corbejenſi, pro quo in Actis Sanctorum ad XI. Junii T. 2. pag. 460. & 457. male excuſum *Philoſtorgii*. Philaſtro etiam ſunt qui adſcribunt *acta SS. Fauſtini & Jovitæ* apud Surium & Bollandum 15. Februar. nec non *Acta S. Afræ* Virginis & Martyris Brixienſis, in Actis Sanctor. 24. Maji. Sed utraque hæc longe alterius ac multo recentioris eſſe ſcriptoris, attentus & peritus lector haud dubitabit.

Nomen origine latinum qui volunt, non diverſum putant a *filiaſtro* quod pro privigno poſitum, ſed recentiore ætate notarunt Cangius & ad Codicem legum antiquarum Fridericus Lindenbrogius pag. 1400. Jac. Sponius, recherche des antiquitez & curioſitez de la Ville de Lion pag. 46. ſeq. Fulbertus Carnotenſis Epiſtola 33. *Si quis filiaſtrum aut filiaſtram ſuam ante Epiſcopum ad confirmationem tenuerit, ſeparetur ab uxore & alteram non accipiat*. At Græcis auribus Philaſtrius pulchrius & verius ſonat amantem ſiderum, quo nomine fuit etiam Philaſtrius Monachus Studita, a quo circa A. C. 1340. inſtitutum Conſtantinum Harmenopulum refert Nic. Comnenus Papadopoli in prælufionibus Myſtagogicis pag. 143. Gvilelmus Philaſterius Cardinalis, apud Clariſſ. Hardtium Tom. 2. Concilii Conſtantienſis p. 209. 227. Jacobum l' Enfant hiſtoire du Concile de Piſe pag. 142. * Editio illa a Cl. Petro Galeardo adornata jam tandem prodiit, & priorem locum obtinet inter veterum Brixiæ Epiſcoporum opuſcula in unum collecta, quæ ſane collectio producta eſt Brixiæ an. 1738. juſſu Em. Card. Quirini ſacrorum ſtudiorum promotoris intentiſſimi. Dedit illam Galeardus cum variantibus codicis Corbejenſis, qui nunc in Bibliothecam S. Germani a Pratis tranſivit; ex eoque ſex capita adjecta ſunt opuſculo Philaſtrii de Hæreticis. Conſultus autem diligenter codex iſte olim

(*a*) *Vergnugung muſſiger Stunden* parte IX. pag. 26. 28.

(*b*) Antiquitatt. Galliæ pag. 76.

olim Corbejenſis de verſione latina epiſtolæ S. Barnabæ a Philaſtrio confecta, ne minimam quidem conjecturam affert, quamvis ex una hujus codicis authoritate hæc opinio invaluit. Eſt quidem in eodem codice epiſtola S. Barnabæ ex antiqua verſione, cujus tamen auctorem non indicat; qui vero frequenter MSS. codices verſant, illi continuo intelligent non ideo quia duo diverſa opuſcula in eodem codice contineantur, continuo uni eidemque auctori deberi.

Franciſcus Philelphus eximium locum promeritus inter eos qui in illo diluculo renaſcentium litterarum, Græcis & Latinis ornandis ac reſtituendis non contemnendam operam præſtitere. Natus A. 1398. 8. Kal. Aug. (*a*) apud Tolentinates, qui memoriam ejus decorarunt ſtatua illi poſita in Curia. (*b*) Patavii Gaſparinum Barzizam audivit, Conſtantinopoli Georgium Chryſococcem. Prima illi uxor Theodora, filia Joannis Chryſoloræ, Manuelis Chryſoloræ neptis. Cum elegantiores litteras docuiſſet (*c*) Bononiæ, Romæ, Mediolani, Florentiæ, Patavii, & Mantuæ, denique rebus humanis valedixit Florentiæ prid. Kal. Auguſt. Anno 1480. æt. 82. (*d*) Dignitatis militaris inſignibus regiis & laurea poetica donatus eſt a Rege Neapolitano Alphonſo A. 1454. *Quinque omnino*, inquit (*e*) *extant opera mea verſibus elucubrata*, ſatirarum *libri X. verſibus* 10000. Carminum *libri V. verſibus* 5000. *Alteri libri quoque partim ſcripti ſunt non editi*, *partim ne ſcripti quidem*. *Opus* Sfortiados (*f*) *libris VIII. verſibus* 6400. De jocis & ſeriis *libri X.* Epigrammatum, *verſibus* 10000. *Quintum opus totum* verſibus Græcis (*g*) *conſtat*, *libri III. verſibus* 2400. His addendus ejus *Nicolaus*, ſive libri duo carmine Sapphico atque Adonico de vita & laudibus Nicolai V. Pontificis, apud quem valde gratioſum ſe fuiſſe teſtatur, invitatum etiam amplo ſtipendio ad Homerum Latinis donandum auribus. Vide Epiſt. XXVI. 1. & XXIV. 5. Plura de ſe ipſe XX. 27. Epiſt. & de ſtylo ſuo XXII. 18. Cætera ejus ſcripta proſario ſermone, vel e Græco verſa ſunt, ut *Lyſiæ* Oratoris, *Ariſtotelis*, *Xenophontis*, *Hippocratis* & *Plutarchi* nonnulla, de quibus vide Niceroni memorias de Viris eruditis Tom. VI. pag. 83. Vel ex ingenio ejus compoſita ut *Conviviorum* libri II. *Commentationum Florentinarum* libri III. de exilio, de infamia, & de paupertate. *De Morali diſciplina* libri V. *De vita & rebus geſtis Franciſci Sfortiæ* liber ſingularis & diverſus a Sfortiados opere. *Orationes*, inter quas etiam Legum apud veteres ſcriptores commemoratarum una cum aliis opuſculis legitur. Denique *Epiſtolarum* libri XXXVII. non injucundi lectu & e quibus, ſicut & ex ejus Satiris varia ad hiſtoriam litterariam illorum temporum annotare licet. Venet. 1502. fol. Harum, cum rarius ſint obviæ, Epiſtolarum novam editionem jam parari libenter intellexi Altdorfii a Viro Clariſſimo Jac. Wilhelmo Feverlino. Ex iiſdem Epiſtolis maxime, Jo. Henrichus Foppius (*h*) Vitam Philelphi collectam edidit in tomo quinto Miſcellaneorum Lipſienſium, 1717. 8. pag. 322. 354. Foppii labore uſus Niceronus Tom. VI. memoriarum de Viris eruditis pag. 71. qui diligenter de Philelpho ejuſque ſcriptis commentatur. His jungendum Diarium eruditorum Italiæ Tom. XIV. pag. 317. ſeq. & Bernardus Moneta Tom.4. Menagianorum pag.232. ſeq. & ad Bailleti Judicia Tom. 2. pag. 357. ſeq. Notiores, qui de eodem poſſunt conſuli, prætereo, ut Trithemium cap. 855. Jovium in elogiis, Gaddium Tom. 2. pag. 254. Voſſium de Hiſtoricis & Poetis Latinis, Thomæ Pope Blount cenſuram ſcriptorum, Iſaaci Bullartii Aca-

(*a*) Philelf. lib. XXXVI. Epiſt. 1.
(*b*) Jo. Breval, remarks pag. 229. Acta Erud. 1727. pag. 301.
(*c*) Philelf. lib. XXVI. Epiſt. 3.
(*d*) Diarium eruditorum Italiæ Tom. 14. pag. 347. Tom. 15. pag. 297. & Tom. 17. pag. 332.
(*e*) Lib. XXVI. Epiſt. 3. pag. 179.
(*f*) Contra Galeoti cenſuram, Sfortiadem ſuam tuetur lib. XXIV. Epiſt. 1. (*g*) XXV. 28.
(*h*) Perperam *Toppius* apud Niceronum.

Academiam ſcientiarum Tom. 1. pag. 270. &c. De filio *Mario Philelpho* (*a*) vide Trithemium cap. 856. * Eruditorum virorum vota efflagitantium dari novam epiſtolarum Philelphicarum editionem adimplere niſus eſt vir Cl. Nicolaus Stanislaus Meuccius Florentinus, emiſſo ante annos hos fere decem ſcilicet 1745. Florentiæ priori volumine epiſtolarum Philelphicarum adjecta de ſuo non luculenta tantummodo præfatione, ſed & ad loca opportuna annotationibus cum appendice epiſtolarum quarumdam ineditarum, quamquam gloriolæ contemptor uberem hanc appendicem ne indicare quidem voluit. Contuli editionem iſtam cum Veneta an. 1502. ac reperi in poſteriori hac deeſſe ab epiſtola 8. libri IV. uſque ad 17. ejuſdem libri. Viciſſim autem in hac recenti editione neſcio quo caſu excidit epiſtola prima ad Albertum Zancharium data Mediolani tertio idus Januarii 1441. incipiens: *Non te præterit*. Definit prius hoc volumen in epiſtola ad Hieronymum Bellanti data pridie Kalendas Aprilis (ita legit ipſe, cum in Veneta editione ſit Idibus Aprilis) Editio iſta ultra volumen I. libros quatuor priores epiſtolarum complexum non excurrit. In cod. MS. Felini geminas Philelphi epiſtolas nondum editas ſatiſque prolixas nactus ſum, quibus Pontificem Sixtum IV. caſtigat pro bello Florentinis illato, nec abſtinet a culpando Pontifice quaſi conjurationis in Medicæos participe & authore.

Corrigendus eſt etiam annus emortualis Philelphi a Fabricio adnotatus; obiit enim ut admonuit Foncius in Annalibus an. 1481. die pridie Kal. Auguſti Florentiæ anno ætatis quarto & octogeſimo.

Philippinus de Pergamo Prior monaſterii S. Mariæ de Treſſonibus de Padua circa A. 1380. ſcripſit & Galeato Viceecomiti, Mediolani, Papiæ, Pergami aliarumque urbium Vicario Imperiali dicavit *Speculum reginimis* ſive comentarios copioſos *in Ethicam Catonis*, editos A. 1474. Vide Clariſſimi Viri, Chriſtiani Gottlieb Schvvartzii indicem librorum ſæculo XV. impreſſorum pag. 110.

Philippus I. Francorum Rex, cujus diploma A. C. 1066. regni ſeptimo datum exſtat apud Dacherium pag. 637. ad Gvibertum Novigentinum.

Philippi II. Auguſti Teſtamentum apud Ducheſnium Tom. V. pag. 261.

Philippus Abbas Ciſterc. infra, *Philippus de Eleemoſyna*.

Philippus Aichſtadienſis. Infra *Philippus Eichſtetenſis*.

Philippi de Levis, *Arelatenſis* ab A. 1462. ad 1475. (*b*) Archiepiſcopi Epiſtolam ad Capitulum Eccleſiæ Arelatenſis A. 1463. datam vulgavit Baluzius Tom. IV. Miſc. pag. 522.

Philippus Aubinus Anglus, medio Seculo XV. Philoſophus & Mathematicus Oxonienſis, cujus *Canones tabularum* Aſtronomicarum, Alphonſi Regis exemplo conditarum laudant Lelandus cap. 502. Baleus XII. 92. Pitſeus pag. 891.

Arelius Philippus, ſcriptor *Vitæ Alexandri Severi*, quem etiam libertus patris in prima pueritia inſtituit, teſte Lampridio cap. 3. adde Woſſium pag. 177.

Philippus de Barberiis, Sicilienſis Syracuſanus, Ordin. Præd. ſcriptor *Chronici* editi A. 1475. 4. ad Joannem Alphonſum Eccleſiæ Hiſpalenſis Canonicum & Bacularium Acronienſem. Ejuſdem eſt *tractatus ſolennis* Rom. 1481. editus in 4. in quo continentur imprimis *Diſcordantiæ nonnullæ inter Sanctos Euſebium, Hieronymum & Aurel. Auguſtinum Sanctæ Eccleſiæ Doctores, circa quas plurimas Doctorum aliorum opiniones adducit. II. Duodecim Sibyllarum vaticinia, quæ de Chriſto ediderunt. III. Carmina Probæ. IV. D. Athanaſii Symbolum cum D. Thomæ Aquinatis expoſitione. V. Dominica Oratio per eundem D.* Tho-

(*a*) Integrum nomen Jo. Jacobus Marius Philelphus, quem increpat pater Epiſt. XXXII. ult. XXXVI. 16.

b) Vide Sammarthanos Tom. 1. pag. 66.

Thomam. *VI. Angelica Salutatio per eundem*. *VII. Hymnus Te Deum laudamus*, *cum expoſitione per eundem D. Thomam compoſita*. *Angelicus Hymnus*, *Gloria in excelſis Deo*, *per eundem B. Thomam Divinitus explicatus*. *Donatus Theologus*, *quo Theologicæ quæſtiones Grammatica arte ſolvuntur*. Alia etiam ſunt quæ ipſe tradit ſe ſcripſiſſe, neſcio an edita:

De Immortalitate Animorum libros tres, ad Honoratum Gaitanum Militem ac Fundorum Comitem. Lucubrationem doctam ac merito legendam vocat Jacobus Quetif Tom. 1. pag. 873.

De Divina Providentia, & *Hominum Prædeſtinatione libros duos*.

De Inventoribus Scientiarum, & *Artium Mechanicarum libros tres*.

Sermonum Quadrageſimalium volumen pergrande.

Dominicarum, *ac Sanctorum prædicationum egregium*.

Opus ſui itinerarii.

Vide Antonini Mongitoris Biblioth. Siculam Tom. 2. pag. 168. & Jacobum Quetif Tom. 1. pag. 873.

Philippus Baſtonus, infra *Philippus Boſtonus*.

Philippus de Bergomo, ſupra *Philippinus*.

Jacobus Philippus Bergomenſis, ſcriptor ſupplementi Chronicorum, de quo ſupra Tom. IV. pag. 15. ſeq. Hic ad A. 1355. alterius antiquioris circa Annum 1350. meminit his verbis: *Philippus Monachus S. Benedicti*, *patria* Bergomenſis, *Vir in Divinis Scripturis admodum ſtudioſus & doctus*, *ac Ariſtotelicæ Philoſophiæ non ignarus: his temporibus cum eſſet ingenio præſtans ſcripſit nonnulla doctrinæ ſuæ opuſcula*, *quibus nomen ſuum cum gloria poſteris ſignificavit*, *e quibus exſtat opus magnum* ſuper Ethicam Cathonis *libris multis*. *Incipit*: ad gloriam & laudem Domini. Sermones *etiam dicitur ſcripſiſſe multos*. Confer Trithemium cap. 620. de S. E. & illuſtr. Benedictin. II. 129. qui Priorem S. Mariæ de Avantia in Padua fuiſſe teſtatur.

Philippus Beroaldus, Vir memorabilis & ipſe inter eos qui renaſcentibus litteris induſtria & ingenio ſuo inſigne momentum addidere. Natus Bononiæ A. 1450. 13. Novembr. Medicus, Philoſophus, Orator, humaniores litteras docuit Parmæ, Lutetiæ, & Bononiæ in patria ubi diem obiit ſupremum A. 1505. 17. Jul. Vitæ ſcriptores nactus eſt *Joannem Pinum*, *Toloſanum*, diſcipulum ſuum, Bonon. 1505. 4. & *Bartholomæum Blanchinum*, Bononienſem, cujus lucubratio Camillo Palæotto dicata, Beroaldi Svetonio in editionibus ab A. 1506. recuſis præmittitur. Ex his profeciſſe ſe non diffitetur Clariſſ. Niceronus, cujus memorias de Viris eruditis, Gallice editas adire imprimis operæ pretium eſt Tom. XXV. p. 374. ſeq. Conſuli etiam poſſunt Jovius in elogiis pag. 102. Gaddius qui famam Beroaldi tuetur adverſus Floridum Sabinum, Tom. 1. pag. 57. Bailleti judicia & ad ea Bernardi Monetæ animadverſiones Tom. 2. pag. 406. ſeq. Alphonſus Clarmundus Tom. 3. vitarum pag. 217. Cenſuræ Thomæ Pope Blount &c. De ſcriptis ejus idem Niceronus diligenter: ſunt autem vel Veteres ſcriptores ab eo recenſiti illuſtratique notis, *Plinii* hiſtoria naturalis, *Propertius*, *Servius* in Virgilium, quem acerbius inſectatur judice Giſanio (*a*) quam Bupalum Hipponax olim, aut infidum Lycambem Archilochus. Scriptores de re ruſtica *Columella*, *Varro*, *Cato*, & *Palladius*: Virgilii Bucolica & Georgica. *Plinii* junioris Epiſtolæ & Panegyricus: *Ciceronis* Tuſculanæ Quæſtiones, itemque Orationes, Bonon. 1499. fol. addita Oratione contra M. Valerium, incognita prius & Ciceroni ſuppoſita. *Svetonius*, *Apuleji* aſinus aureus. *Plautus*, *Cæſar*, *Sextus Aurelius* de Viris Cæſarum: *Lucanus*, & *Juvenalis*. Vel quæ ipſe elucubravit, *Heptalogos* ſive ſeptem Sapientum dicta: *Declamationes* Philoſophi, Medici, & Oratoris, quis præſtet: & ebrioſi, ſcortatoris, aleatoris, quis ſit

(*a*) Apologia pro Latinis Poetis pag. 505.

ſit deteſtabilior. Libellus *de optimo ſtatu & principe*. *De felicitate* Opuſculum. Aliud *de terræ motu & peſtilentia*. *Oratio proverbialis* ſive ex meris contexta proverbiis eorumque ſenſum illuſtrans. Diſputatio *de nomine Imperatorio*. *Orationes*, *præfationes*, *prælectiones*, & quædam *mithycæ hiſtoriæ*, *Opuſcula*, cum *Epigrammatis*. In hac ſylloge inter alia occurrunt *Oratio habita in enarratione Verrinarum Ciceronis*.

Oratio in enarratione Georgici Carminis Virgiliani, atque Tranquilli, qua laus Rei Ruſticæ continetur.

Oratio in principio enarrationis Propertii, continens laudes Amoris.

Oratio in enarratione Titi Livii, ac Silii Italici, continens Hiſtoriæ laudationem.

Oratio in enarratione Epiſtolarum Ciceronis & Lucani, continens laudem Poetices.

Oratio in enarratione Rhetoricorum ad Herennium, continens laudationem Eloquentiæ atque Ciceronis.

Oratio in enarratione Juvenalis atque Saluſtii.

In enarratione Quæſtionum Tuſculanarum & Horatii Flacci, Oratio continens laudem Muſices.

In enarratione Perſii Poetæ, Oratio.

Oratio habita apud Rectorem Scholaſtici conventus, ineuntem Scholaſticam Præfecturam.

Oratio habita, dum Rector Scholaſticus accepit Magiſtratus inſignia.

Ad Tribunos Plebis Oratio.

Epiſtola & Panegyricus ad Ludovicum Sphortiam.

Ad Bartholomæum Chalcum Epiſtola.

In Nuptias Bentivolorum, Oratio.

Oratio alia Nuptialis.

Epiſtola ad Minum Roſcium, Senatorem Bononienſem; cum duabus Hiſtoriis &c.

Carmen lugubre *de Dominicæ paſſionis die*, quod Gallica etiam metaphraſi donarunt Clemens Marotus & Claudius de Pontoux. Extant præterea *Symbola Pythagoræ* a Beroaldo moraliter explicata, & *de ſcribendis Epiſtolis* libellus in appendice Margaritæ Philoſophicæ: tum *Epiſtolæ* quædam inter Epiſtolas Politiani, Jo. Franciſci Pici &c.

Philippus Beroaldus junior, ſuperioris non filius ſed gentilis ſive propinquus, (*a*) Bononienſis & ipſe, ubi ab A. 1498. docuit, ac deinde Romæ poſt Thomam Phædrum Bibliothecæ præfuit Vaticanæ obiitque A. 1518. Huic debemus primam editionem librorum V. primorum Annalium Taciti, quos Leoni X. dicatos edidit Romæ 1515. fol. Vertit Latine ex Græco *Iſocratis* Orationem ad Demonicum, ſcripſitque faventibus Muſis libros tres Odarum atque epigrammatum, poſt ejus obitum luci datos Romæ 1530. 4. ut Epiſtolas quaſdam cum Reuchlinianis & cum Urcei Codri opuſculis editas prætercam. Vide laudatum Niceronum Tom. XXV. pag. 394. ſeq. Pierium Valerianum de infelicitate litteratorum, Jovii elogia, Voſſium pag. 668. &c.

Omitto dicere de junioribus *Matthæo Beroaldo* Pariſienſi, qui Hebraicas litteras Aureliæ docuit A. 1565. Sedani poſtea Hiſtoriam, & Genevæ ſacras litteras, ſcriptor *Chronologiæ* A. 1575. editæ, non diu poſt defunctus, de quo Colomeſius in Gallia Orientali pag. 45. Belius in Lexico, & Bernardus Moneta Tom. 4. Menagianor. pag. 427. qui etiam ambo de *Franciſco Beroaldo*, Domino de Verville, Matthæi filio, & de ejus ſomnio Polyphili, Menagiana Tom. 4. pag. 248. ſeq. & de ſcripto cui titulus: le moyen de parvenir, pagina 419. De aliis ingenii ejus monimentis Crucimanius in Bibl. Gallica p. 91. ſeq.

Philippus Beverlaius, Anglus, Monachus Glaſconienſis, cujus Quæſtiones in Ariſtotelem περὶ ἑρμηνείας, & in ſex principia Gilberti Porretani memorant Baleus XII. 14. & Pitſeus pag. 891.

Philippus Biken Miles, ſcriptor *itinerarii terræ ſanctæ* impreſſi Spiræ A. 1490.

(*a*) Bernardus Moneta ad Bailleti judicia Tom. 2. pag. 408. & Tom. 3. Menagianor. pag. 347.

teſte Hendreichio pag. 574. Pandectarum Brandenburgenſium.

Philippus de Harveng, Abbas ſecundus *Bonæ Spei* Ordinis Præmonſtratenſis in Hannonia Cameracenſis diœceſis, dictus ab Eleemoſyna ſive Eleemoſynarius, cujus vita ex ejus Epiſtolis & aliis lucubrationibus deſcripta exſtat in Joannis le Paige Biblioth. Præmonſtratenſi pag. 508. 513. clarus ab A. 1159. & qui inter alia Epitaphium panxit Urbano III. defuncto A. 1187. Scripta ejus junctim edita a Nicolao Chamart (*a*) Bonæ Spei Abbate, Duaci 1621. fol. Sunt autem: *Epiſtolæ XXI.* (*b*) quarum decima objurgatoria ad S. Bernardum Claræavallenſem. Commentarius myſticus *in Cantica Canticorum* pag. 101. Moralitates in eadem Cantica pag. 286. *De ſomnio Nabuchodonoſoris* pag. 340. *De ſalute primi hominis* pag. 344. *De damnatione Salomonis* pag. 361. *De inſtitutione Clericorum* tractatus VI. 1. de Clericorum dignitate, 2. ſcientia, 3. juſtitia, 4. continentia, 5. obedientia & 6. ſilentio.

Vita Sancti Auguſtini, Hipponenſis Epiſcopi. pag. 691.

Vita Sancti Amandi Abbatis & Epiſcopi Trajectenſis pag. 707. & in Actis Sanctor. Tom. 1. Februar. 6. pag. 857. 872.

Paſſio Sanctorum Cyrici & Julittæ pag. 745.

Paſſio Sancti Salvii Martyris. pag. 752.

Vita Sancti Foillani. pag. 759.

Vita Sancti Gisleni Confeſſoris & Abbatis. pag. 767. Confer Carolum le Cointe ad A. 651. Tom. 3. pag. 303. ſeq.

Vita Sancti Landelini Abbatis Criſpinenſis in Hannonia pag. 773.

Vita Sanctæ Odæ Virginis. pag. 779. & in Actis Sanctor. Tom. 2. Aprilis 20. pag. 773. 780.

Vita Sanctæ Waldetrudis Virginis. pag. 778.

Paſſio Sanctæ Agnetis Virginis & Martyris, Carmine elegiaco. pag. 796.

Varia Carmina, Epitaphia, & Logogryphi. pag. 798. Ex epitaphiis illud in Ivonem habetur etiam in Actis Sanctor. T. V. Maji 20. p. 248. Cætera ſunt in Anſelmum Cantuar. Petrum Abælardum, Evilelmum de Conchis, Bernardum Claræval. Urbanum III. &c.

Philippus Bonacurſius, ſupra Tom. 1. pag. 324.

Philippus Boſtonus, Baleo *Baſtonus* Roberti poetæ frater, Carmelita Notingamenſis circa Annum 1320. Ejus *Epiſtolas* & *Conciones* memorat Baleus X. 81. Pitſeus pag. 411. Alegrius pag. 283.

Philippus Bruſſerius, Ordinis Minorum, Ligur, nobilis Savonenſis, Nicolai Lyrani ſocius, ſummis Pontificibus Clementi V. & Joanni XXII. perquam charus & familiaris, Lector Pariſienſis, Nuncius Apoſtolicus ad Sultanum Babyloniæ, ſcripſit *Compendium hiſtoriarum Ordinis Minorum, & privilegiorum eidem conceſſorum*. Floruit Anno 1340. Hæc de eo Waddingus pag. 292.

Philippus Callimachus Experiens, ſupra Tom. 1. pag. 324.

Philippus de Greve, *Cancellarius* Pariſienſis, Theologicæ ſcholæ Pariſienſi glorioſe præfuit, ſcripſitque *de ſingulis Pſalmis ſermones duos vel tres, quibus uſque hodie multi utuntur qui prædicationis officio vacare voluerint*, inquit Henricus Gandavenſis c. 50. Hi ſunt ſermones CCCXXX. editi Pariſ. 1523. 8. & Brixiæ 1600. 8. *Summam Theologiæ* addit Jo. Trithemius cap. 465. Epitaphium ejus exſtat in magno Chronico Belgico ad A. 1234. pag. 234. De Commentariis *in Jobum* atque *in Evangelia* videſis infra in *Philippo Presbytero*. Idem cum paucis pro beneficiorum pluralitate in cœtu Theologorum ad rem diſcutiendam coacto certavit, ſcripſit etiam *optimam narrationem de Sancti clavi*

(*a*) His addenda *Epiſtola* qua A. 1159. *Alexandro tertio* gratulatur evecto ad Papalem dignitatem; edita a Dacherio Tom. 2. ſpicileg. pag. 453. (Tom. 3. edit. novæ pag. 527.)

(*b*) Confer Oudinum Tom. 2. pag. 1445.

vi (D. N. Jeſu Chriſti) *jam olim apud S. Dionyſium deperditi inventione*, teſte Alberico in chronico ad an. 1233. obiit Philippus iſte an. 1237. Vid. addit. ad Du Bois Hiſtor. Eccl. Pariſienſis p. 345.

Philippus Caſtellio, ſupra T. 3. p. 112.

Philippus Cominæus. Supra Tom. 1. pag. 405.

Philippus Corneus (aliis *Petrus Philippus*) Peruſinus, Jo. Petrutii Peruſini diſcipulus, JCtus docuit *Doctor ſubtilis* per annos circiter quinquaginta Peruſiæ, Piſis, Ferrariæ, Piſauri, diemque obiit ut eſt apud Jo. Fichardum pag. 425. & Geſnerum A. 1462. æt. 77. (alii apud Auguſtinum Oldoinum Athenæi Auguſti pag. 279. A. 1472. 1492. 1494. ætatis 73.) Scripta ejus: Commentaria *in libros Codicis*. *Conſiliorum* ſive *Reſponſorum* Volumina quatuor. Vide Guidum Pancirolum de claris Juris interpretibus II. 95.

* *Petrus Philippus* de Nobilibus de Cornio. *Super ſextum Codicis* commentaria impreſſa Peruſiæ per Joannem Vydenaſt Alamanum 1477. die 14. Jun. extant in Biblioth. Felini cod. 388. Allegationes in materia matrimonii in cod. 399. MS. Felini. Conſilia edita Peruſiis IV. in fol. voluminibus an. 1501... 1503. De ſocietate & ſoccita, quæ cum colonis fiunt, edita vetuſtis typis ſine loco & anno.

Philippus Decius, JCtus & ipſe celebris de quo ſupra Tom. 2. pag. 18.

Philippus Rodhamſuſanus Alſatus, Doctor Theologus Pariſ. & ex Abbate Cœnobii Ciſtercienſium Pariſienſi in diœceſi Baſileenſi, *Eichſtadienſis*, (Aichſtadianus, Eyſtetenſis) in Germania ab A. 1305. ad 1322. Epiſcopus. Scripſit poſt *Wolfhardum* de quo infra, ad Annam Hungariæ Reginam, filiam Alberti Regis Romanorum, *vitam S. Walpurgis*, Virginis circa Anno 780. Abbatiſſæ Heidenheimenſis, editam a Caniſio Tom. 4. lect. antiquar. parte 2. pag. 563. 605. 628. (edit. novæ Tom. IV. p. 238.) & in Actis Sanctorum Tom. 3. Februar. 25. pag. 553. 563. & a Gretſero cum ejuſdem Philippi commentario notis & obſervationibus illuſtrato *de Eccleſiæ Eyſtetenſis Divis tutelaribus*, SS. Richardo, Willibaldo, & Walpurga. Ingolſtad. 1617. 4. & inter Gretſeri opera Tom. X. Hujus Philippi tractatus, ſive ut ipſe vocat editio *de poſtulando Deum*, & alia *in Pſalmum quartum* & *ſuper Pater noſter*, cum homilia ſuper Evangelium: *& intravit Jeſus in caſtellum*, ad Epiſcopum Tridentinum (*a*) Manuſcripta in Bibl. Heilbronnenſi, vide Jo. Lud. Hockeri Catalogum illius Biblioth. pag. 10. ſeq.

Philippus ex Epiſcopo Tarentino Prior Claræ vallenſis, & ab A. 1156. Abbas *de Eleemoſyna* Ordin. Ciſterc. in diœceſi Carnotenſi. Ejus *Epiſtolas XXV.* edidit Carolus Viſch pag. 336. Biblioth. Ciſterc. quarum vigeſima ſecunda pag. 351. eſt ad *Philippum* Præmonſtratenſem. *Epiſtolæ XL.* in Bertrandi Tiſſierii Bibl. Ciſterc. Confer Oudinum Tom. 2. pag. 1254. Ex his Epiſtolas quinque vel ſex Philippi hujus eſſe negat Joannes Lironius, quem vide pag. 68. Biblioth. generale des auteurs de France Tom. 1. Pariſ. 1719. 4.

Philippus de Eleemoſyna Abbas Præmonſtratenſis, S. Bernardi familiaris, auctor *Legendæ famoſæ de S. Auguſtino*. Vide Jacobi Hommey ſupplementum Patrum pag. 640. & ſupra pag. 292.

Philippus Elnonenſis Abbas in Hannonia, Voſſio ſcriptor *Vitæ S. Amandi* quam ſupra in *Philippo Bonæ Spei* Abbate memoravi. Vide Acta Sanctor. Tom. 1. Februar. 6. pag. 895. Verba Philippi de Cœnobii Elnonenſis ſitu afferri a Jacobo Meiero in Annalibus Flan-

(*a*) *Reverendiſſimo Patri Fratri ac Domino Dn. magnæ dignitatis, fratri multæ caritatis, patri ſanctæ honeſtatis Domino H. Dei gratia Tridentino Epiſcopo, quondam aulæ Imperialis cancellario Frater Philippus, Dei gratia Eyſteten. Epiſcopus ſive Domino jubente ſive permittente, ipſe ſcit qui nihil ignorat. Suus fidelis devotus & humilis quicquid poteſt obſequiis reverentia & honoris, cum ſalute ejus qui venit ſalvare nos.*

Flandricis ad A. 661. (non 1161. ut apud Cangium) eidem Voſſio jam notatum.

Philippus Epiſcopus, cujus Epiſtola *de tempore Paſchatis celebrandi* ſive de ordinatione feriarum Paſchalium, ſecundum Concilium Cæſarienſe A. C. 296. habitum exſtat inter Bedæ opera Tom. 2. p. 232. ſine auctoris nomine: atque Philippo tributum in Bucherii doctrina temporum p. 469.

Philippus Eyſtetenſis, ſupra *Philippus Eichſtadianus*.

Philippus Ferrarienſis, Toloſanus ſi Trithemium cap. 675. de S. E. audimus, ſive Calataniſſectenſis potius, ut idem libro de illuſtribus Carmelitis, atque probat Antoninus Mongitor Tom. 2. Bibl. Siculæ pag. 169. Epiſcopus Pacenſis in Hiſpania circa A. 1396. ex cujus ſcriptis etiam apud Alegrium pag. 320. nihil niſi *Sermones* de tempore & de Sanctis memorari comperio.

Philippus Florentinus Ultranenſis, Ord. Minor. Theologiæ Doctor Pariſ. circa A. 1313. præter *Concluſiones collectas e libris Phyſicorum Ariſtotelis*, laudantur ejus *Methodus componendi Sermones ſive Collationes: Sermones* pro diebus feſtivis ac ferialibus totius anni. Vide Julii Nigri hiſtoriam ſcriptorum Florentinorum p. 171. ſeq. qui nullam mentionem facit *Chronici Ordinis Servorum* (forte leg. *Suorum* ſcil. Franciſcanorum) quod ab eo compoſitum & a neſcio quo illi ſurreptum tradit Waddingus pag. 289.

Philippus Grevius, ſupra *Philippus Cancellarius*.

Philippus Gvalterus ſcriptor Alexandreidos. Supra in *Gvaltero de Caſtellione* Tom. 3. pag. 112.

Philippus Harvengius, ſupra *Philippus Bonæ Spei* Abbas.

Philippus de Leidis, nobilis Batavus, idem Decretorum Doctor ab A. 1396. per aliquod temporis Jus Pontificium docuit Pariſiis, ac denique Canonicus Trajectinus obiit Anno 1380. Scripſit tractatum *de Reip. cura & Sorte Principantis*, Leidæ 1516. fol. Vide Valerium Andream pag. 775. Etiam *Lecturam* ejus *in lib. III. Decretalium* memorat Svveertius pag. 664.

Joannes Philippus de Lignamine, Meſſanenſis, Eques Siculus, & typographus Romanus apud Sixtum IV. gratioſus, continuavit compilationem Chronologicam *Ricobaldi* Ferrarienſis ab A. 1316. ad 1469. libro excuſo Romæ A. 1474. ſed emendatius una cum Ricobaldo in Joannis Georgii Eccardi Corpore ſcriptorum medii ævi T. 1. p. 1299. 1314. * Unum docere te volo, lector, habebiſque diligentiæ meæ gratias. Diſtinguendi ſunt diligenter inter ſe Jo. Philippus de Lignamine, & Pilippus de Lignamine; quamquam enim Siculi erant ambo, & conterranei, profeſſionis erant tamen longe diverſæ. Joannes enim Philippus equeſtris erat ordinis, & inter typographos merebat. Philippus vero ſacro Prædicatorum ordini erat adſcriptus. Poſtremi hujus opuſcula edidit Joannes Philippus, qui præfationem de ſuo adjecit ad Sixtum IV. & in ea edere ſe admonet *celeberrima opuſcula, quæ clariſſimus artium, & Theologiæ interpres magiſter Philippus ex ord. Præd. conterraneus & affinis meus edidit, in quibus ante omnia tractatus eſt de diſcordantiis inter Euſebium, Hieronymum, & Aurelium Auguſtinum* (opuſculum pro ætate illa eruditum, in quo omnes colligit ſententias, de quibus inter utrumque doctorem non convenit) *approbatus Sybillarum & Prophetarum dictis omnibus omniumque gentilium & Philoſophorum & veterum Poetarum, qui de Chriſto vaticinati ſunt, atque aliqua prædixerunt. Deinde commentarii ſuper ſymbolum Athanaſii: orationem Dominicam, & ſalutationem Angelicam: mox explanatio ſuper Te Deum & Gloria in excelſis Deo. Demum Donatus Theologus, quo Theologicæ quæſtiones grammatica arte ſolvuntur.* Hujus vero Philippi, non vero Joannis Philippi typographi eſt continuatio ad chronologiam Ricobaldi, quam abſolvit Sixti Papæ IV. anno tertio; nam opus iſtud ex-

excuſum ab Eccardo nomen præfert Philippi, non vero Joannis Philippi. Vide ſupra Philippus de Barberiis.

Philippus de Mantua cognomento Lombardus, Auguſtinianus, Theologiæ Doctor cujus *Lectura in Apocalypſin* prodiit Patavii 1516. Venet. 1519. 4. * Corrigendus hic venit Fabricius, qui operis Philippi hujus in apocalypſin editionem ſecundam laudat Venetam an. 1519. in 4. Scribendum enim erat juxta ac admonet Gandolpho in diſſert. de ducentis ſcriptoribus Auguſtinianis, 1527. in chalcographia Franciſci Bindoni, & Maffei Paſini. Verum hanc ipſam editionem, quæ mihi præſto eſt, ſedulo excutiens quamquam in operis fronte una cum expoſitione Joachimi in Apocalypſim adnotatam lego *Lecturam in Apocalypſin R. Magiſtri Philippi de Mantua*, adhuc tamen totum opus evolvi, nihilque de Philippo occurrit. Niſi forte dixerimus totum opus in duo diſtribui volumina, quorum prius Joachimi expoſitionem, alterum vero Philippi contineat; mihi vero unum præſto ſit, non alterum. Hujus tamen Operis editio Paduana anni 1516. & Veneta anni 1519. laudatur a P. le Long Biblioth. Sacr. Tom. II. pag. 904.

Philippus de Mazeriis: ſive *Macerius*. Supra pag. 2.

Philippus Monachus, Trithemio cap. 144. & Presbyter, infra *Philippus Presbyter*.

Philippus e Monte Calerio ſupra pag. 87.

Philippus ex Canonico Colonienſi Abbas *Otterbergenſis*, diœceſis Wormacienſis, Ordin. Ciſterc. natione Teutonicus circa A. 1400. ſcripſit *in Cantica Canticorum* commentarium, typis exſcriptum circa tempora naſcentis typographiæ, nec non *Sermones* de tempore & de Sanctis, & *Epiſtolas* ad diverſos. Vide Trithemium cap. 697. de S. E. & de luminaribus Eccleſiæ cap. 85. Viſchii Bibl. Ciſterc. pag. 279. ſeq. atque Oudinum Tom. 3. pag. 1176.

Philipus de Pera, ſuburbio Conſtantinopolitano; parentibus Genuenſibus, Ordinis Prædicatorum Anno 1358. teſtatus ſe jam XXV. annos ſolidos Græcis ad Romanam Eccleſiam adducendis inſudaſſe. Ejus liber ſive Epiſtola *contra Græcos* quæ incipit: *Magnitudinis tuæ litterarum*, Manuſcr. Venetiis teſte Tomaſino pag. 26. Alium contra Græcos *de proceſſione Spiritus S.* & tertium *de obedientia Eccleſiæ Romanæ debita* memorat Jacobus Quetif Tom. 1. pag. 646.

Philippus Peruſinus Tuſciæ Miniſter Provincialis Ordin. Minor. apud Nicolaum III. gratioſus, ſcriptor *Hiſtoriæ Ordinis Minorum*, *& præſertim eorum quæ ſuo tempore contigerunt*. Vide Waddingi ſcriptores Ordin. Minor. pag. 294. & Annales ad A. 1279. num. 9.

Philippus Presbyter, *optimus auditor Hieronymi*, *commentatus* in Job, *edidit ſermone ſimplici librum*. *Legi ejus & familiares Epiſtolas*, *& valde ſalſas*, *& maxime ad paupertatis & dolorum tolerantiam exhortatorias*. *Moritur Mariano & Avito regnantibus*. (*a*) Hæc de Philippo Gennadius cap. 62. ex quo Honorius II. 61. & Trithemius cap. 144. Commentarius ſive myſtica expoſitio *in Jobum* libris tribus diſtincta dicataque Nectario Epiſcopo prodiit ſub Philippi nomine Baſileæ 1527. 4. & fol. cui etiam perſpicuo Bedæ (*b*) & Codicum Manuſcriptorum Sangermannenſis 61. de quo Cangius, aliorumque teſtimonio (*c*) vindicatur. Excuſus præterea legitur inter S. Hieronymi & inter Bedæ opera Tom. IV. *Epiſtolæ* interciderunt. * Inſcriptum Philippi Preſbyteri nomine commentarium in Jobum prodiiſſe non dubito; ſed & admonendi erant Lectores illum, qui inter opera Bedæ Tom. 4. legitur non plane cohærere illi, qui in collectione Operum S. Hieronymi lucem ſemel iterumque aſ-

(*a*) Hoc eſt Ante A. C. 557.

(*b*) Libro de ratione unciarum, ſupra Tom. 1. 190. Sixtus Senenſis lib. IV. Biblioth. ſanctæ pag. 364.

(*c*) Confer Oudinum Tom. 1. pag. 1165.

aſpexit. Conveniunt eruditi ſcriptum iſtud Bedæ operibus adjectum interpolationes multas ab ipſo Beda pro more conſueto tuliſſe; viciſſim illud quod inter opera S. Hieronymi collocatum eſt, ſincerum eſſe Philippi Presbyteri fœtum arbitrantur. Verum & de hac commentarii poſterioris ſinceritate ambiguos nos efficiunt excerpta operis Philippi Presbyteri ex cod. Ambroſiano 1000. annorum a Muratorio Antiquit. Tom. 3. pag. 845. & a Vallarſio in edit. Oper. S. Hieronymi Veronenſi pag. 829. vulgata; illa enim cum Beda, & Philippo vulgato collata, quamvis interdum conveniunt, ſæpe tamen diſcrepant, & non raro ſenſum eumdem verbis diverſis exprimunt. Quare ſincerum umquam prodiiſſe opus Philippi Presbyteri vix ac ne vix quidem credo.

Alius *Philippus Presbyter* Agyrii in Sicilia, de quo Acta Sanctor. Tom. 5. Maji 12. pag. 26. ſeq. ubi Acta ejus e Græco Latine verſa a Jacobo Sirmondo.

Philippus Repingtonus ſive *Repindonus*, Lelando cap. 476. *Rhependunus*, ex Abbate Canonicorum S. Auguſtini regularium Leyceſtrienſium Epiſcopus A. 1405. Lincolnienſis & A. 1408. Cardinalis, ſuperſtes adhuc A. 1420. quo ſe Epiſcopatu abdicavit. Vide Franc. Godvvinum de præſulibus Angliæ pag. 356. *Defenſorium Wiclefi* primum ſcripſiſſe & Moralem ejus doctrinam ſingulari aſſeruiſſe lucubratione, ſed deinde ceciniſſe palinodiam tradit Baleus VI. 90. Eodem pertinet quod a Pitſeo pag. 586. perhibetur erronea ſcripſiſſe juvenis, deinde Catholica jam ſenior ac maturior. *De ſæculari dominio*. *Quæſtiones diſputatas*. *Homilias per annum* & *in Evangelia Dominicalia*. Alium & antiquiorem oportet eſſe Philippum Rhependunum in quem hoc fertur diſtichon Alexandri Nechami (*a*) qui A. 1225. diem obiit.

Phi, nota fœtoris, lippus malus omnibus horis,
Phi fœtor lippus, ſemper malus ergo Philippus.

Ac Philippi reſponſio:

Es niger & nequam dictus cognomine Necham:
Nigrior eſſe potes, nequior eſſe nequis.

Philippus Ribotus Gerundenſis Hiſpanus, Magiſter in ſacra pagina & Carmelitarum Prior Provincialis, Provinciæ Cataloniæ, defunctus A. 1391. Scripſit *Speculum Ordinis* ſui, ſive de inſtitutione & geſtis Carmelitarum peculiaribus, libros X. editos Venet. 1507. tum *de viris illuſtribus Carmelitarum* librum ſingularem, *Epiſtolarum* item libros II. & *Sermones*. Vide Nic. Antonium IX. 7. Biblioth. vet. Hiſpanæ T. 2. p. 117. & de Anglica verſione Speculi, a Toma Scrope, ſive Bradlæo Epiſcopo in Hibernia Dromorienſi circa A. 1434. Voſſium pag. 631. & Warthonum ad Caveum.

Philippus Schurgius Canonicus ad S. Bartholomæum, de rebus Cleropoliticis Francofurtenſium ab A. 1340. ad Sæculi XVI. initia, laudator a Goldaſto aliiſque.

Philippus Tarentinus, Supra *Philippus de Eleemoſyna* Ciſterc.

Philippus Wielandus, Gandavenſis, vir nobilis & variis dignitatibus functus diem obiit Anno 1519. De eo Voſſius pag. 639. & Antonius Sanderus lib. 3. de eruditis Gandavenſibus pag. 115. *Scripſit* Practicam civilem, *de novo Antvverpiæ Anno* 1537. *impreſſam*, *& ab Antonio Sexagio J. C. recognitam*. Librum item alium quo jura feudalia in Flandriæ curiis obſervata continentur, *præter hæc* conſuetudines Generales Flandriæ in juſtos titulos ac claſſes redegit, *qui liber typis nec dum prodiit*, *ſicut nec* tractatus Ordinis Judiciarii in cauſis criminalibus *ab ipſo etiam compoſitus*. Hiſtoriam ipſius manuſcriptam de rebus Flandricis Latinam, hiſtoriamque Brabantiæ ac Cameracenſium Principum, Epiſcoporumque olim Harduyno com-

(*a*) Supra Tom. 1. pag. 103.

communicavit Gvido Laurinus Watervlietius. *Hujus meminit Meyerus in vita Margaretæ Maleanæ ad annum* 1381. *tum etiam aliis locis. Certum eſt denique hujus viri inſignem induſtriam plurimum profuiſſe Meyero, Oudegeerſio ac Marchantio rerum Flandr. hiſtoricis*. Hactenus Sanderus.

Philotheus Achillinus, ſupra pag. 2. *Philippus Macerius*.

Philotheus Monachus, cujus exſtat Carmen encomiaſticum in S. Bernardum. Italicam metaphraſin nuper in lucem dedit Hugo Caſſanus, Ciſtercienſis Monachus. Cremæ 1720. 8.

Phocas ſive *Focas*, Grammaticus, ſupra Tom. 2. pag. 173.

Joannes Phocas qui loca ſancta A. 1185. luſtravit, cujuſque deſcriptionem locorum Syriæ, Phœniciæ & Palæſtinæ habemus, non Latine ſed Græce ſcripſit, de quo dictum in Biblioth. Græca Tom. 6. pag. 705.

Phœbadius (*Sœbadius* aliis vel *Phægadius*, *Fægadius*, *Feudarius*, *Phitadius*, *S. Phiary* ſive *Fiari*) Gallus, Agenni in Aquitania ſecunda Epiſcopus, de quo Acta Sanctorum Tom. 3. April. 25. pag. 365. & Tom. 1. Januar. pag. 790. Sammarthani Tom. 2 Galliæ Chriſt. p. 69. Tillemontius Tom. VI. memoriar. hiſtor. Eccleſ. pag. 427. ſeq. Interfuit Concilio Ariminenſi Anno 359. adhuc ſuperſtes A. 392. cum Hieronymus Catalogum ſuum abſolveret. Vide ſi placet quæ notavi ad illius cap. 108. Scripſit Hoſio Cordubenſi adhuc ſuperſtite, ſed jam fere nonagenario, ut ipſe capitibus ultimis libelli ſui teſtatur. Hunc libellum *contra Arianos* & formulæ Sirmienſi Anno 358. ad Gallos miſſæ, ſive ut eſt in editione Pithœana, Epiſtolæ ſive Edicto ſub nomine Conſtantii Imper. emiſſo in Synodo Mediolanenſi oppoſitum, primus edidit *Theodorus Beza*, cum libris V. Athanaſio tributis de S. Trinitate, S. Baſilii IV. libris contra Eunomianos, & Anaſtaſii ac Cyrilli profeſſione fidei, Genev. 1570. 8. Deinde idem lucem vidit in Bibliothecis Patrum omnibus, ac noviſſima Lugd. Tom. IV. pag. 300. nec non *Petro Pithœo* curante cum aliis quibuſdam Theologorum Gallorum (*a*) ſcriptis 1586. 4. atque ſeparatim, additis annotationibus *Caſparis Barthii* Francof. 1623. 8. Alia multa ſcripſiſſe Phœbadium tradit Honorius lib. 1. cap. 109. ex Hieronymo: *dicuntur & ejus alia eſſe opuſcula, quæ necdum legi*. Græcus interpres: οἷς οὔπω ἐνέτυχον. Tractatum *de Fide contra Arianos* fuere qui incerta conjectura ad Phœbadium auctorem retulerunt, illum qui ſub Rufini, Nazianzeni, Ambroſii fertur nomine & ab aliis Tigilio Tapſenſi vel Gregorio Bætico adſcriptus fuit. Vide Tillemont. Tom. VI. pag. 427. ſeq. Tom. 7. pag. 767. Tom. 9. pag. 727. Tom. 16. pag. 801. & Bibl. Græc. Tom. VII. pag. 520. ſeq.

Joannes Phreas. Supra T. 4. pag. 115.

Phyſiologus, vide *Florinus* & *Theobaldus*.

Pibonis Tullenſis ab A. 1073. ad 1095. Epiſcopi Epiſtola apud Baluz. Tom. 4. Miſc. pag. 448. De hoc Pibone ſeu Popone Sammarthani Tom. 3. pag. 1097.

Jacobus de Marchia, ſeu *Picenus* Ordin. Minor. clarus circa A. 1460. ac deinceps: defunctuſque Neapoli A. 1476. Scripſit *Dialogum contra Fratricellos. de Opinione*. Tractatum *de ſanguine Chriſti*. *Quadrageſimalia* duo. *Adventualia* duo. Varios *de Sanctis* Sermones, atque inter illos quatuor *de S. Franciſco*. Tractatum *de admirabili gloria S. Virginis Mariæ*. *Locos communes* in quinque partes diſtinctos, quorum unaquæque parvos continet tractatus. Vide Waddingum pag. 184. Oudinum Tom. 3. pag. 2625. Vide ſupra pag. 23.

Jacobus Piccolomineus, ſupra Tom. 4. pag. 15.

Joannes Picus Mirandulanus & *Jo. Franciſcus Picus*, & *Joannes Picus* ſive

(*a*) Confer Ittigium de Bibliothecis Patrum pag. 416. Sed fallitur Labbeus qui Tom. 2. pag. 222. primum a Pithœo luci datum putat librum Phœbadii.

Pyke, Anglus, ſupra T. 4. p. 116. 118. 119.

Pileus Archiepiſcopus *Januenſis* ſive *Gennenſis*, qui Concilio Conſtantienſi A. 1414. haberi cœpto cum magna auctoritate interfuit, vide Hermanni ab Hardt Hiſtoriam. Tom. IV. pag. 143. 153. & Tom. 1. parte XV. ubi exhibet ejus *parænesin ad Sigiſmundum Imp. de reformatione Eccleſiæ in Concilio proſequenda*.

Pileus Modicenſis JCtus, & utriuſque Juris Profeſſor: teſte Catelliano Cotta cum Bulgaro & Hugone docuit Bononiæ regnante Friderico Barbaroſſa quem ab A. 1152. ad 1190. imperitaſſe conſtat. Ex ſcriptis ejus a Trithemio cap. 420. laudatur *Summa de ordine Judiciorum*. Cotta etiam *gloſſas in feudorum librum* conſignaſſe, perinde ut Bulgarum Piſanum annotat.

Pileus de Prata, Forojulienſis, ex Patavino Epiſcopo Archiepiſcopus A. 1370. Ravennatenſis & ab A. 1378. ad 1401. Cardinalis, de quo Ughellus Tom. 2. pag. 388. Ejus *Epiſtola* pro electione Urbani VI. ad Ludovicum Comitem Flandriæ A. 1378. data exſtat in Dacherii Tom. 4. ſpicilegii pag. 301. (edit. novæ Tom. 3. pag. 743.)

Pilgrimus ſive *Peregrinus*, *Pelegrinus*, *Piligrinus* Laureacenſis in Germania Epiſcopus ab A. 971. ad 992. de quo Chronicon Gotvvicenſe Tom. 1. pag. 130. & Marcus Hanſizius Tom. 1. Germaniæ ſacræ. Ejus *Epiſtolam ad Benedictum VII.* in qua petit pallium & privilegiorum confirmationem, & *Confeſſionem* edit *fidei*, primus vulgavit Wolfgangus Lazius lib. XII. de Rep. Romana ſect. VII. cap. 5. pag. 1286. ſeq. Inde in tomis Conciliorum recuſam præmiſſa Benedicti VII. Epiſtola, emendatiorem dedit Lambecius Tom. 2. Biblioth. Vindob. pag. 641. ſubjuncta Epiſtola Benedicti VII. p. 645. *Confeſſionem Fidei* ex hac Epiſtola habes etiam in Biblioth. Patrum Tom. XVII. edit. Lugd. pag. 456.

Pilichdorfius, ſupra p. 272. *Petrus de Pilicdorf*.

Matthæus Pillard, Warneſtonienſis Flander, ex Abbate belli Prati & mortui Maris Abbas Claræ vallenſis ab Anno 1415. ad 1428. ſcriptor *ſpeculi exaltationis & depreſſionis Ordinis Ciſtercienſis*, annotavit etiam reditus omnes a diverſis Regibus & Principibus aſſignatos proferendis oneribus & expenſis neceſſariis tempore Capituli Generalis Abbatum Ciſtercienſis Ordinis, una cum inſtrumentis ſingularum Donationum. Vide Viſchii Biblioth. Ciſterc. pag. 248. & Oudinum Tom. 3. pag. 2300.

Pindari Thebani nomine fertur jam pridem *epitome Iliados* Homericæ, carmine ſcripta hexametro, ac primum in lucem data a Laurentio Abſtemio, ut Voſſius annotavit. Hæc eſt editio antiqua Florentina in 4. memorata Joanni Cinello, Biblioth. volantis pluteo ſive tomo VII. pag. 66. ſub titulo: *Homerus de bello Trojano*. prodiit deinde cum Darete & Vincentii Opſopoei & Nic. Vallæ metaphraſi Iliados Baſil. 1541. 8. & cum Homero Spondani Baſil. 1583. fol. ut Haganoenſem aliaſque editiones prætercam. In Manuſcr. Biblioth. Annæbergenſis inſcribitur. *Homerus per Pindarum inſignem Oratorem de Græco in Latinum traductus*. Vide Chriſtiani Gotthold Willichii arcana Biblioth. Annæbergenſis pag. 18. In Manuſcr. Felicis Oſii, teſte Voſſio pag. 819. de hiſt. Lat. *Pindarus Thebanus de deſtructione Trojæ*. Verſus ex eo citantur, ſed non nominato Pindaro auctore, in ſcholiis ad Statii Thebaidos VI. 120. Adde Lindenbrogium pag. 507. & Barthium Tom. 3. pag. 393. ſeq. qui auctorem vetuſtum & boni ingenii appellat LVIII. 14. & LIX. 1. & 15. Adverſar. ubi integrum recenſet nec dubitat præferre Joſepho Iſcano Devonio.

Joannes Pinus, Toloſanus, Rivorum ſive Rivenſis in Languedocio ſuperiore (Rieux) Epiſcopus floruit circa A. 1500. ac præter librum *de vita aulica*, & tractatum *de claris fœminis* editum ut ajunt Pariſ. 1521. fol. apud Colineum,

vi-

vitam ſcripſit *Catharina Senenſis*. (in Actis Sanctor. 30. April. de induſtria præteritam :) Item vitam Doctoris ſui Philippi Beroaldi, Senioris. Utraque Bononiæ prodiit, anno 1505. in quarto. Etiam hujs Epiſtolæ & Epigrammata quædam *de laudibus Antonii Codri Urcei* una cum Codri operibus Baſil. 1540. 4. edita ſunt. Ad eum Jac. Sadoleti Cardinalis Epiſtola duodevigeſima libri quarti. De eodem ſic Eraſmus in Ciceroniano ſuo: *Poſſet Joannes Pinus inter hujus laudis* (de Ciceronianæ dictionis laude loquitur) *competitores numerari, niſi & hunc negotiorum tumultus, & Eccleſiaſtica dignitas a ſtudiis avulſiſſent. Olim certe præclarum ſui ſpecimen dedit, cum Bononiæ Muſarum ſacra coleret. Nunc Epiſcopum audio factum. Fieri poteſt, ut plus acceſſerit eruditionis, quam dignitatis*. Hæc ex Voſſio pag. 661. Sammarthanis Tom. 3. pag. 948. aliiſque.

Bartholomæus Pincernus de Monte Arduo, Donationem Conſtantini Magni Latine vertit de Græco, & Julio II. dicavit, quæ cum Laur. Vallæ, Nic. Cuſani & Antonini Florentini judiciis xcuſa curante Ulrico Hutteno Baſil. 1517. 4. & Leoni X. dicata addito *Hieronymi Pauli*, Catalani, Canonici Barcinonenſis, Cubicularii Alexandri VI. teſtimonio ex ejus practica Cancellariæ Apoſtolicæ.

B. Pipini Ducis & Majoris Domus Auſtriæ ſub Clothario, Dagoberto, & Sigeberto, exſtat in Andreæ du Cheſne Tom. 1. ſcriptor. Francor. p. 594. & in Actis Sanctorum T. 3. Februar. 21. p. 260.

Piſanus, infra *Ugutio*.

Pirminius Abbas, vel etiam Epiſcopus ſive Chorepiſcopus, celebris Monaſteriorum conditor circa Annum 768. Ejus *libellum paræneticum de ſingulis libris Canonicis* ſcarapſum, (*a*) hoc eſt ex univerſo ſacro Codice collectum edidit Mabillonius Tom. IV. Analect. p. 569. (edit. novæ pag. 65. 73.) notans in eo diſciplinam illorum temporum repræſentari, præſertim uſum ac neceſſitatem Confeſſionis & pœnitentiæ ante ſacram Communionem. * Annus quo vixit S. Pirminius non ſatis accurate exprimitur hic a Fabricio ; obiiſſe enim illum circa An. 758. adnotavit Mabillonius, & ex eo authores Hiſtoriæ litterariæ Gallicæ Tom. IV. p. 125.

Pirnenſis Monachus, ſcriptor Chronici Saxonici defunctus circa A. 1530. Vide Struvii Acta lit. Tom. 2. p. 162. ſeq. 165.

Piſana geſta triumphalia adverſus Saracenos exſtant apud Ughellum Tom. X. edit. novæ pag. 91. & Chronicon breve Piſanum ab A. C. 688. ad 1136. pag. 97. & ab An. 971. ad 1176. pag. 99. & ab A. 1101. ad 1268. pag. 121. 126.

Chriſtina de Piſan quæ Ann. 1404. abſolvit opus *de vita & rebus geſtis Caroli V. Galliæ Regis*, & multa alia compoſuit, dignis laudibus celebratur ab Oudino T. 3. p. 2219. ſed Gallice ſcripſit non Latine.

Piſcarienſis Monaſterii Hiſtoria apud Ughellum Italiæ Sacræ Tom. VI. atque edit. novæ Tom. X. p. 393.

Piſo Monachus ſcriptor *Vitæ S. Hucberti* Monachi Britanniacenſis in Sveſſionenſi Galliæ diœceſi, defuncti circa A. 712. Exſtat in Actis Sanctorum T. 7. Maji 30. p. 272. 279.

Petrus Piſtoris, ſupra *Petrus*.

Anonymus Piſtorianus, Compilatio Chronologica ab Orbe condito ad A. C. 1474. *In hac compilatione quæ de diverſis excerpta eſt, videlicet de Jure Canonico, de Eccleſiaſtica Hiſtoria, de Oroſio, de Chronicis Euſebii, Hieronymi, & aliorum, de libro qui dicitur Gemma animæ, de Opuſculo quod vocatur Ordo Romanus ; oſtenduntur legere volentibus aliqua de geſtis ſive ſtatutis Romanorum Pontificum, & de ſtatu bonorum vel malorum Imperatorum ; inſuper quibus qui ſucceſſerint tam in ſede Apoſtolica, quam*

Pp 2 etiam

(*a*) A *Scara Schaar*, acies, multitudo.

etiam in Romana Republica ; prætere a quibus qui memorati Principes contemporanei fuerint , a beato Petro Apoſtolo & Cæſare Auguſto, uſque ad annum Domini M. CCCC. LXXIV. exſtat in tomo ſcriptorum Piſtorii rerum Germanicarum , pag. 705. 754. & Tom. 3. Leibnitii ſcriptorum Brunſvic. p. 558. 600. ſub titulo *Chronicorum S. Ægidii in Brunſvviga* . Vide illuſtris Leibnitii prolegomena p. 19. fol.

Pithoeani Annales Francorum emendati ex Manuſc. in Joannis Friderici Chriſtii noctibus Academicis, Halæ Sax. 1728. 8. pag. 190. ſeq. De his Annalibus ſupra, *Fuldenſes* T. 2. p. 216.

S. Pius Rufini F. Aquilejenſis , Frater Hermæ (*a*) Paſtoris, inter Epiſcopos Romanos primus hoc nomine , ſi Baronium audias ab A. C. 158. Si Pearſonium & Dodvvellum ab A. 127. ad 142. De eo Acta Sanctor. Tom. 3. Julii XI. pag. 178. ſeq. & Tillemontius Tom. 2. memoriar. H. E. p. 285. ſeq. Sub ejus nomine exſtant *Epiſtolæ IV.* 1. ad omnes Eccleſias , 2. ad Italicos fratres & 3. 4. ad Juſtum Epiſcopum Viennenſem. Has exhibet & νοθείας arguit Blondellus in Pſeudo-Iſidoro, pag. 194. ſeq. duas priores maxime , ex Iſidori Mercatoris Officina male fidei profectas. Sed & duas poſteriores, quę Iſidoro, Gratiano, aliiſque ignoratæ exſtant in Orthodoxographis, Bibliothecis Patrum , Conciliorum tomis & apud Baronium ad A. 146. num. 1. & 3. & in Joannis a Boſco Bibliotheca Floriacenſi parte 2. pag. 22. 24. ſed & in Petri Couſtant appendice ad tomum primum Epiſtolarum Rom. Pontificum pag. 19. præmiſſis argumentis ob quæ merito ſunt ſuppoſititiis accenſendæ . De *decretis* Pio adſcriptis quæ laudat Ludovicus Jacobus Bibl. Pontificiæ p. 186. ſeq. accurate idem Couſtantius diſputat in opere ipſo p. 66. ſeq.

Pius II. Papa ab A. 1458. 19. Auguſt. (*b*) ad Annum 1464. 14. Auguſt. antea *Æneas Sylvius* de Piccolominibus ; Senenſis de quo ſupra in *Ænea* Tom. 1. p. 27. ſeq. ubi dictis ſi placet adde quod Anno 1442. Poëtica laurea ornatus fuit a Friderico Imperatore , ut conſtat ex diplomate quod exſtat apud Clariſſ. Menckenium Tom. 3. ſcriptor. de rebus German. p. 2039. Plura ipſe de ſe Æneas lib. 1. Epiſt. 188. p. 756. ſeq. Opp. & *Joannes Gobelinus*, de quo ſupra, ſuo loco. *Opera* Baſileæ 1571. fol. junctim edita recenſentur in diario eruditorum Italiæ T. XIV. p. 359. ſeq. De aliis editionibus Lud. Jacobus pag. 187. ſeq. Biblioth. Pontificiæ. *Epiſtolæ* ad diverſos quarum novam editionem ab illuſtri Jo. Petro Ludevvig exſpectamus, prodierant Lovan. 1483. Norimb. 1481. 1486. 1496. 4. cum *Oratione Mantuana & deſcriptione Viennenſi* . *Orationem* de obitu *Eugenii IV.* Papæ A. 1447. & coronatione *Nicolai V.* dedit Baluzius T. Miſc. p. 525. 562. *Orationes duas* reſponſorias ad Oratores Regis Francorum , Dacherius ſpicileg. Tom. IX. pag. 310. & Tom. VIII. pag. 292. (edit. novæ Tom. 3. pag. 807. 811.) *Epiſtolas* ad Carolum VII. Regem Francorum Tom. 7. pag. 311. & Tom. 4. pag. 460. ſeq. (edit. novæ Tom. 3. pag. 806. 822.) alias item ad alios Tom. 7. pag. 305. & p. 312. Tom. 8. pag. 325. (edit. novæ Tom. 3. pag. 788. 823. 824.) *Hiſtoriam Gothorum* ſive epitomen Jornandis ante Jo. Carolum Nevvenum publicaverat vir præclariſſimus Raymundus Duellius (*c*) in biga librorum rariorum , Lipſ. 1730. fol. *De puerorum educatione* ad Regem Bohemiæ Ladiſlaum , in 4. vetus editio ſine loco & anno . Liber *de miſeriis curialium* itidem in 4. cum hiſtoria de duobus amantibus . Præfationem ad hiſtoriam

de

(*a*) Pſeudo-Tertull. Poeta contra Marcion. III. adde Tillemont. T. 2. memoriar. H. E. p. 286.

(*b*) Vide Gviniforti Barzizii Epiſtolas pag. 144. ſeq. ubi novo Pontifici gratulatur & hiſtoriam creationis Pii II. in celeb. Jo. Gerhardi Meuſchenii cerimoniali electionis & coronationis Pontificis Rom. Francof. 1732. 4. pag. 411. 421.

(*c*) Acta Erud. 1730. pag. 367.

Digitized by Google

de Pyramo & Thiſbe ex Manuſcr. Helmſtadienſi vulgavit Polycarpus Leyſerus in hiſtoria Poetarum medii ævi p. 2086. verſibus elegiacis. Hiſtoria ipſa hexametris partim, partim elegiacis ſcripta & Æneæ Sylvio tributa in Manuſcr. Thorunienſi, (*a*) incipit: *Narratur Babylon urbs dicta duos aluiſſe*. Denique *hiſtoriam amorum Euryali & Lucretiæ*, ſeu arcanam narrationem illorum quæ Caſpari Schlickio Senis acciderunt, vulgavit V. C. Simon Frid. Hahnius Tomo I. collectionis monumentorum, Brunſvic. 1724. 8. ſed vulgavit Germanice non Latine.

Pius III. antea *Franciſcus Piccolomineus* Senenſis, Papa An. 1503. ab 21. Septembr. ad ejuſdem anni 18. Octobr. cujus Epitaphium (*b*) hoc loco referre juvat: *Pius III. Pontifex Max. a Pio II. avunculo duos & viginti annos natus in Cardinalium Collegium adſcitus, Urbis ac Piceni legatione integerrime functus. A Paulo II. ad Fridericum III. miſſus, ut Germanorum arma in Turcas concitaret, Conventum frequentiſſimum Pontificis morte diſſolutum habuit. Sub Innocentio VIII. Umbros diſſidentes pacavit. Carolo Gallorum Rege Italiam irrumpente ab Alexandro VI. ſero admodum miſſus. Eo mortuo, duodequadraginta Paſtum ſuffragiis Pontifex creatus, dum de trſtituenda in priſtinam majeſtatem Chriſtiana Republ. ac Urbe agit, 6. & 20. die, e tanta expectatione rerum publico omnium luctu deceſſit: eloquio, prudentia, religione, innocentia, & gravitate domi foriſque inſignis, in dicendis in Senatu ſententiis liber & graviſſimus. Vixit anno 74. menſ. 5. d. 10. Obiit anno ſalutis 1503. 15. Kal. Novembris.*

Jacobus & Andreas fratri ſanctiſſimo poſuere.

* Ejus Epiſtolæ nonnullæ extant vulgatæ inter Epiſtolas Jacobi Amannati, Franciſci Philelphi; nonnullas etiam ſervo apud me e Felini Codicibus deſcriptas. Denique Pontifex renunciatus Bullam dedit ad Canonicos Majoris Eccleſiæ Lucenſis pro conſervatione Bibliothecæ Felini Sandei, quæ ex ſupremis ejus tabulis ad Canonicos illos tranſierat. vide v. *Felinus*. Hunc virum *inter ſingulari laude dignos* accenſendum judicavit Franciſcus Philelphus in Epiſtola ad Leodriſium Cribellum Epiſtolarum l. 26. Ep. 1.

Pius IV. ante *Joannes Angelus de Medicis*, Mediolanenſis, Papa ab A. 1559. Decembr. 26. ad An. 1565. Decembr. 28. Ejus *Conſtitutiones CVI.* in tomo ſecundo bullarii magni Cherubiniani. Ecloge bullarum & motupropriorum Pii IV. Pii V. & Gregorii XIII. Lugd. 1582. 8. Flaviobrigæ 1583. 4. Quæ in tomis Conciliorum obvia. Vide ſis Tom. XI. Biblioth. Græcæ pag. 709. ſeq.

Pius V. antea *Michael Ghislerius*, Alexandrinus de Palea, Ordinis Prædicatorum Papa ab A. 1566. Jan. 7. ad 1572. Maji 1. Beatis eum adſcripſit A. 1672. 1. Maji Clemens X. & Sanctis Clemens XI. 7. Auguſt. A. 1712. Scriptores refert Jacobus Echardus Tom. 2. Bibliothecæ Dominicanorum p. 220. ſeq. in quibus eminent *Epiſtolarum libri V.* a Franciſco Gobau editi Antvv. 1640. 4. In bullario Laur. Cherubini T. 2. exſtant *Conſtitutiones CLI.* Praxis procedendi in Officio Inquiſitionis circa cauſas Fidei, neſcio an edita. Bulla de confirmatione *Concilii Tridentini*, cum Canonibus & Decretis Concilii ſæpius lucem vidit. Indulgentia plenaria pro ſacro generali Concilio Trid. proſequendo Rom. 1568. 4. & cum Flacii præfatione, vide *unſchuldige Nachrichten von Theologiſchen ſachen*. A. 1711. p. 792.

Albertus Pius, Carporum Princeps, ſupra T. 1. p. 48.

Joannes Baptiſta Pius Bononienſis, vir doctus claruſque ex Beroaldi diſciplina: de quo Jovius, Gaddius Tom. 2. pag. 191. &c. plures veteres ſcriptores

(*a*) Vide notitiam Bibliothecæ Thorunienſis pag. 26. De alia hiſtoria de Pyramo & Thisbe, ſcripta leoninis verſibus, idem Leyſerus pag. 2088.

(*b*) Lud. Jacobus pag. 192. Biblioth. Pontificiæ.

res illuſtravit ſub ſæculi XVI. initia, ut teſtantur ejus

Commentarias in Plautum, Ven. 1511. fol.

In Lucretium, Bononiæ, & Pariſ. 1514. fol. cum *retractatione* editionum ſuarum, Plauti, Fulgentii, Sidonii & Hortenſii Ciceroniani. Vide Geſneri Bibl. pag. 388.

Comm. in Horatium.

Comm. in Valerii Flacci Argonautica, & *ſupplementum*, libri IV. V. VI. 1619. *Verſio*, & *Notæ ad Orphei*, & *Apollonii Argonautica*.

In Ciceronis ad Atticum Epiſtolas.

Comm. in Epiſtolas Sidonii. Baſil. 1542. 4.

In Metamorphoſin Ovidii.

In Fulgentii Mythologiam commentarii ſecundis curis meliores.

Annotationes priores & poſteriores in varia auctorum loca, Pariſ. 1511. fol. cui caſtigationibus in *Ciceronis Hortenſium*, & *in Theſauro Critico Gruteri* tomo I.

Carmina Inter Delicias Poetarum Italorum & *inter illuſtres Poetas Italos* T. 2. * Non ante multos hos dies occurrit mihi libellus Joannis Baptiſtæ Pii continens adnotationes ejus in Sidonium, & in Panegyricum Minoriano, & ſocero ejus dictum typis Venetis A. 1498. excuſum. Hæc profecto editio & Baſileenſem hic adnotatam ætate plurimum ſuperat, indicatque opuſculum in Panegyricum a Fabricio hic omiſſum.

Quamquam vera ſcribit Bibliothecarius noſter, dum Pii adnotationes priores & poſteriores editas Pariſiis 1511. deſignat, hæc tamen admittenda ſunt de adnotationibus prioribus ſimul & poſterioribus conjunctim. Priores enim abſque poſterioribus in lucem jam productæ fuerant Venetiis una cum aliis virorum doctorum ſcriptis An. 1508. in fol.

Pius Lottherius, junior quam qui referri a me debeat, Neapolitanus, Monachus Caſinenſis & ex Priore S. Severini Neapolitano Epiſcopus An. 1576. Fundamus defunctus Caſini A. 1592. de quo Placidus Diaconus de illuſtribus Caſinenſibus c. 23.

Placentinus Italus Jus utrumque in Monte peſſulano docuit, clarus circa A. 1200. ſcripſitque in Codicem, & Summam Judiciorum. Vide Trithemium cap. 424.

Placidus Actor, de cujus libris Medicinarum ſupra T. 1. p. 5.

Placidus Cœnobii *Nonantulani* Ordin. Bened. Prior, poſtea ignotæ Sedis Epiſcopus ſcripſit circa Ann. 1070. *contra Inveſtituras* & *poteſtatem Henrici IV.* Imperatoris, ut notavit Anonymus Mellicenſis cap. 115. reſpiciens librum ejus *de honore Eccleſiæ*, conſtantem capitibus CLXXI. quem primus vulgavit Bernardus Pez Tom. 2. anecdotorum parte 2. p. 75. 180.

Placidus Legerius. Monachus S. Germani de Pratis, cujus *Sermones* in Bibl. Sangermanenſi Cod. 309. Cangius teſtatur ſe evolviſſe.

Placidus Romanus S. Benedicti diſcipulus, Martyr Meſſanæ in Sicilia A. C. 539. de cujus Actis Martyrii Baronius ad Martyrolog. v. Octobr. Poſſevinus &c. De illorum fide Theodoricus Ruinartus (a) in apologia miſſionis S. Mauri. Vita a Petro Diacono ſcripta exſtat in Edmundi Martene T. 6. monumentor. p. 786.

Placidus junior Romanus, Monachus & Diaconus Caſſinenſis, Ordin. Bened. poſt An. 1584. compoſuit ſupplementum libri *Petri* Diaconi de Viris illuſtribus Caſſinenſibus, cum eo ſæpius editum, ut dixi ſupra, pag. 252. Ejuſdem hiſtoriam Monaſterii Caſinenſis a prima ejus fundatione ad A. 1587. Poſſevinus memorat.

Planctus Eccleſiæ. Supra *Alvarus Pelagius*.

Franciſcus de Platea, ſupra T. 2. p. 197.

Joanes a S. Paulo Platearius, Gallus, Medicus Salernitanus cujus *Practicam* ha-

(a) Acta Erud. 1703. pag. 441. Memoires lit. de Trevoux A. 1703. Jul. pag. 57.

habemus & librum *de ſimplici Medicina* ſive *de Medicamentis ſimplicibus*, & commentarios *in Antidotarium Nicolai* Alexandrini. Vide Merklinum p. 662. & alios Biblioth. Medicæ ſcriptores. Opus de ſimplicibus frequenter citatur a Vincentio Bellovacenſi in ſpeculo naturali qui circa A. 1250. ſcripſit: ut notavi in Biblioth. Græca Tom. XIV. p. 120.

Baptiſta ſive potius *Radulphus Bartholomæus* vel certe *Bartholomæus Platina* a Patria Piadena, vico ditionis Cremonenſis dici voluit, cum nomine proprio *Sachus* diceretur.

Hic ingenii laude commendatus Cardinali Beſſarioni, atque ſub Pio II. abbreviatoris functus munere, poſt iras Pauli II.(*a*) apud Sixtum IV. gratioſus atque A. 1475. præfectus Bibliothecæ Vaticanæ, diem obiit A. 1481. æt. 60. Epitaphium ejus: (*b*) *Quiſquis es, ſi pius, Platinam & ſuos ne vexes. Anguſte jacent, & ſoli volunt eſſe*. Laudatores nactus eſt quam plurimos, qui notitiam de vita ejus & ſcriptis uberiorem tradidere: e quibus memorare juvet:

Franciſcum Ariſium in Cremona litterata T. 1. p. 310. ſeq.

Petrum Bælium in Lexico. Thomam Pope Blount p. 339. ſeq. cenſuræ ſcriptor. Boiſſardi imagines Tom. 1. pag. 149. Iſaacum Bullartium Tom. 1. Academiæ ſcientiar. p. 130.

Joannem Ciampinum de abbreviatoribus de Parco majori parte 2. p. VIII. ſeq.

Auctores Diarii eruditorum Italiæ T. X. p. 290. ſeq. atque inprimis Tom. XIII. pag. 418. ſeq. ubi præclaræ ad Voſſium obſervationes.

Joannem Hubnerum noſtrum Bibl. hiſtoricæ Hamburgenſis Tomo IV.

Paulum Jovium in elogiis.

Frid. Ottonem Menckenium de militibus eruditis p. 345. ſeq.

Dan. Wilhelm. Mollerum diſſert. de Platina, Altdorfii edita, 1694. 4.

Niceronum Tom. VIII. memoriar. de viris eruditis pag. 218. ſeq.

Caſimirum Oudinum T. 3. pagina 2683. ſeq.

Theophili Sinceri *Neue Sammlung von lautet alten und raren B..chern* V. *Stuck* p. 410. ſeq.

Burchard Gotthelf Struvium Tom. 1. act. litterar. faſciculo IV.

Antonium Varillaſium libro IV. anecdotor. Florentinor. Voſſium de Hiſtor. Latin. p. 588. ſeq. &c.

Mihi ſcripta Platinæ ſuccincte referre ſatis fuerit. Sunt itaque:

Vitæ Pontificum Romanorum juſſu Sixti IV. ſcriptæ a Petro Apoſtolo uſque ad Paulum II. editæque Rom. Venet. Baſil. Colon. 1479. Norimb. 1481. fol. ac deinde ſæpius, de cujus operis editionibus, verſionibus & continuationibus, diligenter, Hubnerus p. 23. ſeq. & Theophilus Sincerus. Thomas Crenius parte XIX. animadverſ. pag. 20. ſeq. Bibliotheca Jo. Fabricii Helmſt. T. 3. p. 421. ſeq. De verſionibus Gallicis, Italicis, Germanicis Niceronus p. 228. ſeq.

Hiſtoria inclytæ urbis Mantuæ uſque ad A. 1464. *& sereniſſimæ familiæ Gonzagæ*, libris VI. Viennæ Auſtriæ cum notis Petri Lambecii, ſed præter ſpem interruptis 1675. 4. & in theſauro ſcriptorum Italiæ Burmanniano, T. IV. Lugd. Batav. 1722. fol.

Dialogi III. de falſo & vero bono, ad Sixtum IV. Pontificem: dialogus *contra amores*, ad Ludovicum Stellam, Mantuanum: *de vera nobilitate* ad ampliſſimum Joannem Urſinum, Archiepiſcopum Tranenſem: & *de optimo Cive*, dialogi II. cum Laurentio Medice & Coſmo. Panegyricus in laudem *Beſſarionis* Cardinalis. Oratio *de pace Italiæ confirmanda & bello Turcis inferendo*.

De obſoniis ac de honeſta voluptate & valetudine. (al. *de ratione victus & modo vivendi*, ſive ut in Gryphiana editione inſcribuntur: *de tuenda valetudine, natura rerum & popinæ ſcientia*,) li-

(*a*) Confer Octavii Ferrarii proluſionem IX.

(*b*) Mabillon. Tom. 1. muſei Ital. pag. 66.

libri X. ſcripti ante vitas Pontificum, unde a Bernardo Moneta (*a*) reprehenditur Sannazarius, cujus hoc fertur tetraſtichon ad Platinam:

Ingenium & mores vitaſque obituſque notaſſe
Pontificum, argutæ lex fuit hiſtoriæ.
Tu tamen hinc laute tractas pulmenta culinæ,
Hoc, Platina, eſt ipſos paſcere Pontifices.

Non tamen editi videntur niſi poſt Pontificum Vitas, quoniam antiquiſſimam illorum editionem memini laudari Forojulienſem 1480. 4. De Gallica verſione vide Niceronum p. 232.

Vita Nerii Capponii in Tomo XX. theſauri ſcriptorum Italiæ Muratoriani. Confer Acta Erud. A. 1733. pag. 396.

De bono principe, libri III. ab Alex. Saulio, Patricio Genuenſi editi, Genuæ 1637. 12. poſt editionem Francof. 1608. 8.

De floſculis quibuſdam linguæ Latinæ ad Lælium. Dialogus ad Ludovicum Agnellum *de amore*. Venet. 1480. Mediolan. 1481. 12.

Inventarium Bibliothecæ Sixti IV. in Burch. Gotthelf Struvii Tom. 1. Act. litterar. faſciculo IV. Confer nova litteraria Germaniæ Ann. 1706. pag. 341.

De laudibus pacis ad Rodericum Calagurritanum, & alterum *de laudibus belli*, Manuſcr. memorant auctores diarii eruditorum Italiæ Tom. 13. pag. 437. ſeq. * Opus aliud viri hujus docti nequaquam prætereundum arbitror, quod referre hic malo verbis Hieronymi Pauli in ejus practica Cancellariæ Apoſtolicæ edita Romæ Ann. 1514. in 4. ubi hæc lego. *Vide collecta noviſſime per Dominum Bartholomæum de Platina Bibliothecarium, qui omnia inſtrumenta pertinentia ad ſtatum Eccleſiæ in temporalibus præſertim circa acquiſitionem terrarum, & aliorum jurium, & cenſuum collegit valde magno volumine; ad cujus collectionem etiam operam noſtram præbuimus in revidendo.*

Scripſit etiam *orationem de laudibus* bonarum artium, & vitam *Joannis Cardinalis Melini*, quæ ſervat Bibliotheca Riccardiana. Vide Catalogum ejuſdem Bibliothecæ pag. 61. ubi & legitur Epiſtola Platinæ ad Celſum Melinum Cardinalis ex fratre nepotem, quam vitæ ejuſdem Cardinalis præfixit.

Hiſtoriam Mantuanam iterum produxit Muratorius Rer. Ital. T. XX. p. 609. &c.

Alia quædam Platinæ opuſcula indicat Zeno in diſſert. Voſſian. Tom. 1. pag. 255. eaque contineri ait in Codice MS. Antonii Vaccari Gioja Medici Ferrarienſis. Sunt autem orationes *de laudibus pacis & de laudibus belli*.

Pleguinus & linguarum cognitioni politarum, & reconditis naturæ myſteriis prompta juxta ac expedita advigilabat diligentia: Proinde ſi quid obſcuri, luxati, aut parum lucide interpretati occurreret, judicio eruditorum maturo prudenter quidem uſus eſt. Et quoniam Bedæ inprimis cenſuram magni faciebat, apud eum orta, de ſex ætatibus Mundi *quæſtione*, *per litteras accurate egit, ut accuratius reſponderet in cauſa hærenti. Beda pro ſolita ſua humanitate, candore quoque & facilitate, juſta rem omnem cura ſcripto explicuit libello, qui & adhuc ſpirat ac inter Bedæ epiſtolas locum occupat non inglorium*. Hæc Lelandus cap. 102. ex quo Baleus II. 9. qui Pleguinum Nortabrium ſive Northumbrenſem vocat refertque ad A. C. 740. ſicut etiam Pitſeus pag. 143.

Plinius Valerianus Medicus Empiricus, de quo dixi in Centuria plagiariorum A. 1689. Lipſiæ vulgata c. 76. & in Biblioth. Latina II. 13.

Nicolaus Plovius Poſnanienſis Polonus, Theologus & Conſultus Iuris Canonici circa A. 1430. ac deinceps clarus, ſcripſit Opuſcula excuſa Argentorati 1493. & in Oceano Juris etiam obvia, de Sacramentis & eorum admini-

(*a*) Menagiana Tom. 3. pag. 61.

Digitized by Google

niſtratione T. XIV. pag. 77. De ſacrificio Miſſæ p. 91. De *Interdicto Eccleſiaſtico* pag. 333. *De excommunicatione* p. 365. *de irregularitate* pag. 400. & *de horis Canonicis* Tom. XV. parte 2. p. 564. *Sermones* item de tempore & de Sanctis. Argentorat. 1495. Vide Oudinum T. 3. p. 2368. ſeq.

Podalirenſis ſive *Padolironenſis* prope Mantuam Ordin. Benedict. Monachus *de vita Simonis Armeni*, Monachi & Eremitæ Sec. XI. exſtat in Actis Sanctor. T. 6. Julii 26. p. 324. 337.

Georgius Podiebradius (*Podiebracius*, *Pogiebracius*) Bohemiæ A. 1458. Rex. cujus Epiſtolam apologeticam ad generum ſuum, Matthiam Corvinum, Hungariæ Regem An. 1468. datam edidit Dacherius T. 4. ſpicilegii p. 403. (edit. novæ Tom. 3. pag. 830. De variis Pontificum Rom. Actis contra hunc Regem, Oudinus T. 3. pag. 2576. ex Codicibus Biblioth. Paulinæ Lipſ. de quibus Joach. Fellerus pag. 191. 205. 316. ſeq. 398. 403. ſeq.

Poggius Guccius (Ugutio) *Bracciolinus* natus Ann. 1380. Terræ novæ in ditione Florentina, magnum nomen conſecutus lepido ingenio & meritis non inficiandis in litteras: diſcipulus Joannis Ravennatis, Manuelis Chryſoloræ & Colutii Salutati: ab A. 1404. ab Epiſtolis Innocentii VII. & Ann. 1413. Joannis XXIII. quem comitatus eſt in Concilium Conſtantienſe, & aliorum deinceps ſex Pontificum, donec Anno 1453. æt. 72. Roma relicta Florentiam repetens, ibi Leonardo & Carolo Aretino ſucceſſit in munere honeſtiſſimo Cancellarii Reip. diemque obiit A. 1459. 30. Octobr. In memoria Poggii poſteris commendanda præter Jovium, Boiſſardum I. imag. pag. 108. Gaddium T. 2. pag. 213. ſeq. Martin. Hanckium lib. 2. de Rom. rerum ſcriptoribus c. 10. Clarmundum T. 3. p. 98. plures noſtra inprimis ætate præclari viri cum laude verſati ſunt, Jo. Baptiſta inprimis Recanatus, Patritius Florentinus in vita præmiſſa ejus hiſtoriæ Florentinæ: (*a*) tum Jacobus Lenfant in Poggianis Gallice editis Amſt. 1720. 8. (*b*) Idem Recanatus in Obſervationibus Criticis ad Poggiana, (*c*) quæ lucem viderunt Italice Venet. 1721. 8. Auctores Diarii eruditorum Italiæ in obſervationibus ad Voſſium Tom. IX. p. 167. ſeq. Juſtus Chriſtophorus Thorſchmidius diſſert. de Poggio, Witeberg. 1713. 4. Albertus Henricus Sallengrius (*d*) in tomo ſecundo libri qui inſcribitur: Memoires de litterature, Hagæ Comitis 1717. 8. Bernardus Moneta obſervationibus ad Poggiana, vulgatis Gallice 1722. 12. Oudinus Tom. 3. p. 2381. Julius Niger in hiſtoria ſcriptorum Florentinorum pag. 473. ſeq. & cujus ſtudium circa ſcripta Poggii commendari ſingulariter debet, Niceronus in memoriis eruditorum Gallice editis Tom. IX. pag. 128. 165. Effigiem dabunt etiam Acta Concilii Conſtantienſis Hardtiana T. 3. p. 65.

Scriptores veteres Latini a Poggio reperti & magnam partem reſtituti ſunt: *Ammianus Marcellinus*, *Aſconius Pedianus*, *Caper* Grammaticus, *Ciceronis* de finibus & de Legibus & Orationes octo: *Columellæ* pars: *Frontinus* de aquæductibus, *Lucretius*, *Manilius*, *Probus* Grammaticus, *Quinctilianus*, Pſeudo-*Dares*, *Eutychus* Grammaticus, *Silius Italicus*, *Tertullianus* & libri tres primores *Valerii Flacci*. De ſingulis in Bibl. Latina.

Monumenta ipſius ingenii quæ referre licet, hæc ſunt:

Hiſtoriæ Florentinæ a primis initiis Urbis & ſpeciatim ab Ann. 1350. ad 1455. ſcripti juſſu & auctoritate Reip.

(*a*) Acta Erud. Tom. 6. ſupplem. pag. 337. Diarium eruditorum Italiæ Tom. XXIII. pag. 412. ſeq. Journal des Sav. 1717. pag. 216.

(*b*) Acta Erud. 1720. pag. 267. Journal des Sav. 1720. Tom. 2. pag. 301.

(*c*) Acta Erud. 1723. pag. 116. Memoires hiſt. & Critiques A. 1722. menſe Jun. pag. 67.

(*d*) Journal des Sav. 1717. pag. 216. Vide & Diarium eruditorum Italiæ Tom. 34. pag. 225. Memorias litterarias Trevoltinas A. 1723. pag. 2068. 2277. Biblioth. Germanique Tom. 1. pag. 240. Tom. 2. pag. 173. & Tom. 4. pag. 70.

libri VIII. primum editi notiſque & auctoris vita illuſtrati a Jo. Baptiſta Recanato, Florent. 1715. 4. atque inde recuſi in theſauro ſcriptorum Italiæ Burmanniano, tomo VIII. & Muratoriano. Tomo XX.(*a*) Italica verſio quam ipſe adornavit Poggius prodierat Venet. 1476. fol. Florent. 1492. fol. atque emendatior 1598. 4.

Libri de varietate fortunæ, & *Epiſtolæ LVII.* edente Joanne Oliva, Rhodigino, cum præfatione Dominici Georgii, Pariſ. 1723. 4. (*b*) Confer Acta Erud. A. 1725. pag. 229. & An. 1726. pag. 220. & Clariſſimi Heumanni pœcilen tomo 2. lib. 1. ubi emendationes ex Manuſcr. Codice Barnſtorfiano.

Operum volumen in duas diſtributum partes, a Thoma Aucupario, poeta laureato A 1511. dicatum Sebaſtiano Brandt, J. U. Doctori & S. P. Q. Argentinenſis Cancellario, editumque Argentorati 1513. fol. In hoc continentur:

Hiſtoria convivalis diſceptativa *de duabus peſtibus vitæ humanæ avaritia & luxuria* & de fratre *Bernardino*, aliiſque Concionatoribus. p. 1.

Hiſtoria tripartita, ſive *tres hiſtoriæ diſceptativæ convivales* 1. uter alteri gratias debeat pro convivio, qui vocatur, an qui vocat. pag. 14. 2. utra artium, Medicinæ an Juris civilis præſtet pag. 15. & 3. utrum priſcis Romanis Latina lingua omnibus communis fuerit, an alia quædam doctorum virorum, alia plebis & vulgi p. 20. b.

De nobilitate liber, ad Gerardum Cumanum. p. 25. Confer quæ de Lauri Quirini & Leonardi de Chio apologia pro Venetis contra Poggium, Niceronus p. 148.

De miſeria Conditionis humanæ ad Principem Sigiſmundum Malateſtam *libri duo* ſcripti cum jam annum ætatis ſeptuageſimum ſecundum auctor exegiſſet pag. 34. præmiſſo prologo & argumento ab Henrico Bebelio, Juſtingenſi.

De fortunæ (*c*) *varietate urbis Romæ & de ruina ejuſdem* deſcriptio pag. 50. liber recuſus nuper in tomo primo novi theſauri Antiquitatum Al. Henrici de Sallengre p. 497. Hagæ Com. 1716. fol.

Lucii Syri ſive *Luciani aſinus*, e Græco Latine verſus p. 52.

Invectivarum liber 1. in Felicem V. antipapam (antea Amadeum Ducem Sabaudiæ) & Concilium Baſileenſe p. 59. 2. in Franciſcum Philelphum invectivæ tres pro Nicolao Nicolio, p. 64. b. & quarta excuſatoria ac reconciliatoria p. 71. 3. in Laurentium Vallam invectiva I. II. III. & V. pag. 71. b. Quartam quæ in editis deſideratur Manuſcriptam ſervat illuſtris Fontaninus.

Orationes quinque 1. in funere Franciſci Zabarellæ Cardinalis Florentini, p. 95. b. 2. Albergati Nicolai, Cardinalis S. Crucis p. 99. 3. Nicolai Nicolii, civis Florentini, p. 102. & 4. Laurentii de Medicis pag. 105. 5. ad ſummum Pontificem, Nicolaum V.

Epiſtolæ & opuſcula præmiſſo præludio Henrici Bebelii de laudibus & felicitate pagorum, ruris & ſilvarum. 1. ad Coſmum de Medicis, de laude ruris ſive de re ruſtica pag. 112. 2. ad Nicolaum, de Balneis prope Thuregum ſitis pag. 113. 3. *Hieronymi* Pragenſis obitus & ſupplicii deſcriptio, ad Leonardum Aretinum. pag. 114. b. 4. 43. Epiſtolæ ad varios: Æneam Sylvium Cardin. Senenſem: Albertum, Andreolum Juſtinianum, Antonium Cremonenſem, Antonium Panormitam Siculum, Carolum Aretinum, Leonardum Aretinum, Bildeſtinum Archidiaconum, Cæſarauguſtanum Epiſcopum, Gregorium Corarium Sedis Apoſtolicæ protonotarium, Coſinam de Medicis, Franciſcum Barbarum, Franciſcum Mareſcalcum Ferrarienſem, Gvarinum Veronenſem, Jacobum Foſcarum, Joannem Lamolam, Joannem Pratenſem, Joannem Spelmibergenſem, Julianum Car-

(*a*) Acta Erud. 1733. pag. 394.
(*b*) Diarium Eruditorum Italiæ T. 36. p. 309.

(*c*) Pleniorem editionem retuli ſupra p. 305.

Digitized by Google

Cardinalem S. Angeli, legatum per Germaniam: Leonellum Eſtenſem, ad Papam (Innocentium VII.) ad Philippum, Philippum Mariam Anglum, Ducem Mediolanenſem · Scipionem Ferrarienſem: Cancellarium Senenſem, & ad Suffretum Rhodi commorantem. In his etiam trigeſima *Philippi Mariæ* Ducis Mediolanenſis, & undequadrageſima *Antonii Panormitæ* ad Poggium. Et Epiſtolæ poſtremæ contra Gvarinum, qui Cæſarem Scipioni prætulerat.

Dialogus *de infelicitate Principum* ad Thomam virum clariſſimum p. 146.

Facetiæ p. 157. 184. ob quarum libertatem atque ſparſam hinc inde obſcœnitatem male apud multos audiit Poggius: ipſe vero invectiva ſecunda in Laur. Vallam pag. 82. b. *Invehit in meas confabulationes, ut ſpurcas & bono viro indignas, homo auſterus & ſeverus nimium: ut alterum Zenonem Stoicum credas, aut Catonem tertium, non beſtiarum quendam bubulcum, omni plenum ruſticitate. Sed quid mirum, facetias meas, ex quibus liber conſtat; non placere homini inhumano, vaſto, ſtupido, agreſti, dementi, barbaro, ruſticano? At ab reliquis aliquanto quam tu doctioribus probantur, leguntur, & in ore & manibus habentur, ut velis nolis, rumpantur licet tibi Codro ilia, diffuſæ ſint per univerſam Italiam: & ad Gallos uſque, Hiſpanos, Germanos, Britannos, cæteraſque nationes transmigrarint, quæ ſciant loqui latine. Libet enim & mihi Valleam jactantiam præ oculis habenti paululum gloriari.*

Præter hæc in volumine Argentoratenſi collecta opuſcula Poggius etiam compoſuit Latinam verſionem, *librorum* primorum *quinque Diodori Siculi*, ad Nicolaum V. quorum primum in duos diviſit, unde *ſex libri* in ejus verſione numerantur. Poſt primam editionem Venet. 1476. ſæpius lucem vidit hæc verſio: Neque impedit quod *Joannes Phrea* Anglus Londini eundem laborem in ſe ſuſcepit: nam & *Cyropædiam Xenophontis* a Poggio verſam ſervant Italorum Bibliothecæ, licet eandem Franciſcus Philelphus & alii ſimiliter interpretati fuere. Atque Italicam verſionem Cyropædiæ ex Latina parentis ſui vulgavit Jacobus Poggius filius, Tibure 1539. 8. De verſione *Ariſtotelis*, cujus inter Poggii ſcripta ex Ugolino Verino meminit Gaddius T. 2. p. 218. nihil præterea comperi.

Orationem in funere Leonardi Aretini A. 1443. dictam Florentiæ edidit Baluzius Tom. 3. Miſc. pag. 248. unde recuſa eſt tomo octavo theſauri ſcriptorum Italiæ Burmanniani pag. 215. & ante Aretini Epiſtolas me curante prælo iterum datas Hamb. 1715. 8. Idem officium funeri ac memoriæ præceptoris ſui *Ambroſii Camaldulenſis*, A. 1439. præſtitiſſe Poggium jam notavi ſupra Tom. 1. pag. 45. Omitto alias ejus Orationes, Epiſtolas ad Petrum Donatum & alios: ſcriptaque inedita, ut contra hypocritas dialogum, & Orationem oppoſitam Calumniatoribus, diſſertationemque ad Coſmum Medicem, utrum ſeni uxor ſit ducenda. Invectivam in Nicol. Perottum &c.

Epiſtola de Schola Epicureæ factionis, non differt a Balneorum Badenſium prope Thuregum deſcriptione de qua ſupra pag. 306. & quæ recuſa etiam exſtat in opere Veneto de balneis p. 291. b. & in Jo. Jacobi Scheuchzeri hiſtoria naturali Helvetiæ (*a*) T. V. p. 407.

Magnum numerum Epiſtolarum & aliarum lucubrationum Poggii ſe habere teſtatus eſt Baluzius in Epiſtola ad Frid. Benedictum Carpzovium, Tom. VIII. amœnitatum literar. V. C. Jo. Georg. Schelhornii pag. 626. Sed vita Cardinalis Firmani Capranicæ apud eundem Baluzium Tom. 3. Miſc. pag. 263. 266. non Poggium patrem ſed filium Joannem Baptiſtam habet auctorem, ut notavit Julius Niger in hiſtoria ſcriptorum Florentinorum p. 474. Quinque autem Poggio fuere filii, (*b*) in-

Q q 2

(*a*) *Schweitzeriſche Natur-Geſchichte.*

(*b*) Vide Niceroni memorias T. IX. p. 135. ſeq.

Digitized by Google

ingenio valentes omnes ac conſpicui, ex quorum numero nomen interdum alicujus, interdum ſcriptum Patri a viris doctis tribui videmus. Petrus Paulus, Ordin. Præd. Jo. Baptiſta, Philippus, Jacobus, & Joannes Franciſcus, Canonicus Florentinus. * Cl. Zeno in ſuis diſſertationibus Woſſianis T. I. monet, & emendat erratum hoc Fabricii cenſentis Guccium nomen eſſe Poggii, cum hæc appellatio fuerit patris ejuſdem Poggii. Scribendum ergo uerat Poggius Guccii, ſive Arriguccii filius. Opera ejus non moror, cum nec operæ pretium duxerit Cl. Zenius illorum catalogum texere.

NOTATIO NOTKERI

DE

ILLUSTRIBUS VIRIS,

Qui ex intentione ſacras Scripturas exponebant, aut ex occaſione quaſdam ſententias Divinæ auctoritatis explanabant: *ſcripta ad Salomonem, diſcipulum ſuum, poſtea Conſtantienſis Eccleſiæ Epiſcopum.*

CUm prudens ſis, & prudentis nomen (*a*) hæredites: miror te res ineptas appetere, quod tibi quia diſſuadere nequeo, quod hortaris aggrediar, prius improperando commonens; quia, ſi me audiſſes, omnes authores noſtros notiſſimos haberes. In hoc autem & meæ ſtultitiæ, & tuæ verecundiæ conſulendum putavi; ut, cum ego utilia poſſim ſcribere, & tu optima ſis dignus accipere, in talibus ineptiis nomen utriuſque ſub clauſura ſilentii premeretur. Vide, ne tu nos diffamare velis viliſſime.

CAPUT I.

De iis, qui in Geneſim, Exodum, Leviticum, Numeros, Deuteronomium &c. ſcripſerunt.

Si ſcire deſideras, quid Hebræi de Hiſtorica Geneſeos explanatione (ſentiant) ſcrutare librum *Hieronymi*, qui intitulatur *Hebraicarum quæſtionum* juxta Septuaginta duntaxat Interpretum translationem. Si vero moralitatem requiris: *Origeni* intende. Si diſputationem; *Auguſtini* duodecim libros (*b*) peragrare non laſſeris. Si defenſionem Creatoris, & antiquorum Patrum contra blaſphemias calumniatorum; lege ejudem *Auguſtini* libros duos (*c*) *adverſus Manichæos*, & alios duos *contra Fauſtum*, (*d*) & undecimum, duodecimum tertium, decimum quartum ipſius *de Civitate Dei*, prophetico Spiritu conſcriptos. Si creaturarum pulcritudine delectaris; *Exameron Ambroſii*, ut jocularis es, pro ludo relegere conſueſcas. Si medulla ejuſdem libri dulciſſima paſci volueris, & ipſius ratione veritatis jocundari cupieris; *Bedam* (*e*) tenaciſſima memoria retinere labora. Quod ſi excerptum *Paterii*, (*f*) quod de libris beati *Gregorii* per ordinem ſingulorum librorum deflorando confecit, unquam reperire potueris, illud tibi ad omnimodam ſufficiet ſapientiam. In Exodum & in Leviticum *homilias Origenis* mire diſputatas ediſcere labora. In totum *Eptaticum* (*g*) ſeptem *Auguſtini quæſtionum*, & alios ſex (*h*) *locutionum de diverſitate Interpretum*. Et quod præ omnibus utile tibi puto acquirere, *Eugippium*, (*i*) qui

(*a*) Salomonis.

(*b*) De Geneſi ad Litteram, in tria prima Geneſeos capita. Tom. 3. Operum.

(*c*) De Geneſi, contra Manichæos. Tom. 1. Operum.

(*d*) Contra Adverſarium Legis & Prophetarum.

(*e*) Supra Tom. 1. pag. 189.

(*f*) Supra hoc Volumine. pag. 201.

(*g*) Quæſtiones in Heptateuchum.

(*h*) Septem, T. 3. Operum: & totidem numerat Auguſtinus ipſe II. 45. retractat.

(*i*) Supra Tom. 2. pag. 122. ſeq.

qui ex omnibus libris profundiſſimi & penetrabiliſſimi ejuſdem *Auguſtini* in omnem auctoritatem Scripturæ utiliſſimum, & valde neceſſarium volumen collegit, in quo multa myſteria de Geneſi, de Exodo, de Levitico, de Numero, de Deuteronomii, Joſuæ, & Judicum, Samuele, & Malachim, (*a*) & Prophetis reſerata reperies: Licet *in omnes Prophetas* laborantiſſimus & deſudantiſſimus ſtudioſo lectori ſufficiat *Hieronymus*. cujus ſi volueris eſſe diſcipulus, faſtidium, quod tibi de librorum tædio coaluit, reticere debebis, ut ferventiſſima lectio ferventi congruat diſcipulo. Hæc de Lege & Prophetis.

CAPUT II.

De his, qui Pſalterium, Proverbia, Eccleſiaſten, & Cantica Canticorum expoſuerunt.

De Agiographis vero in ſequenti doceberis: quorum primum eſt Pſalterium juxta circumciſionem. Apud nos vero propter Chriſtum ex eo natum, David eſt caput omnium Prophetarum. In cujus librum plurima multi ſenſerunt. De quibus primus & præcipuus eſt *Origenes* apud Græcos, *Auguſtinus* apud nos, ex cujus libris *Proſper*, ut accepimus, Aquitanus Epiſcopus utiliſſimum volumen ſtudioſis excerpſit, cui multa de aliorum opuſculis intexuit; ut ſtatim in principio præfationem de homilia Sancti *Baſilii* poſuerit. In eundem librum & *Arnobius* Rhetor ſui nobis ingenii monumentum reliquit. In ipſum & *Hilarius* Pictavienſis Epiſcopus ſcripſit. In cujus explanationem *Caſſiodorus Senator*, cum multa diſſeruerit, in hoc tantum videtur nobis utilis, quod omnem ſæcularem ſapientiam, id eſt, Schematum & Troporum dulciſſimam varietatem in eo latere manifeſtat. Super omnia vero ad intellectum hujus prophetiæ juvat, ſi quis Pſalterium, quod beatus *Hieronymus* de Hebraico in Latinum vertit, memoriæ commendare voluerit. In Proverbia Salomonis *Hieronymus* breves ſententias dereliquit, quæ quaſi pauciſſima grana, cauſa ſegetum fuere maximarum; quas *Beda* noſter demeſſuit, & collegit. Scripſit idem *Hieronymus* in Eccleſiaſten juxta traditionem ſeptuaginta translatorum, hoc eſt, vulgatam interpretationem. Hebræi enim dicunt, (*b*) eos non amplius interpretatos fuiſſe quam Moyſis quinque libros. Huic ergo expoſitioni acutiſſime debes intendere; ut eam ad intellectum modernæ lectionis poſſis derivare: quia nihil aliud apud Latinorum aliquem ſuper eundem librum reperies, niſi tantum pauca teſtimonia in libris beati *Gregorii*, cum expoſitione poſita. In Cantica Canticorum interpretatur Sanctus *Hieronymus* duas homilias *Adamantii*, (*c*) in quarum præfatione hoc præmiſit: *Origenes, cum in ceteris alios vicerit, in Canticis Canticorum ſe ipſum vicit*. Quam interpretationem, quia ipſe mortæ præventus, nobis transferre non potuit; hanc tibi viciſſitudinem noſtri laboris & multimodæ ſervitutis impono: ut ſi aliquando ſumptibus abundaveris, & alicujus hominis Latina & Græca lingua eruditi, amicitia uſus fueris, ab eo extorqueas, ut explanationes Latinis, & Barbaris pro maximo munere, vel præda famoſiſſima transferre non gravetur. Interim lege libellum *Juſti Lugdunenſis Epiſcopi* (*d*) in Epithalamium, brevem quidem verbis, ſed ſpiritualibus plenum ſententiis. Quod ſi Romana facundia barbaro-

ro-

(*a*) Regum libris.

(*b*) Vide Biblioth. Græc. III. 12. 4. Tom. 2. pag. 322.

(*c*) Origenis.

(*d*) Hujus Juſti ex Viennenſi Diacono Antiſtitis Lugdunenſis qui Anno 374. Concilio Valentino, & Anno 381. Aquilejenſi interfuit, lucubrationem intercidiſſe dolendum eſt. Pro Lugdunenſi *Viennenſem* Archiepiſcopum vocat Anonymus Mellicenſis cap. 42. aitque ſcripſiſſe ad Sergium Papam, qui luit ab Anno 688. Sed ad Sergium Tarraconenſem Epiſcopum ſcripſit Juſtus Epiſcopus *Urgelitanus*, de cujus myſtica expoſitione in Canticum dixi Tom. 4. pag. 211.

rorum hominum ſcripta contempſerit, nobis barbaris expoſitio *Bedæ* in eundem librum ſufficere debebit. Quem naturarum diſpoſitor *Deus*, qui quarta die mundanæ creationis Solem ab Oriente produxit, in ſexta ætate ſæculi novum ſolem ab Occidente ad illuminationem totius orbis direxit. Si vero Romanarum etiam delitiarum opipari convivio delectaris, quicquid *Gregorius* Papa dulce ſuper hoc reſperſum latiſſime reliquit; idem *Beda* in breviſſimo ferculo avidis glutiendum compoſuit.

CAPUT III.

De interpretibus Libri Sapientiæ, Jeſu filii Sirach, Job, Tobiæ, Eſdræ, Judith, Eſther, Paralipomenon, & Machabæorum.

De libro, qui Sapientia Salomonis inſcribitur, nullius authoris expoſitionem, niſi tantum per occaſionem aliorum librorum pauca teſtimonia explanata cognovi; quippe qui ab Hebræis penitus reſpuitur, & apud noſtros quaſi incertus habetur: tamen quia priores noſtri eum propter utilitatem doctrinæ legere conſueverunt, & Judæi eundem non habent, Eccleſiaſticus (*a*) etiam apud nos appellatur. Quod de hoc, id etiam de libro Jeſu filii Sirach ſentias, oportet, niſi quod is ab Hebræis (*b*) & habetur & legitur. Difficillimum librum beati Job Prophetæ, ab omnibus Magiſtris anterioribus intactum Apoſtolicus noſter *Gregorius* ita expoſuit, ut ſuper hiſtoriæ fundamentum, moralitatis conſtrueret ædificium, & anagoges impoſuerit culmen præſtantiſſimum. Cui libro tam multa de omnibus Divinæ authoritatis ſcriptis teſtimonia intexuit, & intexta diſſolvit; ut hujus occaſione vetus & novum Teſtamentum videatur expoſuiſſe. Quod ſi propter inopiam rei familiaris, vel ſæcularium rerum occupationem, vel etiam palatii aſſiduitatem, & militiæ laborem tibi aſpirare non ſuppetit, aut vacare, excerptum *Ladkeni* (*c*) *Hibernienſis*, inquire, & poſt explanationem teſtimoniorum in medium adductorum, nihil tibi invenies ad plenum intellectum deeſſe. In diverſis etiam locis diverſa tum collecta, tum excerpta de hoc, & aliis ſcriptis, ſi requiſieris, invenire poteris, de quibus poſtea dicetur. In librum Tobiæ & Eſdræ *Beda* presbyter aliqua ſcripſit magis jucunda, quam neceſſaria, quippe qui ſimplicem hiſtoriam vertere conatus eſt in allegoriam. De libro Judith & Eſther, & Paralipomenon quid dicam, a quibus, vel qualiter exponantur, cum etiam ipſa in eis littera non pro auctoritate, (*d*) ſed tantum pro memoria & admiratione habeatur? Idem de libris Machabæorum ſuſpicari poteris.

CAPUT IV.

Quinam novi Teſtamenti libros ex profeſſo interpretati ſint.

De novo autem Teſtamento ſcire debebis, quia licet remotis litteræ groſſioris integumentis lucidum cunctis ad intelligendum videatur: nuſquam tamen periculoſius erratur, niſi reverentiſſima humilitate diſcatur. Ergo in Matthæum *Hieronymus* tibi ſufficiat; in Marcum, pediſſequum Matthæi, *Beda* pediſſequus Hieronymi, in Lucam ſoligradum Beda latigradus, adeo, ut omne, quod ipſum reperit Evangelium, volumen compingeret in unum. Joannem

(*a*) Mirum eſt a Notgero diſtingui Eccleſiaſticum a Sirachidis libro. nam Sapientiam Salomonis, Eccleſiaſtici nomine veniſſe minus conſtat.

(*b*) Vide Biblioth. Græc. III. 29. 1. Tom. 2. pag. 729. ſeq.

(*c*) De hoc Ladkeno altum apud alios ſilentium.

(*d*) Neſcio quomodo hoc potuerit affirmare Notgerus contra uſum veteris omnis Eccleſiæ, libros Paralipomenon atque Eſtheris inter Divinos computantis & ad illorum provocantis teſtimonia.

nem Cœlipetam nubivolus *Auguſtinus* paribus alis inſecutus eſt. Præter hæc eſt liber Auguſtini *de Sermone Domini in monte*, ſecundum Matthæum. Alius *quæſtionum in totum Evangelium*. Inſuper & *Eugippi Collectarium*. Præterea homiliæ *Joannis Chryſoſtomi*, *Origenis*, *Auguſtini*, *Gregorii*, *Maximi*, *Leonis*, *Bedæ*, & *Reſponſiones Hieronymi ad interrogationes Algaſiæ & Denobiæ:* (*a*) ſi tamen mox Sacerdos futurus, dignaris legere libros ad eruditionem fœminarum directos. Sed tu juvenculus non dedigneris legere, quod Hieronymus ſenex dignatus eſt ſcribere. In Epiſtolam ad Romanos multa & mira ſcripſit *Origenes*, quibus adverſarii ejuſdem prava quædam inſeruerunt: (*b*) quorum unum, ſicut nuper tibi in aurem diffudi, ipſe in eodem volumine acerrime condemnat. *Ambroſius* Mediolanenſis Epiſcopus in Evangelium ſecundum Lucam, & in omnes Epiſtolas Pauli, breves Commentarios reliquit: ſed explanationem ad Hebræos Epiſtolæ ejus volumini inſertam, non eum ſcripſiſſe multi contendunt, quod & veritas comprobat. Item *Pelagius* breves Sententiolas in eaſdem ſcripſit epiſtolas. *Hieronymus* latiſſimos Tractatus ad Galatas, ad Titum, ad Philemonem dereliquit. Idemque *Hieronymus*, & *Auguſtinus* Epiſcopus, prout interrogati fuerant, de diverſis in Apoſtolum quæſtionibus valde proficuas conſcripſerunt Epiſtolas. Super Actus Apoſtolorum lege *Bedam* presbyterum. In Epiſtolam Joannis, *Auguſtinum*, in qua explanatione, qui ſit Chriſtianus, agnoſces. In ſeptem Epiſtolas (quæ dicuntur Canonicæ) interpretationem *Bedæ* presbyteri require, & ejuſdem dilucidationem obſcuriſſimæ viſionis potius, quam revelationis beati Joannis; cujus tamen expoſitionis *Auguſtinum*, *Hieronymum*, & *Gregorium* ſeminaria eſſe noveris; licet idem *Beda* ſæpiſſime *Tychonii* Donatiſtæ ſe dicat explanationem ſuo volumini inſeruiſſe; in quo multa quoque *Primaſii*, Diſcipuli Sancti Auguſtini, dicta poſuit, ut facile potuerit advertere, qui eoſdem tractatores curaverit recitare. Si Gloſſulas volueris in totam Scripturam Divinam, ſufficit *Rabanus Mogonciacenſis* Archiepiſcopus.

CAPUT V.

De iis, qui ex occaſione diſputationis propriæ, quaſdam ſententias Divinæ auctoritatis explanaverunt.

Hactenus de his Scriptoribus dixiſſe ſufficiat, qui ex intentione Sacras Scripturas elucidare conati ſunt. Nunc autem de his doceberis, qui ex occaſione diſputationis propriæ, quaſdam ſententias Divinæ auctoritatis explanaverunt. *Auguſtinus* in libris innumeris, quos conſcripſit, prout ſe locorum & rerum obtulit occaſio, omnem pæne, imo vere, ſanctam Scripturam expoſuit. Cujus rei probamenta ſunt libri *Confeſſionum* ejus numero tredecim. Liber optimus *de bono naturæ*. *De utilitate credendi*. *Quæſtiones de Proverbiis Salomonis*, & cæteris Scripturis. Item *de gratia*, *de libero arbitrio*, & *Enchiridion*, hoc eſt: de fide, ſpe, & charitate, in quibus vel maxime intellectus Scripturarum elucet, ut in aliis mille libris ipſius, ſicut ante nos dictum eſt: *ſi Auguſtinus adeſt*, *ſufficit ipſe tibi*. *Speculum* ejus require. Quid dicam de *Caſſiano?* Si tamen aliquando Monachos faſtidire deſieris, qui *in viginti quatuor libris Collationum*, quos totidem Senioribus Apocalypſeos Joannis (*c*) comparat, ita & propter *octo principalium vitiorum* occaſionem de lege & Prophetis diſputat, ut eum omnia tractanda ſuſcepiſſe, non dubites. Qualiter vero Evangelia & Apoſtolorum ſcripta diſſeruerit, nullus credere poterit, niſi qui lectioni earumdem Collationum ſtu-

(*a*) Zenobiæ.
(*b*) Huetii Origeniana pag. 243. 253. ſeq.

(*c*) IV. 4. 10. V. 8. 14. XI. 16. XIX. 4.

ſtudioſus inſtiterit. Quam tamen doctrinam profeſſionis ſuæ memor, Patrum ſanctitati, non ſuæ ſcribit induſtriæ. Libri *Iſidori* Hiſpanienſis Epiſcopi, *Etymologiarum* nomine titulati, omnimoda te perficiunt ſcientia. Item *ſententiarum* ejus utiliſſimus liber occurrit. Item alius *de Patribus veteris & novi Teſtamenti*. Item alius *de officiis*, & *Ordinibus Eccleſiaſticis*, qui tibi mox *Dei* gratia futuro Sacerdoti maxime ſunt neceſſarii, in quibus omnem rationem, & nomina ſingularum feſtivitatum, & jejuniorum reperies, ut præco Dei populis futuras ſtationes prænunciare poſſis in Keriki; (*a*) quia ſi non annunciaveris populo, qui ſpeculatoris officium deſideras, veneritque gladius, & tulerit eum, (*b*) ipſe iniquitate ſua morietur, ſanguis autem ejus de manu tua requiretur.

CAPUT VI.

De Libris ornando Sacerdotio neceſſariis, Epiſtolographis &c.

Ergo quia ſeſe obtulit occaſio, ut in hoc loco de miniſterio, quod ſubiturus es, te attentius inſtruere debeam, & me imparem tantæ rei agnoſco, qui nec vitam propriam cuſtodire, nec, quæ aliquantum ſentio, idonee valeo proferre; mitto te ad librum beati *Gregorii Papæ*, qui appellatur *Regula Paſtoralis*, ſed meo, imo ut credo, ejus & omnium ſapientium judicio melius & verius *Speculum* nuncupari potuiſſet; in quo omnis homo ſe ipſum inveniet quaſi depictum, & præcipue Epiſcopi & Presbyteri, ita ut omnis homo non ſolum ſermones, & opera, ſed & cogitationes & affectus, quos quiſque vel antea, vel in ipſo Sacerdotio conceperit, quaſi viventes vel ambulantes, oſtenderit. In quo libro tam multa de novo & veteri Teſtamento poſuit, & expoſuit; ut ſi eum memoriæ commendaveris, omnium librorum ſcientia refertus eſſe videaris. Ex hoc ergo trutinari debes, & examinari, utrum ob animæ tuæ ſalutem Sacerdotium declinare, & eorum periculum, quos corrigere nequiveris, fugere; vel propter tui cuſtodiam, quia miniſterium ipſum vitiis te ſubjacere prohibet, & eorum, quos convertere poteris, lucrum ſubire debeas, vel ambire; licet hoc verbum periculoſiſſimum ſit & fœdiſſimum, necdum etiam in efficientiam apud Chriſtianos veniat, & maxime Sacerdotes. Habes *Eucherium*, neſcio utrum ipſum, quem beatiſſimus *Auguſtinus* presbyterum ex Hiſpania veteri morbo calculi laborantem, per ſanctiſſimum Stephanum in libro vigeſimo ſecundo (*c*) de Civitate Dei narrat curatum; an alium Epiſcopum vel Doctorem, qui multas & utiliſſimas interpretationes, Tropologias, & Anagoges ſacrarum Scripturarum propoſuit, & diſſolvit. (*d*) Quid dicam de *Albino*, Magiſtro Caroli Imperatoris? qui ut tu ipſe fateri ſolitus es, nulli ſecundus eſſe voluit, ſed in gentilibus & ſacris litteris omnes ſuperare contendit. Ille talem Grammaticam (*e*) condidit; ut *Donatus*, *Nicomachus*, *Doſitheus*, & noſter *Priſcianus* in ejus comparatione nihil eſſe videantur. Sed tibi ſtulto idem de Dialectica, Fide, & Spe, & Charitate multa diſputavit, adeo ut etiam in Evangelium Joannis manum mittere præſumeret. Scripſit enim ad amicos plurima, præcipue ad Vitonem. (*f*) *Epiſtolæ* vero ejus tibi puerulo cum ſupercilio ſcriptæ videntur. Sed ego ita non ſentio; quia illa juxta authoritatem

(*a*) In Eccleſia.
(*b*) Ezech. XXXIII. 6.
(*c*) Cap. 8. §. 12. ubi *Eucharius* in editis appellatur.
(*d*) Eucherius Lugd. Epiſc. de cujus libris Inſtructionum ſupra Tom. 2. pag. 123. ſeq.
(*e*) Inter Alcuini Opera pag. 1256. ſeq.
(*f*) Widonem Comitem, ad quem liber de virtutibus & vitiis pag. 1216.

tem ſuam (qua omnes poſt Regem potentiſſimum præcellebat) & locutus eſt, & vixit, & ſcripſit. Commendo *Epiſtolas Hieronymi*, non illius Græci (*a*) pagani idololatræ, ſed noſtri Eccleſiaſtici cultoris veri Dei; in quibus omnem ſerietatem, miram joculationem, Scripturarum ſacrarum explanationem, virginitatis & viduitatis exhortationem, lapſorum ſublevationem, Clericorum & Monachorum ac Virginum, imo & fornicariarum modernarum inſectationem tam vehementem reperies, ut, ſi te ipſum Clericum eſſe memineris, non ſit, quod Monachis & Sanctimonialibus objicere poſſis. Sed unam illam ætati, progenitoribus, & proximis, indoli, & miniſterio tuo congruentiſſimam commendo *epiſtolam ad Nepotianum*, cognatum Heliodori Epiſcopi, qui futurus poſt avunculum ſuum ſperabatur Epiſcopus, & ſubita morte præreptus eſt: ut ſecundum talem iſtitutionem, quali eum inſtruxit, vivere ſtudeas, & non poſt matris tuæ conſobrinum (*b*) anhelare ad Epiſcopatum, ſed timere & præparare te ſatagas ad conſpectum Dei, quia, ſicut omnibus, incerta eſt tibi hora exitus tui.

CAPUT VII.

De Metrorum, Hymnorum, Epigrammatumque conditoribus.

Si vero etiam metra requiſieris, non ſunt tibi neceſſariæ Gentilium fabulæ, ſed habes in Chriſtianitate prudentiſſimum *Prudentium* de Mundi exordio, de Martyribus, de laudibus Dei, de Patribus novi & veteris Teſtamenti dulciſſime modulantem, virtutum & vitiorum inter ſe conflictus tropologica dulcedine ſuaviſſime proferentem, contra hæreticos & paganos acerrime pugnantem. *Alcimus* (*c*) vero nomine *Avitus*, licet *hiſtoriam Geneſeos* (*d*) quaſi ſolam aſſumpſerit, tamen omnia noſtra (*e*) dulciſſimo carmine decantavit, & pulcherrimum librum *de virginitate* ad ſororem ſuam (*f*) deſcripſit, & alium *de inſtitutione mortalium*, (*g*) pro quo tu legiſti *Catonianum*; (*h*) ſed quantocyus facito tuum eſſe. *Juvencum* & *Sedulium* Oratorem, *Hymnoſque Ambroſianos*, ſcio, quia jam memoriæ commendaſti. Quod ſi Scriptores Eccleſiaſticos noſſe deſideras, inani labore tabeſcis, cum hodieque & uſque in finem ſæculi non deſint, qui utilia ſcribere poſſint. Si tamen antiquos Authores noſſe volueris, lege librum *beati Hieronymi de illuſtribus Viris* a Sancto Petro uſque ad ſe ipſum, & *Gennadii Toletani Epiſcopi* (*i*) ab Ambroſio (*k*) uſque ad eundem Gennadium. Vale, & aliquando tibi ſatis ſit exhauſti. Sed quid tibi aviditatem tuam imputo, cum meam ſocordiam ipſe reprehendo? Modo Deus, qui omnia tibi proſperat, *Proſperum* mihi perduxit ad memoriam, cujus *Epigrammata*, licet invitus, habes in corde deſcripta. *Libros* autem ejus *de vita activa & contemplativa* neſcis adhuc: quos, ſi didiceris, & obſervaveris (ut tandem aliquando aperiam, quid jugiter Sacerdotii nomine ſignificem) Epiſcopatu digniſſimus eris. Eheu: ſed mihi tum quam molliter oſſa quieſcent! Iterum iterumque valeto.

(*a*) Hieronymum Rhodium, diſcipulum Ariſtotelis videtur innuere, cujus Epiſtolæ a Laertio & Athenæo allegantur.

(*b*) Salomonem II. Epiſcopum Conſtantienſem. Vide Sammarthanos Tom. 2. pag. 544.

(*c*) Ita legendum pro Alcuinus.

(*d*) Libris V. de ſpiritualis hiſtoriæ geſtis ad Sidonium Apollinarem.

(*e*) Heptateuchum. Vide Sirmondi Opera T. 2. pag. 264.

(*f*) Fuſcinam.

(*g*) Al. *moralium*. Hoc Aviti poema, quantum memini, hodie non exſtat.

(*h*) Carmina Catonis de Moribus.

(*i*) Infra cap. XI.

(*k*) Gennadii liber non ab Ambroſio ſed a Jacobo Niſibeno incipit. De Ambroſio Hieronymus cap. 124.

CAPUT VIII.

De Libro Conſenſus Evangeliſtarum, & *de Fide ad Petrum S. Auguſtini*.

Lernææ paludi, Hydrino capiti, ſeu certe rogo flagranti te comparaverim, quorum ſingula aliud, quo crebrius obturatur, ſæpius erumpit. Aliud ſucciſo uno mille capitibus pullulaſcit; alius, quo plura ligna voraverit, amplius voranda deſiderat: Ita & tu, cum in uno tibi ſatisfecero, alia & alia nova & impoſſibilia debiliſſimæ cervici ſubeunda non exhorreſcis, non times, non expaveſcis, non ſaltem miſericordia motus definis imponere. Apto ergo infirmos humeros gravi ſarcinæ: pii proviſoris mei eſt, hac me quandocumque relevare. Quod tamen ita dictum noveris ante Deum, ut ſi quæ mihi fraterne injungere, & non imperatorie volueris imponere, quoad vivam, ad voluntatem tuam cupio promtiſſimus eſſe. Ordinatione Dei (ut credo) non humana voluntate factum eſt, quod libros Sancti *Auguſtini de Symphonia*, (*a*) ut ipſe illis nomen impoſuit, vel *Anaphonia Evangeliſtarum*, ut adverſarii garriunt, incommemoratos reliqui, quatenus de his modo latius aliquid inſtruere te occaſionem capiam. Primus itaque ex eis non de ſui materia, ſed de ſequentibus nomen accepit; ipſe enim, quodcunque ei vocabulum impoſueris, omnia ſupergreditur. Quod ſi enim galeam vel thoracem veteris ac novi Teſtamenti nuncupare volueris, hoc nomen ipſi minus idoneum reperies, cum eum contra Hæreticos & omnes idololatras, ſed & falſos fratres clypeum æreum, clavis aureis compactum, & argento puriſſimo veſtitum eſſe, ſeu nimium ignitum contra ligna arida, fœnum, ſtipulamque didiceris: vel armamentarium omnimodi generis telorum adverſus humanæ ſpiritualiſque nequitiæ cœtum, oculis & experimento probaveris. De ſequentibus autem quid loquar? qui ita veritatis ipſius ratione ſubnixi ſunt, ut ſi eos memoriæ commendaveris, omnibus ſemper & ubique Evangelii contradictoribus ipſe jam Filius Evangelii contradicere poſſis: in quibus & multas ſententias cum luculentiſſimis explanationibus poſitas invenies. Eſt etiam alius liber ejuſdem *Auguſtini de Fide* (*b*) *ad Petrum Diaconum* ita diſpoſitus, ut ſi eum firmiter comprehenderis, invictum te adverſus omnes hæreſes, quæ hactenus exortæ, vel poſt orituræ ſunt, reddat, victoremque conſtituat.

CAPUT IX.

De Libris S. Proſperi Aquitani.

Pulcherrimo operi *Proſperi de promiſſis* & *prædictis Dei* operam impende; quod ipſum noveris regulam omnium Divinarum Scripturarum, quid in his tantum hiſtorice factum, quid hiſtorice quidem factum, ſed quomodo moraliter, vel juxta Anagogen ſit factum, quid tantummodo futurum, & quid in hoc tempore, quid ſub Antichriſto, vel poſt ejus perditionem, quid in futuro ſæculo reprobis & electis communiter prædictum, quid ſolis electis ſpecialiter ſit promiſſum. In quo volumine multa vera etiam ex libris Ethnicorum de conſummatione ſæculi & commutabilium translatione utiliter inſerta reperies. Item libris ejuſdem *de gratia* & *libero arbitrio* acutiſſime intende, quos ille ex innumeris Sancti *Auguſtini*, & aliorum Patrum libris quaſi in breviſſima tabula quamdam, vel potius veram Coſmographiam depinxit: quia videlicet homo non juxta Philoſophos minor eſt mundo, ſed major; cum non homo propter mundum, ſed mundus propter hominem ſit factus.

CA-

(*a*) Libri IV. de conſenſu Evangeliſtarum.

(*b*) Fulgentii Ruſpenſis.

Digitized by Google

CAPUT X.

De iis, qui vitas & paſſiones Apoſtolorum, ac Martyrum conſcripſerunt.

Præterea debes agones & victorias Sanctorum Martyrum diligentiſſime perquirere; ut eorum exemplo non tantum illecebras mundi reſpuere, ſed & animam pro Chriſto ponere, & cruciatus corporis pro nihilo ducere, Dei gratia, & Sancti Spiritus inhabitatione conſueſcas; primumque præcipuorum Apoſtolorum Petri & Pauli, Andreæ & Jacobi fratris, Joannis, ſed & Jacobi fratris Domini. *Hiſtoriis* vero, quæ ſunt *de Andrea & Joanne*, ſed & *Paſſionibus reliquorum Apoſtolorum*, (*a*) auctoritatem derogat Eccleſia. Quarum tamen paſſionum *Bartholomæi* (*b*) veriſimillimam, ſeu certe veraciſſimam noveris. Hiſtoria vero *de Petro & Paulo*, & eorum diſcipulis (*c*) *Proceſſo & Martiniano* carcerariis, *Nicomede* preſbytero (*d*) *Nereo & Achilleo*, *Marone*, *Victorino*, *Euticete*, (*e*) *Marcello*, *Petronella*, (*f*) *Felicula*, *Domitilla*, *Potentia* & *Euphroſyna*, pro omnium ædificatione legitur. Sed & liber *Hermæ*, *qui Paſtor inſcribitur*. Liber autem ſub nomine *Clementis*, reſpuitur. Poſt Apoſtolos ſequitur *paſſio de Sancto Clemente*. (*g*) Dehinc mirabilis liber (*h*) *de Sancto Alexandro*, *Eventio & Theodulo*, *Hermete*, *Quirino*, & cæteris.

(*a*) Confer, ſi placet, Codicem Apocryphum Novi Teſtamenti.

(*b*) Tom. IX. Bibl. Græc. pag. *61*.

(*c*) Vide Acta Sanctorum 2. Jul. & quam parum illis tribuendum ſit fidei, Tillemont. Tom. 1. memoriar.

(*d*) Sigebert. cap. 1. de S. E.

(*e*) Eutyche.

CAPUT XI.

De Chronographis Eccleſiaſticis & Bibliothecariis.

Eſt & hiſtoria, quæ dicitur Eccleſiaſtica *Euſebii* Epiſcopi Cæſarienſis, & *Hieronymi* noſtri a Nativitate Domini, non ſolum omnimodas per orbem terrarum Sanctorum paſſiones continens; ſed & alia quæcunque memoria digna videbantur, uſque ad ipſum *Hieronymum*, qui, quod mihi injunxiſti, de paucis, ipſe ſcripſit *librum de illuſtribus viris* omnium a ſe ipſo uſque ad Sanctum Petrum, commemorans quid ſinguli ſcriptum reliquerunt. Poſt quem *Gennadius Toletanus Epiſcopus* (*i*) alium non diſſimilem uſque ad ſemetipſum compoſuit. Eſt & alia *hiſtoria*, quæ *Tripartita* nuncupatur pro eo, quod *Caſſiodorus Senator* Romanus de tribus ſcriptoribus, *Socrate* videlicet, *Sozomeno*, & *Theodoreto*, quæ præcipua videbantur, in unum volumen compegit. *Paſſionem Sancti Laurentii* (*k*) ſi integram & non particulatim reperire quiveris, quanta bella, & quot victorias Martyrum invenies? *Polychronii* (*l*) videlicet Babylonii Epiſcopi de Perſide cum Presbyteris & Diaconibus, Regulorum quoque *Abdon* & *Sennen*, quando etiam non perſecutione, ſed vaſtitate per Decium facta Cæſarem, abolita eſt in illis partibus Religio Chriſtiana. Qui Romam regreſſus ibi omnes Chriſtianos, quos invenire poſſet, diverſis pœnis interemit: Sed quod moliebatur, Chriſtianum nomen auferre, tanta cæde non potuit; quin etiam in Perſide, licet multo poſt tempore Chriſtianitatis cultus per *Cyria-*

(*f*) Acta Sanctor. Tom. 7. Maji 31.

(*g*) Cotelerius Tom. 1. Patrum Apoſtol. Surius ad 23. Novembr.

(*h*) Acta Sanctor. Tom. 1. Maji 3.

(*i*) Supra cap. 7.

(*k*) Surius & Acta Sanctor. 10. Auguſt.

(*l*) Acta Sanctor. 17. Febr.

eum (*a*) Diaconum Romanum eſt recuperatus, temporibus ſcilicet Diocletiani Cæſaris, & Filiorum ejus, Maximini ſcilicet in Oriente, & Maximiniani in Occidente, qui ſuper omnes noſtræ fidei fuere perſecutores. Sed Eccleſiam ſuper firmitatem fundatam petræ, licet concutere, tamen, quod præcipue cupierunt, dejicere nequiverunt; ſicut neque poſt eos deteſtandus Apoſtata Julianus. Quo cœlitus interempto, quaſi poſt rigidiſſimam hyemem verni flores in terra noſtra apparere cœperunt, qui prius quaſi in theca vel cortice clauſi tenebantur. *Baſilius* ſcilicet Cappadocum Epiſcopus & fratres ejus mirabiles, *Gregorius*, (*b*) *Athanaſius* Alexandrinus Epiſcopus, *Joannes*, (*c*) *Conſtantinopolitanus Epiſcopus*. Deſerta quoque omnia novos fructus edidere. *Paulos* quoque & *Antonios*, *Macarios* utique & *Serapionas*, & *viginti quatuor Seniores* (*d*) cum infinita multitudine ſub eorum umbraculo germinantium.

CAPUT XII.

Eccleſiam Occidentalem Sanctorum multitudine Orientali nequaquam inferiorem eſſe docet. Commendat lectionem Priſciani, Joſephi, & Hegeſippi.

Occidens etiam ipſe, licet ſero, tandem tamen aliquando in germen erupit. *Martinum* Pannoniis ortum, & non ſolum Germaniam, vel Italiam, ſeu Gallias ſua præſentia illuminantem, ſed etiam omnes Orientales, ipſis teſtibus, claritate luminis ſuperantem. Quos etiam magiſter ejus *Hilarius* corporaliter illuſtrandos adiit. Deo gratias. Credo, quia æquiparaverit noſtra tarditas eorum prioratum, cum intueor *Ambroſium*, *Hieronymum*, *Auguſtinum* viventem noſtrum, defunctum noſtrum, ne ſterilis Africa de tanta fœcunditate ſe audeat jactitare, *Maximum*, *Clarum*, *Simplicianum*, *Euſebium*, *Aurelium*, *Severum*, *Severinum*, *Briccium*, *Paulinum Treverenſem*, & *Nolanum*, quaſi aſtra ſimul procedentes, & circa finem noctis alios multo plures, quorum etiam nomina virtutum ſunt præſaga: *Congellos* (*e*) ſcilicet, qui interpretantur Fauſti; *Columbas*, *Columbanos*, *Gallos*, *Gregorium* (*f*) quintum, nomen Chryſoſtomi Græcis auferentem: *Benedictos*, *Honoratos*, *Libertinos*, *Othmaros*, noſtrum & Belgicum. Cæterum, ſi & Gentilium authores noſſe deſideras, *Priſcianum* (*g*) lege. *Joſephi* vero Judaici hiſtorias, & *Hegeſippi* noſtri legendas.... Et finem libello impono. Amen. Explicit.

VETUSTISSIMI VERSUS,

Qui olim in Bibliotheca S. ISIDORI Hiſpalenſis Epiſcopi legebantur.

ISidori Hiſpalenſis Epiſcopi extant verſus titulis Bibliothecæ.

Sunt heic plura ſacra, ſunt heic mundialia plura,
Ex his, ſi qua placent carmina, tolle, lege.
Prata vides plena ſpinis, & copia floris;
Si non vis ſpinas ſumere, ſume roſas.
Heic gemmæ radiant veneranda volumina Legis,
Con-

(*a*) Acta Sanctor. 8. Auguſt.
(*b*) Nyſſenus.
(*c*) Chryſoſtomus.
(*d*) Supra cap. V.
(*e*) Supra Tom. 1. pag. 409.
(*f*) Hunc locum fateor me non intelligere, niſi per quintum illum notetur Gregorius Magnus. Chryſoſtomi quatuor apud Græcos ſunt: Dio Bithynus Sophiſta, Joannes Conſtantinopolitanus. Severianus Gabalorum, & Antiochus Ptolemaidis Epiſcopi.
(*g*) Priſcianum fuiſſe Ethnicum, non adeo exploratum videtur, ut monui in Bibliotheca Latina. Et ſupra cap. 6. *& noſter Priſcianus*, ubi etiam Latini Grammatici Donati mentio præceſſerat. Sed poteſt etiam eſſe ſenſus, Gentilium ſcriptis intelligendis, ſingulariter conducere Priſcianum.

Condita ſunt pariter heic nova cum veteri.
Ille *Origenes* ego Doctor veriſſimus olim,
Præreptus ſubito lingua nocente fui.
Condere, ſi credis, ſtudui tot millia libros,
Quot legio miſſos ducit in arma viros.
Nulla meos umquam tetigit blaſphemia ſenſus,
Sed vigil, & prudens tutus ab hoſte fui.
Sola mihi caſum *Periarchum* dicta dederunt,
His me conjectum impia tela premunt.
Gallia me genitum, me Pictavis ore tonanti
Doctorem *Hilarium* miſit alumna ſuum.
Ambroſius Doctor ſignis inſignis, & Hymnis,
Enitet heic titulis, enitet eloquiis.
Mentitur, qui te totum legiſſe fatetur,
Aut quis cuncta tua Lector habere poteſt?
Namque voluminibus mille *Auguſtine* refulges;
Teſtantur libri, quod loquor ipſe, tui.
Quamvis multorum placeant volumina libris,
Si Auguſtinus adeſt, ſufficit ipſe tibi.
Hieronyme Interpres variis doctiſſime linguis
. . . .
Te Bethlem celebrat, totus te perſonat orbis,
Te quoque noſtra tuis Bibliotheca libris.
Nomine *Joannes Chryſoſtomus* inde vocatur,
Aurea quod noſtrum lingua coruſcat opus.
Conſtantinopolis me præceptore refulget,
Et celebror libris Doctor ubique meis.
Compoſui mores, virtutum prælia dixi,
Et docui miſeros crimina flere reos.
Clarior eloquio cunctis *Cypriane* refulges,
Tu modo Doctor eras, tu modo Martyr ades
Si Maro, ſi Flaccus, ſi Naſo, & Perſius horret,
Lucanus ſi te, Papiniuſque tedet;
Par eat eximio dulcis *Prudentius* ore,
Carminibus variis nobilis ille ſatis.
Perlege facundi ſtudioſum carmen *Aviti*.
Ecce *Juvencus* adeſt, *Seduliuſque* tibi.
Ambo lingua pares, florentes verſibus ambo
Fonte Evangelico pocula larga ferunt.
Deſine Gentilibus ergo inſervire Poetis.
Dum bona tanta potes, quid tibi Calliroen?
Hiſtorias rerum, & tranſacti tempora ſecli
Condita membranis hæc ſimul arca gerit.
Quantum *Auguſtino* clares tu Ippone magiſtro,
Tantum Roma ſuo Præſule *Gregorio*.
Non ſatis antiquis Doctoribus impar haberis
Leander vates. Hoc tua dicta docent.
Conditur heic juris ſeries ampliſſima legum,
Veridico Latium quæ regit ore forum.
Non fucos, libros geſtant hæc ſcrinia noſtra;
Qui cupis, ecce lege, ſi tua vota libent.
Tolle heic ſegnitiem, pone faſtidia mentis;

Cre-

Crede mihi, frater, doctior inde redit.
An dicis forte, Quid jam mihi iſta neceſſe eſt,
Quod meditem ſtudii non ſupereſſe mei?
Explicui Hiſtorias: percurrique omnia Legis:
Vere hoc ſi dicis, jam nihil ipſe ſapis.
Quos claros orbe celebrat medicina magiſtros,
Hos præſens pictos ſignat imago viros.
Sunt medico dona, quam diu quiſque laborat,
Aeger jam ſurgit, nulla lagœna venit.
Quæ debes medico, redde æger, ne mala rurſus
Occurrant, curret denuo nemo tibi.
Pauperis attendat medicus cenſum, atque potentis,
Diſpar conditio diſpari habenda modo eſt.
Si fuerit dives, ſit juſta occaſio lucri;
Si pauper, merces ſufficit una tibi.
Quidquid Arabs aris, quidquid fert Indus odoris,
Quidquid & Jonii pervehit unda maris,
Cinnamomum, myrrham, folium, caſiamque nitentem,
Balſama, thus, calamum, Choriciumque crocum;
Hæc poſſunt magnorum pigmentaria Regum,
Et domus immenſis proflua deliciis.
Nos vilibus fruimur pratorum germinis herbis,
Quas humiles valles, & juga celſa ferunt.
Sacri ergo Heſperidum montes, & rura valete,
Nam multis curis munera veſtra valent.
Heic odorata jacent, heic ſpirant cynnama, thura,
Quæque opulentus Arabs, quæque Sabæa ferent.
Unguenti genera dum ſint gratiſſima plura,
Nil roſa, nil viola gratius eſſe poteſt.
Cedet Elinus, cedet Amaracinus illis,
Cedet & heic Cyprium quæ regione venit.
Unguenta heic cernis varia, quæ Græcia miſit,
Plurima & Heſperia de regione fumus.
Vaſcula concreta fragilis de pulvere cretæ
Pigmenta gerimus, pocula nulla damus.

FINIS TOMI V.

VA1 1507667